

UNIVERSITY OF TORONTO

3 1761 00357126 2

HANDBOUND
AT THE

UNIVERSITY OF
TORONTO PRESS

35
CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIOR ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

OPERA

EIUSDEM NIEBUHRII, IMM. BEKKERI, L. SCHOPENI,
G. DINDORFII ALIORUMQUE PHILOLOGORUM
PARATA.

PARS III.

AGATHIAS.

Vol. 1.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXXVIII

3188H
20/12/93

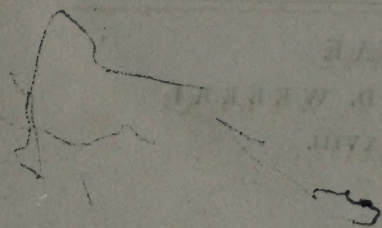
CONSTITUTIONAL HISTORY OF THE UNITED STATES
BY KENNETH A. F. ...

EDITED BY ...
H. C. ...

DF
503
C6
v.1

...
...
...

...
...

...
...
...

AGATHIAE

MYRINAEI

HISTORIARUM

LIBRI QVINQUE

CUM VERSIONE LATINA ET ANNOTATIONIBUS

BON. VULCANII.

B. G. NIEBUHRIUS C. F.

GRAECA RECENSUIT.

ACCEDUNT

AGATHIAE EPIGRAMMATA.

BONNAE

IMPENSIS ED. WEBERI

MDCCCXXVIII.

A CATHERINE

MUSEUM

HISTORICAL

INSTITUTION

OF THE CITY OF BOSTON

SCIENTIFIC

OF THE CITY OF BOSTON

OF THE CITY OF BOSTON

OF THE CITY OF BOSTON

OF THE CITY OF BOSTON

OF THE CITY OF BOSTON

OF THE CITY OF BOSTON

OF THE CITY OF BOSTON

OF THE CITY OF BOSTON

OF THE CITY OF BOSTON

IMMANUELI BEKKERO

SUMMO IN RECENSENDIS GRAECORUM
SCRIPTIS ARTIFICI

UT APUD POSTEROS AMICITIAE MONUMENTUM EXSTET ET

NOVA BYZANTINORUM EDITIO FAUSTO OMINE PRODEAT

HANC AGATHIAE RECENSIONEM DEDICAT

B. G. NIEBUHRIUS.

P R A E F A T I O.

Agathiae historiarum, non magnae molis libri, nunc demum prodire editionem, Bonnensis historicorum Byzantinorum collectionis principium, nemo aequus reprehendet, dummodo compererit quam arduae nobis hoc opus aggredientibus obstiterint difficultates. Etenim in oppido, ex cuius prelis typographicis nunquam antea exisset paulo grandior liber graecus, neque typorum compositores in hoc genere satis exercitati aderant, neque correctores sphalmatum usu docti, qui, moderante Schopeno, manumque ultimam operi admovente, satis accurate gnaviterque in hoc labore versarentur. Itaque tardissime progressi sumus. Est tamen quo nos solemur: nam ingenti taedio ac labore hoc certe perfecimus ut nullum paulo gravius relictum sit mendum in graecis, atque in scholiis criticis: nam de versione latina, quam abiicere maluissem, ego certe parum fui sollicitus. Reliqua illa quam Schopenus, ab aliis bis correctis, emendasset, ipse quanta potui cura per singulas litteras recognovi. Iam vero in posterum hae aerumnae aut superatae sunt aut certe valde imminutae; invento viro erudito et impigro qui correctioni plagularum totum sese dabit; ita quidem, ut Schopeno nihil amplius curandum remaneat quam quod aliis laboribus obsitus exsequi possit.

Agathiam edendum ab initio mihi ipsi sumpseram: quo tempore de huiusmodi difficultatibus, quales deinde expertus sum, non cogitabam; ac simul, maiore nondum excitata spe, id solum mihi proponebam, ut vulgata editio quatenus coniectura atque ingenio sine libris perfici posset emendaretur; cunctis plurimis, qui Parisinam editionem foedant, erroribus, temerariisque novationibus. Legeram librum,

non omnino illepidum, ante multos annos, rerum cognoscendarum causa, eumque memoria repetens mihi persuadebam illa ratione, non excoli quidem atque ornari, verumtamen ita corrigi posse ut, spinis atque sentibus evulsis, satis expeditus evaderet. Erat autem iam tum mihi cognitus atque valde carus *Ioannes Classenus*, Hamburgensis, qui HERMANNI, viri summi, disciplina institutus, huc venerat, ut nos quoque, qui in hac litterarum universitate disciplinas philologicas explicamus, audiret. Hunc ego iuvenem egregium, quem nunc in contubernio atque domestica mea familiaritate vivere gaudeo, rogabam, ut Agathiam attente perlegeret, quaeque ipsi in mentem venirent annotaret: mihi enim opus aggredi, propter negotiorum frequentiam atque adversam qua tunc premebar valetudinem, nondum vacabat. Fecit is quod cupiebam sine mora ac valde sedulo: eiusque schedis acceptis ipse Agathiam accurate evolvendum sumpsi: plurima, quae emendatione persanari possent, a Classeno rite perspecta animadverti: quaedam improbavi: non pauca quae ille non attigisset correxi ipse. Qua via ingressus, prioribus libris diligenter excussis, quum eos peius longe quam antea cogitaveram se habere perspicerem, neque ullum ex libris subsidium aderat praeter ea quae, suasu meo, e Suida con-gesserat Classenus, versionem Personae quaerere coepi, quae instar codicis esset. Eam mihi ex bibliotheca gymnasii Coloniensis suppeditavit humanitas cruditissimi Birnbaumii: atque hoc accepto libro novum lumen operae nostrae affulsit. Etsi enim homo non minus stolidus quam indoctus ita vertit ut plurimis singularum paginarum locis insulse delirantem audire videaris: — quippe qui de sensu, non dicam probabili sed ullo, minime sollicitus esset: — habuit tamen ille ante oculos codicem plane egregium, cuius verba singula exprimere saepe tentavit. Itaque multae emendationes, quum Classeni tum meae, illo auctore comprobatae sunt: id vero inprimis gratum erat, quod, quae in Vulcanii codice exciderunt, ubi aut verba aut incisum integrum deesse videram, ita apud Personam translata inveniebam, ut sensum sine ulla dubitatione tenerem, verba cum aliqua saltem probabilitate graece restituere possem. Quibus subsidiis si contentus fuisset, et liber iam edi poterat aliquanto emendatius, et nonnullam inde fortasse abstulisset doctrinae atque acuminis laudem. Verum enimvero quum ex Leunclavii praefatione ad editionem versionis Personae Basileensem perspexissem quam longe codex Rehdigeranus prae-

stitisset Vulcaniano, quamquam exigua spes de libro esset qui sub annum 1594. frustra fuisset requisitus, adii tamen per litteras Passovium, v. cl., si forte codex iste inveniri, atque, illo conciliante, usus eius a Praetore atque Decurionibus obtineri posset. Egit Passovius strenuissime ac felicissime causam meam, seu potius litterarum, quarum laude floret ipse: neque minore voluntate usus sum senatus splendidissimi municipii; quo iubente codex huc transmissus est. Eum bis contulimus, ne quid non animadversum remaneret: nam primo id fecit Classenus solus: deinde iterum et ille et ego; hac ratione ut per vires alter impressum alter scriptum codicem aut praelegeret aut inspiceret. Itaque id spondere audeo in hoc genere nihil fieri posse accuratius.

Iam vero collecta amplissima lectionis varietate, quum ex his quae ipse Vulcanius fatetur colligerem typhothetas nonnunquam in expedienda codicis, qui nunc in Lugdunensi bibliotheca servatur, scriptura errasse, valde optabam ut varietas Rehdigerani libri cum Lugdunensi conferri posset. Neque hoc meum desiderium frustra esse passum est incredibile Geelii, v. cl. litterarum, quas tam egregie ornat excolitque, omni occasione oblata iuvandarum desiderium, cum summa erga me benevolentia coniunctum. Ei igitur — cui, quod unum possum, ingentes gratias me habere mihi conscius sum, — hoc debeo quod varietas Rehdigerana cum Lugdunensi libro accuratissime collata est; idque cum magna operis mei utilitate: constitit enim in haud paucis locis dissensum, qui inter scriptos libros esse videbatur, ortum esse in editione Vulcaniana. Verumtamen sic quoque manet tanta inter utrumque codicem diversitas, ut, si unquam hic certe, duas librorum stirpes cernamus. Variant enim inter se saepissime non solum ubi in altero scriptura corrupta est, verum etiam ubi nihil refert utro modo legatur. In his vulgatae inhaerere, quum plane appareat codicem ex quo originem ducit inferioris esse notae, nimis timidi aut superstitiosi; — ex utroque pro arbitrio recensionem confingere, temerarii foret hominis. Ego id mihi faciendum esse vidi quod fecisset unusquisque cordatior homo, cui hic scriptor primum edendus in utroque codice oblatus fuisset: praestantiorum in universum mihi sequendum elegi, ita tamen ut animus liber a superstitione corrupta ex altero emendaret.

Qua lege quum in conficienda recensione versarer, coniecturas in eam vix admisi: sunt tamen inter locos ubi uterque codex in vitio

conspirat pauci quidam quos certa ratione coniciendi sanari posse apparebat. Dixi supra, usu Rehdigerani codicis evanuisse laudem criticam quam ex hoc edendi labore percipere aliquatenus fortasse potuissem: de qua re silerem omnino nisi reprehensionem vererer nullam fere meam in eo apparere operam. Libere dicam quomodo res se habet: modo nuda divinandi vi, modo versionis adminiculo non pauca recte conieceram, lacunas quoque supplendo sarcieram: de quibus monere, ex quo certa pro coniecturis suppeditavit Rehdigeranus, sive eadem plane sive meliora, contempsit. Laudemne captarem me ipso facti teste? Tum vero, ut id saltem pro viri boni indole fieri posset, ea quoque indicanda fuissent ubi me errasse apparebat: utrumque sine ullo litterarum fructu. Alia ratio in commemorandis Classeni coniecturis fuit. Qui ipse meum exemplum secuturus se nominari recusabat: atque a me contendebat ut eadem lege quam mihi scripsissem se quoque metirer. Verum assensum extorsi auctoritate mea iuveni pudenti: ut illum et philologis commendarem et viris illustribus qui rem publicam Hamburgensem tenent. Argumenta librorum conscripsit, indicesque confecit idem Classenus, ex quibus illi qui res et nomina complectitur pauca quaedam adscripsi. Accentuum, orthographiaeque rationem stabiliendam suscepit in se Schopenus meus: de cuius doctrina atque ingenio quae sentiam, hac opportunitate usus praedicarem; nisi haec quoque praefatio antequam liber in publicum emittatur ab eo inspicienda esset, praevideremque tunc eum summa ope pugnaturum esse ut illa dele-rem. Is igitur totum Byzantinorum opus, quatenus in hoc oppido typis exscribetur, ita moderabitur, ut singulas plagulas correctas, antequam sub prelum immittantur, ad examen revocet; isque ut constans in accentibus et orthographia servetur ratio curabit. Tenendam autem sibi proposuit eam quae viris primariis, qui cum maxime graecos libros edunt, placuit. Ego vero, si arbitrii mei esset, vulgarem potius servassem, quam Graeci hodie sequuntur. Perspecta certe res est, horum maiores iam inde a saeculo X. apices inter scribendum apposuisse, ita ut pronuntiandi modum efformarent: itaque hos saltem libros: Annam, Nicetam, ceteros: in accentibus ad Alexandrinorum grammaticorum canones revocare, mihi quidem non alia ratione fieri videtur quam si in Latinos ultimae aetatis cum orthographiae modum inducere placeret a quo in Plauto recedere nefas foret. Aga-

thias autem, atque ipse Procopius, longe proplus ad inferioris illius quam ad probae aetatis scriptores accedunt. Sed illa res, ut plura alia quae in summis dicendi auctoribus magna sunt, in huiusmodi libris minimi momenti est. Ut tamen verum confitear; ipse, perspicuitatis gratia, tacitus mutavi quod a scriptoris orthographia profectum esse non dubito: μέλλειν enim semper in utroque codice uno tantum λ scribitur. Neque magis indicandum esse putavi quoties Ν *ἐφελκυστικόν* ex codice adderem.

Epigrammata libenter omisissem: quum retinere necesse esset, multo plura et emendatiora iis dedi quae Vulcanius ex Anthologia Planudea collegerat: cuncta scilicet quae in Palatina servata sunt, additis iis quae in capite *περὶ εἰκόγων* exstabant, quo plenius habuit Planudes quam nos epigrammatum collectionis exemplum. In his criticum non egi, nisi quod perpaucis locis aut aliorum emendationem aut Planudeam lectionem Palatinae praetuli. Latina, elegis comprehensa, quae Iosephus Scaliger, atque Ianus Dousa e graecis Agathiae fecerunt, in virorum honorem retinui: quo facto ne illa quidem omitti potuerunt quae in eodem genere confecit, addiditque Vulcanius.

His expositis, iam finem praefationi faciam, quum de libris quos adhibui, siglisque quas in scholiis posui quae necessaria sunt exposuero.

R. Codex Rehdigeranus: chartaceus: scriptus circa annum 1560., impensis Thomae Rehdigeri, in Italia; et quidem procul dubio Romae; a duobus tribusve amanuensibus, credo bibliothecae Vaticanae scriptoribus: quorum saltem primum fuisse Graecum ex ductibus clare patet; postremus autem alienigena fuit, graecaeque linguae fere rudis. Exscriptum esse ex codice Vaticano non dubito, quo Persona usus fuerit. Interpunctionem ad sensum accommodatam vix usquam habet, sed interiectis septenis vel octonis pl. m. vocabulis puncta ponit. In margine correctiones aut coniecturas exhibet nonnullas, quas Leunclavium auctorem habere credo, qui eum a. 1576. utendum acceperat. Quem codicem quum Vulcanius secum communicari peteret, responsum est eum non comparere: neque id falso: inscriptio enim testatur anno demum 1658. iterum illatum esse in bibliothecam Rehdigeranam a Christiano Hofmanno ab Hofmannswaldau, poeta insulso et obscoeno; at cive, ut hinc colligere licet, non inutili.

Lugd. Lugdunensis, bibliothecae academicae, 54. inter libros

Vulcanii, qui Agathiam ex eo edidit: in catalogo p. 346.: — bombycinus, saec. XIV: interpunctione satis accurate distinctus; in prioribus libris valde mendosus, in posterioribus multo praestantior. Subiiciuntur in fine duo epigrammata: alterum Agathiae de ludo tabulae Zenonis Aug., alterum, quod hic quidem eidem Agathiae, in Anthologia vero Leonidae Alexandrino tribuitur. Id h. l. *ἰσόψηφον* inscribitur, addito in utriusque distichi fine numero *ϛχ* i. e. 6600, qui ex litterarum valore pro numeris positarum conficitur, dummodo secundum distichon cum Lugdunensi scribatur:

*Ἀλλὰ τανῦν μερόπεσσιν ἐράσμιος· ὄψε γὰρ ἔγνω
Ὅπρόσον Οὐρανίας Καλλιόπα προφέρει.*

Vulg. Vulgata, i. e. Lugdunensis cum editionibus quae ex illa originem ducunt.

Ed. pr. Editio princeps Vulcanii, quae prodiit Lugduni 1594.

Par. Parisina, a. 1660, in corpore scriptorum historiae Byzantinae.

Edd. Editiones, princeps et Parisina, ubi a prototypo, Lugdunensi codice, desciscunt. (Venetam negligentissime ex Parisina transcriptam esse, nihilque omnino propriae dotis habere, nemo est qui nesciat.)

Intrp. Versio Christophori Personae, ut exstat in editione Basileensi Pernaë.

Cl. Coniectura Classeni.

Scribebam Bonnæ postr. Kal. Ian. MDCCCXXVIII.

DE VITA AGATHIAE, EIUSQUE LIBRIS HISTORIARUM.

Agathias natus est Myrinae ¹⁾ in Aeolide Asiae: ²⁾ patre Memnonio, rhetore ³⁾, matre Periclea, matrona sanctissima, quam triennis amisit ⁴⁾. Haec quum mortua ac sepulta sit Constantinopoli, credibile est patrem sese illuc in urbem regiam contulisse, ad quam undique ex provinciis graeci sermonis confluebant qui doctrinae ingenioque confiderent. Fratrem habuit virum honoratum, cuius tamen nomen ignoramus ⁵⁾: sororem Eugeniam, doctam puellam, discordi matrimonio cum Theodoto quodam coniunctam ⁶⁾. Agathiam, penultima syllaba correpta, nos vocamus; Graeci idem nomen, pro accentus ratione, Agathiam proferunt: idque eum ipsum, ceterosque illius aevi homines, fecisse, ita ut penultima longa uterentur, ex ipsius epigrammatis apparet ⁷⁾. Disciplinis litterarum, quas, qui liberali animo essent, percipiebant antequam se ad legum Romanarum studium converterent, Alexandriae studuit: unde anno 554., Iustiniani vigesimo octavo, post horribilem terrae motum,

- 1) Prooem. Hist. p. 8. 9. ed. Bonn. Smyrnaeus vitiose dicitur apud Eudociam, atque in nonnullis Suidae codicibus. 2) Unde Asianus vocatur in Anthologia Palatina. 3) Prooem. l. c. — Epigramma Michaelii inter testimonia. 4) Epigr. 43. 5) Ei simul cum patre atque Agathia fratre statuam posuerunt Myrinaei: Epigr. Michaelii. 6) Epigr. 53. 54. 7) Epigr. 36.

Δαρνιακῶν βιβλῶν Ἀγαθίου ἐννεὰς εἶμι —

Epigr. 72.

Ἄλλὰ πατήρ με πόλῃος ἐναλλάξας Ἀγαθίας —

Haud aliter in Latio Prudentius *Asclepiadem*, Sidonius *Euripidem*, penultima producta posuerunt: hic, carm. IX. 231. *Orchestra quatit alter Euripides*, ille Peristeph. X. 42. *Asclepiades ire mandat milites*: cf. ibid. 108. 392. 548. 687. 921. Scilicet cuncti ista ita proferebant, at *Antiochiam*, *Alexandriam*, *Basilium*, eadem syllaba correpta. Atque in universum tenendum est, graeca pronuntiandi rationem, quam permulti inter nostrates medio quod vocant aevo adulto ortam esse contendunt, quae tamen, ut ex voluminibus chartaceis et inscriptionibus pictis constat, in Aegypto sub Caesaribus recepta erat, regnante Iustiniano non aliter quam sub Palaeologis Constantinopoli obtinuisse. Hoc qui perspexerit facile intelliget Agathiam nostrum *Χερωνεύς* prima correpta protulisse, repudiandamque esse coniecturam quae epigr. 100, *σῆσαν Χαιρωνεύ* pro *σῆσαντο Χερωνεύ* scribi iubet.

quem Alexandria ipsa, nunquam anteamoveri solita, senserat, Constantinopolim regressus est ⁸⁾). Quem studiorum iuvenilium cursum qui reputaverit, non dubitabit Agathiam tunc decimum octavum aetatis annum egressum non fuisse, eiusque natalem in annum 536., vel sequentem, incidere. Quum vero Berytus illa clade collapsa esset, non dubium est eum in urbe regia antecessores audivisse. Quae studia quum quinque annos implerent, quarti in quodam epigrammate meminit ⁹⁾): et alibi leges Romanas artem suam esse ipse profitetur ¹⁰⁾; quarum cognitionem cum dicendi facultate ita coniunxit ut causas ante tribunalia oraret: idque Constantinopoli, ubi in basilica clientibus operam dabat ¹¹⁾, Causidici tunc scholastici vocabantur ¹²⁾, unde Agathiae cognomen haesit. Tenuit autem istud vitae genus invitus, ac necessitate coactus, ut victum sibi quaereret ¹³⁾): nam ad amoeniora studia sevocabat adolescentem honesta voluntas. Exarnerat nondum poësis, vivebantque adhuc in ore hominum fabulae vetustatis: quin florebant in aula ipsa atque inter proceres qui versibus pangendis gloriam sibi quaererent: quamquam non imminebat solum verum iamiam ingravescere barbaries, quae mox, extincto penitus antiquitatis lumine, densissimis tenebris, morumque immanitate, Graecas regiones foedavit, stuporemque pro prudentia induxit. Ad hasce delicias Agathias delatus, primum amatoria carmina brevia scripsit, quae in novem libros, Daphniaca inscriptos, collegit ¹⁴⁾): pluraque praeterea eiusdem generis alia: e quorum numero multa supersunt epigrammata, non invenusta. Postea, sed regnante adhuc Iustiniano ¹⁵⁾, collegit, atque in septem libros digessit, epigrammata, siquidem eius verba ad litteram interpretanda sunt recentiorum, non-

8) Hist. II. 16. p. 99. 9) Epigr. 4. Illo anno *λύται* dicebantur, unde *τὰ λύσιμα τῶν νόμων* — inscr. epigr. 23. — explicari posse videntur. Agathias trans portum in regione Peraea morabatur, ut postremorum decem librorum singularium difficultatibus solvendis operam daret, procul ab urbis strepitu remotus. 10) Prooem. l. c. 11) Hist. III. 1. p. 138. Quod Smyrnae causas orasse coniecerunt, propterea quod *Σμυρναῖον σχολαστικὸν* in libris corruptis vocari vidissent, id vero usque ad stoliditatem argutum est commentum. 12) Iac. Gothofr. ad C. Theod. VIII. 10. 2. Tom. II. p. 627. ed. Lips. 13) Hist. III. l. c. 14) Epigr. 7. 15) Id ex praefatione apparet.

dum edita ¹⁶⁾): quod si ita est, quaecunque in hoc genere Iustiniano antiquiora, post Philippum Thessalonicensem scripta, legimus, alia corona, cuius mentio omnis perierit, comprehensa fuisse necesse est. Qua opera, quam Theodoro Decurioni ¹⁷⁾ inscripsit, palam est eum potentiorum, quales Paulus Silentarius Macedoniusque exconsul erant, quorum plurima colligebat poemata, favorem aucupatum esse. Ex his Paulum laudibus non immeritis extollit, atque clientis officiis comiter colere videtur ¹⁸⁾. Hoc ipso Paulo, nisi me coniectura decipit, Eutychnoque quodam hortantibus ¹⁹⁾, mortuo Iustiniano imperatore ²⁰⁾, ad historiam aevi sui scribendam animum adiecit: quum ad trigesimum certe aetatis annum pervenisset. Credo tamen eum diu colligendis tantummodo narrationibus operam dedisse: namque opus quod ad nos pervenit adeo exiguae molis est, ut, quum ea quae de Chosrois exitu narrantur acciderint anno 577., nemo sibi persuadeat illi conscribendo decennium potuisse impendi: imo eo amplius. Nam ne ista quidem de Persarum regis fuga et morte mox post eventum scripta esse, perspicue apparebit consideranti ²¹⁾. Haud tamen debilis coniectura est, quando Agathias de Mauricii gestis narrabat, hunc adhuc privatum fuisse: quippe quem, absque ulla summi fastigii commemoratione, Pauli filium, magistrum militum, vocat. Id vero ad refellendam Fabricii opinionem sufficeret; qui sibi persuaserat Agathiam, quo tempore Evagrius historiam absolvit, scilicet anno 593., nondum edidisse: at illa, accuratius inspectis verbis quae vir nunquam sine laude commemorandus festinantius legit, ipsa per se concidit ²²⁾. Itaque Agathiam Tiberio adhuc regnante, ante annum 582., quo anno Mauricius imperium adeptus est, e vita decessisse arbitror. Nam obitu eius factum

16) Prooem. p. 6. 17) S. Palatii; de quo officio consule I. Gothofredum ad C. Th. VI. 23. 1. II. p. 126. 18) Hist. V. 9. p. 297. 19) Prooem. p. 7. 8. 20) Ibid. p. 11. 21) Hist. IV. 29. p. 272. 22) Locum posui inter testimonia. Verba *εἰ καὶ μήπω ἔτυχον ἐκδεδωκότες* ad scriptores quos nominaverat referri non possunt: quae si Evagrii mens esset, ratione iubente, scripsisset *τυγχάνουσιν*. Sunt illa omnino mendosa, et nescio qua de re interpretanda quae Mauricii animum movere potuerit ut supplici regi auxilium denegaret.

esse quod historiae opus ad finem non sit perductum, Menander innuit, oratione usus parum quidem apta²³⁾, sed pravae interpretationi minime obnoxia: modo meminerimus Chosrois mortem viginti fere annis post Hunnorum adventum in Thraciam, ubi quinti libri narratio abrumpitur, accidisse. Ac ne quis forte suspicetur ad molestiora negotia delatum, atque ita otio quod historiae scribendae tribueret privatum esse, in eodem vitae genere permansisse vel cognomine teste compertum est. Quo concessio quis credat fieri potuisse ut sponte omitteret gratum laborem a quo omni vi atque unice persequendo negotiis forensibus se distineri queritur²⁴⁾? quae tamen cumulate offerri alias laetandum sibi esse fatetur, ne inopia prematur. Nemo tamen hinc concludat Agathiam annumerandum esse infelicibus illis qui, ne fame vexentur, a litteris recedere coacti sunt. Nam illa erat scholasticorum condicio ut eorum avaritia legibus esset compescenda: neque clientibus caruisse credemus virum qui insigni facundiae gloria et vivus et post mortem floruit. Itaque, nisi lusus est ista de sua sorte querela, illis accensendus erit Agathias qui, nisi admodum laute vivere aliisque largiri possunt, egere sibi videntur. Quae quidem opinio epigrammate confirmatur quo ille, pater oppidi dictus, in municipio suo locum, antea obscoenis immunditiis foedum atque detestabilem, purgasse, atque eleganti aedificio, nescio quo, ornasse dicitur²⁵⁾. Alia fortasse praeterea pietatis officia in patriam contulit: quae non minus propter hanc virtutem quam eloquentiae causa, eum cum patre Memnonio et fratre statua ornavit²⁶⁾: cuius honoris, quum olim fuisset vulgatissimus, illo tempore, in privatos collati, vix aliud superest exemplum.

Mansit autem viro laudato etiam post funus eadem insignis fama eloquentiae: ad quam referendum esse videtur quod Menander, qui eius historiam continuavit, infantiam suam tam vehementer excusat. Itaque quum, renatis sub Basilidarum imperio litteris, eandem laudem appeterent pusilli ingenii homines, Agathiam imitandum sibi sumpsit Leo Diaconus, ut Hasius v. ill. indicavit: cui quod placue-

23) V. testimonia : *ὁρμήθην ἀρξασθαι μετὰ τὴν ἀποβίωσιν Ἀγαθίου*. 24) Hist. III. 1. p. 138. 25) Epigr. 72. 26) Epigr. Michaëlii.

rit in huius scriptoris, quo edito permagnum certe cepit historia incrementum, sermone exquirendo splendidum philologiae documentum edere, id facundissimos quosque Atticos, si quis ad manes de factis nostris rumor manat, non sine invidia ferre existimo. Hodie Agathias vix cuiquam ultra mediocritatem assurgere videbitur: licet G. I. Vossius, haud levis auctoritatis vir, tersum eius atque floridum dicendi genus praedicet. Certe ipse sermo graecus a puritate, quae tamen minima laus esset, longe abest; ac, ne a vitiis quidem grammaticis immunis, haud raro degeneris loquelae nota foedatur: tum vero admixta dialectorum, ionicae praesertim, epicorumque verborum varietate, sive quaesita sive imprudenter assumpta, saepissime offendit. Quae ut condonaveris aevi infelicitati, praecipuaeque difficultati scribendi lingua emoriente, antequam adulta sit atque e matris consortio exierit vulgaris, qua iam quotidie utuntur; tamen, ut laudem tribuas historico, sapientiam gravitatemque requires: at id non minus frustra in Agathia nostro. Imo potius ieiunum ingenium in sententiis prodit quas saepissime profert, tritas admodum atque e locis petitas communibus: ubi vero argute loqui satagit frigidissimas. Viri boni animum cum ostentatione prae se fert: neque tamen, quantum dignoscere licet, falso: immunis ab insectatione pariter atque ab adulatione per universum opus: cuius, quaecumque in eo reprehenderis, ad cognoscendas res gestas summum pretium atque unica utilitas est. Italica tamen negotia parum cognita habuisse videtur, in orientalibus longe versatior. Quem si Procopio quum ingenio tum civili militarique prudentia longe inferiorem esse Gibbono facile concesseris; fatebere tamen eadem ratione super ceteros omnes, qui consecuti sunt, eminere: virum autem multo meliorem esse Procopio.

Christianus an fuerit, in utramque partem disputatum est: verum edito epigrammate quo tabulam Archangelo dedicat ²⁷), illam religionem professum esse extra dubium est. A quo si discesseris, inter cetera quae proferri possent firmissimum eiusdem opinionis argumentum esset, quod apophthegma ex novo foedere sibi notum esse prodit ²⁸). Neque

27) Epigr. 4. 28) Hist. III. 12. p. 165. cf. Indicem graec. s. v. ζηλώω.

id tamen certum foret indicium: etenim, dominante religione Christiana, paucos illos gentiles qui Constantinopoli degebant talia nota habuisse non est quod dubitemus: atque ubi id profert Christianum loquentem inducit. Mitem vero animum in reprehendendis alienis sacris, nisi improba sint atque immania; et indulgentiam quae errori in huiusmodi rebus, utpote non voluntario, veniam tribuit²⁹⁾; inter saevos illius aevi furores vix alibi exspectares quam apud eos qui dominantium crudelitate et saevitia vexarentur ipsi. Itaque probabile est, gentili patre procreatum, graecanicisque studiis innutritum et delectatum, ne legum poenis hominumque violentiae obnoxius esset, non opinionis vi adductum, Christianis se adiunxisse.

Historiarum libri vulgo ex codice Lugdunensi inscribuntur *περὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας*: vitio manifesto: quum scriptor se de morte Iustini Germani f. — qui iubente Iustino iun. Imp. necatus est — IV. 22. p. 255. : atque de Chosrois fine (577.) IV. 29. p. 272. dicturum esse promittat. At idem codex recte, pro illius aetatis more, quem ab Evagrío, Ioanne Epiphaniensi, aliisque servatum videmus, libros *τόμους* vocat.

Codices scripti perpauci supersunt. De Rehdigerano et Lugdunensi, quibus usus sum, dixi. Vaticanum membranaeum esse, antiquum, mihi significavit Ang. Maius v. ill. qui variantes scripturas ex quarti libri initio delibatas speciminis loco misit. Eae cum Rehdigerano libro ita conveniunt ut valde probabile sit hunc inde exscriptum esse. Exscriptus autem est ex codice integro: ut Vaticanus, monente Maio, nunc quidem est, suppletis a recentiore manu aliquot foliis, sed quoniam ea aliquando deerant, inde ortae sunt lacunae in versione Personae; licet codici quo is usus est cum Rehdigerano proxima intercedat affinitas. Tamen hic Vaticanus codex ut aliquando inspiciatur, optandum est; quo plane de fide atque auctoritate Rehdigerani constare possit. Praeterea ex Montefalconio Harlesius Fabricio adscripsit, integrum opus exstare graece inter codices scriptos Ottobonianos; atque in cod. MMIV. bibliothecae Vaticanae antiquae

29) Hist. I. 7. p. 28.

Agathiam de bello Gothorum: e contrario in Marciana Venetiis cod. DCCXII. libros posteriores, deficientibus primo et secundi parte: scilicet, ut videtur, illa ipsa de Narsetis bello Italico narratione.

Quum autem Agathias in eorum numero fuerit historicorum quos Constantinus Porphyrogenitus in eclogas redigi iussit, leguntur ex illo tria de legationibus excerpta in Codice Bavaro, quorum collatio cum editis debetur doctissimo Spengelio. Multo plus idem scriptor ad titulum de sententiis conferre debebat, quem nuperrime in luminis oras reduxit ill. Maius: vir iuvandis litteris divinitus saeculo nostro concessus, et „cui nemo civi' neque hostis quibit pro factis reddere operae pretium.” Sex folia de his excerptis superesse is nos edocet (Coll. Vaticanae scriptorum graecorum II. p. 464.): quorum collationem ab eius amicitia petissem, impetraturumque fuisse certe scio; verum opere iam profligato nolui molestus esse viro minime otioso.

Praeterea superest in Parisinae regiae cod. MDCl. membranaceo, Fonteblandensi, folium unicum, cuius lectiones quae variant, dedi. Iisdem fortasse terminis continetur fragmentum de Francis Laurentianum LIX. 17. 9. — ubi in plut. LXXIV., 13. 64. varia ex quinque libris excerpta inveniri, Harlesius annotavit, Bandinium secutus, cat. codd. gr. II. p. 530. III. p. 113. quod opus inspicient quibus illo frui posse contingit.

Hadrianus Iunius Animadversionum I. 4. ut interpretis oscitantiam et vecordiam confutaret, aliquot Agathiae locos graece transcripsit, multis annis ante principem editionem graecam. Ac planum quidem est, Iunium videri se uti exemplari graeco voluisse: quae tamen affert ea cuncta ex Suida desumpta sunt; terminantur enim plane iisdem finibus quibus illius excerpta, eiusque scripturam dissentientem a codicibus repraesentant.

Editiones tres graecas, quae hucusque prodierant, supra in praefatione indicavi: ubi etiam de latina versione egi, quam Christophorus Persona, prior S. Balbinae, confecit: qui itidem partem librorum Procopii transtulit. Eam in Fabricii bibliotheca, ab Harlesio recognita, invenio im-

pressam esse Romae ap. Iac. Mazochium 1516. fol. repetitam deinde Augustae Vindelicorum per Sigism. Grimm et M. Wirsung 1519. 4. et postea cum Procopio atque Iornande, aliisque affinis argumenti libris, praemissa Beati Rhenani praefatione, Basileae ap. Hervagium 1531. fol. et Lugd. 1594. 8.:— dedicationem Personae ad Sixtum IV. Pont. M. editam esse in dissertationibus Zeni Vossianis II. p. 141—144.

Ego usus sum editione quae a Fabricio dicitur prodiisse anno 1576. Basileae ap. P. Pernam; sed anni notam in exemplo quod mihi adest frustra quaesivi. Ibi Agathiae praemittuntur Zosimus a Leunclavio, Procopius a Raphaele Volaterrano, Personaque ipso, versus: subiiciuntur ambo Iornandis libelli, et Leonardus Aretinus de bello Italico. Quod Fabricius in hac editione versionem Agathiae ex recensione sive interpolatione Io. Leunclavii haberi dicit, is error est. Nihil mutavit Leunclavius; contentus locis non adeo multis in margine correctionem indicare: sed quum, finita impressione, Rehdigeranum codicem utendum accepisset, ea quae interpres, sive propter codicis defectum sive ob alias nescio quas rationes, omiserat, vertit: non paucis locis plane insanam versionem meliore mutavit: ea omnia sub finem praefationis collecta proposuit: *Agathiam interpolatum* inscripsit.

Bellum Butilini, primum librum Agathiae, secundi-que initium, magnus Grotius vertit in Historia Gothorum, Vandalorum et Longobardorum, Amstelod. 1655. 8.: eam versionem loco Vulcanianae non posuisse, quatenus patet, licet deinde ad peiorem redeundum fuisset, male me poenitet.

Haec hactenus. Nam de Anthologia Agathiae disserere, ab hoc loco meisque rationibus maxime foret alienum.

TESTIMONIA ET IUDICIA DE AGATHIA.

ΜΙΧΑΗΛΙΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ.

Ἡ πόλις Ἀγαθίαν τὸν ῥήτορα, τὸν στιχαιοδὸν,
 δίζυγος εὐεπίης ξυθμὸν ἀγασσαμένη,
 ὡς μήτηρ ἐτέλεσσεν ἐφ' υἱεῖ, καὶ πόρε τήνδε
 εἰκόνα, καὶ στοργῆς μάρτυρα καὶ σοφίης·
 Μερμόνιον δὲ τοκῆα, κασίγνητόν τε σὺν αὐτῷ
 ἔστησε, γενεῆς σύμβολα σεμνοτάτης.

EVAGRIUS, *hist. eccl.* IV. 24. *ex ed. Rob. Steph.*

πέπρακται δὲ καὶ ἕτερα τῷ Ναρσῆ λόγου πολλοῦ ἄξια, Βου-
 σελίνον καὶ Σνδοῦαλδον καταπολεμήσαντι, καὶ τὰ πολλὰ
 προσκτησαμένῳ μέχρι Ὠκεανοῦ· ἅπερ Ἀγαθία μὲν γέγραπται
 τῷ ῥήτορι, οὐπω δὲ ἐς ἡμᾶς ἀφίεται.

IDEM, *ibid.* V. 24.

τὰ ἐχόμενα δὲ τούτῳ (τῷ Προκοπίῳ) Ἀγαθίῳ (sic) τῷ ῥή-
 τορι καὶ Ἰωάννῃ ἐμῷ τε καὶ πολίτῃ καὶ συγγενεῖ καθ' εἰρμὸν
 ἰστόρηται, μέχρι τῆς Χοσροῦ τοῦ νέου πρὸς Ῥωμαίους
 φυγῆς, καὶ τῆς εἰς τὴν αὐτοῦ βασιλείαν ἀποκαταστάσεως,
 Μαυρικίου — ὑποδεξαμένον — βασιλικῶς, καὶ — καταγα-
 γόντος, εἰ καὶ μήπω ἔτυχον ἐκδεδωκότης.

IOANNES SCHOLASTICUS EPIPHANIENSIS *initio fragmenti.*

τὰ μὲν ὅσα Ῥωμαῖοί τε καὶ Μῆδοι πολεμοῦντες ἀλλήλοις
 ἔπαθόν τε καὶ ἔδρασαν κατὰ τὴν Ἰουστινιανοῦ τοῦ Ῥωμαίων
 αὐτοκράτορος βασιλείαν, γέγραπται Ἀγαθία τῷ Μυριναίῳ,
 ἀνδρὶ τοῖς ἐν Βυζαντίῳ ῥήτορσι καταλεγέντι διαφανῶς, καὶ
 μετὰ γε Προκόπιον τὸν Καισαρέα τὰ πρὸς τοὺς βαρβάρους
 πραχθέντα ἀναγράφαντι.

MENANDER PROTECTOR *ap. Suidam s. v. Μένανδρος.*

ὤρμηθην ἐπὶ τήνδε συγγραφὴν, ἄρξασθαι μετὰ τὴν ἀποβίω-
 σιν τοῦ Ἀγαθίου, καὶ τῆς ἱστορίας ποιήσασθαι τὴν ἀρχὴν.

SUIDAS et EUDOCIA *s. v. Ἀγαθίας.*

Ἀγαθίας σχολαστικὸς Σμυρναῖος (*meliores Codd. ap. Suidam*

Μυριναῖος) ὁ γράψας τὴν μετὰ Προκόπιον ἱστορίαν τὸν Καισαρέα, τὰ κατὰ Βελισάριον, καὶ τὰς ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Λιβύῃ πράξεις· τουτέστι τὰ κατὰ Ναρσῆν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ τὰ ἐν Λαζικῇ καὶ Βυζαντίῳ. οὗτος συνέταξε καὶ ἕτερα βιβλία ἕμμετροῦ τε καὶ καταλογάδην, τὰ τε καλούμενα Δαφνιακά, καὶ τὸν κύκλον τῶν νέων ἐπιγραμμάτων, ὧν αὐτὸς συνῆξεν ἐκ τῶν κατὰ καιρὸν ποιητῶν· συνήκμασε δὲ Παύλῳ τῷ Σιλεντιαρίῳ καὶ Μακεδονίῳ τῷ ὑπάτῳ, καὶ Τριβουνιανῷ, ἐπὶ τῶν Ἰουστινιανοῦ χρόνων.

SCHOLIUM PALATINAE ANTHOLOGIAE.

Ἀγαθίου σχολαστικοῦ Ἀσιανοῦ Μυριναίου, οὐ στέφανος ἀλλὰ συναγωγὴ νέων ἐπιγραμμάτων. ἤκμασεν δ' οὗτος ὁ Ἀγαθίας ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου· ἔγραψεν δὲ καὶ ἱστορίαν καὶ τὰ ἐπονομαζόμενα Δαφνιακά· ἔγραψε δὲ ταῦτα ἐπιγράμματα πρὸς Θεόδωρον Δεκουρίωνα.

GER. IOH. VOSSIUS *de histor. graecis* II. 22.

Multum illa tempora ornabat Agathias. — Dictione utitur tersa et florida. Gentilem fuisse praeter alia ostendit illud *φασὶν*, quo libro III. utitur cum sermo fit de martyrio B. Stephani.

GIBBON, *the history of the decline and fall of the Roman empire*: c. XLIII, ann. 47.

We must now relinquish a statesman and soldier (Procopius), to attend the footsteps of a poet and rhetorician.

SPECIMEN VERSIONIS CHRISTOPHORI PERSONAE.

Lib. II. capita 28. 29.

Nunc autem ubi de Chosroe perpauca explicarim, confestim ad ea me referam, quae narrare iam coepi. Non enim hunc Persae solum ultra, quam decet, laudibus ferunt et demirantur; sed Romanorum plerique ut eloquentiae studiosum, et qui ad nostrae philosophiae summam pervenerit notionem, et Graeca opera in Persicam linguam nonnulla transtulerit: (addunt tamen et stagiretem, id est, vini amphoram, longe melius perpotasse, quam rhetor paeanicus oleri perscripserit fabulam): quinetiam Platonicis imbutum dogmatibus tradunt, atque adeo, ut ne Timaeus hunc quidem praetercat, tametsi lineari speculatione divarietur, et naturae rimetur motus, nec Phaedon ipse, neque Gorgias, vel dialogorum autor alius quisquam, ut Parmenides, et caeteri item, quibus varia sententiarum profunditate sunt multa conscripta. Ipse vero non egregie adeo hunc eruditum fuisse existimaverim, ut summam disciplinarum teneret. Qui enim fieri id poterat, veram illam et liberam ut veterum nominum prononciationem, ita et rebus ipsis maxime congruentem, lingua quaedam ut agrestis, et rudior, et a Musis penitus aliena servaret? quo inquam pacto vir regio fastu ex immodicis adulationibus ab incunte aetate illectus, ac vivendi consuetudinem nactus supra modum barbaricam, et qui bella semper et acies animo agitarit, exerceri in his poterat disciplinis, ex hisque sibi fructus aliquid vindicare? Quod si quis idcirco hunc laudet, quia quum rex esset, et Persa, tantarumque gentium et maximarum rerum curam haberet, utcunque tamen degustare artes literarias voluisset, ex eaque ut gloriam, ita et animi capere voluptatem, profecto et ipse hunc laudarem, perinde prae caeteris barbaris admirandum. Sed qui hunc nimium sapientem appellant, et quasi philosophos caeteros praestitisset, omnium artium disciplinarumque causas nosse affirmant, et qualem fortasse peripatetici maxime eruditum praefiniunt: deprehendetur is haud dubie nihil prorsus ea, quae vera sunt, pervidisse; sed vulgi duntaxat famam sectari. Vir quidam genere Syrus, Uranius vocitatus, dum Byzantii versaretur, artem quidem medicam profitebatur, sed Aristotelicae disciplinae prorsus ignarus, nil denique vera cognitione tenebat; fremebundus tamen et insolens quammulta se percallere iactabat: et quum forte inter coctus hominum versaretur, ut erat suapte

natura contentiosior, saepe etiam pro regibus porticibus ipsis astabat, plerumque in librariorum tabernis venalitiis assidebat, et ad hominum turmas se eodem cogentium, verba magifica perinde mirabundus et stupidus factitabat, consueta quaedam de deo, longis verborum ambagibus, his, qui se circumstiterent postulantiis, qualis nam scilicet esset illi natura, quae nam substantia, utrum afficiatur, utrum curae sit expers, et alia quaedam eiusmodi. qui vero ista profitebatur, ne grammaticum quidem adisse unquam crediderim, nec vitam forte rectiorem egisse. Proinde putent hi facile aliquid esse et plane promptissimum, aut cuique pervium, quod vulgo fertur, pedem porrigere, et Theologiam attingere: quum hanc constet rem esse et probatam, et inexplicabilem, et longe superiorem, quam ut eam assequi cogitatio queat imperitorum, qui ignorando hanc demirentur. Sunt namque, qui vesperi ex ipsa statim ebrietate et crapula impediti quammulta deblaterent, deque excellentissimis rebus illis, divinisque quaestionibus sermones indecenter incoeptent, et in eiusmodi nugando delirent, et haud secus ac qui aleam ludunt, rixentur. Hisce in rebus principatum nactus Uranius, perinde Homericus ille Thersites alios arguebat, extrahereque in longum sermones minime desistebat, etsi alias de deo haud satis recte sentiret: nec sane disceptationem sinebat, iamdiu incoeptam, ordine saltem suo procedere; sed apertiora potius confundebat, et quaesitae rei propulsabat inventionem. Volebat hic forsitan Platonis Pythonem, Sextumque denique imitari, et eorum more responsiones ut fierent, ut finis esset nil obturbari, quia id animo praesumptum iam esset, nihil esse penitus constitutum. Sed Platonica ista haud satis ille didicerat, ni forte alicunde venatus perpauca collegisset, quibus posset ineruditos iam fallere. Et quemadmodum literarum erat is re ignarus, ita et bonorum morum omnium expers. Istiusmodi quum esset Uranius, ad Persas se contulit, per Areobindum Persam, et regis tunc oratorem, ut cothurnus et nebulo ductus, nimirum qui ea sibi ornamenta stolidè vendicasset, quibus omnino careret, palliumque protinus induit, quod disciplinarum magistri gestare apud nos solent. Sic itaque obstipa superbaque facie Chosroem adivit. tum ille inopinato miraculo percitus, et sacrum aliquid esse imaginatus, suspicatusque verum hunc esse philosophum, (nam et ita apud Persas vocitabatur), eundem hunc et libens vidit, ac benigne suscepit. Magos deinde ad se convocatos, cum novo philosopho ut sermones conferrent, constituit; deque rerum ortu naturaque ut disceptatio haberetur, iniunxit; et utrum id omne, quod visitur, finem sit habiturum; numve unum esse omnium rerum principium putandum sit.

EDITIONIS PARISINAE DEDICATIO.

POSTERITATI.

GALLIA ET HISPANIA

FUNESTISSIMIS BELLIS ANNOS SUPRA VIGINTI

DISTRAHEBANTUR.

IULIUS MAZARINUS

DEPLORATAM PACEM

EXCITAVIT UNUS ET BEATAM TRANQUILLITATEM

QUAQUA PATENT LATISSIMA DUO REGNA

FELICITER IMPARTITUS EST.

INGENS FACINUS

ADUMBRARE CERTATIM CONTENDIT

ORATORUM ET POETARUM

INFINITA NATIO.

VANUS UTRORUMQUE LABOR.

HOC NUDO ET CONTRACTO PANEGYRICO

ASSERIT

EMINENTISSIMO PRINCIPI

IMMORTALITATEM

IMMORTALITATIS PARENS

TYPOGRAPHIA REGIA.

Scribebat ad praelum

EMINENTIAE SVAE ADDICTISSIMUS

SEBASTIANUS MABRE,

ex filia nepos SEBASTIANI CRAMOISY,

Typographiae Regiae Curatoris.

B. VULCANII EPISTOLA.

ILLUSTRIBUS AMPLISSIMISQUE VIRIS

ORDINIBUS

HOLLANDIAE ET WESTFRISIAE,
DOMINIS POTENTISSIMIS.

Cum variae sint artes ac scientiae, societati generis humani conducibiles ac necessariae, Illustres Amplissimique Viri, maximam profecto laudem merentur ii qui ad eas perdiscendas et ad publicam utilitatem accommodandas omne suum studium atque operam conferunt. Proxima est eorum laus quorum labor omnis atque industria versatur in linguis authoribusque quibus illae ipsae artes sunt tractatae nobisque traditae excolendis atque illustrandis, quique vel veteres scriptores Graecos e situ et squallore eruunt et in lucem proferunt, vel iam antea editos, sed male ab indoctis interpretibus habitos, refingunt, et pristino suoque nitore integritatique restituunt. Quod quidem studium tametsi ob exiguam quae inde affulget lucris spem perpauca hodie habet sectatores (plerique enim eas artes sequuntur e quibus facilis est ad opes et honores cursus) mihi tamen, qui studiorum dignitatem non privato quaestu sed publica utilitate metiri soleo, mirifice semper placuit. Utilitatem vero quam hoc studii genus secum trahit longe maximam quis obsecro est adeo rudis ut in dubium vocet? Si enim hoc in confesso est ex veterum Graecorum fontibus doctrinam omnem esse hauriendam; quis non videt quanti intersit ut illi ipsi fontes puri atque illimes conser-

ventur? Quantopere vero eos contaminarit atque polluerit crassa nonnullorum interpretum inscitia, nemo est etiam infra mediocritatem doctus qui nesciat; sensique ipse cum in aliis multis authoribus, tum vero praecipue in Cyrilli Alexandrini Thesaurio, et divinis illis de Trinitate libris, in quibus nihil fere agnosco Cyrilli praeter nudum illius nomen. Hanc itaque Spartam, ut ita dicam, linguariam, hoc est interpretandi Graecos authores et in Latinam linguam convertendi rationem, veluti genio naturaeque meae convenientiorem semel amplexus, dedi operam hactenus ut pro virili ornarem; et quidem non pauca veterum authorum Theologica, Philosophica, Historica Poëticaque scripta partim antea non edita Latine verti, partim edita quidem, sed ita ut ἀνεκδότοις ἐναλίγκια merito censi possent, nova interpretatione donavi, non exiguo uti spero rei literariae bono. Tametsi ex iis quaedam, nescio quo malo fato, magno certe meo cum dolore, neque minore cum incommodo publico, summoque multorum doctissimorum virorum desiderio, totos iam quindecim annos apud Typographum cui ea excudenda dederam haerent. Nunc vero Agathiam historicum optimum qui Iustiniani Imperatoris res gestas post Procopium Caesariensem est persequutus, Graece antehac nunquam typis editum, in lucem emitto; Agathiam, inquam, virum suae aetatis doctissimum, quique unus illam διζύγα εὐπέην, hoc est Poëticen cum Oratoria, ita coniunxit, ut dubium sit in utra magis excelluerit; in utraque certe non dubiam de omnibus sui aevi scriptoribus victoriam reportavit. E cuius editione plurimum et Historiae et Graecae linguae incrementi ornamentique est accessurum. Quum enim varia gravissimaque bella adversus populosissimas potentissimasque nationes, Francos scilicet, Gotthos, Vandalos, Hunnos, et Persas gesta describat; tum vero de eorum moribus atque institutis, ac praecipue de Persicorum regum genealogia ac politia, multa commemorat scitu dignissima quae apud alios scriptores nusquam reperiantur. Stilus ipse plane est floridus atque amoenus, multis sententiarum luminibus illustratus. Verbis vero utitur selectissimis, et frequenter a communi usu ac significatione remotis; adeo ut Suidas diligens glossographus potissimam Lexici sui partem ex huius

scriptis concinnarit. Hunc itaque Agathiam scriptorem luculentissimum, quem olim Persona ita lutularat ac deformarat, ut quicumque eum attingeret merito exclamaret: *Aquam manibus*; *ἐνπρόσωπον* nitidioreque habitu a me donatum vobis, Illustres Amplissimique Viri, merito inscribendum dicandumque existimavi: primum, quod ex hac vestra Academia in lucem prodeat; in qua quum iam tredecim circiter annos vestro beneficio honestissimo hoc otio literario fruar, vehementer me officio meo defuturum putavi, nisi darem operam ut exstaret publicum aliquod singularis meae erga vos observantiae gratique animi monumentum: deinde, quod non indignum vobis hoc munusculum literarium indicarem, cum ob authorem ipsum qui apud doctos omnes summo semper fuit in precio, tum vero magni illius Imperatoris cuius historiam scribit nomine; in qua quidem historia multa conscribuntur sapienter ab illo prudenterque excogitata, felicissimeque perfecta; e quibus nonnulla uti spero in usus vestros convertere poteritis ad florentissimam Rempublicam vestram stabiliendam et nominis vestri celebritatem, quae rerum pro libertate tuenda gestarum magnitudine longe lateque est propagata, magis magisque augendam. Mihi interea nihil gratius accidere poterit, quam si intelligam studium hoc meum vobis, Illustres Amplissimique Viri, probari; magnumque mihi honorificum iudicium vestrum calcar addiderit ad alia id genus veterum Graecorum monumenta e Bibliothecae meae penu depromenda et Latine vertenda publicoque communicanda.

Deus Opt. Max. Illustres Amplissimique Viri, Reipublicae eiusque seminario Academiae vos quam diutissime servet incolumes. Lugduni Batavorum, Anno Domini MDXCIV. Kalend. Ianuariis.

ILL. DD. VV.

Addictissimus

BONAVENTURA VULCANIUS.

CARMINA IN LAUDEM
EDITIONIS VULCANIANAE.

IN AGATHIAM
A BONAV. VULCANIO EDITUM.

Ἀγαθίας ἦν μὴ πολυῖστορι ᾔσαστο βίβλω
Πέρσας καὶ Περσῶν ἔργα παλαιγενέων,
αἰὼν πανδαμάτωρ, καὶ νῦξ ἀμάθουε μέλαινα
Πέρσας καὶ Περσῶν ἔργα παλαιγενέων.
Ἀγαθίαν δ' ἦν μὴ Βουλκάνιος ἐξελε λήθης,
Ἀγαθίαν λήθης ἀμφοκάλυψε κόνις.
καὶ κε πολὺς τοπάλαι, Βουλκάνιε, σεῖο ἔζητι
Ἀγαθία τε ἀγὼν ὄρωτο καὶ ἱστορίῃ.
νῦν δ' ἀμφω δισσοῖσιν ὀφείλετον, ἱστορίῃ μὲν
Ἀγαθίᾳ πλείστον, σοὶ πλεόν Ἀγαθίας.

ΙΩΣΗΠΠΟΣ ΣΚΑΛΛΑΝΟΣ ΙΟΥΔΑΙΑΗΣ.

AGATHIAS ni iam fastis prius asseruisset
Persas, et veterum Persica gesta ducum,
Tempus edax, et vis seclorum aboleret opaca
Persas, et veterum Persica gesta ducum.
Ni leto Agathiam eriperet Vulcanius, olim
Agathiam leti conderet alta cinis.
Et iam, Vulcani, propter te, maxima rerum
Lis foret Agathian inter et Historiam.
Sed devinxerunt ambos duo. Plurima debet
Historia Agathiae, plura tibi Agathias.

IOSEPHUS SCALIGER IUL. CAES. F.

AD DOCTISSIMUM VIRUM
BONAVENTURAM VULCANIUM

GRAECARUM LITERARUM IN ACADEMIA
Lugdunensi apud Batavos Professore.

QUOD me Vulcani carmen doctissime poscis:
Frustra es, ceu vivam ex pumice aquam elicias.
Non mihi tam proclive bonos est scribere versus,
Quam tibi scriptores restituisse bonos.

FR. DUTCKIUS Cos. Leyd.

IN AGATHIAE HISTORIAM

A CL. V. BONAVENTURA VULCANIO GRAECE ET LATINE EDITAM

HIEREMIAS BASTINGIUS S. T. D.

ET COLLECII THEOLOGICI REGENS.

AENEAS debet vitam post fata MARONI:
 INDUPERATOR ovas Historico AGATHIA.
 Gloria nam maior tanto est tibi: ficta Poesis
 A vera quanto vincitur Historia.
 Macte sed o virtute tua dilecte Camoenis
 Qui clarus volitas docta per ora viram
 VULCANI, quem non ullos subiisse labores
 Taeduit, aeternum ut viveret AGATHIAS.
 AGATHIAS inquam, Graiis ut cognitus olim
 Nunc Graiis pariter cognitus et Latiis.
 Sic quondam de te est meritus doctissime Rhetor
 Romanaeque decus QUINTILIANE togae,
 POGGIUS: hunc quanquam superas hoc nomine, cultu
 Quod per te gemino splendeat AGATHIAS.
 I nunc MOME crepa, et male carpere desine qui te est
 Passibus innumeris doctior et melior.
 Vos autem PROCERES quibus haec monumenta dicantur,
 Ut vestro maneant tuta sub imperio,
 Hunc redamate virum, tuque o BATTAVIA gaude
 Lucem ex te AGATHIAS quod redivivus habet.

PAULLUS G. F. P. N.

MERULA.

QUID hic recens scriptoris orti contuor?
 Proles cluor Agathi. Ominis nomē boni
 Adnosco. Nam qui audit bonus, plerum bonus' st,
 Quique a bono natus, bonus ille plurimum.
 Lares mihi Smyrnae paterni, quae suum
 Civem esse Homerum, principem vatum omnium,
 Princeps probavit olim et ante caeteras;
 Quae iniverant certamen, urbis Graeciae.
 Fere est, ut adsim ab inferae ripa Stygis.
 Quae Morta te pressit favissis circites
 Mille ampliusque obliviosis? plozeno
 Quae Fors silente, doctie foetus, te obruit?
 Incommodo maloque maximo omnium,
 Cordi quibus curaeque gesta quae retro.
 Immanitas Gotthorum et Hunnorum fera
 Med aeviterno manciparet carceri;
 Ut, quidquid a fatiis mihi vitae super,
 Inglorium esset atque squalē sordidum.
 At unde tantum saevitatis? Luctuum,
 Quibus nec unquam finis esset nec modus,
 Causam me eis certissimum monerat fore
 Ec fata vatum, quos adirant, dictio.
 Immersi enim crudele moerorum mare,
 Et conscii, quae non semel passi, iugum;

*Non nesciebant perciti, me nascier,
 Quo noscier docente debebant trucum
 Clades avorum, lancinati corporum
 Arius, potitum naeniae cadaverum,
 Atrociūque vastitates funerum;
 Quo noscier docente posteros, ducum
 Iustiniani Principis victoriae,
 Et fixa de victis trophaea phalangibus,
 Actique superbiter triumphī nobiles.
 Hinc natus olim lacrumarum fons mihi.
 At serio, sero licet, Vulcanius,
 Misertus infortunii nuper mei,
 Multa incalatus, audiit miserum, prece,
 Specus, quibus claudebar, altos pertudit,
 Me duxit endo primus oras luminis,
 Et fecit, ut me totus orbis perlegat:
 Sive hoc voluntas, sive noluntas fuit,
 Quorum efferata mente dirae mi dies,
 Plenae aegritudinūque saepe luxerunt.
 Nec me modo artis liberavit vinculis;
 Sed et polivit arte, quod fuit potis,
 Docta, et, quod instar muneris magni mihi,
 Fecit bilinguem, quae unilinguis vix eram.*

*Felix tui adsertore iuris ter quater,
 Felix viri polite tantī dextera:
 Linguis fruare et luce, parta quae tibi,
 Ducente et auspicante summo vindice.
 Vicem refer, tuique nomen vindica
 Ducis Auspiciisque ab luce temporaria,
 Linguasque perde virulentas, qui mali
 Male tibi tuoque vindici volunt.
 Ast Gothus, Hunnus, Francus immensum fremant
 Quantum, cruenti caede nupera manus;
 Redhostiendum, quae patrare hostilia.
 Gotthus patrumque et dissipator pignerum,
 Hunnus senum et sdevus nefrendum carnufex,
 Et Francus haustum faucibus sanguen vomens,
 Fremant frequente strage se pavirier,
 Fremant sibi tam crebra fligi volnera,
 Crebras suorum audirier mortes fremant.*

Εἰς τὸν Εὐτύχεια Ἑφαιστον

ἐκδιδόντα τὸν Ἀγαθίαν τῷ χρόνῳ σχεδὸν ἀφανισθέντα.

Πείθους θελξινδου τερετίσματα δαίδαλα τύμβῳ,
 (φεῦ κηρὸς φθονεροῦ) κεύθετο ληθεδόνος.
 Ξύλλαβεν Ἑφαιστος, πυρρὸν παλινάγρετον ἄψας,
 ὄρφνην τε σχεδάσας ὡς πρόμος ἰδυοσύνης.
 δὸς ῥαπιδῶ Ἑφαιστῷ πτερόεις διεγερτικὸν Ἑρμῆ,
 λείπειαι, ἴσα φέρειν οὐκ ὅτις τε πέλεις.
 οὐ φθίμενον ζωγρεῖς ἐπικήριον αὐθις ζοντα.
 δς δὲ νεοχημεῖται ἄτρυτα, γομφοπαγῆ.

ΜΟΑΙΝΕΟΣ.

AD CLARISSIMUM VIRUM
D. BONAVENTURAM VULCANIUM.

CONIUNCTAM Marti Venerem quondam indice Phoebō
 Vulcanus tecto ut sensit adulterio,
 Extemplo exarsit; laqueosque et daedala nectens
 Retia, in amplexu detinuit medio,
 Admisitque Deos. Dudum latuere reposti
 Augusti Annales, Persicaque historia,
 Pluraque, museo quae dudum emblemate struxit
 Indelibatus flos populi AGATHIUS,
 Nec spes ulla fuit, posse unquam lumen apisci
 Extracta ex atris Invidiae tenebris,
 Quum tu illa in dias produxisti luminis auras,
 VULCANI, plures pectore habens genios.
 Felicem o sortem! Vix te duo numina possunt
 Unum, cum Phoebō Lemnius exprimere.
 Vidisti abstrusum: Phoebus videt omnia primus.
 Per te alii: nempe id Mulciberis proprium est.
 At tu dum tenebris alta et caligine mersum
 Extemplo virga protrahis in medium,
 Dumque idem interpretres Latio facis ore loquentem,
 Unus sis gemino nomine Mercurius.

PETRUS BERTIUS.

RICHARDUS THOMSON.

Quo me CALLIOPE vocas
 Intermissa diu? parce precor, precor.
 Non sum qui bene nervias
 Gubernem, artificii aut barbiton harmoge.
 Defunctam paries chelyn
 Iam pridem, et citharam servat inutilem.
 Quin si MULCIBEREM paras
 Clarare egregiae laudis adorea,
 Et caelo inserere arduo
 Vectum perpetui carminis alite.
 Ecquis CALLIMACHO prior?
 Qui lauru Latia implicitus comas
 Vates, Elysiis iugis,
 MUSAEO potior, carmina dividit.
 Cuius si citharae tamen
 Aptari nequeat MULCIBER: inclytum
 Quamvis illa DIESPITREM
 DIANAM, et teneras aurea, VIRGINES
 Et PHOEBUM celebret patrem.
 O divum, o hominum CALLIOPE quies
 In collem hinc HELICONIUM,
 MUSARUMQUE choros transfer amabiles.
 Ut mistus DEA, GRATIIS
 Ad dextrum sedeat clarus APOLLINEM.
 Mox lauru POLUHYMNIA
 Vescentem resonet praepete barbitō.

I D E M.

AGATHIAM ut vidit caelo BELISARIUS alto,
 Qua sacra IUNONIS lacte respersa via est;
 Iam tersum prodire, et docto pumice rasum,
 Atque adeo amissae iam reducem patriae;
 Quas, inquit, referam grates tibi, magne virorum,
 VULCANI, cuius munere et ingenio
 Nunc vivit bonus AGATHIAS: ego denique factus
 Clarior, ereptos non querar hinc oculos?

I N A G A T H I A M
 A B O N A V E N T U R A V U L C A N I O,
 I N T E R D O C T O S N O S T R A E A E T A T I S P R I N C I P E S
 V i r o C l a r i s s i m o , e d i t u m e t r e s t i t u t u m .

CARMINE Pierio VULCANI fundere laudes
 Est operae precium; mea stant praecordia Phoebos
 Ardua molimur: rerum sapientia Pallas,
 Quae sacra doctarum prudentia fontigenarum,
 Et rationis apex, sine qua tentata labascunt,
 Deprecor ad suetum dignata illabere munus.
 Feralemne canam cladem, qua cuncta Pelasgum
 Occumbunt monumenta virum, praeclara reperta
 Ausonidum; Agathiam truditque ad pallida templum
 Lethi barbaries, quem FELIX illa deorum
 Progenies, acie genus insuperabile mentis,
 Flos virtusque virum, profundo gurgite mersum
 Protrahit oblitum, diasque in luminis oras
 Iam properat, Ciceronis dulcia mella sonantem.
 E tenebris tantis tam clarum exculpere lumen,
 Divinae rationis opus, quod tu potuisti
 Primus, nec me animi fallit, nunc vivis in oris
 Caelorum fama, propter divina reperta.
 Aeternaque tuo capiti dare frunde coronam
 Turba Camosnarum gestit, sic iussit Apollo.
 Quin nos ingenii miramur acumina tanta
 VULCANI, potuit qui vulnera mente sagaci
 Tollere doctus Iapix; dic quis dicere digno
 Hoc potis eloquio? mortali corpore cretus
 Nemo, ut opinor, erit, pollenti pectore carmen
 Condere qui possit, rerum iubet ut maiestas
 Nec modo si redeat, qui saxa sequacia ductans
 Cantibus auritos exstruxit carmine muros.
 Iam nunc Aonia crinem circumdate sarta
 Salve, Te veneror, vestigia semper adorans,

Idque aeternum, ita iubet virtus et eruditio tua eximia,
 sic testor et voveo licet impolito hoc carmine.

L. IANUS A WOUWEREN.

B. VULCANII
DEDICATIO ET PRAEFATIO
NOTARUM IN AGATHIAM.

NOBILISS. AMPLISSIMOQUE VIRO,
D. IOANNI AB OLDENBARNEVELT,
IURISCONSULTO CLARISSIMO
ILLUSTRIUM ORDINUM HOLLANDIAE ET WESTFRISIAE
ADVOCATO ET A CONSILIIS.

Quod Agathiae meo superioribus hisce diebus ad Illustres Hollandiae et Westfrisiae Ordines aditum aperueris, nobiliss. amplissimeque vir, secutus es ingenitam tibi planeque propriam benignitatem tuam, et singulare quoddam iuvandi ornandique literarum cultores studium. Quod vero illi ipsi Ordines hoc quidquid est meae opellae illustri ipsorum nomini inscriptum adeo splendido praemio compensarint; fecerunt profecto rem potentissima florentissimaque Republica sua dignissimam, et mihi liberalitate sua plusquam regia maximum ad hoc studii genus alacrius persequendum calcar addiderunt. Recte vero Symmachus (Lib. I. Epist. 73.), ad Hesperium suum scribens, Scis, inquit, bonas artes honore nutriri, atque hoc specimen esse florentis Reipublicae, ut disciplinarum professoribus praemia opulenta pendantur. Quo quidem eximio beneficio ut me sibi in perpetuum devinxerunt: ita tibi, vir nobiliss. qui summa apud Ordines ob eximiam doctrinam prudentiamque tuam, et praeclara in Rempubl. merita, vales autoritate et gratia, quod tua imprimis commendatione adeo uberem honorificumque laborum meorum fructum perceperim, quam maximas possum ago gratias, relaturus aliquando, si occasio et facultas suppetat. Interea, memoris gratique animi veluti pignus

quoddam, habe a me hasce NOTAS, post editum in lucem Agathiam natas, eoque praecipue consilio tuo nomini destinatas, ut summum tuum erga literatos studium, et insignes virtutes tuas, quae te omnibus admirabilem reddunt pariter et amabilem, exteris etiam hominibus faciant notas.

Bene vale, nobiliss. amplissimeque vir, et rei literariae magis ac magis fave. Erit hoc tibi imprimis honorificum, et Reipubl. salutare. Lugduni Batavorum. Anno Domini MDXCIV.

Dignitatis tuae studiosissimus

BON. VULCANIUS.

CANDIDO LECTORI.

ANNUS est integer quod Agathias hic meus graece est excusus, neque multo minus quod et latinus. Ad graecam editionem usae sunt operae typographicae codice meo vetere manuscripto, quem propter valetudinem tum temporis incommodam, aliasque iustas ob causas, transcribere nec licuit nec libuit. Quo factum est ut praeter vitia exemplaris quae consulto ita reliqueram, quod eorum castigationem notis meis reservaram, accesserint etiam alia menda typographica, ob insolentiam characteris cui non assueverant operae. Cum vero iam ad colophonem propemodum perducta esset etiam latina mea versio, venit mihi in mentem audisse me aliquando Coloniae a nobilissimo doctissimoque fel. mem. viro, D. Thoma Redigero, datum a se cuidam negotium transcribendi e quadam Italiae Bibliotheca Agathiae historiam; quod quidem cum iamdudum ita factum fuisse plane mihi persuasissem, nisi exemplar mei Agathiae graece excusi ad Cl. V. Iacobum Monavium, rogavi per literas ut illud cum manuscripto codice Agathiae, quem omnino Vratislaviae in bibliotheca Ill. DD. Redigerorum exstare putabam, conferri curaret. Quod cum ille pro singulari suo in rem literariam studio in se recepisset, spondissetque curaturum se ut petitioni meae prolixè satisfaceret, simulatque praefectus bibliothecae qui tum peregre erat domum rediisset: significavit tandem mul-

tis post mensibus Agathiam MS. a bibliothecario demum reverso diligenter quaesitum nequaquam comparere; quod quidem et me et illos pessime habuit: me, ob moram quam editioni vana mea spe iniectam videbam; illos, quod in bibliotheca sua quem sperabant thesaurum non reperissent. Ego itaque, ne mihi ipse longiore mora officerem, neve (quod in Cyrilli Alexandrini libris de adoratione in spiritu et veritate, et in Concilio Ephesino graeco, iam accidit, et vereor ne etiam in Nicaeno graeco accidat) ab aliis praevenirer, mihiq̄ue et labor omnis meus, et honos quicumque ex hac arena laboris plena exspectari potest, veluti e manibus eriperetur: editionem diutius differendam, dum *ἀντίγραφον* aliquod offerretur, non censi, praecipue cum plane *σὺν ἀγαθῇ τύχῃ* affulsisset Agathiae pariter et mihi auspiciatissimum illud Iulium sidus; magnus, inquam, ille Iosephus Scaliger, maximi Iul. Caesaris F. qui mihi merito, quoties aliquis dignus vindice nodus occurrit, fuit *ἀκριβεστάτου ἀντιγράφου δέκτην*. Cuius quidem optatissimus in hanc Academiam adventus utinam latinam Agathiae mei editionem antevertisset! Plurimum enim illius literatorum principis iudicio in locis nonnullis de quibus ambigebam tribuissem; cui universus doctorum consessus libens assurgit, fascisque submittit. Superest, candide lector, ut operam meam quam optimi huius authoris editioni interpretationique impendi, boni consulas; et cum apibus potius si quid in ea sit boni decerpas, quam cum araneis si quid vitiosi exsugas. Accesserunt coronidis vice Agathiae epigrammata *ἑρωτικά* ab illustri viro Iosepho Scaligero latine versa, neque antehac (uno atque altero excepto) typis edita, quae certe iuventuti *φιλέλληνι* veluti canon quidam atque norma vertendi latina de graecis esse possunt,

Μορφῆς ὡς πλάσταις κνάνεον βλέφαρον.

Tu etiam his, bone lector, utere et fruire, ut et nonnullis eiusdem Agathiae epigrammatibus quae nobiliss. clarissimusque vir IANUS DOUSA Dominus a Noortwyck, musageta noster, vertit, quibus te fraudare nolui, ut nec nobiliss. doctissimumque virum Theodorum Canterum eo honore, quod de locis Agathiae nonnullis, quorum lectionem in Suida variare compererat me per literas monuerit,

quos, praeter eos quos ipse animadverteram, notis meis inserui. Sed et de loco non uno reverendum clarissimumque virum FRANCISCUM IUNIUM collegam meum consului, idque cum fructu. Libens enim eos qui symbolam aliquam ad hoc opus contulerunt laudo.

AD VIRUM CLARISSIMUM
BONAVENTURAM VULCANIUM
DE AGATHIA RESTITUTO

SCAZON.

*MAGISTRA vitae Historia, quae nihil pigrae
Oblivioni iniuriaeque seclorum
Patitur licere, laude perpeti dignos
A morte prohibet, alitis vehens Famae
Populos per omnes non solubili penna.
Sed saevientis ludus ille Fortunae,
Qui urbes et alta regna funditus vertit,
Saepe obruit silentio obrutos letho,
Et perdit evitatque temporum vitam.
Ne nuper hoc tibi accidisse miremur
Felix loquendi laude, Agathia, at infelix
Inertiaque inscitiaeque lectorum,
Ni te rapaci vindicasset a fato
Felix et erudita cura VULCANI,
Hominum ut fruaris luce, pars tui et magna
Aliis sibi que laude postuma crescat,
Segetemque fama hanc vindici suo linquat
Et editori, quem loquetur omne aevum
Functo necem abstulisse, mortuae et vitae
Dedisse vitam, quae perennis huic stabit,
Dum statio terris fuerit, et stata Phoebus
Niveam recurret orbita advehens lucem.*

IANUS DOUSA F.

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΩΝ ΤΟΜΟΙ Β.

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ
ΜΥΡΙΝΑΙΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ
Α.

ΑΓ. ΣΧ. ΜΥΡ. ΙΣΤ. Α. Sic R. cui a secundo inde libro accedit Intr. (*Historiarum liber II. cet.*): nam ad primum quidem librum titulum ipse sibi finxit Persona, pro ingenio suo ineptum. Lugd. inscribit *Αγ. Σχ. χρονική διήγησις τῆς βασιλείας Ἰουστινιανοῦ, τόμος α.*, quo titulo deleto Bon. Vulc. ex ultimi libri in eodem codice subscriptione posuit: *περὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας, τόμος α.*; ubi Parisinae editionis typothe-
tae pro *τόμος, βιβλίον* scribere placuit. Agathias neque tempus omne usque ad Iustiniani mortem his libris persecutus est, neque Iustiniani temporis finibus opus suum circumscribere sibi proposuerat.

AGATHIAE SCHOLASTICI
MYRINENSIS
HISTORIARUM
LIBER I.

ARGUMENTUM.

*Gothi in Italia Narseti se dedunt; mox tamen rebelles a Francis auxilia petunt (Cap: 1). De Francis; laudes eorum (2). Reges Francorum quatuor, Chlodovaei filii (3). Theudibertus, Francorum rex, cui succedit Theudibaldus puer (4). Legatio Gothorum ad Theudibaldum (5). Theudibaldus exercitum in Italiam mittit, ducibus Leuthari et Butilino. De Alamannis (6). Prava Alamannorum religio. Leutharis et Butilini superbia (7). Narses ad Cumas ducit (8). Cumae oppugnatae (9). Narses Cumarum muros suffodit (10). Gothos Tusciam habitantes in deditionem accipit (11). Luca circumses-
sa (12). Narsetis magnanimitas (13). Fulcaris et Herulorum clades (14). Fulcaris occumbit. Gothi in Aemilia et Liguria a Romanis deficiunt (15). Narses militum animos confirmat (16). Stephanus a Narsete Faventiam missus praefectorum ignaviam reprehendit (17). Narses Lucam denuo oppugnatam capit (18). Exercitu in hiberna dimisso Ravennam proficiscitur (19). Aligernus Gothus Cumas sponte Narseti dedit (20). Narses, Varnis in militiam adscitis, prope Ariminum cum Francis confligit (21). Fuga simulata eos devincit (22).*

Π Ρ Ο Ο Ι Μ Ι Ο Ν .

- Ed. Par. 1 **Κ**αλὸν μὲν τι χοῦμα καὶ εὐδαιμον νῦκαι πολέμων καὶ τρώ-
 Ed. Ven. 5 παια, πόλεων τε ἀνοικισμοὶ καὶ ἀγλαΐσματα, καὶ ἅπαντα
 ὀπόσα μεγάλα τε καὶ ἀξιάγαστα ἔργα. ταῦτα δὲ καὶ τὰ τοιά-
 δε δόξαν μὲν τινα καὶ ἡδονὴν τοῖς κτησαμένοις ἐπάγει, ἀπο-
 βιοῦσι δὲ αὐτοῖς καὶ ἐκεῖσε οἰχομένοις οὔτι μᾶλα ἐθέλουσιν
 ἔπεσθαι, ἀλλὰ καὶ λήθη παρεμπεσοῦσα ἐπικαλύπτει καὶ παρα-
 P. 2 τρέπει τὰς ἀληθεῖς τῶν πράξεων ἀποβάσεις· ἤδη δὲ καὶ τῶν
 ἐπισταμένων ἀποβιούτων, οἴχεται καὶ διαδιδράσκει ἢ γνώσις
 σὺν αὐτοῖς σβεγνυμένη. οὔτως ἄρα μνήμη γυμνὴ ἀνόνητόν
 τι καὶ οὐ μόνιμον, οὐδὲ τῷ μακροῦ συνεκτείνεσθαι πέφυκεν
 χρόνῳ. καὶ οὐκ ἂν οἶμαι ἢ πατρίδος προκινδυνεύειν ἐνιοὶ
 ἔγνωσαν, ἢ ἄλλους ἀναδέχεσθαι πόνους, εὐ εἰδότες, ὡς, εἰ καὶ
 Βσφοδρα μέγιστα δράσαιεν, συναπολεῖται τὸ κλέος αὐτοῖς καὶ
 διαρῥυήσεται, μόνῳ τῷ βίῳ αὐτῶν ἐκμεμετροημένον· εἰ μὴ
 τις, ὡς εἶοικε, θεῖα προμήθεια τὸ ἀσθενὲς τῆς φύσεως ἀναρ-
 15 ῥωνῦσα τὰ ἐκ τῆς ἱστορίας ἐπεισῆγαγεν ἀγαθὰ καὶ τὰς ἐν-
 θένδε ἐλπίδας. οὐ γὰρ οἶμαι κοτίνου γε ἔνεκα καὶ σελίνου οἱ
 Ὀλυμπιονῆκαι ἐν ταῖς κονίστραις ἐναπεδύοντο, οὐδ' αὖ οἱ ἀγα-
 1. μέντοι R. 10. συνεκτείνεσθαι R., Intrp. *extendi*, συνεκτείν-
 νειν vulg. πέφυκε vulg., *ν ἐγελκυστικὸν* h. l. et passim addidi
 ex R. 11. ἢ πατρίδος R., Intrp. *pro patria*, vulg. ἢ καὶ πατρ.
 15. ἀναρῥωνῦσα R.

P R A E F A T I O .

Praeclara quaedam et beata possessio censeri potest victoriae bel-
 lorum et trophaea, urbes conditae atque instauratae, omnes deni-
 que magnae admirandaeque res gestae. Atque haec quidem aliaeque
 eiuscemodi ut maxime gloriam aliquam voluptatemque suis possesso-
 ribus adferant, aegre tamen eos e vivis excedentes comitantur. Sed
 et oblivio interveniens offuscat atque subvertit veros rerum gestarum
 eventus; et cum ii ipsi qui eos norunt vivere desierunt, emoritur
 etiam atque evanescit una cum ipsis hominibus earum rerum notitia.
 Quo fit, ut nuda memoria fluxum quiddam parumque firmum sit, ne-
 que temporis diuturnitatem ferat. Neque vero putarim quosdam aut
 pericula pro patria adituros, aut alios labores suscepturos fuisse, cum
 scirent, quantumvis maximas res gessissent, perituram una cum ipsis
 atque emorituram omnem earum gloriam, sola ipsorum vita circum-
 scriptam; nisi quaedam, uti apparet, divina providentia naturae hu-
 manae fluxibilitatem fulciens, historiae bonum, quaeque ex ea af-
 fulget, spem esset elargita. Neque enim, arbitror, oleastri aut apii
 causa Olympionicae in arenam nudi descendebant, neque rursus

3οὶ τῶν πολέμων ἀγωνισταὶ λαφύρων γε μόνον καὶ τοῦ παρὰ- C
 τῆς κερδαλέου ἐφιέμενοι, ἐς προὔπτον τε καὶ διαφανῆ κίν-
 5ῆ τῆς ἱστορίας αὐτοὺς ἀπαθανατιζούσης· οὐχ οἷα τὰ Ζαμόλ-
 ξιδος νόμιμα καὶ ἡ Γετικὴ παραπροσύνη, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς
 τρόπῳ τινὶ θεῖῳ τε καὶ ἀθανάτῳ, καὶ ᾧ μόνῳ δύναται τὰ D
 θνητὰ ἐς αἰεὶ διαβιώσκειν. ἡ δὲ μὲν οὖν ἡκίστα ἂν εἴη ἅπαν-
 τα διεξιέναι καὶ ἀπαριθμεῖσθαι, ὁπόσων ἀγαθῶν ἡ ἱστορία τὸν
 10βίον ἐμπίπλησι τὸν ἀνθρώπειον· ὡς δὲ συλλήβδην εἰπεῖν, οἴ-
 μαί γε αὐτὴν φιλοσοφίας τῆς πολιτικῆς οὐ μάλᾳ μειονεκτεῖ-
 σθαι, εἰ μὴ τι καὶ μᾶλλον ὀνίνησιν· ἡ μὲν γὰρ, οἷα τις
 ἀστεμφῆς δέσποινα καὶ ἀθώπευτος, κελεύει καὶ διατάττει, ὁποί- P. 3
 ων τε ἔχεσθαι καὶ ὁποῦ διαφεύγειν προσήκει, ὡσπερ τῷ πεί-
 15θοντι καταμιγνῶσα τὸ ἀναγκάζον· ἡ δὲ τῷ θέλγοντι πλείστη
 χρωμένη καὶ οἷον καρυκεύουσα τὰς ἀπαγγελίας τῆ ποικιλίᾳ τῶν V. 6
 παραδειγμάτων, καὶ παριστώσα τῷ λόγῳ, ἐν οἷς τε εὐδοκιμή-
 κασιν ἄνθρωποι εὐβουλίᾳ χρησάμενοι καὶ δικαιοσύνη, καὶ
 ἐνθα διήμαρτον τοῦ προσήκοντος, ἡ γνώμης τινὸς ἐναντίας ἡ B
 20τύχης ἠγῆσαμένης, λανθάνει ταῖς ψυχαῖς ἡρέμα τὰς ἀρετὰς
 ἐσοκίζουσα. τὸ γὰρ προσηγνὲς αὐταῖς καὶ ἀνθαίρετον μᾶλλον τι
 ἐμφύεται καὶ προσιστάνει. ἐγὼ μὲν οὖν ταῦτα ἐκ πλείστου σκο-

17. παριστώσα R., παριστᾶσα vulg.

strenui bellatores spoliorum tantum et praesentis lucri cupiditati ac-
 censi in aperta manifesta que pericula se conuicabant: sed utrique
 solidae atque adeo immortalis gloriae consequendae studio inflam-
 mati: quam quidem aliter adipisci non potuissent, nisi historia eos
 ab interitu vindicante atque immortales efficiente; non ut Zamolxidis
 instituta et Getica deliramenta, sed vere et modo quodam divino
 atque immortalis, quoque solo mortalia haec perpetuari possunt.
 Haudquaquam igitur facile fuerit oratione persequi atque enumerare
 omnia quibus historia humanam vitam expleat bona. Ut vero sum-
 matim dicam, equidem civili philosophia eam non inferiorem cen-
 suerim; nisi etiam plus forte utilitatis conferat. Haec enim veluti
 severa quaedam minimeque blanda domina iubet ac praescribit quae
 sequi, quae fugere oporteat, suasionibus suis vim quodammodo nec-
 cessitatemque commiscens: haec vero, oblectamentis plurimis utens,
 ac veluti condicens praecepta varietate exemplorum, et ob oculos po-
 nens quibus in rebus homines prudentia iustitiaque usi praecclare
 rem gesserint, quibus etiam in rebus, vel animi contrario aliquo
 vel fortunae ductu atque impulsu a recto aberrarint, leniter ac pla-
 cide virtutes animis insinuat. Blanda enim et voluntatis nostrae ar-
 bitrio electionique exposita facilius animis humanis illabuntur atque
 adhaerescunt. Ego itaque hanc iam dudum considerans et cum animo

πῶν τε καὶ διαλογιζόμενος, ὑπεράγασθαι μὲν χρῆναι ἠγοούμεν
 καὶ κοινούς ἀννυμεῖν εὐεργέτας τοὺς ὁπόσοις ἤδη αἱ τοιαῖδε
 Cπραγματεῖαι διαπεπόνηται. οὐ μὴν ἐγγχειρητέα ἐμοὶ τῷδε τῷ
 πόνῳ ἐδόκει, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἀποπειρατέα. ἐτύγχανον γὰρ
 μᾶλλον δὴ τι ἐκ παίδων τῷ ἠρώῳ ῥυθμῷ ἀνειμένος, καὶ μεῖ
 ἤρσεσκεν τὰ ἡδύσματα τῶν τῆς ποιητικῆς κομψευμάτων. καὶ
 τοίνυν πεποιήται μοι ἐν ἑξαμέτροις βραχεία ἅττα ποιήματα,
 ἃ δὴ Δαφνιακὰ ἐπωνόμασαι, μύθοις τισὶ πεποικιλμένα ἐρω-
 Dτικοῖς, καὶ τῶν τοιούτων ἀνάπλευ γοητευμάτων. ἔδοξε δέ μοι
 πρότερον κάκεινο ἀξιέπαινόν τι εἶναι καὶ οὐκ ἄχαρι, εἶγε τῶν IO
 ἐπιγραμμάτων τὰ ἀρτιγενῆ καὶ νεώτερα, διαλανθάνοντα ἔτι
 καὶ χύδην οὕτως παρ' ἐνίοις ὑποψιθυριζόμενα, ἀγείραιμί τε
 ὡς οἶόν τε εἰς ταυτὸν καὶ ἀναγράψαιμι ἕκαστα ἐν κόσμῳ ἀπο-
 κекριμένα. καὶ οὖν δὴ καὶ τότε μοι ἐκτετέλεσται ἕτερά τε πολ-
 λά ἀγωνίσματα, τοῦ μὲν ἀναγκαίου χάριν οὐ μάλα πεποιη- 15
 P.4μένα, ἄλλως δὲ ἴσως προσαγωγὰ καὶ θελκτήρια. καὶ γὰρ δῆτα
 ἢ ποιήσις ἱερὸν τι χρῆμα καὶ θεσπέσιον. ἐνθουσιῶσι γοῦν ἐν
 αὐτῇ αἱ ψυχαί, εἶποι ἂν ὁ σοφὸς ὁ Ἀρίστωνος, καὶ λῆαν
 ὠδίνουσιν ἐπαφρόδιτα, ὅσαι δὴ ὡς ἀληθῶς μουσολήπτοι γίνον-
 ται, καὶ τῆδε κάτοχοι τῆ βακχείᾳ. ἐμοὶ μὲν οὖν τοῖσδε θα- 20

2. ὁπόσους Par. αἱ add. R., om. vulg. 3. ἐγγχειρ. γὰρ ἐμοὶ R.
 4. οὐδὲ τὴν R., οὐδὲ κατὰ τὴν vulg. 5. με ἤρσεσκεν R., μοι
 ἤρσεκε vulg. 6. κομψευμάτων R. 8. Δαφνιακὰ R., Intrpr.;
 male. 12. οὕτως edd. 13. ταυτὸν R., ταυτὸ vulg. 14.
 τίδε R. 20. θαμίζειν R., θαυμάζειν vulg.

meo reputans, admiratione dignos censebam, et in publicum beneficos celebrandos, quotquot in hoc historiae scribendae instituto laborarunt. Mihi autem nequaquam suscipiendus hic labor, sed ne tentendus quidem initio est visus. Eram enim magis iam inde a puero heroicis modulis addictus, et poëticarum elegantiarum dulcedine magnopere delectabar; atque adeo brevia quaedam poëmata hexametris versibus conscripsi, quae Daphniaca vocavi, fabulis quibusdam amatoriiis variegata et eiusmodi illecebris referta. Visum vero mihi fuit etiam hoc initio laudabile et non inelegans institutum, si nova quaedam recentiaque epigrammata, latitantia adhuc sparsimque a nonnullis lusa, in unum, quoad eius fieri posset, recolligerem, singulaque in ordinem digesta conscriberem. Quod quidem etiam perfeci, ut et alia multa exercitamenta, non utilitatis ergo, sed oblectandi deliniendique animi causa a me facta. Est enim omnino sacra quaedam et divina res poësis. Asslantur enim in ea divino quodam furore animi, ut sapiens ille Plato dixit, valdeque venuste parturiunt, quotquot Musarum pleni atque hoc furore correpti sunt. Mihi quidem igitur statutum erat in his versari, neque unquam in animum inducere, ut iuvenilia haec iucundaque studia desererem, sed Delphicum potius praescriptum sequi nosce τὴν ἰψὺμ. Cum vero aetate

μίξειν ἐδόκει, καὶ οὐ μήποτε ἐκόντι εἶναι τὰ νεανικὰ ταῦτα καὶ ἐπιτεροπῇ σπουδάσματα μεθιέναι, ἀλλ' ἐπεσθαι τῷ Δελ- Β φικῷ ἐκείνῳ προγράμματι καὶ τὰ οἰκεία γιγνώσκειν. ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ κατ' ἐμὲ χρόνῳ ξυνέβη μεγάλους μὲν πολέμους πολλα- 5χοῦ τῆς οἰκουμένης ἀπροσδόκητα ξυρῶαγῆναι, ἐθνῶν τε πολ- λῶν βαρβαρικῶν μεταναστάσεις γενέσθαι, καὶ πράξεων ἀδή- λων τε καὶ ἀπίστων παραλόγους ἀποβάσεις, καὶ τύχης ἀτά- κτους ἀντιρῶσπίας, γενῶν τε καταλύσεις, καὶ πόλεων ἀνδραπο- C δισμοὺς καὶ μεταβολὰς οἰκητόρων, καὶ οἷον ἅπαντα τὰ ἀνθρώ- 10πεια κενιῆσθαι· ἐπειδὴ οὖν ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦδε ξυνέβη, δε- διέναι μοί πως ἐπῆλθε, μή τι ἄρα οὐχ ὅσιον εἶη, ἔργα οὕτω μέγιστά τε καὶ θαύματος ἄξια καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα ἄχρησιμα ἐσόμενα καὶ ὀνησιφόρα καταλιπεῖν ἄμνηστα τὸ μέρος, καὶ σε- σιγημένα. τοιγάρτοι ἔδοξέ μοι οὐκ ἀπὸ τρόπου εἶναι, καὶ τοῦ 15συγγράφειν ἀμωσαγέπως ἀποπειροῦσθαι, ὥς ἂν μοι μὴ ἅπας ὁ D βίος ἐν μυθολογίᾳ τε καὶ περιτιπῶ πόνῳ ἀναλωθεῖη, ἀλλὰ τι φέροιτο καὶ ἀναγκαῖον. πολλοὶ δὲ με καὶ τῶν ἐπιτηδείων ἐπί- γοντες καὶ ἐγκλεσόμενοι ἐξηρέθισαν τὴν ὁρμὴν καὶ ἐπέρῶσ- σαν, ἐν τοῖς Εὐτυχιανὸς ὁ νέος ἀρχηγός τε ἦν τῆς παραινέσεως P. 5 20ἀνὴρ τὰ πρῶτα τελῶν ἐν τοῖς τῶν βασιλέων ὑπογραφεῦσι, καὶ

2. σπουδάγματα R. ἀλλ' R. Lugd., ἀλλὰ edd. τοῖς Δελφι- κοῖς ἐκείνοις προγράμμασι R. 3. ἐπεὶ R., ἐπειδὴ vulg. 6. πράξεις R. 8. καταλύσεις R. 11. ἐπῆλθε R. sed vulg. in mg. 12. μέγιστά τε καὶ R., μέγ. καὶ vulg. 13. τὸ μέρ. καὶ σεσιγημένα R., καὶ σεσ. τ. μ. vulg. 14. ἀπο τρόπου R. Lugd. (Cl.), ἀπὸ τρόπου edd. τοῦ om. R. 15. μοι om. R. 16. περ. πόνῳ R., πόνῳ περ. vulg. 19. Ἐχιδνός R. τε R., γε vulg. Non de Eutyichiano loquitur Agathias, sed, ni fallor, de Paulo Silentiaro, Cyri Flori filio.

hac, in quam incidi, ingentia bella per multas orbis terrarum partes praeter expectationem sint excitata, et multarum barbararum nationum transmigrations factae; dubiorum etiam atque incredibilium factorum inopinati eventus temerario fortunae impulsu acciderint; nationum quoque et urbium eversions, gentes subactae, coloniaeque deductae, et tantum non humanae res omnes loco suo motae: cum, inquam, haec aliaque eiusmodi acciderint, subiit animum meum formido, parum honestum fore, si res usque adeo magnae atque admirandae, et posteris adeo utiles conducibilesque futurae nullis scriptis proditae silentio praetermitterentur. Quocirca non abs re mihi facturus sum visus, si cas aliqua ex parte litteris commendare tentarem, ne omnis vita mihi in fabularum studio et supervacaneo labore consumeretur, sed aliquid etiam utilitatis publico adferret. Multi vero familiarium urgentes atque exhortantes studium meum excitarunt et confirmarunt. Inter quos hortatores facile princeps erat Eutyichianus iunior, et primarius regum scriba, vir alioqui et bonus et prudens, et non mediocriter eruditus, idemque gentis Floriorum praeclarum orna-

τὰ ἄλλα ἀγαθὸς καὶ ἀγχινοῦστατος, παιδείας τε ἀποχωρώντως ἔχων, καὶ τοῦ τῶν Φλωριδῶν γένους ἄριστον ἐγκαλλώπισμα γεγεννημένον. οὗτος δὴ οὖν ὁ ἀνὴρ, περὶ πλείστου γὰρ τὰ μὰ ἐποιεῖτο, καὶ ὡς ἂν μοι ἄμεινόν τι ἔσται εὐκλείας τε πέρι καὶ τῆς ἄλλης ὠφελείας σφόδρα οἱ ἐπεφρόντιστο, οὐκ ἀνίει ἐπείγων⁵ καὶ χρηστὰς ἐμφαίνων τὰς ἐλπίδας. δεῖν γὰρ οὐκ ἔφρασκεν οὕτω Β χαλεπὸν ἠγεῖσθαι μοι καὶ ἀνήνυτον τὸ ἐγγχείρημα, οὐδὲ τῇ μῆπω ἐς πείραν ἔλθειν, ὥσπερ ναυτιλίαν οἱ ἀθαλάττωτοι, καταπεπληχθῆναι· οἴεσθαι δὲ μᾶλλον οὐ πόδῳ τετάχθαι ἱστορίαν V. 7 ποιητικῆς, ἀλλὰ ἄμφω ταῦτα εἶναι ἀδελφὰ καὶ ὁμόφυλα, καὶ 10 μόνῳ ἴσως τῇ μέτρῳ ἀλλήλων ἀποκεκριμένα. ὡς δὴ οὖν οἴκοθεν οἴκαδε οὔσης τῆς μεταστάσεως θαρρόυντά τε ἵεναι ἐκέλευεν καὶ C σθένει παντὶ ἔχεσθαι ἔργου. ἀλλὰ γὰρ τοιαῦτα ἐπάδων, ἤδη μοι καὶ αὐτῷ βουλομένῳ, κατεκήλησέ γε ξαδίως καὶ ἔπεισε. καὶ τοίνυν ἐς τὰδε ἀφῆμαι. ἀλλὰ μοι εἴη ἄξιόν τι δοῦσαι τῆς προ- 15 θυμίας, καὶ τοῦ μεγέθους τῶν ἔργων ὡς ἐγγυτάτω ἰκέσθαι. Δηλωτέον δὲ πρότερον ὅστις τέ εἰμι καὶ ὄθεν, τοῦτο δὴ τὸ τοῖς ξυγγραφεῦσιν εἰδισμένον. ἐμοὶ Ἀγαθίας μὲν ὄνομα, Μύρινα δὲ

1. Vulg. inepte οὐκ ἀποχωρώντως. Negationem, quam deleri iussit Toupius ad Suidam I. p. 53. ed. Lips., non agnoscit R. Fieri autem potest ut illa orta sit ex alia scriptura: εὐ ἀποχωρώντως. ἀποχωρώντος R. 2. γεγεννημένον R., γεγεννημένος vulg. 3. περὶ πλ. γὰρ τὰ μὰ R., ἐπεὶ π. πλ. τὰ μὰ vulg. 4. τε om. R. 6. ἐμφαίνων τὰς ἐλπ. R., ὑποφαίνων ἐλπ. vulg. 7. ἀνήνυτον R. μῆτε πρὸς τὴν πείραν R. 8. καταπεπληχθῆναι (sic) R., δεδιέναι vulg. 9. δὲ om. R. 10. ἀδελφούς R. 11. μέτρῳ ἢ (sic) ἀλλήλων R., μ. ἐστὶν ἀλλ. vulg. οἴκαθεν R. 15. εἴη inseri iubet Clar. Hasius ad Leonem p. 185. coniecturamque viri sagacissimi confirmat R. 17. πρότερον, quod vulgo deest, add. R.

mentum. Hic itaque vir cum res meas maximi faceret, et de gloria utilitateque mea vehementer esset sollicitus, nunquam destitit me urgere, bonasque spes mihi ob oculos ponere, asserens, non ita arduum perfectuque difficile opus censeri debere, neque quia intentatum insolensque est, instar navigationis inexperto maris, pertimescendum; immo vero ita statuendum esse, historiam a poetica non multum distare, sed haec duo gemina affiniaque esse, soloque propemodum rhythmo inter sese discrepare. Bono itaque animo, tanquam e patria in patriam migrantem, incedere omnibusque viribus operi instare iubebat. Talia itaque mihi assidue occinens, libentem etiam me facileque delinitum in suam sententiam adduxit. Contuli itaque me ad scribendam historiam, spe, dignum aliquid hoc praeclaro studio institutoque praestandi et ad magnitudinem rerum gestarum quam proxime accedendi. Superest, ut quis et cuias sim, ex more eorum qui historiam scribunt, declarem. Nomen itaque mihi Agathias, Myrina patria; Memnonius pater; ars vero Romanorum instituta ac leges et fori certamina. Myrinam autem dico, non illam Thraciam urbem, neque

πατρὶς, Μερμόνιος δὲ πατὴρ, τέχνη δὲ τὰ Ῥωμαίων νόμιμα D
καὶ οἱ τῶν δικαστηρίων ἀγῶνες. Μύριναν δὲ φημι οὐ τὸ Θρά-
κιον πόλισμα, οὐδὲ εἴ τις ἑτέρα κατὰ τὴν Εὐρώπην τυχὸν ἢ
Λιβύην τῷδε κέκληται τῷ ὀνόματι, ἀλλὰ τὴν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πᾶ-
5 λαι ὑπὸ Αἰολέων ἀπικρισμένην, ἀμφὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πυ-
θικοῦ ποταμοῦ, ὃς δὴ ῥέων ἐκ Αὐδίας τῆς χώρας ἐς τὸν ἔσχα-
τόν αὐλῶνα τοῦ κόλπου τοῦ Ἐλαΐτου ἐμβάλλει. γένοιτο μὲν P. 6
οὖν ἔμοι γε τελεωτάτα τῆδε τροφεῖα ὡς οἶόν τε ἀποτίσαι, καὶ
ἅπαντα τὰ κλεινὰ καὶ πάτρια ἔργα ἐς τὸ ἀκριβὲς ἀναγράψαι.
10 οὖν δὲ ἢ μὲν εὐμενῆς καὶ ἴλαος καὶ τῆς προθυμίας ἡμᾶς ἀπο-
δεχέσθω. ἔμοι δὲ ἐπὶ τὰ κοινὰ καὶ μέγιστα τῶν πραγμάτων
ἰτέον. Ποιήσομαι δὲ τὴν ἑγγραφὴν, οὐχ ἥπερ καὶ ἑτέροις ἐν
τῷ παρόντι πεποιήται. ἤδη γὰρ πον καὶ ἄλλοι τὰ νῦν ἐς τόδε B
πόνον ἀφίκοντο, ἀληθείας μὲν, ὡς τὰ πολλὰ, ἥκιστα μέλον
15 αὐτοῖς καὶ τοῦ τὰ γέγενημένα ὡς ἔχονσι τύχης διεξιέναι, οὕτω
δὲ διαφανῶς κολακεύειν πολλοὺς τῶν δυνατῶν καὶ ὑποθωπεύ-
ειν ἐλόμενοι, ὡς εἶποτε ἄρα καὶ ἀληθῆ φῆσαιεν, ἀπιστεῖσθαι.
καίτοι ἐγκωμίῳ μόνῃ προσήκειν οἱ ταῦτα δεινοί φασι, τὰ
προσόντα ὀψοῦν ἀγαθὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἐξαίρειν· ἱστορία δὲ
20 ἐπαινεῖν μὲν καὶ ἤδε τοὺς εὐ τι δράσαντας οὐ πάμπαν ἀναί- C
νεταί, οὐ μὴν τοῦτό γε σκοπὸν οἶμαι καὶ γνώρισμα ἔχειν ἐθέ-
λει· ἀλλ' εἴ πον ἢ τῶν πράξεων ἀπεργασίᾳ ἔπαινον ἢ ψόγον
ἐπάγοι, οὐ βιάζεσθαι αὐτὴν θέμις, οὐδὲ μεταποικίλλειν τὰ γε-
1. δὲ post Μερμ. addidi ex R. 2. Μύριναν (ubique cum ῥό)
R., Μύρινα vulg. 15. τύχης expungitur a corr. R. 23. ἐπά-
γοι R., ἐπάγει vulg. αὐτὴν N., αὐτῇ vulg., αὐτῆς R.

si qua alia per Europam aut Africam hoc nomine vocatur; sed
quae est in Asia, veterum Aeolensium colonia, ad ostia Pythici flu-
minis sita; qui quidem fluvius ex Lydia regione fluens, in extremum
Elaitidis sinus alveum fertur. Sit itaque mihi, plenissima huic, quoad
eius fieri potest, nutricationis praemia persolvere, omniaque illustria
et patria facta accurate conscribere; nunc vero haec benigne et fa-
venter propensum animum studiumque meum accipiat. Mihi autem
publicarum maximarumque rerum scriptio est aggredienda. Instituum
vero historiam, non ut ab aliis hodie factitatur, (sunt enim etiam
alii hac tempestate qui in eadem arena versantur,) non, inquam, ut
ii, quibus minima est veritatis cura, utque res gestas ita ut accide-
rent commemorarent: adeo vero aperte plerisque proceribus adulantur
et palpum obtrudunt, ut, si quando etiam vera dicant, fides tamen
eis abrogetur. Atqui periti harum rerum auctores soli encomio sive
laudationi convenire aiunt, bona, quibus quisque praeditus est, ver-
bis exaggerare atque extollere. Historiam vero, tametsi ne ipsa
quidem a laudatione eorum, qui praeclari aliquid gesserunt, prorsus
abhorret, hunc tamen scopum argumentumque sibi praefixum

γενημένα. οἱ δὲ ἱστορίαν μὲν ποιεῖσθαι ὁμολογοῦσι, καὶ τὸ
 D τῆς ἐπιγραφῆς ἐπάγγελμα τοῦτο αὐτοῖς ὑποφαίνει, πεφώραν-
 ται δὲ ὁμῶς τῇ πείρᾳ κομψυόμενοι τὴν ἐπωνυμίαν. τοὺς μὲν
 γὰρ ἔτι περιόντας, εἴτε βασιλεῖς εἶεν, εἴτε καὶ ἄλλως ἐπίση-
 μοι, οὐ μόνον τῇ ἀφῆγησει τῶν ἐξεργασμένων ἐγκωμιάζου-5
 σιν, (ἧ γὰρ ἂν ὀλίγα ἤμαρτανον,) ἐνδηλοὶ δὲ ἅπασι γίνονται,
 P. 7 ὅτι δὴ αὐτοῖς οὐδέν τι ἄλλο διεσπούδασαι, ἢ μόνον ἐπαινεῖν
 τε καὶ ἄγασθαι καὶ πέρα τοῦ ἀναγκαίου· τοὺς δὲ ἠδῆ τεθνη-
 κότητας, ὁποῖοί τινες καὶ ἐτύγχανον ὄντες, ἢ κακίστους ἀποκα-
 λουσι καὶ τὰ κοινὰ λυμνηαμένους, ἢ, τὸ γοῦν ἔλαττον δεινόν, 10
 κατολιγοροῦσιν αὐτῶν, ὡς μηδὲ μνήμης τινὸς μεταδιδόναι.
 ταύτῃ τε οἴονται τὰ παρόντα εὐ τιθέναι καὶ τὸ αἰεὶ κρατοῦν
 B ἐκθεραπεύοντες ὠφέλειαν σφίσι πορίζεσθαι, κακῶς ἐπιστάμενοι
 ὡς καὶ αὐτοὺς δῆπον τοὺς πρὸς αὐτῶν ἐπαινουμένους οὐ μά-
 λα τὰ τοιάδε ἀρέσκει, λογιζομένους, ὡς οὐχ ἱκανὸν ἔσται 15
 τὸ τῆς κολακείας ἀρίδην τὴν περὶ αὐτῶν δόξαν βεβαι-
 ῶσαι. οὗτοι μὲν οὖν ξυγγραφόντων, ὡς πη φίλον αὐτοῖς καὶ
 εἰθισμένον, ἐμοὶ δὲ τὸ ἀληθίζεσθαι περὶ πλείστου ἐκτέον, ἐς
 C ὅ, τι χωρήσει. μεμνήσομαι δὲ τῶν ὅσα παρὰ τε Ῥωμαίοις καὶ
 τῶν βαρβάρων τοῖς πλείστοις ἐς τόδε τοῦ καιροῦ ἐπράχθη ἀξι-20
 2. ὑποφαίνειν R. 6. ἔτι δῆλοι R. 8. πέρα R. Lugd., ὑπὲρ edd.
 10. τὸ γοῦν R., τόγ' οὖν Lugd., τόγε οὖν edd. 17. ξυγγραφοῦντες
 ὡσπερ R. 18. ἐμοὶ δέ — χωρήσει. Hunc locum et mutilum
 et corruptum esse arbitror. Nihil opis affert R., imo corruptio-
 ra: ἐκτέον (sic) εὐ ὅτι χ. Num περὶ πλείστου ποιητέον, εὐ
 εἰδότε δι..(?).. χωρήσει? Legebantur olim quaedam in margine
 R. litteris quadratis scripta, quae nunc erasa sunt.

habere nolle existimo. Sed sicubi factorum effectus laudem aut dedecus conciliat, vim facere historiae non licet, neque res ipsas palliare fucareque oportet. Hi vero historiam quidem scribere se profitentur, titulique promissio hoc praec se fert; experientia tamen ipsa historiae appellationem fucantes deprehenduntur. Eos enim qui adhuc in vivis sunt, sive reges sive alioqui viros illustres, non solum commemorazione rerum gestarum laudant, in quo non nimis peccarent: sed omnibus conspicuum faciunt, nihil aliud ipsos operam dedisse, quam ut laude admirationeque quos volunt prosequantur, ultra quam par est; eos vero qui iam e vivis excesserunt, qualescunque fuerunt, aut pessimos vocant et rerum publicarum vastatores; aut, (quod utique minus grave est) ita eos contemnuunt, ut ne memoria quidem ulla dignentur. Atque ita sese rem praesentem optime curasse existimant, semperque potentioribus assentantes privatis suis commodis consuluisse; non satis intelligentes, quod ne ipsis quidem, quos laudibus extulerunt, haec talia admodum placeant; reputantibus scilicet, manifestam illorum adulationem parum firmum esse gloriae existimationisque ipsorum stabilimentum. Scribant itaque hi pro sua libidine et more; mihi fixum est veritatem, quoad eius fieri possit,

αφήγητα, οὐ μόνον ὑπὸ ἀνδρῶν ἔτι βιούντων τυχόν, μᾶλλον μὲν
οὖν καὶ τῶν ἤδη ἀποικομένων, καὶ οὐδενότι παρήσω τῶν λόγου
ἀξίων. Τοιγάρτοι εἰ καὶ μὴ πρότερον ἐς τὸ ξυγγράφειν προ-
ῆγμαί, ἢ μόνον ἐξ ὅτου Ἰουστίνος ὁ νέος τὴν αὐτοκράτορα
5 μετῆλθεν ἀρχὴν, Ἰουστινιανοῦ τεθνηκότος, ἀλλ' ἔγωγε καὶ D
ἐπὶ τοὺς ἀνωτέρω χρόνους ἀναδραμοῦμαι, καὶ ὅποσα οὐπω
ἐτέρῳ τῷ ἐκπεπόνηται, ταῦτα δὲ οἰκείον ποιήσομαι ἔργον. τὰ
μὲν γὰρ πλεῖστα τῶν κατὰ τοὺς Ἰουστινιανοῦ χρόνους γεγενημέ-
νων, ἐπειδὴ Προκοπίῳ τῷ ῥήτορι τῷ Καισαρείαθεν ἐς τὸ ἀκρι-
10 βὲς ἀναγέγραπται, παριτέον ἐκεῖνα ἔμοιγε, ἕτε δὴ ἀποχρώτως
εἰρημένα· τὰ δὲ μετ' ἐκεῖνον, ὡς οἷόν τε, διεξιτέον. προοίμια P. 8
μὲν γὰρ αὐτῷ τῆς ἱστορίας Ἀρκάδιος ἀποβιὸς ἐποιήθη, καὶ V. 8
τῷ ἐκείνου παιδί Θεοδοσίῳ Ἰσδιγέρδης ὁ Περσῶν βασιλεὺς
κηδεμῶν γεγενημένος, τὰ τε Οὐαραράνη καὶ Περόζη ξυνενε-
15 γθέντα, καὶ ὅπως Καβάδης βασιλεὺς καταστάς ἀφήρηται τὴν
ἀρχὴν καὶ εἶτα θάπτον αὐτὴν ἀνεκομίσατο, ὅπως τε Ἄμιδα B,
ἤλω πρὸς αὐτοῦ, Ἀναστασίον Ῥωμαίων βασιλεύοντος, καὶ
ὅσους αὐτῶν μετ' ἐκεῖνον Ἰουστίνος ὁ πρεσβύτερος ἐν ταῖς τῷ
ἔργῳ διεδέξατο πόρους. ἐξῆς δὲ τοὺς Περσικὸν πολέμους
20 ὁπόσοι δὴ πρὸς τε Καβάδην καὶ Χοσρόην ἀμφὶ Συρίαν καὶ Ἀρ-
2. οὖν addidi ex R. 4. Ἰουστίνος ὁ νέος., Inpr. *Iustinus ipse
et iunior.* Fort. οὗτος ὁ νέος. 7. ἐτέρῳ τε R. 9. τῷ ante Καισ.
add. ex R. 13. Post Θεοδοσίῳ add. Inpr. *et imperii procuratio-*
nem, scil. καὶ τῆ βασιλείᾳ. Ἰσδιγέρδης R., Ἰσδηγ. vulg. 14.
Οὐαραράνη N., Οὐαραράνη R., Οὐαράνη vulg. 16. Ἄμιδον R.

sequi. Persequar autem quaecunque memorabilia tam a Romanis
quam barbaris plurimis hac tempestate sunt gesta, non eorum tantum
qui adhuc fortasse vivunt, immo vero magis etiam eorum qui iam de-
cesserunt; nihilque ex iis, quae memoratu digna videbuntur, omit-
tam. Quocirca tametsi non prius ad scribendam historiam me contuli,
quam ex quo tempore Iustinus iunior ad imperium accessit, mortuo Iu-
stiniano: ad superiora tamen etiam tempora recurram; et quaecunque
a nemine adhuc alio sunt elaborata, mihi vindicabo, propriumque
opus efficiam. Pleraque enim Iustiniani temporibus gesta cum Procopius
Caesariensis rhetor accurate conscripserit, mihi praetereunda iudi-
cavi, ut plene satis tractata; quae vero post illum acciderunt, pro
virili persequenda. Orsus enim est ille historiam suam a morte Ar-
cadii, utque filio illius Theodosio Isdigerdes tutor fuerit institu-
tus, et ab iis quae Vararanae et Perozae acciderunt, et quo pacto
Cabades rex creatus regno exutus fuerit idemque postea recupera-
rit, utque Amidam ipsi Anastasio Romanorum regi eripuerit; quan-
tos rursus post hunc Iustinus senior huic operi labores impenderit.
Persequitur deinde bella Persica, quotquot adversus Cabadem et Chos-
roem circa Syriam Armeniamque et per Lazorum confinia Iustinia-
nus Romanorum Imperator gessit. Haec omnia e Procopii scriptis
optime cognoveris, et Gelimer Vandalum, Carthaginemque urbem

μενίαν, καὶ μὲν δὴ καὶ τὰ Μαζῶν ὄρια Ἰουστινιανῷ τῇ Ῥωμαίων αυτοκράτορι διαπεπολέμηται, τούτους δὲ ἅπαντας ἐκ
 Στιῶν Προκοπίου λόγων ἄριστα ἂν διαγνοίης, Γελίμερά τε τὸν
 Βανδίλον, καὶ Καρχηδόνα τὴν πόλιν, καὶ τὴν ξύμπασαν χώ-
 ραν τῶν Ἀφρων ἀπὸ Βονιφατίου τε καὶ Γεζερίχου καὶ τῆς 5
 ἐν τῷ τότε ἀποστάσεως πολλοῖς ὕστερον χρόνοις Ἰουστινια-
 νῷ δουλωθεῖσαν, καὶ πάλιν τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας μέρος
 γεγενημένην. μετὰ δὲ τὴν τῶν Βανδίων κατάλυσιν, καὶ ὅσα οἱ
 Μαυρούσιοι τὸ ἔθνος ἔδρασαν τε καὶ πεπόνθασι πολλαχοῦ
 Διτῆς Λιβύης κατὰ Ῥωμαίων παρατατιόμενοι ὅτι τε Στότζαςιο
 καὶ Γόνθαρις Ῥωμαίων μὲν ἦσιν, τυράννω δὲ καταστάν-
 τε, μεγίστων συμφορῶν τε καὶ στάσεων αἰτιωτάτω τῇ Λι-
 βύῃ γεγονός, καὶ ὡς οὐ πρότερον ἐλώφησε τὰ δεινὰ,
 πρὶν ἐκείνω τῷ ἄνδρι διαφθαρεῖν· ἀλλὰ καὶ τότε ἀμέλει
 ἅπαντα εὖροις γε ἂν ἐν ἐκείνοις ὅπως τε ἡ στάσις ἢ ἐμφύ-15
 λιος ἐν Βυζαντίῳ κατὰ τοῦ βασιλέως ἀρθεῖσα, καὶ ἐπὶ μέγα
 κακοῦ ἀφικμένη τὰ κοινὰ ἐδηλήσατο· τὰς τε τῶν Οὐννων ἐπι-
 P. 9 δρομάς, ὡς δὴ ἐν τῷ τότε τὸν Ἰστρον ποταμὸν περαιωθέντες,
 μέγιστα οἷα τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἐλυμήναντο, Ἰλλυρίους τε
 καὶ Θετταλοὺς καὶ τὰ πλεῖστα τῆς Εὐρώπης ληϊσάμενοι, μέ-20
 ρος δέ τι καὶ τῆς Ἀσίας, τὸν Ἑλλησποντον διαβάτες. Σουρῶν
 δὲ ἡ πόλις ἢ ἐν Συρία, καὶ Βέρροια, καὶ Ἀντιόχεια ἢ πρὸς
 3. Γελίμερα N., Γελίμερ vulg., Γελίμων R., mg. Γελίμερόν τε.
 7. μέρος om. R. 8. Pro οἱ Μαυρούσιοι R. habet οἷμαι. Satis
 verisimile est Agathiam scripsisse: οἱ Μαυρ. οἷμαι τ. ἔ. 10. τὸ
 R. pro τῆς. 10. Λιβύης R., Λιβύας vulg. Στότζας vulg. et Procop.,
 Στιώτζας R. 11. Γονθαρεῖς R. Ῥωμαίων vulg. et R., transfixa
 in R. nescio a quo v finali. Intpr. qui vertit: Romanarum par-
 tium erant, aliquid amplius, fortasse ξυμμαχώ, legisse videtur.
 12. τῆς Λιβύης R. 18. ὡς δὴ R. corr. pro ὅς δὴ, οἷ δὴ vulg.
 21. τὴν Ἑλλ. R. Σουρῶν R., Σουρῶν vulg., Σούρων Procop.

atque universam Afrorum regionem Iustiniano subiugatam, rursum-
 que Romani Imperii partem factam, post multos annos quam, Boni-
 facii Gesericique actate, inde avulsa fuerat. Post vero deletos Van-
 dalos, quae quantaque mala et intulerit et accepit gens Maurita-
 nica, multis Libyae locis cum Romanis praeliata; utque Stotzas et
 Gontharis a Romanorum partibus stantes, arrepta tyrannide maxima-
 rum calamitatum seditionumque auctores Libyae fuerint, neque prius
 cessasse mala, quam duobus hisce capitibus e medio sublatis. Sed et
 haec fere omnia in Procopii historia reperias, quomodo videlicet in-
 testina seditio Byzantii adversus regem excitata, inque maximum ma-
 lum evecta, rem publicam affligerit, Hunnorum etiam excursiones,
 qui ea tempestate transmissis Danubio Romanum Imperium quam
 maximis damnis affecerunt, Illyrios et Thessalos maximamque Euro-
 pae partem depopulati, partem etiam Asiae, transmissis Hellepontis

Ὄρον τῆ ποταμῶ, ὅπως οἰκτρούατα ὑπὸ Χοσρόου πεπόρθηται,
 τὴν τε Ἐδέσσης πολιορκίαν, καὶ ὅπως ἐνθένδε ἀποκρουσθεὶς
 ἔπειτα ἀπιὼν ᾗχετο, πάρεστι καὶ ταῦτα ἐν τοῖσδε θεύσασθαι B
 τὰς τε τῶν Αἰθιοπῶν καὶ Ὀμηρικῶν παρατάξεις, καὶ ὅτου δὴ
 5 γάρον ἀμφω ἐκείνω τῷ φύλῳ ἐς τότε δυσμενεῖας ἤλθῆτην. εἴ-
 ρηται δὲ αὐτῷ πολλὰ καὶ τοῦ μεγίστου λοιμοῦ πέρι, ὅπως τε
 τὴν ἀρχὴν κατ' ἐκείνο τοῦ καιροῦ ἐς τὸ ἀνθρώπειον γένος εἰσ-
 ῆρόησε, καὶ ὅποια ἄττα παράλογα ἐν αὐτῷ ξυνηρέχθη. ἀλλὰ
 γὰρ καὶ ὅποσα ὕστερον τῷ Ῥωμαίων στρατῷ ἀνὰ τὰ Λαζῶν C
 10 πολίσματα καὶ Πέτρας τὸ φρούριον, πρὸς τε Χοριάνην καὶ
 Μερμερόην καὶ τὰ Περσικὰ ἐξείργασται πλήθη, καὶ ταῦτα
 ἐκεῖθεν ἀναλεκτέον· μεταβάντι δὲ οἱ ἐπὶ τῆς Ἑσπέρας, ὅπως
 τε Θευδέριχος ὁ τῶν Γόθων βασιλεὺς ἀπεβίω, καὶ Ἀμαλασοῦν-
 θα ἡ τοῦδε παῖς ὑπὸ Θευδάτου ἀγῆρηται, καὶ ἅπαντα ὧν δὴ
 15 ἕνεκα ὁ Γοθικὸς πόλεμος ἀνεῖργάγη, οὐδὲ ταῦτα ἐκείνη πα-
 ρεῖται· οὐ μνησκὼν ἀλλ' οὐδὲ ὅπως Οὐτίγισ ὁ μετὰ Θεύδα- D
 τον τοῦ Γοθικοῦ γένους κρατήσας ὑπὸ Βελισαρίου τοῦ
 στρατηγοῦ μετὰ γε πλείστους ὄσους ἀγῶνας δορυάλωτος εἰς
 τὸ Βυζάντιον ἦκται· οὐδὲ γε ὅπως Σικελία τε καὶ Ῥώμη
 20 καὶ Ἰταλία τοὺς ἐπὶ ἡλῦδας ἀποβαλοῦσα βαρβάρους πάλιν
 ἤθεσι πατρίοις μετεκοσμεῖτο. λάβοι δὲ ἂν τις ἐνθένδε, καὶ
 ὅτι Ναροῆς ὁ τομίης ἐς Ἰταλίαν ἐστάλη, στρατηγὸς αὐτοκρά- P. 10
 4. ὅτου R., ὅτω vulg. 5. φύλῳ R. Lugd. (Cl.), Inpr. *hae gentes*,
 φίλῳ edd. 6. λιμοῦ R. 7. εἰσῆρόησε R. (Cl.), εἰσῆρησε vulg.
 8. ἄττα R., ἄττα vulg. 9. καὶ om. R. 14. Θευδάτου R. Lugd.,
 Θεοδάτου edd. 16. ἀλλ' inserit R. οὐδὲ R. οὐδ' vulg. Οὐτί-
 γισ vulg. Θεύδατον R. Lugd., Θεύδατον edd. 18. μετὰ γε R.
 Lugd., μετὰ τε edd. ὄσους om. R. 19. ἦκται R. (Cl.), ἴκται
 vulg. 22. ταμίης R.

Suro etiam oppidum in Syria, et Berrhoea, et Antiochia ad Orontem
 fluvium quo pacto misserrime a Chosroë fuerint vastatae; Edessae
 quoque obsidionem, et quo pacto inde depulsus decesserit. Est eti-
 am in iis videre Aethiopum et Homeritarum praelia; quaeque ini-
 micitiarum causae inter istas nationes fuerint. Multa etiam scribit
 de atrocissima illa pestilentia, et quibus initiis in humanum genus
 irrepserit, quamque inaudita in ea evenerint. Praeterea quaecunque
 deinceps Romanorum exercitus circa Lazorum oppida et Petrac pro-
 pugnaculum et adversus Chorianem et Mermeroëm Persarumque co-
 pias gesserit, inde etiam peti possunt. Cum vero in occidentem trans-
 iit, quo pacto Theodericus Gothorum rex excesserit e vivis, et
 Amalasantha eius filia a Theodato fuerit interfecta; omnia etiam,
 quorum causa Gothicum bellum exarsit, est persecutus; deinde,
 quo pacto Vitigis, qui post Theodatam Gothicæ nationi praefuit,
 a Belisario post multa praelia captivus Byzantium sit ductus; de-
 nique quomodo Sicilia et Roma et Italia, barbaris eiectis, patriis

τωρ πρὸς τοῦ βασιλέως γεγενημένους, τοὺς τε κλεινοὺς ἐκείνους πολέμους, οἳ δὴ αὐτῷ πρὸς Τώτιλαν ἄριστα διαπεπόνηται ὅτι τε αὐθις μετ' ἐκείνον Τείας ὁ Φρεδιγέρονον τὴν Γοιθικὴν ἡγεμονίαν διαδεξάμενος, οὐκ ἐς μακρὰν καὶ αὐτὸς ἀνῆρέθη. ταῦτα δὲ πάντα ἐς ἕκτον τε καὶ εἰκοστὸν ἔτος τῆς Ἰουστινιανοῦ5 βασιλείας γεγένηται, καὶ Προκοπίῳ μὲν τῷ ῥήτορι ἐν τοῖσδε Βοῶμαι αὐτῷ τὰ τῆς ξυγγραφῆς διήνυσται καὶ ξυνετελέσθη· ἐγὼ δὲ ἐς τὰ ἐχόμενα τούτων, ἐφ' ἅπερ καὶ τὴν ἀρχὴν ὠρμήθην ἰέναι, καὶ δὴ ἐπὶ ταῦτα εἶμι. καὶ δὴ ἔχομαι τῶν πραγμάτων.

10

- A. C. 552 **Α.** **Ε**πειδὴ Τείας ὁ μετὰ Τώτιλαν τῶν Γότθων ἡγεμὼν κα-
 I. I. 26 **ταστάς, ἀνακαλεσάμενος τὰς δυνάμεις καὶ πόλεμον, πανσυδεῖ**
 P. 11 **V.** **9** πρὸς τε Ναρσῆν καὶ Ῥωμαίους παρατάξάμενος ἡσσήθη τε κατὰ
 κράτος καὶ αὐτοῦ πολεμῶν διεφθάρη, οἳ τε περισωθέντες τῶν
 Γότθων, ἐγκειμένων σφίσι Ῥωμαίων καὶ οὐκ ἀνέντων, πιε-15
 ζόμενοι ταῖς τε ἐπιδρομαῖς καὶ ὅτι ἐν χώρῳ ἀνδρῶ ἐτύγ-
 χανον ξυνειλεγμένοι, σπονδὰς τίθενται πρὸς Ναρσῆν, ἐφ' ᾧ
 τὴν μὲν οἰκίαν ἀδεῶς νέμονται χώραν, βασιλεῖ δὲ τῶν Ῥω-
 μαίων κατήκοοι τολοιπὸν ὄντες διατελοῦεν· ἐπειδὴ ταῦτα τῆδε
 B ἐχώρει, ἐδόκει μὲν ἅπασι πέρας ἔχειν τὰ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πο-20
 1. τοὺς τε R. Lugd., τοὺς δὲ edd. 2. Τώτιλλαν R. et sic ubique.
 6. γεγένηται Par. 12. ἀνακαλεσάμενος τὰς addidi ex R., Intpr.
 in unum iam contractis exercitiibus. Verum ante πόλεμον arti-
 culum desidero. πανσυδεῖ R. 18. δὲ add. R. (Cl.). 19. λοι-
 πὸν R. 20. τοῦ — πολέμων Par

rursum moribus legibusque fuerit decorata. Inde etiam cognosci potest, quo pacto Narses Eunuchus in Italiam sit missus, praetor imperatorque a rege constitutus; illustria etiam bella, quae ille adversus Totilam praeclare confecit: utque rursum post illum Teias Fredigerni filius, Gothorum praefectura accepta, non multo post caesus fuerit. Haec vero omnia ad annum usque sextum et vigesimum regni Iustiniani sunt gesta. Ac Procopius quidem in his, uti arbitror, finem historiae suae facit. Ego vero his proxima et consequentia, ut initio mihi propositum fuit, persequens, res ipsas aggredior.

Τείας Gothorum post Totilam dux, instauratis copiis cum bellum totis viribus Narseti Romanisque intulisset, insigni clade accepta, in acie praelians periit. Gothi qui evaserant, Romanis absque ulla intermissione persequentibus, pressi assiduis insultibus et siccitate locorum, in quae se receperant, pacis condiciones cum Narsete in-
 unt; ut scilicet suas illi terras intrepide habitent, regique Romanorum deinceps parent. Haec cum ita iis in locis cessissent, videbantur omnibus bella in Italia finem nacta: cum potius praeludia aliorum bellorum essent. Censeo enim aevum hoc nostrum nunquam a bellis liberum futurum, immo potius perpetuo duratura atque adeo invali-

ἰέμων τὰ δὲ ἦν ἄρα προοίμια. οἶμαι γὰρ οὐδὲ ἐπιλείψειν ποτέ. A. C. 552
 τὸν αἰῶνα ἡμῶν τὰ τοιαύδε, μένειν δὲ ἐς αἰεὶ καὶ ἀκμάζειν, ἔς. I. I. 26
 τ' ἂν ἡ αὐτὴ φύσις ἀνθρώπων ἦ, ἐπεὶ καὶ ἄνωθεν ἡμῖν, ὡς
 ἔπος εἶπεῖν, συνεισηῆλθε τῷ βίῳ. καὶ οὖν μεστὴ μὲν ἡ ποιήσις,
 5 πλῆρης δὲ ξύμπασα ἱστορία πολέμων τε καὶ παρατάξεων, καὶ P. 12
 οὐκ ἂν ἄλλο τι εὐροῖς ἐν τῇδε κατὰ τὸ μᾶλλον ἀναγεγραμμένον
 αἴτιον δὲ οἶμαι τούτων οὐχ, ὅπερ οἱ πολλοὶ φασιν, ἀστέρων τε
 πορείας καὶ τὸ μεμαρμένον καὶ τινὰς παραλόγους ἀνάγκας. εἰ
 γὰρ τὰ τῆς πεπρωμένης ἐν πᾶσι νικίῃ, ἀφαιρεθείη δὲ τῶν ἀν-
 10 θρώπων τὸ προαιρετὸν καὶ ἐκούσιον, παραινέσεις μὲν ἀπάσας
 καὶ τέχνας καὶ διδασκαλίας κενὰ καὶ ἄχρηστα νομιοῦμεν,
 οἰχθήσονται δὲ φροῦδοὶ καὶ ἄκαρποι αἱ τῶν ἄριστα βιοῦντων
 ἐλπίδες. οὐ μέντοι ἀλλ' οὐδὲ τὸ θεῖον αἴτιον, ὡς γε ἐμὲ γι-
 15 γνώσκεις, φόνων τε καὶ συμπλοκῶν ἡγεῖσθαι προσήκει. τὸ γὰρ
 Ἰσάγαθὸν ἐκεῖνο καὶ ἀλεξίκακον φόνιον τε καὶ φιλοπόλεμον οὐτ' B
 ἂν ἔγωγε φήσαιμι, οὔτε εἰπόντι πιστεύσαιμι. ἐς δὲ πλεονεξί-
 20 αν τε καὶ ἀδικίαν αἱ τῶν ἀνθρώπων ψυχαὶ ἀνθαίρετα κατολι- V. 10
 σθαινόνουσαι, πολέμων τε καὶ τυραχῶν ἅπαντα ἐμφοροῦσιν, ἐν-
 θεῖνδε τε ὄλεθροὶ ξυμβαίνουνσι πολλοὶ, καὶ γένη ἀνθρώπων ἀνάρ-
 20 παστα γίνεται, καὶ μυρία ἄλλαι ὠδίνονται κῆρες. οὕτω
 γὰρ δὴ καὶ τότε οἱ Γότθοι ἐπειδὴ τὰς σπονδὰς θέμενοι καὶ
 διακριθέντες οἱ μὲν αὐτῶν εἶσω τοῦ Πάδου πρότερον διαι-
 τώμενοι ποταμοῦ, ἔς τε Τουσκίαν καὶ Λιγουρίαν, καὶ ὄθι

6. τῇδε R., τοῖσδε vulg. 8. μεμαρμένον R., μεμορμ. vulg.

9. νίκην R. 12. ἄριστα R., ἄριστον vulg. 18. τε add. R.

20. οὔτω R. Lugd., οὕτως edd.

tura quamdiu haec ipsa natura hominum extiterit. Si enim altius
 rem repetamus, una cum ipsa vita propemodum dixerim invecta sunt
 bella; atque ita plena est poësis. plena omnis historia bellorum et
 praeliorum, neque quicquam in his comperias uberius conscriptum.
 Causam vero horum censuerim, non, ut multi statuunt, stellarum
 cursus et fatum atque absurdas quasdam necessitates. Si enim fati
 necessitas omnia permearet, eriperetur hominibus arbitraria volunta-
 tis electio, et quidem praecepta omnia et artes ac disciplinae vanae
 inutilesque essent censendae; evanidae etiam fuerint infrugiferaeque
 eorum, qui optime vitam suam instituunt, spes. Sed nec Deum, quan-
 tum mea fert sententia, caedium et conflictuum auctorem censere
 oportet. Summam enim illam bonitatem omnisque mali profliga-
 tricem caedibus bellisque gaudere, nec ipse dixerim, nec id affir-
 manti acquieverim. Hominum vero animi in plus habendi cupidita-
 tem et iniustitiam prolabantes, bellis omnia et tumultibus miscent;
 atque hinc interitus multaeque gentium interneciones eveniunt, in-
 numerataeque aliae calamitates oriuntur. Eodem modo etiam tum tem-
 poris Gothi ictis foederibus dirempti, nonnulli eorum qui intra Pa-
 dum fluvium degebant, in Tusciam et Liguriam, et quo cuique li-

A. C. 552 ἐκάστῳ θυμῆρές τε ἦν καὶ εἰδισμένον, ἐχώρουν· οἱ δὲ ἔκτος,
 I. I. 26 διαβάντες, ἀμφὶ Βενετίαν καὶ τὰ τῆδε φρούρια καὶ πολίσματα,
 C ἤπερ καὶ ἐν τῇ πρὸ τοῦ, ἐσκεδάννυντο· ἐπειδὴ οὖν ἐν τοῖσδε
 ἐτύγχανον ὄντες, προσῆκον αὐτοὺς τὰ μὲν ὠμοσμένα τοῖς ἔργοις
 αὐτοῖς ἐμπεδῶσαι, τὰ δὲ σφέτερα ἐν τῇ ἀσφαλεῖ κατέχοντασ⁵
 κινδύνων ἀπηλλάχθαι χρονίων, καὶ μύλις γοῦν τῶν δεινῶν ἀνα-
 πνεῦσαι· οἱ δὲ, ἐλάχιστον ἐπισχόντες, νεωτέρων αὐθις ἐφίετο
 πραγμάτων, καὶ ἐς ἀρχὴν ἑτέρου πολέμου καθίσταντο. ἐπεὶ
 τε αὐτοὶ κατὰ σφᾶς οὐκέτι πρὸς Ῥωμαίους ἀξιόμαχοι ᾔοντο
 εἶναι, αὐτίκα παρὰ τοὺς Φράγγους ἐτρόποντο, ἄμεινον σφίσιν¹⁰
 αὐτοῖς τὰ παρόντα ἔσεσθαι κρίνοντες, καὶ τὴν ὠφέλειαν ἐς ὃ,
 τι μάλιστα διαρκεστάτην, εἶγε ἐξ ὁμόρων τε καὶ ἀστρυγειῶν
 ἔνυμαχίαν ἐπαγόμενοι εἴτα θάττον ἀναμαχέσονται.

D β'. Πρόσοικοί τε γὰρ εἰσι τῇ Ἰταλίᾳ καὶ ἀγχιτέρμονες τὸ γέ-
 νος τῶν Φράγγων. εἶεν δ' ἂν οὗτοι οἱ πάλαι ὀνομαζόμενοι Γερ-¹⁵
 μανοί. δῆλον δὲ ἀμφὶ Ῥῆνον γὰρ ποταμὸν οἰκοῦσι καὶ τὴν ταύ-
 τη ἠπειρον, ἔχουσι δὲ καὶ Γαλλιῶν τὰ πλεῖστα, οὐ πρότερον πρὸς
 αὐτῶν κατεχόμενα, ἀλλ' ὕστερον ἐπικτηθέντα, καὶ τὴν Μασσαλί-
 αν πόλιν, τοὺς Ἰώνων ἀποίκους. ταύτην γὰρ δὴ πάλαι Φωκαεῖς
 ἐξ Ἀσίας ὑπὸ Μήδων ἀναστάντες κατήκισαν, Δαρκείου τοῦ Ὑστά-²⁰
 σπεω Περσῶν βασιλεύοντος, καὶ νῦν ἐξ Ἑλληνίδος ἐστὶ βαρβαρική·
 4. ὠμοσμένα R. 5. κατέχοντες R. 13. ἐς εἴτα R. ἀναμα-
 χέσονται R., ἀναμαχέονται vulg. 14. τε add. fr. et R. τῇ
 Ἰταλίᾳ R., τῆς Ἰταλίας vulg., ταύτης R. 17. δὲ R., γε vulg.
 20. κατήκισαν R.

bitum erat concesserunt; alii vero trans Padum circa Venetias sparsi
 in castellis et oppidulis, quibus assuerant, consederunt. Cum itaque
 hoc in statu essent res Gothorum, decebat ipsos pacta iurata re
 ipsa factisque confirmare et stabilire, et res suas in tuto continen-
 tes, sese a diuturnis periculis vindicare, atque aliquando tandem ab
 aerumnis respirare. At vero cum per brevissimum tempus sese con-
 tinuissent, rursus res novas moliti, alterius belli semina iecerunt.
 Cumque ipsi per se impares sese iudicarent, qui deinceps cum Ro-
 manis praeliarentur, statim ad Francos se converterunt, melius res
 suas habituras rati, utilitatemque se inde longe uberrimam perce-
 pturos, si cum finitimis et propinquis societate inita bellum facilius
 instaurarent.

2. Sunt enim Franci Italis accolae et contermini, olim dicti Ger-
 mani; quod quidem satis constat. Nam circa Rhenum fluvium
 habitant, et continentem ei adiacentem, maximamque Galliarum
 partem occupant, non quidem iam olim ab ipsis possessam, sed
 posterius acquisitam. Massiliam quoque urbem tenent, Ionum co-
 loniam. Hanc enim olim Phocenses ex Asia a Medis pulsī incolue-
 runt, Dario Hystaspis filio apud Persas regnante; et nunc ex Grae-
 canica est barbarica. Patria enim rei publicae administratione
 abiecta, imperantium legibus utitur. Videtur vero etiam hodie,

τὴν γὰρ πάτριον ἀποβεβληκυῖα πολιτείαν, τοῖς τῶν κρατούν- A. C. 552
των χρῆται νομίμοις. φαίνεται δὲ καὶ νῦν οὐ μάλα τῆς ἀξίας I. I. 26
τῶν παλαιῶν οἰκητόρων καταδεεστέρα. εἰσὶ γὰρ οἱ Φράγγοι οὐ P. 13
νομάδες, ὥσπερ ἀμέλει ἔνιοι τῶν βαρβάρων, ἀλλὰ καὶ πολι-
5τεία ὡς τὰ πολλὰ χρῶνται Ῥωμαϊκῇ, καὶ νόμοις τοῖς αὐτοῖς,
καὶ τὰ ἄλλα ὁμοίως ἀμφὶ τε τὰ συμβόλαια καὶ γάμους, καὶ τὴν
τοῦ θείου θεραπείαν νομίζουσιν. Χριστιανοὶ γὰρ ἅπαντες τυγ-
χάνουσιν ὄντες καὶ τῇ ὀρθοτάτῃ χρώμενοι δόξῃ· ἔχουσι δὲ καὶ
ἄρχοντας ἐν ταῖς πόλεσι καὶ ἱερεῖς, καὶ τὰς ἐορτὰς ὁμοίως ἡμῖν
10 ἐπιτελοῦσι, καὶ, ὡς ἐν βαρβάρῳ γένοι, ἔμοιγε δοκοῦσι σφόδρα
εἶναι κόσμοί τε καὶ ἀστειότατοι καὶ οὐδέν τι ἔχειν τὸ διαλ-
λάττον, ἢ μόνον τὸ βαρβαρικὸν τῆς στολῆς καὶ τὸ τῆς φω-
νῆς ἰδιάζον. ἄγαμαι γὰρ αὐτοὺς ἐς τὰ μάλιστα ἔγωγε τῶν τε
ἄλλων ὧν ἔχουσιν ἀγαθῶν καὶ τῆς ἐς ἀλλήλους δικαιοσύνης
15 τε καὶ ὁμοιοῦς. πολλάκις γὰρ ἤδη καὶ πρότερον, καὶ μὲν δὴ B
καὶ τῷ κατ' ἐμὲ χρόνῳ, τυχὸν μὲν ἐς τρεῖς, τυχὸν δὲ καὶ ἐς
πλείους ἡγεμόνας τῆς ἀρχῆς αὐτοῖς μεμερισμένης, οὐπόποτε
πόλεμον ἤρατο κατ' ἀλλήλων, οὐδὲ αἵματι ἐμφυλίῳ τὴν πα-
τρίδα ἔγνωσαν μαινεῖν. καίτοι εἶδα ἂν μεγάλα δυνάμεις ἰσὺς-
20 ὄσοί τε καὶ ἀμφήριστοι ἀναφανεῖν, ἐπαυῖθα ἀνάγκη φρονή-
ματα φύεσθαι σκληρὰ καὶ ὀγκώδη, φιλοτιμίαι τε, ὥσπερ εἰκὸς,
ὠδίνονται καὶ φιλοπρωτεῖαι, καὶ ἄλλα ἅττα μυρία ταραχῶν τε

2. νομίμοις R., νόμοις vulg.

3. καταδεεστέρον R.

4. ἀμέλει

om. fr. 6. τὴν τε θεραπείαν R.

11. καὶ οὐδέν τι fr. et R.,

vulg. οὐδέν τε.

16. καὶ τῷ R., καὶ ἐν τῷ vulg.

καὶ ante

ἐς om. fr.

17. ἡγεμόνας add. ex R. fr. et Intrp. principes.

20. ἀνάγκη add. ex iisdem.

21. φύεσθαι R. Lugd., φύεται edd.

τε om. R.

22. φιλοπρωτεῖαι fr., φιλοπρωτεῖαι vulg. et R.

non admodum pristina incolarum dignitate inferior. Sunt enim Franci non campestres, ut fere plerique barbarorum, sed et politia, ut plurimum, utuntur Romana et legibus iisdem; eandem etiam contractuum et nuptiarum rationem et divini numinis cultum tenent. Christiani enim omnes sunt, rectissimeque de Deo sentiunt. Habent et magistratus in urbibus et sacerdotes; festa etiam perinde atque nos celebrant, et pro barbara natione valde mihi videntur civiles et urbani; nihilque a nobis differre, quam solummodo barbarico vestitu et linguae proprietate. Ego certe eos cum ob alia quibus praediti sunt bona, tum vero ob mutuam inter se iustitiam et concordiam summopere miror. Frequenter enim iam et olim et mea aetate modo inter tres, modo inter plures diviso ipsis imperio, nunquam adversus sese mutuo bellum movisse, neque civili sanguine patriam inquinasse constat. Atqui fit fere, ut ubi magni sunt exercitus aequalis aut dubiae inter se potentiae, ibi etiam animi elatiores inflatioresque evadant, et ambitiosae acmulationes et de primo honoris gradu contentiones aliique innumeri affectus tumultibus

Α. C. 552 καὶ στάσεων γονιμώτατα πάθη. ὁμως παρ' ἐκείνοις εἰ καὶ ἐς
 I. I. 26 πλείστας ὄσας ἀρχὰς τύχοιεν διηρημένοι, οὐδὲν ὅ, τι τοιόνδε
 ζυμφέρεται. ἀλλ' εἴπερ ἄρα καὶ τινα ἔριιν τοῖς βασιλεῦσιν ἐγ-
 γενέσθαι ζυνερχθείη, παρατάττονται μὲν ἅπαντες ὡς πολε-
 C μήσοντες καὶ τοῖς ὅπλοις διακριθησόμενοι, καὶ εἴτα δμοῦσε5
 χωροῦσιν· ἰδόντες δὲ ἀλλήλους ἐκατέρωθεν ἢ πληθὺς, αὐτίκα
 τὸ χαλεπαῖνον ἀποβαλόντες ἐς ὁμοφροσύνην μεταχωροῦσι,
 καὶ τοὺς ἡγεμόνας κελεύουσι δίκη μᾶλλον τὰ ἀμφίβολα διεν-
 κρινήσασθαι· εἰ δὲ μὴ, μόνους ἐκείνους ἀγωνίζεσθαι, καὶ ἐν
 σφίσιιν αὐτοῖς διακινδυνεύειν, ὡς οὐχ ὅσιον ὄν οὐδὲ πάτριον, 10
 ἰδίας αὐτῶν ἔνεκα δυσμενείας τὰ κοινὰ πημαίνεσθαι καὶ ἀνα-
 τετράφθαι· εὐθὺς δὴ οὖν τὰς τε φάλαγγας διαλύουσι, καὶ τὰ
 ὅπλα τίθενται, καὶ τολοιπὸν εἰρήνη αὖθις καὶ ἡμερότης, φοι-
 τήσεις τε παρ' ἀλλήλους ἀφύλακτοι καὶ ἐπιμιξίαι, καὶ φροῦ-
 δα οἴχεται τὰ δεινά. οὕτως ἄρα αὐτοῖς τὸ μὲν ὑπήκοον δι- 15
 V. 11 καιον καὶ φιλόπατρι, τὸ δὲ γε ἄρχον εὐμενὲς ἐν δέοντι καὶ
 D πειθήμιον ταῦτά τοι καὶ διατελοῦσι δύναμιν βεβαίαν ἔχοντες,
 καὶ νόμοις χρώμενοι τοῖς αὐτοῖς· καὶ τῶν μὲν οἰκείων οὐδὲν
 ὅ, τι ἀποβεβληκότες, πλείστα δὲ ὅσα ἐπικτησάμενοι· δικαιο-
 σύνη γὰρ καὶ φιλότης οἷς ἂν ἐντραφεῖη, εὐδαίμονα τίθησι 20
 πολιτείαν καὶ μόνιμον, καὶ ἥκιστα πολεμίοις ἀλώσιμον.

γ'. Οὕτω μὲν οὖν οἱ Φράγγοι ἄριστα βιοῦντες, σφῶν τε

2. οὐ τὸ R. pro ὅ, τι. 3. τινα R. et fr., τιν' vulg. 7. ἀπο-
 βαλόντες fr. et R., ἀποβάλλοντες vulg. 12. δὴ R. et fr., τε vulg.
 20. φιλότης R. fr. mg. Lugd. et Intpr. *charitas*, *φιλοτιμία* vulg.

et seditionibus gignendis aptissimi suboriantur: apud illos tamen, tametsi in quam plurimos principatus eos esse divisos contingat, nihil tale usu venit; sed si quae forte inter principes oriatur controversia, omnes quidem aciem instruunt tanquam ad bellandum remque armis decernendam; deinde simul conveniunt, conspicatae vero sese utrinque copiae, statim abiecta offensione, ad concordiam redeunt, iubentque ut principes iure potius controversias decernant; sin minus, ut singulari inter se certamine agant, et suorum ipsimet capitum periculum adeant. Neque enim aequitati aut patriae consuetudini consentaneum censent, ut privatae ipsorum simultatis causa res publica labefactetur et subvertatur. Confestim itaque et exercitum solvunt, et arma deponunt, paceque redintegrata tuto rursus inter se commeant, sublati e medio difficultatibus. Adeo apud illos subditi sunt iustitiae et patriae studiosi; principes vero, ubi opus est, placidi et obsecundantes. Idcirco utique et firmam degunt habentes potentiam, iisdem legibus utentes, sua tuentes, nihilque amittentes, quam plurima vero acquirentes. Iustitia enim et amicitia ubi vigent, beatam firmamque efficiunt rem publicam et nequaquam hostibus expugnabilem.

3. Franci itaque hoc modo optime vitam suam instituentes, et sibi

αὐτῶν καὶ τῶν προσοίκων κρατοῦσι, παῖδες ἕκ πατέρων τὴν A. C. 552
 βασιλείαν διαδεχόμενοι. ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐς ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ, I. I. 26
 ὅτε δὴ οἱ Γότθοι ὡς αὐτοὺς ἐπρεσβεύοντο, τρεῖς αὐτοῖς ἡγε-
 μόνες ἐτύγγανον ὄντες. οὐκ ἄπο τρόπου δέ μοι εἶναι δοκεῖ P. 14
 5 βραχὺ τι ἄνωθεν ἀρξασμένῳ τοῦ γένους καὶ τῶν ξυνεγεχθέν-
 των τῷ πρὸ τοῦ ἐλάχιστα διεξελθόντι, ἔπειτα ἐς ἐκείνους οἱ δὴ
 ἐν τῷ τότε ἐκράτουν, τὴν ἐκδρομὴν καταπαῦσαι τοῦ λόγου.
 Χιλδίβεργτος μὲν γὰρ καὶ Χλωθάριος, ἔτι δὲ Θευδέριχος καὶ
 Χλωθομῆρος ἀδελφοὶ ἐγεγέννητο. οὗτοι δὲ ἐπειδὴ αὐτοῖς Χλω-
 10 θωαῖος ὁ πατὴρ ἐτεθνήκει, διενείμαντο τέτραχα τὴν βασιλείαν,
 κατὰ τε πόλεις καὶ ἔθνη ἐς ὅσον οἶμαι τῶν ἴσων ἐκάστω με-
 τεῖναι. οὐ πολλῶν δὲ ὕστερον Χλωθομῆρος κατὰ Βουργουζιῶ-
 νων ἐπιστρατεύσας, (γένος δὲ τοῦτο Γοτθικόν, αὐτουργόν τε
 περιφανῶς τὰ πολέμια,) ἐν αὐτῷ δὴ τῷ πολέμῳ ἀκοντίῳ τὰ
 15 στέρνα τυπεῖς, ἀνηρέθη. πεσότος δὲ αὐτοῦ, ἐπειδὴ τὴν κό-
 μην οἱ Βουργουζιῶνες καθειμένην καὶ ἄφειτον ἐθεάσαντο καὶ Β
 μέχοι τοῦ μεταφρένου κεχλασμένην, αὐτίκα ἐγνώσαν τὸν
 ἡγεμόνα τῶν πολεμίων ἀποκτανόντες. Θεμιτὸν γὰρ τοῖς βασι-
 λεῦσι τῶν Φράγγων οὐπώποτε κείρεσθαι, ἀλλ' ἀκείρεκόμεαι
 20 τέ εἰσιν ἕκ παιδῶν αἰεὶ, καὶ παρηώρηται αὐτοῖς ἅπαντες εἶ

1. πατέρων R. et fr., πατρῶν vulg. 2. ἐς ἐκεῖνο Cl., ἐς ἐκεῖ-
 νου vulg., ἐς κείνου R. 5. ξυνεγεχθέντων R. fr. et Intrpr.: quae
 contigissent, ξυνεχόντων vulg. 8. Χελλίβεργτος Lugd. et ed.
 pr. μὲν γὰρ R., γὰρ fr., μὲν vulg. Χλωθάριος R. et fr.,
 Λωθάριος vulg. Θευδέριχος R. et fr., Θεοδέριχος vulg. 14.
 περιφανῶς R., περιφανῆς Lugd. et fr., καὶ περιφανῆς edd. τὰ
 στέρνα om. fr. 18. ἀποκτανόντες R., ἀλεκτονότες vulg.

ipsis et finitimis imperant. Filii patribus in regnum succedant. Sed eo tempore, quo Gothi legationem ad eos miserunt, tres ipsis erant principes; neque vero abs re facturus mihi videor, si paulo altius repetito genere, brevissimeque enarratis iis qui antea eos rexerunt, in iis, qui eo tempore imperabant, digressionis finem fecerem. Chlhdibertus quidem et Chlotharius, praeterea vero Theodericus et Chlothomerus germani fratres fuerunt. Hi mortuo patre Chlothoaeo in quatuor partes regnum partiti, secundum urbes et populos, ita ut aequas singuli portiones, ut arbitror, acciperent. Non multo post tempore Chlothomerus adversus Burgusiones exercitum ducens, (natio autem haec Gothica est per se laboriosa et bellica laude clara,) in ipso proelio, pectus iaculo ictus, interiit. Quo humi iacente Burgusiones promissam illius laxamque comam et ad scapulas usque pertingentem conspicati, confestim intellexerunt se ducem hostium interfecisse. Solemne enim est Francorum regibus nunquam tonderi: sed a pueris intonsi manent; caesaries tota decenter eis in humeros propendit, anterior coma e fronte discriminata in utrumque latus deflexa. Neque vero quemadmodum Turcis et Avaris impexa iis et squallida sordidaque est

A. C. 552 *μάλα ἐπὶ τῶν ὤμων οἱ πλόκιμοι ἐπεὶ καὶ οἱ ἐμπρόσθιοι ἐκ*
 I. I. 26 *τοῦ μειώπου σχιζόμενοι, ἐφ' ἑκάτερα φέρονται. οὐ μὴν ὥσπερ*
οἱ τῶν Ταύρων τε καὶ Ἀβύρων ἀπέκρητοι καὶ ἀρχμηροὶ καὶ
ῥυπῶντες, καὶ ἐνέρσει ἀπρέπως ἀναπεπλεγμένοι, ἀλλὰ ῥύμ-
ματα γὰρ ἐπιβάλλουσι αὐτοῖς ποικίλα, καὶ ἐς τὸ ἀκριβὲς
διαξαινοῦσι. τοῦτο δὲ ὥσπερ τι γνώρισμα καὶ γέρας ἐξαιρέ-
 C *στον τῷ βασιλείῳ γένει ἀνεῖσθαι νενόμισται ἐπεὶ τὸ γε ὑπή-*
κοον περίτροχα κείρονται, καὶ κομῆν αὐτοῖς περαιτέρω οὐ
μάλα ἐφεῖται. τότε δὴ οὖν τοῦ Χλωθομήρου τὴν κεφαλὴν οἱ
Βουρογουζιώνες ἀποτεμόντες, καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν στρατεύ-
 10 *μασι ἀναδείξαντες, ψοφοδεεῖς αὐτίκα πεποίηται ἅπαντας καὶ*
δυσέλπιδας, καὶ κατεάγη αὐτοῖς ἀγεννῶς τὰ φρονήματα, κατε-
πηχότες τε ἦσαν, καὶ οἷοι οὐκ ἔτι ἐθέλειν ἀναμαχέσασθαι.
καὶ δὴ τοῖς μὲν νενικηκόσιν, ἤπερ ἄριστα αὐτοῖς ἔχειν ἐδό-
κει, καὶ ἐφ' αἷς ἦοντο χοῆναι συνθήκαις, ὁ πόλεμος διελέλυτο. 15
 τοῦ δὲ Φραγγικῆ ὀμίλου ὃ, τι ἐσέσωστο, ἄσμενοι ἐς τὰ σφέ-
τερα ἐπανήσαν. οὕτω δὲ τοῦ Χλωθομήρου διαφθαρέντος, αὐ-
τίκα ἐς τοὺς ἀδελφούς (οὐ γὰρ δὴ πᾶς αὐτῷ ἐγεγόνει) ἢ ἐκεί-
 D *νους ἀρχὴν ἐμερίζετο. οὐκ ἐς μακρὰν δὲ καὶ Θευδέριχος νόσῳ*
ἀλάτους ἀπεβίω, καταλιπὼν Θευδιβέρτῳ τῷ υἱῷ τὰ τε ἄλλα 20
ἀγαθὰ καὶ μὲν δὴ καὶ τὸ τῆς ἡγεμονίας ἀξίωμα.

δ'. Παραλαβὼν δὲ τὴν πατρῴαν ἀρχὴν ὁ Θευδιβέρτος τοὺς
 τε Ἀλαμανοὺς κατεστρέψατο καὶ ἄλλα ἅττα πρόσσοικα ἔθνη.

3. Ἀβύρων R. et Intpr., vulg. βαρβάρων. 5. αὐτοῖς R., ἐαυ-
 τοῖς vulg. 6. γέρας ἐξαιρέσιον καὶ γνώρισμα fr. 8. περί-
 τροχα R. et fr., περίτροχον vulg. 12. ἀγεννῶς add. ex R. et
 Intpr. ignaviter. 19. νόσῳ add. ex R. et Intpr. morbo cor-
 reptus., vulg. lac. 23. Ἀλαμανοὺς R.

coma, vel complicatione indecenter cirrata, sed smigmata varia ipsi
 sibi adhibent, diligenterque curant; idque velut insigne quoddam
 eximiaque honoris praerogativa regio generi apud eos tribuitur.
 Subditi enim orbiculatim tondentur, neque eis prolixiorum comam
 alere facile permittitur. Burgiones itaque praeciso Chlothomeri
 capite, cum illud copiis quae circum eum erant ostentassent, magnam
 statim trepidationem desperationemque iniecerunt, adeoque eis ani-
 mi metu ceciderunt, ut in posterum bellum detrectarent: et victores
 quidem ex animi sui sententia, et quibus oportere videbatur condi-
 tionibus et pactis, bello sese exsolverunt. E Francico exercitu qui
 supererant, libentes in sua se receperunt. Caeso itaque Chlothome-
 ro, statim fratres ipsius, (neque enim ullos adhuc liberos suscep-
 rat,) regnum illius inter se sunt partiti; neque multo post Theode-
 ricus morbo correptus interiit, Theodiberto filio praeter alia bona
 etiam principatus dignitate relicta.

4. Theodibertus accepto paterno regno et Alemannos et alias
 nonnullas finitimas gentes subegit. Erat enim summopere et audax

πολμητίς τε γὰρ ἦν ἐς τὰ μάλιστα καὶ ταραχώδης, καὶ πέρα A. C. 552
 τοῦ ἀναγκαίου τὸ φιλοκίνδυνον κεκτημένος. ἤνικα γοῦν τοῖς I. I. 26
 Ῥωμαίοις ὁ πρὸς Τωτίλαν τὸν ἡγεμόνα τῶν Γότθων ὠδίνετο
 πόλεμος, τούτῳ δὴ τότε τῷ Θεοδιβέρτῳ ἐβεβούλευτό οἱ καὶ διε-
 5 σποῦδαστο, ἕως ἐν Ἰταλίᾳ Ναρσῆς τε καὶ τὰ στρατεύματα
 ἐμόχθει καὶ ἐνησχόλητο, αὐτὸς πλήθη ἀγείρας ἄλκιμά τε καὶ P. 15
 μαχιμώτατα, ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης ἀφικέσθαι χωρία, ἅπαντά τε
 τὰ τῆδε καταστρεψάμενος, ἀμφὶ τὸ Βυζάντιον τὴν πόλιν τὴν
 βασιλίδα τὸν πόλεμον μεταστῆσαι. οὕτω δὲ ἐνεργὸν τὸ βού-
 10 λεύμα ἐποιεῖτο καὶ τὴν παρασκευὴν ἐμβροθεστάτην, ὡς καὶ
 προσβέυσθαι πρὸς τε Γήπαιδας καὶ Λογγιβάρδους καὶ ἄλλα
 ἄττα πρόσσικα ἔθνη, ἐφ' ᾗ καὶ οἶδε ἔσπλάζοντο τοῦ πολέμου.
 οὐ γὰρ ἦετο ἀνεκτὰ εἶναι, ὅτι δὴ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ἐν τοῖς
 προγράμμασι τοῖς βασιλείοις, Φραγγικός τε καὶ Ἀλαμανικός,
 15 ἔτι δὲ Γηπαιδικός τε καὶ Λογγιβαρδικός, καὶ ἑτέροις τοιοῦσθε
 ὀνόμασιν ἀνεκηρύττετο, ὡς δὴ τούτων αὐτῷ τῶν ἔθνῶν ἀπάν-
 των δεδουλωμένων. αὐτὸς τε δὴ οὖν χαλεπῶς ἔφερε τὴν ὕβριν, V. 12
 καὶ τοὺς ἄλλους ξυγχαλεπαίνειν ἤξιον, ἅτε δὴ καὶ ξυνυβρι-
 σμένους. οἶμαι μὲν οὖν εἰ καὶ τῆνδε τὴν ἐκστρατείαν ἐποιήσατο,
 20 ἀπώνατο ἂν οὐκ ἐν καλῷ τῆς προπαιτείας, ἀλλὰ τυχὸν μὲν
 4. τῷ Θεοδιβέρτῳ R., τοῦ Θεοδιβέρτου vulg. 7. μαχιμώτατα
 R., ἰσχυρότατα vulg. 8. καταστρεψάμενος Cl., καταστρεψόμε-
 νος vulg., καταστρεψάμενοι R. 9. ἐνεργὸν R. Lugd., ἐνεργὲς
 edd. 11. Γήπαιδας R., Γίπεδας vulg. Λογγιβάρδους R., Λογγι-
 γοβ. vulg. 13. ἀνεκτὰ R. et Suidas s. v., ἀνεκτῶν vulg. 14.
 προσγράμμασι R. 15. Γηπαιδ. et Λογγιβ. ut 11. 16. αὐτῷ
 R., Inpr. se subactas habere, αἰτιῶν vulg. 20. οὐκ ἐν καλῷ
 R. Suidas s. v. ἀπώνατο: ἀπώνατο οὖν τῆς προπαιτείας ἐν καλῷ,
 in Lugd. spatium, οὐδὲν 2. m. et edd.

et turbulentus et periculorum praeter modum amans. Cum itaque
 Romanis bellum adversus Totilam Gothorum ducem esset ortum,
 Theodibertus hoc animo agitabat, summaque diligentia procurabat,
 ut interea dum in Italia Narses pariter et exercitus laborarent occupa-
 tique essent, ipse fortissimis validissimisque copiis coactis in Thra-
 ciae regionem penetraret, eaque tota vastata et subiugata, Byzan-
 tium regiam urbem bellum transferret. Hoc vero consilium suum
 adeo gnauiter re ipsa tantoque apparatu est persequutus, ut etiam
 ad Gepidas et Longobardos aliasque nonnullas finitimas gentes lega-
 tionem instituerit, ut et hi in societatem belli venirent. Neque enim
 tolerandum esse censebat, quod imperator Justinianus in edictis im-
 peratoriis Francici et Alemannici, nec non Gepidici et Longobardici,
 aliosque huiuscemodi titulos sibi vindicaret, perinde ac si omnes
 hasce gentes subiugasset. Quocirca et ipse graviter hanc iniuriam
 ferebat, et alios ut communi secum iniuria contumeliaque affectos
 ad indignationis societatem sollicitabat. Ego vero ita statuo, si hanc
 ille expeditionem suscepisset, audaciam ei suam nulli bono futuram

A. C. 552 ἐν Θράκη, τυχὸν δὲ ἐν Ἰλλυρίοις τάγμασι περιπεσὼν Ῥωμαίκοις
 I. I. 26. ἀκλεῶς ἂν διεφθάρη. τό γε μὴν ἐς ἔννοιαν ταῦτα βαλέσθαι,
 καὶ εἶτα θελήσαι τε καὶ ἐφίεσθαι, καὶ τό γ' ἐκείνου μέρος
 ἅπαντα ἤδη πεπρᾶχθαι, κράτιστον ἂν εἴη τὸν ἄνδρα τεκμηριώ-
 σαι, ὡς δεινός τε ἦν καὶ αὐθάδης καὶ οἶος τὸ μανιωδές καὶ
 ἔμπληκτον ἀνδρείαν ἠγεῖσθαι. εἰ γὰρ μὴ ἔφθασεν ἢ τοῦ βίου
 τελευτὴ τὸ ἐγχείρημα, ἴσως ἂν καὶ ἐνήρξαστο τῆς πορείας· νῦν
 δὲ ἐπὶ θῆραν ἰὼν ταῦρος αὐτῷ ὑπαντιάζει, μέγας τε καὶ ὑψί-
 σκερως, οὐ τῶν τιθασσῶν δήπου τούτων καὶ ἀροτήρων, ἀλλ'
 ὑλονόμος καὶ ὄρειος, καὶ τοῖς κέρασι τὸ ἀντίπαλον διαφθείρων¹⁰
 βουβάλουσ οἶμαι τόδε τὸ γένος καλοῦσι. πλείστοι δὲ ἀνὰ τὴν
 ἐκείνην ἠπειρον νέμονται· ἀμφηρεφεῖς τε γὰρ αἱ νάπαι, καὶ τὰ
 ὄρη λάσια, καὶ δυσχείμερα τὰ χωρία, ἅπασι δὲ τούτοις το
 ζῶων ἠδεσθαι πέφυκε. τούτων δὴ οὖν ὁ Θεοδίδεβρος ἔκ τινος
 νάπης ἰδὼν ἀναθορόντα καὶ ἐπερχόμενον, εἰστήκει εὐ διαβάς,¹⁵
 ὡς τῷ δόρατι ὑπαντιάσων· ὁ δὲ, ἐπειδὴ ἀγχοῦ ἐγεγόνει, τῇ ῥο-
 πῇ τοῦ δρόμου φερόμενος ἐς δένδρον τι τῶν οὐ λίαν μεγάλων

1. ἐν Θράκη add. ex R. et Intpr., vulg. lacunae signum. 2. ἂν
 addidi ex R. βαλέσθαι R., λαβέσθαι vulg. 3. γ' ἐκείνου
 R., γε ἐκείνου vulg. 4. τεκμηριώσαι R., τεκμηριῶσαι vulg.
 6. ἀνδρείαν Lugd. et Suidas s. v. ἔμπληκτος, ἀνδρίαν R. et edd.
 7. τὸ ἐγχείρημα R., καὶ τὸ ἐγχείρημα vulg. 9. τῶν τιθασσῶν
 δήπου τούτων καὶ ἀροτήρων em. Vulcanii, quam confirmant R. et
 Intpr., vulg. τῷ τιθασσῷ δήπου τούτῳ καὶ ἀροτήρῳ. τιθασσῶν
 pro τιθασσῶν R. 10. Post ὄρειος add. Intpr.: *ferusque et*
cornupeta et magna corporis mole. 12. ἐκείνη N., ἐκείνην
 vulg. et R. 13. ἅπας καὶ τοῦτο R. 15. ἀναθορόντα R.,
 ἀνθορόντα vulg.

fuisse; sed sive in Thraciam, sive in Illyrios venisset, in praesidia-
 rias iis in locis Romanorum legiones incidisset, turpiterque periisset.
 Sed hoc ipsum quod eiusmodi consilium animo concepisset, et vel-
 let et optaret, omnemque quod ad se attinet ad hoc lapidem mo-
 visset, evidentissimo argumento esse potest, qualis ille vir, quam-
 que ferocis et arrogans fuerit, quippe qui furorem temeritatemque for-
 titudinem esse existimabat. Nisi enim vitae finis conatus ipsius ante-
 vertisset, expeditionem hanc aggressus fuisset. Nunc vero quum ve-
 natum ivisset, taurus ei ingens et excelsis cornibus praeditus occur-
 rit, non domito cuidam et aratori tauro similis, sed silvester et
 montanus, et quidquid obvium habet, disperdens. Bubalos, uti arbi-
 tror, hoc genus illi appellant; plurimos vero fert illa regio. Den-
 sissimae enim in ea silvae, horridi montes, et tractus frigidissimi,
 quibus omnibus gaudere solet hoc animal. Quem quidem taurum
 conspicatus Theodibertus e saltu quodam prosilientem atque in se
 irruentem, constitit tamquam hasta occursurus. Taurus vero iam
 propior factus, impetu cursus delatus in arborem quandam non ita
 magnam, fronte et cornibus eam ferit, et subversa tota arbore et in
 solum depressa, maximus quidam ex iis, qui inde confracti erant

τῷ μετώπῳ κορύπτεται, καὶ τὸ μὲν διεσεύσθη τε ἅπαν καὶ ἐπὶ A. C. 55^a
 θάτερα κατεκλίθη, ξυμβέβηκε δὲ ἀθρόον ὕψηκα μέγιστον τῶν I. I. 26
 ἐνθένδε κεχλασμένων βιαιότερον προσραχθέντα τὴν κεφαλὴν D
 τοῦ Θεοδιβέρτου πατάξαι ὃ δὲ, καιρία γὰρ ἦν ἡ πληγὴ καὶ
 βάνυλοιστος, αὐτίκα ὕπτιος ἐπεπτώκει, καὶ μόλις φοράδην ἐς
 τὰ οἰκῆα ἤγγεμος, αὐθημερόν ἀπεβίω. διαδέχεται δὲ τὴν ἀρ-
 χὴν Θεοδίβαλδος ὁ παῖς, ὃς δὴ, εἰ καὶ νέος ἦν κομιδῆ, καὶ
 ἔτι ὑπὸ παιδοκόμῳ τιθηνούμενος, ἀλλ' ἐκάλει γε αὐτὸν εἰς τὴν
 ἡγεμονίαν ὁ πάτριος νόμος.

10 ε. Κατ' ἐκεῖνο δὴ οὖν τοῦ καιροῦ, ἐν ᾧ Τείας μὲν ἐτε-
 θνήκει, τοῖς δὲ τῶν Γότθων πράγμασιν ὀθνεῖας τολοιπὸν ἔδει P 16
 ἐπικουρίας, τότε δὲ βασιλεῖς παρὰ Φράγγοις Θεοδίβαλδος γε
 ἦν τὸ μειράκιον, καὶ μὲν δὴ Χιλδίβεροτός τε καὶ Χλωθάριος
 οἱ τοῦ παιδὸς μέγιστοι θεῖοι, ὡς ἂν οἱ Ῥωμαίων εἴποιεν
 15 νόμοι. ἀλλ' ἐπὶ τούτους μὲν, πορρόωτάτω γὰρ ἐτύγχαον
 ἀπῆκισμένοι, οὐ χρῆναι ᾤοντο οἱ Γότθοι ἵεναι, πρὸς δὲ
 Θεοδίβαλδον ἀναφανδὸν ἐπρεσβεύοντο. οὐ μὴν ἅπαν γε τὸ
 ἔθνος, μόνοι δὲ οἱ ἐκτὸς Πάδου ποταμοῦ ἰδρυνμένοι. οἱ γὰρ
 δὴ ἄλλοι ἦδοντο μὲν καὶ οὐ τῆ νεωτερισμῷ καὶ τῆ τῶν καθε-

1. κορύπτεται N., κορύπτεται vulg. 3. προστραχθέντα edd.
 4. κατάξαι Par. 8. ἐκάλει γε R. Lugd., ἐκάλει τε edd. 10.
 Hic locus usque ad p. 17. D. extr. exscriptus est in cod. Bav Ex-
 cerpt. de Legat. 11. Post ἔδει R. καὶ inserit. 12. τότε δὲ
 R. et Cod. Bav., δὲ abest vulg. βασιλεῖς R. Lugd. Intrp., βασι-
 λεύς edd. Θεοδίβαλογος (sic) omisso γε Bav. 13. Pro ἦν R. ὄν.
 καὶ μὴν δὴ καὶ οἱ τούτου θεῖοι Χιλδ. καὶ Χλωθ. ἐπὶ τούτ., om. in-
 termediis, Bav. Χλωθάριος R., Κλωθ. vulg. 14. εἴποιεν R.,
 εἰπειεν vulg. 17. ἅπαν γε R. Lugd. Bav., ἅπαν τε edd.
 18. ἐκτὸς Πάδου Bav. Intrp. iuxta Padum, ἐκ τοῦ Πάδου vulg.
 et R. ἰδρυνμένοι R. Bav. et Intrp. habitarunt, ὠρημέ-
 νοι vulg. 19. τῆ addidi ex R. Bav., (qui paullo ante καὶ οὐ omit-
 tit.) et Suida s. v. καθεστῶτων.

ramus violentissimo ictu ita eius caput sauciavit, ut lethali intolerabilique plaga accepta confestim supinus prociderit, aegreque a suis domum reportatus eodem die e vita decesserit. Theodibaldus itaque eius filius in regno succedit; qui quidem tametsi iuvenis admodum atque adhuc sub magistri cura institutioneque esset, patria tamen lex eum ad regnum vocabat.

5. Eo itaque tempore, quo Teias excessit e vivis et Gothicae res peregrinis auxiliis egerent, Francorum reges erant Theodibaldus iste adolescentulus et Childibertus et Chlotharius eius maximi patrum, prout leges Romanorum loquerentur. Verum ad hos utpote remotissime inde degentes Gothi nequaquam eundem censuerunt: ad Theodibaldum vero aperte legationem instituerunt; non tamen universa natio, sed soli qui iuxta Padum fluvium debebant: alii vero gaudebant quidem et rerum innovatione et status immutatione, percussi

A. C. 552
I. I. 26

στώτων κινήσει, ἐτεθήπεσαν δὲ ὁμῶς ἀμφιγνοοῦντες τὰ ἐσό-
μενα, καὶ τὸ ἀστάθμητον δεδιότες τῆς τύχης, μετεώρους
τε καὶ ἀμφιβόλους εἶχον τὰς γνώμας, καραδοκοῦντες μὲν καὶ
B διαπνυθανόμενοι τὰ ποιούμενα, βουλευόμενοι δὲ τῶν κρατούν-
των γενέσθαι. οἱ δὲ τῶν ἐτέρων πρέσβεις ἀφικόμενοι, ἐς ὄψιν⁵
τε τῷ ἡγεμόνι καταστάντες καὶ ἅπασι τοῖς ἐν τέλει, ἐδέοντο
μὴ σφᾶς περιϊδεῖν ὑπὸ Ῥωμαίων πιεζομένους, συλλαβέσθαι
δὲ μᾶλλον τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἀνακαλέσασθαι γένος πρόσοικόν τε
καὶ φίλιον καὶ ἄρδην οἰχθήσεσθαι κινδυνεῦον. ἐδίδασκον δὲ ὡς
καὶ αὐτοῖς ἐς τὰ μάλιστα συνοίσει, μὴ ἐφιέναι Ῥωμαίους ἐπὶ¹⁰
μέγα δυνάμεως αἰρομένοις, ἀλλὰ παντὶ σθένει τὴν αὔξην κο-
λοῦειν. „εἰ γὰρ ἅπαν τὸ Γοτθικὸν γένος ἐκποδῶν ποιήσονται,
οὐκ ἐς μακρὰν” ἔφασαν οἱ πρέσβεις „καὶ καθ’ ὁμῶν αὐτῶν
ἤξουσι, καὶ ἀνανεώσονται τοὺς προτέρους πολέμους. ἐπιλείψει
γὰρ αὐτοὺς οὐδ’ ὅποστιοῦν εὐπρόσωπος αἰτία ἐς προκάλυμμα¹⁵
C τῆς πλεονεξίας, ἀλλὰ σὺν δίκῃ γε ὑμᾶς δόξουσι μετιέναι, Μα-
ρίους τινὰς καὶ Καμίλλους, καὶ τῶν Καισάρων τοὺς πλείστους
ἀπαριθμούμενοι, ὡς δὴ πάλαι ποτὲ τοῖς ἄνω Γερμανοῖς πολε-
μήσαντας, καὶ τὰ ὑπὲρ Ῥῆνον ἅπαντα κατασχόντας· ταύτη
τε οὐ βιάζεσθαι δόξουσιν, ἀλλ’ ὁσίως ἐπιστρατεῦειν, ὡς οὐ²⁰

6. τε omittit Bav. 8. πρόσοικόν τε καὶ φίλιον καὶ R. et Bav.,
πρόσοικον καὶ φιλικὰ vulg. 10. αὐτοῖς — συνοίσει R. et Bav.
et sic emendaverat Toup. ad Suid. I. p. 58., αὐτοὺς — συνοίσειν
vulg. 11. μέγала Bav. κολοῦειν Suid. s. v. αὔξη, quod placet
Toupio. 13. ἔφθασαν Bav. 14. ἐπιλήψει Bav. 15. εὐ-
τρόπως Bav. ἐς προκάλυμμα R. et Bav., εὐπροκάλυμμα vulg.
16. γε om. Bav. 20. οὐ βιάζεσθαι R. mg. Lugd. Bav., εὐ βιάζ. vulg.

tamen erant, de eventu dubitantes et fortunae instabilitatem pertimescentes, et suspensis dubiisque animis observabant sciscitabanturque quid ageretur, statucentes iis, qui potiores superioresque essent, sese adiungere. Aliorum vero oratores cum in regis conspectum venissent et omnium primorum regni, orabant, ne sese a Romanis oppressos despicerent; sed sociale cum ipsis bellum susciperent, et genti finitimae atque amicae suppetias ferrent, quae alioqui in discrimine erat ne funditus everteretur. Ostendebant praeterea hoc etiam ex illorum re maxime futurum, si non paterentur Romanos ad tantam potentiam evchi, sed potius omnibus viribus eorum incrementum officerent. Si enim universam gentem Gothicam deleverint, statim etiam in vos, dicebant oratores, exercitum ducent et pristina bella instaurabunt. Neque enim illis est defutura speciosa aliqua causa, quam avaritiae suae praetexant: quin potius iustum sese vobis inferre bellum putabunt, Marios quosdam et Camillos et Caesarem plerosque recensentes, qui olim bella adversus priscos Germanos gesserunt, et trans Rhenum universa occuparunt: quocirca non vim illaturi videbuntur, sed iustum bellum movere, tanquam nihil alienum quaesituri, sed maiorum suorum possessiones recupe-

δέν τι ὄθνητον μαστεύσαντες, ἀλλὰ κτήματα τῶν σφετέρων προ- A. C. 552
 γόνων ἀνακομιούμενοι. τοιοῦτο γὰρ δὴ τι καὶ ἡμῖν ἐπαγαγόντες I. I. 26
 ἐπίκλημα, ὡς δὴ Θεωδερίχου πάλαι τοῦ ἡμετέρου ἡγεμόνος καὶ
 οἰκιστοῦ οὐ προσηκόντως τῆς Ἰταλίας ἐπιλαβομένου, ἀφῆρην- V. 13
 5ται μὲν ἡμῶς τὰ οἰκεῖα, τὸ δὲ πλεῖστον ἀπεκτόνασι τοῦ γένους, D
 γυναῖκα δὲ καὶ παῖδας τῶν παρ' ἡμῖν εὐδαιμόνων ἀνδρῶν ἀφει-
 δῶς ἠνδραποδίσαντο. καίτοι Θεωδέριχος οὐ βία ἐλὼν, ἀλλὰ
 Ζήνωνος πρότερον τοῦ σφῶν βασιλέως ἐπιτρέψαντος τὴν Ἰτα-
 λίαν προσηγάγετο, οὐδὲν Ῥωμαίους ἀφελόμενος, (ἤδη γὰρ
 10 αὐτῆς ἀπεστέρητο,) ἀλλ' Ὀδοάκρον καθελὼν τὸν ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν,
 τὸν τύραννον, τὰ κείνου ἅπαντα κατέσχε τῷ τοῦ πολέμου Θε-
 σμῷ. οἱ δὲ, ἐπειδὴ βιάζεσθαι αὐτοῖς μᾶλλον ἐξῆν, οὐδὲν ἐν-
 δίκως πεπράχασιν, ἀλλὰ Θεωδάτω πρότερον Ἀμαλασούνθης
 15 δῆθεν ἕκατι χαλεπήναντες, καὶ ταύτην ἀρχὴν τε καὶ πρό-
 φέρουσι βιαίως ἅπαντα· οὗτοι δὲ οἱ σοφοί τε καὶ δεισιδαί- P. 17
 μονες, καὶ μόνοι σὺν δικαιοσύνῃ πολιτεύεσθαι βρενθόμενοι.
 ἵνα δὴ οὖν μὴ ταυτὰ παθοῦσιν ὑμῖν μεταμελήσῃ τῆς ῥαθυ-
 μίας ὑστερον οὐκ ἐν δέοντι, προτερητέον ἐν τῷδε τοὺς πολε-

1. μαστεύσαντες R. et Bav., μαστεύσοντες vulg. 2. γὰρ post
 τοιοῦτο add. R. et Bav. 3. ἐπίβλημα R. Post Θεωδερίχου
 Intrp. add.: qui Gothis post undevigesimum regem tum impera-
 bat. 5. ἀπεκτείνασιν Bav. 6. γυναῖκα Bav. 7. Pro ἐλὼν Bav.
 λαβῶν. 8. τὴν Ἰταλίαν προσηγάγετο R., προσηγ. τ. Ἰ. vulg.
 9. Ῥωμαίους R. Lugd. Bav., Ῥωμαίοις edd. 11. τὰ κατ' ἐκεί-
 10. τον Bav. 12. οἱ δὲ R. Bav., ὁ δὲ vulg. βιάζεσθαι αὐτοῖς
 R., αὐτοῖς βιάζεσθαι vulg. 17. μόνοι R. (Cl.), Intrp. soli, μό-
 15. νοις vulg. 18. ταυτὰ N., ταῦτα vulg. ὑμῖν Lugd. Bav. (Cl.),
 ἡμῖν edd. et R. 19. προτερητέον Bav.

raturi. Tale porro etiam nobis crimen obiciunt, quod scilicet quum
 Theodericus noster olim princeps et coloniae deducendae auctor non
 decenter Italiam occupasset, nostris quidem rebus nos spoliarent;
 maiorem gentis nostrae partem trucidarunt, uxores et liberos opu-
 lentiorum apud nos hominum atrociter sub hastam miserunt. Atqui
 Theodericus non vi captam, sed Zenonis antea ipsorum regis permissu,
 sibi adiunxerat Italiam, nihil Romanis eripiens (iam enim ea privati
 erant,) quin potius caeso Odoacro advena tyranno, quae illius erant
 omnia occupavit belli iure. At posteaquam ipsis maior vim inferendi
 potestas fuit, mox nihil iuste agere coeperunt, sed Theodato antea
 Amalasanthae causa infensi, idque initium occasionemque belli sta-
 tuentes, deinceps in hunc usque diem violenter omnia agere ac rape-
 re non desistunt. Hi nimirum sunt sapientes et religiosi, quique
 soli se iuste rem publicam administrare gloriantur. Ne igitur vos lu-
 iscemodi malis affectos vecordiae vestrae sero poeniteat, autvertendi
 vobis sunt hostes, neque negligenda est occasio, quae modo sese

A. C. 552 μίους, καὶ οὐ διαμαρτυρήσειν τοῦ παρόντος καιροῦ, ἀλλὰ στρα-
 I. I. 26 τευμά τε στέλλειν ἐπ' αὐτοὺς ἀξιόμαχον, καὶ στρατηγὸν ἐξ
 ὑμῶν αὐτῶν ἀγαθὸν τὰ πολέμια, ὃς δὴ τὸν πρὸς Ῥωμαίους
 πόλεμον ἀριστα διανύσας, ἀπελάσει τε αὐτοὺς ἐνθένδε ὡς τά-
 χιστα, καὶ τὴν χώραν ἡμῖν ἀνασώσει. οὕτω γὰρ ποιοῦντες τῆς
 τε Γοθικῆς γένει ἐς τὰ μάλιστα χαριεῖσθε, σωτήρες ἀναφανέν-
 τες καὶ ἀλεξίκακοι, τὰ τε ὑμέτερα αὐτῶν ἐν τῇ ἀσφαλεῖ θήσε-
 Βοθε, εἶγε μηδὲν ὑμῖν ἔτι πολέμιον ἐκ γειτόνων παρεῖη· πρὸς
 δέ γε καὶ χρήματα ὑμῖν ἔσονται μυρία, οὐ μόνον τὰ Ῥωμαίων
 ληϊσαμένοις, ἀλλὰ γὰρ δὴ καὶ αὐτοὶ ἕτερα καταθήσομεν." 10
 5. Ταῦτα ἐπειδὴ ἔφασαν οἱ πρέσβεις, Θεοδύβαλδος μὲν
 (ἦν γὰρ μειράκιον ἀγεννὲς καὶ ἀπόλεμον, ἤδη τε νοσώδης κο-
 μιδῆ ἐγγόνει, καὶ τὸ σῶμά οἱ πονήρως διέκειτο,) τούτων δὴ οὖν
 ἕκατι οὐ μάλα ὃ γε τῶν πρέσβεων ἦν, οὐδὲ ᾔετο χρῆναι ὀθνεῖων
 ἕνεκα συμφορῶν οἰκείους καρπώσασθαι πόρους. Λεούθαρς δὲ 15
 καὶ Βουτιλῖνος, εἴ καὶ τὸν βασιλεῦσιν ἠμῶν ἤριστα ἤρεσκεν, ἀλλ'
 C αὐτοὶ ἀνεδέχοντο τὴν ξυμμαχίαν. τούτω δὲ τῷ ἄνδρι ἦσθην
 μὲν ἀδελφῶ, καὶ τὸ γένος Ἀλαμανῶ, δύναμιν δὲ παρὰ Φράγ-
 γοις μεγίστην εἰχέτην, ὡς καὶ τοῦ σφετέρου ἔθνους ἠγεῖσθαι,
 Θεοδιβέρτου πρότερον παρασχόντος. οἱ δὲ Ἀλαμανοὶ, εἶγε χρῆ20

5. ἡμῶν Bav. 6. χαριεῖσθε et v. s. θήσεσθε R. Bav. Lugd. var.
 (Cl.) Intrpr., χαριεῖσθαι et θήσεσθαι vulg. 8. ἡμῖν R., sed in
 mg. ὑμῖν. εἰ abest in R. πρὸς δὴ γε Bav. 10. ληϊσαμένοις
 R. Bav. Lugd. 2. m., ληϊσμένοις vulg. αὐτοῖς Bav. 11. ἐπειδὴ
 R., ἐπεὶ vulg. 13. οἱ add. R. et Bav. τούτων R. et Bav.,
 τούτω vulg. 15. Pro πόρους Bav. πολέμους. 18. Ἀλαμανῶ
 R. Lugd. 2. m. Intrpr., Ἀλανῶ vulg. 20. Θεοδιβέρτου τοῦ Lugd.
 πρότερον R. Lugd., τοῦ προτέρου edd.

offert; quin potius iustus in eos exercitus est mittendus, et ex vobis ipsis dux aliquis rei bellicae peritus ei praeficiendus, qui bello adversus Romanos optime confecto, hinc eos quam citissime exigat, nostrasque nobis terras recuperet. Hoc enim facientes, et Gothicae nationi summopere gratificabimini, servatores malorumque profligatores declarati, vestrasque simul res in tuto collocaveritis, si nihil vobis amplius hostile ex vicinis reliquum fiat. Ad haec immensa vobis fiet pecuniae accessio, non solum ex praeda, quam de Romanis facietis, sed et aliis quas nos persolvemus.

6. Haec cum dixissent legati, Theodibaldo quidem (erat enim parum generosus et belli imperitus, atque adeo morbidus etiam corporeque invalido) eorum petitio non admodum probabatur, neque putabat oportere ob alienas calamitates privatis difficultatibus laboribusque involvi. Leutharis vero et Butilinus, tametsi id regi ipsorum minime placebat, belli cum eis societatem inierunt. Erant hi duo germani fratres, genere quidem Alemanni, maximam vero apud Francos potentiam consecuti, adeo ut nationi ipsorum praecessent,

Ἀσινίῳ Κουαδράτῳ ἐπεσθαι, ἀνδρὶ Ἰταλιώτῃ καὶ τὰ Γερ- A. C. 552
 μανικὰ ἐς τὸ ἀκριβὲς ἀναγεγραμμένῳ, ξύγκλυδές εἰσιν ἄνθρω- I. I. 26
 ποι καὶ μιγάδες, καὶ τοῦτο δύναται αὐτοῖς ἢ ἐπωνυμία. τού-
 τους δὲ πρότερον Θευδέριχος ὁ τῶν Γότθων βασιλεὺς, ἠνίκα
 5 καὶ τῆς ξυμπάσης Ἰταλίας ἐκράτει, ἐς φόρον ἀπαγωγὴν πα-
 ραστησάμενος, κατήκοον εἶχε τὸ φῦλον. ὡς δὲ ὁ μὲν ἀπεβίω,
 ὁ δὲ μέγιστος Ἰουστινιανῷ τε τῷ Ῥωμαίων αὐτοκράτορι καὶ D
 τοῖς Γότθοις πόλεμος ξυνεβόηθη, τότε δὴ οἱ Γότθοι ὑποθα-
 πεύοντες τοὺς Φράγγους, καὶ ὅπως ἂν αὐτοῖς φίλοι τε ἐς τὰ
 10 μάλιστα καὶ εὖνοι γένοιτο μηχανώμενοι, ἐτέρων τε πολλῶν
 ἐξίστανται χωρίων, καὶ μὲν δὴ καὶ τὸ Ἀλαμανικὸν γένος ἀφίε-
 σαν. ἀγείρειν τε γὰρ ἐν τῷ τότε πανταχόθεν τὰς σφειέρας ὄν-
 το χρῆναι δυνάμεις, καὶ τῆς ὑπηκόου ὅπουσα περιττὰ καὶ οὐ
 15 λίαν ἐπίκαιρα μεθίναναι, ὡς οὐκέτι ἀρχῆς τε πέρι καὶ δόξης
 ἰσάγωνιούμενοι, ἀλλ' ἤδη τὸν ὑπὲρ αὐτῆς τῆς Ἰταλίας, καὶ τοῦ
 μὴ πάμπαν ἀπολωλέναι ἀναρξίζοντες κίνδυνον. καὶ τοίνυν τὸ P. 18
 τοῦ μέλλοντος σφαλερὸν τῷ ἀνθαιρέτῳ δῆθεν τῆς γνώμης προ-
 καταλαβόντες, ἐκουσίαν πεποιήνται τὴν ἀνάγκην. οὕτω δὴ οὖν
 καὶ τὸ τῶν Ἀλαμανῶν ἔθνος ὑπὸ Γότθων ἀφριμένον Θευδί-
 20 βερτος αὐτὸς ἐχειρώσατο. ἐκείνου τε διαφθαρέντος, ἥπερ μοι
 ἤδη ἐβόηθη, ἐπὶ τὸν παῖδα Θευδίβαλδον τῇ λοιπῇ ἅμα ὑπηκόω
 καὶ οἶδε ἐχώρουν.

1. Κουαδράτῳ R. et Intpr., Καδράτῳ vulg. 2. ἀναγεγραμμένῳ R.,
 ἀναγραψαμένῳ vulg. ξύγκλυδες R., ξύγκλυδες Lugd., ξυνήλυ-
 δες mg. Lugd. et edd. 5. ἐπαγωγὴν R. 7. τῷ R., τῶν vulg.
 13. χρῆναι om. R. 21. ἐβόηθη R.

a Theodiberto primum accensi. Alemanni autem, si Asinio Quadrato homini Italo, quique res Germanicas accurate conscripsit, credimus, convenae sunt et colluvies; quod et appellatio ipsa satis indicat. Hos antea Theodericus Gothorum rex, cum etiam universa Italia potiretur, tributarios fecerat totamque hanc gentem subegerat. Simul atque vero is e vivis excessit, atrocissimumque bellum inter Iustinianum Romanorum Imperatorem et Gothos exarsisset: tum Gothi Francis adulates, eorumque amicitiam et benevolentiam quibuscumque poterant modis sibi conciliantes, et aliis multis locis eiecti sunt, et Alemannicam gentem dimiserunt. Cogendas enim sibi tum temporis undequaque vires suas putabant, subditosque quotquot supervacanei neque admodum opportuni viderentur missos faciendos, quippe qui non amplius de principatu et gloria essent concertaturi, sed iam pro Italia ipsa, neve funditus delerentur, periculum adituri. Quocirca cum futurum periculum ipsi animis suis praecepissent et praevidissent, voluntatem suam ad necessitatem aggregarunt. Hoc itaque modo etiam Alemannorum nationem a Gothis dimissam in suam potestatem redegit: quo mortuo, ut supra dictum est, Theodibaldo filio uua cum reliquis subditis etiam hi cesserunt.

A. C. 55₂ ζ. Νόμιμα δὲ αὐτοῖς εἰσι μὲν πον καὶ πάτρια, τὸ δὲ γε ἐν
 I. I. 26 κοινῇ ἐπικρατοῦν τε καὶ ἄρχον τῇ Φραγγικῇ ἐποιταί πολιτεία,
 μόνα δὲ γε τὰ ἐς θεὸν αὐτοῖς οὐ ταῦτὰ ζυγδοκεῖ. δένδρα τε γάρ
 τινα ἰλάσκονται, καὶ ῥεῖθρα ποταμῶν καὶ λόφους καὶ φάραγγας,
 καὶ τούτοις, ὥσπερ ὄσια δρωῶντες, ἵππους τε καὶ βόας καὶ
 V. 14 ἄλλα ἄττα μνηρία καρατομοῦντες ἐπιθειάζουσιν. ἀλλὰ γὰρ
 B ἢ τῶν Φραγγῶν αὐτοῦς ἐπιμιξία, εὖ ποιοῦσα, καὶ ἐς τότε
 μετακοσμεῖ, καὶ ἤδη ἐφέλκεται τοὺς ἐμφρονεστέρους, οὐ πολ-
 λοῦ δὲ οἶμαι χρόνου καὶ ἅπασιν ἐκνικήσει. τὸ γὰρ τῆς δόξης
 παράλογόν τε καὶ ἐκπληκτόν, καὶ αὐτοῖς οἶμαι τοῖς χρωμένοις;¹⁰
 εἰ μὴ πάμπαν εἶεν ἡλίθιοι, γνώριμόν τ' ἐστὶ καὶ εὐφώροτον,
 καὶ οἷον ἀποσβῆναι ῥαδίως. ἐλειῶσθαι μὲν οὖν μᾶλλον ἢ χα-
 λεπαίνεσθαι δίκαιοι ἂν εἶεν, καὶ πλείστης μεταλαγχάνειν συγ-
 γνώμης ἅπαντες ὄσοι δὴ τοῦ ἀληθοῦς ἀμαρτάνουσιν. οὐ γὰρ
 δήπου ἐκόντες εἶναι ἀλῶνται καὶ ὀλισθαίνουσιν, ἀλλὰ τοῦ¹⁵
 ἀγαθοῦ ἐφιέμενοι, ἔπειτα σφαλέντες τῇ κρίσει τοιοῦτον ἔχον-
 C ται τῶν δοκηθέντων ἀπρῆς, ὅποια ἄττα καὶ τύχοιεν ὄντα. τὴν
 γε μὴν τῶν θυσιῶν ὠμότητα καὶ κακοδαιμονίαν, οὐκ οἶδα εἰ
 οἷόν τε λόγῳ ἀκέσασθαι, εἴτε ἄλλοισιν ἐπιτελοῖντο ὥσπερ ἀμέ-
 λει παρὰ βαρβάροις, εἴτε τοῖς πάλαι νενομισμένοις θεοῖς, ὅποια²⁰
 αἱ τῶν Ἑλλήνων ἐθέλουσιν ἀγιστεῖται. ἐγὼ μὲν γὰρ ἠγοῦμαι

2. ἐπικρατοῦν τε καὶ ἄρχον — ἐποιταί. Sic R. et Lugd., Intrp. quoque sectantur, ἐπικρατοῦνται καὶ ἄρχονται — ἐποιταί edd. ex mg. Lugd. 3. μόνα R. (Cl.), μόνῃ vulg. 5. καὶ βόας add. R. et Intrp. 7. τότε R. et Lugd., τὸ δέον edd. ex mg. Lugd. 9. οἶμαι χρόνου R., χρόνου οἶμαι vulg. 10. τε καὶ R. Lugd., γε καὶ edd. 12. μᾶλλον add. R. (Cl.), Intrp. potius. 15. εἶναι add. Lugd., edd. et R. om. 18. οἶμαι R. pro οἶδα.

7. Sunt vero etiam his patria quaedam instituta: in rei publicae vero administratione Francorum politiam sequuntur: tantum in iis, quae ad Deum pertinent, sententia variant. Arbores enim quasdam colunt, et fluminum lapsus et colles et saltus: atque his, tanquam iusta facientes, equos bovesque aliaque quamplurima resectis capitibus immolant. Porro consuetudo, quam cum Francis habent, ipsi conducit, in melius transferens et quodammodo pertrahens cordatioris: et brevi, uti spero, tempore hoc ipsum apud omnes evincet. Opinionis enim absurditas et vesania etiam ab ipsis arbitror, qui ea imbuti sunt, nisi plane stolidi sint, cognoscitur, facileque iis eximi possit. Et sane commiseratione et venia potius, quam odio digni sunt quotquot a vero aberrant. Neque enim volentes errant et labuntur, sed boni ac recti studiosi; iudicio autem decepti conceptas semel opiniones mordicus tenent, cuiuscumque generis fuerint. Porro sacrificiorum immanitas et sinister cultus, non satis scio an verbis curari possint, sive saltibus et lucis praestetur, ut apud barbaros; sive iis, qui olim habitati sunt dii, quales Graecorum religio tenuit. Equidem ita statuo

μηδέν τι εἶναι τὸ ἡδόμενον βρωμοῖς αἵματι μαινομένοις, καὶ Ἀ. C. 552
 ζώων ὀλέθρῳ βιαιοτάτῳ· εἰ δέ γε ἄρα καὶ ὄτιοῦν τὰ τοιαῦτα I. I. 26
 προσέειπαι πέφυκεν, ἀγαθὸν μὲν οὐκ ἂν εἶη οὐδὲ ἡμερον, ἄγρι-
 ον δέ τι ἴσως καὶ μανιωῶδες, ὁποῖον τὸν Δεῖμον ἀναπλάττουσι
 ζυμάτην οἱ ποιηταὶ καὶ τὸν Φόβον, Ἐννῶ τέ τινα, καὶ Ἄτην,
 καὶ Ἔριν, ὡς ἂν αὐτοὶ φαῖεν, τὴν ἀμαιμάκετον προστίθει
 δὲ τούτοις, εἰ βούλει, καὶ τὸν παρὰ Πέρσαις καλούμενον Ἀρει-
 μάνην, καὶ τῶν ἄλλων χθονίων φασμάτων ὁπόσα κακοῦργα D
 καὶ μαιφύνα. ταῦτα μὲν οὖν εἰ καὶ ἴσως ἂν τῷ δοκοῖεν οὐ μάλα
 10 τῇ ἐπαγγελίᾳ προσήκειν, εἶναι δὲ περιττὰ καὶ ἀλλότρια τῶν
 ἐφ' ἃ εἶναι ἡμῖν διεσπούδαται, ἀλλ' ἔμοιγε καὶ λίαν ἄρεσκεῖ
 ἅπαντα ἐς μέσον ἄγειν τὰ ἐγνωσμένα, καὶ τὰ μὲν χρηστὰ τῶν
 πραγμάτων ἐν ἐπαίνῳ ποιῆσθαι, τῶν δὲ οὐχὶ τοιῶνδε κατη-
 γορεῖν ἀναφανδόν, καὶ τὸ ἀσύμφορον διελέγχειν. εἰ γὰρ μὴ
 15 τοῦτο ἔχοιεν αἱ ἱστορίαι, ὡς ταύτῃ γε καὶ μᾶλλον χρήσιμοι
 τε εἶναι καὶ βιωφελέστατοι, μόνη δὲ ἀφήγησις εἶεν τῶν γεγενη-
 μένων ἀπλῆ τε καὶ ἀνεξέταστος, κινδυνεύουσαι ἴσως ἂν παρ' P. 19
 ἐνίοις, εἰ μὴ λίαν δεινὸν εἶπεῖν, οὐ πολλῶν εἶναι ἀμείνους τῶν
 ἐν γυναικωνίτιδι παρὰ τὴν ταλασίαν ἀδομένων μυθολογημά-
 20 των. τούτων μὲν οὖν περὶ ὧσπερ ἐκάστη φίλον τῆδε οἰέσθω,
 ἐμοὶ δὲ ἤπερ ὁ πρότερος ἐφέρετο λόγος, ταύτῃ ἰτέα. Λεύθα-

8. κακοῦργα R., καὶ κακοῦργα vulg. 9. εἰ om. R. Post τῷ ite-
 rat καὶ vulg. δοκοῖεν R., δοκεῖεν vulg. 14. εἰ γὰρ μὲν R.
 15. ταύτῃ τε R., Intrp. add.: hoc modo divariatae (πεποικιλμέ-
 ναι). 17. κινδυνεύουσαι Cl., κινδυνεύουσαι vulg. et R. 18.
 ἐνίοις R. 19. ἐν τῇ γυν. vulg. 20. ὧσπερ R. τῆδε R.,
 ὧδε vulg. 21. ἐφέρετο λόγος R., λόγος ἐφέρετο vulg.

nihil incundi accidere aris sanguine pollutis, et animalibus violentissima nece affectis. Quidquid vero omnino huiusmodi res appetere consuevit, bonum quidem non fuerit, neque benignum, sed immane potius atque insaniae affine, quale Pavorem vane fingunt poëtae et Timorem et Enyo quandam et Aten et Erida, ut ipsi dixerint ἀμαιμάκετον. Adde vero his, si placet, etiam illum quem Persae nominant Arimancem, et e terrenis spectris quaecumque malefica sunt et sanguinaria. Atqui haec tametsi cuiquam videri possint promissioni meae nequaquam convenire, sed potius supervacanea atque ab instituto meo aliena: iuvat tamen me et quidem magnopere, omnia, quae cognita mihi sunt, in medium proferre, et recta collaudare, prava aperte damnare, inutilia coarguere. Nisi enim hoc haberent historiae, ut hac etiam ex parte et quidem praecipue utiles humanaeque vitae conducibiles essent; sed sola rerum gestarum narratione eaque simplici minimeque accurata constarent: in periculum venirent apud nonnullos, ne (nisi hoc asperum dictu sit) non multo meliores censerentur fabulis, quae in coetibus muliebribus in lanificio decantantur. De his itaque quisque ut velit sentiat; mihi vero

A. C. 552 ρις γὰρ καὶ Βουτιλλῖνος ἐπειδὴ τὴν ἀρχὴν κατὰ Ῥωμαίων ἐπι-
 I. I. 26 στρατεύειν ὠρηθήτην, ἐπηρμένω γε ἦσθη ἄμφω ταῖς ἐλπίσι
 καὶ οἶω οὐκ ἔτι ἐν τῷ καθεστῶτι τρόπῳ βιοτεύειν. Ναρσῆν μὲν
 γὰρ τὸν στρατηγὸν οὐδὲ τὴν προσβολὴν ὑποστήσεσθαι ᾔσθητο,
 ἅπασαν δὲ τὴν Ἰταλίαν οἰκεῖον αὐτοῖς ἔσεσθαι κτήμα, καὶ
 πρὸς γε Σικελίαν καθέξειν. Θαναμάζειν δὲ ἔφασαν τῶν Γότθων,
 Βεὶ μάλᾳ οὕτω πεφρίκασιν ἀνδράριόν τι θαλαμηπόλον σκιατρα-
 φῆς τε καὶ ἀβροδίατον, καὶ πόρρω τοῦ ἀρῆνεοποῦ τεταγμέ-
 ρον. οἱ μὲν δὴ βρενθυόμενοι τῇ τοιαύτῃ δόξῃ, καὶ ἀγέρωχον
 ποιούμενοι τὴν παρατάξιν, ἕκ τε Ἀλαμανῶν καὶ Φοάγγωνιο
 στρατεύμα ἐς πέντε καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδας ἀλκίμων ἀν-
 δρῶν ἀγείραντες, παρεσκευάζοντο τὰ πολέμια, ὡς αὐτίκα
 μάλᾳ ἐς τὴν Ἰταλίαν καὶ δὴ ἐμβαλοῦντες.

ἦ. Ναρσῆς δὲ ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγός, εἰ καὶ τάδε ἐς
 τὸ ἀκριβὲς οὐπω ἐπέπυστο, ἀλλὰ προμηθεῖα γε πλειοστὴ χρώ-15
 μενος καὶ φθάνειν αἰετὰς τῶν πολεμίων ἐθέλων ὁρμάς, αὐτί-
 κα τὰ ἐς Τουσκίαν πολιόμενα, ὑπὸ τῶν Γότθων ἔτι κατεχόμε-
 Cνα, ἔγνωκε βιαιότατα παραστήσεσθαι. οὔτε γὰρ τῇ νίκη πέρα
 τοῦ μετρίου φρουραττόμενος ἐς ἀπειροκαλίαν ἐπῆρτο, οὔτε, ὅπερ
 ἕτερος ἂν ἐπεπόνθει, ἐς ῥαστώνην τε καὶ ἠδυπάθειαν μετὰ τοὺς 20

1. στρατεύειν R. 2. Suid. s. v. καθεστῶτι pro γε habet δὲ.
 5. ἔσεσθαι κτήμα R., κτ. ἔσ. vulg. 6. τοὺς Γότθους Suid. s. v.
 ἀνδράριον. 9. τοιαύτη R. et Inpr. dum ita sentirent, σφετε-
 ρα vulg. 11. πέντε. Inpr. duo. 13. Post καὶ δὴ edd. add.
 Σικελίαν, quod om. R. Lugd. Inpr. 14. Pro εἰ καὶ R. εἰς.
 15. γε add. R. 17. τῶν add. R. 18. ἔγνωκε R., ἔγνω vulg.
 βιαιότατα R. Inpr. summa vi, βιαιότερον vulg. παραστήσα-
 σθαι R., παραστήσεσθαι vulg. 20. τε add. R.

ad ea quae coeperam progrediendum. Lentharis itaque et Butilinus ubi primum exercitus contra Romanos ducere coeperunt, magna ambo spe erecti erant, tanquam non amplius eo in statu mansuri: Narsensem enim ne primum quidem impetum sustinere posse credebant; omnem vero Italiam, una cum Sicilia, in ipsorum potestatem venturam. Mirari vero se Gothos dicebant, si tantopere homuncionem thalamo et umbratili delitiosaeque vitae assuetum, nihilque masculum et virile prae se ferentem, reformidarent. Hi itaque sua gloria elati ac fastuosi, validis copiis coactis, exercituque ex Alemannis et Francis ad duo et septuaginta strenuorum virorum millia collecto, sese ad bellum instruebant, veluti iamiam Italiam invasuri.

8. Narses vero Romanorum dux tametsi eorum consilia non plane habebat explorata, maxima tamen utens prudentia, hostiumque conatus semper antevertere cupiens, statim oppida quaedam in Tuscia quae adhuc in Gothorum potestate erant, summa vi subigere statuit. Neque enim vir ille victoria praeter modum insolens indecenter efferebatur; neque, quod aliis accidere solet, post labores otio vor-

πόνους ἐξέκλινεν, ἀλλ' εὐθύς, ὅπως εἶχεν ὀρμηῆς, κινήσας τὸν A. C. 552
 στρατὸν ἐπὶ τὴν Κύμην ἐχώρει· πόλισμα δὲ Ἰταλικὸν ἢ Κύμη I. 1. 26
 ἐχρυσώτατον, καὶ οἶον οὐ ῥᾶστα πολεμίοις ἀλῶναι. ἴδρυνται μὲν
 γὰρ ἐπὶ λόφῳ τινὶ δυσπροσόδῳ τε καὶ ἀνάντει· ἔστι δὲ καὶ ἐν
 5 περικοιλίᾳ τοῦ πελάγους τοῦ Τυρσητικοῦ. ἐπὶ γὰρ τῇ ἀκτῇ ὁ λόφος
 ἀνέγει, ὡς καὶ ἀμφ' αὐτὸν δῆπον τὸν πρόποδα ῥοχθεῖν τε καὶ
 περικλᾶσθαι τὸ ῥόθιον, ἄνω δὲ ἔρυμα περιβέβληται, πύργους V. 15
 τε καὶ ἐπάλξεσι καρτερώτατα ἐξεργασμένον. Τωτίλα τε οὖν D
 καὶ Τεῖα τοῖς βασιλεῦσι πρότερον τῶν Γότθων γεγεννημένοις,
 10 οὐδόσα ἐπίτιμά τε ἦν καὶ ἀξιάγαστα τῶν κτημάτων, ἐν τῷ-
 δε τῷ φρουρίῳ, ὡς βέβαιον ὄν, ἐφυλάττετο. ἐνταῦθα δὲ οὖν ὁ
 Ναρσῆς ἀφικόμενος, περὶ πλείστον ἐποιεῖτο ἐλεῖν τε ὡς τάχιστα
 τὸ χωρίον καὶ τῶν χρημάτων κρατῆσαι, ὡς μήτε οἱ Γότθοι
 ὀρμητήριον ἀσφαλὲς ἔχοιεν, αὐτῷ τε τὰ τῆς νίκης τελεώτατα ἐς
 15 δ', τι μάλιστα ἐξεργασθεῖη. Ἀλίγερος γὰρ ὁ Τεῖα νεώτατος ἀδελ-
 φὸς τοῦ ἡγεμόνος τῶν Γότθων γεγεννημένου, ἔνδον γε ἦν τοῦ
 περιβόλου, καὶ στρατεύμα, ὁπόσον οἶόν τε ἦν, ἀμφ' αὐτὸν ἀγεί-
 ρας, οὐδέν τι εἰρηναῖον ἐβουλεύετο· καὶ ὅτι μὲν Τεῖας ἐν τῷ
 20 πολέμῳ ἀνήρητο, καὶ τὰ τῶν Γότθων πράγματα ἐκεκμήχει τε
 καὶ διελέλυτο, ἤδη πον ἐς τὸ ἀκριβὲς ἠκηκόει, ὁ δὲ οὐδ' ὡς P. 20
 ἀνίει, οὐδὲ τὴν ξυνερχθεῖσαν ἐδείμναινε τύχην, ἀλλὰ τῷ τε
 4. λησῶ R., sed margo λόφῳ. καὶ post δὲ add. R. 6. καὶ
 ἀμφ' R. et Intr. ad inferiorem partem, vulg. καὶ. 8. Τωτί-
 λα et Τεῖα Cl., Τώτιλα et Τεῖας Par., Τώτιλα et Τεῖα R. Lugd.
 et ed. pr. 14. αὐτῷ R., αὐτοῦ vulg. 15. ἐξεργασθεῖη R.
 16. γεγεννημένος R. et Intr. γὰρ R. pro γε. 19. τε om. R.
 20. οὐδ' ὡς R., οὐδαμῶς vulg.

luptatique se tradebat; sed confestim moto exercitu ad Cumas proces-
 sit. Est vero id oppidum Italicum munitissimum, neque facile ex-
 pugnatu. Situm enim est in arduo quodam et difficilem aditum ha-
 bente colle, et veluti specula maris Tyrreni. Imminet enim lit-
 tori collis, ita ut ad eius pedem fluctus maris illiis frangantur; edi-
 tiore loco vallo cinctum est, turribusque et propugnaculis validissi-
 mae structurae. In hoc itaque munitissimo tutissimoque oppido To-
 tilas et Teias priores Gothorum reges quicquid ipsis erat preciosarum
 atque admirandarum rerum repositum habebant. Quo simulac
 Narses venisset, summa vi contendit, ut quam citissime et oppido et
 pecuniis potiretur, ne Gothis tuta belli sedes, unde Italiam excursio-
 nibus infestarent, relinqueretur, eoque oppido expugnato plena
 absolutaque victoria efficeretur. Aligerus enim minimus natu frater
 Teiae, qui Gothorum dux fuerat, intra oppidum erat et collecto
 non exiguo exercitu nihil pacificum animo agitabat, tum quod Teias
 in bello caesus esset, tum quod Gothorum res labefactatas dissipatasque
 plane intellexisset. Nequaquam itaque animum despondebat,
 neque adversae fortunae ictus pertimescebat, sed et loci situs et re-

A. C. 55^a χάριτι πίσυνος καὶ τῇ τῶν ἀναγκαίων εὐπορίᾳ, θρασύς τε ἦν
I. I. 26^b ἔτι καὶ ὑψαύχην καὶ οἶος ἀμύνεσθαι, ἣν τις ἐπίοι.

9. Εὐθύς δὴ οὖν ὁ Ναρσῆς ἐγκελευσάμενος προσῆγε τὸν
στρατόν. οἱ δὲ σὺν πολλῷ πόνῳ ἐς τὸ γεώλοπον ἀναβάντες, καὶ
τῷ φρουρίῳ πελάσαντες, αὐτίκα τοῖς δορατοῖσι ἠκόντιζον τῶν
ἐν ταῖς ἐπάλλεσι φαινομένων, καὶ τὰ τόξα ἐπήχουν θαμὰ τῶν
βελῶν ἀναπεμπομένων, σφενδόναι τε ἐφέροντο μετάρσιοι, καὶ
μηχανήματα ὅποσα πρὸς τειχομαχίαν ἀνεῖται, ἅπαντα ἐκινεῖ-
B το. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Ἀλιγέρον ἀνὰ τὰ μεταπύργια τοῦ τείχους
ξυνειλεγμένοι, οὐ σχολαίτερον ἀντακοντίζοντες τε καὶ ἀντιτο-10
ξέοντες διεμάχοντο, λίθους τε ἐκ χειρῶν μεγάλους ἐπαφιέντες,
καὶ φιτροὺς καὶ πελέκεις, καὶ ὅπερ ἂν οὐ πόρῳ τῆς χρείας
ἐδόκει, μηχαναῖς τε ἐχρῶντο καὶ ἀμυντηρίοις, καὶ οὐδὲν ὅ,
τι παρεῖτο. τὰ γε μὴν Ἀλιγέρον τοξεύματα καὶ μάλα τοῖς
Ῥωμαίοις ἀρίθλα ἦν. ἔοιζον τε γὰρ πολλῶν καὶ ταχυτῆτι οὐ¹⁵
σταθμητῇ τὰ ἐκεῖνον ἐφέρετο βέλη· ὡς εἶπερ καὶ ἐς λίθον τινὰ
ἐμπέσειεν, ἢ ἕτερόν τι σκληρὸν καὶ ἀτέραμιον, διαῤῥήγγυσθαι
ἅπαν τῇ βίᾳ τῆς ῥύμης. Παλλάδιον γοῦν ἐκεῖνον (ἦν δὲ οὐ τῶν
C ἐῤῥόαθυμημένων παρὰ τῷ Ναρσῆ ὁ Παλλάδιος, ἀλλὰ στρατεύ-
ματός τε ἡγεῖτο Ῥωμαϊκοῦ, καὶ ἐν τοῖς μεγίστοις ταξιαρχοῖς²⁰

1. τε R., γε vulg. 15. οὐ σταθμητῇ R. Lugd. in mg. et Suid.
s. v. Ἀλιγέρης, οὐκ ἀριθμητῇ edd. 17. ἐμπέσειεν R. et Suid.,
ἐμπέσειεν vulg. 18. τῶν ἐῤῥόαθυμημένων R. et Intpr., τῷ
ἐῤῥόαθυμημένῳ vulg. 19. Post Ναρσῆ R. om. ὁ Παλλάδιος. 20.
ταξιαρχοῖς R., ταξιαρχαῖς vulg.

rum necessariorum affluentia eius confidentiam arrogantiamque ita
augebat, ut facile hostiles insultus se repulsurum speraret.

9. Statim itaque Narses suos adhortatus, exercitum oppido ad-
movit. Illi vero cum in editiorem collem maximo labore conscendissent,
et propugnaculo appropinquassent, iacula in eos qui ad pinnas
murorum consistebant torquebant, et arcus assidua sagittarum remis-
sione clangebant, fundae in altum excutiebantur, et machinae quot-
quot oppugnationi murorum inserviunt, omnes admovebantur. Ali-
gerni vero milites e muris ad intermedia turrium spatia collecti, ni-
hilo segnius iacula telaque retorquentes propugnabant, saxa ingentia
manibus in subeuntes mittebant, et truncos et secures et quidquid
opportunum usui videbatur; machinis itidem utebantur instrumentis-
que propulsandae hostili violentiae idoneis, nihilque omnino omitte-
batur. Tela vero quae Aligerni ipsius manibus emittebantur, Romani
prae aliorum telis facile cognoscebant. Magno enim stridore et velo-
citate immani illius sagittae deferebantur, adeo ut in saxum aliquod
aut aliud quiddam durum fractuque difficile delatae, totum illud im-
petus violentiae perfringerent. Palladium itaque illum (erat autem is
non vulgari apud Narsetem loco, sed et Romani exercitus ductor
erat, et e praecipuis cohortium praefectis,) illum, inquam, conspi-

ἔτέλει,) ἰδὼν γοῦν Ἀλίγερον αὐτὸν, σιδήρῳ τε τεθωρακισμένον, A. C. 552
καὶ φρονήματι ζῆν πολλῶ τῷ τέλει ἐπιφερόμενον, ἀφίησι βέ- L. I. 26
λος αὐτῷ ἐκ τοῦ μετεώρου, καὶ αὐτίκα διεπερόνησεν τὸν ἄν-
δρα διαμπὰς αὐτῷ θώρακι καὶ ἀσπίδι· οὕτω δὴ τι δυνά-
5 μει τε τῶν πολλῶν περιῆν, καὶ καρτεραὶ αὐτῷ ἐρύσαι τῶσον
αἱ χεῖρες· πολλαῖς μὲν οὖν καὶ ἐφεξῆς ἡμέραις οἱ τοιοῖδε ἀκρο-
βολισμοὶ ἐγίνοντο, καὶ οὐδὲν οὐδὲ ὀποτέροις προῦχώρει τῶν
ἐλπισθέντων· τοῖς τε γὰρ Ῥωμαίοις ἀσχερὸν ἐδόκει ἢ ἀναχώ-
ρησις πρὶν παραστήσασθαι τὸ χωρίον, καὶ οἱ Γότθοι ἐνδηλοῖ D
10 ἦσαν ὡς οὐδὲν τι μᾶλλον ἐνδωσειόντες τῇ πολιορκίᾳ.

ι. Ναρσῆς δὴ οὖν ὁ στρατηγὸς ἤσχαλλέ τε ἄγαν καὶ ἐχα-
λέπαινε, εἰ χρόνος τοῖς Ῥωμαίοις πολὺς ἐν ἐλαχίστῃ πολιορκίᾳ
τετρίφεται. ἀλύοντι δὲ οἱ καὶ ἕκαστὰ γνώματεύοντι, ἔδοξεν χρῆ-
15 ναι ἀποπειρᾶσθαι τοῦ φρουρίου ἀμηγέπη τρόπῳ τοιῷδε. ἐν τῷ
ἵπρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα τοῦ λόφου τετραμμένῳ ἀγκῶνι ἄντρον τι
ὑπεστὶν ἀμφηρεφές τε καὶ γλαφυρώτατον, ὡς ἄδυτά τε ἔχειν ἀν-
τόματα καὶ κῦτος εὐρὴ καὶ βαραθρῶδες· ἐνταῦθα δὴ πάλαι φασὶ
τὴν Σιβυλλαν τὴν πάνυ, τὴν Ἰταλὴν, ἐνδιδαιτωμένην, φοιβόληπτόν
τε εἶναι καὶ ἐνθον, καὶ προαγορεύειν τὰ ἐσόμενα τοῖς πνύθα- P. 21
20 νομόμενοις. λέγεται δὲ ποτε καὶ Αἰνεῖαν τὸν Ἀγχιόσου αὐτοῦ ἀφι-

1. γοῦν R. vulg. οὖν. Ἀλίγ. αὐτὸν R., αὐτὸν Ἀλίγ. vulg. τε add.
R. 2. τάχει R., Intr. nimia celeritate. Num legebat φρ.
πολλῶ, πολλῶ τε τάχει? 4. Pro τι Suid. τῆ. 5. τῶν om. R.
10. ὡς add. R. 11. δὴ οὖν R., γοῦν vulg. 13. τετρίφεται R.,
τετρίφεται vulg. χρῆναι add. R. et Suid. s. v. ἀλύειν.
14. τοῦ φρουρίου ἀμηγέπη R., ἀμηγέπη τοῦ φρουρίου vulg.
15. τετραμμένῳ R., τετραμμένων vulg. Pro ἄντρον τι R. ἄντι-
τρον. 16. ἀντώματα R. 18. φοιβόληπτοντες Par. 19.
Pro τὰ ἐσόμενα lacuna est in R. 20. ποτε καὶ Αἰνεῖαν R., καὶ
Αἰνεῖαν ποτὲ vulg.

catus Aligernus ferrea lorica indutum, magnaue confidentia muro
imminentem, sagittam in eum ex edito torquet, qua statim totum
hominem per scutum et lorica m traiecit: tantopere viribus alios su-
perabat, validaeque ei erant ad torquendum arcum manus. Multis
itaque deinceps diebus eiusmodi velitationes sunt habitae, neu-
trisque ex animi sententia res procedebant. Nam et Romanis turpe
videbatur si infecta re neque redacto in potestatem oppido recederent,
et Gothi aperte satis videbantur obsidione ad deditiōnem non venturi.

10. Narses itaque indigne molestissimeque ferebat, si Romanis
longius tempus in perquam exigui oppidi expugnatione esset teren-
dum. Fluctuanti itaque ipsi singulaeque perpendenti visum tandem
est propugnaculi expugnationem hoc pacto tentare. Ad orientalem
collis flexum antrum quoddam suberat omni ex parte tectum valde-
que cavum, adeo ut adyta quaedam nativa haberet et sinum ingen-
tem ac profundum instar barathri. In hac aiunt habitasse olim Ita-
licam Sibyllam numine afflatam, divinam, et sciscitantibus futura

- A. C. 55² κόμηνον ἀπαντά οἱ τὴν Σίβυλλαν φάναι τὰ ὕστερον ξυνεγε-
 I. I. 26 χθέντα. ὑπὲρ ταύτην δὴ οὖν τὴν σπήλυγγα μέρος τι τοῦ περι-
 βόλου ἐρήρηστο καὶ ἐφειστήκει. Ναρσῆς δὲ τοῦτο ἐπιφρασά-
 μενος πρὸς αὐτοῦ εἶναι ᾗθήθη, καὶ οὖν αὐτίκα ἄνδρας ὡς πλεί-
 στους ὑπὸ τὰ κοῖλα ἐμβαλὼν τοῦ σπηλαίου, ὄργανα φέροντας⁵
 λιθοτόμα καὶ τειχωρύχα, ἐξεκόλαπτεν ἡρέμα καὶ διέτεμεν τοῦ
 ἄντρον τὸν ὄροφον, ἔνθα τὸ ἔρυμα ἤδραστο, καὶ ἐς τοσοῦτον
 ἐξέκοπτεν καὶ διεκάρθαιρεν τὴν βάσιν τῆς οἰκοδομίας, ἐς ὅσον
 V. 16 ἤδη τὴν ἀρχὴν τοῦ θεμελίου ἀπογυμνοῦσθαι. τότε δὲ ζύλα
 ὄρθια ἐν κόσμῳ ὑπεστήριξε, ταύτη τε ἀνεῖχεν ἅπαν τὸ ἄχθος¹⁰
 Βτου τείχους, ὡς μὴ ὑποῤῥέοι κατὰ βραχὺ καὶ διαλύοιτο ἢ
 ἀρμονία, συναίσθησις τε τοῦ δρωμένου ταχεῖα γίγνοιτο τοῖς
 Γότθοις. ἢ γὰρ ἂν κατ' ἀρχὰς εὐθύς ἐπιβοηθοῦντες, καὶ τὸ
 πεπονθὸς ἀκεσάμενοι, διεφύλαττον τολοιπὸν βεβαιότατα ἵνα
 δὲ μὴ πάμπαν τὰ ποιούμενα ἐπιγνοῦεν, μηδὲ τοῦ πατάγου τῆς¹⁵
 λατομίας ἐπαῖοιεν, τότε δὴ ἐς ὅτι μάλιστα ἐπεφέροντο ἄνωθεν
 τῷ τείχει ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατὸς, ἀλαλάζοντες καὶ ἐπικρο-
 τοῦντες· Θόρυβός τε ἦν πέρα τοῦ ἀναγκαίου πολὺς καὶ ταρα-
 χώδης ἢ πολιορκία. ἐπεὶ δὲ ἅπαν ἤδη τὸ τεῖχος ὀπίσον τῷ ἄν-
 τροῖ παρετέτατο, ἐκκρεμές τε ἦν καὶ μετέωρον, καὶ μόνοις²⁰
 ἐπεβεβήκει τοῖς ζύλοις, ἃ δὴ ὀρθοστάδην ἐτύγγανον ἐρηρει-
2. σπήλυγγα R., σπήλυγγον vulg. 6. διέτεμεν R., διέτεμνε
 vulg. 14. διεφύλαττον τολοιπὸν R., διεφύλαττοντο λοιπὸν vulg.
 15. μηδὲ R. Lugd., Intpr. neve, μὴ δὴ vulg. 16. ἐπεφέροντο R., ἐπι-
 φέρονται vulg. 19. τὸ τεῖχος add. R. et Intpr. 21. ἐπιβεβήκει R.

praedicere. Aiunt vero etiam Aeneam Anchisae filium cum eo venisset, Sibyllam ei omnia quae deinceps acciderunt dixisse. Super hanc itaque speluncam pars quaedam moenium incumbabat atque innitebatur. Quod cum animadvertisset Narses, pro se facere censuit, immissisque statim in illas antri concavitates viris quamplurimis adferentibus secum instrumenta excindendis saxi et suffodiendis muris idonea, excavavit paulatim atque excidit antri convexum, qua parte propugnaculum ei innitebatur; eoque tandem excindendo et abradendo basim aedificii processit, ut iam initium fundamenti nudaretur. Tum erecta in ordinem tigna substituit, quae totum muri pondus sustentarent, ne paulatim resoluta compages corrueret, et Gothi quid ageretur statim cognoscerent. Nam alioqui statim initio occurrentes, reparataque iactura firmissime deinceps sua custodissent. Ne itaque omnino quae agebantur eis innotescerent, neve fragor caesorum saxorum exaudiretur, tum utique Romanus exercitus summa vi in editorem murum impetum faciebat, magnis clamoribus et armorum complosionibus excitatis. Tumultus itaque erat ultra quam par erat magnus et turbulenta obsidio. Cum vero iam murus qua erat in antri longitudinem porrectus totus suffossus et e sublimi pendulus esset, et tantum tignis firmiter in altum erectis sus-

σμένα, τότε δὴ φυλλάδα νήσαντες, καὶ ὅ, τι τῆς ὕλης ταχυ- A. C. 552
 δαές τε καὶ αὖρον, καὶ εἶτα ὑποθέντες πῦρ τε ἐναύσαντες, ἐκ- I. I. 26
 τὸς ἀπεχώρουν. οὐκ ἔς μακρὰν δὲ τῆς φλογὸς ἀρθείσης, τὰ C
 μὲν στηρίγματα εὐθὺς ἀνθρακούμενα κατεθραύετο, καὶ πρὸς
 5 τὴν ἀντίθεσιν ἐνεδίδου· τοῦ δὲ ἐρύματος ὑπόσον ἐπ' αὐτοῖς
 ἤωρεῖτο, ὑφίζανεν ἀθρόον καὶ κατωλίσθαιεν τῇ κενότητι, πύρ-
 γοι τε οἱ ἐνθένδε καὶ προμαχεῶνες ἔξαπιναίως ἀπορῥαγέντες
 τῶν ἄλλων, ἔς τὸ πρᾶνὲς ἔξεκυλίσθησαν· ἢ τε πύλη ἢ τῆδε
 τῷ μέρει προσαραρῦτα, ξυνεκέλειστο μὲν εὖ μάλα βεβαιότατα,
 10 ὡς δὴ πολεμίων παρόντων, καὶ τὰ κλεῖθρα ὑπὸ τῶν φυλάκων D
 κατειέτο, ἢ δὲ αὐτοῖς μοχλοῖς τε καὶ βαλανάγραις ἐκτινα-
 χθεῖσα, ἔς τὴν ἡῖονα καὶ τὰς σπιλάδας ἐρήριπτο, ἅμα τε ἅπαντα
 τὰ ξυμπεπηγότα ἔτι ἐκλύετο, σταθμοὶ καὶ γεῖσον καὶ ὑπερ-
 θύριον καὶ οἱ θαιροὶ τῷ οὐδῶ ἔνηρμοσμένοι τούτων δὲ
 15 γεγενημένων, τοῖς Ῥωμαίοις ῥαδίως τολοιπὸν εἰσιτητέα εἶναι
 ἐδόκει ἀνὰ τὸ πόλισμα, καὶ περιοπτέα τῶν πολεμίων, ἡμίονα-
 νον δὲ καὶ ὡς τῆς ἐλπίδος. σήραγγές τε γὰρ τινες καὶ ἀπορῥῶ-
 γες τοῦ τε λόφου καὶ τῶν ἐνδοθεν περιουλισμάτων ἐπὶ μέγα
 ἐκτεινόμεναι, κρημνῶδες ἀτεχνῶς καὶ δυσέμβολον οὐχ ἦσαν P 22
 20 ἀπεδείκνυσαν τὸ χωρίον. καὶ Ναρσῆς μὲν θαρσαλεώτερον τῷ

2. Post αὖρον Inpr. legisse videtur τοῖς ἔξλοις: collecta materia
 ac tignis supposita. Pro καὶ εἶτα f. scr. μάλισια. 3. ἀρ-
 θείσαν R. 5 αὐτοῦς R. 6 ἀθρόως R. 13. τὰ add. ex
 R. 14. τῷ οὐδῶ N., τῶν οὐδῶν vulg., τῇ ὄδῳ R. Inpr.
 incisum integrum omisit. 17. ἀπορῥῶγες R., ἀπορῥῶγαι vulg.
 19. ἐκτεινόμεναι R., ἐκτεινόμενα vulg.

tentaretur, tum strue foliorum aridorum et quicquid alterius siccae
 quaeque facile accendi posset materiae ad manum erat, tignis sub-
 iecta, igneque immisso, spelunca excesserunt. Neque multo post a
 flamma excitata, sustentacula illa statim perusta conflagrarunt, ponde-
 rique cesserunt; propugnaculi vero quidquid sublime ac pendulum
 tignis illis sustentatum fuerat, eo vacuum subsedit et corruit; tur-
 res vero minoraque propugnacula, quae ibidem erant, repente ab aliis
 avulsae, in praecipitium ruebant; porta ipsa in hac regione murorum
 sita, validissime, utpote praesentibus hostibus, clausa tenebatur, et
 claves a custodibus asservabantur; tota vero ista una cum suis vecti-
 bus et repagulis excussa in littus et saxa maritima est collapsa, simul-
 que omnia quae illi adhaerebant abrepta sunt, antepagmenta videli-
 cet et superliminare et cardines liminares ei coaptati. His per-
 actis, facilis deinceps Romanis in oppidum ingressus videbatur, et ho-
 stis contemnendus. Sed et hic spe sua sunt frustrati. Hiatus enim
 quidam et abrupta locorum tam in ipso colle quam in ambitu interiore
 in longum protensa, arduum revera nihiloque minus quam antea ac-
 censu difficile oppidum reddebant. Narses iterato summis viribus in

A. C. 552 φρουρίῳ αὐθις προσέβαλλεν, ὡς καὶ αὐτοβοεῖ ἅπαν ἀναρπασό-
 I. l. 26 μενος· τῶν δὲ Γότθων ἐνταῦθα ξυνειλεγμένων καὶ παντὶ σθέ-
 νει ἀμυνομένων, ἀπεκρούειο καὶ οὐδέν τι μᾶλλον εἶχεν ἀνύτειν.

ἰά. Ἐπεὶ δὲ πολέμῳ τε καὶ ἐπιδρομαῖς ἐλεῖν δήπου τὸ χω-
 ρίον ἀδύνατα ἦν, ἔγνω μὴ ἀπάσῃ τῇ στρατιᾷ ἐν τοῖσδε διαπο-5
 νεῖσθαι, ἀλλ' ἐς Φλωρέντειαν καὶ Κεντονκέλλας καὶ ἄλλα ἄττα
 πολιόματα τῆς Τουσκίας χώρας εὐθὺς ἀφικέσθαι, ἅπαντά τε
 τὰ τῆδε καταστησάμενος προτεροῦσαι τὴν ἐπήλυσιν τῶν πολε-
 μίων. ἤδη γὰρ αὐτῷ Λεύθαρις καὶ Βουτιλίνος καὶ τὰ Φοράγ-
 Βῶν δὲ καὶ Ἀλαμανῶν στρατεύματα εἶσω τοῦ Πάδου ποτα-10
 μοῦ ἠγγέλλοντο παρεῖναι, ὧν δὴ ἔνεκα κινήσας ὡς τάχιστα
 τὸ πλεῖστον τοῦ στρατοῦ ἐπὶ ταύτην ἐχώρει. ἐπεὶ δὲ Φιλίμουθ
 ὁ τῶν ξυνεπομένων Ἐρούλων στρατηγὸς οὐ πολλαῖς πρότερον
 ἡμέραις νόσῳ ἀλοὺς ἐτεθνήκει, ἔδει δὲ ἄρα αὐτοὺς ὑπ' ἰδίῳ
 τινὶ τάττεσθαι ἡγεμόνι, αὐτίκα ὃ γρ Φούλκαριν αὐτοῖς τὸν15
 ὁμόφυλον ἐπιστήσας, τὸν Φανιθεὺς ἀδελφιδοῦν, ἐκέλευσεν
 ἅμα Ἰωάννῃ τῷ Βιταλιανοῦ, καὶ πρὸς γρ Βαλεριανῷ καὶ
 Ἀρταβάνῃ, καὶ μὲν δὴ καὶ ἄλλοις στρατηγοῖς καὶ ταξιάρχοις,
 ξὺν τῷ πλείονι καὶ ἀλκιμωτάτῳ στρατῷ, τὰς Ἀλπεῖς τὸ ὄρος
 περιελθόντας, ὃ δὴ ἐν μέσῳ Τουσκίας τε τῆς χώρας, καὶ Αἰμι-20
 λείας ἀνέχει, ἀμφὶ τὸν Πάδον ἰκέσθαι τὸν ποταμὸν, αὐτοῦ τε

1. ἀναρπασόμενοι R. 4. καὶ om. R. 5. ἀδύνατα R., ἀδύνα-
 τον vulg. 8. ἐπήλυσιν R. (Cl.), ἐπίλυσιν vulg. 9. αὐτῷ R., αὐτοῦ
 vulg. 10. δὲ add. R. 13. τῶν ξυνεπομένων R. et Intrp. (Cl.), τῷ
 ξυνεπομένῳ vulg. 14. νόσῳ om. R. ὑπ' addidi, Intrp.
 confirmante. 15. τινὶ add. R. 17. τῷ R., τοῦ vulg. Βι-
 ταλιανοῦ et Βαλεριανῷ R., Βιταλινοῦ et Βαλερινῷ vulg. 19.
 ξὺν τῷ R., ξὺν καὶ τῷ vulg. 21. ἀνέχει. Sic vulg. et Intrp.,
 ἀνέλει R. et in mg. ἀνέλλεται. ix. ποτ. R., om. articulo.

oppidum impetum facit, perinde ac iamiam totum direpturus; Gothi vero ea ex parte conglobatis omnibusque viribus murum tuentibus, repellitur, neque quicquam operae pretii effecit.

11. Tum Narses, cum neque bello neque vi ulla oppidum capi posset, statuit non universum exercitum in laboriosa hac obsidione detinere, sed Florentiam et Centumcellas et alia quaedam Tusciae oppida statim se transferre, rebusque omnibus ibi constitutis hostium adventum antevertere. Nuntiabatur enim Leutharim et Butilinum et Francorum Alemanorumque copias intra Padum venisse: qua de causa quanta potuit celeritate, maximam exercitus partem eo ductabat. Cum vero Philimuth sequentium se Erulorum dux paucis ante diebus morbo correptus obiisset, ac necesse esset, ut proprio alicui suaeque nationis duci subessent; cum Fulcarim statim ipsis contribulem Phanithei nepotem praefecisset, iussit ut una cum Ioanne Vitaliani filio, et praeterea Valeriano et Artabane, aliisque praefectis et ducibus, cumque maiore et validissima exercitus parte, Alpium iugo, quod inter Tusciam et

στρατοπεδευσαμένους, καὶ τὰ ξυμνὰ τῶν χωρίων προκαταλα- A. C. 552
 βόντας ἀποκρούεσθαι καὶ ἀναστέλλειν τὰς τῶν πολεμίων ἐφό- I. I. 26
 δους. καὶ εἰ μὲν ἀπόσασθαι αὐτοὺς τελεώτατα δυνήθεϊεν, χά- C
 ριν εἰδέναι τῇ τύχῃ, εἰ δέ γε βιαζόμενοι τῇ πλήθει οἳοί τε
 5 οὐκ εἶεν, ἀλλὰ σχολαιτέραν αὐτοῖς ποιήσασθαι τὴν πορείαν,
 καὶ οὐ μάλα θαρσαλέους ἀνὰ τὰ πρόσω φοιτῶν μεθιέναι, δε-
 δίττεσθαι δὲ αὐτοὺς ἐς τὰ μάλιστα καὶ εἶργειν ὡς ποδῶτάτω,
 ἕως αὐτὸς τὰ ἐν ποσὶν ἅπαντα ἤ βούλοιο διαθεῖν. οἱ μὲν οὖν
 κατὰ ταῦτα ἐχώρουν, κατέλιπεν δὲ καὶ ἐν Κύμῃ δύναμιν ἀξιό- V. 17
 10 χρεων· ὅπως δὴ προσκαθεδόμενοι, καὶ ἔνδον τοὺς δυσμενεῖς
 ἐγκατείροντες, χρονία γοῦν αὐτοὺς παραστήσοιτο πολιορκία.
 καὶ οἱ μὲν, χαράκωμα περιεβάλλοντό τε, καὶ τὰς ἐξόδους ἐφύ-
 λαπτον, εἶπον τινὰ ἔλοιεν ἐπὶ χιλὸν ἴοντα. ᾤοντο γὰρ αὐτοῖς D
 ἤδη πον ἐς ἐναντὸν πολιορκουμένοις, ἅπαντα ἐξαναλωσθαι
 15 τὰ ἐπιτήδεια. Ναρσῆς δὲ ταῖς πόλεσι προσβαλὼν ἀκοντιτὶ τὰς
 πλείστας προσηγάγετο. Φλωρέντιοι μὲν γὰρ ὑπαντιάσαντες
 καὶ τὰ πιστὰ κομισάμενοι, ὡς οὐδὲν ἄχαρι πείσοιται, σφᾶς
 τε αὐτοὺς ἐθέλονται καὶ τὰ οἰκεῖα παρέδωσαν. Κεντουκελ-
 λαῖοι δὲ ὅμοια ἔπρασον. Βουλοτερόγαιοι δὲ οὐκ ἄλλως, οὐ-

6. θαρσαλέους R., θαρσαλέως vulg. μεθιέναι R. (Cl.), με-
 τιέναι vulg. 8. ἐμποσὶν R. ἀξιόχρεων R. et Lugd., ἀξιόχρε-
 ον Parg. 9. καὶ ante ἐν add. R. 11. αὐτοὺς R. (Cl.), αὐτοῖς vulg.
 12. τε vulg. post χαράκωμα positum, in R. post περιεβάλλοντο le-
 gitur. 13. χιλὸν R. et in mg. χυλὸν. 14. f. ἐξανηλωσθαι (Cl.)
 16. ὑπαντιάσαντες R., ὑπαντήσαντες vulg. 18. Κεντουκελλαῖοι
 R. et Lugd., Κεντοκελλαῖοι edd. 19. Βουλοτερόγαιοι Cl., Βουλ-
 λοτεραῖοι vulg., Βαλλ. R.

Aemilium prominet, circumito, circa Padum flumen se reciperet, ibi-
 que fixis castris, munitioribusque locis praeoccupatis, hostium in-
 sultus propulsaret et reprimeret; et si eos penitus profligare posset,
 gratiam haberet fortunae; si vero multitudine pressus non posset,
 moram tamen eorum expeditioni iniiceret, efficeretque, ne audacter
 intrepideque progredirentur; sed metu eis maximo incusso, quam
 posset longissime arceret, donec ipse omnia quae opus erat ex animi
 sententia disposuisset. Hi itaque quo ipsis mandatum erat concess-
 erunt. Ad Cumas vero copias non exiguas reliquit, ut locis omni-
 bus circumquaque insessis, hosteque intra urbem clauso, diuturna
 obsidione premerent. Atque hi quidem vallo in orbem ducto, exitus
 observabant, sicubi aliquem capere possent pabulatum euntem. Pu-
 tabant enim ipsis iam fere per annum obsessis omnia absumta esse.
 Narses vero oppida adorsus, pleraque citra laborem in suam po-
 testatem redegit. Florentini enim obviam progressi, fideque accepta
 nihil sese hostile passuros, sponte se suaque omnia dederunt.
 Idem fecerunt Centumcellae, neque aliter Volaterrae, ita vero etiam

A. C. 55₂ τω δὲ καὶ Λουναῖοι, καὶ μὲν δὴ καὶ Πισαῖοι. ἧδέ πως
I. I. 26 ἄρα αὐτῶ ἕξ οὐρίας ἅπαντα ἔθει, καὶ ὀδῶ ἰὼν τὰ ἐν ποσὶν
ἐχειροῦτο.

P. 23 ββ. Μόνοι δὲ οἱ ἐν Λούκα τῇ πόλει διαμέλλειν ἐπειρῶντο,
καὶ ἥκιστα ἐφιέναι, καίτοι πρότερον ἐτύχανόν οἶδε ξυνθή-5
κας θέμενοι πρὸς Ναρσῆν, δμήρους τε παρασχόντες, καὶ ἐπο-
μοσάμενοι, ὡς εἶγε τριάκοντα παραδράμοιεν ἡμέραι, καὶ μὴ
τις αὐτοῖς μεταξύ παραγένοιτο ξυμμαχία, ὁπόση οἶα τε εἶναι
ἀμύνασθαι, καὶ ἐς πόλεμον ἐμφανῆ, οὐκ ἐκ πύργων τε καὶ
περιβόλων ἀλλὰ συστάδην παρατάξασθαι· εἰ μὴ ταῦτα οὕτω 10
ξυνενεχθεῖεν, ἧ μὴν αὐτίκα τὴν πόλιν ἐγχειριεῖν καὶ παρα-
δώσειν. ᾗοντο γὰρ οὐκ ἐς μακρὰν παρέσεσθαι τοὺς Φράγγους
καὶ ἐπαρήξειν. τούτοις δὲ πίσυνοι τὰς τοιάσδε ἐπεποιήντο ξυν-
θήκας. ἀλλὰ τότε ἡ μὲν κύρια παρωχῆκει, οἱ δὲ οὐπω παρη-
σαν, τοῖς δὲ καὶ ὡς βουλομένοις ἦν περιορᾶν ἀμέλει καὶ ἀναί- 15
B νεσθαι τὰ ξυγκείμενα. Ναρσῆς μὲν οὖν ἔξαπατηθεὶς, ὡσπερ
εἰκός, ἐχαλέπαινε, καὶ ἐς τείχομαχίαν παρεσκευάζετο. ἐνίοις
δὲ τῶν ἀμφ' αὐτὸν καὶ χρῆναι ἐδόκει τοὺς δμήρους ἅπαντας
διαφραῆναι, ὡς ἂν οἱ ἐν τῷ ἄστει ἀνιαθεῖεν, καὶ ταύτη ποι-
νὰς ὑφέξοιεν τῆς ἀπιστίας. ὁ δὲ στρατηγός, γνώμη γὰρ ἅπαν- 20

1. Pro Λουναῖοι vulg. Ἀλιαῖοι, Intrp. Lucenses, R. Λουλιαῖοι, levis-
sima corruptela. Lunam oppidum his sacculis adhuc fuisse, Be-
rectus probavit (Diss. chorogr. Script. Muratorii X, p. 102.):
idemque demonstrant Agrimensorum libri. 2. Post ἐν ποσὶν vulg.
add. ἅπαντα, om. R. et Intrp. 3. Λούκαις R. 7. παραδράμοιεν
R., παραδράμειεν vulg. 9. πύργων R., Intrp. turribus, πύργου
vulg. 10. συστάδην τε R. et in mg. συμβάδην. παρατά-
ξεσθαι R. 15. ἀμέλει add. ex R. 18. ἅπαντας add. ex
R., om. vulg. et Intrp. 20. ὑφέξοιεν R., ὑφέξειεν vulg.

Lunaci, quin et ipsi Pisani: adeo ei omnia prospere succedebant
et ex itinere cuncta subigebat.

12. Soli Lucenses moram trahere tentabant, neque sese dedere,
tametsi antea hi cum Narsete pacti erant, obsidibus datis et iure-
iurando praestito, quod si triginta dies praeterlaberentur, neque
auxilia ipsis venirent sustinendae obsidioni belloque aperto gerendo
idonea, ad non ex turribus et muris sed statario praelio pugnan-
dum, confestim urbem seque dederent. Sperabant enim Francos brevi
ipsis auxilio venturos. Hac enim fiducia freti, cum Narsete pacti
erant. Caeterum cum iam statum tempus esset elapsum, neque ulla
auxilia comparerent, neque sic tamen conventis pactisque standum
censuerunt. Narses itaque illusus, moleste id, ut par erat, ferens
ad murorum oppugnationem se comparabat. Nonnulli vero ex suis
interficiendos esse obsides censebant, utque ita oppidani moerore
confecti perfidiae suae poenas luerent. Sed Narses prudenter omnia

τα ἐπράσσειν, καὶ οὐ λίαν τῇ ὀργῇ ξυνεχώρει, οὐκ ἔς τὸδε ᾧ- A C. 55a
 μότητος ἦει, ὡς ἀποκτεῖναι τοὺς μηδὲν ὅ, τι ἡδίκηκόςτας, ἀνθ' I. 26
 ᾧν ἕτεροι ἐπλημμέλουν, δύλον δὲ ὅμως τοιόνδε τινὰ ἐμηχανή-
 σατο. παρήγε γὰρ ἔς μέσον αὐτοὺς ἐναλλάγδην μὲν τῷ χεῖρε
 5 ὑπὸ τὴν ἰξὺν περιεσφιγμένους, κάτω δὲ τὸ κάρα ἐπινενευκότας,
 ἐπεδείκνυν τε τοῖς ὄμοφυλοις, οὕτω πως οἰκτρότατα διακει-
 μένους, καὶ ἠπειλεῖ θάπτον αὐτοὺς ἀναιρήσειν, εἰ μὴ τάχιστα
 φθάσαιεν ἐκεῖνοι διαπραξάμενοι τὰ ὑπόσα ἐτύγχανον ὠμόλο- C
 γηκότες. ξύλα δὲ αὐτοῖς βραχέα ἐκ τοῦ μεταφρένου ἐπὶ τοὺς
 10 τένοντας ὑπεβέβλητο, ῥάκεσί πως κεκαλυμμένα, ὡς μὴ διο-
 ρῆεν καὶ πόρρωθεν οἱ πολέμιοι. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐπείθοτό, ἀντί-
 κα ἐκέλευε δῆθεν στοιχηδὸν ἅπαντας καρатоμεῖσθαι, καὶ οἱ
 δορυφόροι σπασάμενοι τὰ ξίφη βιαίότατα, ἔπαιόν τε καὶ ἐπε-
 φέροντο, ὡς δὴ τοὺς ἀνχένας ἀποτεμοῦντες· ἡ δὲ πληγὴ τοῖς
 15 ξύλοις ἐγγρίπτουσα, οὐδέν τι αὐτοὺς μᾶλλον ἐσίνετο, κατέπι-
 πτον δὲ ὅμως πρηνεῖς ἐκεῖνοι, προστεταγμένον αὐτοῖς, ἥσπαι-
 ρόν τε ἐθελούσιοι, καὶ ἰλυσπῶντο, ὑποκρινόμενοι τὸ διολωλέ-
 ναι. ἰδόντες δὲ οἱ ἐν τῷ ἄστει, καὶ τῷ διεστάναι ὡς πλεῖστον
 οὐ τὰ ἀληθῆ διασκοποῦντες ἀλλ' ἢ τὰ φαινόμενα, ᾧλοφύρον- D
 20 τό τε ἄθρόον, καὶ ξυμφορὰν ἐποιοῦντο τὰ γεγεννημένα. ἦσαν
 2. ἦει Cl., Intrp. *ad-id evasit*, vulg. et R. εἶη. Ante ἡδ. ins. vulg. καί,
 om. R. 3. ἐμηχανήσατο N., ἐμηχανήσαντο R., ἐμηχανάτο vulg.
 4. Suid. s. v. ἐναλλάγδην: παρήγαγε. μὲν add. ex R. 7. τάχι-
 στα om. R. et Intrp. 9. ξύλα et βραχέα R. (Cl.), ξύλω et βραχέω
 vulg. 12. δῆθεν om. R. 15. οὐδέν τι R., οὐδέ τι vulg. ἐσίνετο
 R. Lugd., Intrp. *sine illorum pernicie*, ἐγίνετο vulg. 17. λυπῶντο
 R. διολωλέναι R., ὑπολωλέναι vulg., m. Lugd. ἀπολ. 18. τῷ διεστ.
 R., τοῦ διεστ. vulg.

gerebat, neque ita se ira abripi patiebatur, ut crudeliter eos, qui
 nihil plane deliquerant, ob aliorum delictum necaret. Huiusmodi vero
 astum excogitavit. Adduxit enim eos in medium manibus compli-
 catim ad lumbos revinctis, capitibus deorsum depressis; atque ita
 eos oppidanis miserando in statu constitutos ostendebat, comminatus
 iam iam illos obtruncatum iri, nisi confestim quaecumque pacti erant
 praestarent. Ligna vero quaedam brevia ex interseapilio ad tendi-
 nes suppacta erant, pannis obiecta, ne hostes eminenti dolum
 prospicere possent. Cum itaque non parerent oppidani, neque vellent
 pacta praestare, statim ex ordine omnes obtruncari iussit. Lictores
 itaque strictis ensibus, maxima vi ferierunt, tanquam colla praeci-
 suri. Ictus vero lignis impactus eos illaesos reliquit; prae nimio
 timore, ut ipsis imperatum erat, in terram prolapsi, sua sponte pal-
 pitabant seque vibrabant, simulantes se iam mortuos. Quod cum
 vidissent oppidani, et ob magnam loci distantiam rem ipsam ani-
 madvertere non possent, sed tantum in speciem apparentia, confe-
 stim ad luctum ciulatumque tanquam gravissimo malo accepto sese
 converterunt. Erant enim viri illi obsides non ex multis et obscuri,

- A. C. 55₂ γὰρ οἱ ἄνδρες οἱ ὀμηρεύοντες οὐ τῶν πολλῶν τε καὶ ἀγεννῶν,
 I. 1. 26 ἀλλ' ἐπίσημοι ἐν τοῖς μάλιστα, καὶ εὐπατρίδαι. ὡς δὴ οὖν
 τοιούτων αὐτοὺς ἀποστερεῖσθαι οἰομένους, κωκυτὸς ἐπέχε μν-
 ρίος, οἰμωγαί τε ἤκούοντο θαμναί, καὶ φθέγμα θρηνηῶδες
 καὶ διωλύγιον, γύναια δὲ πολλὰ διαπληκτιζόμενα καὶ τὰς ἐ-5
 φεστρίδας περιῶδηγνύντα, ἀνὰ τοὺς προμαχεῶνας ἐφοίτων,
 τυχὸν μὲν μητέρες οὖσαι τῶν ἀπολωλέναι δοκούντων, τυχὸν
 δὲ ἐπίκληροι, τυχὸν δὲ ἄλλῃ ὄντων τρόπῳ μέλον αὐταῖς. καὶ
 P. 21 δὴ τῇ Ναρσῇ ἅπαντες ἀναφανδὸν ἐλοιδοροῦντο, ἀλαζόνα τε
 ἀποκαλοῦντες καὶ ἀτάσθαλον, καὶ ἔργῳ μὲν αὐτὸν εἶναι λέ-10
 γοντες βίαιόν τε καὶ μαιφόνον, τὴν δὲ τοῦ εὐσεβεῖν ἀεὶ καὶ
 τὸ θεῖον θεραπεύειν δόξαν ἄλλως αὐτῷ κεκομψεῦσθαι.
 γ'. Ταῦτα δὲ αὐτῶν ἐπιβοῶντων, „ἄρα οὖν οὐχ ὑμεῖς”
 ἔφη ὁ Ναρσῆς „τοῖσδε τε αἴτιοι ὀλέθρου γεγένησθε περιφρονη-
 σαντές γε αὐτοὺς καὶ καταπροέμενοι; ὑμῖν τε αὐτοῖς οὐ τὰ 15
 χρηστά βουλευσάμενοι φανεῖσθε ὄσκον ἐπίορκον ὀμωμοκότες,
 καὶ ἀναίδην παρασπονδήσαντες. ἀλλ' εἴ γε καὶ νῦν ἐθελήσοιτε
 μεταμαθεῖν τὸ συνοῦσον, καὶ ἔργῳ τὰ ζυγκείμενα διανύσασθαι
 V. 18 οὐδέν τι ἔλαιτον ἔξετε. οὗτοί τε γὰρ αὐθις ἀναβιώσονται, καὶ

1. οἱ ὀμηρ. R., art. om. vulg. 4. θαμναί R. Lugd. et Suid. s. v. κωκυτὸς, θαμναί edd. 6. περιῶδηγνύντα Suid. s. v. ἐφεστρίς, πα-
 ραῶδ. vulg., περιῶδηγνύναι R. ἐφοίτα R. 9. Suid. s. v. ἐλοιδοροῦ-
 μεθα: τὸν Ναρσῆν. 11. τοῦ εὐσεβεῖν R. et Suid., αὐτοῦ εὐσε-
 βειαν vulg. 12. ἀλλὰ R. 13. ἐπιβοῶντων R., ἀναβοῶντων vulg.
 οὐχ ὑμεῖς, ἔφη ὁ Ναρσῆς R., ἔφη ὁ Ναρσῆς, οὐχ ὑμεῖς vulg.
 16. φανεῖσθε R. et Intrp. (Cl.), φανεῖσθαι vulg. 17. ἀναίδην
 Suid. s. v. μετὰμαθεῖν, ἀνέδην vulg. et R. ἐθελήσητε R., ἐθελή-
 σετε Suid. 18. μεταμαθεῖν R. Suid., Intrp. iterato perdiscere.
 μαθεῖν vulg. ἔργῳ R. et Lugd. mg., ἔργα edd.

sed melioris notae et nobiles. Quibus quidem viris cum se priva-
 tos putarent, ingens ploratus est exortus, crebrique ciulatus et la-
 mentabiles voces longe lateque exaudiebantur. Mulieres etiam multae
 unguibus dilaniatae stolisque discerptis per propugnacula discurre-
 bant, sive matres eorum, qui necati putabantur, sive sponsae, sive
 quacunq̄ue alia ratione hoc illas tangeret. Omnes vero aperte
 Narsetem conviciis incessebant, vanum improbumque iactatorem cum
 appellantes, et re quidem ipsa violentum et sanguinarium esse di-
 centes, pietatem vero et divini numinis cultum falso iactitare.

13. Haec illis inclamantibus, An non, inquit Narses, vos hisce
 causa necis fuistis, qui iis neglectis ac proditis, neque vobis ipsis
 recte consulentes, periurum iusiurandum curastis, pactaque turpi-
 ter violastis? Verumenimvero si vel nunc velitis quod expedit
 agnoscere, reque ipsa pacta praestare, nihil mali accipietis. Nam
 et obsides vestri reviviscent, et urbi vestrae nihil damni inferemus:
 sin minus, non horum causa deinceps vobis erit dolendum, sed
 iam cavendum ne etiam vos omnes similia luatis. Haec cum audis-

τὴν πόλιν ὑμῶν ἤκιστα πημανοῦμεν. εἰ δὲ μὴ, οὐ τῶνδε πέρι Α. C. 552
 ὑμῖν τολοιπὸν ἀλγητέον, ἀλλ' ἤδη φράζεσθε ὅπως μὴ καὶ I. I. 26
 αὐτοὶ ἅπαντες ὅμοια πείσθηθε. ταῦτα δὲ ἐπεὶ ἤκουον οἱ Λου- B
 κανοὶ, ἔξαπατᾶν γε αὐτὸν ἠγοῦντο καὶ φενακίζειν ἐπὶ τῇ τῶν
 5 κειμένων ἀναζωογήσει. καὶ ἦσαν γὰρ ὡς ἀληθῶς ἀπάτη οἱ
 λόγοι, οὐ μέντοι γε ἤπερ ἐκεῖνοι ᾔοντο, προθυμότερα δὲ αὐ-
 θις ἀνωμολόγουν ὅμως καὶ ἐπώμυνντο, σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ
 τὴν πόλιν αὐτίκα παρέξιεν αὐτῷ, ἐς ὃ, τι βούλοιο χοῤσθαι,
 εἴγε τοὺς ὁμήρους ἴδοιεν περιόντας· ἅτε δὴ γὰρ αὐτοῖς ἀδύνα-
 10 τον εἶναι δοκοῦν τοὺς τεθνεῶτας ἀναβιῶναι, εὐπρεπέστατα
 ἠγοῦντο ταύτη γοῦν ἀποσεύσασθαι τὸ ἐπὶ κλημα, καὶ ἐπὶ σφᾶς
 αὐτοὺς τὰ δίκαια μεταθεῖναι. τότε δὴ οὖν ὁ Ναρσῆς ἐγκλευ-
 σάμενος, ἀνίστησί τε αὐτοὺς ἀθρόον, καὶ ἐπεδείκνυντο τοῖς C
 ὁμοφύλοις σῶοί τε καὶ ἀδῆλῆτοι. οἱ δὲ ἐπιδόντες αὐτοὺς, κα-
 15 τεπλήττοντο μὲν, ὥσπερ εἰκὸς, τῷ παραλόγῳ τῆς θεᾶς, οὐ
 μὴν οὐδὲ ὡς ἅπαντες ἐκτελεῖν τὰ ὁμωμοσμένα ᾔοντο χρῆναι,
 ἀλλ' ἦσαν οἱ καὶ ἀνήγοντο. ἐπειδὴ γὰρ αὐτοῖς περὶ ἦσαν οἱ ἄν-
 δρες, καὶ τὸ ἀλοῦν τῆς γνώμης καὶ ἀνιώμενον ἐς τὸ εὐελπι
 μετεβέβλητο, πάλιν, ἅτε δὴ ὁμιλος, ἐς τὰ πρότερα ἐπανῆ-
 20 σαν, καὶ τὰ τῆς ἀπιστίας ἐνίκα. ἐς τοῦτο δὲ αὐτῶν ἀβελτερί-
 ας ἐληλακότων, Ναρσῆς ὁ στρατηγὸς πολλῇ χρώμενος τῇ με-
 γαλοφροσύνῃ, ἀφίησι τούτους εὐθύς, καὶ ἐς τὰ οἰκεῖα ἐκ-

1. τῶνδε R. et Lugd. corr., τοῦδε edd. Intpr. plane alia legisse videntur: *sin minus, necesse erit omnino ut malefactis demum indoleatis.*

2. Pro μὴ R. δὴ. 3. πείσεσθε scribere debuisset (Cl.). 6. αὐθις ἀνωμολόγουν ὅμως R., ὅμως ἀνωμολόγουν αὐθις vulg. 14. ἀδῆλωτοι R. ἐπιδόντες R., ἐσιδόντες vulg. 17. ἀνήγοντο R., ἀνήγηντο vulg. 19. μεταβέβλητο R.

sent Lucani, illudi sibi fucumque fieri censebant mortuorum resuscitatione. Et suberat quidem omnino verbis fraus, non tamen ita atque illi putabant. Promptissime vero nihilominus profitebantur rursus et iurabant, se ipsos et urbem arbitrio Narsedis dedituros, si obsides salvos cernerent. Cum enim ipsis impossibile videretur, mortuos reviviscere, putabant se honestissime hoc pacto criminatio- nem remoturos causamque suam aequam facturos. Tum Narses erectos confestim eos stare iussit, et oppidanis spectandos posuit, salvos atque incolumes. Hi vero eos conspicati, perculsi quidem fuerunt, ut par erat, spectaculi novitate, sed ne ita quidem omnes pactis standum censebant; neque deerant qui recusarent. Posteaquam enim superstites et salvos suos videri conspicati, animis ex moerore et dolore ad bonam spem conversis, uti vulgus solet, ad ingenium redierunt, vicitque perfidia. Quo quidem vesaniae cum illi essent abrepti, Narses summa utens animi magnitudine, statim obsides liberos ad suos remisit, nullis redimiis acceptis, neque ulla conventio-

A. C. 55^a πέμπει, οὔτε λύτρα κομισάμενος, οὔτε ἄλλο τι τὴν πόλιν
 I. I. 26 ὁμολογεῖν ἀναγκάσας. Θαναταζόντων δὲ τῶν Ἀσθκανῶν, καὶ
 D ὅτου δὴ ἔνεκα τοῦτο δράσειεν ἀμφιγνούστων, „οὐ σύνηθες
 ἐμοί γε” ἔφη „βωμολοχίαις τε καὶ γλίσχοις ἐλπίσιν ἐγκαλλω-
 πίξεσθαι. οἶμαι γὰρ καὶ τούτων ἄνευ, εἰ μὴ ὡς τάχιστα ἐ-5
 κόντες εἶναι προσχωρήσοιτε, ἀλλὰ ταῦτά γε ὑμᾶς παραστή-
 σονται.” καὶ ἅμα λέγων ἐπεδείκνυνεν τὰ ξίφη. οἱ μὲν δὴ ἄνδρες
 ἀφειμένοι, καὶ τοῖς ὁμοφύλοις ἀναμιχθέντες, ἐν εὐφημίᾳ πολ-
 λῇ τὸν Ναρσῆν ἐποιούντο ἐπὶ τοὺς ξυλλόγους φοιτῶντες· ἐμέ-
 μνητο δὲ τῆς κομιδῆς τε καὶ ἐπιμελείας ὁπόσης ἔτυχον πρὸς 10
 αὐτοῦ, ὅτι τε μελίχιος καὶ εὐόμιλος, καὶ τὸ μεγαλοργὸν
 ἔχοι τῆ δικαίᾳ ἀνακεκραμένον, ἕκασταχοῦ ἐψιθυρίζετο. καὶ
 ἐμελλον ἄρα οὐκ ἔς μακρὰν οἶδε οἱ λόγοι μείζονα τῶν ὅπλων
 P. 25 διαπρατίτεσθαι, κατακηλοῦντες τοῦ πλήθους ὁπόσον φίλερι καὶ
 παλίμβουλον, καὶ ὡς πλείστους ἀναπέσειν τὰ Ῥωμαίων ἐ-15
 λέσθαι.

ιδ'. Ἐτι δὲ τοῦ Ναρσοῦ τῇ πολιορκίᾳ προσκαθημένον, τὰ
 ἔς Αἰμίλειαν σταλέντα τῶν Ῥωμαίων στρατεύματα**, ἐταράτ-
 τετο τοῖς ξυνερχθεῖσι, καὶ δυσθυμίᾳ, ὥσπερ εἰκὸς, πολλῇ ἐα-
 λώκει. ἐπειδὴ γὰρ αὐτόσε ἀφίκοντο, τὰ μὲν πρῶτα σὺν εὐβου-20
 λία τε καὶ τάξει ἅπαντα ἔπραττον. καὶ εἶπον ἢ κόμην τινὰ ἢ
 πόλισμα δυσμενὲς ληϊσόμενοι ἦσαν, ξυντεταγμένοι εὐ μάλα

6. εἶναι R. et Lugd., om. vulg. 12. ἕκασταχοῦ R., πανταχοῦ vulg.

18. Ubi asteriscos posui, exciderunt verba διαφθαρεῖναι πυν-
 θανόμενος, aut his similia. Inpr. ubi exercitus — acceptum
 detrimentum intellexit. 19. ξυνερχθεῖσι R., ξυνερχθείσι vulg.

ne ab urbe extorta. Admirantibus vero Lucanis, et quo consilio id fecisset ambigentibus, Non est mei moris, inquit, adulari et vana spe lactare. Nam etiam absque his, nisi quam citissime deditionem faciatis, haec, inquit, vos subigent; simulque haec dicens, censes cis ostentabat. Obsides itaque dimissi, et civibus suis redditi, Narsetem, coetibus hominum immixti, summis laudibus efferebant, comitatemque qua excepti essent praedicabant, et quod blandis commodisque moribus praeditus esset, quodque singularem animi magnitudinem iustitiae studio temperaret, passim mussitabatur; videbanturque hi sermones brevi plus quam arma effecturi, demulcentes quotquot e vulgo erant contentiosiores et inconstantiores, et quamplurimos ad Romanorum partes sectandum concitaturi.

14. Narsete vero adhuc obsidionem urgente, copiae Romanorum in Aemiliam missae, sinistris eventibus percussae erant, et valde, uti par erat, animis consternatae. Cum enim quo missae erant pervenissent, initio quidem prudenter ordinateque omnia gerebant, et sicubi vicum aliquem aut oppidum depraedaturi ibant, acie quam optime iustructa procedebant, neque longius quam par erat excurrebant, ne-

ἐχώρουν, καὶ οὐ πόρῳ τοῦ μετρίου τὰς ἐπελάσεις ἐποιούντο. A. C. 552
αἱ τε ἀναχωρήσεις αὐτοῖς οὐ διεσπασμένοι, ἀλλ' ἐν κόσμῳ I. I. 26
ἐγίνοντο, τῶν μὲν ὀπισθοφυλάκων ἐν τῷ δέοντι χώρῳ με-
νόντων, ἐς πλαίσιον δὲ τῆς φάλαγγος ταπτομένης, καὶ τὴν
5 λείαν ἐς μέσον ἀπολαμβάνουσας, ὡς ἂν βεβαιοτάτα διασώζοι- B
το. οὕτω δὲ αὐτῶν τό γε κατ' ἀρχὰς τὰ πολέμια χωρία λυ-
μαινομένων, ὀλίγαις ὕστερον ἡμέραις ἅπαντα διέδδει τὰ πρα-
χθέντα καὶ ἀνετέτραπτο. Φούλκαρις γὰρ ὁ τῶν Ἑρούλων στρα-
τηγὸς ἀνδρεῖος μὲν δήπου ἦν, καὶ οὐδενὸτι πολέμιον ἐπεφύ-
10 κει δειμαίνειν, Θρασὺς δὲ καὶ ταραχώδης, καὶ τὸ δραστήρι-
ον οὐ μάλα ἐν δέοντι κεκτημένος, στρατηγοῦ τε καὶ ἡγεμό-
νος οὐ τὸ κοσμεῖν καὶ διατάττειν τὴν φάλαγγα γνώρισμα εἶναι
ἤγεῖτο· ἀλλ' εἶπον προφανεῖς ἐν μάχῃ καὶ προαλλόμενος, Θυ-
μῷ τε ἀθρόον ἐμβαλὼν ἐς τοὺς ἀντιπάλους, ἔπειτα αὐτουργή-
15 σεις τὰ πολέμια, ταύτῃ γε ἤνχει καὶ ἐβρενθύετο. τότε δὴ C
οὐδ' καὶ μᾶλλον ἐς ἀπειροκαλίαν ἠρμένος, ἐπιδρομὴν ἐς Πάρ-
μαν ἐποιεῖτο τὴν πόλιν. ἐτύγχανεν δὲ ἡ Πάρμα ὑπὸ τῶν
Φράγγων ἤδη κατεχομένη. προσῆκον δὲ αὐτὸν κατασκόπους
πρότερον ἐκπέμψαι τοὺς γνωματεύοντας ἐς τὸ ἀκριβὲς τὰ βου-
20 λεύματα τῶν πολεμίων, οὕτω τε ἐν τάξει ἐπὶ προεγνωσμέ-
νοις ἵεναι, ὃ δὲ, προπετεῖα μόνῃ καὶ ὀρμῇ παραλόγῳ πίσυ- V. 19
νος, ἐπαγόμενος ξὺν ἀκοσμίᾳ τὸ τῶν Ἑρούλων στρατεύμα,
καὶ ἄλλους ὅποσοι ἐκ τῶν Ῥωμαϊκῶν εἶποντο οἱ ταγματῶν,

9. ἦν R., om. vulg. 13. προφανεῖς R. et Lugd., προφανῆς var.
Lugd. atque inde vulg. προαλλόμενος R., προαλάμενος vulg.
15. ταύτῃ R., ταύτης vulg. 23. ἄλλα R.

que in diversas partes palantes distrahebantur: sed ordines suos ser-
vabant, excubiis quidem a tergo opportunis in locis manentibus; qua-
drata vero acie instructa, praedaque omni in medium recepta, ut
quam firmissime tutissimeque asservaretur. Ita vero ipsis initio hosti-
lia loca populantibus, paucis post diebus omnia in contrarium versa
pessum ierunt. Fulcaris enim Herulorum dux, strenuus quidem ille,
nihilque plane hosticum formidare solebat, audax vero et inordina-
tus erat, et ad res gerendas exequendasque non ita bene comparatus.
Neque enim praefecti ac ducis decus esse censebat, aciem instruere
atque disponere: sed sicubi ipse in praelio conspicuus aliosque prae-
currrens magnoque impetu et ardore animi in hostem ferretur, suisque
ipse manibus pugnam cum hoste consereret, hoc vero sibi magnae
laudi ducebat, valdeque eo nomine gloriabatur. Tum vero temporis
maiore etiam temeritate elatus, in Parmensem urbem excursionem fecit
(erat vero iam tum Parma a Francis occupata) cumque oportuisset eum
speculatores prius emittere, qui hostium consilia accurate explorarent,
atque ita ordinate ad res praecoguitas exercitum ducere: ille prae-
cipitantia sola et temerario animi impetu fretus, nullo ordine Heru-

- A. C. 552 δρομαῖος ἐχώρει, οὐδενόντι ἀντίξουν ἔσεσθαι ὑποτοπήσας. ταῦτα
 I. 1. 26 δὲ προμαθὼν Βουτιλῖνος ὁ τῶν Φράγγων ἡγεμῶν, ἐς ἀμφι-
 D θέατρον τι οὐ πόρῳ τῆς πόλεως ἰδρυμένον (ἀπειτο δὲ τοῦτο
 ἀνδράσιν, οἷς ὁ βίος θεωμένον τοῦ δήμου πρὸς Θηρία διαγω-
 νίεσθαι,) ἐνταῦθα δὴ οὐκ ἀπολεξάμενος ἐκ τῶν οἰκείων στρα-5
 τοπέδων τοὺς εὐθαρσεῖς τε καὶ μαχιμωτάτους ἀπέκρουτε, καὶ
 μεγίστην ἐνέδραν καταστησάμενος, ἐπεσκόπει καὶ ἀνέμενεν τὸν
 τοῦ ἔργου καιρὸν. ἐπεὶ δὲ Φούλκαρις τε καὶ οἱ Ἑρουλοὶ εἶσω
 τῶν πολεμίων ἐτύγχανον προελθόντες, τότε δὲ δοθέντος τοῦ
 ξυνηθήματος ἐκδραμόντες οἱ Φράγγοι, ἐσβάλλουσιν ἀθρόον ἐς 10
 αὐτοὺς ἀτάκτως τε καὶ παρημελημένως ἰόντας, εὐθύς τε οὐδε-
 νὶ κόσμῳ τοὺς ἐν χερσὶν ἅπαντας τοῖς ξίφεσι διεχρῶντο, κα-
 P. 20 ταπλαγέντας τῇ αἰφνιδίῳ καὶ ἀπροσδοκῆτι, μονονουχί σεσα-
 γηνευμένους· μόλις δὲ οἱ πλεῖστοὶ συναισθανόμενοι οὐπερ ἐγε-
 γένητο συμφορᾶς, ἀγεννῆ καὶ αἰσχίστην ἠσπάζοντο σωτηρίαν. 15
 παραδόντες γὰρ τὰ μετάφρενα τοῖς πολεμίοις, ἔφευγον προ-
 τροπάδην, ἀλκῆς τε ἀπάσης ἐπιλελησμένοι καὶ τῆς χρονίας
 τῶν κινδύνων μελέτης.

ιέ. Οὕτω δὲ τοῦ στρατοῦ διαρρέντος, Φούλκαρις ὁ στρα-
 τηγὸς ἅμα τοῖς ἀμφ' αὐτὸν δορυφόροις περιλελειμμένος, χοῆ-20

1. οὐδὲν ἀντ. Suid. s. v. ἀντίξουν. 3. ἰδρυμένον R. et Lugd.,
 ἰδρυμένων Par. 9. τότε δὲ R., τότε δὴ vulg. 10. ἐσβάλλου-
 σιν R., καὶ ἐσβάλλουσιν vulg. 13. ἀπροσδοκῆτι R. et Intrp.
 subito et inopinato casu, ἀπροσδόκητα vulg. 14. οὐπερ R.
 et Suid. s. v., vulg. ἥπερ. 16. Suid. s. v. προτροπάδην: τὰ
 πῶτα. 19. διαρρέντος R. et Lugd., διαρρέντος edd. 20. ἀμφ'
 αὐτὸν R., ὑπ' αὐτὸν vulg. περιλελειμμένος R., παραλελειμμέ-
 νος vulg.

Iorum copias educens, et quotquot e Romanis legionibus eum seque-
 bantur, concitato agmine tendebat, nihil adversi eventurum suspi-
 catus. Quae cum praescivisset Butilinus Francorum dux, in Amphi-
 theatro quodam non procul ab urbe erecto (erat vero id destinatum
 iis, qui spectante populo cum bestiis decertabant) delectam e suis co-
 piis strenuorum maxime bellicosissimorumque militum manum occul-
 tavit, maximisque insidiis dispositis observabat expectabatque rei
 bene gerendae occasionem. Postquam vero Fulcaris et Heruli iam in-
 tra hostes essent progressi, tum signo dato crumpentes Franci, im-
 pressionemque in eos inordinate neglectimque euntes confertim facta,
 obvios promiscue omnes gladiis trucidabant, repentina impressione
 percussos atque inopinato indagine cinctos; aegre vero quamplu-
 rimi, conscii iam quo mali venissent, ignobilem turpissimamque sa-
 lutem quaesiverunt. Terga enim hostibus vertentes concitatissimo
 cursu fugerunt; omnis et bellicae virtutis et diuturnae periculorum
 exercitationis oblit.

15. Ita vero fuso exercitu, Fulcaris Herulorum praefectus solus
 cum satellitio suo relictus, nequaquam sibi, ut aliis, fugiendum puta-

ναι ᾤετο μὴ ὁμοίως ἀποδιδράσκειν, ἄμεινον δὲ δράσειν θά- A. C. 552
 νατον ἐλόμενος εὐκλεᾶ, ἢ τὸ ἀγεννῶς ἐπιβιῶναι. καὶ τοίνυν I. I. 26
 εἰστήκει ὡς οἶόν τε ἦν ἀσφαλέςτατα, ἐπὶ τύμβῳ τινὶ τὰ νῶ-
 τα ἐρηρυσμένος, καὶ πολλοὺς τῶν πολεμίων διέφθειρεν, νῦν μὲν B
 5 ἀθρόον ἐπιῶν, νῦν δὲ ἀντιπὸς ἡρέμα ἐς τὰ ὀπίσω ὑποχαζό-
 μενος. ἔξὸν δὲ αὐτῷ καὶ ὡς ἔτι εὐκολώτατα ἀποδραῖναι, καὶ τῶν
 ὀπαδῶν οὕτω ποιεῖν ἀντιβολουμένων, „καὶ πῶς ἂν ὑποσταίην
 τὴν γλῶτταν” ἔφη „Ναρσοῦ μεμφομένην μοι τῆς ἀβου-
 λίας;” δεδιὼς δὲ οὖν, ὡς ἔοικε, τὴν κακηγορίαν μᾶλλον τοῦ ξί-
 10 ρους, ἔμενε καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἀντεῖχεν, καὶ οὐκ ἀνίει μαχόμενος,
 ἕως τῇ πλήθει ξυνηλημμένος, καὶ πολλοῖς ἀκοντίοις τὰ στέ-
 να βληθεῖς, ἤδη δὲ καὶ πελέκει τὴν κεφαλὴν κεχαραγμένος,
 μόλις δυσθανατῶν ἔπεσε πρηγῆς ἐπὶ τῆς ἀσπίδος. ἐπ’ αὐτῇ δὲ
 καὶ οἱ ἄλλοι χύδην ἐκτείνοντο ἅπαντες, ὅσοι δὲ ἐτύγχανον C
 15 ἀμφ’ αὐτὸν μεμενηχότες, τυχὸν μὲν ἐθελονταί, τυχὸν δὲ καὶ
 ὑπὸ τῶν πολεμίων εἰργόμενοι. Φούλκαρις μὲν οὖν στρατηγὸς
 αἰρεθεῖς, οὐ λίαν ἀπώνατο τῆς τιμῆς, ἀλλὰ βραχὺ τι εὐήμε-
 ρήσας, ὥσπερ ἐν ὀνειράτος εὐφροσύνῃ, ταχεῖαν ἔσχε καταστρο-
 φὴν τῆς τε ἀρχῆς καὶ τοῦ βίου. τούτου δὲ τοῦ πάθους γεγενη-
 20 μένου, τὰ μὲν τῶν Φράγγων φρονήματα ἐπῆροτο ἐπὶ μέγα,
 καὶ ἐπερῶννυτο. Γότθοι δὲ οἱ Αἰμίλειαν τε καὶ Αἰγουρίαν
 καὶ τὰς ἐχομένας χώρας οἰκοῦντες, οἱ δὲ πρότερον ὑπουλον

1. δὲ inserui cum R. et Intpr. 3. τύμβῳ. Intpr. munimento.
 5. ὑποχαζόμενος R. et Suid. s. v. ἀντιωπεῖ, vulg. ὑποχαζόμε-
 νος. ἀπιῶν et ἀντιπὸν Suid. l. l. 13. ἐπ’ αὐτῷ R., ἐπ’
 αὐτοῦ vulg. 14. χύδην om. R. 17. εὐήμερσίας R. 21.
 ἐπερῶννυτο R.

bat, praeclarius facturum se ratus, si gloriosa morte occumberet,
 quam parum genereose superviveret; substitit itaque quam potuit fir-
 missime ad tumultum quendam sive sepulchrale monumentum tergo
 imminens, multosque ex hostibus occidit, modo impetuose in eos
 irruens, modo adversa fronte sensim retrorsum se recipiens. Cum
 vero ei etiam sic adhuc integrum esset quam facillime fugam capes-
 sere, sui que ut ita faceret hortarentur: Et quo pacto, inquit, Nar-
 setis linguam sustinuerim, temeritatis me insimulantem? Convitium
 itaque, uti videtur, magis quam gladium extimescens mansit, et quam
 diutissime restitit, neque destitit pugnare, donec circumfusa hostium
 multitudo, multisque iaculis pectore exceptis, securi etiam capiti
 impacta, et iam cum morte conflictans, pronus in scutum concidit.
 Super hunc vero reliqui etiam quotquot ei adhaeserant, ad unum
 omnes, sive sua sponte, sive hostili vi sunt trucidati. Fulcaris itaque He-
 rulorum dux creatus, non fuit in diuturna illius dignitatis possessione,
 sed brevi admodum tempore prosperis rebus veluti lactilia quadam,
 quae somniantibus accidit, usus, celerem habuit et praefecturae et

- A. C. 552 μὲν καὶ οὐκ ἔλευθέραν, εἰρήνην δὲ ὁμως καὶ ὁμαιχμίαν, τῇ
 I. 1. 26 δεδιότι μᾶλλον τῆς γνώμης ἢ τῇ ἡδομένῳ, ἐπεποίητο, οὗτοι
 D δὲ τότε ἀναθαρσῆσαντες, καὶ ἀναφανδὸν παρασπονδήσαντες,
 αὐτίκα τοῖς βαρβάροις κατὰ τὸ ὁμοδίαιτον προσεχώρουν. τὰ δὲ
 τῶν Ῥωμαίων στρατεύματα, ὧν δὴ Ἰωάννης τε ὁ Βιταλια-5
 νοῦ, ἤπερ μοι ἤδη ἐρῶθήη, καὶ Ἀρταβάνης ἠγοῦντο, τοῦ τε
 Ἑρουλικοῦ ὁμίλου ὁπόσον τῇ φυγῇ διεσέσωστο, αὐτίκα ἐς Φα-
 βέντειαν μετανέστησαν τὴν πόλιν. ᾤοντο γὰρ οἱ στρατηγοί, οὐ
 πρὸς αὐτῶν εἶναι ἀμφὶ τὴν Πάρμαν ἔτι ἰδρῶσθαι, τοῦ τε πλή-
 θους τῶν πολεμίων αὐτοῦ ἀγερθέντος, καὶ ὅτι παραλόγως 10
 εὐημερήσαντες, οὐκ ἔτι ἐχρῶντο τῇ τύχῃ μετρίως. αἱ τε γὰρ
 πόλεις τῶν Γόθων αὐτοῖς ἀνεπετάννυτο, καὶ δὴ φρούρια ἐχυ-
 P. 27 ρὰ κάταλαβόντες ἐπίδοξοι ἦσαν πανσυδὶ αὐτοῖς ἐπεισπεσεῖσθαι.
 ταῦτα ἄρα οἱ στρατηγοί ὡς πλησιέστατα Ῥαβέννης ἰέσθαι
 διενόηθησαν, καὶ ταύτῃ τοὺς πολεμίους ἀλέασθαι, ἐπεὶ μηδὲ 15
 ἀξιόμαχοι αὐτοῖς ᾤοντο εἶναι. τούτων δὲ τῇ Ναρσῇ ἀπηγγε-
 μένων, ἤσαλλε μὲν ὄγε καὶ ἐδυσφόρει ἐπὶ τῇ τῶν βαρβάρων
 ἀλαζονείᾳ, καὶ τῇ Φούλκαριν ἀθρόον ἀπολωλέναι, ἄνδρα οὐ
 τῶν ἀσῆμων καὶ λανθανόντων, ἀλλ' ἀνδρειότατον ἐν τοῖς μά-
 V. 24 λιστα καὶ ἀρίθην, νίκας τε πολλὰς ἀναδησάμενον, καὶ οἶοντο

2. πεποίητο R. 5. Βιταλιανοῦ R. et Intrp., Βουταλιανοῦ
 vulg. 10. εὐημερίσαντες R. 12. καὶ δὴ R., καὶ ἤδη vulg.
 et Intrp. φρούρια ἐχυρὰ R. et Intrp., φρούριον ἐχυρὸν vulg.
 13. πανσυδὶ R., πασυδὶ vulg. ἐπεισπεσεῖσθαι R., ἐπιπεσεῖ-
 σθαι vulg. 14. πλησιέστατα R., πλησιέτατα vulg.

vitae exitum ac finem. Hac itaque clade Romanis illata Francis mul-
 tum animi roborisque accessit. Gothi vero Aemiliam et Liguriam
 proximaque loca incolentes, qui antea infidam quidem illam et non
 sinceram, pacem tamen bellique societatem metu potius impulsus quam
 voluntate adducti cum Romanis inierant, animis recuperatis, foede-
 ribusque aperte ruptis, confestim ad barbaros ut morum vitaeque
 similitudine coniunctos sese contulerunt. Copiae vero Romanorum
 quas Ioannes Vitaliani filius, ut antea dixi, et Artabanes ducebant,
 et ex Herulis quotquot fuga evaserant, Faventiam statim sese rece-
 perunt. Censebant enim praefecti ex re sua non esse circa Parmam
 diutius haerere, cum hostiles copiae eo confluisissent, et quod, cum
 inopinato prospere rem gessissent, non amplius utebantur fortuna
 moderate. Nam Gothorum urbes ipsis aperiebantur, et iam va-
 lido praesidio recepto, manifeste videbantur omnibus viribus im-
 pressionem in ipsos facturi. Quamobrem praefecti copiarum quam
 proxime fieri posset Ravennam concedendum iudicabant, eaque rati-
 one hostium impetum declinandum; quippe qui conserendo cum
 ipsis praelio impares essent. Hisc vero rebus Narseti nuntiatis,
 dolebat quidem ille molesteque ferebat barbarorum insolentiam, et
 quod Fulcaris ita subito periisset, vir non e multis et obscurus, sed

οὐ πρόποτε ἂν πολεμίους, οἶμαι, ἀλώναι, εἰ μετῆν ἐν μέρει καὶ Ἀ. C. 55_a
 εὐβουλίας τῆ ῥόμῃ. τούτων μὲν οὖν ἕκατι ὑπερήλγει καὶ ὠλο- I. I. 26
 φύετο, οὐ μὲν, ὥσπερ οἱ πολλοί, κατεπέπληκτό γε καὶ ἐδεδείει, B
 ἀλλὰ καὶ τὸ ἀμφ' αὐτὸν στράτευμα, ἐπειδὴ αὐτοὺς ἑώρα τῆ
 5 παραδόξῳ κατεπτηχότας, ἔγνω παραινεῖσιν αὐτοῖς ἐν κοινῷ
 ποιήσασθαι, ὡς ἂν πρὸς εὐψυχίαν αὐτοὺς ἀνακαλέσοιτο, καὶ
 τὸ δεδιὸς ἐκθεραπεύσοι.

15. Ἦν γὰρ ὁ Ναρσῆς ἔμφρων ἐς τὰ μάλιστα καὶ δρα-
 στήριος, καὶ δεινὸς ἀρμόσασθαι τῆ παρεμπίπτοντι, καὶ παι-
 10 δείας μὲν αὐτῷ οὐ τι μάλα μετῆν, οὐδὲ τὰ τῆς εὐγλωττίας
 ἐπεφρόντιστο, φύσεως δὲ ὅγε δεξιότητι διέπρεπε, καὶ παρα-
 στήσαι οἷός τε ἦν λόγῳ τὰ βεβουλευμένα καὶ ταῦτα τομίας
 γε ὢν, καὶ ἐν τοῖς βασιλείοις τρυφερώτερον ἀνατεθραμμένος.
 ἦν δὲ ἄρα καὶ τὸ σῶμα βραχὺς, καὶ ἐς ἰσχνότητα ἐκδεδητη-
 15 μένος. τὸ δὲ ἀνδρεῖον καὶ μεγαλοουργὸν ἐς τοσοῦτον ἐέκκτητο, C
 ἐς ὅσον ἀμέλει καὶ ἀπιστεῖσθαι. οὕτως ἄρα ὄτι ἂν ἐν τῆ
 ψυχῇ φρόνημα ἐλευθέριόν τε καὶ γενναῖον ἐνῆ, τούτῳ δὲ οὐ-
 δὲν ὅτι οὖν κώλυμα γίγνεται, μὴ οὐχὶ εἶναι ἀρίστῳ. τότε δὴ

1. οἶμαι add. ex R., Lugd. mg., Intrp. *crediderim*. 2. εὐβου-
 λίας R. et Lugd., εὐβουλία vulg. ὑπερήλγει R., Intrp. *dolore affici-*
ebatur ingenti, vulg. ὑπερήμει. 3. κατεπέπληκτό γε R., κα-
 τεπ...τε Lugd., κατέπτηχέ τε vulg. ex mg. Lugd. 4. αὐτὸν R.,
 Intrp. *qui circa se erat*, αὐτὸ vulg. 6. αὐτοὺς R. (Cl.), αὐτοῖς vulg.
 8. Suid. s. v. Ναρσῆς: εὐφρων. 10. μετῆν R. et Suid., μεσιῶς
 vulg., Lugd. in mg. μετόν. 13. τρυφερώτατα Suid. l. 1. Sed idem
 s. v. τομίας vulg. servat. 14. ἐν ἰσχνότητι Suid. l. 1. 16. ὄτι
 R. pr. m. et Intrp. *cui animus insit*, ὅτε vulg., ὅτ' R. ex corr.
 18. ἀρίστῳ R., ἀρίστως vulg. Pro τότε δὴ οὖν ὁ N. R. τότε δὲ ὁ N.

strenuus imprimis, multisque victoriis clarus, qui nunquam ab hoste
 vinci potuisset, si prudentiam cum fortitudine coniunctam habuisset.
 Hisce igitur de causis lugebat quidem ille et lamentabatur, non
 tamen, ut multi, animo cadebat aut formidabat; sed cum circumstan-
 tes ipsum copias inopinata clade consternatas videret, adhortatio-
 nem sibi in publico habendam censuit, qua eos ad animi praesen-
 tiam revocaret metumque eximeret.

16. Erat enim Narses prudens imprimis et industrius, valdeque
 peritus accommodandi se cuius fortunae atque eventui; et doctrinae
 quidem aut eloquentiae non magnopere studuerat, naturae vero dex-
 teritate eminebat; poteratque animi sui sensa commode explicare ac
 demonstrare; et haec quidem spado existens, et in aulis regum
 molliuscule habitus. Erat autem et statura corporis brevi, et ad
 gracilitatem educatus, adeo vero strenuus magnisque rebus gerendis
 par, ut propemodum fidem superaret. Ex quo satis liquet, ei qui
 liberali et generoso animo sit praeditus, nihil impedimento esse
 posse, quo minus quavis in re plurimum valeat. Tunc itaque Narses
 in medium exercitus progressus, in hunc modum verba facit: Qui

- A. C. 552 οὖν ὁ Ναρσῆς παρελθὼν ἐς μέσον τῆς στρατιᾶς, ἔλεξε τοιάδε
 I. I. 26 „Τοῖς μὲν εἰθισμένους ἐκάστοτε τῶν πολεμίων κρατεῖν, καὶ διὰ
 παντὸς αἰσίον πειροῦσθαι τῶν ἔργων, τούτοις εἴ γέ τι καὶ
 πρὸς βραχὺ μὴ καθόσον οἴονται χρῆναι συμπέσοι, παραιρεῖ-
 ται τὸ χαῖρον εὐθύς, καὶ τὰς ἐλπίδας ἀμβλύνει. ἐγὼ δὲ προσ-5
 ἤκειν οἶμαι τοῖς ἔμφοροισιν ἐν ταῖς εὐπραγίαις τῇ τύχῃ μὴ
 συνεξαίρεσθαι, ἀλλ' ὡς ῥᾶδιον ὄν μεταβολὴν γίνεσθαι τῶν
 D παρόντων, οὕτως ἀεὶ παρεσκευάσθαι τὰς γνώμας. τοῖς γὰρ
 ᾧδὲ πως ἔχουσιν τρόπον, ἥδιστον μὲν εὐτυχία φανεῖται, οὐ
 σφόδρα δὲ λυπηρὸν εἶπον καὶ παρὰ γνώμην σφαλεῖεν. ὄρω10
 τοῖνυν ὑμᾶς, ᾧ ἄνδρες, πλέον ἢ κατὰ τὸ συμβὰν ἀνωμένους,
 καὶ δῆλον ὡς οὐχ ἐτέρωθεν τοῦτο πεπόνθατε, ἢ μόνον τῷ
 πέρα τοῦ μετροῦ μεγαλαυχεῖν τῇ τοῦ νικᾶν συνηθείᾳ, καὶ μηδέ-
 ποτε διαμαρτεῖν δυνηθῆναι οἰηθῆναι, ὥστε, εἰ τήνδε τὴν δόξαν
 ἀφέντες μόνον καθ' ἑαυτὸ σκοπήσοιτε τὸ πραχθὲν, οὐκ ἀν15
 ὑμῖν ὀφθεῖη τηλικοῦτο δεινὸν, ὅποσον ἄλλως ἠγεῖσθε. εἰ γὰρ
 P. 28 καὶ Φούλκαρις ὁ στρατηγὸς, ἄτε δὴ βάρβαρος, καὶ τὸ προ-
 πετὲς ἐπιχωριάζων πρὸς τοσαῦτα πολεμίων πλήθη σὺν ἀκο-
 σμία διακινδυνεύσας, μετέσχευ ἐκείνων εἰκότως ᾧνπερ ἀκόλου-

7. ᾧν R. 9. ᾧδὲ πως R., ᾧδὲ πη vulg. τρόπου add. ex R.,
 Lugd. h. l. lacunam habet. 10. καὶ παρὰ γνώμην R., Intpr.
 praeter sententiam, vulg. τυχόν καὶ. 11. ᾧ add. ex R. et Intpr.
 12. τὸ πέρα R. 14. οἰηθῆναι vulg. om., verum R. om. δυνηθῆ-
 ναι. Utrumque posui, auctore Intpr. quia in animo indu-
 xistis, nulla in re aut falli aut peccare vos posse. 14. τὴν
 om. Par. 15. ἐφ' ἑαυτὸ R., ἐφ' ἑαυτῶ conl. Cl. σκοπήσοιτε R. 16.
 τηλικοῦτο R., τηλικοῦτον vulg. 18. ἐπιχωριάζων R., ἐπιχωριάζον
 vulg. 19. ᾧνπερ ἀκόλουθον R. et Lugd., ᾧν παρακόλουθον edd.

quotidianis de hostibus victoriis rebusque prospere perpetuo geren-
 dis sunt assuefacti, iis si quid forte etiam ad breve tempus non
 plane ex animi sententia accidat, et laetitiam intercipit et spes
 obtundit. Ego vero ita censeo, viros prudentes in rebus prospere
 nequaquam cum fortuna extolli debere, sed ut facilis est et
 proclivis rerum praesentium immutatio, ita semper praeparatos in
 omnem eventum animos gerere. Iis enim qui ita affecti sunt, sua-
 vissima quidem res videbitur prosperitas; non valde tamen acerba
 ac molesta, si forte aliquando spe sua excidant. Video itaque
 vos, viri, plus quam casus iste postulet, angere; neque aliunde hoc
 proficisci quam ex hoc uno, quod ultra modum vincendi consuetu-
 dine gloriemini, quasi nunquam labi possitis; quocirca si hac opi-
 nione deposita factum ipsum per se consideretis, non tam atrox
 et grave, quam alioqui putatis, videbitur. Si enim Fulcaris, ut-
 pote barbarus, patrio more temere adversus tantam hostium mul-
 titudinem ordine omni neglecto congressus, consentaneas suae teme-
 ritatis poenas luit: at vos, o viri, neque sic in praesenti ani-
 mis cadere, neque ab instituto discedere oportet. Turpe enim

θον ἦν ἄλλ' ὑμῖν, ὧ ἄνδρες, οὐδ' ὡς ἀποκητέον τὰ νῦν, A. C. 552
 οὐδὲ τὰ προεγνωσμένα μεταθετέον. αἰσχρὸν γὰρ, εἰ Γότθων I. I. 26
 μὲν οἱ περιόντες, καὶ ταῦτα τοῦ γένους αὐτοῖς διαρρόνεντος,
 οἱ δὲ καὶ συμμαχίας ἐπάγονται, καὶ μείζους ἡμῖν ἐγείρουσι
 5 πόνους, καὶ οὐ παντελῶς ἀπειρήκασι πρὸς τὰς τύχας, ἡμεῖς
 δὲ νῦν ἤττησθαι μόνον ὑποτοπήσαντες τῷ μὴ σφόδρα νενικη-
 κέναι, καταπροήσομεν τῶν προὑπαρξάντων τὴν εὐκλειαν, ἀπο-
 βαλόντες τὴν προθυμίαν. καίτοι χαίρειν ἡμῖν μᾶλλον προσή- B
 κει ἐπὶ τῷ γεγενημένῳ. ἐν τούτῳ γὰρ οἶμαι τὸ ὑπερβάλλον τῆς
 10 εὐτυχίας κεκόλασται, καὶ τὸ λίαν διαφθορεῖσθαι πεφεύγαμεν,
 καὶ τολοιπὸν θαρσύνειν ἡμῖν πάρεστι τοὺς ἀγῶνας, ὡς ἐνθέν-
 δε πάλιν νικᾶν ἀρχομένοις. εἰ γὰρ καὶ πλήθει σεμνύνεται τὸ
 πολέμιον, ἀλλ' εὐκοσμίᾳ γε κατὰ τὸ μᾶλλον αὐτῶν, ἦν σω-
 φρονῶμεν, περιεσόμεθα, μαχομέθα τε πρὸς ἄνδρας ἐπὶ ἡλυ-
 15 δας, καὶ τῶν ἐπιτηδείων, ὥσπερ εἰκὸς, ἀποροῦντας, εὐ τού-
 των ἡμεῖς ἔχοντες· φρούρια δὲ πολλὰ καὶ πόλεις ἀσφάλειαν
 ἡμῖν, εἶπον δεήσει, παρεξέουσι, τοῖς δὲ ταῦτα οὐκ ἔσται. συν-
 αγωνιεῖται δὲ καὶ τὸ κρεῖττον ἡμῖν, ὡς σφόδρα δικαίως ὑπὲρ
 τῶν οἰκείων ἀμυνομένοις. οἱ δὲ τὴν ἐτέρων δροῦσιν. οὕτω
 20 πανταχόθεν ἡμῖν τὸ μὴ λίαν ἐνέλπιδας εἶναι παράλογον, μή C

4. μείζους R., μείζονας vulg. 8. προσήκει ἐπὶ τῷ γεγενημέ-
 νῳ R., ἐπὶ τῷ γεγενημένῳ προσήκει vulg. 10. κεκόλασται R.
 Lugd. (Cl.), κεκόλασθαι edd. 12. πάλ. νικ. ἀρχ. Intrp. nos
 posse et detrimenta sarcire et certamina vincere. σεμνύνεται
 R. Lugd., σεμνύνηται edd. 13. κατὰ τὸ μᾶλλον. Intrp. et
 providentia: καὶ προμηθεῖα, quod praetulerim. 16. πολλὰ
 add. ex R. ἀσφάλειαν R., ἀσφαλείας vulg. 17. δεήσει R.,
 δεήσοι vulg. ταῦτα R., ταῦτ' vulg. 18. κατὰ τὸ κρεῖττον R.
 19. ἐτέρων δροῦσιν R. et Intrp. aliena depopulentur, ἐτέρων δο-
 κοῦσιν vulg. οὕτως R.

fuerit, si Gothorum reliquiae tota fere gente deleta belli gerendi
 socios sibi adsciscunt, et plus negotii nobis facessunt, neque pla-
 ne tanta clade accepta animum despondent: nos vero nunc eo
 solum nomine victos nos existimantes, quod non continue vicerim-
 us, praeteritarum rerum gloriam amittamus, animum abiicientes,
 cum potius gaudere nos hoc casu conveniat. Nam hoc ipso nimia
 fortunae prosperitas castigata est, et nimiam cui obnoxii eramus
 invidiam subterfugimus; et deinceps fidentiore animo proelia adire
 nobis licebit, facto nobis hinc rursus vincendi initio. Etsi enim
 hostes multitudine se iactant et gloriantur, at nos certe ordinis
 militaris praestantia longe ipsis, si sapimus, erimus superiores.
 Pugnamus etiam adversus peregrinos, et rerum necessarium, uti
 par est, penuria laborantes, cum nobis abunde omnia suppetant.
 Castella et oppida securitatem nobis, si quando opus fuerit, prae-
 bebunt. Illos vero haec deficient. Quin et Deum ipsum adiuto-
 rem fautoremque sumus habituri, quippe qui iuste res nostras tue-

A. C. 55₂ τί γε δεδιέναι. οὐκοῦν Λουκανοῖς τε τούτοις μηδαμῶς ἐφῶ-
 I. L. 26⁶ μιν ἀναπνεῦσαι τῆς πολιορκίας, καὶ πρὸς τὸν ὅλον πόλεμον
 ἅπας τις ὑμῶν ἐμμελέστατα τῇ προθυμίᾳ παρεσκευάσθω.”

15. Τοιαῦτα ὁ Ναρσῆς εἰπὼν, ἐθάροσνέ τε αὐτίκα τὸ
 στρατεύμα, καὶ μᾶλλον ἀκριβῆ τὴν πολιορκίαν πρὸς τοὺς Λου-5
 κανοὺς ἐποιεῖτο. ἐγαλέπαινε δὲ τοῖς ἄλλοις στρατηγοῖς, ἀνθ’

V. 25 ὧν τὰ ἐπικάϊρα χωρία καταλιπόντες, οἱ δὲ ἐς Φαβέντιαν
 ἐτύγχανον ἀφικμένοι, καὶ ἐς τοῦναντίον αὐτῶ τὰ τῆς προμη-
 θείας ἐχώρει. ὁ μὲν γὰρ ἀμφὶ Πάρομαν τὴν πόλιν ὥσπερ ἐν
 προβόλου καὶ ἐρύματος μοῖρα τετάχθαι τὰ ζῶν ἐκείνοις στρα-10
 τεύματα χρῆναι ἤγειτο, ὅπως οἱ μὲν κώλυμα εἶεν τοῖς ἐναν-

D. 17 τοῖς ἐς τὰ πρόσω ἵεναι, αὐτὸς δὲ κατὰ σχολὴν εὖ μᾶλα τὰ ἐς
 Τουσκίαν ἅπαντα καταστησάμενος, εἶτα ἐπ’ αὐτοὺς διαβαίη-
 νῶν δὲ ἐκείνων πόρῳ μεταναστάντων, ζυνέβαινε τοὺς ἀμφὶ τὸν
 Ναρσῆν προτέρους ἐκκεῖσθαι τοῖς πολεμίοις· οὐκοῦν ἀνεκτὸν 15
 τοῦτο ἠγοούμενος, ἔστειλεν αὐτίκα ὡς τοὺς στρατηγοὺς ἄνδρα
 τῶν οἱ ἐς τὰ μάλιστα ἐπιτηδείων, ἧ δὲ Στέφανος μὲν ὄνομα
 ἦν, πατρὶς δὲ πόλις Ἰλλυρικὸν ἢ Ἐπίδαμος, ἐπικερτο-
 μήσοντά γε αὐτοὺς τῆς δειλίας, καὶ διελέγζοντα ὡς πεφώραν-

P. 29 ται τὰ κοινὰ καταπροέμενοι, εἰ μὴ αὐθις ἐς τὰ πρότερα ἐπα-20
 νήξοιεν. Στέφανος μὲν οὖν ἄνδρας ἐς διακοσίους ἱππῶτας μα-
 χιμωτάτους καὶ τῇ ὀπλίσει ἄριστα ἐσκενασμένους ἐπαγόμενος,

1. τί γε R. et Intrp. τοί γε vulg. 14. πόρῳ R., πόρῳθεν vulg. 15. Post
 Ναρσῆν inserit Intrp. Lucensi omitta obsidione. 18. πόλις R.,
 Intrp. castello, ὄνομα vulg. 19. γε R., τε vulg. 22. ἐπαγομένους Par.

amur, cum illi alienis inhient: adeo omni ex parte non bene spe-
 rare nos, nedum timere, est rationi dissentaneum. Quocirca Lu-
 censibus his nullum obsidendo respirandi locum demus, et ad acre
 bellum quisque vestrum summa cura alacritateque se comparet.

17. His dictis Narses et militum animos crexit et acetiore obsi-
 dione Lucenses pressit. Aliis vero praefectis militaribus graviter suc-
 censebat, quod opportunioribus locis derelictis, Faventiam sese con-
 tulissent, et in contrarium ipsi consilia sua cessissent. Nam ipse
 circa Parmensem urbem copias, quibus illos praefecerat, pro vallo ac
 propugnaculo collocari oportere censuerat, ut haec quidem hostes, ne
 ulterius procederent, prohiberent; ipse vero, rebus omnibus in Tu-
 scia quam optime constitutis, ita tandem ad ipsos se transferret. Nunc
 vero cum illi procul inde discessissent, fiebat, ut quae circa Narsetem
 erant copiae, primae hostibus expositae essent. Quod quidem cum
 minime ferendum existimaret, confestim ad praefectos illos perquam
 idoneum virum misit, cui Stephano quidem nomen erat, patria vero
 Epidamnus, oppidum Illyricum, qui eos acribus verbis timiditatis insi-
 mularet publicique boni desertores, nisi rursus ad priora loca se
 reciperent. Stephanus itaque, ducentis equitibus bellicosissimis
 optimaecque armaturae viris secum ductis, quam celerrime iter fecit,

ὡς τὰ χεῖρα ἦει, μόχθῳ δὲ ζῆν πολλῶ καὶ ἀγροπνία τὴν πο-
 ρείαν ἐποιούντο. ἀπόμοιρα γὰρ τῶν Φράγγων ἀνὰ τὰ τῆδε
 πεδία ἐφοίτων, χιλοῦ τε ἐνεκα καὶ τῆς λείας, ἣν ἐκ τῶν ἀγρῶν
 ἀφῆροῦντο. νύκτωρ τοιγαροῦν οἱ Ῥωμαῖοι τὰ πλεῖστα ἐχώ-
 5 ρουν, ζυνεστραμμένοι τε ἐπὶ σφᾶς καὶ ἀλλήλους ὀπισθοφυλα-
 κοῦντες, ὡς, εἰ δεῖσοι, καὶ διαμάχεσθαι οὐκ ἀπαράσκευοι φα-
 νησόμενοι. οἰμωγαὶ δὲ ἤκούοντο τῶν ἀγροίκων, καὶ μυκῆματα
 βοῶν ἀπελαννομένων, καὶ πάταγοι τῆς ὕλης διατεμνομένης. B
 καὶ τοῖς τοιούτοις δεινοῖς πανταχόθεν παραβομβούμενοι, μόλις
 οὐδὲ Φαβέντειαν τε καὶ τὸ στρατόπεδον ἴκοντο. τότε δὴ οὖν ἐς
 ὄψιν ἔλθων τοῖς στρατηγοῖς, „τί δὴ ταῦτα,“ ἔφη ὁ Στέφανος,
 „ὦ γενναῖοι, πεπόνθατε; ποῦ δὲ τῶν προτέρων ἔργων ἡ εὐκλεία
 καὶ ἡ τῶν τοσοῦτων τροπαίων ὁμολογία; πῶς δὲ ἂν Ναρσῆς
 Λουκανοῦς τε ἔλοι, καὶ τὰ ἐντὸς Ἄλπεων ἅπαντα παραστή-
 10 σοιτο, ὑμῶν γε μονονοχί ὡσπερ ἐν ζυνθῆκαις διόδον τοῖς πο-
 λεμίσις παρασχομένων, καὶ ἐφέντων αὐτοῖς, οἳ βούλονται κατ'
 ἔξουσίαν ἵνα; καὶ ἐγὼ μὲν οὐδὲν τι φλαῦρον εἴποιμι ἐς ὑμᾶς,
 ἄλλος δὲ τις ἴσως ἐρεῖ μαλακίαν εἶναι τὸ χοῖμα, καὶ τῶν κοινῆ
 συνοισόντων ὀλιγωρίαν. εἰ μὴ γὰρ φθάσοιτε θῦττον ἐς Πά- C
 20 ρομαν ἐπανελθόντες, Ναρσῆς μὲν οὐποτε ἀνήσει χαλεπαίνων, καὶ

1. Pro ἦει R. εἶη. μόχθῳ δὲ R. Lugd., μόχθῳ δὲ edd. 3.
 ἐφοίτων R., Suid. s. v. ἀπόμοιρα: ἐφοίτα. 4. νυκτὸς R.
 5. τ' ἐπὶ R. 7. μυκῆματα vulg. 8. βοῶν R. et Suid. s. v.
 πάταγος, vulg. τῶν βοῶν. πάταγος Suid. 10. καὶ τὸ στρατό-
 πεδον ἴκοντο R., καὶ στρατόπ. ἴκοντο vulg. 13. τοιού-
 των R. Pro ὁμολογία Vulcan. coni. ὀγκολογία. Intpr. com-
 memoratio. 14. Λουκανοῦς R. et Intpr., Λούκαν vulg.

idque maximo cum labore maximisque vigiliis. Francici enim exercitus pars quaedam campos late omnes pervagabatur, partim pabulandi, partim praedae ex agris agenda causa. Noctu itaque ut plurimum Romani iter faciebant, conglobati inter se mutuoque sibi tergum munientes, ne, si pugnandum esset, imparati deprehenderentur. Eiulatus itaque agrestium exaudiebantur, et boum abactorum mugitus, eque lignatione, quam in silvis faciebant, fragor; et talibus quidem horroribus omni ex parte eorum aures personantibus, aegre tandem Faventiam et ad exercitum pervenerunt. Tum itaque cum in praefectorum conspectum venisset, Ecquid mali, inquit Stephanus, vos cepit, o viri? ubi vero nunc praeteritorum factorum gloria, et tot victoriarum iactantia? Quonam vero pacto Narses et Lucam capere et quae intra Alpes sunt, omnia in suam potestatem redigere possit, vobis tantum non veluti ex pacto transitum hosti dantibus, et quocumque velit eundi potestatem facientibus? Atque ego quidem acerbius nihil in vos dicam; alius vero forsitan aliquis mollitiem ignaviamque factum vestrum interpretabitur, et rerum, quae ad publicum bonum spectent, neglectum. Nisi enim quam primum Parmam vos receperitis, Narses quidem indignationem, quam

A. C. 552 κατατιώμενος ἡμᾶς τῶν ἔσομένων, εἴ γέ τι ἀντίπαλον ξυν-
 I. I. 26 ενεχθείη. σκοπεῖτε δὲ, ὡς λῆστοι, ὅπως μὴ καὶ βασιλεὺς νε-
 μεσίση.”

ἡ. Ταῦτ' ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ Ναρσοῦ εἶναι ἐγνω-
 κότες, ὡς μὲν οὐ δίκαια σφίσιν ἐπικαλοῖη, λέγειν οὐκ εἶχον. 5
 σκήψεις δέ τινας προΐσχοντο καὶ αἰτίας, ὡς ἄρα πρὸς ἀνάγκης
 μετανασταῖεν, ἅτε οὐκ ἐνὸν ἐν τοῖς περὶ Πάρμαν χωρίοις τῶν
 ἐδωδύμων τοῖς στρατιώταις ἐς τὸ ἀποχωρῶν μεταλαγχάνειν μη-
 δὲ γὰρ παρεῖναι Ἀντίοχον ἐνταῦθα τὸν ὑπαρχον, ᾧ τὰ τοιαῦτα
 ἀνεῖται. οὐ μέντοι ἄλλ' οὐδὲ τὸ χρυσίον τὸ εἰωθὸς αὐτοῖς δια- 10

D νενεμηῆσθαι. Στέφανος δὴ οὖν ὡς τάχιστα ἐν Ῥαβέννῃ ἀφι-
 κόμενος, τὸν τε ὑπαρχον ἐνθένδε ὡς τοὺς στρατηγούς ἤγαγε,
 καὶ τὰ ἀμφίβολα ὡς οἶόν τε ἦν ἀκεσάμενος, ἔπεισεν ἅπαντα
 αὐτίκα παλινδρομηῆσαι, καὶ αὐθις πρὸς τὴν Πάρμαν στρατο-
 πεδεύσασθαι. ἐπεὶ δὲ ταῦτα διαπραξάμενος ἐς Λοῦκαν ἐ- 15
 πανῆκε, θαρσεῖν τε ἔφρασκε τῇ Ναρσῇ, καὶ σὺν προμηθεΐα ἔχε-
 σθαι τῶν πραγμάτων. μηδὲ γὰρ παρενοχλήσειν αὐτῷ τοὺς πο-
 λεμίους, ἀλλ' εἰργεσθαι τὰς ἐκείνων ὁρμᾶς, τῶν Ῥωμαϊκῶν
 αὐτοῖς ταγμάτων ἐν δέοντι αὐθις ἐφεδρευόντων. Ναρσῆς δὴ

P. 30 οὖν τολοιπὸν οὐκ ἀνεκτὸν εἶναι ἡγούμενος; εἰ μέλλοιεν οἱ 20
 Λουκανοὶ ἐπιπλεῖστον ἀντέχειν, οὕτω πως ἀνειμένα πολιορ-

2. νεμεσίση R., νεμεσίσοι vulg. 4. ταῦτα R. 5. λέγειν R.
 om. in ord., in mg. εἰπεῖν. 9. ὑπαρχον. Intrpr. hic et mox
 eparchum habet. 13. ἅπαντα om. R. 14. πρὸς τῇ Πάρμας
 R. 15. διαπραξάμενος. Intrpr. brevi peractis. 19. αὐτοῖς
 R., Intrpr. Romanis exercitibus his — instantibus, αὐτῷ vulg.

animo suo concepit, non deponet, neque desinet vobis imputare, si
 quid adversi ei acciderit. Cavete vero, viri optimi, ne et Imperator
 vobis succenseat.

18. His auditis praefecti, et a Narsete haec proficisci non igno-
 rantes, iniuste quidem sese insimulari dicere non poterant, sed excu-
 sationes quasdam praetendebant et causas, quod videlicet necessitate
 coacti statione sua cessissent; quippe qui ex circumiectis Parmae
 locis non satis commeatu militibus nancisci potuissent; neque Antio-
 chum praesidem, cui ea cura commissa erat, ipsis adfuisse; sed neque
 stipendia consueta ipsis persoluta. Stephanus itaque summa celeritate
 Ravennam reversus, et praesidem illinc ad praefectos militiae
 perduxit, et difficultatibus omnibus, quoad fieri poterat, sublatis, per-
 suasit omnibus, ut revocato itinere rursus ad Parmam castra trans-
 ferrent. His vero ita peractis, Lucam reversus, Narseti dixit, bono
 animo ut esset, alacriterque institutum suum urgeret. Neque enim
 ipsi obfuturos hostes, sed Romanorum legiones opportuna rursus loca
 insidentes ipsorum impetus repressuras. Narses itaque deinceps ne-
 quaquam ferendum ratus, Lucenses diutissime resistere remissius

κούμενοι, ἐπέλαζε τοῖς τείχεσιν ἀφειδῶς· καὶ αὐτίκα αἱ τε A. C. 552
ἐλεπόλεις μηχαναὶ προσήγοντο, καὶ ἀνὰ τὰς τύρσεις πυρφόρα L. I. 26
ἐρρίπτοντο βέλη. οἱ τε ἐς τὰ μεταπύργια φαινόμενοι, ἐβάλ-
λοντο λίθοις τε καὶ τοξεύμασιν καὶ διετέμνετό ἐστιν οὗ ἢ τοῦ
ὑπεριβόλου οἰκοδομία, [καὶ ἅπανα ἰδέα κακοῦ περιεστήκει τὴν
πόλιν. οἱ μὲν οὖν πρότερον ὀμηρεύσαντες τότε δὴ πλέον ἔπρασ- V. 26
σον ἐς τοὺς Ῥωμαίους. καὶ τότε ἐπ' ἐκείνοις, τάχιστα ἂν B
ἅπανα ἢ πόλις ὑπεκλίθη· νῦν δὲ οἱ τῶν Φράγγων ἀρμοσταί,
οἱ δὴ ἐτύγγανον ἔνδον ἐπὶ φρουρᾷ τοῦ ἄστεος ἐγκαταστάντες,
10 ἐνέκειντο παροτρύνοντες πολεμεῖν, καὶ τοῖς ὅπλοις διωθεῖσθαι
τὴν πολιορκίαν. αὐτίκα δὴ οὖν αἱ τε πύλαι ἀνεπετάννυντο, καὶ
ἐπεκδρομὰς ἐξαπιναιούς ἐς τοὺς Ῥωμαίους ἐποιοῦντο, ταύτη
οἶόμενοι περιέσεσθαι. ἀλλ' ἐμελλον οἱ γε δοῦν μὲν ἐλάχιστα
τοὺς πολεμίους, μεγάλα δὲ ἠλίκα πημαίνεσθαι. οἱ γὰρ δὴ πλεῖ-
15 στοι τῶν Λουκανῶν ἤδη ἀναπεπεισμένοι ὑπὸ τῶν ἔνδον πρασ-
σόντων, ἐθελοκακοῦντες ἐμάχοντο. ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς, θαμὰ πει-
ρωμένοις, οὐδὲν τῶν ἐλπιοθέντων προῦχώρει, ἀλλὰ, πολλοὺς
τῶν σφετέρων ἀποβάλλοντες, αἰσχρὰς τε καὶ ἀγενεῖς ἀναχωρή- C
σεις ἐποιοῦντο, αὐθὶς τε εἴσω τοῦ περιβόλου γενόμενοι ἀκριβέ-
20 στερον ἐγκατεῖργοντο, ὡς μηκέτι αὐτοῖς εἶναι ἐξιτητέα· τότε δὴ
ἅπαντες ὡς οὐχ οἷόν τε ὄν αὐτοῖς ἄλλως σφᾶς αὐτοὺς διασώ-
σασθαι, μετεβάλλοντο πρὸς ἀνάγκης ἐς τὸ εἰρηναῖον τὰς γνώ-

1. ἐπέλαβεν R. 6. Post πλέον add. Inpr. *civibus optime consulendo*. 7. ἐς R., *eis* vulg. 12. ἐξαπιναιόως R. 22. μετεβά-
λλοντο R. εἰρηναῖον R., Inpr. *ad pacem animum induxerunt*,
ἀνειμένον vulg.

obsessos, muro intrepide appropinquavit, statimque machinae oppidis capiendis accommodatae admovebantur, et in pinnas interioremque ambitum murorum ignita tela emittebantur; quique in turrium intervallis comparebant, saxis et sagittis petebantur: quadam etiam ex parte moenia iam erant diruta, atque adeo omne mali genus urbem premebat. Tum itaque qui antea obsides fuerant, obnixius pro Romanis apud suos agebant; neque per ipsos stetit, quo minus universa civitas ad deditiorem inclinaret: nunc vero Francorum moderatores qui intus erant ad praesidium custodiamque urbis constituti, infestis animis eos ad pugnandum concitabant, utque armis obsidionem propulsarent. Statim itaque apertis portis repentinam in Romanos eruptionem fecerunt, existimantes se hac ratione fore superiores. Sed re ipsa visi sunt hi quam minimum hostibus profuisse, immo potius maximo damno eos affecisse. Plerique enim Lucenses persuasi iam ab iis, qui intus eos ad deditiorem sollicitabant, de industria minus strenue pugnabant. Postquam vero re frequenter tentata irriti essent conatus, et multis suorum desideratis turpiter parumque genere pedem retro ferre cogerentur, denuoque intra muros repulsi, acrius obsessi clausique tenerentur, perinde ac si iam ipsis omnis exeundi

A. C. 55^a μας, καὶ τὸ παρὸν εὖ διαθεῖναι ἠβούλοντο. καὶ οὖν αὐτίκα τὰ
 I. 1. 26 πιστὰ κομισάμενοι πρὸς Ναρσοῦ, ὡς οὐδὲν αὐτοῖς τῶν προγε-
 γενημένων ἔνεκα ὀργιῆται, τὴν τε πόλιν παρέδοσαν, καὶ εἰσεδέ-
 χοντο ἄσμενοι τὸν στρατὸν, τριῶν ἤδη μηνῶν ἐν τῇ πολιορκίᾳ
 τριβέντων, καὶ ἦσαν αὐθις βασιλέως τοῦ Ῥωμαίων κατήκοι. 5
 I 9. Ναρσῆς δὲ, ἐπεὶ ἔξεπολιόρκητό οἱ ἡ Λοῦκα, καὶ οὐ-
 D δὲν ἔτι ἀντίπαλον ἦν, ἀποδιатρίψαι μὲν ἐν αὐτῇ οὐ τι μάλα
 ᾗ ετο χρῆναι, οὐδ' ὅσον ἀναπνεῦσαι τῶν πόνων καταλιπὼν δὲ
 αὐτοῦ Βόνον τὸν στρατηγὸν τὸν ἐκ Μυσίας τῆς πρὸς τῷ Ἰστρω
 ποταμῷ παρατεταμένης, ἄνδρα συνέσειός τε ἐς ἄκρον ἤκοντι, 10
 καὶ λίαν ἀγαθὸν τὰ τε πολιτικὰ καὶ πολέμια, δυνάμιν τε αὐτῷ
 παραδοὺς ἀξιοχρεῶν, καὶ ὄση ῥαδίως ἤμελλεν, εἰ καὶ τι νεω-
 τερίσειεν οἱ τῆδε βάρβαροι, περιέσεσθαι καὶ καθέξειν ταῦτα
 δὴ οὖν οὕτω καταστησάμενος, ἠπείγετο ἰθὺ τῆς Ῥαβέννης ἰέ-
 ναι, ἐφ' ᾗ τὰ ἐνταῦθα στρατεύματα ἐς τὸ διαχειμᾶζειν με- 15
 θῆσει ἐπειδὴ γὰρ τὸ μετόπωρον ἤδη ἐτελεύτα, καὶ ἀμφὶ τὰς
 χειμερίους τροπὰς ταῦτα ἐπράσσειτο, πολεμητέα μὲν οὐ οἷ ἐς
 P. 31 ἐκείνο τοῦ καιροῦ εἶναι ἐδόκει. ἢ γὰρ ἂν τοῦτο ὑπὲρ τῶν
 Φράγγων ἔμελλεν ἔσσεσθαι, οἷς γε πολέμιον μὲν τὸ πῆγος, καὶ
 πλείστην ἐντίθησι δυσθυμίαν, καὶ οὐκ ἂν ποτε θέρους ἐκόντες 20

3. παρέδοσαν R. et Intpr. tradita civit., προέδοσαν vulg. 5.
 τοῦ Ῥωμαίων R., τῶν Ῥωμαίων vulg. 7. ἐν αὐτῇ R., ἐν τῇ
 vulg. 9. Βόνον στρατ. R. et Intpr., μόνον τὸν στρατ. vulg. Μυ-
 σίας R. 10. ἄνδρα om. R. 12. ὄση Cl., confirmat Intpr., ὄση R. et
 vulg. ἤμελεν vulg. νεωτερίσειεν R. 17. οὐ οἷ. R. a 2. manu
 habet οὐχ οἷ. 20. θέρους R., θέρει vulg.

potestas esset adempta: tum vero omnes tamquam nulla alia salutis spe reliqua, ad tranquilliora consilia animum adiecerunt, et praesenti rerum statui recte consulendum statuerunt. Confestim itaque fide a Narsee accepta, quod nequaquam ipsis praeteritarum rerum causa esset infensus, urbem dederunt, exercitumque libentes in campum admiserunt, tribus iam mensibus in obsidione consumptis: sicque iterato Lucenses Romanorum regi paruerunt.

19. Narses vero expugnata Luca, cum iam nihil hostile reliquum esset, longiorem ibi moram trahendam minime censebat, et ne tantillum quidem respirandum a laboribus. Relicto itaque ibi Bono praefecto ex Moesia ad Istrum fluvium porrecta, viro eximie prudente, et tam civilium quam bellicarum rerum peritissimo, iustisque copiis ei adiunctis, quibus videbatur, si forte novis rebus studerent qui ibi erant barbari, facile superior eis evasurus et compressurus: his inquam rebus ita compositis, Ravennam recta contendit, ut exercitum illic morantem hibernatum mitteret. Vergente enim iam autumno, solstitio hiberno imminente, belligerandum sibi per id tempus nequaquam videbatur. Revera enim hoc pro Francis futurum videbatur, quibus aestus valde est inimicus et gra-

εἶναι διαμαχέσαιντο, σφριγῶσι δὲ ὑπὸ τοῦ κρύους ἀεὶ, καὶ ῥωμαλεώτατοι γίνονται, καὶ ἥδιστα τότε διαπονοῦνται. ἔχουσι γὰρ πρὸς τοῦτο οἰκείως, τῷ δυσχείμερον πατρίδα κεκτῆσθαι, καὶ οἶον ξυγγενὲς αὐτοῖς εἶναι τὸ ψύχεσθαι. τούτων δὴ οὖν 5 ἑκατι διαμέλλειν ἐπειρῶτο, καὶ ἐς νέωτα τὸν πόλεμον μεταθέσθαι. καὶ οὖν διασκεδάσας τὸ στράτευμα κατὰ λοχαγούς καὶ ταξιάρχους ἀνὰ τὰ ἐχόμενα πολιόμενά τε καὶ φρούρια διαχειμάζειν ἐκέλευσεν, ἅμα δὲ ἦρι ἀρχομένην ἤκειν ἐς Ῥώμην ἄπαντας καὶ ἀγείρεσθαι, ὡς ἐνθένδε πανσυδὶ παραταξαμένους. καὶ 10 οἱ μὲν κατὰ ταῦτα ἐχώρουν· Ναρσῆς δὲ ἐπὶ Ῥάβενναν ἰὼν, μόνους ἐπήγετο τοὺς ἀμφ' αὐτὸν θεραπευτάς τε καὶ δορυφόρους, καὶ ὅσοι τῆς ἀρχῆς αὐτῷ ὑπηρεταὶ ἐτύγγανον ὄντες, οἷς δὴ τὰ ἀρχεῖα ἐπεφρόντιστο τῆς τε ἄλλης εὐκοσμίας πέρι, καὶ ὅπως μὴ χυδῆν ἄπασι τοῖς βουλομένοις ὡς αὐτὸν εἰσιτη- 15 τέα εἶη. τούτους δὲ ἔθος Ῥωμαίους ἐκ τῶν κικλίδων ἐπονομάζειν, καὶ τῆς ἐν τούτοις ἐπιμελείας. εἶπετο δὲ οἱ καὶ Ζανδαλᾶς ὁ τῶν οἰκοκρίβων ὀπαδῶν πρωτοστάτης, καὶ ὅσον ἄλλο οἰκεικὸν καὶ ὅσοι τομίαι κατευναστῆρες. ἄγων δὴ οὖν τοὺς C ζῦμπαντας ἀνδράς ἐς τετρακοσίους, ἐπὶ Ῥάβενναν ἦει.

20 κ'. Ἐν τούτῳ δὲ Ἀλίγερος ὁ Φρεδιγέρου μὲν παῖς, ἀδελ-
 3. τῷ R. (Cl.), τὸ vulg. 5. Pro ἐς νέωτα τὸν R. ἐς νεώτατον.
 6. διασκεδάσας R. et Lugd., διασκεδάσθη edd. 7. ταξιάρχ-
 χας R. 8. ἐκέλευσεν R., ἐκέλευεν vulg. 13. τε post τῆς
 add. R. 16. Pro τούτοις scr. ταύταις, nisi praeter usum Aga-
 thias κικλίδας pro masc. usurpavit. Cl. Zandilas Intrp. 19. tre-
 centorum Intrp. 20. Φρεδιγέρου R. et Intrp., Φρεδιγέρου vulg.

vis; neque libentes aestate bellum gerunt; brumae vero tempore vegetantur validioresque fiunt, et tunc commodissime labores ferunt. Naturaliter enim ob patriae algiditatem ita affecti sunt, ut eis cognatum quodammodo sit frigere. His itaque de causis protrahendum bellum et in proximum ver differendum censebat. Dissipato itaque exercitu et per centuriones et tribunos partito, ut in proximis oppidis et castellis hibernarent, iussit; statim vero ineunte vere Romam omnes venire et congregari, ut ibi omnibus copiis coniunctis exercitum instruerent. Atque hi quidem quo mandatum erat concesserunt. Narses vero Ravennam se recepit, famulitio tantum satellitioque suo secum sumto, et iis, qui ipsius aulam administrabant, quibus utique archiva curae erant, idque tum ornatus apparatusque causa, tum ne promiscue cuivis volenti ingrediendi potestas esset. Hos vero moris est Romanis a cancellis appellare et ab opera, quam in iis praestant. Duxerat etiam secum Zandalem, domestici comitatus praefectum, cum reliqua omni servorum et spadonum cubiculariorum turba. Ducens itaque secum in universum viros quadringentos, Ravennam venit.

20. Interea vero Aligerus Fredigerni quidem filius, frater vero Teiae, cuius etiam antea mentionem fecimus in obsidione Cumarum,

- A. C. 55^a φρός δὲ Τεῖα γεγενημένος, οὗ δὴ καὶ πρότερον ἐπεινήσθη ἐν
 L L 26 τῇ τῆς Κύμης πολιορκίᾳ· οὗτος δὴ ὁ Ἀλίεργος, ἐπειδὴ οἱ
 Φράγγοι ἐς τὴν Ἰταλίαν παρῆσαν, καὶ ἐς αὐτοὺς ἤδη τὰ τῶν
 Γότθων πράγματα μετεχώρει, μόνος γε πέφηνεν τότε συνεῖς
 τὸ ξυνοῖσον, καὶ στοχαζόμενος τῶν μελλόντων. βουλευομένης
 γὰρ αὐτῷ περὶ τῶν παρόντων, προσῆλθεν ἐννοεῖν ὡς ἄρ' οἱ
 V. 27 Φράγγοι σκῆψιν μὲν τινα καὶ προκάλυμμα εὐπρεπὲς τὸ τῆς
 D ξυμμαχίας ὄνομα ποιοῦνται, ὡς δὴ μετάκλητοι ἀφιγμένοι,
 τὸ δὲ βουλούμενον αὐτῶν τῆς γνώμης ἕτερόν τι φανεῖται· οὗ
 γὰρ ἐθελήσουσιν, εἰ καὶ τῶν Ῥωμαίων περιέσσοντο, παραχω- 10
 ρῆσαι τοῖς Γότθοις τῆς Ἰταλίας, ἀλλ' ἔργῳ προτέρους ἐκεί-
 νους καταδουλώσουσιν, οἷς τῷ λόγῳ ἤκουσιν ἐπαμνουῦντες,
 ἄρχοντας τε αὐτοῖς ἐπιστήσουσι Φράγγους, καὶ ἀφαιρήσουσιν
 τῶν πατρίων νομίμων αὐτούς. ταῦτα δὴ οὖν ἐν ἑαυτῷ θαμὰ
 λογιζόμενος καὶ ἀνελίττων, ἅμα δὲ καὶ τῇ πολιορκίᾳ πιεζόμε- 15
 νος, ἄμεινόν οἱ κατεφάνη, τὴν τε πόλιν καὶ τὰ χρήματα τῷ
 Ναρσῆ παραδοῦναι, καὶ τολοῖπὸν Ῥωμαϊκῆς μεταλαχεῖν πο-
 λιτείας, κινδύνων τε ἀπογενέσθαι καὶ βαρβαρικῶν διαιτημά-
 των. ὅσιον γὰρ ᾔετο εἶναι, εἰ μὴ τοὺς Γότθους ἔνεστι τὴν
 P. 32 Ἰταλίαν κεκτῆσθαι, τοὺς γοῦν ἐκ παλαιοῦ οἰκῆτοράς τε καὶ 20
 ἰθαγενεῖς τὸ ἀνέκαθεν ἡγεμόνας αὐτὴν ἀνακομίσασθαι, καὶ μὴ
 2. οὗτος δὴ R. et Lugd., οὗτος δὲ edd. 6 αὐτῷ om. R. ἄρα
 R. 8. ποιοῦνται R., πριῶνται vulg. 9. αὐτοῖς R. 14. νο-
 μίμων R., νόμων vulg. 15. ἅμα δὲ καὶ R., ἅμα καὶ vulg. 16.
 τὴν τε R. et Lugd., τὴν γε edd. 21. ἀνέκαθεν R. Lugd. et
 Suid. s. v. ἰθαγενής, ἀνέκαθεν edd.

postquam Franci in Italiam venissent, et Gothorum res omnes ad ipsos essent devolutae, solus visus est, quid consultum et ex re esset, cognovisse, et futura praevidisse. Deliberanti enim ipsi de praesenti rerum statu, haec cogitatio in mentem venit, quod Franci speciosum quidem titulum ac praetextum captabant societatis bellicae cum Gothis initae, quippe qui acciti venissent; quod vero animis suis agitabant, aliud quiddam re ipsa appariturum. Fore enim videbat, ut etiamsi Romanis superiores evaderent, Gothis Italia non cederent, sed illis re ipsa primis subactis, quibus suppetias verbis latu-ri venerant, Francos principes eis imposituros, patriisque legibus eos esse spoliaturos. Haec itaque cum frequenter secum reputaret, et cum animo suo revolveret, simulque obsidione premeretur, consulti-ssimum fore iudicavit, si urbem cum pecuniis omnibus Narseti traderet, ac deinceps Romanorum instituto ac moribus viveret, periculis et barbarico vivendi more valere iussis. Aequum enim ei videbatur, si Gothi Italiam obtinere non possent, veteres certe eius habitatores et indigenas ab origine duces eam recuperare, neque perpetuo suis sedibus fraudari. Haec itaque et ipse sua ex parte praestare in animum suum inducibat, et reliquae genti suae prudentis

μέχρι παντός τῶν σφετέρων ἀποστερεῖσθαι. ταῦτα δὴ οὖν A. C. 552
 αὐτός τε ἐπιτελεῖν τὸ μέρος ἐγνώκει, καὶ ἅπασιν τοῖς ὁμοφύ- I. I. 26
 λοις παράδειγμα εὐβουλίας γενέσθαι. καὶ τοίνυν τοῖς πολιορ-
 κοῦσι Ῥωμαίοις διαγγεῖλας πρότερον ὡς ἐθέλοι πρὸς τὸν στρα-
 5 τηγὸν ἵεναι, καὶ εἶτα ἐφειμένον αὐτῷ, παραγίγνεται ἐς Κλάσ-
 σεις, οὗ δὴ τὸν Ναρσῆν διατρίβειν ἐπέπυστο. ἴδονται δὲ τὸ
 φρουρίον ἐν τῇ Ῥαβέννης περιοικίδι. καὶ δὴ ἐς ὕψιν αὐτῷ
 ἀφικνόμενος, τὰς τε κλεῖς τῆς Κύμης ἐνεχείρισε, καὶ ἅπαντα
 ὑψηρετήσασθαι ὁμολογεῖ πρὸς εὐνοίας αὐτῷ καὶ ὅς ἀπεδέχετό
 10 τε αὐτὸν τῆς προσχωρήσεως, καὶ μείζονσιν ἀγαθοῖς ἐπηγγέλ- B
 λειο ἀντιδωρεῖσθαι. τότε δὲ εὐθύς, ἀπόμοιραν μὲν τινα τῶν
 ἀμφὶ τὴν Κύμην στρατοπεδευομένων ἐκέλευσεν εἰσω τοῦ περι-
 βόλου γενέσθαι, αὐτὴν τε τὴν πόλιν καὶ τὰ χρήματα παρα-
 ληψομένους καὶ ἅπαντα ἐν τῷ ἀσφαλεῖ διαφυλάζοντας. τὸ δὲ
 15 λοιπὸν στράτευμα ἐν ἑτέροις πόλισμασί τε καὶ φρουρίοις ἀνα-
 χωρεῖν, ὡς ἂν καὶ οἱ διαχειμάσοιεν. καὶ οὕτω ἅπαντα ἐπράτ-
 τετο. ἐπεὶ δὲ ὁ τῶν Ἐρούλων στρατὸς οἰκείου αὐτῶν ἡγεμό-
 νος ἐχόρευε, δύο δὲ ἄνδρ' ἦσθη ἐν αὐτοῖς ἐπισήμω τε καὶ
 ἀμφηρίστω, ἐμερίζοντο ἢ πληθὺς ἐφ' ἑκάτερον ταῖς γνώμαις.
 20 τὸ μὲν γάρ τι αὐτῶν περὶ πλείστου τὸν Ἀροῦθ' ἐποιοῦντο,
 καὶ ἅπαντα σφίσις ἄμεινον ᾔνοντο ἔσεσθαι εἴ γε ἐκεῖνος ἡγοῖτο· C
 τοὺς δὲ ὁ Σινδουάλ ἤρρασκεν, ἅτε δὴ δραστήριος ἐς τὰ μάλιστα,

3. εὐβουλίας om. R., Intrpr. ut ceteris suae gentis exemplo foret.

4. ἐθέλοι R., ἐθέλει vulg. 5. παραγίγνεται vulg. 8. ἐνεχείρισε R., ἐνεχείριζε vulg. 16. καὶ οἶδε R. διαχειμάσειεν R. 16. οὕτω ἅπαντα R., ἅπαντα οὕτω vulg. 18. ἄνδρ' R. 22. τοὺς δὲ R. et Lugd., τοῖς δὲ edd.

consilii exemplum statuere. Cum itaque obsidentibus Romanis prius nuntiasset, cupere se praefectum exercitus adire, idque ei permissum esset, ad Classes venit, ubi Narsetem morari cognoverat. Situm vero est id castellum in agro Ravennate; cumque ei in conspectum venisset, et claves urbis Cumarum ipsi in manus tradidit, omniaque sua benevola officia ei detulit. Narses eum advenientem benigne complexus maioribus eum bonis remuneraturum promisit: statimque partem copiarum Cumas obsidentium in urbem misit, qui et ipsam et pecuniam omnem reciperent, tutoque omnia conservarent; reliquis copiis in alia oppidula et castella secedere ibique hibernare iussis. Quae quidem omnia ita peracta sunt. Posteaquam vero Herulorum exercitus proprio iterum duce fuit orbatus, duo autem inter eos essent viri insignes, dubiaeque inter se praestantiae, varie in utrumque militum animi et studia inclinarunt. Una enim exercitus pars Aruth maximi faciebat, planeque sibi persuadebat, omnia melius successura, si ille ipsis dux daretur; alteri parti magis placebat Sindual, ut strenuus maxime et in re bellica valde exercitatus. Cui quidem parti etiam assentiens Narses, hunc eis ducem praefecit

A. C. 552 καὶ εὖ τὰ πολέμια ἡσχημένος. οἷς δὴ καὶ Ναρσῆς θέμενος,
 I. I. 26 τοῦτόν γε αὐτοῖς ἐφίστησι στρατηγόν, καὶ ἔστειλεν καὶ τοὺς
 ὄπη ἄριστα ἤμελλον διαχειμάζειν: τὸν δὲ Ἀλίγερον εἰς Κησ-
 σίαν τὴν πόλιν ἀπέπεμπεν, εἰρημένον αὐτῷ, ἐπειδὴν αὐτόσε
 ἀφίκεται, ἀναβάнта ἐς τὸ τεῖχος, ὑπερκύπτειν ἀναφανδὸν ὡς 5
 ἅπασιν ὅστις εἴη διαγνωσθῆναι. προσέταπτε δὲ ταῦτα, ὅπως
 δὴ οἱ Φράγγοι (ἐνθὲνδε γὰρ διαβήσεσθαι ἤμελλον,) θεάσαιντό
 τε αὐτὸν αὐτομολήσαντα, καὶ ἀπαγορεύσαιεν τῇ ἐπὶ τὴν Κύ-
 D μιν πορείᾳ, καὶ τῇ τῶν χρημάτων ἐλπίδι, ἴσως δὲ καὶ παντὶ
 τῷ πολέμῳ, ὡς ἤδη ἀπάντων προκατεληγμένων· καὶ ὁ μὲν 10
 ἐπειδὴ παριόντας ἰώρα τοὺς Φράγγους, ἐπεκερτόμει τε αὐ-
 τοὺς ἐκ τοῦ μετεώρου καὶ ἐπέσκωπτεν ὡς μάτην τολοιπὸν ἐπει-
 γομένους, καὶ κατόπιν ἤκοντας τῶν πραγμάτων, τοῦ τε πλού-
 του παντὸς ὑπὸ Ῥωμαίων κατεχομένου, καὶ αὐτῶν γε δὴ τῶν
 παρασῆμων τῆς Γοθικῆς ἡγεμονίας· ὡς εἴ γε καὶ τις τολοι- 15
 πὸν βασιλεὺς τῶν Γότθων ἀναδειχθεῖη, μὴ ἔχειν ὄτῳ ἀρίδης
 εἴη καὶ ἐπίτιμος, ἀλλ' ἀμφιένυσθαι μόνον στρατιωτικὴν ἐφε-
 P. 33 στρίδα, καὶ ἰδιωτεύειν τῷ σχήματι. οἱ δὲ Φράγγοι ἐφύβριζον
 μὲν ἐς αὐτὸν καὶ ἐλοιδороῦντο, καὶ προδότην ἐπεκάλουν τοῦ
 γένους· καὶ πῶς ἀμφίδοξοι ἐγίνοντο ἐπὶ τοῖς παροῦσιν, ὡς 20
 καὶ βουλευέσθαι εἰ πολεμητέα· ἐνίκα δὲ ὅμως τὸ μὴ μεταμε-
 λεῖν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐφ' ἃ ὄρμητο τὴν ἀρχὴν καὶ δὴ ἐπὶ ταῦτα ἰέναι.

1. οἷς δὲ R. 3. ἤμελλον R. διαχειμάζειν R., διαχειμάσειν vulg. Κησσί-
 γαν R., Cissiam Intrp., Κισσίνην vulg. 8. ἐπὶ Κύμην R. 17. μόνον
 R., μόνην vulg. 18. ἀφύβριζον R. 19. ἀπεκάλουν R. 22. ὄρμητον R.

misitque etiam hos, ubi commodissime videbantur hibernaturi; Ali-
 gernum vero ad Cesenam urbem ire iussit cum mandatis, ut cum
 eo venisset consensu muro urbis manifeste clato capite prospiceret,
 ita ut ab omnibus quis esset dignosci posset. Quod ipsum eo con-
 silio mandaratum, ut Franci qui illac videbantur transaturi, cum sua
 sponte ad Romanos transisse cernerent, et de expeditione in Cu-
 mas, pecuniaeque spe animum abiicerent; vel forte de totius belli
 summa, utpote locis omnibus opportunis iam praecoccupatis, desper-
 rant. Atque Aligerus quidem Francos praetercuntes conspicuas,
 contumeliis verborum eos e sublimi muro excipiebat, et subsanna-
 bat, ut frustra deinceps festinantes, et post festum, quod aiunt,
 venientes, cum pecunia omnis in Romanorum potestatem venis-
 set, atque adeo ipsa etiam Gothici principatus insignia; adeo
 ut si quis etiam in posterum rex Gothorum declararetur, non ha-
 beret, quo spectabilior honoratiorque esset, militari tantum veste
 indutus, ipsoque habitu privatum hominem praeferebat. Franci vero
 contra ei convitiabantur, gentis suae proditorem appellantes; et de
 statu rerum ambigere videbantur, et an bellum ultra gerendum ipsis
 esset deliberare. Vicit tamen ea sententia, desistendum non esse,
 quin potius urgendum institutum.

κά. Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Ναρσῆς τῇ Ῥαβέννῃ ἐπιστάς, καὶ Ἀ. C. 551
 τοῖς ἐνταῦθα στρατεύμασιν δουλήσας, καὶ πάντα ἐν δέοντι I. 1. 26
 καταστησάμενος, ἐς Ἀρίμηνον ἐχώρει τὴν πόλιν, ξὺν τοῖς V. 24
 ὅποσοι αὐτῇ καὶ πρότερον εἶποντο. ἐπειδὴ γὰρ Οὐδάκκαρος ὁ
 5 Οὐάρνος τὸ γένος ὀλίγῃ πρότερον ἐτεθνήκει, ἀνὴρ ἐν τοῖς μά-
 λιστα δεινός τε καὶ φιλοπόλεμος, αὐτίκα ὁ παῖς ὁ ἐκείνου Θεου-
 δίβαλδος (τοῦτο γὰρ ὄνομα τῷ παιδί) ἅμα τοῖς ἐπομένοις
 Οὐάρνοις, βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων προσεχώρει, καὶ ἐς Ἀρί- B
 μηνον παρῆν ὡς αὐτοῦ τῷ Ναρσῆϊ ἐντευξόμενος. ὧν δὲ ἕνεκα
 10 ἐνταῦθα καὶ ὅγε ἀφῆκτο, ἐφ' ᾧ ἅπαντας χρυσίῳ φιλοφρονη-
 σάμενος, βεβαίους ἐς ὃ, τι μάλιστα ἔχοι ξυμμάχους. ἐν τούτοις
 δὲ αὐτοῦ διημερεύοντος, ἄνδρες τῶν Φοράγγων ἐς δισχιλίους
 ἀναμιξ πεζοὶ καὶ ἵπποται, οἳ δὴ ἐτύγγανον ἐς ἀρπαγὰς τε καὶ
 15 λεηλασίας τῆς χώρας ὑπὸ τῶν σφετέρων ἡγεμόνων σταλέντες,
 οὗτοι δὲ ἀγχοῦ τῆς πόλεως γεγεννημένοι, τοὺς τε ἀγροὺς ἐσί-
 νοντο, καὶ τοὺς βόας εἴλκον τοὺς ἀροτῆρας, καὶ ἅπαντα ἔφε-
 ρον ἀνέδην, ὡς καὶ αὐτὸν δῆπου τὸν Ναρσῆϊ ἐπιφράσασθαι
 τὰ ποιούμενα. ἦστο γὰρ ἐς ὑπερῶν τι δωμάτιον ἐν περιωπῇ
 τοῦ πεδίου. αὐτίκα δὲ οὖν, (ἀισχρὸν γὰρ τι καὶ ἀγεννὲς ᾤετο C
 20 εἶναι τὸ μὴ οὐχὶ ἐκ τῶν παρόντων ἀμύνασθαι,) ὑπέξῃει τοῦ
 ἄστεος, ἵππον ἐπιβάς εὐηνωτάτου καὶ ἀγερώχου, καὶ οἶου
 οὐκ ἄτακτα ἐξάλλεσθαι καὶ σκιρτᾶν, ἀλλὰ τὰς τε ἐπελάσεις

3. Ἀρίμηνον vulg.

6. ἐκείνου R., Intpr. huius filius, ἐκεῖ-
 νος vulg.

7. Post γὰρ vulg. inseritur ἤν, quod om. R. 21.
 τε post εὐηνωτάτου ins. mg. Lugd.

21. Interea Narses Ravennae subsistens, atque inter copias, quae ibi erant, versans, rebus omnibus recte constitutis, Ariminum concessit cum eodem quo antea venerat comitatu. Mortuo enim paulo ante Vaccaro, genere Varno, viro imprimis gravi et bellicoso, statim Theodibaldus eius filius cum Varnis eum comitantibus ad Romanorum Imperatorem accesserat, et Arimini erat tanquam ibi Narsetem conventurus, quo etiam ipse ea de causa venerat, ut omnibus liberaliter auro donatis firmissimos belli socios haberet. Hisce rebus occupato Narsete, Franci ad duo millia mixtim peditum et equitum, qui a suis praefectis ad vastandum et depraedandum agrum erant emissi, cum iam urbi appropinquassent, agrosque vastarent et boves aratores abigerent, omniaque promiscue agerent ac ferrent, aspiciente Narsete, (sedeat enim ipse in sublimi quadam pergula, unde in campum erat prospectus) turpe parumque generosum ratus, nisi ex re praesenti vim propulsaret; urbe exit, conscenso equo, qui habenis audientissimus esset, pariter et generosus ac ferox, quique non solum composite sciteque prosilire et saltare nosset, sed etiam impetum in hostem facere, cumque sistere et retro ferri usu multo esset edoctus, et e comitatu suo quotquot rei bellicae non omnino erant imperiti, sequi se

- A. C. 55₂ καὶ ἀναστροφὰς τῆ πείρᾳ πεπαιδευμένον· ἀλλὰ γὰρ καὶ τῶν
 I. I. 26 ἀμφ' αὐτὸν τοὺς ὀπόσοι οὐ πάμπαν ἀγνώτες τὰ πολέμια ἦσαν
 ἐπεσθαί οἱ ἐκέλευε. καὶ οἱ μὲν ἐς τοὺς ἵππους ἀναθορόντες
 (ἦσαν δὲ ἄνδρες ἐς τριακοσίους) ἐφωμάροτον τε καὶ ἐπήλαν-
 νον ἰθὺ τῶν πολεμίων. οἱ δὲ ἐσιδόντες αὐτοὺς ἐπιόντας, σπο-5
 ράδην μὲν οὐκέτι ἤλῶντο, οὐδὲ οἶμαι τῆς λείας ἐμέμνητο·
 ἤθροίζοντο δὲ ἐπὶ σφᾶς ἅπαντες, τό τε ἵππικὸν καὶ οἱ πεζοί,
 D καὶ ἐς φάλαγγα ζυνετάττοντο, βαθεῖαν μὲν οὔτι μάλα (πῶς
 γὰρ οἶόν τε ἦν οὐ σφόδρα πολλῶν αὐτοῦ ἀφικυμένων;) καρτε-
 ρᾶν δὲ ὁμῶς τῷ συνασπισμῷ καὶ τῷ τὰ κέρα ἐν κόσμῳ συν-10
 νενευκέναι. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐπειδὴ ἐς τόξου γε ἤδη βολὴν ἐγε-
 γένητο, ἐμμίξαι μὲν καὶ συρῆσθαι τοῖς πολέμοις εὖ παρα-
 τεταγμένοις ἤκιστα ᾔσονται χρῆναι, τοξεύμασι δὲ καὶ ἀκοντίσμα-
 σιν ἀκροβολιζόμενοι, ἐπειρῶντο σφῆλαι τοὺς πρωτοστάτας,
 καὶ διαρῶσαι τὴν πύκνωσιν τοῦ μετώπου. ἀλλ' ἐκεῖνοι ταῖς 15
 ἀοπίσιν ἄριστα περιπεφραγμένοι, ἴσταντο ἀστεμφεῖς καὶ ἀδό-
 νητοι, οὐδαμοῦ τὸ συνεχὲς τῆς τάξεως διασπῶντες, ἐπεὶ καὶ
 ἕλης τινὸς λασίας κρησάντες, ὥσπερ ἐρύματι τοῖς δένδροις
 P. 34 ἐχρῶντο. ἤδη δὲ καὶ τοῖς ἄγγωσιν ἠμύνοντο βάλλοντες· οὕτω
 γὰρ αὐτοῖς τὰ ἐπιχώρια δόρατα ἐκωνόμασται. 20

κβ'. Ὡς δὲ οὐδὲν ἐπημαίνοντο, διαλογισάμενος ἅπαντα
 ὁ Ναρσῆς, βαρβαρικὴν τινα στρατηγίαν καὶ μᾶλλον τοῖς Οὐν-
 νοις μεμελετημένην ἐμηχανᾶτο. ἐκέλευε γὰρ τοὺς ἀμφ' αὐτὸν

1. πεπαιδευμένον R. (Cl.) Lugd. 2. m., πεπαιδευμένος edd. 4.
 ἐς τριακοσίους R., ἐς τοὺς τρ. vulg. 6. ἐμέμνητο. Sic correxi.
 ἐλίγνοντο R. et vulg. 16. περιπεφρ. R., πεφρ. vulg. 19. ἄγκωσιν R.

iussit: qui quidem in equos insilientes (erant vero viri trecenti) eum scuti, recta in hostem contenderunt. Tum hi eos irruentes conspicati, non iam palantes sparsim vagabantur, neque arbitror praedae memores erant, sed protinus sese equites peditesque congregarunt, et in unum agmen composuerunt; non quidem illud densum (qui enim fieri poterat, cum non admodum multi eo venissent?) validum tamen, cum scutatos inter se consertos equitum alae cingerent. Romani vero cum iam intra teli iactum pervenissent, manus quidem conserere et configere cum hostibus instructa acie stantibus nequaquam expedire censebant: sagittis vero et iaculis velitantis primam aciem labefactare frontisque densitatem diffringere conabantur. At illi cum inter se scutis optime essent constipati, firmi immotique stabant, nullaque ex parte aciei continuum convellebant; siquidem et densam quandam silvam nacti, arboribus ut vallo utebantur. Iam vero etiam telorum iactu se tuebantur, quae patria ipsorum lingua angones vocantur.

22. Cum itaque nihil damni acciperent, Narses omnia secum reputans, barbarum quoddam stratagemma et Hunnis magis usitatum excogitavit. Iussit enim suos terga vertentes retrorsum concitatius

στρέψαντας τὰ ῥῶτα, ἐς τὰ ὀπίσω ἀναχωρεῖν προτροπάδην, ὡς A. C. 55
 δὴ δεδιότας καὶ φεύγοντας, καὶ ἐκκαλεῖσθαι τοὺς βαρβάρους ὡς I. I. 26
 ἀπωτάτω τῆς νάπης ἀνὰ τὰ ψιλὰ τοῦ πεδίου. αὐτῷ γὰρ τὰ λοιπὰ
 ἔφη μελήσειν. καὶ οἱ μὲν κατὰ ταῦτα ἐποιοῦν, καὶ ἔφευγον. οἱ δὲ
 5 Φράγγοι τῇ φυγῇ ἔξηπατημένοι, καὶ ἀληθὲς τὸ δέος εἶναι ὑποτο-
 πήσαντες, αὐτίκα θαρσάλοιοι τὴν τε φάλαγγα διέλυσαν, καὶ τῆς B
 ὕλης ὑπεκβάτες, ἐς τὴν δίωξιν ἠπείγοντο. καὶ πρῶτοι μὲν ἐξέθε-
 10 ον οἱ ἵπποταί· εἶποντο δὲ καὶ τῶν πεζῶν ὅπόσοι ἀλκιμώτατοι καὶ
 ποδώκει· καὶ ἅπαντες ἀφειδῶς ἐνέκειντο, ὡς αὐτὸν δὴ που
 15 ἰοτὸν Ναρσῆν αὐτίκα μάλα ζωορῆσόντες, καὶ πύνη ἕξιν βραχεῖ
 πέρας εὐκτὸν ἐπιθήσοντες ἅπαντι τῷ πολέμῳ. καὶ οἱ μὲν εὐ-
 κοσμίως ἀπάσης ἐπιλελησμένοι, χύδην τε καὶ ἀφύλακτὰ ἐχώ-
 ρουν, γεγηθότες καὶ εὐχοχούμενοι τῆς ἐλπίδος. οἱ δὲ Ῥωμαῖ-
 20 οὶ ἀνὰ τὰ πρόσω ἐφέροντο ἀφειμένοις τοῖς ἵπποις, φαίης τε
 15 ἂν αὐτοὺς ἔργῳ τρέσαντας ἀλειεῖν, οὕτω δὴ τι ἐγγύτατά τοῦ C
 ἀληθοῦς τὸ δεδιέναι ὑπεκρίνοντο. ἐπεὶ δὲ οἱ βάρβαροι ἐν γυ-
 μνῷ ἤδη τῷ πεδίῳ ἐσκεδάωνντο, τῆς ὕλης ὡς πορρῶτάτω
 ἀποσπασθέντες, τότε δὴ ἀθρόον, τοῦ στρατηγοῦ σημήναντος,
 ἐπιστρέψαντες οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς ἵππους, καὶ ἐς τὰναντία σφᾶς
 20 αὐτοὺς ἐξελίξαντες, ὑψητῖάζον τοῖς διώκουσιν ἀντιμέτω-
 ποι, καὶ ἅπαντας τῷ ἀπροσδοκῆτῳ καταπεπληγμένους ἔπειον
 ἀφειδῶς καὶ ἀντῶθουν, καὶ ἐς παλιώξιν τὰ τῆς φυγῆς μετεχώ-
 4. ἔφευγον R., ἔφυγον vulg. 9. Pro ἀφειδῶς R. mg. ἀφύβως.
 10. ζωορῆσαντες R. 14. ἐφέροντο. Intrp. addit *Ariminum*
versus. 15. οὕτω δὴ τι R., οὕτω δὴ vulg.

ferri, veluti timore percultos fugamque capessentes: ut scilicet ea ratione barbari quam remotissime e silva in apertum campum evocarentur: reliqua enim sibi curae fore dixit. Atqui hi quidem ut mandatum eis erat, fugam arripuerunt; Franci vero fuga decepti et verum timorem esse rati, confestim animis pleni aciem solvunt, silvaque egressi, fugientes acriter insequuntur; ac primi quidem evolarunt equites, sequebantur vero ex peditibus quotquot robore et pedum celeritate maxime valebant; omnesque acerrime rem urgebant, tanquam Narsetem ipsum iamiam vivum capturi, et nullo fere negotio optatum finem toti bello imposituri. Atque hi quidem ordinis omnis obliti sparsim nihilque sibi caventes procurrebant, gaudentes bonaque spe sese oblectantes. Romani vero effusis habenis ad anteriora ferebantur: diceres certe eos re ipsa formidantes fugere, adeo proxime vero pavorem simulabant. Posteaquam vero barbari iam per nudum campum dispersi quam longissime a silva essent avulsi; tum vero confestim signo per Narsetem dato, Romani conversis equis in adversos sese explicant, persequentibus in frontem occurrerunt, et in universos inopinato rei percultos caesim punctimque saeviebant, atque ita fuga ipsis in persecutionem vice versa cessit. Equites itaque barbarorum non ignari, quo in periculo versarentur, quam celer-

A. C. 55^a ρει. οἱ μὲν οὖν ἰππῶται τῶν βαρβάρων ξυναισθόμενοι τοῦ
 I. L. 26 περιστάματος κινδύνου, καὶ τάχιστα ἐκδραμόντες ἀνὰ τὴν ὕλην
 V. 25 D αὐθις καὶ τὸ σφῶν στρατόπεδον, ἄσμενοι ἀπεσώζοντο. οἱ δὲ
 πεζοὶ ἐκτείνοντο ἀκλεῶς, μὴδὲ χεῖρα κινεῖν ὑποστάτες, ἀλλὰ
 τῷ παραλόγῳ τῆς μεταβολῆς τεθηπότες, καὶ οἷον παράφρονες⁵
 γεγενημένοι. ἅπαντες τοιγαροῦν ἔκειντο σποράδην, ὥσπερ ἀ-
 μέλει ὄων ἢ προβάτων ἀγέλη οἰκτροτάτα διαφθαρέντων. ἐπεὶ
 δὲ ἐκεῖνοι ἀνήρητο οἱ ἄριστοι ἄνδρες, πλείους ὄντες ἢ ἑννακό-
 σιοι, αὐτίκα οἱ ἄλλοι ἀπεχώρουν καὶ μετανίσταντο, καὶ ἐπὶ τοῖς
 σφετέρους ἡγεμόνας ἐπανήεσαν, ὡς οὐκέτι αὐτοῖς ἐν τῷ ἀσφα-
 10 λεῖ ἐσόμενον τοῦ λοιποῦ πλήθους ἀποκεκρίσθαι. Ναρσῆς δὲ
 αὐθις ἐς Ῥάβενναν ἀφικόμενος, καὶ ἅπαντα τὰ τῆδε ἄριστα
 διαθεῖς, ἀνὰ τὴν Ῥώμην ἐχώρει καὶ αὐτοῦ διεχείμαζεν.

8. ἑνακόσιοι R. 11. τοῦ λοιποῦ πλήθους R., τοῦ λοιποῦ τοῦ
 πλήθους vulg.

rime ad silvam reliquasque copias refugientes, salutem sibi strenua fuga quaesierunt: pedites vero turpiter caesi, cum ne manum quidem tuendi sui causa moverent, inopinata vicissitudine consternati et quodammodo mente capti. Omnes itaque sparsim iacebant, veluti suum fere aut ovium greges miserandum in modum trucidati. Caesis itaque his fortissimis viris, supra nongentos, reliqui confestim tergis versis ad suos sese duces receperunt; ut non prius in tuto futuri, quam se reliquo exercitui coniunxissent. Narses vero Ravennam reversus, rebusque omnibus eo loci rectissime constitutis, Romam se contulit ibique hibernavit.

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ
 ΙΣΤΟΡΙΩΝ Β.

AGATHIAE SCHOLASTICI
 HISTORIARUM LIBER II.

ARGUMENTUM.

Proximo vere Franci et Alamanni Butilino et Leuthari ducibus Italiam vastant (1). Leutharis cum copiis suis domum proficiscens ab Hunnis et Romanis clade afficitur (2). Ipse cum copiarum reliquiis in Venetia gravi morbo correptus perit (3). Butilinus recedens castra ponit in Campania ad Casulinum flumen (4). Hortatur exercitum suum. Francorum armatura (5). Narses Butilino obviam progreditur: Francorum commeatus intercipit (6). Narsetis iustitia (7). Acies utrinque instruitur (8). Insignis Francorum clades (9). Narsetis victoria cum pristinis Graecorum tropaeis comparatur (10). Narses exercitum suum a segnitia revocat (11). Eius oratio (12). Gothorum reliquiae, Ragnare duce, Campsis obsidentur (13). Ragnare occiso, Gothi se dedunt. Chlotharius Francorum regno potitur (14). Ingens terrae motus. Vanae sapientium de eo sententiae (15). Cos insula eodem terrae motu funditus vastatur (16). Tralles olim simili calamitate afflictae (17). Bellum Romanorum et Persarum (18). Mermeroes Lazorum fines invadere conatur (19). Romani dolo oppressi recedere coguntur (20). Romani ex fuga Nesum se recipiunt (21). Mermeroes, exercitu reducto, Meschithae, Iberiae oppido, moritur (22). Sepulcrales Persarum ritus (23). Nova Persarum superstitio a Zoroastro profecta (24). Persae sub variis regnis varios mores traxerunt (25). Novi Persici regni origines (26). Artaxaris genus (27). Chosrois eruditio in suspicionem vocatur (28). Uranius philosophi speciem prae se ferens a Chosroe magni aestimatur (29). Philosophorum Romanorum in Persiam migratio (30). Qui spe sua deiecti in patriam redeunt. In itinere a mortuo quodam sepeliendo visu nocturno deterrentur (31). Magna Uranii apud Chosroem gratia (32).

ἄ. Ἡ δὲ τοῦ ἤθρος ἐπιγυνομένη, ἐνταῦθα κατὰ τὸ προσ- A. C. 553
 τεταγμένον ξυνεκροτοῦντο αἱ δυνάμεις, καὶ ἅπαντα ἤθροι- I. I. 27
 στο τὰ στρατεύματα. Ναρσῆς δὲ ἐξασκεῖν τε ἐπιπλέον αὐ- P. 35
 2. Suid. s. v. συγκροτεῖ: συνήθροιστο. 3. τε R., γε vulg.

1. Incunte autem vere exercitus ibi, prout statutum erat, instaurabatur, copiacque omnes in unum cogebantur. Narses vero eos

A. C. 553 τοὺς ἐκέλευεν τὰ πολέμια, καὶ ἐπερῶννεν τὸν θυμὸν ταῖς κα-
 I. I. 27 θημέραν μελέταις • τροχάζειν τε ἀναγκάζων καὶ ὑπὲρ τῶν
 ἵππων ἐν κόσμῳ ἀναπάλλεσθαι, ἕς τε πυρῶρίχην [τινὰ ἐνόπλι-
 ον ὄρχησιν] περιδινεῖσθαι, καὶ θαμὰ τῇ σάλπιγγι καταβομ-
 βεῖσθαι τὸ ἐννάλιον ἐπηχούσῃ, ὡς μὴ πάμπαν τῷ ἀνειμένως⁵
 διαχειμάζειν ἐπιλεησμένοι τοῦ πολέμου, εἴτα ἐν αὐτῷ δὴ
 C τῷ ἀγῶνι μαλθακισθεῖεν. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ βάρβαροι σχολαί-
 τερον πορευόμενοι τὰ ἐν ποσὶν ἅπαντα ἐδῆον καὶ ἐλυμαί-
 νοντο. ὑπερβάντες δὲ ὡς ἀνωτάτω Ῥώμην τε τὴν πόλιν καὶ
 ἅπασαν τὴν περιουκίδα, ἤεσαν ἀνὰ τὰ πρόσω • ἐν δεξιᾷ μὲν¹⁰
 ἔχοντες τὰ Τυρσηρικὰ πελάγη, ἐπὶ θάτερα δὲ αὐτοῖς παρετέ-
 ταιτο αἱ τοῦ Ἴονίου κόλπου ὀρηγαῖνες. ἐπεὶ δὲ ἐς Σάμνιον, τὴν
 χῶραν οὕτω καλουμένην, ἀφίκοντο, ἐνταῦθα διεκοιθήσαν ἐφ'
 D ἑκατέραν πορείαν. καὶ Βουτιλῆνος μὲν ἅμα τῷ πλείονι καὶ ἄλ-
 κμιωτάτῳ στρατῷ ἀνὰ τὰς Τυρσηρικὰς ἡϊόνας ἐχώρει • καὶ¹⁵
 Καμπανίας τε τὰ πλεῖστα ἐληῖσάτο, καὶ μὲν δὴ καὶ Λευκα-
 νίας ἐπέβη, καὶ εἴτα Βρεττία προσέβαλλεν, καὶ μέχρι τοῦ
 πορθμοῦ προῆλθεν, ὃς δὴ Σικελίαν τε τὴν νῆσον καὶ τὸ τέρμα
 τῆς Ἰταλίας ἀποκρίνει. Λεύθαρις δὲ τὰ λοιπὰ στρατεύματα
 ἐπαγόμενος, Ἀπούλιαν ἔλαχε σίνεσθαι καὶ Καλαβρίαν. καὶ²⁰
 ἕως Ὑδροῦντος τῆς πόλεως ἵκετο, ἣ δὴ ἐπὶ τῷ αἰγυιαλῷ ἴδρου-

1. ἐπερῶννεν R., ἐπερῶνννε vulg. 2. Suid. s. v. πυρῶρίχαις:
 ἀνασκευάζων. πυρῶρίχην R. 4. ὄρχησιν add. ex R., ita tamen ut
 verba τιν. ἐνόπλι. ὄρχ. pro glossemate includerem. θαμὰ R. Lugd.
 Suid., θαμεί edd. 5. ἑχούσῃ Lugd. mg. ἀνειμένως R., Lugd.
 ἀνειμένως corr. pro ἀνειμένω. 6. ἐν αὐτῷ δὴ R., δὴ ἐν αὐτ. vulg.
 7. μαλθακισθεῖεν R. 12. αἱ τοῦ R., τοῦ vulg. 17. Vulc. conl. Βοετ-
 τίω (sic). 20. Ἀποληῖαν R., Ἀπουληῖαν vulg. 21. ὡς edd. ἣ δὲ R.

accurate ad res bellicas condoces fieri iussit, animosque quotidiana ex-
 citatione roborabat, in gyrum se versare cogens, agiliterque in
 equos insilire, et in modum armatae saltationis pyrrichae circummagi,
 assidueque tuba classicum canente personari, ne omnino ex remis-
 siore hibernatione oblitū bellorum in ipso praelio languerent.
 Interea barbari lentius procedentes loca, per quae transibant, omnia
 depopulabantur et vastabant. Romam vero locaque urbi circumiecta
 longissime transgressi, ulterius tendebant; a dextra quidem Tyr-
 rhenum mare, a sinistra autem Ionici sinus littora protensa habentes.
 Postquam vero Samnium, regionem ita dictam, venissent, tum
 partitis copiis, Butilinus quidem cum maiore validioreque exercitus
 parte Tyrrenum littus legebat, et totam fere Campaniam depraedat-
 abatur, quin et Lucaniam et Bruttios deinde invasit, et ad fretum
 usque, quod Siciliam insulam et fines Italiae dirimit, pervenit: Leu-
 tharis vero reliquas copias ducens Apuliam et Calabriam infestabat,
 Hydruntem usque progressus, quae quidem urbs in littore Adriatici
 maris est sita; unde Ionius sinus initium habet. Quotquot itaque

ται τῆς Ἀδριίδος Θαλάττης, ὅθεν ὁ Ἴόνιος ἀρχεται κόλπος. A. C. 553
 ὅσοι μὲν οὖν αὐτῶν Φράγγοι ἰθαγενεῖς ἐτύγχανον ὄντες, οὗτοι I. I. 27
 δὲ φειδοῦ πολλῇ ἀμφὶ τὰ ἱερά καὶ εὐλαβεῖα ἐχρῶντο, ἅτε δὴ
 τὰ ὄρθα καὶ οἱ τοῦ κρείττονος πέρι νόμιμα προσιέμενοι, ἤπερ
 5μοι ἤδη ἐβόηθη, καὶ παραπλήσια τοῖς Ῥωμαίοις ἰεουρογοῦν- B
 τες. τὸ δὲ Ἀλαμανικὸν ἅπαν, (ἕτερα γὰρ ἐκείνοις ἐς τοῦτο δο-
 κεῖ,) ἐδῆνον τοὺς νεῶς ἀφειδῶς, καὶ ἀπηγλαΐζον. πολλὰς μὲν
 γὰρ κάλπεις ἱεράς, πολλὰ δὲ περιῶσαντήρια πάγχρουσα, συχνὰ
 δὲ κύπελλα καὶ κανῶ, καὶ ὅσα ταῖς μυστικαῖς ἀγιστεταῖς ἀνεῖ-
 10ται, ταῦτα δὲ ἀφαιρούμενοι, ἅπαντα οἰκεία κτήματα ἐποιούν-
 το. τοῖς δὲ οὐδὲ τάδε ἀπέχρη, ἀλλὰ τὰς τε θροῦρας τῶν ἱερῶν
 ἀνακτόρων κατέβαλλον, καὶ τὰς κρηπίδας ἀνεκίνουν· λύθρω τε
 τὰ τεμένη περιεβόηετο, καὶ τὰ λήϊα ἐμιαίετο, πολλαχοῦ νε-
 κρῶν ἀτάφων περιεβόηιμμένων. ἀλλ' οὐκ ἐς μακρὰν αὐτοὺς τὰ
 15ἐνθένδε μετήλθεν μηνίματα. οἱ μὲν γὰρ πολέμῳ, τὸ δέ τι αὐ- V. 27
 τῶν νόσῳ διεφθάρη, καὶ οὐδεὶς ὅστις ἀπόνωτο τῆς προτέρας C
 ἐλπίδος· ἀδικία γὰρ καὶ θεοῦ ἀθεραπευσία φενκὰ μὲν αἰεὶ
 καὶ ἀσύμφορα, μάλιστα δὲ ἐν τῷ προσπολεμεῖν καὶ παρατά-
 τεσθαι. πατρίδι μὲν γὰρ ἐπαρῆγειν καὶ νόμοις πατρίοις, καὶ
 20τοῖς ταῦτα λυμαινομένοις ἤκιστα ἐφιέναι, ἀλλὰ παντὶ σθένει
 ἀμύνεσθαι, ὅσιόν τι ἂν εἴη καὶ μάλα γενναῖον. ὅσοι δὲ κέρδους
 ἕκατι καὶ δυσμενεῖας ἀλόγον, μηδὲν ἐπίκλημα ἔνδικον ἔχοντες,
 ἔπειτα φοιτῶσιν ἀνὰ τὴν ὀθνεῖαν, τοὺς μηδὲν ἡδικοῦσας σι-

4. καὶ οὗ R., vulg. καὶ ε.
 ταῦτα vulg.

9. κύπελα edd.

11. τάδε R.,

corum Franci erant indigenae, multam reverentiam pietatemque circa
 templa exercebant, utpote rectam de Deo sententiam amplexi, ut supra
 dixi, eademque cum Romanis sacra colentes. Alemannica vero gens
 universa (aliter enim hi circa religionem sunt affecti) templa irreve-
 renter diripiebant, suisque ornamentis spoliabant, multas quidem
 amulas sacras, sive vasa lustralia et aspergilla ex puro auro, quam-
 plurimos etiam calices et acerras, et quaecumque mysticis ceremoniis
 peragendis erant consecrata, spoliantes, propriis suis possessionibus
 adscribebant. Sed ne his quidem rebus contenti, tecta ipsa sacrorum
 templorum diruebant, et fundamenta subvertebant; cruoreque et
 sanie delubra circumfluebant, arva etiam segetesque polluebantur, cum
 per eas passim cadavera insepulta sparsa iacerent. Sed non multo
 post divina vindicta est subsequuta. Alii enim bello, alii morbo perie-
 runt, neque quisquam eorum priori spe potitus est. Iniustitia
 enim et Dei contemptus fugienda quidem semper et noxia sunt, prae-
 cipue vero in procliis et conflictibus. Patriam enim patriaque insti-
 tuta propugnare, eaque pessumdare molientibus obsistere, omnibusque
 eos viribus propulsare, aequum sane fuerit valdeque generosum: qui
 vero lucri causa, et hostilitate, quae nulla iusta causa natus, aliena

A. C. 553 νόμοι, οὗτοι δὲ ἀλαζόνες εἰσὶ καὶ ἀτάσθαλοι, οὔτε θέμις

1. I. 27 εἰδότες, οὔτε μέλον αὐτοῖς εἰ τὸ θεῖον νημεσῆ τοῖς γιγνομένοις.

Δτοιγάρτοι ποιναί γε αὐτοὺς μετίσιν ἀκριβεῖς, καὶ σφίσιν ἐς ἀνηκέστους συμφορὰς τὰ πράγματα τελευτῶσιν, εἰ καὶ ἐπὶ βραχὺ εὐημερεῖν νομισθεῖεν. ὁποῦα καὶ τότε τοῖς ἀμφὶ Λεύ-5
θαρίν τε καὶ Βουτιλίον βαρβάρους ξυνέβη.

β'. Ἐπειδὴ γὰρ ταῦτα ἔδρασαν, καὶ πολὺ τι λαφύρων περιεβάλλοντο χρῆμα, ἤδη τε τὸ ἔαρ παρωχῆκει, καὶ ἡ τοῦ θέρους ἤκμαζεν ὥρα, Λευθαρίῳ μὲν, Θατέρῳ τῶν ἡγεμόνων, βουλομένη ἦν οἴκαδε ἀπονοστήσαι, καὶ τοῦ ὄλβου ἐμπιπλᾶ-10
σθαι. ἔστελλεν δὲ ὡς τὸν ἀδελφὸν ἀγγελιαφόρους, παρα-

κελευόμενος καὶ τόνδε ὡς τάχιστα ἐπανιέναι, χαίρειν εἰπόντα

P. 37 τῷ πολέμῳ, καὶ τῇ ἀδύλῳ τύχῃ τῶν ἐσομένων. Βουτιλίος δὲ

καὶ ὅτι ὁμομύκει τοῖς Γότθοις, ἢ μὴν ξυνάρασθαι αὐτοῖς τὸν πρὸς Ῥωμαίους ἀγῶνα, καὶ ὅτι αὐτὸν ἐκεῖνοι ἐθώπευον, βα-15
σιλέα σφῶν ἀναδείξειν ἐπιθρολλοῦντες, ἐδόκει οἱ μενετέα εἶναι, καὶ τὰ ξυγκείμενα διανυστέον. καὶ ὁ μὲν τούτων δὴ ἔνεκα ἔμενέ τε αὐτοῦ, καὶ τὰ ἐς τὸν πόλεμον ἐξηρτύετο. Λεύθαρις δὲ ἅμα

2. νημεσῆν R. 7. ἐπειδὴ γὰρ R., ἐπεὶ γὰρ vulg. 8. ἡδὴ τότε ἔαρ R., quod praeferrem, si post Λευθαρίῳ insereret οὖν. Intrpr. vulgatam exprimit. 10. βουλομένη R. 11. ἔστελλεν R. Lugd., ἔστειλε edd. δὲ ὡς R., δὲ καὶ ὡς vulg. 12. ἐπι-ιέναι R. 14. ὅτι ins. ex R. ὁμομύκει R. τοῖς Γότθοις R., τῷ Γότθῳ vulg. 16. ἐπιθρολλοῦντες R., ἐπιθρολλεῖ τ' Lugd., ὡς ἐπιθρολλεῖτο vulg., Intrpr. ac suum imperatorem fore se praedicarent. 17. ἔνεκα R., ἔνεκεν vulg.

invadunt, eos a quibus nulla iniuria sunt provocati infestantes, hi certe vesani impii que fuerint; neque quid ius ac fas sit norunt, neque iis curae est an Deus maleficiis offendatur. Idcirco acerrimae eos poenae manent, resque ipsis in extremas atque irremediabiles calamitates desinunt, tametsi ad breve aliquod tempus prospere rem gerere videantur. Ac talia quidem etiam tunc Leutharim Butilinumque sectantibus copiis evenere.

2. Nam hi rebus hisce perpetratis, cum iam ingentem spoliolorum vim coacervassent, et iam praeterlapso vere vigeret aestas; alteri quidem ducum, Leuthari videlicet, in animo erat domum reverti, et opimis spoliis suis frui, nuntiisque ad fratrem suum missis eum etiam ad domuitionem hortabatur; bello et incertis rerum futurarum eventibus valere iussis. Butilinus vero etiam iurciurando se Gothis obstrinxit, proelium adversus Romanos cum ipsis aditurum; cumque illi per assentationem spargerent sese eum regem ipsorum designaturum, manendum sibi apud illos censuit, et se ad bellum instruxit. Leutharis vero cum suis copiis statim discessit: eo consilio ut postquam praedam omnem quam tutissime avexisset, domumque venisset, tum exercitum fratri suo suppetias laturum mitteret. Sed ne ipsi quidem consilia sua ex animi sententia successerunt, neque fratri suo valde auxiliari potuit. Nam ipsi iam iter domum versus ingresso, ni-

τῆ ἀμφ' αὐτὸν δυνάμει εὐθὺς ἀπεχώρει, καὶ ὡς ἂν ἀσφαλές- A.C. 553
 στατα τὴν λείαν διακομίση ἠπέιγτο, βεβουλευμένον αὐτῷ, ἐπει- I. I. 27
 δὲν οἴκαδε ἵκηται, τότε δὴ εὐθὺς ὡς τὸν ἀδελφὸν στείλαι τὸ
 στρατεύμα ξυλληψόμενον αὐτῷ τοῦ κινδύνου. ἀλλ' οὔτε ἐκείνη
 ζὲς τέλος ἀπέβη τὰ δοκηθέντα, τῷ τε ἀδελφῷ οὐ μάλα ἤρκεσεν
 ἐπαμῦναι. ἤδη γὰρ αὐτῷ ἀνὰ τὴν αὐτὴν πορείαν ἐπανερχομένῳ, B
 μέχοι μὲν Πικηνοῦ τῆς χώρας οὐδενότι ἀντίπαλον ξυνηνέχθη.
 ὡς δὲ ἐνταῦθα ὁδῶ ἰὼν ἐγεγόνει, αὐτὸς μὲν περὶ τὴν Φάνον ἐ-
 στρατοπεδεύετο τὴν πόλιν. ἔστειλε δὲ εὐθὺς, ὥσπερ εἰώθει, προ-
 10 οφύλακας καὶ διοπτῆρας ἄνδρας ἐς τρισχιλίους, οὐ μόνον ἐπι-
 σκεφομένους τὰ πρόσω, ἀλλὰ γὰρ καὶ, εἶπον πολέμιοι φανείεν,
 ἀμυνομένους. Ἀρταβάνης δὲ καὶ Οὐλδαχ ὁ Οὐννος, ἐτύγχα-
 νον γὰρ ἅμα στρατεύματι Ῥωμαϊκῷ τε καὶ Οὐννικῷ εἰς Πί-
 σαυρον τὴν πόλιν ξυνηλεγμένοι καὶ ἐφεδρεύοντες τῇ παρόδῳ,
 15 οὔτοι δὴ οὖν, ἐπειδὴ ἐκείνους τοὺς προπορευτὰς ἐθεάσαντο ἐν
 αὐτῷ δὴ τῷ αἰγιαλῷ τοῦ Ἴονικοῦ κόλπου καὶ τῇ κροκάλῃ πο-
 ρευομένους, ὑπεκβάντες τοῦ ἄστεως, ἐσβάλλουσιν ἀθρόον ἐς C
 αὐτούς, εὐ μάλα παρατεταγμένοι, καὶ πολλοὺς μὲν τοὺς ζίφεσι

1. ἀμφὶ αὐτὸν R. εὐθὺς ἀπεχώρει — οἴκαδε ἵκηται. Pluri-
 mum h. l. ab ea recensione quam Lugd. exhibet, illa abit quam
 R. et Intr. exprimunt. Nam vulg. quidem haec habet: εὐθὺς
 ἀπεχώρει, βεβουλευμένον αὐτῷ, ἐπειδὲν ἀσφαλέςστατα τὴν λείαν
 διακομίση καὶ οἴκαδε ἵκηται: quae per se spectata, vix repreh-
 enderetur. R. autem, quum praestantioris recensione vestigia
 conservet, longe corruptiora exhibet, cunctis ab ἀπεχώρει us-
 que ad ἀσφαλέςστατα vocabulis omissis, aliis transpositis: εὐθὺς
 τὴν λείαν διακομίση ἠπέιγτο ὡς ἂν καὶ οἴκαδε ἵκηται. Inter-
 pres denique, integerrimo codice usus, sine ullo erroris periculo
 ad veritatem ducit, dum sic vertit: *Leuthares itaque cum cete-
 ris circa se copiis praedam omnem quam primum secum deferre
 accelerabat, et donum contendere.* 3. εὐθὺς add. ex R. ὡς
 R., ἐς vulg. 6. αὐτὴν ins. ex. R. et Intr. eadem via. 7.
 Πικηνοῦ. Sic R. et Intr., vulg. πυκνῆς. Vulc. coni. Πικένης s.
 Πευκεντίνης. 9. ἔστειλε R., ἔστειλε vulg. 12. ἀμυνομένους
 Cl., ἀμυνομένους R. et vulg. Οὐλδαχ R. et Intr., Οὐλδάχης
 vulg. 15. δὴ οὖν R. et Lugd., δὲ οὖν edd. 16. Ἴονικοῦ R.

hil quidem adversi ad Picenum agrum usque accidit: cum autem eo
 progressus pervenisset, ipse quidem circa Fanum urbem castra meta-
 tus est; emissis etiam statim, suo more, praecursoribus et specula-
 toribus ad tria hominum millia, qui non solum anteriora loca explo-
 rarent, sed, sicubi hostes comparerent, profligaret: Artabanes vero
 et Uldach ille Hunnus, qui cum exercitu Romano pariter et Hunnico
 ad Pisaurum urbem collecti erant, insidiis in transitu collocatis, hi,
 inquam, praecursores illos conspicati, in ipso Ionici sinus littore et
 crepidine euntes, egressi urbe, acieque optime instructa confertim in
 eos irruunt, ac multos quidem gladiis caedentes trucidant; non pauci

A. C. 553 παίοντες διεχρώντο. ἔπειτα δὲ αὐτῶν ὑπὲρ τὸ κρημνῶδες καὶ ἀπερ-
 I. I. 27 ῥωγὸς τῆς ἡϊόνος ἀναβάντες, ἔπειτα κατὰ τοῦ πρᾶνοῦς ὑπο-
 φερόμενοι, καὶ ἐς τὴν θάλατταν κατωκᾶρα ἐκπίπτοντες, ἀπώλ-
 λυτο, ἐμφορούμενοι τοῦ ῥοθίου. ἐπῆρται γὰρ πως ἐνταῦθα
 ἡ ἀκτὴ, καὶ ὡς περ γεώλοφόν τι ἀποτελεῖ, οὐ πανταχόθεν βα-
 τόν τε καὶ ἐπίδρομον, οὐδὲ οἶον τοῖς ἐπ' ἄκρον γιγνομένοις
 εὐκόλους παρέχειν τὰς ἀναβάσεις, ἀλλ' ὀλισθηρὸν, ὡς τὰ πολλὰ,
 καὶ σηραγγῶδες καὶ ἐς τὸ βαθνύομενον τῆς ῥημηῖνος ἐπικεκλι-
 D μένον. οὕτω δὴ οὖν τῶν πλείστων διαφθειρομένων, καθορῶν-
 τες οἱ ἄλλοι ἔφρυγον οὐδενὶ κόσμῳ, βοῆ τε ζῦν πολλῇ καὶ οἰμωγῇ¹⁰
 ἀνὰ τὸ στρατόπεδον εἰσπεσόντες, θορύβου καὶ ταραχῆς ἅπαντα
 ἔπλησαν, ὡς αὐτίκα μᾶλα τῶν Ῥωμαίων ἐπελευσομένων. αὐ-
 τὸς τε δὴ οὖν Λεύθαρις διανίστατο ἐς παρατάξιν, καὶ ἅπαν
 τὸ στρατεύμα ἐκινεῖτο καὶ τοῖνον, ἀναλαβόντες τὰ ὄπλα, ἐς
 φάλαγγα καθίσταντο, βαθεῖάν τε καὶ ἐπιμέγα παρατεταμένην.¹⁵
 ἐν τούτοις δὲ αὐτῶν καταστάτων, καὶ οὐδὲν ὀτιοῦν αὐτοῖς
 ἔτερον ἐν νῆϊ τίθεσθαι παρέχοντος τοῦ καιροῦ, οἱ πλείστοι τῶν
 αἰχμαλώτων ἀφύλακτοι ἀθρόον γεγενημένοι, ἀπεχρῶντο ἐν
 δέοντι τῇ τῶν πολεμίων ἀσχολίᾳ· αὐτοὶ τε γὰρ ὡς τάχιστα διε-
 δίδρασκον, καὶ τῶν λαφύρων ὅποσα οἶόν τε ἦν ἐς τὰ ἐχόμενα²⁰

P. 38 φρούρια διεκόμισαν.

V. 28 γ'. Ἐπεὶ δὲ Ἀρταβάνης τε καὶ Οὐλδαχ, ᾗοντο γὰρ οὐκ ἀξιο-
 2. Suid. s. v. κατωκᾶρα: ἐκ τοῦ πρᾶνοῦς ὑποφαινόμενοι, mox
 ἐμπίπτοντες. 3. θάλασσαν vulg. 6. ἐπίδρομον R., εὐπε-
 ἰδρομον vulg. 7. ἀναβάσεις. Inpr. descensum, Lugd. mg. ἴσ.
 καταβάσεις. 10. ἔφρυγον R. 12. αὐτίκα τῶν Ῥωμαίων μᾶλα
 R. αὐτὸς δὴ R. 22. Οὐάδαχ R. γὰρ ins. ex R.

cum praerupta littoris praecipitia conscendissent, in declive delati, pronique in mare provoluti, et procellis abrepti perierunt. Subrigit enim se quodammodo ea parte littus, et veluti collem quendam facit, non omni ex parte accessibilem et pervium, quique, ubi in eius summitatem ventum fuerit, nequaquam facilem praebet descensum, sed maxima sui parte praecipitiis ad lapsum proclivibus et hiantibus obnoxium, et in profundiorē maris crepidinem vergentem. Alii itaque quamplurimos ita pereuntes conspicati, absque ullo ordine fugerunt, et cum ingenti clamore atque ciulatu ad exercitum delati perturbatione et tumultu omnia implerunt, ut iam iam ingruentibus Romanis. Leutharis vero ad proelium se comparans, omnem exercitum movebat. Illi arreptis armis aciem instruebant, densam pariter et in longum protensam. Hoc ergo pacto constitutis ipsis, neque opportuniore consilio in mentem veniente, plurimi captivi incustoditi relictī, hostium occupatione opportune usi, quam celerrime aufugerunt, et quicquid poterant spoliū in proxima castella transtulerunt.

3. Cum vero Artabanes simul et Uldach impares sese commit-

μαχοι εἶναι, ἥμιστα ἐπεξῆγον τὸ στρατεύμα, τότε δὴ οἱ Φοράγ-Α. C. 553
 γοι διελύετο μὲν αὐτοῖς ἡ παράταξις, κατὰ σφᾶς δὲ γινόμενοι I. I. 27
 καὶ γνωματεύοντες, διεγίνωσκον ὁπόσων ἐτύγχανον ἀφρημημένοι.
 πρὶν γε δὴ οὖν καὶ ἕτερόν τι παθεῖν, ἐδόκει αὐτοῖς ἐν καλῷ
 5 ἔσσεσθαι, εἶγε ὡς τάχιστα ἐκ Φάνου τῆς πόλεως ἀναστάντες,
 ἴοιεν ἀνὰ τὰ πρόσω. καὶ τὸν αὐτὴν ἐχώρουν, ἀφέντες δὲ
 ἐν δεξιᾷ τὸν Ἴόνιον κόλπον καὶ ἄπασαν τὴν παράκτιόν τε καὶ
 ψαμαθώδη πορείαν, ἀνὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀπινναίου ὄρους
 ἐπορεύθησαν. οὕτω τε ἰθὺς Αἰμιλείας καὶ Ἀλπισκοτίας ἐλθόν-
 10 ἰοτες, μόλις τὸν Πάδον ἐπεραιοῦντο. καταλαβόντες δὲ Βενετίαν
 τὴν χώραν, ἐς Κένετα τὴν πόλιν κατήκουν οὖσαν σφῶν ἐν τῇ
 τότε ἠδύλιζοντο, αὐτοῦ τε τολοῖπὸν ἐν τῷ ἀσφαλεῖ διαιτώμε- B
 νοι, ἤσχαλλόν γε ὅμως καὶ ἐδυσφόρουν, καὶ πολὺ τι ὑπῆρχε
 διαφανὲς τῆς γνώμης τὸ ἀνιόμενον. αἴτιον δὲ ἦν, ὅτι δὴ αὐτοῖς
 15 ἐλάχιστα ἐκ τῆς λείας ἐλείπετο, καὶ ἐδόκει ἄκαρπα καὶ ἀνόνητα
 διαπεπονηκέαι. ἀλλ' οὐ μέχρι τοῦδε μόνον αὐτοῖς τὰ τῶν δυσ-
 τυχημάτων ἐχώρει. ὀλίγω γὰρ ὕστερον καὶ νόσος τις λοιμώδης
 ἔφθειρε τὰ πλήθη ἑξαπινναίως ἐπεισπεσοῦσα. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν
 μοχθηρὸν ἀποκαλοῦντες τὸν περικείμενον σφίσιν ἀέρα αἴτιον
 20 ἐκείνου τοῦ πάθους γεφηνῆσθαι ἠγοῦντο. οἱ δὲ ὅτι πολέμους τε
 συγχρὸν καὶ ὁδοιπορίας μακρὰς διανύσαντες, ἀθρόον ἐς τὸ

3. ὁπόσων R., ὁπόσα vulg. 8. Ἀπινναίου R., Ἀπινναίου vulg.
 9. Ἀλπεις Κοιτίας Lugd. mg. Verum *Alpiscotia* *Agathiae* singularis
 numerus est. 11. Κένετα R., Κενεσιὰ vulg., Inpr. *Cenedam*. κα-
 τήκουν οὖσαν R., vulg. οὖσαν post τότε legitur. 13. ἤσχαλλόν
 τε R. 15. Inpr. *tanta ex praeda*; f. legebat: ἐκ τοσαύτης. 19. πε-
 ρικείμενον R., Inpr. *circumiectorum locorum*, παρακείμενον vulg.
 20. ἐκείνου R., ἐκείνον vulg.

tendo proelio censentes copias nequaquam educerent, tum Franci soluta acie in castra reversi cognoverunt quantam iacturam fecissent. Quocirca priusquam gravius aliquod damnum acciperent, visum est eis consultum, si quam citissimè motis a Fano urbe castris ultra progredenterent. Statim itaque processerunt, relicto ad dextram Ionio sinu et littorali universa arenosaque via, ad radices Apennini montis iter fecerunt; atqua ita recta Aemiliam et Alpes Cottias versus euntes, aegre Padum traiecerunt. Cum vero in ditionem Venetam venissent, ad Cenetam urbem per id tempus ipsis subditam stationem habuerunt, ibi deinceps in tuto commoraturi. Dolebant tamen molestique ferebant, et summum quandam moerorem prae se ferebant, quod ipsis perquam exiguum e praeda esset reliquum, videbanturque sibi irritos inutilesque labores perpassi. Sed non his terminis ipsorum calamitas fuit circumscripta. Paulo enim post, pestilens quidam morbus repente incidens multitudinem absumsit; et nonnulli quidem illorum ambientis aëris pravitatem incusabant, causam morbi ei adscribentes: alii vero, quod continuis bellis et longis itineribus peractis repente ad otiosam mollemque vitam essent tra-

A. C. 553 ἀβροδίατον μετεβέβληντο, τὴν τῆς διαίτης παραλλαγὴν ἤτιώντο,
 I. I. 27 τὴν δὲ γε ὡς ἀληθῶς ἀρχὴν τε καὶ ἀνάγκην τῆς συμφορᾶς οὗ
 C μᾶλα διένοοῦντο. ἦν δὲ ἄρα οἶμαι ἡ ἀδικία, καὶ τὸ περιϋβρί-
 σθαι πρὸς αὐτῶν τά τε θεῖα ἀφειδῶς καὶ ἀνθρώπεια νόμιμα.
 αὐτὸς δὲ οὖν ὁ στρατηγὸς καὶ μᾶλα ἐνδηλος ἦν, ὅτι δὴ αὐτὸν
 θεήλατοι μετήλθον ποιναί. παραπλήξ τε γὰρ ἐγεγόνει, καὶ ἐλύττα
 περιφανῶς, καθάπερ οἱ ἔκφρονες καὶ μεμηνότες, κλόνος τε
 αὐτὸν ἐπέχε μυχρός, καὶ οἰμωγὰς ἀφίει βαρείας· καὶ νῦν μὲν
 πρηγῆς, νῦν δὲ καὶ ἐπὶ θάτερα ἐν τῷ ἐδάφει κατέπιπτεν ἀφροῦ
 τε πολλῷ τὸ στόμα περιεῤῥεῖτο· καὶ τὸ ὄφθαλμῷ βλοσυρῷ γειο
 ἦσθην καὶ παρατετραμμένω. ἐς τοῦτο δὲ ἄρα ὁ δαίλιος ἀφῆκε
 μανίας, ὥστε ἀμέλει καὶ τῶν οἰκείων μελῶν ἀπογεύσασθαι.
 D ἐχόμενος γὰρ ὁδᾶξ τῶν βραχιόνων καὶ διασπῶν τὰς σάρκας,
 κατεβίβρωσκέ γε αὐτὰς ὥσπερ θηρίον διαλιχμώμενος τὸν ἰχώρα.
 οὕτω δὲ ἑαυτοῦ ἐμπιπλάμενος, καὶ κατασμικρὸν ὑποφθινύθων, 15
 οἰκτρότατα ἀπεβίω. ἔθνησκον δὲ χυδὴν καὶ οἱ ἄλλοι, οὐδεν-
 ὅτι καὶ ἀνέντος τοῦ κακοῦ, ἕως ἅπαντες διεφθάρησαν. καὶ
 πυρετῷ μὲν οἱ πλεῖστοι πιεζόμενοι, νηφαλέοι γε ὅμως ἀπώλ-
 λυντο. ἐνίοις δὲ καὶ ἀποπληξία ἐνέσκηπτεν ἰσχυρὰ καὶ ἑτέροις
 καρηβαρία, καὶ παραφροσύνη ἑτέροις. ποικίλα μὲν γὰρ αὐτοῖς 20
 ἐπεφέρετο πάθη, ἅπαντα δὲ εἰς ὄλεθρον ἀπεκρίνετο. Λευθα-

2. τῆς συμφορᾶς add. ex R. et Intrp. necessitatem calamitatis.

4. τά τε θεῖα ἀφειδῶς R., ἀφειδῶς τά τε θεῖα vulg. 9. καὶ
 post νῦν δέ ins. ex R. 10. βλοσυρῷ R. et corr. Lugd., βλοσυρῷ
 vulg. 14. διαλιχμώμενος R. 15. ὑποφθινύθων R., ὑπο-
 φθινύθων vulg. 18. πιεζόμενοι R. Lugd. (Cl.), Intrp. degrava-
 ta, Par. πεσόμενοι, Ed. pr. πιεσόμενοι. 20. καρηβαρεῖν R. αὐ-
 τῷ R. 21. ἐπεφέρετο R. Lugd. (Cl.), ἐπεφέρητο edd.

ducti, vitae immutationem in causa esse putabant. At ipsam revera originem necessariamque causam mali plane non intelligebant, quae profecto erat iniustitia, et divina pariter atque humana iura ab ipsis proculcata. Ipsum itaque ducem videre erat evidenter poenis divinitus immissis obnoxium: insania enim manifesta que rabie, instar eorum, qui mente capti furere solent, corripiebatur, multaque vertigine agitabatur, gravesque ciulatus edebat, modo pronus, modo in alterutrum latus in solum procidens, multamque ex ore spumam ciens; oculi etiam ipsi erant torvi, horrendumque in modum inversi; eo denique insaniae venerat miser, ut ne a suis quidem membris degustandis abstineret. Assidue enim mordicus brachiis suis inhaerens, et carnes dentibus convellens, eas instar ferae alicuius bestiae dilaniabat, promanantem sanie lambens, atque ita sui ipsius satur paulatimque contabescens miserrime periit. Extincti vero sunt universim etiam ceteri, nihil penitus se remittente malo, donec omnes interierunt; ac febre quidem plurimi pressi, sana tamen mente perierunt; nonnullas autem gravissima apoplexia afflixit, alios capitis gravedo,

ρίῳ μὲν οὖν καὶ τῷ οἱ ἐπομένῳ ὁμίλῳ, ἔς τὸδε τύχης τὰ τῆς A. C. 553
ἔκστρατείας ἐτελεύτα. I. I. 27

δ'. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐν Βενετία ζυνέβαινε, Βουτιλῖνος p. 39
ἄτερος στρατηγός, τὰ μέγροι τοῦ πορθμοῦ τῆς Σικελίας πολί-
55ματα τε καὶ φρούρια σχεδόν τι ἅπαντα λυμηνάμενος, ἐπανήει
αὐθις ὡς τάχιστα εἰς Καμπανίας τε καὶ Ῥώμης. ἠκηκόει γὰρ
τὸν Ναρσῆν καὶ τὰς βασιλέως δυνάμεις αὐτοῦ πονεῖν ἠφροῖσθαι.
καὶ ἠβούλετο μὴ μέλλειν ἔτι μηδὲ ἀλᾶσθαι, ἀλλὰ παντὶ τῷ
στρατιῷ παρατάξάμενος, τὸν ὑπὲρ τῶν ὅλων κίνδυνον ἀναρρί-
10 ψαι ἐπεὶ καὶ μέρος τι οὐκ ἐλάχιστον καὶ τῆς ἀμφ' αὐτὸν στρα-
τιᾶς νόσῳ ἐαλώκει καὶ διεφθείρετο. ἤδη γὰρ τοῦ θέρους λήγον-
τος, καὶ τοῦ φθινοπώρου ἀρχομένου, αἱ μὲν ἀμπελοι τῷ καρπῷ
ἐβρίθοντο, οἱ δὲ χῆται τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων, (ἅπαντα γὰρ
τῷ Ναρσῆ ἔμφρονέστατα προδιήρπαστο,) οἱ δὲ τοὺς βότρυς B
15 ἀφαιρούμενοι, καὶ ταῖς χερσὶ διαθλίβοντες, ἐνεφοροῦντο τοῦ
γλεύκου, αὐτοσχεδιάζοντες τὸν ἀνθοσμῖαν. ἐνθένδε τε αὐτοῖς
ἡ γαστήρ ἐπιμέγα ἐφέρετο καὶ διέρρηει, καὶ τὸ μὲν τι αὐτῶν
ἐθνησκεν ἀντίκα, ἦσαν δὲ οἱ καὶ διεγίγνοντο. πρὶν γε δὴ οὖν
καὶ ἅπασιν ἐκνικῆσαι τὸ πάθος, ἐδόκει οἱ εἶναι πολεμητέα ἔς
20 ὅ, τι ἐκβαίη. καὶ τοίνυν ἀφικόμενος ἐς Καμπανίαν, στρα-
τοπεδεύεται οὐ πόρῳ Καπύης τῆς πόλεως, ἀμφὶ τὰς ὄχθας
τοῦ Κασουλίνου ποταμοῦ. ὅς δὴ ῥέων ἐκ τοῦ ὄρους τοῦ Ἄπιν- V. 29
4. ἕτερος R. 11. διαλώκει R. 13. R. in mg. ἦν δὲ. 14. βότρυς
R., βότρυες vulg. 16. αὐτῶν R. 21. Καπύης R., Καπούης vulg.

alios delirium. Variis enim morbis laborabant, sed omnibus in per-
niciem desinentibus. Leutharis itaque quique eum sequebantur ex-
peditio huiusmodi calamitosum habuit exitum.

4. Dum vero haec in Venetia contingunt, Butilinus alter dux op-
pidis castellisque propemodum omnibus ad Siculum fretum usque
vastatis, statim quam citissime Campaniam versus et Romam se re-
cepit. Inaudierat enim Narsētis et Imperatoris exercitus eum conve-
nisse, et statutum erat non cunctari diutius neque animi pendere,
sed in aciem instructis omnibus copiis de rerum summa decertare;
quandoquidem non minima exercitus qui ei aderat pars morbo corre-
pta interierat. Vergente enim iam aestate et autumno ineunte,
vineae quidem uvis onustae erant; hi vero inopia aliarum rerum nec-
cessarium (omnis enim commeatus per Narsētem prudentissime prae-
reptus erat) avulsis uvis, succoque manibus expresso, musto sese in-
gurgitabant, odoriferum vinum, quod Graeci ἀνθοσμῖαν vocant, ex
tempore conficientes; unde vehementissimo alvi profluvio laborarunt:
et nonnulli quidem eorum eo interierunt, nonnulli etiam supervi-
xerunt. Priusquam itaque hic morbus omnes pervaderet, committen-
dum sibi quocumque eventu proelium censebat. Quocirca cum in
Campaniam venisset, castra non procul a Capua urbe fixit, ad ripas
Casulini fluminis, quod quidem ex Apennino monte fluens, et per

A. C. 553 ναίου, καὶ ἀνὰ τὰ ἐκείνη πεδιά. περιελιπτόμενος, ἐς τὴν
 I. 1. 27 Τυρσηνικὴν φέρεται θάλατταν. ἐνταῦθα δὴ οὖν ἰδρύσας τὸν
 στρατὸν, χαράκωμά τε περιεβάλετο καρτερὸν, καὶ ἐπεποίθει
 C τῷ χώρῳ ὃ γὰρ ποταμὸς αὐτῷ ἐν δεξιᾷ ὑποξόρων ἀν' ἐρύ-
 ματος εἶναι ἐδόκει τοῦ μή τινα ἐπιέναι, καὶ τοὺς τῶν ἀμα-5
 ζῶν τροχοὺς, ἃς δὴ ὡς πλείστας ἐπήγετο, στοιχηδὸν ἐς ἀλ-
 λήλους ἀρμόσας, ἐνέπηξε τὰ ὀπίσω τῷ ἐδάφει, ἄχρι καὶ ἐς
 τὰς πλήμνας περιχώσας, ὡς μόνα τὰ ἡμικύκλια ὑπερανέχειν
 καὶ προβεβλήσθαι. τούτοις δὴ οὖν καὶ ἑτέροις ξύλοις πολλοῖς
 ἕπαν τὸ στρατεύμα ἐρμυνώσας, ἔξοδόν τινα οὐ μάλα εὐρεῖαν 10
 καταλέλοιπεν κενὴν τῶν περιφραγμάτων, ὡς ἐκ τῆσδε αὐτοῖς
 ἔξεϊή ῥαδίως ἢ βούλοιντο κατὰ τῶν πολεμίων ἐφόδους τε καὶ
 D ἔπανόδους ποιεῖσθαι. ὅπως δὲ ἂν αὐτῷ μηδὲ τὰ τῆς γεφύρας
 τοῦ ποταμοῦ ἀφύλακτα εἶη, μηδέ γε ἐνθένδε πημαινόιτο, προ-
 καταλαμβάνει τε αὐτήν, καὶ πόρον τινα ξύλινον ἐνταῦθα 15
 τεκηνάμενος, ἐφίστησιν ἐν αὐτῷ ἄνδρας ὀπίσους οἷόν τε ἦν
 μαχίμους τε καὶ ἄριστα ὤπλισμένους· ἐφ' ᾧ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς
 ἀμύνεσθαι, καὶ ἀπερύκειν τοὺς Ῥωμαίους διαβησίοντας. οὕτω
 δὲ ἕκαστα διαθεῖς, ἧτό οἱ τὰ παρόντα ἐν δέοντι παρεσκευά-
 σθαι, ὡς καὶ ἐν αὐτῷ δὴ που κεισόμενον πολέμον καταρχεσθαι, 20
 καὶ οὐ πρότερον μάχης ἐσομένης, πρὶν ἂν ἐκείνῳ εἶη βουλο-
 μένῳ. καὶ τὰ μὲν ἀμφὶ τῷ ἀδελφῷ ἐν Βενετία ζυμβαίνοντα

P. 40 οὐπω ἐπέπυστο, ἐθαύμαζεν δὲ ὅτι δὴ αὐτῷ κατὰ τὸ ζυγκείμενον
 2. Τυρσηνὴν R. θάλασσαν R. 4. τῷ χωρίῳ R. ὃ γὰρ R., ὃ
 τε γὰρ vulg. διαξόρων R. 7. Pro τὰ ὀπ. R. τὰ ἐπισώτερα:
 aberravit, ut videtur, a τὰ ὀπισώτερα. 19. παρεσκευάσθαι R.
 21. εἶη R., εἶοι vulg. 23. ἐπέπυστο R., πέπυστο vulg.

circumiacentes campos flexuose labens, in Tyrrenum mare fertur.
 Hic itaque locato exercitu, valido eum vallo munivit, natura loci fre-
 tus. Fluvius enim ipsi ad dextram labens, propugnaculi loco esse
 videbatur, ne quis ea ex parte adoriretur, et curruum, quorum ma-
 ximam habebat vim, rotas ordine inter se consertas solo infixit, terra
 ad modiolos rotarum usque aggesta, ita ut circumferentiae dimidia
 tantum pars exstaret et prominere. His, inquam, aliisque multis
 stipitibus cum universum exercitum communisset: exitum quendam
 non valde amplum neque ullo septo obstructum reliquit, ut per eum
 facile liceret, si liberet, excursus in hostes et recursus facere. Ne
 vero pons quo fluvius erat stratus incustoditus esset, neve ea ex parte
 damnum acciperet, hunc etiam praecoccupat, et turre quadam lignea
 in eo exstructa strenuos in ea quantum fieri poterat optimeque arma-
 tos viros collocat, qui pontem e tuto propugnarent, et Romanos trans-
 itum molientes propulsarent. His itaque singulis ita dispositis, omnia
 quam optime comparata censebat; tanquam in ipsius potestate futu-
 rum esset, bellum inchoare, neque prius proelium committi posset,
 quam ipsi liberet. Porro quae fratri suo in Venetis acciderant, nec-

τὸ στράτευμα οὐκ ἐπεπόμφει καὶ ὑπετόπαζεν, ὡς οὐκ ἂν ἐς A. C. 553
 τοσοῦτον ἐμέλλησεν, εἰ μὴ τι αὐτοῖς ξυνηχθῆ δεινὸν καὶ ἀντί- I. I. 27
 ξουν πλὴν ἀλλὰ καὶ ἐκείνων ἄνευ περιέσεσθαι τῶν πολεμίων
 ἤγεῖτο, ἅτε δὴ τῷ πλήθει καὶ ὡς ὑπερβάλλον. ἐς τρεῖς γὰρ
 5 αὐτῷ μάλιστα μυριάδας μαχίμων ἀνδρῶν ἢ λειπομένη στρα-
 τιά ξυνετάττετο ἢ δὲ τῶν Ῥωμαίων δύναμις μόλις ἐν ὀκτω-
 καίδεκα χιλιάσιν ἐτύγχανεν οὔσα.

ε. Αὐτός τε δὴ οὖν ὠδέ πως ἄριστα εἶχε προθυμίας,
 καὶ ἅπαντι τῷ στρατῷ παρεκελεύετο γινώσκειν, ὡς ὁ παρῶν
 10 οὐγὰν οὐκ ἐπὶ σμικρῇ τινι χωρῆσει, „ἀλλ' ἢ καθέξομεν,” ἔφη, B
 „τὴν Ἰταλίαν, οὗ δὴ καὶ ἑκατὶ ἀφικόμεθα, ἢ λελείπεται ἡμῖν
 ἅπασιν ἀκλεῶς ἐνθάδε τεθνάναι. οὐκοῦν τόδε ἡμᾶς, ὧ γενναῖοι,
 ἀν' ἐκείνου ἐλέσθαι προσήκει, ἔξον ἀνδρας ἀγαθούς ἐν τῷ
 πολέμῳ γιγνομένους, ἀπόνασθαι ὧν ἐφιέμεθα.” Βουτιλῖνος
 15 μὲν οὖν ταυτὰ τε καὶ τὰ τοιάδε παραινῶν τοῖς πλήθεσιν οὐκ
 ἀνίει. οἱ δὲ ἐπερῶννυντο ταῖς ἐλπίσι, καὶ τὰ ὄπλα, ὡς πη
 ἐκάστῳ φίλον, παρεσκευάζοντο. ὠδὶ μὲν γὰρ πελέκεις ἐθή-
 γοντο πολλοὶ, ὠδὶ δὲ τὰ ἐπιχώρια δόρατα, οἱ ἄγγωνες, ἐτέ-
 ρωθι δὲ τῶν ἀσπίδων αἱ διερῶγυῖαι πρὸς τὸ ἐνεργὸν μετε-
 20 ποιοῦντο, καὶ θραδίως αὐτοῖς ἅπαντα παρεσκευάστο. λιτὴ γὰρ C
 τοῦδε τοῦ ἔθνους ἢ ὀπλισις, καὶ οἷα οὐ τεχνιτῶν δεῖσθαι ποι-
 κίλων, ἢ μόνον ὑπ' αὐτῶν οἶμαι τῶν χρωμένων διακοσμεῖσθαι,
 3. ἐκείνων R., ἐκείνου vulg. et Intpr. 11. δὴ καὶ ἔκ. R., δὴ ἔκ. vulg.
 ἐνθάδε τεθν. R., Intpr. hic moriemur, τὸ τεθν. vulg. 17. ξυνε-
 σκευάζοντο R. 19. διερῶγυῖαι R., διερῶγυῖαι vulg. 23. f. καὶ μ.

dum inaudierat; mirabatur vero quod ei copias suas, uti inter ipsos
 convenerat, non misisset, suspicioque ipsi inciderebat, non tam diu
 tardaturas fuisse, nisi eis aliquid sinistri adversique accidisset: nihi-
 lominus tamen etiam sine illis victoriam se ab hostibus reportaturum
 censebat; quippe qui vel sic copiarum multitudine esset superior.
 Qui enim ipsi reliquus erat exercitus ad triginta bellatorum millia
 accedebat, Romanorum vero exercitus vixdum erat millium octodecim.

5. Quocirca et ipse quam optime animatus erat et universum
 exercitum hortabatur, non de exigua aliqua re eo proelio decernendum
 esse, „sed aut Italiam, inquit, cuius causa venimus, obtinebimus,
 aut hoc unum iamiam nobis reliquum erit, ut omnes inglorii moriamur.
 Illud itaque nos potius, viri fortes, quam hoc, velle debe-
 mus; cum in nostra manu sit positum, si strenui esse velimus, quae
 optamus consequi.” Butilinus itaque hisce aliisque verbis multitudi-
 nem hortari non desistebat. Hi vero bona spe fulti, arma ut cuique
 visum erat apparabant. Alibi enim secures multae acuebantur, alibi
 patria hastilia, quae ipsi angones vocant, alibi scuta confracta, ut
 usui essent, reficiebantur, facileque ipsis omnia instruebantur. Vilis
 enim est et neglecta huius nationis armatura quaeque variis opifici-
 bus non indigeat; sed facile ab ipsis, qui ea utuntur, si quid forto

- A. C. 553 εἰ καὶ τι διαφθαρεῖη. Θωράκων μὲν γὰρ καὶ κνημίδων ἀγνώ-
 1. I. 27τες τυγχάνουσιν ὄντες, τὰς δὲ κεφαλὰς οἱ μὲν πλεῖστοι ἀσκε-
 πεῖς ἔχουσιν, ὀλίγοι δὲ καὶ κράνη ἀναδούμενοι μάχονται· γυ-
 μνοὶ δὲ τὰ στέρνα εἰσὶ καὶ τὰ νῶτα μέχρι τῆς ὀσφύος, ἐνταῦθα
 δὲ ἀναξυρίδας, οἱ μὲν λινᾶς, οἱ δὲ καὶ σκοτίνας διαζωννύ-5
 μνοι τοῖς σκέλεσι περιαιμίσχονται. ἵπποις δὲ ἥμισυ χρωῖνται,
 πληρὴν σφόδρα ὀλίγων, ἅτε δὴ αὐτοῖς τὸ πεζομαχεῖν σύντρο-
 φόν τε ὄν καὶ πάτριον καὶ ἄριστα μεμελετημένον. ξίφος δὲ τῷ
 μηρῷ, καὶ ἀσπίς τῇ λαίᾳ πλευρῷ παρηώρηται. καὶ τοίνυν τόξα
 D ἢ σφενδόνας ἢ ἄλλα ἅττα ἐκηβόλα ὄπλα οὐκ ἐπιφέρονται, ἀλλά 10
 πελέκεις γὰρ ἀμφιστόμους καὶ τοὺς ἄγγωνας, οἷς δὴ καὶ τὰ πλεῖστα
 κατεργάζονται· εἰσὶ δὲ οἱ ἄγγωνες δόρατα οὐ λίαν σμικρὰ, οὐμεν-
 οῦν ἀλλ' οὐδὲ ἄγαν μεγάλα, ἀλλ' ὅσον ἀκοντίζεσθαι τε, εἶπου δε-
 ῆσοι, καὶ ἐς τὰς ἀγχεμάχους παρατάξεις πρὸς τὰς ἐμβολὰς ἐφι-
 κνεῖσθαι. τούτων δὲ τὸ πλεῖστον μέρος σιδήρῳ πάντοθεν περιέχε-15
 ται, ὡς ἐλάχιστόν τι διαφαίνεσθαι τοῦ ξύλου, καὶ μόλις ὅλον
 τὸν σαρρωτήρα· ἄνω δὲ ἀμφὶ τὸ ἄκρον τῆς αἰχμῆς καμπύλαι
 V. 30 τινὲς ἀκίδες ἐξέχουσιν ἐκατέρωθεν ἐξ αὐτῆς δῆπου τῆς ἐπιδο-
 ρατίδος, ὡσπερ ἄγκιστρα ὑπογναπτόμενα, καὶ ἐς τὰ κάτω
 P. 41 νενεύκασι. καὶ οὖν ἀφίησι τυχὸν ἐν συμπλοκῇ τοῦτον δὴ τὸν 20
 ἄγωνα Φράγγος ἀνήρ. καὶ εἰ μὲν σώματί που ἐγχερίψειεν,
 εἰσδύεται μὲν εἴσω, ὡσπερ εἰκὸς, ἢ αἰχμῇ, οὔτε δὲ αὐτὸν τὸν
 βληθέντα οὔτε ἄλλον τινὰ ἐρύσαι ἠαδίως ἔνεστι τὸ δόρυ. εἰρ-
 13. δέση R. 14. ἐφικνεῖσθαι R., ἀφικνεῖσθαι vulg. 19. ἄγγι-
 στρα vulg. ὑπογναπτόμενα R., Intpr. coarciatae, ὑπογναπτόμε-
 να vulg., ὑπογναπτόμενα Lugd. i. m. 23. οὔτε ἄλλον τινὰ
 add. R., Intpr. neque alius quisquam.

fractum fuerit, refici potest. Loricis enim et ocreas non norunt. Capita plerique eorum non muniunt, pauci vero galeis tecti pugnant. Pectoribus et tergoribus ad lumbos usque sunt nudis, inde braccis sive femoralibus alii lineis, alii coriaceis cincti, tibias cooperiunt. Equis vero non utuntur, nisi admodum paucis, quippe qui ad pedestrem pugnam, quae ipsis familiaris patriaque est, optime sint exercitati. Ensis femori, et scutum sinistro lateri appendet: arcubus aut fundis, vel aliis telis, quae eminus iaciuntur, non utuntur; sed ancipitibus securibus et angonibus, quibus praecipue rem gerunt. Sunt vero angones hastae quaedam neque admodum parvae, neque admodum magnae, sed et ad iactu feriendum, sicubi opus fuerit, et ubi cominus collato pede confiligendum est impetusque faciendus, accommodatae. Hac pleraque sui parte ferro sunt obductae, ita ut perparum ligni a laminis ferreis nudum conspiciatur, atque adeo vix tota imae hastae cuspis; supra vero ad extremitatem spiculi, adunci quidam mucrones utrinque prominent, ex ipso spiculo instar hamulorum reflexi, et deorsum vergentes. In conflictu itaque Francus miles hunc angonem iacit; quod telum si corpori inflictum fuerit, adigitur qui-

γονοσι γὰρ αἱ ἀκίδες ἔνδον ἐνεχόμεναι τῇ σαρκί, καὶ πικροτέ- A. C. 553
 ρας ἐπάγουσαι τὰς ὀδύνας, ὥστε εἰ καὶ μὴ καιρίαν τὸν πολέ- I. I. 27
 μιον τρωθῆναι ξυνενεχθεῖη, ἀλλὰ ταύτῃ γε διαφθαροῖναι. εἰ
 δέ γε ἐς ἀσπίδα παγείη, ἀποκρέμαται μὲν αὐτίκα ἐξ αὐτῆς,
 5 καὶ ἔνυμπεριάγεται, συρομένου ἐν τῇ ἐδάφει τοῦ ἀπολήγοντος·
 ὁ δὲ βληθεὶς οὔτε ἐξελκύσαι τοῦτο δὴ δύναται τὸ δόρυ διὰ
 τὴν εἴσδυσιν τῶν ἀκίδων, οὔτε ξίφει διατεμεῖν, τῇ μὴ ἐφι- B
 κνεῖσθαι τοῦ ξύλου, ἀλλὰ τὸν σίδηρον παρατετάσθαι. ἐπειδὴν
 δὲ τοῦτο εἰσίδοι ὁ Φράγγος, ὁ δὲ ἀθρόον ἐπιβάς τῷ ποδὶ καὶ
 10 ὀξυπατήσας τὸν σαυρωτῆρα, καταβρίθει τὴν ἀσπίδα καὶ κατάγει,
 ὡς ὑποχαλάσαι τὴν τοῦ φέροντος χεῖρα, καὶ γυμνωθῆναι τὴν
 κεφαλὴν καὶ τὸ στέρον. τότε δὴ οὖν αὐτὸν ἄφρακτον ἐκεῖνος
 ἐλὼν ῥαδίως ἀπόλλυσιν, ἢ τὸ μέτωπον πελέκει πατάξας, ἢ δό-
 15 ρατι ἐτέρῳ τὴν φάρυγγα διελάσας. τοιαύτη μὲν τοῖς Φράγγοις
 ἦ ὄπλισις, καὶ ἐν τοῖσδε τὰ ἐς τὸν πόλεμον παρεσκευάζοντο.

ζ'. Ναρσῆς δὲ ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐπειδὴ ταῦτα
 ἔγνωκε, αὐτίκα ὄγε ἅπαντι τῷ στρατῷ ἄρας ἐκ τῆς Ῥώμης, C
 στρατοπεδεύεται οὐ πόρῳ τῶν πολεμίων, ἀλλ' ὅσον πατάγου
 τε ἀκούειν, καὶ διορᾶν τὸ χαράκωμα· οὕτω δὲ τῶν στρατευ-
 20 μάτων ἀλλήλοις ἀναφανέντων, πολλὴ μὲν ἑκατέρωθεν ὑπῆρχεν
 1. ἐνεχόμεναι τῇ σαρκί. Intp. *cervice latius haerens* (?). 2. Intp.
 legebat ἐπάγουσι: *assert.* 4. ἐς om. R. 5. συρομένου R.,
 συρομένη vulg. 6. οὔτε ἐξελκύσαι R. (Cl.), οὔτε ξυνελκύσαι
 vulg. 9. ἐνίδοι R. 12. αὐτὸν add. ex R., Intp. *hostem.*
 16. εἰ add. ex R.

dem intro, uti verisimile est, cuspis, neque is qui ictus est neque alius
 quisquam facile telum evellere potest; obstant enim acuminati illi
 hamuli altius carni inhaerentes, et acerbos cruciatus excitant, adeo ut
 etiam si hostem nequaquam letale vulnus accepisse contingat, ex eo
 tamen intereat. Si vero scuto impactum fuerit, statim ex eo propendet,
 et circumagitur, infima sui parte solum verrens et versans. Is vero qui
 ictus est, neque telum scuto evellere valet, hamulis mordicus inhae-
 rentibus, neque ense amputare, quod nimirum ad lignum pertingere
 non possit, ferreis laminis, quibus id obductum est, obsistentibus; quod
 simulac viderit Francus, confestim pede insultat, et proculcans imam
 hastam, scutum pondere sui corporis deprimit, ita ut, gestantis ma-
 nu sese nonnihil laxante ac remittente, caput et pectus nudentur. Tum
 ille nudum hostem neque munitum nactus facile trucidat, sive securi
 frontem feriens, sive alia hasta iugulum traiciens. Ac talis quidem
 est Francorum armatura, atque ita ad proelium apparabantur.

6. Narses vero Romani exercitus praetor ubi haec cognovit, sta-
 tim et ipse universo exercitu Roma educto, non procul ab hostibus
 castra locat, sed unde et strepitus exaudiri et vallum conspici posset.
 Hoc itaque modo cum duo exercitus in mutuum conspectum venis-
 sent, accurate utrinque acies instruebantur, praesidiaque et excubiae
 locabantur, et duces ordines milites obibant. Spes vero et metus,

Α. C. 553 παράταξις, πολλαὶ δὲ φρουραὶ, καὶ ἀγροπνῖαι, καὶ τῶν στρα-
 1. I. 27 τηγῶν ἀνὰ τὰ πλήθη περινοστήσεις· ἐλπίς δὲ καὶ δέος καὶ πα-
 λιμβολία, καὶ ὅσα τοῖς περὶ μεγάλων ἀγωνιουμένοις παράλογα
 ἐγγίγνεται πάθη, ἄλλοτε ἄλλοις ἐπεφοίτα· τὰ δὲ τῆς Ἰταλίας
 πολιόμενα μετέωρα ἦν ἅπαντα καὶ δεδονημένα, ἐφ' οὓς ἄνδ⁵
 καὶ χωρήσοιεν ἀμφιγνοοῦντα. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Φράγγοι τὰς ἐχο-
 μένας κόμας δροῦντες, τὰ ἐπιτήδεια σφίσιν ἀναφανδὸν διε-
 D χρομίζον. Ναρσῆς δὲ τοῦτο ἰδὼν, αἰσχος οἰκεῖον ἤγειτο καὶ
 ἐχαλέπαιεν, εἶγε ἐξείη τοῖς τῶν δυσμενῶν ἀχθοφόροις οὕτω
 δὴ τοι ἀνειμένους ἐγγύτατα διαπορεύεσθαι, ὥσπερ οὐδενότι¹⁰
 ἀντίπαλον θεωμένοις. ἐδόκει οὖν αὐτῷ οὐκ ἐπιτρεπτέα τόλοι-
 πόν, ἀλλὰ παντὶ σθένει διακωλυτέον. Χαράγγης δὲ τις ἀνήρ
 Ἀρμένιος, ἐνηριόμητο μὲν τοῖς Ῥωμαϊκοῖς ταξιαρχοῖς, ἀν-
 δρειότατος δὲ ἦν ἐς τὰ μάλιστα καὶ φρενήρης, καὶ ἐν δέοντι
 φιλοκίνδυνος. τούτῳ δὴ οὖν τῷ Χαράγγῃ (ἴδοντο γὰρ ἀμφὶ¹⁵
 τὸ τέρμα τοῦ στρατοπέδου πλησιαίτατα τῶν πολεμίων ἐσκηνω-
 μένος,) παρακελεύεται ὁ Ναρσῆς ἐπιέναι τοῖς ἀμαξελάταις, καὶ
 P. 42 σίνεσθαι αὐτοὺς καθ' ὅ, τι ἂν δύναιτο, ὡς ἂν μηκέτι χιλὸν διακο-
 μιζέειν τολμῶεν. καὶ ὅς ἀθρόον ἐξιπασάμενος ἅμα ὀλίγοις τοῦ
 ἀμφ' αὐτὸν τάγματος, τὰς μὲν ἄλλας ἀμάξας ἀφαιρεῖται, καὶ²⁰
 τοὺς ἄγοντας κτείνει μίαν δὲ τινα αὐτῶν χόρτῳ σεσαγμένην

2. παλιμβολία R., παλιμβολίαι Lugd. 1. m. et Suid. s. v., id-
 que explicat: ἡ εὐμετάβλητος γνώμη. Lugd. corr. παλιμβουλῖαι,
 quod vulg. exhibet. 3. ἀγωνιζομένοις R. 5. ἐφ' οἷς
 R. 9. οὕτω δὴ τοι R., οὕτω δὴ τι vulg. 12. Χαράγγης
 R. et Inpr. hic et mox. Vulg. Χαραράγγης, quod, puto, memo-
 ria ex Procopii Persicis suppeditabat scribenti, immemori ibi
 dignitatis nomen esse. 16. ἐσκηνωμένος R., ἐσκηνημένος vulg.
 19. ἐξιπλάσας R.

variaeque animorum fluctuationes, et quicumque affectus inopinati de
 rebus magnis decertaturis suboriri solent, nunc hos nunc illos inces-
 scbant. Omnia vero Italiae oppida dubia suspensaque haerebant, cui
 tandem parti cederent. Interea Franci proximis vicis vastantes, com-
 mencatum transvehebant. Quod ubi animadvertit Narses, ad suum de-
 decus hoc pertinere censebat molesteque ferebat, si hostium calone-
 nes ita libere loca quam maxime vicina pertransirent, perinde ac si
 nullum hostem vidissent. Visum itaque ei non est amplius id feren-
 dum, sed omnibus viribus prohibendum. Charanges vero, vir qui-
 dam Armenius, Romanis tribunis accensus erat, strenuus inprimis et
 prudens et in adeundis periculis moderate audax. Huic itaque Cha-
 rangi (erant enim eius tentoria in extremis castris quam proximo
 hostium fixa,) mandat Narses ut in curruum vectores impetum faceret,
 eisque quantum posset noceret, ne amplius pabula transvehere aude-
 rent. Ipse vero confestim paucis e sua legione equitibus secum duc-
 tis, reliqua quidem plaustra intercipit et vectores trucidat. E qui-

ἀγρίῳ τε καὶ γεγηρακότι, προσάγει τῇ πύργῳ, ὃν δὴ ἐπὶ τῆς Α. C. 553
 γεφύρας οἱ Φράγγοι ἐτύγγανον ἐξαιρεγασμένοι, ἤπερ μοι εἶρη-^{I. I. 27}
 ται πρότερον. καὶ οὖν ἐνταῦθα προσπελάσας τὴν ἄμαξαν, πῦρ
 ἐμβάλλει τῷ χόρτῳ, μεγίστης δὲ φλογὸς ἐξαπίνης ἀρθείσης,
 5 ὁραδίως ἅπασα ἢ τύρσις ἐνεπίμπρατο, ἅτε δὴ ξύλοις ἐσκενα-
 σμένη. οἱ δὲ ἄνδρες τῶν βαρβάρων ὅποσοι ἐπὶ φρουρᾷ ἐτετά-
 χατο, ἐπειδὴ ἀμύνεσθαι οὐκ ἠδύνατο, ἀλλ' ἤδη πού καὶ αὐ-
 τοὶ πνροπολεῖσθαι ἤμελλον, ἐγνώσαν μεθεῖναι τὸ χωρίον, καὶ Β
 οἱ μὲν μόλις ἐνθένδε διεκπεσόντες ἐπὶ τὸ σφῶν στρατόπεδον
 10 καταφεύγουσιν οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τῆς γεφύρας ἐγκρατεῖς ἐγε-
 γήνητο. Τούτων δὲ οὕτω ξυνεεχθέντων, αὐτίκα οἱ Φράγ-
 γοι ταραχῆς, ὡς τὸ εἶκος, ἐνεπίμπλαντο, καὶ πρὸς τὰ ὕπλα
 ἐχώρουν. σφραδάζοντες τῷ θυμῷ καὶ λυτῶντες, κατέχειν τε
 ἐν ἑαυτοῖς τὰ φρονήματα οὐκ ἠδύνατο, ἀλλὰ τολμητίαι γε
 15 ἦσαν πέρα τοῦ μετρίου καὶ θαρσάλαιοι, ὡς μηκέτι ἡρεμεῖν ἐθέ-^{V. 31}
 λειν μήδε διαμέλλειν, ἀλλ' αὐθημερὸν παρατάττεσθαι καὶ ταῦτα
 προειρημένον αὐτοῖς ὑπὸ τῶν Ἀλαμανικῶν μάντεων, μὴ δεῖν
 ἐκείνης τῆς ἡμέρας διαμάχεσθαι, ἢ γινώσκειν ὡς ἄρδην ἅπαν-
 τες ἀπολοῦνται. οἴμαι μὲν οὖν εἰ καὶ τῇ ὕστεραίᾳ ἢ καὶ καθ'
 20 ἑτέραν ἢ ξυμβολῇ ἐγεγόνει, πάντως ἂν τοῦτο ἐκεῖνο ἐπεπόν- C
 θεσαν, ὅπερ καὶ ἐν τῷ τότε ἀπέβη. οὐ γὰρ δὴ πού ἢ τῆς ἡμέ-
 ρας ἐναλλαγῇ ἀπέχρησεν ἂν αὐτοῖς ἐς τὸ μὴ οὐχὶ ποινὰς ἀπο-
 1. Suid. s. v. σεσαγμένην: παρεισάγει. 4. ἐξαπίνης R., ἐξα-
 πιναιῶς vulg. 10. ἐγκρατεῖς add. ex R., Inpr. Romani e vestigio
 ponte potiuntur; addit igitur εὐθύς. Vulc. conl. κύριοι. 12.
 ἐνεπίμπλαντο R., ἀνεπίμπλαντο vulg. 16. διαμέλλειν R., δια-
 μέλλειν vulg. 20. πάντες R. 22. μὴ οὐχὶ R., μὴ οὐ vulg.

bus plaustis unum multo rurali aridoque foeno onustum turri admo-
 vet, quam Franci in ponte extruxerant, cuius supra mentionem feci.
 Hoc itaque plaustro ita ad turrim admoto, ignem foeno immittit. In-
 genti vero flamma repente sublata, facile universa turris utpote lignea
 conflagravit. Tum barbari quotquot in eius praesidio erant collocati,
 cum eam tueri non possent, ipsique incendio illo perituri videren-
 tur, stationem deserendam censuerunt; ac difficulter quidem inde de-
 lapsi, ad exercitum ipsorum confugerunt; Romani vero ponte potiuntur.
 His ita peractis Franci statim tumultu, uti par erat, pleni ad arma
 convolant, frementes ira et rabidi, et summa animi impotentia cor-
 reпти, ultraque modum audaces et praesidentes non ultra quiescendum
 sibi censebant, neque cunctandum, sed eo ipso die proelium commit-
 tendum; quantumvis Alemannici vates praedixissent illo die confligen-
 dum non esse, aut scirent se ad unum omnes perituros. Ego vero
 ita existimo, etiam si postridie aut alio ab hoc die proelium commis-
 sum fuisset, eundem plane, qui tunc fuit, eventum futurum fuisse.
 Neque enim unius diei immutatio hoc effecisset, quo minus impietatis
 suae poenas luerent. Ceterum sive hoc ita evenerit, sive etiam for-

A. C. 553 τίσαι ὧν ἐτύγγανον ἡσεβηκότες. πλὴν ἀλλ' ὁμως εἴτε οὕτω
 I. I. 27 ἕμβαν, εἴτε καὶ ἴσως τῶν Ἀλαμανικῶν χορησιολόγων ὅτι
 δὴ οὖν τρόπον τὰ ἐσόμενα ἐπιφρασαμένων, οὐ κενὸν τοῖς πολ-
 λοῖς οὐδὲ ἀτελεύτητον ἔδοξεν εἶναι τὸ μάντευμα. ὅπως δὲ τῶν
 ἐφεξῆς ἕκαστα ἐπράχθη, αὐτίκα ἐς τὸ ἀκριβὲς ὡς οἶόν τέ μοι
 λελέξεται.

ζ. Ὁ μὲν γὰρ τῶν Φράγγων λεὼς ὡδὲ πως εἶχεν ὀρμῆς,
 καὶ ἤδη αὐτοῖς τὰ ὄπλα μετεκεχείριστο. ἐξώπλισε δὲ καὶ ὁ
 Ναρσῆς τοὺς Ῥωμαίους, καὶ ὑπέξῆγε τοῦ στρατοπέδου, ἐφ'
 ᾧ ἐν μεταίχμῳ γενέσθαι, ὅπερ ἔδει αὐτοὺς ἐς φάλαγγα κα-10
 Δταστῆναι. ἐν ᾧ δὲ τὸ στράτευμα ἐκκίνητο, καὶ ἤδη ὁ στρα-
 τηγὸς τῷ ἵππῳ ἐπεβεβήκει, ἀγγέλλεται οἱ, ὡς Ἐρουλὸς τις ἀνὴρ,
 οὐ τῶν πολλῶν παρ' αὐτοῖς καὶ διαλανθανόντων, ἀλλ' εὐπατρί-
 δης ἐν τοῖς μάλιστα καὶ ἀρίδηλος, ἕνα τῶν οἰκείων θεραπεύοντων
 ἀπεκτονῶς εἴη οἰκτρότατα ἐφ' ὅτι οὖν καὶ σφαλέντα. αὐτίκα15
 δὴ οὖν ἐπισχὼν τῷ ἑντῆρι τὸν ἵππον, παράγει ἐς μέσον τὸν
 ἀνδροφόνον, ὡς οὐχ ὅσιον ὄν ἐπὶ τὸν πόλεμον ἵεναι πρὶν ἀπο-
 λυμῆσθαι καὶ ἀφαγνίσαι τὸ μίασμα. ἐπεὶ δὲ αὐτῷ πνυθα-
 νομένῳ τὸ πραχθὲν ἀνωμολόγει ὁ βάρβαρος καὶ οὐκ ἀνήγετο,
 τοῦναντίον μὲν οὖν καὶ ἐφετὸν εἶναι ἔφρασκε τοῖς κεκτῆμένοις20

P. 43 τοὺς σφετέρους δούλους ἧ βούλονται μετιέναι, ὅτι τε καὶ οἱ
 ἕτεροι, εἰ μὴ σωφρονοῖεν, ἀλλὰ γὰρ καὶ οἶδε παραπλήσια
 πείσονται· ἐπειδὴ οὖν ὥσπερ οὐ μεταμέλον αὐτῷ τῆς παροι-
 8. αὐτοῖς R., αὐτῷ vulg. 12. ἐπιβεβήκει R. 19. ἐφετὸν emen-
 davi: nam ἐφιέναι inter alia ab optimis scriptoribus pro permit-
 tere ponitur. Inter. licere asserebat. ἐφιτόν R., ἐφικτόν vulg.
 22. παραπλήσια R., παραπλήσιον vulg.

tasse Alemannicis vatibus quocunque tandem modo futura praedicen-
 tibus, certe non vanum neque irritum id vaticinium multis est visum.
 Quo pacto autem deinceps reliqua gesta sint, accurate statim, quoad
 eius fieri poterit, dicentur.

7. Franci itaque ita animis aestuabant, et iam arma corripue-
 rant. Narses etiam suos armavit castrisque eduxit, donec ad me-
 dium inter duos exercitus spatium venisset, ubi oportebat eos in aciem
 disponi. Interea vero dum exercitus movet, et iam praetor equum
 conscenderat, nuntiatur ipsi, Herulum quendam non e multis inter
 ipsos, neque obscurum, sed nobilem inprimis illustremque virum,
 quendam e domesticis suis servis, quod aliqua in re deliquisset, mi-
 serrime interfecisse. Statim itaque adductis habenis equum sistens,
 homicidam in medium producit, tanquam fas non esset proclium adire,
 nisi caede expiata. Interrogatus ergo ab eo barbarus, cum factum
 fateretur neque inficias iret, immo e contrario assereret, liberam do-
 minis esse potestatem de servis suis pro suo arbitrio decernendi, ut
 et alii scirent, nisi officium facerent, similiter secum actum iri: cum
 itaque veluti nulla caedis perpetratae poenitudine ductus, perversax

νίας, θρασύς γε ἦν ἔτι καὶ ὑπαγόρας καὶ λίαν φρονοῦντι ἐόκει, A. C. 553
 παρακελεύεται ὁ Ναρσῆς τοῖς δορυφόροις ἀποκτεῖναι τὸν ἄν- I. I. 27
 δρα. καὶ ὁ μὲν ξίφει τὴν λαπάρην διαορηθεὶς ἐτεθνήκει. ὁ δὲ
 τῶν Ἐρούλων ὄμιλος, οἳα δὴ βάρβαροι, ἠριῶντο καὶ ἐχαλέπαινον,
 5 καὶ ἀπόμαχοι ἔσσεσθαι διενουοῦντο. ὁ δὲ Ναρσῆς οὕτω πως τὸ τῆς
 μαιφονίας ἄγος ἀποδιοπομπησάμενος, καὶ τῶν Ἐρούλων ὀλίγα
 φροντίσας, ἐχώρει ἀνὰ τὴν παράταξιν, ἀνειπὼν ἐν κοινῇ καὶ ἀνα- B
 βοήσας, ὡς ὁ γε βουλόμενος τῆς νίκης μεταλαχεῖν, ξυνεπέσθω.
 οὕτω δὴ τι ἄρα διαφανῶς ἐπεποιθεὶ τῇ τοῦ κρείττονος ἐπικουρίᾳ,
 10 καὶ ὡς ἐπὶ προδιεγνωσμένοις ἐφοίτα. Σίνδουαλ δὲ, ὁ τῶν Ἐρού-
 λων ἡγεμὼν, αἰσχρὸν τι εἶναι ἠγεῖτο καὶ ἀγεννὲς, εἴ γε πολέμου
 τοσοῦτου ξυνεστηκότος, αὐτὸς τε καὶ ὁ ἀμφ' αὐτὸν στρατὸς
 λειποταξίου ἀλοῖεν, δόξοιεν τε τῷ μὲν ἔργῳ δεδιέναι τοὺς πο-
 λεμίους, σκῆψιν δὲ τινα καὶ προκάλυμμα τῆς δειλίας τὴν περὶ
 15 τὸν τεθνεῶτα εὐνοίαν πεποιῆσθαι. οὐκ οὐν ἠρξασθαι ἀνασχόμενος
 ἐσήμαινε τῷ Ναρσῆϊ ἀναμένειν, ὡς καὶ αὐτῶν ὅσον οὐπω πα-
 ρεσομένων ὁ δὲ, μενετεὰ μὲν οὐκ ἔφη, μελήσειν δὲ ὅμως αὐτῷ
 ὅπως ἂν ἐν δέοντι καὶ οἶδε τάξαιτο, εἰ καὶ ὀλίγῳ ὕστερον τυ- C
 χοιεν ἀφιγμένοι οἱ μὲν οὖν Ἐρούλοι εὖ μάλα ἐξωπλισμένοι,
 20 ἐπορεύοντο βιάην ἐν κόσμῳ.

ἡ. Ναρσῆς δὲ ἐπεὶ ἐν τῷ χάρῳ ἐγεγόνει, οὗ δὴ συμπλέ-
 κεσθαι ἔμελλεν, αὐτίκα ἐς φάλαγγα καθίστη τὸν στρατὸν καὶ

1. φρονοῦντι R., Lugd. pro φρονῶντι corr. in mg. φρονοῦντι. Vulc.
 praefert φρονῶντι. 5. ἀπόμαχοι — οὕτω πως om. R. 7. ἀνα-
 βοήσας R., βοήσας vulg. 12. Suid. s. v. λειποταξίου: αὐτὸς
 γε καὶ. 13. δόξοι R. 18. τετάξαιτο R.

et iactabundus, et caedem spiranti similis permaneret, Narses licto-
 ribus, ut cum interficiant, mandat; atque is quidem ense ilia perfossus,
 interiit. Herulorum vero turba, utpote barbari, dolebant moleste-
 que id ferebant, et a proelio se subducere statuebant. Narses vero,
 hoc pacto caede expiata, et de Herulis parum sollicitus, in aciem pro-
 gressus, edixit universae multitudini et proclamavit, ut quicumque
 victoriae particeps esse vellet, una secum sequeretur; usque adeo ille
 aperte divini numinis auxilio erat fretus, et veluti ad rem antea di-
 iudicatam accedebat. Sindual autem Herulorum dux turpe quiddam
 et generoso animo indignum censebat, si tanto proelio utrinque in-
 structo, ipse pariter et sui defectionis insimularentur; et viderentur
 re quidem ipsa hostes reformidasse; formidinem vero suam praetextu
 benevolentiae erga mortuum palliase. Nequaquam itaque conque-
 scere sustinens, Narseti significat, operiatur se, utpote iamiam cum
 suis adventurum. Narses vero se quidem non praestolaturum respon-
 dit, curaturum tamen, ut et ipsi suo in acie loco ordinentur, etiamsi
 paulo serius advenerint. Heruli itaque optime armati, bonoque or-
 dine oecius procedebant.

8. Narses autem cum ad locum pervenisset, ubi committendum

- A. C. 553 διέταττεν. οἱ μὲν οὖν ἰππέες ἑκατέρωθεν ἐπὶ τῶν ἄκρων ἐτετά-
 I. I. 27 γατο, δοράτια φέροντες καὶ ἰπέλας, τόξα τε καὶ ξίφη πα-
 ρηρωρημένα ἦσαν δὲ οἱ καὶ σαρίσσας ἐκράτουν. αὐτὸς δὲ ἐπὶ
 τοῦ δεξιοῦ κέως εἰστήκει. Ζανδαλᾶς τε, ὁ τῶν ὀπαδῶν ἐπι-
 στάτης, τοῦ τε θητικοῦ καὶ οἰκετικοῦ ὀπόσον οὐκ ἀπόλεμον ἦν,⁵
 ἀλλὰ καὶ οἷδε παρῆσαν. ἐπὶ θάτερα δὲ οἱ ἀμφὶ Βαλεριανόν
 τε καὶ Ἀοταβάνην, προστεταγμένον αὐτοῖς ὑποκρύπτεσθαι
 Διπρὸς βραχὺ ἀνὰ τὰ λάσια τῆς νάπης, καὶ ἐπειδὴν εἰσβάλλοιεν
 οἱ πολέμιοι, τότε δὴ ἀθρόον αὐτοῖς ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἐπιέναι,
 καὶ ἀμφιβόλους ποιῆσθαι. ἄπισαν δὲ τὴν μετᾶξὺ χώραν ὁ πε-
 V. 32 ζὸς εἶχεν. ἔμπροσθεν μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦ μετώπου οἱ πρωτοστάται
 θώρακας ποδήρεις ἐνειμένοι καὶ κράνη καρτερώτατα τὸν συνα-
 σπισμὸν ἐπεποίητο· ἐξῆς δὲ οἱ ἄλλοι ἐς βάθος ἀλλήλοις ἐνέκειντο,
 ἕως εἰς τοὺς οὐραγοὺς ὁ ξυλλοχισμὸς ἐτελεύτα τὸ δὲ ψιλὸν ἄ-
 παν καὶ ἐκηβόλον, ὅπισθεν περιέθει καὶ ἀνέμενε τὸν καιρὸν, ἥμι-
 κα δέοι ἀκροβολίζεσθαι. ἀπέκέρχιο δὲ τόπος τοῖς Ἑρούλοις, τῆς
 P. 44 φάλαγγος τὸ μεσοαίτατον, καὶ ἦν ἔτι κενὸς, οὐ γὰρ πω ἐκεῖ-
 νοι παρῆσαν. ἐν τούτῳ δὲ ἄνδρες δύο τῶν Ἑρούλων, ἐτύγ-
 χανον γὰρ ἤδη ἠῦτομοληκότες παρὰ τοὺς πολεμίους ὀλίγη ἔμ-
 προσθεν, ὡς καὶ ἀγνοεῖν δὴ πού τὰ ὕστερον τῷ Σίνδουαλ βε-²⁰

1. ἐτετάγατο R., τετάγατο vulg. 6. Pro οἱ R. καὶ. 8. εἰσ-
 βάλλοιεν R., εἰσβάλοιεν vulg. 11. μὲν add. R. ἐπὶ μετ. R. Post
 πρωτοστάται addit Intpr. quibus ad bellum erat cum Romanis
 iuncta societas. 12. ἐνειμένοι Lugd. mg. (Cl), vulg. ἐνημμένοι,
 R. corr. in mg. ἐνημένοι. 13. ἐνέκειντο R. Lugd., ἀνέκειντο edd.
 14. οὐραγοὺς R., Intpr. ad postremos usque, vulg. ἀγροῦς. ὁ
 ξυλλοχισμὸς add. R., Intpr. agmen claudebatur. 16. τόπος
 τ. Ἑρ. R., τοῖς Ἑρ. τ. vulg. 18. δύο R. Lugd., δύο edd. 20. ὕστερα R.

erat proelium, statim exercitum in phalangem instruxit atque dispo-
 suit; atque equites quidem utrinque ad alas erant collocati, hastas et
 peltas gestantes, arcus etiam et enses appensos, nonnulli etiam saris-
 sas habentes. Narses vero in dextro cornu constitit. Zandalas etiam
 familiae magister et quotquot ex servis et domesticis bello non inepti
 erant, adstabant. Ab utroque vero latere Valerianus et Artabanes
 cum suis copiis, quibus mandatum erat, ut nonnihil circa densiorem
 silvam laterent; cumque hostes impetum facerent, confestim in eos
 ex occulto irruerent omnique ex parte premerent. Omnem vero lo-
 cum intermedium pedites obtinebant. In ipsa enim exercitus fronte
 antesignani loricas ad pedes usque demissas induti, validissimasque
 galeas gestantes, testudinem fecerant; post hos vero alii densa in-
 ter se serie stabant, in agros usque desinentes. Universa vero le-
 vis armatura, sagittariique et funditores a tergo erant collocati, veli-
 tandi tempus operientes. Herulis vero in medio totius agminis locus
 erat designatus; neque enim adhuc illi advenerant. Interea duo He-
 ruli, qui paulo ante ad hostes defecerant, adeo ut quid postea consilii

βουλευμένα, ἔξωτρυνέτην ἅπαντας τοὺς βαρβάρους ὡς τάχι- A. C. 553
 στα ἐπιφοιτῶν τοῖς Ῥωμαίοις· „εὐρήσετε γὰρ αὐτούς,” ἐφά- I. I. 27.
 την, „ταραχῆς τε καὶ ἀκοσμίας ἀναπεπλησμένους, τοῦ μὲν
 Ἑρουλικοῦ στρατοῦ χαλεπαινόντων καὶ ξυγκινδυνεύειν ἀναινο-
 5 μένων, τοῦ δὲ ἄλλου πλήθους τῆ ἐκείνων ἀποστάσει καταπε- B
 πληγμένον”. τοῦτοις δὲ ὁ Βουτιλῖνος ἀνεπέπειστο ῥαδίως, τῷ
 βούλεσθαι, οἶμαι, ἀληθῆ γε αὐτὰ καθεστάναι. αὐτίκα δὴ οὖν
 ἐπῆγε τὸν στρατὸν, καὶ ἅπαντες ξὺν προθυμίᾳ ἐχώφουν ἰθὺ
 τῶν Ῥωμαίων, οὐ μὴν ἠρεμαῖοι, οὐδὲ κατὰ κόσμον, ἀλλὰ
 10 τοῖς ἀγγέλιασιν ἀνεπτρωμένοι, θορόβῳ εἶχοντο καὶ προπε-
 τεῖα, ὡς αὐτοβοεῖ ἅπαν τὸ ἀντιστατοῦν ἀναρπασόμενοι. ἦν δὲ
 αὐτοῖς ἡ ἰδέα τῆς παρατάξεως, οἶονεῖ ἔμβολον· δελτωτῷ γὰρ
 ἐφίκει, καὶ τὸ μὲν ἐμπρόσθιον, ὅποσον ἐς ὄξυ ἔληγεν, στεγανόν
 τε ἦν καὶ πεπυκνωμένον τῷ πάντοθεν ταῖς ὑσπίσι περιπεφρά-
 15 χθαι, φαίης τε ἂν αὐτούς σὺς κεφαλὴν τῆ συνθέσει ἀποτυ-
 πώσασθαι τὰ δὲ σκέλη ἐκατέρωθεν κατὰ στίχους τε καὶ λόχους C
 ἐς βάθος ξυγκείμενα, καὶ ἐπιπλεῖστον ἐς τὸ ἐγκάρσιον παρα-
 τεταμένα, διίστατο ἀλλήλων ἠρέμα καὶ ἀπεκέκριτο, καὶ προῖ-
 όντα ἐς μέγιστον εὐρος ἀπετελεύτα, ὡς καὶ τὸ μεταξὺ χωρίον
 20 κενὸν καθεστάναι, καὶ τὰ νῶτα γυμνὰ τῶν ἀνδρῶν στοιχηθὸν
 διαφαίνεσθαι. ἀπεστραμμένοι γὰρ σφᾶς αὐτοὺς ἐτύγγανον,
 ὅπως ἂν τοῖς μὲν πολεμίοις ἀντιπρόσωποι εἶεν, καὶ ἐκ τοῦ
 10. ἀναπτρωμένοι R. Pro εἶχοντο Bon. Vulc. conl. εἶλον-
 το. 11. ἀνιτατοῦν R. 12. Suid. s. v. ἔμβολον: οἶον
 εἰς. 18. Suid. διεκέκριτο. 22. ἂν deest ap. Suidam. οὐκ
 pro ἐκ Sph. Par.

cepisset Sindual, ignorarent, barbaros omnes incitabant, ut quam citissime Romanos adorirentur, affirmantes fore ut apud eos omnia tumultus et perturbationis plena essent deprehensuri, quod nimirum Herulorum copiae indignabundae secessionem fecissent, proeliumque una adire detrectarent; et reliquae multitudinis animi illorum defectione essent consternati. Hisce ita dictis Butilinus facile persuasus, quippe qui vera ut essent optabat, confestim copias in hostem eduxit, omnesque magna animorum alacritate recta in Romanos ferebantur, non quidem sensim et placide ordinateque, sed nuntiis animum ipsis alasque addentibus, turbulente ac praeccipitanter, tanquam primo impetu quidquid hostium esset discerpturi. Erat autem ipsis forma aciei instar cunei, *A* literae figuram prae se ferens, anteriore quidem sui parte in acutum desinens. Pressa enim erat et densa, scutis undequaque inter se consertis munita; dixisses suis caput sua structura efformare. Alae vero utrinque ex centuriis et decuriis in longum compositae, et ut plurimum in obliquum protensae, paulatim ab sese dilatabantur et dirimebantur, in maximam latitudinem desinentes; adeo ut locus intermedius vacuus relinqueretur, et nudata militum terga seriatim conspicerentur. Aversi enim inter se stabant, ut hostibus adversi essent,

A. C. 553 ἀσφαλοῦς ἀγώνιζοιτο τὰς ἀσπίδας προβεβλημένοι, τὰ δὲ ὑπὸ
 1. I. 27 σθίδια τῶ ἀλλήλοις ἀντιτετάχθαι διαφυλάττοιτο.

9. Ἀλλὰ γὰρ τῷ Ναρσῇ, τύχης τε αἰσίας κροήσαντι,
 καὶ τὸ πρακτέον ἀρίστα μηχανησαμένῳ, ἅπαντα ἐς δέον ἀπέβη.
 Δέπειδὴ γὰρ οἱ βάρβαροι ζὺν βοῆ πολλῇ καὶ ἀλαλαγμῷ δρο-5
 μαῖοι ἐπανελθόντες, συνέρῳαζαν τοῖς Ῥωμαίοις, αὐτίκα διέ-
 σειςαν τοὺς ἐπὶ τῇ ὀμφαλῇ πρωτοστάτας ἀμφὶ τὸ κένωμα ἐσ-
 πεσόντες· οὐπω γὰρ παρήσαν οἱ Ἑρουλοὶ, ἢ τε ἀρχή, διατε-
 μοῦσα τὸ βάθος τῶν λόχων, καὶ φόνον οὐ πολὺν ἐργασαμένη,
 ὑπὲρ τοὺς οὐράγους ἐξηνέχθη. ἔνιοι δὲ αὐτῶν καὶ περαιτέρω 10
 ἐχώρουν ὡς τὸ στρατόπεδον τῶν Ῥωμαίων αἰρήσοντες. τότε
 δὴ ὁ Ναρσῆς ἐπικάμψας ἠρέμα καὶ ὑπομηκύνας τὰ κέρα, καὶ
 ἐπικάμπιον ἐμπροσθίαν (ὡς ἂν οἱ τακτικοὶ ὀνομάσαιεν) τὴν
 φάλαγγα καταστήσας, παρακελεύεται τοῖς ἵπποτοξόταις ἐφιέ-
 ναι τὰ βέλη ἐκατέρωθεν ἐναλλάγδην ἐς τὰ μετὰφρενα τῶν πο-15
 λεμίῳν. οἱ δὲ κατὰ ταῦτα ῥαδίως ἐποιοῦν. ἄτε γὰρ πεζοὺς
 P. 45 ὄντας τοὺς βαρβάρους ἐκ τῶν ἵππων ὑπερανέχοντες, εὐκολώ-
 τατα ἠδύνατο βάλλειν τὸ ἀφεστηκὸς καὶ ἠπλωμένον καὶ ἐλεύ-
 θερον τοῦ ἐπιπροσθούτος. καὶ ἦν οὐ χαλεπὸν, οἶμαι, τοῖς ἐπὶ
 τῶν ἄκρων ἵπποταῖς τὸ μὲν κατὰ σφῆς μέρος τῶν δυσμενῶν 20
 καὶ πλησιαίτατον ὑπερβαίνειν τοῖς βέλεσι, τοὺς δὲ ἀντικρὺ
 φαινομένους τιτρώσκειν. διεπερονῶντο τοιγαροῦν πάντοθεν τὰ
 1. σθίδια διὰ τὸ Suid. 5. πολλῇ add. ex R. et Intpr. cum clamore in-
 genti. 6. αὐτίκα δὲ R. 11. αἰρήσαντες R. 12. τὰ κέρα R., τὰ κέρατα vulg.
 et ex tuto confliherent, scutis protecti; terga vero mutua illa inter se
 contrapositione tuerentur.

9. Narsesi autem, et prosperam fortunam nacto, quique quod
 facto erat opus optime excogitarat, cuncta ex animi sententia succes-
 sere. Postquam enim barbari ingenti clamore ululatuque excitato
 concitatus proruentes impetum in Romanos fecerunt, confestim ante-
 signanos medio inter duo cornua loco stantes perrumpentes in vacuum
 illum exercitus locum irruerunt; neque enim adhuc Heruli advena-
 rant: et prima quidem barbarici exercitus pars, perfracta ordinum
 serie, et caede non magna edita, in postremum aciei agmen delata
 est, nonnulli vero etiam ulterius progressi, tanquam Romanorum ca-
 stra capturi. Tum Narses inflexis sensim porrectisque alis, inversa
 aciei fronte (quod artis illius periti ἐπικάμπιον ἐμπροσθίαν vocave-
 rint) equitibus sagittariis mandat, ut utriusque sagittas in hostium
 terga mutuo emittant; quod et ipsi facile praestabant. Cum enim
 barbari pedites essent, ipsi ex equis editiores existentes facillime po-
 terant ferire distantes expansosque, neque eis anterieus officere valen-
 tes. Neque erat difficile arbitror equitibus ad extremitates constitutis
 proximos sibi et quam maxime vicinos hostes sagittis transmittere;
 eos vero qui ex adverso conspiciebantur vulnerare. Traiciebantur
 itaque Francis omni ex parte terga, Romanis quidem qui ad dextrum

νῶτα οἱ Φράγγοι, τῶν μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρας τεταγμένων A. C. 55
 Ῥωμαίων τοὺς ἐκεῖθεν λυμαινομένων, τῶν δὲ ἐπὶ θάτερα τοὺς I. I. 27
 ἐτέρους. οὕτω τε οἱ ἄτρακτοι παραλλὰξ ἐς τὰναντία φερόμε-
 νοι, καὶ ἅπαν τὸ παρεμπίπτον διαφθείροντες ἐλάνθανον, οὔτε
 5 φρυλάσσονται τῶν βαρβάρων οἶων τε γιγνομένων, οὔτε ὄθεν
 βάλλονται σαφῶς ἐπισκοπούντων. ἀντιμέτωποι γὰρ τοῖς Ῥω- B
 μαίοις ἐστῶτες, καὶ ἐς μόνον τὸ καθ' αὐτοὺς ὡς ἕκαστοι ἀπο-
 βλέποντες, καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἔμπροσθεν ὀπλίτας ἐκ χειρὸς
 διαμαχόμενοι, τοὺς δὲ ἵπποτοξότας ὡς δὴ ὀπισθε τεταγμέ- V. 33
 10 οὺς οὐ μάλα ὄρωντες, τὰ τε στέρα οὐ βαλλόμενοι, ἀλλὰ τὰ
 νῶτα, οὐκ εἶχον διαγιγνώσκειν οὐπερ ἐτύγγανον ὄντες κακοῦ.
 τοῖς δὲ πλείστοις οὐδὲ τοῦ διαπορεῖν καὶ ἀμφιγυνοῆσαι τὰ ποι-
 ούμενα χώρα ἐγίγνετο, ἅμα τῇ πληγῇ τῆς τελευτῆς ἐπιφοιτώ-
 15 σης. πιπτόντων γὰρ αἰεὶ τῶν ἐκτός, εὐθύς οἱ ἐνδοθεν ἀνεφαί-
 10 δοντο, καὶ τούτου θαμὰ γιγνομένου, διέξῳε αὐτοῖς τὰ πλήθη
 ὡς τάχιστα καὶ ἠφανίζετο, καὶ ἐς ὀλιγότητα ὑπεχώρει. ἐν τού- C
 τῇ δὲ Σίνδουάλ τε καὶ οἱ Ἑρουλοι πελάσαντες τῇ μάχῃ, ὕπαν-
 τιάζουσι τῶν πολεμίων τοῖς διαπεραιωθείσι τὴν παράταξιν καὶ
 προαλαμένους. αὐτίκα δὴ οὖν αὐτοῖς ἐς χειρὰς ἐλθόντες ἔργον
 20 εἶχοντο· οἱ δὲ τῷ ἀπροσδοκῆτι καταπλαγέστες, καὶ μᾶλλον ἐν-
 ἔδραν εἶναι τὸ χρῆμα ὑποποθήσαντες, εὐθύς ἐς φρυγὴν ἐτρά-
 ποντο, κατατιώμενοι τοὺς αὐτομολήσαντας, ὡς δὴ ὑπ' ἐκεῖ-
 6. ἀντιμέτωπα R. 9. ὀπισθεν vulg. 11. διαγιγνώσκ. vulg.
 12. τοῦ Lugd., τὸ R., τῶν Par. ἀμπαγνοῆσαι R. 19. προα-
 λαμένοις Lugd., προαλαμένοις R., προαλωμένοις edd.

cornu positi erant, hostem ea in parte infestantibus: qui vero in
 sinistro cornu erant, eos qui in altera: cumque ita tela alternatim
 utraque ex parte in contrarium ferrentur, et quicquid obvium erat
 disperderent, barbari neque telorum ictus evitare poterant, neque
 unde ferirentur satis animadvertabant. Cum enim Romanis adversa
 fronte oppositi starent, singulique in id tantum, quod prae mani-
 bus erat, intenti respicerent, et adversus gravis armaturae milites
 in principiis stantes proeliarentur; equestres autem sagittarios ut-
 pote retro positos non conspicerent, et telorum ictus non pectori-
 bus sed tergibus exciperent; quo mali venissent intelligere non poterant.
 Plerisque vero eorum ne dubitandi quidem ambigendique de iis quae
 agebantur locus relinquebatur; statim cum ipso ictu morte eos corri-
 piente. Cadentibus enim semper exterioribus, statim interiorum
 terga nudabantur, cumque id assidue continenterque fieret, copiae
 quam citissime labefactabantur atque interibant, et ad paucitatem
 redigebantur. Interea Sindual et Heruli cum proelio appropinquas-
 sent, in hostes incurrunt, qui perfracta penetrataque Romanorum acie,
 reliquos praevertent. Statim itaque atque ad manus ventum est,
 pugnam cum eis consuerunt: at illi inopinato rei eventu percussi, immo
 potius insidias esse suspicati, confestim in fugam sunt versi; trans-
 fugas insimulantes, quod ab eis essent decepti. Sindual vero acriter

A. C. 553 *νων ἔξηπατημένοι. οἱ δὲ ἀμφὶ Σίνδουαλ οὐκ ἀνέεσαν, ἀλλ'*
 1. I. 27 *ἐνέκειντο, ἕως τοὺς μὲν κατεστόρεσαν, οἱ δὲ ἐς τὰς τοῦ ποτα-*
μοῦ ἐξέπεσον δίνας. οὕτω τε τῶν Ἐρούλων τῶ σφετέρῃ χώρῃ
 D *ἔγκαταστάτων, τό τε κένωμα ἐπληροῦτο, καὶ ἡ φάλαγξ συν-*
ἐκέλειστο, καὶ τολοιπὸν οἱ Φράγγοι, καθάπερ εἰς ἄρκυς ξυνει-
λημμένοι, ἐκτείνοντο πάντοθεν. ἡ τε γὰρ τάξις αὐτοῖς τελεώ-
τατα διελέλυτο, καὶ χύδην ἐπὶ σφῶς ὑπελίττοντο, οὐκ ἔχον-
τες ὅ, τι καὶ γένοιτο. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι οὐ μόνον τοῖς τόξοις
αὐτοὺς διεχρῶντο, ἀλλὰ τό τε ὀπλιτικὸν καὶ οἱ ψιλοὶ ἐπήεσαν,
δοράτιά τε ἀκοντίζοντες καὶ τοῖς κόντοις διωθόμενοι, καὶ ταῖς
 10 *μαχαίραις κατατέμνοντες, οἱ τε ἰππεῖς ὑπερκερώσεις ποιούμε-*
νοι ὑπεδέχοντο αὐτοὺς εἶσω καὶ ἀπελάμβανον. εἰ δέ τι αὐτῶν
 P. 46 *καὶ διέφυγε τὰ ξίφη, οἱ δὲ τῇ διώξει ἐκβιαζόμενοι ἐς τὸν ποτα-*
μὸν κατεφέροντο, καὶ ὑποβρύχιοι γιγνόμενοι ἔθνησκον οἰμωγῇ
τε ἠκούετο ἀπανταχοῦ τῶν βαρβάρων οἰκτρότατα διολλυμένων
 15 *αὐτός τε δὴ οὖν Βουτιλῖνος ὁ στρατηγὸς καὶ ὄλον τὸ στρατεύ-*
μα πανωλεθρία ἠφάνιστο, ἐν τοῖς καὶ οἱ τῶν Ἐρούλων πρὸ
τῆσδε τῆς ξυμπλοκῆς μεταβάντες, καὶ οὐδεὶς ὅστις τῶν Γερμα-
νῶν ἐς τὰ πάτρια ἐνόστησεν ἦθη, ὅτι μὴ πέντε ἄνδρες ὀπιθροῦν
τρόπῳ διαδεσραχότες, πῶς δὲ οὐκ ἂν εἴη ἀριδὴλον, ὡς ποινὰς
 20 *ὑπέσχον τῶν ἀδικημάτων, καὶ ὑπερτέρα τις αὐτοὺς μετῆλθεν*
ἀνάγκη; ὁ μὲν γὰρ μυρῖος ἐκεῖνος ὄμιλος τῶν Φράγγων τε καὶ
Ἀλαμανῶν, καὶ τῶν ὅσοι δὴ αὐτοῖς τυχὸν ἕτεροι τὸν πόλε-

1. *ἀνέεσαν* — *ἐνέκειντο* R. (Cl.), *Intpr. intermittendo — instiui.*,
ἀνήεσαν — *ἐκείντο* vulg., *Lugd. mg. ῥσ. ἐνέκειντο.* 14. *καὶ*
ὑποβρύχιοι — *ἠκούετο* add. ex R. et *Intpr. et gurgitibus hausti*
interibant. unde et barbarorum continens eiulatus — audiebatur.
 18. *συμπλ. R.* 20. *εἴη om. R.*

eis absque ulla intermissione instabat, donec alios quidem prostravit, alios vero in vorticosum flumen adegit. Atque ita Herulis in suum locum receptis, vacuitas illa in medio exercitus suppleta est, et phalanx clausa: Francique deinceps veluti retibus involuti, omni ex parte caedebantur. Nam et ordo ipsorum penitus erat dissolutus, et confuse inter se glomerabantur, quid facerent ignari. Romani autem non solum sagittis eos interficiebant, sed et gravioris et levioris armaturae milites inveci hastas in eos torquebant, et contis profligabant, ensibusque obtruncabant; equites etiam diductis alis eos circumveniebant et concludebant; si qui vero eorum enses effugerant, hi ipsi insectantium vi compulsi praecipites in flumen ferebantur, barbaris passim miserime pereuntibus. Ipse itaque dux Butilinus cum universo exercitu ad internecionem perit: inter quos etiam illi Heruli qui ante proclium transfugerant; neque quisquam e Germanis ad suos est reversus, praeter quinque viros, quocumque tandem modo illi evaserint. Quoniam vero pacto non sit perspicuum eos impietatis suae poenas luisse, superiore quadam necessitate ipsis incumbente? Infinita

μον ξυνδιήνεγκαν, ἄρδην ἀνήρπαστο, μόνοι δὲ ὄγδοήκοντα τῶν A. C. 553
 Ῥωμαίων ἄνδρες ἀπέθανον, οἳ δὲ ἐτύγγανον ὑποδεξάμενοι I. I. 27
 τὴν πρώτην ἐμβολὴν τῶν πολεμίων. ἤρριστευσαν δὲ ἐν τῷδε B
 τῷ ἔργῳ τῶν μὲν Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων σχεδόν τι ἅπαντες,
 5 βαρβάρων δὲ τῶν ξυστρατενομένων Ἀλίγερονος ὁ Γότθος (πα-
 ρρὴν γὰρ καὶ ὃς ἐν τῇ μάχῃ), Σίνδουάλ τε ὁ τῶν Ἐρούλων στρα-
 τηρὸς, καὶ οὐδέν τι ἔλειπτον ἔσχε τῶν ἄλλων. ἅπαντες δὲ τὸν
 Ναρσῆν ἐν ἐπαίνῳ ἐποιοῦντο καὶ ἀπεθαύμαζον, ὡς τῇ ἐκείνου
 προμηθεΐᾳ ἐπὶ μέγα δόξης χωρήσαντες.

- 10 ἰ. Νίκη γὰρ οὕτω λαμπρὰ καὶ διαφανὴς καὶ ἐς τόδε
 ὑπερβολῆς προελθοῦσα οὐ ῥαδίως, οἶμαι, ἀνὰ τὸν ἔμπροσθεν
 χρόνον ἐτέρῳ τῷ ξυνηρέχθῃ. εἰ δέ που ἄρα καὶ ἕτεροι πρότε-
 ρον παραπλήσια τοῖς Φράγγοις πεπόνθασιν, ἀλλ' εὖροις γε ἄν C
 καὶ ἐκείνους ἀδικίας ἕκατι διαφθαρέντας. Δάτις μὲν γὰρ πά-
 15 λαι ὁ Δαρείου σατραπῆς ἅμα στρατεύματι Περσικῷ, Μαρα-
 θωνάδε ἀφιγμένος καταστρέψασθαι τὴν Ἀττικὴν ᾤετο χρεῖται,
 καὶ μὲν δὴ καὶ ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα. αἰτία δὲ ἦν τῆς ἐφόδου
 ὅσιον μὲν οὐδὲν οὐδὲ δίκαιον· ὅτι δὲ βασιλέα Δαρεῖον, ὡς ἔοικε,
 20 τοῦ τῆς Ἀσίας μέγεθος οὐκ ἐχώρει, ἀλλὰ δεινὰ ἐποιεῖτο εἰ μὴ
 20 χειρώσοιτο καὶ τὴν Εὐρώπην. ταῦτά τοι καὶ ἠσσωῖντο ἀνακρά-
 τος ὑπὸ Μιλτιάδου οἱ Μῆδοι. τοσοῦτοι γὰρ αὐτῶν ἐν τῷδε
 3. δ' ἐν R. 13. τοῖς Φράγγοις add. ex R. et Intpr. non absi-
 milem — cladem — quam et Franci. 14. καὶ om. R. 15. Vulg.
 et R. Μαραθῶνα δὲ. 18. οὐδὲν inserui ex R., vulg. et Intpr.
 om. 20. Intpr. unde per Miltiadem devicti cum Date ipso et
 principe et debellati sunt Medi.

enim illa Francorum pariter et Alemannorum turba, et quotquot alii sociale cum ipsis bellum gesserant, penitus deleti sunt; soli vero ex Romanis octoginta viri desiderati, qui quidem primum hostium impetum exceperant. In hoc autem proelio strenue rem gesserunt, e Romanis legionibus fere omnes; ex auxiliaribus vero barbaris Aligernus ille Gothus (nam et ipse conflictui interfuit) et Sindual Herulorum dux nihilo aliis inferior. Omnes vero Narsetem laudibus extollebant atque admirabantur, tanquam ipsius prudentia ad tantam gloriam evecti.

10. Adeo enim illustrem ac splendidam, adeoque excellentem victoriam non facile crediderim prioribus seculis cuiquam obtigisse. Si qui vero etiam alii antehac non absimilem cladem acceperunt, reperies et illos ob iniusta impiaque ipsorum facta periisse. Datis enim olim Darii satrapa ubi cum Persarum exercitu Marathonem venisset, Atticam se, immo vero universam Graeciam, eversurum sperabat. Causa vero expeditionis neque aequa neque iusta erat; sed cum Darii rogem, uti videtur, Asiae magnitudo non caperet, grave ipsi molestumque erat nisi etiam Europam subiugaret: idcirco etiam summa vi devicti sunt a Miltiade Medi. Tot enim ab ipso in illo proelio caesi fuerunt, ut Athenienses, cum ante pugnam (ita enim fertur,) comminati essent, se totidem numero hircos Dianae sacrificaturos

A. C. 553 τῷ ἔργῳ ἀνήρηνται, ὥστε ἀμέλει πρὸ τῆς μάχης τοὺς Ἀθη-
 I. I. 27 ναίους (λέγεται γὰρ οὕτω) χιμάρους ἰσαριθμούς τῶν ἀπο-
 D λουμένων δυσμενῶν τῇ Ἀρτέμιδι θύσειν ἀπειλήσαντας, ἐς
 τοσοῦτον ἕλην ἐντυχεῖν τῇ Ἀγροτέρα, καὶ ἀπόνασθαι τῆς εὐ-
 θηρίας, ἐς ὅσον μὴ οἶους τε γενέσθαι τὸ χαριστήριον ἀποτί-5
 V. 34σαι, ἀλλ' ἐπιλιπεῖν θυομένας ἔτι τὰς αἶγας, καὶ πρὸς ἀντί-
 δοσιν μὴ διαρκέσαι. Ξέρξης δὲ ἐκεῖνος ὁ πάννυ, καὶ τὰ τοῦ
 Ξέρξου θάματα, τῷ ἄρα γε τρόπῳ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων νενίκη-
 ται, ἢ ὅτι ὁ μὲν ἀλαζών τε ἦν καὶ ἀτάσθαλος, καὶ καταδου-
 λωσόμενος ἦει τοὺς οὐδὲν ἡδίκηκτάς, μόνῳ τε τῷ πλήθει πεί-10
 συνος καὶ τῇ τῶν ὀπλων παρασκευῇ, εὐβουλία οὐ μάλα ἐχρή-
 το· οἱ δὲ ὅσαί γε δρωῖντες, ὑπὲρ τῆς σφετέρως ἐλευθερίας ἡμῶ-
 P. 47νοντο, οὐδὲν αὐτοῖς τῶν ἐς δύναντιν παρεμμένον, ἀλλὰ βου-
 λευόμενοί τε τὰ θέοντα καὶ ἐπιτελοῦντες; τὰ δὲ Γυλίππου
 τρόπαια τοῦ Σπυριτιάτου, τὴν τε Νικίου καὶ Δημοσθένους κα-15
 τάλυσιν, καὶ ἅπαντα τὰ ἐν Συρακούσαις κακὰ, μῶν ἄλλοθεν
 εὔροι τις ἂν γεγενημένα ἢ ἐξ ἀνοίας τε καὶ ἀδικίας; τί γὰρ
 ἠβούλοντο οἱ Ἀθηναῖοι, τοὺς ἐπὶ θύραις πολεμίους ἀφέντες,
 οἱ δὲ ὡς πορρωτάτω ἐπιστρατεύειν καὶ λυμαινεσθαι τῇ Σικε-
 λλίᾳ; πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα ἔχοι τις ἂν ἀπαριθμείσθαι 20
 ἀφροσύνης τε καὶ ἀδικίας τοιαύδε κνήματα, καὶ ὅπως σίνονται
 τοὺς χρωμένους, πλὴν ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἠγοῦμαι ἀποχρώντως
 2. χιμαίρας R. 3. τῇ Ἀρτέμιδι R., vulg. articulus dec st. 4. ἀ-
 πόνασθαι R. (Cl.), ἀπώναςθαι vulg. εὐκηνρίας Lugd. in mg.
 6. ἀλλ' om. R. 10. εἶη R. 2. m. 13. παρεμμένον R.,
 παρεμμένων vulg. 14. Γυλίππου vulg. 15. τὴν τε R. Lugd.,
 τὴν γε edd. 17. ἂν ins. ex R. 18. οἱ om. R. 19. οἱ δὲ
 R., οὐδὲ vulg. Lugd. in marg. adscriptum habet: ἔλλειπει. Bon.
 Vulc. aut οὐδὲ delendum, aut ἀδεῶς scribendum censebat.
 21. κνήματα R., Intpr. origines, νοήματα vulg.

quot hostes interfecissent, adeo propitiam habuerint venatricem deam, adeoque prospere venarentur, ut suscepta vota persolvere nequirent, sed sacrificatis etiam capellis numerum caesorum exaequare non possent. Xerxes vero ille magnus et Xerxis miracula, quonam obsecro modo a Graecis victa sunt, quam quod ille quidem et arrogans et iniquus erat, et eos subiugaturus venerat, a quibus nullam iniuriam acceperat? Et sola multitudine armorumque apparatu fretus, recto consilio non admodum utebatur. Graeci vero aequa facientes pro sua libertate pugnabant, nihil quoad eius fieri poterat praetermittentes, sed quod in rem ipsorum esset et consultantes et exsequentes. Gylippi vero Lacedaemonii trophaea, et Niciae Demosthenisque cladem, omniaque ad Syracusas mala, num aliunde quispiam fluxisse comperiet quam ex amentia pariter et iniquitate? Quid enim sibi volebant Athenienses, cum, hoste qui pro foribus erat neglecto, quam longissime a domo exercitum ducerent, Sicilianque infestarent? Posset vero

ἐν τῷ παρόντι εἰρησθαι. Τότε δὲ οἱ Ῥωμαῖοι, (ἐς γὰρ τὰ A. C. 55
 πρότερα αὐθις ἰτέον,) τοὺς μὲν σφετέροους νεκροῦς, ἢ νερόμι- I. I. 27
 σται, καταχόσαντες, τοὺς δὲ τῶν πολεμίων σκυλεύσαντες, μέγα B
 τι χρῆμα ἤθροισαν ὄπλων, καταστρεψάμενοί δὲ αὐτῶν καὶ
 5 τὸ χάρακμα, καὶ ἅπαντα διαρπάσαντες, οὕτω δὴ τῇ λεία
 σεσαγμένοι, παιανίζοντές τε καὶ στεφανηφοροῦντες, καὶ τὸν
 στρατηγὸν ἐν κόσμῳ προηγούμενοι, ἐς τὴν Ῥώμην ἐπανῆλθον.
 ἦν δὲ ἰδεῖν ἐπιπολὺ τὰ ἀμφὶ Καπύην ἅπαντα πεδία τῷ λύθρῳ
 περιρρέομενα, καὶ ὑπερχειλῆ τὸν ποταμὸν τῷ ὑπερπεπλησθαι
 10 ἰσσωμάτων. ἐμοὶ δὲ τις τῶν ἐπιχωρίων καὶ ἐλεγείῳ τι ἔφη ἐς
 κῆρβιν τινὰ λιθίνην ὑπὸ τοῦ γεγράφθαι ἀμφὶ τὰς ὄχθας τοῦ
 ποταμοῦ ἰδρυμένην, ὧδέ πως ἔχον· C

Ῥεῖθρα Κασουλίνου ποταμοῦ βεβρωχημένα νεκροῦς;
 Δέξατο Τυρσηνῆς ἠϊόνος κροκάλῃ,
 15 Ἦνικά Φραγγικὰ φῦλα κατέκτανεν Ἀυσονίς αἰχμῇ,
 Ὅπποσα δειλαίῳ πεῖθετο Βουτιλίῳ·
 Ὀλβιστον τόδε χεῦμα, καὶ ἔσσειται ἀντὶ τροπαίου
 Αἵματι βαρβαρικῷ δηρὸν ἔρηνθόμενον.

2. πρότερα R., πρότερον vulg. 3. τοὺς δὲ τῶν R., τοὺς τῶν
 vulg. 6. σεσαγμένοι. Sic Suidas s. h. v. Lugd. in marg.
 Intpr. onusti, σεσαγγενυμένοι R. et vulg. 8. Κάπουαν R. et
 vulg. 9. ὑπερπεπλησθαι R. et Intpr., ὑποπεπλησθαι vulg. 11.
 Versus Agathiae ipsius, qui inter eius epigrammata referri debuis-
 sent a Brunckio. ὑπὸ τὰς ὄχθας R. 12. οὐδέ πως R., οὐδέ πη
 vulg. 13. Κασουλ. Const. Porph., Κανσουλ. R., Κασουλ. vulg.
 16. ὄπποσα Lugd., ὄπόσω R. 17. ὄλβιστον. Sic edidi ex con-
 Iacobsii ad Anthol. Gr. III. p. 951; ὄλβιον ἀν τόδε vulg., ὄλβιον
 αὐ τόδε R., ὄλβι... τόδε Lugd. ῥεῦμα Const. P.

quispiam etiam alia multa eiusmodi stulta iniquaque consilia enu-
 merare, utque suis auctoribus sint pernicioosa; sed haec nunc com-
 memorasse suffecerit. Tum vero Romani (redeundum enim est ad in-
 stitutum) cum suis qui in proelio cecidissent patrio more tumulassent,
 hostiumque cadavera spoliassent, maximam armorum vim congess-
 erunt. Vallo etiam ipsorum subverso, omnibusque direptis, ita tan-
 dem praeda onusti, paeana canentes, et corollis redimiti, et prae-
 fectum decenter compositaeque deducentes, Romam redierunt. Videre
 autem erat longe lateque circa Capuam campos omnes cruore ac
 tabo perfusos, et fluvium prae cadaverum, quibus opplebatur, multi-
 tudine exundantem. Mihi vero quidam ex indigenis retulit, carmen
 quoddam tabulae saxae a quopiam inscriptum fuisse, ad ripas flumi-
 nis positaе, quod sic habet:

Densa Casulino raptata cadavera ab amne

Tyrrheni accepit vasta crepido maris,

Ausonius Francus quo tempore straverat ensis,

Quotquot Butilino paruerant misero.

Felicem o fluvium! fuerit vice namque trophaei,

Barbarico tingi posse cruore diu.

A. C. 553 τοῦτο μὲν οὖν τὸ ἐπίγραμμα, εἴτε ὡς ἀληθῶς ἐγχερά-
 I. I. 27 ραχται τῇ λίθῳ, εἴτε καὶ ἄλλως ἀδόμενον ἐς ἐμὲ ἵκετο,
 οὐδὲν οἶμαι τὸ κωλύον ἐνθάδε ἀναγεγράφαι. ἴσως γὰρ καὶ
 ἐς μαρτύριον οὐκ ἄχαρι ἂν εἴη τῶν ἐν τῇδε τῇ ἔμπλοκῇ γε-
 γενημένων.

5

ια'. Ἐν τούτῳ δὲ τοῖς Ῥωμαίοις ἠγγέλλετο καὶ τὰ ἐν
 DBενετία ἐπὶ Λευθαρίῳ τε καὶ τοῖς ἄμφ' αὐτὸν ἅπασιν ξυνε-
 νεχθέντα. τότε δὴ οὖν καὶ μᾶλλον οἳ τε ἀστοὶ καὶ τὰ στρατεύ-
 ματα χορείας ἐτέλουν καὶ πανηγύρεις, ὡς οὐδὲν ἔτι αὐτοῖς
 ἀντιῆκον προσγενησόμενον, ἀλλ' ἐν εἰρήνῃ τολοιπὸν βιοτεύσον-10
 τες. τῶν γὰρ ἐμβαλόντων ἐς τὴν Ἰταλίαν πολεμίων οὕτω δὴ
 ἀπανταχοῦ διολωλότων, οὐκ ᾔφοντο ἄλλους ἐπιβήσεσθαι. καὶ
 ταῦτα μὲν τὸ πλήθος διανοεῖτο, οἷα οὐ τῶν ἀκριβῶν στοχά-
 ζεσθαι πεφυκότες, ἀλλ' ἐς ὄρασιώνην ἐκβεβλημένοι, καὶ πρὸς
 τὸ ἠδόμενον τῆς γνώμης ἅπαντα κρίνοντες. τῇ δὲ Ναρσῇ ὁρ-15
 P.48 θῶς ἕκαστα διασκοποῦντι, ἀκολασία ἐδόκει τὸ χοῦμα καὶ πα-
 ραφροσύνη, εἴ γε ᾔφοντο μηκέτι ἔξῃιν ἀνάγκην ἐτέρους ὑπο-
 δέεσθαι πόρους, ἀλλὰ χοῦμαι μᾶλλον ἐς τὸ τρυφερώτερον τῆς
 διαίτης ἐς αἰὲ μεταβεβλήσθαι. ἐλείπετο γὰρ, οἶμαι, αὐτοῖς ὑπὸ
 ἀβελτερίας τὰς ἀσπίδας τυχόν καὶ τὰ κράνη ἀμφορέως οἴνου20
 ἢ καὶ βαρβίτου ἀποδόσθαι, οὕτω περιττὰ τολοιπὸν καὶ ἀνό-

12. ἄλλα R. pro ἄλλους. 14. ἐκβεβλημένοι R., ἐμβεβλημένοι vulg.
 et Intrp. involuiti. 19. ἐλείπετο R. Lugd. corr. (Cl.), ἐλίπετο
 vulg. 20. ἀβελτηρίας R. 21. ἦ ins. ex R.

Hoc itaque epigramma sive revera saxo incisum fuit, sive alioqui ho-
 minum sermonibus celebratum ad me pervenit, non abs re, ut arbi-
 tror, hoc loco a me est relatam. Fucrit enim non inelegans monu-
 mentum eorum quae illo proelio acciderunt.

11. Interea vero Romanis nuntiatum est, quem exitum Leutharis
 omnesque eius copiae in Venetis habuissent. Tum itaque multo am-
 plius et cives et exercitus festivas choreas ludosque panegyricos
 agitabant, tanquam nihil ultra hostile metuentes, et in pace tran-
 quillitateque deinceps victuri. Hostibus enim Italiam sua invasione
 inquietantibus ita passim penitus deletis, non putabant alios super-
 venturos. Atque hoc quidem erat multitudinis iudicium; quippe
 quae nequaquam accurate res perpendere solet, sed otio ignaviae-
 que immersa ex eo, quod iucundum gratumque ipsi est, omnia iudi-
 cat. Narseti vero recte omnia consideranti stultitia dementiaeque
 videbatur, si ademptam sibi deinceps omnem alios labores sube-
 undi necessitatem putarent; sed molliori vitae sese totos dederent.
 Parum enim aberat, ut prae stoliditate scuta et galeas amphoris
 vinariis et barbittis commutarent: adeo supervacanea inutiliaque sibi
 in posterum fore arma rebantur. Narses autem verisimiliter colli-

νητα ἡγοῦντο τὰ ὄπλα. ὁ δὲ στρατηγὸς τὰ εἰκότα διεγίνω- A. C. 553
 σκεν, ὡς ἄρα καὶ αὐθις πόλεμοι ἔσονται Φραγγικοὶ, καὶ ἔδε- I. I. 27
 δέει, μὴ ποτε οἱ Ῥωμαῖοι ἐς τὸ ἀβροδίατον τραπέντες, τὰ
 φρονήματα διαφθαρεῖεν· εἴτα εἰ παρατάξεως ἐπέλθοι καιρὸς,
 5οἱ δὲ, ὄκνη εἰκόντες, ἀπαγορεύσαιεν τοῖς κινδύνοις. καὶ ἴσως
 ἂν οὐ πολλῶ ὕστερον καὶ τόδε ξυνέβη, εἰ μὴ θάττον δεῖν ᾤήθη B
 ξυγκαλεσάμενος τὰ στρατεύματα, καὶ παραίνεσιν προσάγων V. 35
 ἀρίστην ἐς τὸ σῶφρόν τε καὶ ἀνδρεῖον τὰς γνώμας μετὰγειν,
 καὶ ὑποτέμνεσθαι τὸ ὑπερβάλλον τῆς μεγαλουργίας. οὕτω δὲ
 10οῦν ἀπάντων συνηθροισμένων, παρελθὼν ἐς μέσον ἔλεξεν τοιαύδε.

ιβ'. „Τοὺς μὲν ἀθρόον καὶ οὐ πάλαι συμβὰν εὐτυχίας
 τινὸς μετασχόντας, οὐκ ἀπεικὸς οἶμαι πρὸς ἀπειροκαλίαν
 ἐκκλῆναι, καὶ τῷ ἀσυνήθει καταπεπληῆχθαι, μάλιστα ἠνίκα τῷ
 ἀπροσδοκίῳ καὶ τὸ παρ' ἀξίαν προσῆ. ὑμεῖς δὲ, ὧ ἄνδρες,
 15ποῖαν ἂν καὶ προβάλοισθε σκῆψιν, ἣν τις ὑμᾶς τῆς μεταβο-
 λῆς αἰτιῶτο; πότερον ὡς νῦν ἐγεύσασθε νίκης, οὐ πρότερον
 εἰωθότες; ἀλλ' ὑμεῖς οἱ Τωτίλιν τε καὶ Τεΐαν καὶ ἅπαν τὸ C
 Γοτθικὸν ἔθνος ἐκποδῶν ποιησάμενοι ἀλλ' ὡς μείζονος ἢ καθ'
 ὑμᾶς αὐτοὺς περῶσθε τῆς τύχης; καὶ ποῖον ἂν μέγεθος εὐδαι-
 20μονίας τῇ τῶν Ῥωμαίων δόξῃ συμμετρηθεῖς; συγγενὲς γὰρ
 ἡμῖν καὶ πάτριον κρατεῖν ἀεὶ τῶν πολεμίων. καὶ τοίνυν κρα-

1. τὰ εἰκότα R., τῶν εἰκότων vulg. Bon. Vulc. conī. διὰ τῶν εἰκότων.
 4. εἰ om. R. 10. συνοιθρ. vulg. ἐς μέσον R., ἐς
 μέσους vulg. 13. ἐν τῷ ἄσ. R. 15. σκέψιν R. 17. Τώ-
 τιλλαν καὶ T. R. 18. καθ' ἡμᾶς R. 21. ἡμῖν R., Intpr.
 nobis innatum, ὑμῖν vulg.

gebat, non defutura nova cum Francis bella; et verebatur ne, si otio sese et mollitiei semel dedidissent, masculinum eorum robur enervaretur; et, si rursus in aciem prodeundum esset, ignavia victi in procliis animum desponderent. Et fortasse non multo post hoc ipsum evenisset, nisi confestim convocatis omnibus copiis, optima oratione cohortandos et ad temperantiam fortitudinemque traducendos ipsorum animos duxisset, nimiamque arrogantiam et iactantiam retundendam. Omnibus itaque in unum congregatis, ipse in medium progressus in hunc modum verba fecit.

12. „Qui repente et praeter veterem suum morem prospere rem gerunt, haud sane dissentaneum fuerit, si felicitatem suam moderate non ferant, et novitate victoriae perculsi insolescant, praecipue si illi, quibus inopinata victoria accidit, parum etiam ea digni fuisse videantur. At vos, o viri, quid excusationis estis praetensuri, si quis vos huius mutationis animorum insimulet? Anne, quod nunc primum victoriam degustetis, antehac non assueti? Atqui vos et Totilam et Teiam et universam Gothicam nationem profligastis. Sed maiorem quam quae in vos cadere solet felicitatem experti estis. Quaeenam vero felicitatis magnitudo potest Romanorum gloriae aequi-

- A. C. 553 *τείτε, καὶ οὔτε μειόνων ἢ καθόσον νικᾶτε ἄξιοι καθεστήκατε,*
 I. 1. 27 *οὔτε τοῦ προσήκοντος καταδεεστέραν παρέχεσθε τὴν πείραν. μέτεστι δὲ τούτων ὑμῖν οὐκ ἐκ ῥαστώνης τε καὶ ἡδυπαθείας, ἀλλ' ἐκ πόνων συγχῶν καὶ ἰδρώτων καὶ τῆς τῶν κινδύνων με- λέτης. οὐκοῦν χρεῶν ὑμᾶς καὶ νῦν ἐμμένειν τοῖς προεγνω- 5 σμένοις, καὶ μὴ μόνον ἡδεσθαι τοῖς παροῦσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦ μέλλοντος πέρι, ὅπως ὅμοιον ἔσται, σκοπεῖν. τοῖς γὰρ μὴ ταῦτα λογιζομένοις οὐ μόνιμα τὰ τῆς εὐπραγίας, ἀλλὰ πρὸς τούναν- τιόν ὡς τὰ πολλὰ μεταχωροῦσιν αἰ τύχαι. καὶ τεκμηρίον ἔστω σαφές τόδε τὸ τῶν Φράγγων πάθος, ἐφ' ᾧ νῦν ὑμεῖς δικαίως 10 ἀρχεῖτε. εὖ γὰρ αὐτοῖς τέως τῶν πραγμάτων ἐχόντων, οἱ δὲ πρὸς ἀλαζονεῖαν τραπέντες, πόλεμον ἤραντο καθ' ἡμῶν, οὐ προορώμενοι τὸ σφαλερὸν τῆς ἐλπίδος. ἀπολώλασι τοιγαροῦν ἅπαντες τῇ σφῶν αὐτῶν ἀβουλίᾳ μᾶλλον, ἢ τοῖς ἡμῶν ὕπλοις.*
- P. 49 *αἰσχρὸν τοίνυν ὑμᾶς, ὃ ἄνδρες Ῥωμαῖοι, ταῦτ' οὐ παθεῖν τοῖς 15 βαρβάροις, καὶ μὴ τοσοῦτον ταῖς γνώμαις αὐτῶν περιεῖναι, ὅποσον τῇ ἰσχυρίᾳ· μηδὲ γὰρ οἰέσθω τις ὑμῶν, ὡς οὐδὲν ἔτι πολέμιον ἔσται, ἀπάντων δῆθεν τῶν δυσμενῶν διαφθαρέντων. καίτοι εἰ καὶ τοῦτο βεβαίως προσῆν, ἀλλ' οὐδ' ὡς ὑμῖν μετα- θετέον ταῦς τρόπους, οὐδὲ τοῦ πρόποντος ἀφεκτέον. οὐ μὴν 20 οὐδὲ συμβαίνουσαν εὖροι τις ἂν τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν ταῖς ὑμετέροις ἐννοίαις. οἱ γὰρ Φράγγοι, πολυάνθρωπόν τι*
1. μειον R. 5. συνεγνωσμένοις R. 10. ἐφ' ᾧ R. et Intpr. quibus devictis. 19. ἡμῖν R.

parari? Innatum enim vobis et patrium est, hostes semper vincere. Vincitis itaque, neque minore victoria digni estis, neque inferiorem vestra dignitate et meritis fortunam estis consecuti. Est vero quod haec accepta feratis non ignaviae et mollitiei, sed continuis laboribus atque sudoribus proeliorumque exercitationi. Quocirca insistendum vobis est etiam nunc veteribus institutis, neque solum ob praesentem rerum statum laetari, sed de futuro etiam, ut similis sit, sollicitos esse oportet. Qui enim ita consilia sua non instituunt, iis prosperitas stabilis ac diuturna esse non potest, sed in contrarium plerumque fortuna vertitur. Cuius quidem rei evidens argumentum haec Francorum clades fuerit, ob quam vos nunc merito gloriamini. Cum enim res illorum hactenus bono in statu essent, ipsi animis clati atque insolentes bellum adversus nos susceperunt, spei lubricitatem non praevidentes. Perierunt itaque omnes, sua potius ipsorum temeritate, quam nostris armis. Turpe igitur fuerit vos, o viri Romani, ita ut barbari affectos esse, neque tantum mentis, quantum corporis robore esse superiores. Neque enim quisquam vestrum sibi persuadeat, nihil ultra infestum nobis metuendum; universis nimirum hostibus deletis. Quod ut maxime ita esset, tamen ne sic quidem a moribus vestris est discedendum, neque ab officio abstincendum; sed neque rerum ipsarum negotiorum-

γένος καὶ μέγιστον, καὶ λίαν ὀρθῶς τα πολεμικὰ ἤσκημένον, A. C. 553
 ἀπόμοιρα δέ τις αὐτῶν οἱ νεικημένοι βραχεῖα, καὶ ὅση μὴ I. I. 27
 δέος αὐτοῖς ἐμβαλεῖν, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ πρὸς ὀργὴν ἀνα-
 στῆσαι. οὐκ οὖν εἰκὸς αὐτοὺς ἤρημήσειν, οὐδὲ καθέξειν ἐν B
 5 ἀπορῥήτῳ τὴν ἔβριν, ἀλλὰ πλείονι στρατῷ καθ' ἡμῶν ἤξουσι,
 καὶ οὐκ ἐς μακρὰν ἀναμαχοῦνται. νῦν οὖν ὑμεῖς, εἰ δοκεῖ,
 παρέντες τὴν ῥεθυμίαν, ἀνανεώσασθε τὸ φιλοκίνδυνον πλεόν
 ἢ πρότερον, ὅσω καὶ μείζονα τῶν φθασάντων τὰ ἐσόμενα προσ-
 δοκητέον. οὕτω γὰρ ὑμῶν διατελούντων, εἰ μὲν ὡς τάχιστα
 10 παρῆεν, καὶ δὴ παρεσκευασμένοις ὑμῖν προσβαλοῦσι καὶ οἷοις
 μελλήσεως μὴ προσδεῖσθαι. εἰ δὲ καὶ παντάπασιν ἐνδοῖεν, (εἰ-
 ρήσθω γὰρ ἄμφω,) ἀλλὰ τό γε ὑμέτερον ἐν ἀσφαλεῖ κείσεται,
 καὶ τὰ κράτιστα δόξοιτε ἂν βεβουλεῦσθαι." Τοιαῦτα τοῦ C
 Ναρσοῦ παραινέσαντος, αἰδῶς ἅπαντα κατεῖχεν τὸν στρατὸν
 15 μεταμέλον αὐτοῖς τῆς παροινίας. καὶ οἱ μὲν τὸ ἐκμελές τε καὶ
 ἀκολασταῖνον τῆς γνώμης ἀποβαλόντες, ἐς τὰ πάτρια ἦδη με-
 τεκοσμοῦντο.

ιγ'. Ἀποδασμὸς δὲ τῶν Γότθων ἐς ἑπτακισχιλίους ἄν-
 δρας μαχίμους ἀποκεκριμένοι, οἱ δὴ ἐτύγγανον πολλαχοῦ τοῖς
 20 Φράγγοις προσβεβηθηκότες, λογιζόμενοι ὡς οὐκ ἀνήσουσιν οἱ
 'Ρωμαῖοι, ἀλλ' ἤδη καὶ τοῖς οὐκ ἐς μακρὰν ἐπιπεσοῦνται, αὐ-

1. τὰ πολεμικὰ marg. R., τὰ πολέμια vulg. 5. καθ' ἡμῶν R. et
 Intpr., καθ' ὑμῶν vulg. 8. ὅσον R. 10. παρεσκευασμένοις R.
 12. Intpr. nostra; male. 13. δόξητε R. 19. ἀποκεκριμένοι
 R., ἀποκεκριμένους vulg. 20. οἱ om. R.

que naturam ac statum cum consiliis vestris congruere quisquam
 comperiat. Francorum enim natio est populosissima et maxima, et
 apprime in re bellica exercitata: et caesi a nobis exigua quaedam
 erant eorum portio, et quidem tantula, ut metum ipsis non sit in-
 iectura, sed potius iram concitatura. Verisimile itaque non est, eos
 conquicturos, neque contumeliam tacite in pectore pressuros, sed
 maiorem exercitum in nos ducturos, brevique bellum redintegratur-
 os. Vos itaque nunc, abiecta si placet ignavia, instaurate vestram
 in adeundis periculis bellicis alacritatem, eo quam antea maiorem,
 quo maiora praeteritis futura sunt expectanda. Ita enim perseve-
 rantibus vobis, si quidem quam citissime advenerint, praeparatos
 vos offendent nullaque mora indigentes. Si vero omnino tardave-
 rint (utrumque enim dicendum est) vestrae tamen res in tuto erunt
 collocatae, et quam optime vobis consuluisse videbimini." Talia
 monente Narsete, pudor universum exercitum invasit, et prioris
 vesaniae poenitudo. Atque hi quidem negligentia vecordiaque ab-
 iecta ad patrios mores redierunt.

13. Portio vero quaedam Gothorum, ad septem bellatorum mil-
 lia, qui multis in locis Francis auxilio fuerant, cum secum reputa-
 rent Romanos non conquicturos, sed non multo post etiam in ipsos

A. C. 553 *τίκα οὖ γε ἐς Κάμπυας τὸ φρούριον ἀνεχώρουν. βέβαιον γὰρ*
 I. 1. 27 *ἐπιεικῶς ἦν καὶ ἐρμηνότατον τὸ χωρίον, τῇ ἐν ὄρει τε κεῖσθαι*
 V. 36 *ἀνάντει καὶ πρὸς αὐτῇ δὴ πον τῇ ἀκρονυχία πέτρας τε ἀπο-*
 D *τόμους πάντοθεν ἀνέχειν καὶ παρατετάσθαι, ὡς μὴ πολεμίους*
εὐέροδον εἶναι. ἐνταῦθα δὴ οὖν οἶδε οἱ Γότθοι ξυνειλεγμένοι 5
ᾤοντο ἐν τῇ ἀσφαλεῖ ἔσσεσθαι, καὶ προσχωρεῖν τοῖς Ῥωμαίοις
οὔτι μάλα ἠβούλοντο, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ παντὶ σθένει ἀντιτε-
τάξεσθαι, ἢν τις ἐπ' αὐτοὺς ἴοι. ἐξώτρυνε γὰρ αὐτοὺς ἐς τοῦτο
καὶ ἀνεκίνει ἀνὴρ βάρβαρος, ὃς δὴ σφῶν καὶ ἠγεῖτο, Ῥάγναρις
ὄνομα, καίτοι οὐχ ὁμογενὴς αὐτοῖς ὑπῆρχεν οὐδὲ ὁμόφυλος. ἦν 10
γὰρ ἐκεῖνος ἐκ τῶν Βιττόρων κалуμένων, (Οὐννικὸν δὲ τὸ ἔθνος
οἱ Βίττορες), ἀλλὰ τῇ δεινῷ ἐς τὰ μάλιστα εἶναι καὶ πανουρογό-
 P. 50 *τατος, καὶ οἷος ὅτι τῷ δὴ τῷ δυνάμιν ἐαυτῇ περιβάλλεσθαι,*
ἐκράτει τε τοῦ ὁμίλου καὶ ἀναμαχεῖσθαι διανοεῖτο, ὡς ἂν ἐνθέν-
δε καὶ μᾶλλον ἀριδῆλος γένοιτο. εὐθύς δὴ οὖν ὁ Ναρσῆς ἀπαντι 15
τῷ στρατῷ ἐπ' αὐτοὺς ἐχώρει, καὶ εἴτα ἐπειδὴ αὐτῷ οὐχ οἶόν
τε ἦν ἐξ ἐπιδρομῆς τῇ φρουρίῳ πελάζειν καὶ ἐν δυσχωρίᾳ
διακινδυνεύειν, ὃ δὲ ἐς πόλιορκίαν καθίστατο, καὶ πάντοθεν
ἐφρουρεῖ ὡς μηδὲν ὅτι οὖν τοῖς ἔνδον εἰσχομίζοιτο, μηδὲ γε ἐκεῖ-
νοι ἀδεῶς ἢ βούλοιντο ἴοιεν. ἀλλὰ γὰρ ἐν τοῖσδε οὐ μάλα οἶο 20
βάρβαροι ἐπημαίνοντο. ἀφθονία γὰρ πλείστη ὄση τῶν ἀναγ-
καίων ἐχρῶντο, ἐπειπερ αὐτοῖς ἦδη ἀπαντὰ τε τὰ ἐπιτηδειαῖα καὶ

1. *Capsum* Intrp. 3. *ἀκρονυχία* R. 7. *μᾶλλον μὲν οὖν* R.
 Lugd., *μᾶλλον μὴν οὖν* edd. *ἀντιτετάξεσθαι* R. Lugd.,
ἀντιτάξ. edd. 9. *Regnares* Intrp. 10. *ὄνομα* R., γὰρ *ὄνομα*
 vulg. 11. *Brittones* Intrp. 17. *καὶ*—*διακινδυνεύειν.* Intrp.
 addit *nollet.* 21. *ἀφθονία*—*ἐχρῶντο* om. R. et Intrp. 22.
ἦδη post *αὐτοῖς* inser. R. et Intrp.

irruituros, in Campsas propugnaculum sese receperunt. Firmissimum enim erat munitissimumque castellum, quippe quod in arduo monte situm erat, et in ipso iugo abruptae omni ex parte petrae exstaret ac protenderetur; ita ut difficilem hosti aditum praerberet. Eo itaque loci collecti Gothi, in tuto futuros sese putabant, et Romanis quidem se dedere nequaquam statuerant, sed omnibus potius viribus resistere, si quis in ipsos iret. Incitabat enim ipsos impellebatque ad hoc barbarus quidam vir eorum dux Ragnaris nomine, tametsi neque eiusdem cum eis nationis aut gentis (erat enim ille ex iis, qui Vittores appellantur, gente Hunnica) sed quod solers maxime versutissimusque esset, et peritus quocumque modo conciliandae sibi multitudinis, eis et imperabat, et bellum instaurandum sibi censebat, ut ex eo celebrior fieret. Confestim itaque Narses cum universo exercitu in eos movit, et deinde, cum non posset primo incursu castello appropinquare, et difficili e loco conflictari, obsidione illud cinxit, omni ex parte circumsepsit, ne quid intro inveheretur, neve illi intrepide quo luberet irent. Sed hisce rebus non admodum gravi damno afficiebantur barbari. Summa

τῶν κτημάτων τὰ τιμαλφέστατα ἐν τῇδε τῇ φρουρίῳ, ὡς A. C. 553
 ἀλῶναί γε αὐτὸ οὐκ ἐνόν, ἐσενήνεκτο. ἀσχάλλοντες δὲ ὁμῶς^{I. I. 27}
 ἐπὶ τῇ τῶν Ῥωμαίων προσκαθεδρίᾳ, καὶ αἰσχρὸν ἠγοούμενοι, B
 εἰ μέλλοιεν οὕτω δὴ ἐπιπολὺ ἐν περιβόλῳ μετροῖν ξυνηλιφθῆναι
 5 καὶ ἐγκατείρωσθαι, ἐκδρομὰς μὲν κατὰ τῶν ἀντιπάλων θαμὰ
 ἐποιοῦντο, εἴ πως ἂν αὐτοὺς ἐνθένδε ἀπώσασθαι δυνηθεῖεν,
 οὐδὲν δὲ ὅ, τι καὶ μνήμης ἄξιον ἔπρασσον.

ιδ'. Ἐν τούτοις δὲ τοῦ χειμῶνος τριβέντος, ἅμα ἦρι A. C. 554
 ἀρχομένῳ, ἐς λόγους ἔλθειν τῇ Ναρσῇ ὁ Ῥάγναρις τῶν πα-^{I. I. 28}
 10 ρόντων πέρι χρῆναι φήθη, καὶ οὖν ἐπιτετραμμένον αὐτῷ πα-
 ρῆν ἅμα ὀλίγοις ἐν μεταχειρίῳ, ξυνηθέτην τε ἅμφω ἐς ταῦτό,
 καὶ πολλὰ ἄττα διελεγέσθην. ἰδὼν δὲ ὁ Ναρσῆς τὸν Ῥάγνα-
 ριν ἐς ἀλαζονείαν ἠρμένον, καὶ πλείστην χρώμενον μεγαληγο-
 ρία, ὡς μειζόνων τε ἢ κατ' αὐτὸν ἐφίεσθαι, κακ τοῦ ὑπερτέ-
 15 ρου ἐπικομπάζειν, διέλυσεν αὐτίκα τὴν ξυνώσειαν, καὶ ἀπη- C
 γόρευσεν τῇ ξυμβάσει, καὶ ἀπέπεμπέ γε αὐτὸν ἀδεις ἐς τοῦπίσω
 ἄπρακτον ἐπὶ τοῖς προτέροις μενούντα. ὁ δὲ ἐπειδὴ ἐν τῷ λόφῳ
 ἐγεγόνει, καὶ ἤδη οὐ πόρρω τοῦ τείχους ἀφίκτο, χαλεπαίνων
 20 ὅτι δὴ αὐτῷ οὐδὲν ὀτιοῦν τῶν ἐλπισθέντων ἀπέβη, ἐντείνει
 ἠρόμα λαθραίως τὸ τόξον, καὶ εἶτα ἀθρόον μεταστραφεὶς, ἀ-
 φήησι βέλος ἰθὺ τοῦ Ναρσοῦ, διήμαρτε δὲ τοῦ σκοποῦ. ἐτέ-

8. ἐν τούτοις R., ἐν τούτῳ vulg. 11. τε R., δὲ vulg. 13. ἀ-
 λαζονίαν R. 15. ἀπηγόρευσεν R., ἀπηγόρευε vulg.

enim rerum necessariarum copia abundabant, cum et commeatum om-
 nium quanto opus erat et ex facultatibus suis pretiosissima quaeque in
 illud castellum tanquam inexpugnabile convexissent. Moleste vero ni-
 hilominus ferebant Romanorum obsidionem, et turpe rati si diu adeo
 exiguo ambitu circumsepti concluderentur, frequentes in hostem ex-
 cursiones faciebant, si quo modo eos inde profligare possent; nihil
 vero relatu dignum effecere.

14. Hieme autem in hoc transacta, statim ineunte vere Regnar-
 ris paciscendum sibi in rem praesentem cum Narsete putavit. Libero
 itaque commeatu accepto, ad Narsetem paucis comitatus in locum
 inter exercitum et castellum intermedium venit; congressisque inter
 se varios sermones miscuerunt et disceptarunt. Videns autem Nar-
 ses Regnarim superbia elatum, multaque verborum iactantia uten-
 tem, et maiora quam ipsum deceret postulantem, mirumque in mo-
 dum ea exaggerare, confestim colloquium solvit, et compositione
 pactioneque negata, infecta re ad suos remisit. Qui cum in collem
 evasisset, iamque non procul a muro abesset, indigne ferens nihil
 plane se eorum quae sperarat consecutum, sensim et clam tenso
 arcu, subitoque conversus, sagittam recta in Narsetem torquet; quae
 a scopo aberrans aliorum delata cecidit, nemine laeso. Consecuta
 vero statim est poena barbari hominis nequitiam. Narsesis enim
 satellite facti praesidentia temeritateque irritati sagittis eum petunt,

- A. C. 554 ρωθὶ γάρ που ἀπέπητ' ὁ ἄτρακτος, καὶ κατέπεσεν οὐδένα σι-
 I. I. 28 νάμενος. μετῆλθε δὲ ὅμως ἡ δίκη εὐθὺς τὴν τοῦ βαρβάρου πα-
 δρανομίαν. οἱ γὰρ ἀμφὶ τὸν Ναρσῆν δορυφόροι ἐν ὄργῃ τὸ ἐκεί-
 νον ποιησάμενοι θράσος, ἐπιτοξάζονται εἰς αὐτὸν, καὶ πλήτ-
 τεται καιρίαν ὁ δαίλιος. πῶς γὰρ οὐκ ἤμελλεν, ἀδικόν τι καὶ
 ἀγεννὲς ἐγγείρημα θράσας; καὶ μόλις μὲν αὐτὸν οἱ ὄπαδοι φο-
 ράδην εἴσω τοῦ περιβόλου διακομίζουσιν. ἡμέρας δὲ δύο ἀρ-
 κέσας, ἀκλεῶς ἀπεβίω, καὶ τὰ τῆς ἀπιστίας αὐτῆ καὶ παροι-
 νίας ἐς τὸδε κακοῦ ἐτελεύτα. ἐκείνον δὲ διαφθαρέντος, αὐτί-
 κα οἱ Γότθοι, οὐ γὰρ ἀντέχειν ἔτι τῇ πολιορκίᾳ οἶοί τε εἶναι
 ἠγοῦντο, ἐδέοντο τοῦ Ναρσοῦ τὰ πιστὰ σφίσι παρασχέσθαι,
 ὡς τοῦ ζῆν αὐτοὺς οὐκ ἀφαιρήσει. ὁ δὲ καὶ τάχιστα ὁμωμο-
 σμένον, σφᾶς τε αὐτοὺς ἐκείνοι καὶ τὸ φρούριον παρέδουσαν.
- P. 51 Ναρσῆς δὲ ἀπέκτεινε μὲν οὐδένα τῶ ταῦτά τε ὁμωμοκέναι,
 καὶ ἄλλως οὐχ ὅσιον εἶναι τοὺς ἠσσημένους ὠμότατα διαχει-
 15 ρίσεσθαι. ὡς ἂν δὲ μὴ αὐθις νεωτερίσαιεν, ἅπαντας ὡς βα-
 σιλέα ἐς τὸ Βυζάντιον ἔστειλεν. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἐπράττετο,
 Θεοδύβαλδος τὸ μειράκιον, ὃς δὴ τῶν προσοικούντων τὴν Ἰτα-
 V. 37 λίαν Φράγγων ἐκράτει, ἥπερ μοι εἴρηται πρότερον, οὗτος δὲ
 οἰκτρότατα ἤδη ἐτεθνηκεὶ τῇ νόσῳ περιτακείς τῇ συντρόφῳ.
 20 ἐπεὶ δὲ Χιλδίβεργτόν τε καὶ Χλωθάριον, ὡς δὲ καὶ τῆ γένει
 ἐγγυτάτους, ἐπὶ τὸν κλῆρον τοῦ παιδὸς ὁ νόμος ἐκάλει, αὐ-
 τήκα ἕρις αὐτοῖς ἐνέπεσεν δεινῇ, καὶ οἷα μικροῦ δεῖν τῆ παντι

1. ἀπέπητ' R., ἀπέβη vulg. 2. ἡ δ. εὐθ. R., εὐθ. ἡ δ. vulg.
 10. ἔτι R., Intpr. de cetero, ἐπὶ vulg. 11. παρέχεσθαι R.
 12. ὁμωμοκένως R. 13. ἐκείνοι add. R. 16. μὴ R., μηδὲ vulg.
 20. περιτακείς R., παρατακείς vulg.

et letali ictu miserum feriunt (quidni enim? cum adeo iniquum et vile facinus perpetrasset), et aegre quidem ipsum comites gestantes intra castelli muros detulerunt; cumque ad biduum supervixisset, turpiter decessit, et perfidiae temeritatisque suae hunc habuit tristem exitum. Illo vero sublato confestim Gothi (neque enim obsidionem ferre posse videbantur) supplices Narseti sunt facti, ut fide data vitam ipsis condonaret: et quidem citissime iurciurando accepto, se pariter et castellum dederunt. Narses vero neminem quidem interfecit; quia id iurarat, et alioquin aequum non esset victos crudelissime trucidari: ne vero in posterum novis iterum rebus stude-
 rent, omnes ad Imperatorem Byzantium misit. Interea dum haec geruntur, Theodibaldus adolescens, qui finitimis Italiae Francis imperabat, ut supra est a me dictum, miserrime iam e vivis excesserat, morbo, quo inde ab ortu laborarat, absumptus. Cum vero Childebertum et Chlotharium utpote genere proximos lex patria ad hereditatem juvenis vocaret, gravis statim inter eos contentio est orta, quaeque parum aberat, quin totum genus perderet. Childebertus enim iam senex

λαμνησθαι γένει. Χιλδίβεργτος μὲν γὰρ γηραιὸς ἤδη ὑπῆρ-^{A. C. 554}
 χεν καὶ πόρρω που ἦκων τῆς ἡλικίας, καὶ πρὸς γε ἀσθενείᾳ^{I. I. 28}
 εἶχετο πολλῇ, ὡς οὐνεσκλημένοι οἱ ἅπαν καὶ διατετῆχθαι τὸ Β
 σῶμα· παῖδες τε αὐτῷ ἄρῶνες οὐκ ἦσαν οἱ τὴν ἀρχὴν διαδε-
 55όμενοι, ἀλλ' ἐν θυγατρᾷσιν ἐγηροκομεῖτο. Χλωθάριος δὲ ῥω-
 μαλέος ἦν ἔτι καὶ οὐπω λίαν ἐγεγηράκει, πλὴν ὅσον ἐς πρῶ-
 τὴν ῥυτίδα, υἱούς τε εἶχεν τέτταρας, βούπαιδας ἤδη καὶ θαρ-
 ῥαλέους, καὶ πρὸς τὸ ἐνεργὸν ὠρμημένους. τοιγάροτι οὐ με-
 θεκτέα ἔφασκεν τῇ ἀδελφῷ τῶν Θεοδιβάλδου χορημάτων, ὡς
 10 οὐκ ἐς μακρὰν καὶ αὐτῆς δῆπου τῆς Χιλδίβεργτου βασιλείας ἐς
 αὐτόν τε καὶ τοὺς οἰκείους παῖδας μεταπεσουμένης. καὶ τοί-
 νων οὐ διήμαρτε τῆς ἐλπίδος. ὁ γὰρ πρεσβύτης ἐκὼν ἐνεδίδου
 τοῦ κλήρου, δειδιῶς, οἶμαι, τὴν δύναμιν τοῦ ἀνδρός, καὶ ἀπαλ-
 15 λαξείων τῆς ἐς αὐτὸν δυσμενείας. ὀλίγῳ τε ὕστερον αὐτὸς
 ἤμην ἀπεβίω, ἅπαν δὲ τὸ τῶν Φράγγων κράτος ἐς μόνον Χλω-
 θάριον κατεῤῥόνη. ἐν τοῖσδε μὲν τὰ Ἰταλιωτῶν καὶ Φράγγων
 πράγματα ἐχώρει.

ιε. Ἰπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον, θέρους ὥρα, ἔσεισε μέγα
 ἐν τε Βυζαντίῳ καὶ πολλαχοῦ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς, ὡς καὶ
 20 πόλεις συχρᾶς, νησιωτικὰς τε καὶ ἡπειρωτίδας, ἀθρόον ἀνα-
 τραπῆναι, καὶ ἄρδην τοὺς οἰκῆτορας διαφθεῖραι. Βηρυτὸς
 γοῦν ἢ καλλίστη, τὸ Φοινίκων τέως ἐγκαλλώπισμα, τότε δὴ
 ἀπηγλαῖσθη ἅπασα, καὶ κατεῤῥόητο τὰ κλεινὰ ἐκεῖνα καὶ περι-
 D

5. ἐγηροκομεῖτο. ἐγηρωκ. vulg., ἐκληροκομεῖτο R. et Intpr. ad filias
 rediisset hereditas. 7. θαρῥαλέα R. 14. ἐς αὐτόν R., ἐπ' αὐτόν
 vulg. 22. καλλίστη edd. 23. ἀπηγλαῖσθη R. Lugd., ἀπεγλ. edd.

erat, et praeterquam quod gravis annis esset, accedebat etiam summa
 infirmitas, adeo ut ipsi totum corpus colliquatum tabidumque esset.
 Neque ulla ei erat proles mascula, quae succederet in regnum, sed filias
 tantum habens consenuerat. Chlotharius vero valido adhuc erat cor-
 pore, neque admodum senex; primas tantum rugas contraxerat, et
 filios habebat quatuor admodum iuvenes atque animosos, et ad auden-
 dum promptos. Quocirca non aecunda dixit fratri bona Theodibaldi,
 quippe quod brevi etiam ipsum Childeberti regnum ad se et filios
 suos esset devolvendum. Neque eum fefellit sua spes. Senex enim
 ille sua sponte ipsi hereditate cessit; veritus, uti puto, viri poten-
 tiam, ipsiusque inimicitiam declinare cupiens. Pauloque post ipse
 quidem excessit e vivis; universum vero Francorum imperium ad
 solum Chlotharium est devolutum. Hic itaque fuit Italicarum et Fran-
 cicarum rerum status.

15. Sub idem fere tempus, vigente aestate, Byzantii aliisque com-
 pluribus Romani imperii locis ingens terrae motus est factus, adeo ut
 multae urbes tam insulares quam in continente sitae confestim sub-
 versae fuerint, incolaeque penitus absorpti. Berytus itaque, pulcher-
 rimus ille tum temporis Phoeniciae ocellus, tum quidem tota deformata

- A. C. 554 *λάλητα τῆς οἰκοδομίας δαιδάλματα, ὡς μηδὲν ὄτιοῦν σχεδόν*
 I. I. 28 *που λειφθῆναι, ἢ μόνα τῆς κατασκευῆς τὰ ἐδάφη. πολὺς μὲν*
οὖν ὄμιλος ἰθαγενῶν τε καὶ ἐνδαπίων ἀνδρῶν ἀπολώλασιν,
ὑποπεπισμένοι τῷ ἄρχῃ, πολλοὶ δὲ νέοι ἐπὶ ἡλῦδες εὐπατρι-
δαι τε καὶ παιδείας ἀρίστα ἔχοντες, οἳ δὴ παρήσαν τοὺς Ῥω-5
μαίων αὐτοῦ ἀναλεξόμενοι νόμους. τοῦτο γὰρ πάτριον τῇ πό-
λει καὶ ὡσπερ γέρας τι μέγιστον τὰ τοιαῦτα αὐτῇ ἀνεῖται διδα-
σκαλεῖα. μετεσκευάσαντο τοιγαροῦν ἐν τῷ τότε οἱ τῶν νόμων
ὑφηγηταὶ ἐς Σιδῶνα τὴν πόλιν τὴν γείτονα, καὶ ἐν τῇδε μετῆ-
κιο τὰ φροντιστήρια, ἕως πάλιν ἡ Βηρυτὸς ἀνεδομήθη. καὶ 10
- P. 52 *γένεονεν ἡμιστὰ μὲν ὁποῖα πρότερον ἦν, πλὴν ἀλλ' οὐχὶ ἐς ὅσον*
καὶ ἀγνοεῖσθαι ὡς ἐκείνη εἶη ἡ πάλαι. ἀλλ' οὗτος μὲν ὁ τῆς
πόλεως ἀνοικισμὸς καὶ ἡ τῶν διδασκαλείων ἐπάνοδος χρόνῳ ὑ-
στερον ἐμέλλεν ἔσεσθαι. τότε δὲ καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ Ἀλεξανδρείᾳ,
τῇ πρὸς τῷ Νείλῳ ἰδρυμένη ποταμῷ, καὶ ταῦτα οὐκ εἰωθὸς σεί-15
εσθαι τὸ χωρίον, συναίσθησις τις τοῦ κλόνου ἐλαχίστη μὲν καὶ
ἀφανροτάτη καὶ οὐ πάμπαν ἀρίδης, γέγονε δὲ ὁμοίως, ἅπαντες
δὴ οὖν οἱ ἐπιχώριοι καὶ μάλιστα οἱ σφόδρα γεγηρακότες, ἐν
θαύματι μεγάλῳ τὸ ξύννευχθὲν ἐποιοῦντο, ὡς οὐπω πρότερον
γεγενημένον, ἔμενεν τε οἴκοι ὅστις οὐδεὶς, ἀλλ' ἀνὰ τὰς λεω-20
βόρους τὰ πλήθη ξυνερόφει, τῷ ἀπροσδοκῆτω δὴ πον καὶ πα-
ραδόξῳ πέρα τοῦ μετρίου καταπεληγμένοι. ἐμοὶ δὲ γε καὶ

2. λειφθῆναι R., λελεῖφθαι vulg. 3. ἐνδαπίων R., ἐνδαπῶν vulg. 4. ὑποπεπισμένοι R. (Cl.), ὑποπισμένοι vulg. 7. διδασκαλείαι edd. 9. ὑφηγηταὶ R. (Cl.), ἀφηγηταὶ vulg. μεθήκιο R. 12. καὶ om. R. 13. διδασκαλείων R. et vulg. 16. τις R. et Intrp. quis, τε vulg. 22. πέρα add. R. Lugd. mg. (Cl.). Intrp. incisum integrum omisit.

fuit, et illa insignia ac celeberrima summoque artificio elaborata aedificia corruerunt, adeo ut nullum propemodum fuerit relictum, praeterquam nuda aedium pavimenta. Magna itaque indigenarum pariter et incolarum multitudo perit mole ruinae oppressa: multi etiam iuvenes advenae nobiles et eruditi, qui addiscendarum Romanarum legum causa eo commearant. Erat enim hoc urbi patrium et veluti maxima honoris praerogativa, quod eiusmodi scholae ei essent dicatae. Commigrarunt itaque tum temporis legum interpretes Sidonem urbem vicinam, scholaeque eo translatae, tantisper dum Berytus instauraretur. Quod et factum est; nequaquam quidem qualis antea erat, neque tamen ita dissimilis, quin ex eius aspectu pristina ipsius forma agnosci posset. Sed haec quidem urbis reedificatio et scholarum revocatio postmodum videbatur futura. Per idem quoque tempus in magna illa Alexandria ad Nilum flumen sita (cum tamen illud oppidum terrae motui obnoxium esse non soleret) sensus etiam quidam motus, perexiguus quidem ille ac brevis, neque omnino manifestus, factus est tamen. Omnibus itaque incolis et potissimum valde senibus magno miraculo ea res fuit; quippe quae antea nunquam acciderat; neque quisquam domi mansit,

αὐτῶ (ἐτίγχανον γὰρ αὐτοῦ διατρέβων παιδείας ἕνεκα τῆς A. C. 554
 πρὸ τῶν νόμων,) δεδιέναι προσήει, καὶ ταῦτα ἐπὶ λίαν σμικρῇ I. L. 28
 τῇ κινήσει, λογιζομένῳ, ὅτι δὴ αὐτοῖς αἱ οἰκοδομίαι οὐκ ἰσχυ-
 5 ραὶ οὐδὲ εὐρεῖται τυγχάνουσιν οὔσαι, οὐδὲ οἶαι καὶ πρὸς βρα-
 5 χν' ἀνασχέσθαι δονούμεναι, ἀλλ' ἰσχυραὶ ἄγαν καὶ ἀσθενεῖς (ἐφ'
 ἐνὶ γὰρ ὑφαίνονται λίθῳ). ἀλλὰ γὰρ καὶ ὅ, τι λόγιμον ἐν τῇ
 πόλει, ἐδείμαινον καὶ οἶδε, οὐ τί που, οἶμαι, τὸ ἤδη παρωχηκός,
 ἀλλ' ὅτι αὐτοῖς καὶ ἑσαυθις ταῦτὸ τοῦτο ξυμβῆσεσθαι οὐκ ἄπο
 τρόπου ἐδόκει. οἱ γὰρ τὴν αἰτίαν τοῦδε τοῦ πάθους ἀναθυμιά-
 10 σεις τινὰς εἶναι λέγοντες ξηρὰς τε καὶ λιγννώδεις, ὑπὸ τὰ C
 γλαφυρὰ τῆς γῆς εἰργομένας, καὶ τῇ μὴ διαπνεῖσθαι ῥαδίως
 σφοδρότερον ἔνδον περιδινομένας, τὸ ἐπιπροσθῶν ἅπαν σα- V. 38
 λεύειν, ἕως τῇ βιαίᾳ φορᾷ τῆς στεγνότητος ἐνδιδοῦσης, ἐς τοῦμ-
 φανὲς ἀναχθεῖεν· οἱ δὲ οὖν τὰ τοιαῦτα φυσιολογοῦντες τὴν
 15 Αἰγυπτίαν φασὶ χώραν οὐ πρόποτε σείεσθαι πεφικέναι, ὡς δὴ
 χθαμαλήν τε ἀτεχνῶς καὶ ὑπτίαν καὶ ἥμισυ σφραγγώδη, ἐν-
 τεῦθὲν τε οὐκ ἐμφορομένην· εἰ δέ γε καὶ ὑποδέξαιτο, ἀλλ'
 αὐτομάτως ὑπὸ χαννότητος θαμὰ ἔξατμιζομένην. ἐπεὶ δὲ ἐν
 τῇ τότε ἦδε ἡ δόξα, εὖ ποιοῦσα, ἐπεφώρατό τε καὶ ἀπελήλεγ-
 20 κτο μὴ σφόδρα ἐν βεβαίῳ κειμένη, εἰκότως ἄρα ἐδεδίεσαν οἱ
 γενναῖοι, εἶγε πρὸς τοῦναντίον αὐτοῖς χωρήσει τοῦπίγραμμα, D
 καὶ κινδυνεύσειεν τολοιπὸν οὐ γαιήοχον μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐνο-

1. τῆς πρὸς τῶν R. 2. τῷ κρᾶ R. 3. ὑφαίνοντο R. 4. λόγιον
 coni. Cl., Intpr. *viri litteratissimi*. 5. καὶ ὑπὸ vulg., R. et
 Intpr. *copulam om.* 6. ῥαδία R. 7. περιδινομένας (sic) R.
 8. οἱ δὲ R. 9. εἰκότα R. 10. κινδυνεύσειεν R.

sed in plateas multitudo confluebat insolentia novitateque rei ultra modum percussa. Me vero quoque ipsum (commorabar enim ibi tum temporis eius disciplinae causa, quae studium iuris praecedat) metus incessebat, reputantem mecum, quod tametsi exiguus admodum ille motus esset, aedificia tamen ipsis essent neque firma neque ampla, quaeque succussa ne tantillum quidem temporis subsistere possent, ut parum valida ac firma. Simplici enim latere sunt contexta. Timebant vero etiam quotquot in urbe erant viri docti, non tam, uti arbitror, motus iam praeteriti causa, sed quod verisimile videretur hoc ipsum iterato eventurum. Qui enim huius mali causas esse dicunt exhalationes quasdam siccas pariter et fumosas, sub terrae concavitate clausas; cumque facile difflari nequeant, vehementius intus circumvolutas quidquid supra impendet succutere, donec violentia impetus fatiscente et cedente compage in apertum ferantur: qui haec, inquam, de terrae motus natura disserunt, auctores sunt Aegypti regionem nunquam terrae motu concuti solere, utpote humilem admodum et planam, minimeque cavernosam, ideoque eiusmodi exhalationibus non oppleri; si vero aliquas intra se concepiat, eas ipsas sua sponte ob terrae laxitatem assidue evaporare. Cum vero tum temporis ea opinio

A. C. 554 σίχθονος πειραῖσθαι τοῦ Ποσειδῶνος. ἴσως μὲν οὖν εἰ καί τι
 I. L. 28 μέρος τῆς Αἰγύπτου κεινῆται, ἀλλ' οὐκ ἐπιλείψουσι τοὺς τὰ
 τοιαῦτα δεινούς καὶ ἕτεροι λόγοι, δι' ὧν ἂν καὶ ὡς ἡ τῶν ἀ-
 τμῶν σφίσι κρατύνοιο δόξα. ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν, ὡς μὲν οἶόν
 τε ἀνθρώπῳ τεκμηρίοις τισὶ χρωμένῳ τῶν ἀδήλων περὶ διανο-
 εῖσθαι, οὐ πάμπαν διαμαρτεῖν τοῦ πιθανοῦ καὶ εἰκότος, τοῦ δέ γε
 P. 53 ὄντος ἀληθοῦς πολλῶν ἀπολείπεσθαι. πῶς γὰρ ἂν τις ἐς τὸ ἀκριβές
 τὰ ἀφανῆ καὶ ὑπέριερα διαγνοίη; ἀπόχρη δὲ ἡμῖν, εἴγε τοσοῦτο
 μόνον εἰδείημεν, ὡς θεῖον ἢ καὶ βουλῆ κρείττονι ἅπαντα διατέ-
 τακται· φύσεως δὲ ἀρχὰς καὶ κινήσεις καὶ τὰς ἐκάστων τῶν γι-
 νομένων αἰτίας σκοπεῖν μὲν τῇ λόγῳ καὶ διερευνῶν οὐ παντελῶς
 ἄχρηστον ἴσως οὐδὲ ἄχαρι νομιστέον, τό γε μὴν οἶεσθαι τε καὶ
 πεποιθέναι ὡς ἔνεστιν ἐφικέσθαι τοῦ ὄντος, μὴ ποτε ἀλαζονεία
 εἴη τὸ χοῆμα, καὶ ἀμαθέστερον τῆς διπλῆς ἐκείνης ἀγνοίας. ἄλλοι
 μὲν οὖν τούτων ἔμοιγε. ὁ δὲ λόγος αὐθις ἐς αὐτὸν ἐπανίτω. 15

15. Κατ' ἐκεῖνο γὰρ τοῦ καιροῦ καὶ ἡ Κῶς ἢ νῆσος, ἢ πρὸς
 τῷ τέρατι τοῦ Αἰγαίου κειμένη, [ἐσεισθη καὶ] ἐλάχιστόν τι
 Β μέρος αὐτῆς ἐσέσωστο, ἢ δὲ ἄλλη ἅπανσα ἐπεπτώκει, ποικίλα
 τε αὐτῇ καὶ ἀνήκουστα προσεγένετο πάθη. ἢ τε γὰρ θάλαττα

7. Num ὄντως? 15. ἐπανίτω R. (Cl.), ἐπανείτω vulg. 16. γὰρ
 τοῦ ins. ex R. 17. ἐσεισθη καὶ addidi cum Intpr. insulae —
 terrae motu concussae pars minima servata est. 18. μέρος
 αὐτῆς R., αὐτ. μέρ. vulg. 19. ἀνύλοισια R., Intpr. f. dem ex-
 cedentibus malis. προσεγένετο R., ἐπεγένετο vulg.

oblineret, et parum firmitatis habere deprehenderetur, metuebant
 verisimiliter praeclari illi viri, ne in contrarium ipsis cederet epigram-
 ma, tanquam periculum foret in posterum ne tantum γαιήορον, hoc
 est, continentem terram, verum etiam ἐνοσίχθονα, hoc est, concu-
 tientem terram, Neptunum experirentur. Fortassis itaque, etiamsi
 aliqua Aegypti pars moverit, non deerunt tamen harum rerum peritis
 etiam aliae rationes, per quas etiam sic haec eorum de vaporibus
 opinio valeat. Mihi vero videntur illi, quatenus possibile est homini
 validis argumentis utenti ad rerum abstrusarum intelligentiam pertin-
 gere, nequaquam a probabilitate et similitudine veri aberrare; a veri-
 tate tamen ipsa longe abesse. Quo pacto enim quispiam perfecte
 intelligere possit, quae cerni non possunt, nobisque sunt superiora?
 Sufficiat nobis, si hoc tantum sciamus, Dei consilio et potiore vo-
 luntate omnia constituta. Naturae vero principia et motus, et sin-
 gulorum, quae fiunt, causas contemplari quidem ratione et perscrutari,
 neque inutile neque inelegans est censendum. Credere vero sibi que
 persuadere, fieri posse ut ad ipsam rei veritatem pertingamus, vercor
 ne arrogantia potius res haec sit iudicanda, et inscitius quid, quam
 duplex illa inscitia. Sed de his iam satis; ad rem itaque redeamus.

16. Per idem tempus etiam Cos insula concussa est et exigua quaedam
 eius portio servata, reliqua omnis corrui; variaque ei et inaudita ma-
 la acciderunt. Mare enim ingentem in modum assurgens domos litto-

ἐπίπλεῖστον ἀρθεῖσα, κατέκλυσε τὰ παράκτια τῶν οἰκημάτων, A. C. 554
καὶ διέφθειρεν αὐτοῖς χρήμασι καὶ ἀνθρώποις· τό τε μέγεθος I. I. 28
τοῦ βρασμοῦ, ἑξαισίον οἶον γεγενημένον, τὰ, ἔνθα οὐκ ἐνῆν
ἀναδύχασθαι τὸ ῥόδιον, ἅπαντα ἐξέβησε καὶ κατέβαλεν. ἀ-
5 πολώλασι δὲ χύδην σχεδόν τι ἅπαντες οἱ ἄστοι, εἴτε ἐν ἱεροῖς
ἐτύγχανον πεφευγότες, εἴτε καὶ οἴκοι διαιωόμενοι, εἴτε καὶ
ἄλλοσέ ποι ξυνηλημμένοι. ἐμοὶ γοῦν ἐκ τῆς Ἀλεξάνδρου ὑπὸ
τὸν αὐτὸν χρόνον κατὰ τὸ Βυζάντιον ἀνακομιζομένῳ, καὶ ἐν
τῆδε τῆ νήσῳ, οὕτω παρασχόν, (ἐν παράπλῳ γὰρ κεῖται,) κα- C
10 τάραντι, οἰκτρὸν τι πέφηνεν θέαμα, καὶ ὁποῖον οὐκ ἂν ἀπο-
χρώντως ὑπογράφοι ὁ λόγος. ἅπαν μὲν γὰρ τὸ ἄστου σχεδόν
που χῶμά γε ἦν ἐπὶ μέγα ἤρμενον, καὶ λίθοι κείμενοι σπορά-
δην, κίωνων τε τρύφη καὶ ξύλων κατεαγόντων, καὶ κόνις πολ-
λὴ ὑπερθεν φερομένη καὶ ἐπηλυγάζουσα τὸν ἀέρα, ὡς μηδὲ
15 αὐτὰ πῶν τὰ τῶν λεωφόρων χωρία ῥαδίως διαγιγνώσκεισθαι,
πλὴν ὅσον ὑπονοῆσαι. ὀλίγα δὲ ἅττα δωμάτια εἰσθήκεσαν
ἀπαθῆ, καὶ ταῦτα οὐχ ὅσα τιτάνῳ τυχόν καὶ λίθῳ καὶ ταύ-
τη δὴ τῆ στερεμνωτέρα καὶ μᾶλλον μονίμῳ κατὰ τὸ εἰκὸς
ἕλῃ ἐξεύρογαστο, μόνα δὲ τὰ ἐκ πλίνθου ἀπέφθου καὶ πηλοῦ

5. δὲ om. R. 7. ἄλλοσέ ποι R. et Lugd. 2. m., ἄλλοσέ πη vulg.
8. χρόνον om. Par. 11. τὸ ἄστου σχ. π. R., σχ. π. τ. ἄ. vulg. 14.
μηδὲ R., Inpr. ne vel, μηδὲν vulg. 16. δὲ add. R. et Lugd. 2. m.,
deest vulg. 19. ἀπέφθου habet R. cum vulg., neque id mutare
ausus sum, etsi vix dubito rescribendum esse ἀνεφθον; quum il-
lud alterum id quod decoctum est significet, crudum minime.
Ταῖς ὀπταῖς πλίνθοις opponuntur ὤμαι, quod vocabulum quum
nescio qua ratione motus ponere nollet Agathias, ἀνοπιον autem
rem plane diversam significaret, occurrebat, τὸ ὤμὸν itidem
contrarium esse τῷ ἐφθῶ. Neque ego nescius sum, ἀνεφθὸν
non reperiri in lexicis glossariisque: hoc tamen minus moveor
in Agathia: illud attendo, ἀπεπτον, quod unum rescribendum
restaret, remotius a vulgata lectione esse, minusque aptum.

rales proluvie obruit, unaque cum possessionibus hominibusque ipsis
disperdidit. Successionis etiam magnitudo immane quantum facta,
ubi fragosa illa vis terrae inclusa per superiora erumpere non poterat,
omnia proruebat ac prosternebat. Perierunt vero promiscue omnes
propemodum oppidani, sive ad templa confugerent, sive domi se
continerent, sive alium aliquem in locum convenissent. Mihi certe
sub idem tempus Alexandria Byzantium revertenti, et in eam insulam
occasione ita ferente, (in traiectu enim sita est,) delato, miserabile
quoddam spectaculum fuit, quodque satis verbis exprimere non possim.
Universum enim propemodum oppidum tumulus terrae erat in longum
porrectus, et saxa sparsim iacentia, et columnarum tignorūque
ruptorum fragmenta, et pulveris tanta vis superne ferebatur
aërem obscurans, ut nec ipsae platearum regiones facile agnosci
possent: ceterum quantum percipi poterat, pauculae quaedam

- A. C. 554 ἄγροικότερον πεποιημένα. ἄνδρες δὲ σποράδην ὀλίγοι ἀνε-
 I. 1. 28 φαίνοντο σκυθρωποί τε ἄγαν καὶ κατηρεῖς, καὶ ὡσπερ τε-
 D λεώτατα τῆ σφετέρῳ βίῳ ἀπειρηκότες· πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις
 δεινοῖς καὶ ἅπαν τὸ ἐπιχώριον ὕδωρ, τὴν τοῦ ἀκραιφνοῦς
 καὶ ποτίμου φύσιν ἀθρόον ἀφρημένον, ἐς τὸ ἄλμυρόν ἤρεμα⁵
 καὶ ἄποτον μετεβέβλητο. καὶ ἦν ἅπαντα τὰ τῆδε φευκὰ καὶ
 ἀνατετραμμένα, ὡς μηδὲν ἕτερον ὑπολελειφθαι τῆ πόλει πρὸς
 εὐκοσμίαν, ἢ μόνον τὸ κλεινὸν τῶν Ἀσκληπιαδῶν ὄνομα καὶ
 P. 54 τὴν ἐφ' Ἴπποκράτει μεγαλαυχίαν. οἰκτεῖρειν μὲν οὖν τὰ τοιά-
 V. 39 δε οὐ πρόβῳ τοῦ ἀνθρωπείου τρόπου εἶναι δοκεῖ, θαυμάζειν δὲ¹⁰
 ἀτεχνῶς καὶ καταπεπληῆθαι, ἀνδρῶν ἂν εἴη οὐ μάλα τὰ πα-
 λαιὰ ἐπισταμένων, οὐδὲ ὅτι ἔσαιε τοῦτο δὴ τὸ τῆς ὕλης χω-
 ρίον ποικίλα παθήματα ὑποδέχεσθαι πέφυκε. πολλάκις γὰρ
 ἤδη καὶ πρότερον πόλεις γε ὕλαι σεισμῶ διεφθάρησαν, ὡς τοὺς
 ἀρχαίους οἰκήτορας ἀποβαλοῦσαι ὑφ' ἑτέροις αὐτῆς οἰκισταῖς¹⁵
 ἀνορθωθῆναι.

ἰς. Αἱ γοῦν Τράλλεις ἢ πόλις, ἢ ἐν τῇ Ἀσίᾳ νῦν καλου-
 μένη χώρα ἀγχοῦ πον τοῦ Μαιάνδρου ποταμοῦ ἰδουμένη, τὸ
 μὲν παλαιὸν Πελασγῶν γέγονεν ἀποικία, ὑπὸ δὲ τοὺς Ἀγού-
 B στον Καίσαρος χρόνους ἐσείσθη τε ἅπασα καὶ ἀνετρέπη, καὶ²⁰

6. μεταβέβλητο R. 7. τῆ πόλει πρὸς εὐκ. R., πρὸς εὐκ. τ. π. vulg.
 8. τὸ κλεινὸν τῶν Ἀσκλ. R., τὸ τῶν Ἀσκλ. κλ. vulg. 17. Ἀσία νῦν
 R., νῦν Ἀσία vulg. 19. Paphlagones h. l. habet Intpr., sed
 infra Pelasgos.

domunculae integrae stabant, et haec quidem non quae ex calce et lapide atque ex solidiore aliqua magisque firma et durabili, uti par est, materia erant structae, sed tantum quae ex latere non cocto et ex argilla agrestem in modum erant fabricatae. Paucissimi vero sparsim homines comparebant tristi admodum demissoque vultu, et veluti extreme de vita sua desperantes. Praeter alia enim mala omnis etiam totius oppidi aqua, pura ac sincera potabilique natura confestim sublata, salsuginem sensim contraxerat, et potui non erat; omniaque ibi horrendum in modum subversa videbantur, adeo ut nihil oppido ad ornamentum reliqui factum esset, praeter solum Asclepiadarum illustre nomen et insignem Hippocratis in eo nati gloriam. Commiseratione itaque harum rerum duci non alienum ab humano more videtur: admirari vero vehementer et percelli, hominum fuerit, qui veterum rerum parum sunt periti, quique nesciunt, quod haec terrae regio sua natura perpetuo varias in se affectiones suscipere soleat. Frequenter enim etiam antehac urbes integrae terrae motu perierunt, adeo ut veteribus incolis exutae ab aliis rursum conditoribus sint instauratae.

17. Tralles itaque urbs, in Asia nunc ita dicto campo iuxta Maeandrum fluvium sita, olim quidem Pelasgorum colonia fuit, sub Augusti vero Caesaris tempora terrae motu quassata est et subversa, nihilque in ea integrum relictum. Oppido vero in hunc modum

οὐδὲν αὐτῆς ὄ, τι ἐσέσωστο. οὕτω δὲ τοῦ ἄστεος οἰκτρότατα A. C. 554
 κειμένον, ἀγροικόν τινα φασί, τούτων δὴ τῶν γεηρόνων, I. I. 28
 Χαιρήμονα τοῦνομα, σφόδρα τὴν ψυχὴν ἀλῶναι τῷ πάθει,
 καὶ οὖν οὐκ ἐνεγκόντα θαυμάσιόν τι ἤλικον καὶ ἄπιστον ἔργον
 5 ἀνύσαι. μήτε γὰρ τῆς ὁδοῦ τὸ μῆκος ἢ τῆς πρεσβείας τὸ μέγε-
 θος κατοῦρώδησαντα, μήτε ὅτι μεγίστοις, ὥσπερ εἰκὸς, ὁμι-
 λήσειν ἤμελλεν κινδύνοις, καὶ ταῦτα ἐπ' ἀδήλητ' τῇ τύχῃ, μήτε
 τῶν οἴκοι τὴν ἐρημίαν, μήτε ἄλλο τι τῶν, ὅποσα διανοοῦμε-
 νοι ἄνθρωποι μεταμανθάνουσι τὰ δοκηθέντα, ἀφικέσθαι, μὴ
 10 ὅτι ἐν Ῥώμῃ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐς τῶν Κανταβριονῶν τὴν χώραν, C
 ἄμφ' αὐτὰς δὴ πον τὰς τοῦ Ὀκεανοῦ ἡϊόνας, (ἐτύγχανεν γὰρ
 αὐτοῦ που ὁ Καῖσαρ ἐν τῇ τότε πρὸς τι τῶν ἔθνων διαμαχό-
 μενος,) ἀγγεῖλαι τέ οἱ τὰ ξυνεγεχθέντα, καὶ οὕτως ἐλεῖν τὸν
 βασιλέα, ὡς αὐτίκα δὴ μάλα ὑπατικούς ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς μά-
 15 λιστα εὐπατριδῶν τε καὶ εὐδαιμόνων ἀνδρῶν ἐκ τῆς Ῥώμης
 ἀπολεξάμενον, ἅμα τῇ σφετέρῃ πλήθει σταῖλαι ἐς τὴν ἀποι-
 κίαν, καὶ τοὺς, ὡς τάχιστα ἐν τῇ χώρῃ γενομένους, χρήματά
 τε πλεῖστα ὅσα ἐπιδόντας καὶ σπουδῇ χρησαμένους, ἀναδο-
 μῆσαι αὐθις τὴν πόλιν, καὶ ἐς τὸ μέχρι τοῦδε σωζόμενον D
 20 ὑπεργάσασθαι σχῆμα. νῦν οὖν οἱ ἐκεῖνη ἀστοὶ Πελαγοὶ μὲν

1. αὐτοῖς ἔτι R. 10. ἀλλὰ γὰρ καὶ R., ἀλλὰ καὶ vulg. Καν-
 ταβριονῶν R., Κανταβαριονῶν vulg. Agathias, cui parum de
 Cantabris innotuerat, ex verbis epigrammatis Κάνταβριν ἐς γὰν
 fluxit sibi Cantabrinos. 14. ὑπατικούς correxi, Inpr. consu-
 laves, ὑπάτους R. et vulg. ἐπὶ τὰ R., sed in marg. ἐπὶα.
 18. ἀναδομῆσαι R. et Lugd., ἀνοικοδομῆσαι edd.

miserrime collapsio, aiunt rusticum quendam ex iis, qui agros colunt, Chaeremonem nomine, ingentem ob illius casum moerorem animo concepis-
 se, quem cum ferre non posset, admirandum quoddam et incredibile facinus peregisse. Neque enim itineris longitudine, neque postulationis magnitudine deterritum, neque quod gravissima, uti verisimile erat, pericula aditurus videretur, et quidem incerto eventu, neque eorum, quos domi reliquerat, solitudinis ratione habita, neque alterius ullius rei, cuius consideratione atque respectu homines sententiam mutant, pervenisse non tantum Romam, sed in Cantabrorum regionem, circa ipsa Oceani littora, (erat enim ibi tum temporis Caesar gentes quasdam debellaturus,) et ei, quae Trallis contigerant, significasset, et quidem eius oratione ita captum fuisse Caesarem, ut protinus delectos septem consulares, qui splendore generis et fortunarum inter Romanos eminebant, cum magno comitatu in coloniam miserit, eosque, cum magnis itineribus eo pervenissent, magna pecuniae vi allata summaque diligentia adhibita, urbem demum iustaurasse, atque in hanc, quae hodie cernitur, formam exaedificasse. Nunc itaque Trallienses cives non amplius Pelasgi iure vocari possint, sed potius Romani, tametsi sermo illorum in Grae-

A. C. 554 οὐκέτι ἂν δικαίως κληθεῖεν, Ῥωμαῖοι δὲ μᾶλλον, εἰ καὶ τὰ
 I. I. 28 τῆς φωνῆς ἐς τὸ ἑλληνικὸν τε καὶ ἀττικώτερον μετεβάλλοντο.
 πῶς γὰρ οὐκ ἤμελλον προσοικουντες τὴν Ἰωνίαν; ταῦτα δὲ
 οὕτω ξυνερχθῆναι δηλοῖ μὲν πον καὶ ἡ πάτριος τοῦ ἄστεος
 ἱστορία, οὐκ ἤκιστα δὲ τοῦπίγραμμα, ὅπερ ἔγωγε ἐκεῖσε ἐλ-5
 θῶν ἀνελεξάμην. ἐν τινι γὰρ τῶν ἀμυρὶ τὴν πόλιν ἀγρῶν, ὅθεν
 δὴ ὦν ἐτύγχανεν ὁ Χαιρήμων, (Σιδηροῦς δὲ ὄνομα τῷ ἀγρῷ
 ἐκείνῳ,) βωμὸς ἴδονται ἀρχαιότατος, ἐν ᾧ δὴ πάλαι, ὡς εἴοικε,
 τοῦ Χαιρήμονος ἄγαλμα ἐφειστήκει. νῦν γὰρ οὐδὲν ὀτιοῦν ἐν
 αὐτῷ φαίνεται. ἐγκεχάρακται δὲ ὅμως ἔτι τὸ ἐλεγείον τῷ βωμῷ 10
 ᾧδὲ πως ἔχον

P. 55 Κλασθείσας πάτρας σεισμῷ ποτε, Κάνταβριν ἐς γᾶν
 Χαιρήμων ἔπτα, πατρίδα ἠυσόμενος.
 Καίσαρι δ' εἰλιχθεῖς περὶ γούνασι, τὰν μέγαν λαον
 ὦρθωσε Τράλλιν, τὰν τότε κεκλιμέναν 15
 Ἄνθ' ὧν συγγενέες τοῦτο βρέτας, ὄφρ' ἐπὶ βωμῷ,
 Οἷα δίκαια κτίσταν, τάνδε φέροιο χάριν.
 καὶ τὰ μὲν τῶν Τράλλεων περὶ ᾧδὲ πως ἔχειν πεπίστευται.
 πολλὰς δὲ κατ' ἐκείνο τοῦ καιροῦ καὶ ἄλλας πόλεις ἐν τῇ Ἀσίᾳ,
 Ἰωνικὰς τε καὶ Αἰολίδας, παραπλήσια παθεῖν ξυνηρέχθη. 20
 B ἠ. Πλὴν ἀλλ' ἔμοιγε νῦν τὰ τοιαῦτα παρέντι, καὶ αὐθις

1. εὐδικαίως R. 12. Καντάβαριν R. 13. ἠυσόμενος R.
 15. τότε scripsi, ποτε R. et vulg., Intrp. olim. 16. συγγενέες
 Lugd., Intrp. propinqui, συγγενές R., συγγενές οἱ vulg. 17. οἷα
 δίκαια κτίσταν R., δίκαια etiam Intrp., dum vertit merito, οἷα γε
 δὴ κτίστας vulg.

canicum et Atticum sit mutatus. Qui enim aliter fieri potuisset, cum
 Ionum sint finitimi? Haec vero ita accidisse testatur satis et patria
 urbis historia et epigramma, quod ego, cum eo venissem, legi. Nam
 in agro quodam urbi vicino, in quo natus erat hic Chaeremon, (Sidi-
 rus sive ferreus ei agro nomen) ara stabat vetustissima, in qua olim,
 uti verisimile, Chacremonis statua erat posita. Nunc enim nihil in
 ea comparet; nihilominus tamen elegion etiam nunc arae insculptum
 cernitur, quod ita habet:

*Chaeremon, patriam ut stravit succussio terrae,
 Longinquaе volat ad littora Cantabriae;
 Et magni genibus se advolvit Caesaris; inde
 Collapsas Tralles ex iterum aedificat.
 Ergo his pro meritis statua donatur; ut ara
 Stet media, carae conditor ut patriae.*

Ac Trallianorum quidem res hoc modo se habere creditae sunt.
 Multae vero etiam aliae per idem illud tempus in Asia urbes, Ioni-
 cae scilicet et Aeolicae, similibus malis obnoxiae fuerunt.

18. Sed haec talia mihi nunc omittenti et narrationem supra

τοῦ προτέρου λόγου ἐχομένῳ, ἐπὶ τὴν τῶν Λαζῶν χώραν καὶ Ἀ. C. 55
 τοὺς Περσικοὺς πολέμους ἰτέα, ἐπεὶ καὶ κατὰ τοὺς αὐτοὺς I. I. 28
 χρόνους ἐπράσσετο ἕκαστα. Ῥωμαίοις γὰρ καὶ Πέρσαις ἤδη μὲν Β
 ἐκ πλείστου μέγιστος πόλεμος ξυνειστήκει, καὶ θαυμά τὴν
 5 Ἀλλήλων ἐδῆον καὶ ἐλυμαίνοντο, νῦν μὲν εἰσβολὰς ἀκηρύκτους
 μηχανώμενοι καὶ ἐφόδους, νῦν δὲ πολλῶ στρατῶ ἐς ἐμφανεῖς V. 40
 παρατάξεις χωροῦντες. ὀλίγω δὲ ἔμπροσθεν ἐκεχειρίαν ἐπεποί-
 ηντο, ἐφ' ᾗ μέντοι οὐ τελεωτάτην ἄγειν εἰρήνην, οὐδὲ ὥστε
 πάντοθι τῶν κινδύνων πεπαῦσθαι, ἀλλ' ὅσον μόνον ἀνὰ τὴν
 10 ἔσω καὶ τὰ τῆς Ἀρμενίας ὄρια ἑκατέρω γένοι ἐσπεῖσθαι, ἀμφὶ
 δὲ τὴν Κολχίδα γῆν τὸν πόλεμον διαφέρειν. οἱ δὲ Λαζοὶ Κόλ-
 χοι τοπαλαιὸν ὠνομάζοντο, καὶ οὗτοι ἐκεῖνοι τυγχάνουσιν ὄντες. C
 τοῦτό τε οὐκ ἂν τις ἀμφιγνοήσῃ τεκμαιρόμενος τῶ τε Φά-
 σιδι καὶ Κανκάσῳ καὶ τῇ περὶ ταῦτα ἐκ πλείστου οἰκῆσει.
 15 λέγεται δὲ τοὺς Κόλχους Αἰγυπτίαν εἶναι ἀποίκους. φασὶ
 γὰρ πολλῶ ἔμπροσθεν τοῦ ἐπίπλου τῶν ἀμφὶ τὸν Ἰάσονα
 ἠρώων, καὶ πρό γε τῆς τῶν Ἀσσυρίων ἐπικρατείας καὶ
 τῶν Νίνου τε καὶ Σεμιράμιδος χρόνων Σέσωστρινί τινα βα-
 20 σιλέα Αἰγύπτιον μεγίστην στρατιὰν ἐκ τῶν ἐπιχωρίων ἀγεί-
 ψαντα, καὶ ἅπασαν τὴν Ἀσίαν ἐπελθόντα καὶ καταστρε-
 ψάμενον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷδε ἀφικέσθαι τῷ χώρῳ, ἀπόμοιράν D

4. ξυνειστήκει R., ξυνενειστήκει vulg. 5. ἐλυμ. κ. ἐδῆον R.
 6. ἀν' ἐμφανεῖς R. 9. πάντοθεν R. τὴν ἔσω R. 12. ὄνομ.
 vulg. 13. τοῦτό γε R., καὶ ὅτι—τοῦτό γε coni. Cl. ἀμφα-
 γνοήσῃ R. 14. ἐπὶ πλείστου R., Intrp. *accolas effuse circum-*
iectos. 16. Ἰάσονα R., Ἰάσωνα vulg. 17. πρό γε R., Intrp.
antequam Ass. rerum potirentur, πρός γε vulg.

inceptam continuanti, ad Lazorum regionem et Persica bella est eun-
 dum, cum et iisdem temporibus singula gesta sint. Romanis enim
 et Persis gravissimum inter sese iam inde a multo tempore bellum
 intercessit, et frequenter mutuos agros populati sunt et devastarunt;
 modo citra ullam belli denuntiationem irruptionibus invidiosisque
 insultibus factis, modo numero exercitu apertoque proelio congreg-
 dientes. Paulo autem antea inducias fecerant, non ita quidem ut
 absolutissimam pacem agerent, neque ut omnibus in partibus peri-
 cula bellica cessarent, sed tantum circa orientem et Armeniæ fines
 utrique genti pax sancita erat; circa Colchicam vero regionem bellum
 vigeat. Lazi autem olim Colchi dicebantur, et hos illos esse con-
 stat; neque de hoc quisquam dubitaverit, qui Phasidem et Cauca-
 sum et diuturnam eorum circa hæc loca habitationem considerarit.
 Dicuntur vero Colchi Aegyptiorum esse colonia. Aiunt enim multo
 tempore ante heroum, qui Iasonem comitabantur, adventum, immo
 ante Assyriorum imperium, etiam ante Nini et Semiramidis tem-
 pora, Sesostrim quendam Aegyptium regem ingenti indigenarum ex-
 ercitu coacto, cum universam Asiam invasisset ac subiugasset, eo

- A. C. 554 τε ἔνταῦθα καταλιπεῖν τοῦ ὀμίλου, καὶ τοίνυν ἐνθὲνδε τὸ τῶν
 I. I. 28 Κόλχων καταγεσθαι γένος. τοῦτο δὲ Διόδωρος τέ φησιν ὁ Σι-
 κελιώτης καὶ ἄλλοι ὡς πλεῖστοι τῶν παλαιῶν ἱστοριογράφων.
 οἱ δὴ οὖν, εἴτε Λαῖοι, εἴτε Κόλχοι, εἴτε Αἰγύπτιοι μετανάσται,
 περιμάχητοι ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γεγένηται χρόνῳ, καὶ πλεῖστοι 5
 ὅσοι ἀγῶνες τῆς τούτων γε ἑκατὶ καταβέβληται χώρας. Χοσ-
 ρόης τε γὰρ ὁ Περσῶν βασιλεὺς ἤδη πολλὰ καὶ ἐπικαιρότατα
 τῶν ἐκείνῃ χωρίων σφετερισάμενός καὶ κατέχων, οὐκ ἤετο
 δεῖν μεθίεναι, ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ χειρώσασθαι διανοεῖτο, Ἰου-
 στινιανῶ τε τῷ Ῥωμαίων αὐτοκράτορι καταπροέσθαι Γουβάζην 10
 P. 56 τὸν Λαῖῶν ἐν τῇ τότε βασιλείᾳ, καὶ ἅπαν τὸ ἔθνος, κατηκούς
 ὄντας καὶ εὐνους καὶ τὰ ἐς Θεὸν ὁμογνώμονας, οὐκ ἀνεκτὰ
 ἐδόκει οὐδὲ ὅσιον. μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ἐπειρῶτο παντὶ σθένει
 ἀπώσασθαι ὡς τάχιστα τοὺς πολεμίους. ἐλογίζετο γὰρ καὶ
 ἐδεδίει, ὡς εἰ τῇ πολέμῳ κρατήσαιεν οἱ Πέρσαι, καὶ ἀπάσης 15
 ἐπιλάβοιτο τῆς χώρας, οὐδὲν ἔσται τὸ κωλύον αὐτοὺς ἀνὰ
 τὸν Εὐξείνιον πόντον ἀδεῶς ναυτιλλομένους, τὰ ἐνδοτάτα τῆς
 Ῥωμαίων ἀρχῆς ἀνιχνεύειν. τοιγάρτοι στρατεύμα' τε μέγιστον
 καὶ ἀλκιμώτατον ἔνταῦθα ἔταξεν, καὶ στρατηγούς ἐπέστησεν
 τοὺς ἀρίστους. Βέσσας τε γὰρ καὶ Μαρτῖνος καὶ Βούζης ἦγετο, 20
 Βᾶνδρες ἐν τοῖς μάλιστα γεγενημένοι καὶ πολέμους συχνούς

6. γε om. R. ἑκατὶ καταβ. χώρ. R., γ. ἔκ. κατ. vulg. 11. τῶν
 Λαῖῶν R. Pro ἐν τῇ τότε R. ἐς τὸν τε. 12. Post ὁμογνώμο-
 νας lacuna fuerat in R. usque ad οὐδὲ, in qua recentior manus
 scripsit: ἐδόκει, et in marg. εἶναι. 16. ἀμφὶ ἀνὰ τ. E. R. 18.
 στρατ. τε μέγ. κ. ἀλκ. R., στρατ. μέγ. τε κ. ἀλκ. vulg.

etiam loci venisse, et aliquam exercitus sui partem ibi reliquisse, atque inde Colchorum gentem deductam. Quod ipsum et Diodorus Siculus et alii complures veterum historicorum testantur. Hi itaque, sive Lazi, sive Colchi, sive Aegyptii sedibus suis migrantes, variis nostra aetate bellis fuerunt laccessiti, multaque proelia ob horum regionem sunt commissa. Chosroes enim Persarum rex cum iam multa valdeque opportuna illius regionis loca invasisset atque occupasset, nequaquam sibi conquiescendum duxit, sed et reliqua in suam potestatem redigenda. Iustinianus vero Romanorum imperator Gubazem Lazorum tum temporis regem et universam gentem, subditam sibi et benevolam et communis religionis cultusque divini nexu coniunctam, deserere nec aequum nec iustum censebat; quin potius omnibus viribus hostes quam citissime profligare tentabat. Reputabat enim cum animo suo et verebatur, ne si Persae bello vincerent, nihil eis impedimento futurum esset, quo minus per Euxinum pontum citra ullum metum navigantes interiora Romani Imperii loca pervaderent. Quocirca maximum validissimumque exercitum ibi locavit, praestantissimosque duces ei praefecit. Bessas enim et Martinus et Buses ei praecrant, viri spectatissimi et frequentibus proeliis exercitatissimi. Missus vero est etiam Iustinus Germani filius, ad-

ἀγωνισάμενοι. ἔσταλτο δὲ καὶ Ἰουστίνος ὁ Γερμανοῦ, νεύζων
 μὲν ἔτι κομιδῆ, τὰ δὲ πολέμια ἤδη πεπαιδευμένους.

A. C. 554
 I. I. 28

19. Μερμερόης δὲ, ὁ τῶν Περσῶν στρατηγός, ἐπειδὴ πρό-
 τερον Ἀρχαιοπόλει τε δις προσβαλὼν ἀπεκέκρουστο, καὶ ἄλλα
 5 ἄλλα ἐπεπράχει, ἃ δὴ ἐγωγε παρήμι, (ἀποχρώντως γὰρ που
 Προκοπίῳ τῷ ῥήτορι τὰ μέχρι τῶνδε ἀναγέγραπται,) τότε
 δὴ ἀδῆς (ἐνθένδε γὰρ μοι ἀρχομένη τὰ ἐφεξῆς ἀρμωστέον,)
 ἀφῆκτο μὲν ἐς Μουχείρισίν τε καὶ Κοταΐσιν τὸ φρούριον,
 ἐβούλετο δὲ τὴν ἐς Τήλεφιν δυσχωρίαν παραμειψάμενος, εἴσω
 10 τοῦ Φάσιδος γενέσθαι ποταμοῦ, καὶ τῷ ἀπροσδοκῆτῳ τοῦς
 Ῥωμαίους ἐκπλήξας, διὰ πείρας ἔλθειν, εἴ πως ἂν ἐνια γοῦν
 τῶν τῆδε πολισμάτων παραστήσασθαι δυνηθεῖν. ταῦτα δὲ αὐτῷ
 πράττειν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς πορευομένῳ καὶ ἐπιόντι ἀμήχανα
 ἦν. Μαρτίνος γὰρ ὁ στρατηγός ἅμα τῇ ἀμφ' αὐτὸν στρατιᾷ
 15 ἐς τὴν Τήλεφιν ἰδρυμένος, (φρούριον δὲ τοῦτο καρτερόν τε
 καὶ ἐχυρώτατον,) διεφύλαττειν ἐπιμελέστατα τὰς εἰσόδους. ἔστι
 δὲ καὶ ἄλλως τὸ χωρίον δύσβατόν τε καὶ ἀπρόσοδον. φάραγ-
 γές τε γὰρ καὶ πέτραι ἀπεθῶγγυται καὶ ἐς ἀλλήλας ἐπικλινόμε-
 ναι στενωπάτην ἀτεχνῶς τὴν ὑποκειμένην ἀτραπὸν ἐκτελοῦ-
 20 σιν. ἄλλοθεν δὲ οὐκ ἔστιν ὄψωσῶν εἰσιτητέα. τὰ γὰρ ἐχόμενα
 πεδία ἰλυώδη γέ εἰσι δεινῶς καὶ τελματώδη, λόχμαι τε δα-
 σεῖαι καὶ δρυμοὶ ἀνέχουσιν, ὡς καὶ ἐνὶ ἀνδρὶ, καὶ τούτῳ

1. δὲ καὶ R., δέ τε καὶ vulg.

4. Ἀρχαιοπόλει R. Lugd.,

Ἀρχαιοπόλει edd. 5. ἐγὼ R. που add. ex R. 8. Cotaesium Kutais est, Imirectiae oppidum regium.

18. γὰρ om. R.

22. δρυμοὶ R., δρυμὰ vulg.

modum quidem ille adhuc iuvenis, sed iam tum bellicarum rerum peritus.

19. Mermeroes autem Persarum dux cum antea bis in Archacopolim impetum fecisset, repulsus est aliaque nonnulla gessit, quae quidem praetereo: quandoquidem Procopius Rhetor abunde haec eo usque conscripsit. Tunc itaque rursus (nam hinc ordienti mihi, quae sequuntur, sunt coaptanda) ad Muchirisim et Cotaesium propugnaculum pervenit, eo consilio, ut difficultate locorum, quae sunt circa Telephim, praetergressa, ad Phasidem fluvium pertingeret, Romanisque inopinato ipsius adventu percussis, tentaret, si qua ratione castella aliquot in potestatem suam redigere posset: quod quidem ipsi aperte rectaque via procedenti atque irruenti difficillimum factu fuisset. Martinus enim praefectus cum suis copiis Telephim insidens, (est autem hoc validum munitissimumque propugnaculum,) diligentissime aditus tuebatur: et est alioqui locus ipse accessu difficillimus. Nam et praecipitia et praeruptae petrae in se mutuo vergentis angustissimam plane subiectam ei viam efficiunt, neque alia ulla ex parte cuiquam aditus patet. Circumiecti enim campi sunt vehementer palustres et limosi, quibus densi saltus et nemora imminet, adeo ut vel uni alicui eique expedito difficilis sit transitus: tantum abest

- A. C. 554 ἐνζώνῳ, ἄπορον εἶναι τὸ χρῆμα, μὴ τοί γε πλήθεσιν ὀπλι-
 I. I. 28 σμένοις. πλὴν ἀλλὰ καὶ ὡς οἱ Ῥωμαῖοι οὐδὲν ὀτιοῦν πόνου
 V. 41 ἀνέντες, εἴ πού τι εὔρον τῶν τόπων σφαλερόν τε καὶ βάσιμον,
 αὐτίκα ξύλοις τε καὶ λίθοις περιέφραττον, καὶ θαμὰ ἐν τοῖσδε
 ἐμόχθουν. διαπορουμένῳ δὴ οὖν ἐν τοῖς παροῦσι τῷ Μερμε-5
 ρῷ καὶ πλεῖστα διαλογιζομένῳ, προσῆλθεν διανοεῖσθαι, ὡς
 εἴ γε ὀτρωδοῦν τρόπον διαλύσει τὴν φρουράν τῶν Ῥωμαίων,
 καὶ ἡρέμα ἀπόσοιτο, οὐ πάμπαν αὐτῷ τὰ ἐς τὴν διάβασιν
 P. 57 ἀνήνυτα ἔσται. πολεμίων μὲν γὰρ τῷ χώρῳ ἐνδεδεχέστατα
 ἐφεδρουόντων, οὐχ οἷόν τε ἦν ἅμα ἀμφοτέρων κρατῆσαι ἐκεί-10
 ρων δὲ ἀνέντων, ἀλλὰ μόνῃν γε τὴν δυσχωρίαν ἀκέασθαι,
 καὶ τὸ δυσέμβολον τῆς πορείας ἐς τὸ εὐέφοδον ἀμωσγέπως με-
 τασκευάσαι, οὐ λίαν ἀδύνατα εἶναι ἤγετο. ἤλιψε γὰρ τὴν
 ἕλην ἐκτέμνων τῇ πολυχειρίᾳ καὶ ἀνακαθαίρων, καὶ τῶν πετρῶν
 ὅ, τι ἀντίξουν διακολάπτων καὶ παραιρούμενος, οὐ χαλεπῶς15
 διαβήσεσθαι. ὡς ἂν οὖν ταῦτα διαπράξοιτο, ἐπενόει τοιαύδε
 ἐσκήπτετο ἀθροῦν νόσῳ τινὶ δεινῇ τε καὶ ἀνηκέστῳ ἐαλωκέναι,
 καὶ οὖν ἀνεκέκλιτο δυσφορῶν δῆθεν καὶ ἀσχάλλων καὶ τὸ
 B ἔνυμπεσὸν ὀλοφνυρόμενος· ὅ τε λόγος οὗτος ἀνὰ πᾶν αὐτίκα
 ἐφοῖτα τὸ στρατεύμα, ὡς ὁ στρατηγὸς πονήρως τε ἔχοι, καὶ20
 ὅσον οὐπω ἀπολεῖται ὅσους τε αὐτῶν ἤρεσκεν μισθαρεῖν τοῖς
 2. οὐδέν τι οὖν R. 7. διαλύσει Cl., διαλύσει R. et vulg.
 10. ἅμα ἀμφ. R., ἀμφ. ἅμα vulg. 12. εὐέφοδον R. corr. in mg.
 pro εὐέφοστον, εὐόδον vulg. 13. εἶναι add. ex R. 17. δεινῇ
 τ. κ. ἀνηκ. ἐαλ. R., ἐαλ. ὁ. τ. κ. ἀν. vulg. 20. ἐφοῖτα R.,
 ἐχώρει vulg. 21. ὅσους δὲ Suid. s. v. μισθαρεῖν. ἐπὶ τῇ τ.
 οἰκ. προδ. τοῖς ἐναντ. R.

armatis agminibus. Sed ne sic quidem Romani ullum laborem prae-
 termittentes, si quem uspiam comperissent locum parum tutum,
 quique videretur transiri posse, cum sudibus et saxis obstruebant,
 assidueque operi erant intenti. Ambigenti itaque hisce in rebus
 Mermero plurimaque secum reputanti, haec cogitatio in mentem
 venit, si quacunque ratione praesidium Romanorum solvere sen-
 simque removere posset, non omnino irritum sibi transitus sui
 conatum fore. Hostibus enim assidue loco insidentibus, fieri non
 poterat, ut utriusque voti sui compos fieret. Illis vero remissioribus
 factis, cum id solum relinqueretur, ut locorum iniquitati mederetur, et
 difficilis transitus itinera pervia redderet; id ei non admodum impos-
 sibile factu videbatur. Sperabat enim, excisa sublataque vi manuum
 silva, obstantibusque petris excavatis, se non difficulter transiturum.
 Quocirca ut, quae animo conceperat, perficeret, huiuscemodi fraudem
 excogitavit. Simulavit se repente morbo correptum gravi pariter et
 incurabili. Decumbebat itaque summam aegritudinem prae se fe-
 rens, et fortunam suam lamentans. Rumor hic statim universum
 exercitum est pervagatus, praefectum gravissime aegrotare neque

ἐναντίους ἐπὶ τῇ τῶν οἰκειῶν προδοσίᾳ, καὶ λάθρα ἔξάγειν τὰ A. C. 55‡
 ἀπόρρητα, οὗτοι δὲ τὸ μὲν ἀτρεκέως οὐκ ἐγίνωσκον· (ἀσφαλέ- I. I. 28
 στατα γὰρ τὸ βούλευμα ἐκρύπτετο; καὶ οὐδὲ ἐς ἅπαντας τοὺς
 φιλιτάτους ἐξέπιπτε·) μόνοις δὲ τοῖς ἐν τῇ οὐμίᾳ περιαιρομένοις
 ζῆσηπατημένοι τοῖς Ῥωμαίοις διήγγελλον. οἱ δὲ ῥαδίως ἐπέ-
 θοντο, οὐ τοσοῦτον, οἶμαι, τῇ ἀγγελίᾳ, ὅποσον τῷ βουλομένῳ
 τῆς γνώμης.

κ. Εὐθύς δὴ οὖν τὸ ἐνεργὸν τε καὶ σύντονον τῆς φρον-
 τίδος ὑποχαλῶντες, οὐκέτι λίαν ἀκριβῆ τὴν φυλακὴν ἐποι- C
 10οῦντο. ὀλίγαι τε παρῳχῆκεσαν ἡμέραι, καὶ ὁ Μερμερόης ὡς
 δὴ τεθνηκῶς ἀπηγγέλλετο. ἐκρύπτε γὰρ ἑαυτὸν ἐς τι δωμάτιον,
 ὡς καὶ παρὰ τοῖς οἰκειοτάτοις τήνδε νικῆσαι τὴν δόξαν. τότε δὴ
 οὖν καὶ μᾶλλον τοῖς Ῥωμαίοις περιττόν τι ἐδόκει ἀγορῆν
 τε καὶ ἐπιπολὺ διαπονεῖσθαι. καὶ τοίνυν μεθύντες τὰς περι-
 15φράξεις καὶ τὴν ἐν τούτοις ἀπεργασίαν, ἐς τὸ ἀνεμιμένον μετέ-
 βαλλον, παννύχιόν τε καθεύδοντες καὶ ἐς τὰς ἐπαύλεις τῶν
 ἀγρῶν διαιτώμενοι, καὶ οὔτε κατασκόπους ἔστελλον, οὔτε
 ἄλλο τι ἐπροασσόν τῶν δεόντων. ᾤοντο γὰρ ὡς οὐκ ἂν ποτε οἱ
 Πέρσαι, ἀστρατήγητοι δῆθεν γεγονότες, ἐπ' αὐτοὺς ἤξουσι, D
 20μᾶλλον μὲν οὖν καὶ ὡς πορρῶτάτω φευξοῦνται. ταῦτα δὲ γνούς
 ὁ Μερμερόης ἀνακαλύπτει ἑξαπιναιῶς τὸν δόλον καὶ ἐπι-
 φαίνεται τοῖς Πέρσαις ὁποῖος καὶ πρότερον, καὶ εὐθύς, ὡς
 2. δὲ om. R. 11. ἐς τι δωμάτιον R. et Intpr. in domicilio
 quodam, ἐπὶ δωμ. vulg.

diu supervicturum. Porro rei ipsius veritas eos, qui operas suas hostibus locant consilia suorum prodendo et arcana clanculum patefaciendo, latebat. Accuratissime enim consilium celabatur, et ne cum amicissimis quidem communicabatur; solis vero rumoribus, qui per multitudinem circumferebantur, decepti, id Romanis nuntiarunt; qui quidem facile sunt persuasi, non tam, arbitror, nuntio, quam quod id maxime esset ex ipsorum animi sententia.

20. Statim itaque accuratam illam continuamque curam laxantes ac remittentes, segnius custodias agebant. Paucis post diebus Mermeroes etiam mortem obiisse nuntiatur. Occulebat enim se ipse in quadam domuncula, adeo ut etiam apud intimos suorum familiarium ea opinio valuerit, Tum vero et quidem magis supervacaneum visum est Romanis vigilare, supervacaneum ingentes labores suscipere. Quocirca omissis illis obstructionibus itinerum et laboribus, quos huic operi impendebant, ad remissius vivendi genus sunt dilapsi, solidas noctes dormientes, in villis praediisque degentes, neque speculatores emittebant, nec quicquam eorum, quae in rem ipsorum essent, agebant. Persuadebant enim sibi, Persas duce sive praefecto orbatos, nequaquam in se ituros, quin potius quam longissime fugituros. Haec vero ubi cognovit Mermeroes, confestim dolorem detegit, ac Persis talem se, qualis antea fuerat, visendum prae-

- A. C. 554 εἶχε προθυμίας, ἅπαντας κινήσας, καὶ τὴν χαλεπότητα τῆς πο-
 I. L. 28 ρείας εὖ διαθείς, ἣ̄ πάλαι διειροεῖτο, παραγέγονεν ἀγχοῦ τοῦ
 φρουρίου. καὶ ἤδη ἐπέλαξε τοῖς Ῥωμαίοις κατεπτηχόσι τῆ
 παραλόγη καὶ οἰοῖς οὐκέτι ἀμύνεσθαι. τότε δὴ οὖν ὁ Μαρ-
 τίνος ἔγνω καταλιπεῖν τὸ χωρίον, πρὶν τελεώτατα παρελθεῖν 5
 εἰσω τὸν Μερμερόην, καὶ μέγα τι κακὸν τοὺς τῆδε Ῥωμαίους
 P. 58 ἐργάσασθαι. πῶς γὰρ ἐνῆν αὐτοὺς ὀλίγους γε ὄντας ἐνεγκεῖν
 τὰ πλήθη τῶν πολεμίων, καὶ μὴ οὐχὶ αὐτοβοεῖ διαφθαρεῖναι;
 οὕτω δὴ οὖν καταστρατηγηθέντες ὑπὸ τῶν βαρβάρων, καὶ αἰ-
 σχίστην ποιούμενοι τὴν ἀναχώρησιν, ἠπείγοντο τοῖς ἄλλοις 10
 ἀναμιχθῆναι στρατεύμασιν. ἐτύγχανον γὰρ οἱ ἀμφὶ Βέσσαν
 τε καὶ Ἰουστίνον ἐν πεδίῳ τινὶ στρατοπεδεύομενοι, οὐ πρόϋω
 Τηλέφως κειμένῳ, ἀλλὰ μόνοις σταδίοις ἐπτὰ διεστηκότι.
 ἔστι δὲ οὐδὲν ὀτιοῦν ἄλλο ἐνταῦθα, ἣ̄ μόνον χυτροῶν πωλητή-
 ρια, ὡς καὶ τὴν προσηγορίαν ἐντεῦθεν τῷ χώρῳ εἰλήφθαι 15
 B' Ὀλλάρια γὰρ, ὡς ἂν Λατίνος τις φήσοι, ἐπωνόμασται δύναται
 V. 42 δὲ τοῦτο τῆ Ἑλλήνων φωνῇ Χυτροπάλια. ἤδη δὲ πολλῶν ἅμα
 τῷ Μαρτίνῳ προτερησάντων καὶ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ γενομένων,
 ἐβουλευόντο ἅπαντες οἱ στρατηγοί, ἐνταῦθα τοὺς δυσμενεῖς
 ἐκδεξάμενοι στήσεσθαι τε ἐς παράταξιν, καὶ διακωλύειν αὐ- 20
 τοὺς ἀνὰ τὰ πρόσω ἰόντας. ἦν δὲ τις τῶν ἐπισημοτάτων ἐν
 τοῖς ταξιαρχαῖς Θεόδωρος ὄνομα, τὸ μὲν γένος ἔλκων ἐκ τοῦ
 8. διαφθαρεῖναι ὑπὸ δέους Suid. s. v. αὐτοβοεῖ. 14. μόνον R.,
 μόνον vulg. 15. ἐντεῦθεν τῷ χώρῳ R., τῷ χώρῳ ἐνθὲνδε vulg.
 16. Ὀλλάρια Par. . . τις ius. ex R. . . 20. στήσασθαι R.

bet; statimque, quanta potuit alacritate, omnibus copiis motis, et difficultatibus itinerum ea, quam iam dudum animo suo conceperat, ratione superatis, propugnaculo appropinquavit; et iam Romanis imminabat inopinato rei eventu percussis, quique iam sese tueri non poterant. Tunc itaque Martinus locum deserendum censuit, priusquam Mermeroes, penitiorie irruptione facta, Romanos, qui in praesidio erant, magna clade afficeret. Qui enim fieri poterat, ut per pauci tantam hostium vim sustinerent, neque primo statim impetu ad internectionem caederentur? Hoc igitur dolo circumventi superatque a barbaris, turpissimaque recessione facta, Romani reliquis copiis sese coniungere approperebant. Exercitus enim, quem Bessa et Iustinus ducebant, in campo quodam castra locarant non procul a Telephe sito, septem tantum stadiis inde distante. Est vero nihil aliud ibi quam ollarum forum, unde et loco nomen inditum. Ollaria enim, ut Latini dixerint, appellatur; quod perinde est, ac si Graece dicas Χυτροπάλια. Posteaquam vero iam multi cum Martino fuga praerepta in tuto essent constituti, visum est omnibus praefectis, ut ibi hostem exspectantes acie instructa obsisterent, ulterio-
 reque transitu prohiberent. Erat vero quidam inter praecipuos clarissimosque duces Theodorus nomine, genus quidem ducens e gente

ἔθλους τῶν Τζάνων, παρὰ Ῥωμαίοις δὲ τεθραμμένος, καὶ ἤδη τὸ βαρβαρικὸν τοῦ τρόπου, εἰ καὶ πάτριον ἦν, ἀποσκευασάμενος καὶ ἐς τὸ ἀστείότατον μετακοσμήσας. οὗτος δὲ οὖν ὁ Θεόδωρος ἅμα τῇ οἰκείᾳ δυνάμει, (εἶποντο γὰρ αὐτῷ οὐδὲν οὐδὲν ὅσον ἢ πενταχόσιοι ἄνδρες τῶν ὁμοφύλων,) ἀμφὶ Τήλεφιν ἔτι ἐμεμενήκει, εἰρημένον αὐτῷ ὑπὸ Μαρτίνου, μὴ πρότερον ἐνθῆνδε χωρῆσαι, πρὶν ἂν θεάσοιτο ἅπαντας τοὺς πολεμίους εἰσβεβληκότας, εἰκάσοι τε αὐτούς, ὡς ἔνεστιν, ὅσοι εἶεν, καὶ γνοίη ὅπως ἔχουσιν ὁμῆς τε καὶ γνώμης.

- 10 κα'. Ὁ δὲ, (ἦν γὰρ ἐς ἅπαντα δραστήριός τε καὶ θαρσύνος,) καὶ δὴ κατὰ ταῦτα ἐποίησεν καὶ εἶτα, ἐπειδὴ παρόντα εἶδε τὰ πλήθη τῶν Περσῶν ἐντὸς τοῦ φρουρίου, ἔγνω τε αὐτούς οὐ μὲχρι τοῦδε στησομένους, ἀλλὰ καὶ σφόδρα πολεμησίοντας, αὐτίκα ὄχητο. εὐρῶν δὲ κατὰ τὴν πορείαν πολλοὺς τῶν
 15 Ῥωμαίων οὐκ εὐθυδρομήσαντας ἐς τὰ Χυτροπώλια, ἤπερ αὐτοῖς διέτέτακτο, ἀλλ' ἐν οἰκίμασι Λαζικοῦς εἰσπηδήσαντας, καὶ ἄφαιρουμένους ἔλυμόν τε καὶ ζειᾶς καὶ ἄλλα ἅπτα τῶν ἐδωδύμων, ἀπελαύνειν τε αὐτούς ἐπειροῶτο καὶ κατεμέμφετο τῆς παρανοίας, ὡς οὐκ εἰδότας οὐπερ τυγχάνουσιν ὄντες κακοῦ. ὅσοι
 20 μὲν οὖν ἦσαν αὐτῶν οὐ λίαν λίγχοι τε καὶ ἀκόλαστοι, οὗτοι δὲ μεταμαθόντες τὸ λῆγον, ξυνείποντό τε αὐτῷ καὶ βᾶδην ἀπεκομίζοντο· πλὴν ἄλλ' οὐ γεγένηται χώρα τῷ Θεόδωρῳ σχο-
 5. ἢ πενταχόσιοι — πρότερον ἐνθῆνδε om. R., lacunae signo in margine posito. 15. εὐθυδρομήσαντας R. 17. τε R. Lugd., γε edd. 18. παρανοίας R., παρανομίας vulg. 20. ἦσαν et οὐ λίαν add. ex R. et Intpr. qui gulae erant non admodum dediti. 21. δὲ μεταμαθόντες R., δὲ μαθόντες vulg.

Zanorum, sed apud Romanos educatus, quique iam barbaricos mores, tametsi patrii erant, exuerat et ad summam urbanitatem traderat. Hic itaque Theodorus cum suo agmine (sequebantur enim ipsum non pauciores quingentis suae nationis viri) circa Telephim adhuc stationem habebat. Mandarat enim ei Martinus, ne prius inde discederet, quam omnes hostes irruentes vidisset, eorumque numerum, quoad fieri posset, observaret cognosceretque, quid virium, quid animi haberent.

21. Tum ille, ut erat ad omnia strenuus atque audax, mandata exsequitur. Ac deinde, cum iam Persarum copias propugnaculum ingressas vidisset, cognovissetque non eo tenus substiturum hostem, sed conflictus esse percupidum, confestim inde se subduxit. Cumque in itinere multos Romanorum non recta ad Ollaria contendentes deprehendisset, prout eis erat imperatum, sed Lazorum domibus insultantes, panicum et zeam sive semina, aliaque esculenta rapientes, eos revocare nitentur, temeritatis accusans, qui nescirent, quibus in malis versarentur. Quotquot igitur ex iis erant minus gulosi atque intemperantes, potiora moniti ei sese adiunxerunt, et

- A. C. 554 λαίπερον διαγγεῖλαι τοῖς στρατηγοῖς τὴν ἐπήλυσιν τοῦ Μερμε-
 I. I. 28 ρόου. ἐνίων γὰρ ἔτι ἐκ τοῦ στρατοῦ τῆ ἄρπαγῆ ἐγκειμένων καὶ
 οὐκ ἀνιέντων, ἐπιφοιτῶσιν ἀθρόον οἱ Πέρσαι, καὶ ὀλίγους
 μὲν αὐτῶν ἐκτείνουν· οἱ δὲ ἄλλοι δρομαῖοι ἔφυγον, καὶ δὴ
 ἕξαπιναιῶς ἐσπίπτουσιν ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ζὺν οἰμωγῇ καὶ 5
 θορόβῳ, ὡς ἅπαντας ζυνταραχθῆναι τῷ αἰφνιδίῳ, καὶ πέρα
 P. 59 τοῦ μετρίου δειμαίνοντας ἐς ὑπαγωγὴν μετανίστασθαι. οἱ
 δὲ στρατηγοί, (οὐπω γὰρ αὐτοῖς ἐς φάλαγγα ὁ στρατὸς ἐτετά-
 χατο,) δεδιότες καὶ οἱ, μὴ σφίσιν οὐ παρεσκευασμένοις ἐπι-
 σταίην οἱ βάρβαροι, περιεφρόνουν μὲν τὰ πρότερον δοκηθέντα, 10
 οὐκ εἶχον δὲ ὅ, τι καὶ γένοιτο· οὔτε γὰρ βουλευσασθαι αὐτοῖς
 περὶ τῶν παρόντων ὁ καιρὸς ἐνεδίδου καὶ τὸ ἤδη καταπε-
 πλῆχθαι τὰς γνώμας. εὐθύς οὖν ἄραντες ἐκ τοῦ πεδίου, καὶ
 ἅπαντα ἐπαγόμενοι τὰ στρατεύματα, ὥρνοντο ἀγεννῶς καὶ
 ἀκόσμως, καὶ οὐ πρότερον ἐπαύσαντο θέοντες, πρὶν ἐς τὴν 15
 Νῆσον ἰκέσθαι. ἄπεστι δὲ ἡ Νῆσος ἥδε Τηλέφως πέντε μί-
 λιστα παρασάγγαις. τοσαύτην ἄρα οἱ γενναῖοι αὐθήμερόν πο-
 B ρεῖαν διήνυσαν, ὠκυτότα πεφηνγότες. ἔστι γὰρ ὁ παρασάγγης,
 ὡς μὲν Ἡροδότῳ δοκεῖ καὶ Ξενοφῶντι, τριακόνα στάδια, ὡς δὲ
 νῦν Ἰβηρες καὶ Πέρσαι φασίν, ἐν ἐνὶ μόνῳ τῶν εἴκοσι πλείονα. 20
 Λαζοὶ δὲ οὕτω μὲν καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦσιν, οὐ μὴν δὲ τῷ
 ὀνόματι χρῶνται, ἀλλὰ ἀναπαύλας καλοῦσι, καὶ, οἶμαι, εἰκό-
1. ἐπήλυσιν R. 8. ὁ στρατηγός R. 9. παρεσκευασμένοις R.
 12. τὸ R. (Cl.), τῷ vulg. 20. ἐν mutandum non esse doccebit
 Index. 21. οὐ μὴν δὲ — καλοῦσι om. R. et Intrp.

sensim se receperunt. Theodoro tamen locus non erat mature nuntiandi praefectis, Mermeroem imminere. Nonnullis enim adhuc extra castra rapinae intentis neque desistentibus Persae repente superveniunt; et nonnullos quidem eorum obtruncant; reliqui concitatore cursu fugientes celeriter cum tumultu eiulatuque in exercitum ruunt, adeo ut omnes repentino motu perturbati et supra modum expavecti, secessionem e castris fecerint. Praefecti vero (neque enim adhuc aciem ordinarant) metuentes etiam, ne barbari imparatos opprimerent, quae antea statuta erant, neglexerunt, neque quid consilii caperent sciebant. Neque enim tempus deliberationem de rebus praesentibus admittebat, neque ipsa animorum perturbatio. Motis igitur confestim e campo castris, universus exercitus in turpem incompositamque fugam se convertit; neque antea a fuga destiterunt, quam ad Insulam pervenissent. Distat autem haec Insula a Telephi quinque summum parasangis; tantum itineris strenui illi viri unius diei spatio confecerunt celerrime currentes. Constat autem parasanga, ut quidem Herodoto et Xenophonti placet, triginta stadiis, ut vero nunc Iberi et Persae volunt, uno tantum supra viginti. Idem sentiunt et Lazi; nequaquam tamen ea appellatione utuntur, sed ἀναπαύλας, hoc est mansiones, vocant, et mea quidem

τως. οὐ γὰρ παρ' αὐτοῖς ἀχθοφόροι, ἑκάστον παρασάγγην A. C. 554
 περαιωθέντες, τὰ τε φορτία τίθενται, καὶ σφᾶς αὐτοὺς ἐλά- I. I. 28
 χιστον ἀναπαύουσιν, ἐτέρων δὴπου ἀμοιβαδὸν διαδεχομένων,
 καὶ καθόσον τοῦτο δρωσιν, ἐς τοσοῦτον τὰς ὁδοὺς διαμετροῦν-
 ζται καὶ κατατέμνουσιν. εἴτε δὲ οὖν οὕτως, εἴτε ἐκείνως τὸν
 παρασάγγην κλητέον, πεντήκοντά γε καὶ ἑκατὸν σταδίους ἐκ
 τοῦ φρουρίου ἢ Νῆσος διείργεται. ἔστι δὲ τὸ χωρίον ἐπιει-
 κῶς ἐχρὸν, καὶ οὐκ εὐέφοδον, ταῖς τῶν ποταμῶν περιβαλ-
 λόμενον δύναις. ὃ τε γὰρ Φάσις καὶ ὁ Δοκωνὸς, ἐκ τοῦ Καν-
 10 κάσου διαχωρῖδὸν καταβρέοντε καὶ πολλῇ τὰ πρῶτα διεστη-
 κότε, ἐνταῦθα τῆς τῶν τόπων θέσεως ἀναγκαζούσης ἡρέμα
 πλησιάζετον ἀλλήλοιν καὶ οὐκέτι ἄποθεν φέρεσθον, ὥστε V. 43
 ἀμέλει τῶν Ῥωμαίων διώρουχά τινα μηχανησαμένων, καὶ ἐκ
 τοῦ Φάσιδος ἐκροῆν εἰς τὸν Δοκωνὸν μετοχετευσάντων, τού-
 15 τῷ δὲ τῷ τρόπῳ ἐς τὰ πρὸς τῆς ἑω τετραμμένα τῆς Νήσου
 ἠνώσθαι ἄμφω τὸ ποταμῷ, καὶ ξυνειλῆσθαι τὸν χώρον. ἐν-
 τεῦθεν δὲ αὐθις καμπὰς τε καὶ περιελιγμοὺς ποιουμένῳ, οὐκ D
 ἐλάχιστόν τι χρῆμα τοῦ πεδίου εἶσω ἀπολαμβάνετον. προϊόντε
 δὲ ἀνά τὰ πρόσω, ἐς δυόμενον ἥλιον ξυμβάλλετον αὐτομάτως
 20 καὶ ἀναμίνυσθον τελεωτάτα, ὡς ταύτη γε ἅπαν τὸ μεταξὺ
 νῆσον ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐκτελεῖσθαι. ἐνταῦθα μὲν οὖν οἱ Ῥωμαῖοι
 ἐτόγγχανον ξυνειλεγμένοι.

1. παρ' αὐτῷ R. 5. οὕτως om. R. 7. Post ἔστι δὲ add. τοῦτο R. 8.
 οὐκ om. R. περιβαλλόμενον, (quod coni. Bon. Vulc.) R. et Intpr. a-
 quis — circumactus, παραβαλλόμενον vulg. 9. Deconus Intpr. 10.
 καταβρέοντες et διεστηκότες R. 1. m. 14. ἐκροῆν R., ἐκρῶον vulg.
 15. τῆς R., τῆ vulg. 17. περιελιγμά R. 18. προϊόντες R. 19. δυό-
 μενον ἥλ. R., δυόμ. τὸν ἥλ. vulg. συμβ. R. 20. ἀναμίνυσθαι R.

sententia recte. Nam et baiuli eorum singulis parasangis emensis et onera deponunt et paululum conquiescunt, aliis ad excipienda vicissim onera succedentibus; idque quoties facitiant, per totidem spatia itinera metiuntur et dividunt. Sive igitur hoc, sive illo modo parasanga est appellanda, CL. stadiis a propugnaculo Insula haec distat. Est autem locus hic vehementer munitus, neque facile pervius, fluviorum vorticibus circumcinctus. Phasis enim et Doconus distinctis alveis e' Caucaso defluentes, atque initio quam longissime inter se distantes, illic, cogente ita locorum situ, sensim sibi mutuo appropinquant, non magno amplius intervallo seiuncti: adeo ut Romani alveo quodam ducto, Phasidisque amnis aggere perfosso, eius fluentia in Doconum derivarint, eaque ratione duo hi fluvii, qua parte Insula in orientem vergit, in unum coeant locumque cingant. Inde vero rursus cum flexus quosdam anfractusque faciant, non exiguum campum intra se complectuntur. Ulterius vero progressi ad occidentem solem sponte sua coeunt penitusque commiscentur: ita ut quicquid ab his intercipitur, perfecte insulam efficiat. Hic itaque collecti Romani subsistebant.

A. C. 554 κβ. Ὁ δὲ Μερμερόης ἐς τὰ Χυτροπόλια παραγενόμενος,
 I. I. 28 καὶ πολλὰ τῆς ἀνανδρίας ἐπιτωθίας τοὺς οὐκ αἰόντας καὶ
 λοιδοροσάμενος, ἔγνω μὴ περαπέρω ἔναι, μηδὲ τῇ Νήσῳ
 προσβάλλειν. οὔτε γὰρ τὰ ἐπιτήδεια ἐκπορίζεσθαι τοσούτῳ
 στρατῷ ἐν μέσῃ τῇ πολεμίᾳ οἷός τε ἦν, οὔτε ἄλλως παρεσκευ-5
 P. 60 αστο ἐς πολιορκίαν. τοιγάρτοι ἀποπορευτέα μὲν αὖθις αὐτῷ
 ἐπὶ Τήλεφιν τε καὶ τὴν ἐκείνη δυσχωρίαν οὐ μάλᾳ ἐδόκει,
 ξύλοις δὲ καὶ ἀκάτοις, ἃ δὴ ἐς τοῦτο ἐπεποίητο, ζεύξας τὰς
 τοῦ Φάσιδος ὄχθας καὶ οἶον γέφυραν τεκτηνάμενος, διεβίβασεν
 ἀδεῶς ἅπαν τὸ στρατεύμα, οὐδενὸς ἐνοχλοῦντος. καὶ δὴ τοὺς 10
 εἰς Ὀνόγουριν Πέρσας ἰδρυμένους τὸ φρούριον, ὃ δὴ πρότε-
 ρον αὐτὸς ἐν τῇ Ἀρχαιοπόλεως περιοικίδι ἐπιτείχιμα κατὰ
 τῶν Ῥωμαίων κατεστήσατο, ἀλλὰ τούτους γε τοὺς Πέρσας
 ἐπιθαρσύνας, καὶ ἐτέραν δύναμιν ἐμβαλὼν, καὶ ἅπαντα τὰ
 τῆδε, ὡς ἐνῆν, κρατύνάμενος, πάλιν ἐς τε Κοταΐσιν καὶ Μου-15
 χείρισιν ἐπανῆκεν. αὐτίκα δὲ νόσῳ τινὶ πεπιεσμένος καὶ διατε-
 θεὶς χαλεπώτατα, τὸ μὲν πλεῖστον τοῦ στρατοῦ καὶ ἀλκιμώ-
 τατον αὐτοῦ καταλέλοιπεν διαφυλάζοντας τὰ οἰκεῖα, αὐτὸς
 B δὲ ἐς Ἰβηρίαν τὴν χώραν μετῆλθεν. καὶ τοίνυν ἐς πόλιν Με-
 σχιθὰ οὕτω καλουμένην μόλις ἤγγμένος, καὶ οὐκ ἐνεγκὼν τὸ 20

7. Pro ἐπὶ Τηλ. — δυσχωρίαν Suid. s. v. ἀποπορευτέα inepte:
 τῶν ἐπὶ Φάσιν ποταμῶν καὶ τῶν ἐκείνη δυσχωριῶν. Τή-
 λεφιν R., Τήλεφον vulg. 8. ξύλοις δὲ καὶ ἀκάτοις, ἃ δὴ R.,
 Intr. parvis navigiis — cratibus pluteisque superimpositis, Pha-
 sidis ripas — iungit., ξύλα δὲ καὶ ἀκάτους, ἃ δὴ vulg. ἐ-
 πεποίητο R., πεποίητο vulg. 9. διεβίβασεν R., διεβίβαζεν
 vulg. 11. Ὀνόγουριν R. et Intr., Ὀνούγουριν vulg. 18. καὶ
 οἰκεῖα R. 19. Ad μετῆλθεν add. Intr. in hiberna. Μεσχιθὰ
 R., Mischita Intr., Μεσχισθὰ vulg.

22. Mermeroes vero cum ad Ollaria venisset, multisque con-
 tumeliis verborum mollitiem ignaviamque non audientibus obiecisset,
 censuit ulterius sibi progrediendum non esse, neque Insulam inva-
 dendam. Neque enim tanto exercitui commeatus in medio hostilis
 terrae suppetere potuisset, neque alioquin ad obsidionem bene com-
 paratus erat. Quocirca redeundum sibi Telephin et ad illas locorum
 difficultates nequaquam censens, tabulis cratibusque et ratibus eum
 in usum confectis Phasidis ripas iungens, ac veluti ponte sternens,
 universum exercitum intrepide, nemine obsistente, traiecit, ac Persas
 quidem, quos in Onogori locarat, castello, quod ipse antea in diti-
 one Archacopolitana, ut adversus Romanos propugnaculi loco esset,
 struxerat, cum animasset validioreque praesidio auxisset, omniaque
 illic quantum poterat communisset, Cotaesium denuo et Muchirisim
 se recepit. Repente autem morbo quodam correptus, cum pessime
 haberet, maxima validissimaque exercitus parte, qui sua tuerentur,
 ibi relicta, ipse in Iberiam concessit, aegreque in oppidum Meschitha
 ita dictum delatus, cum vim morbi ferre non posset, ibi tum

πάθος, τότε δὴ τέθνηκεν ὡς ἀληθῶς ὁ Μερμερόης, ἄνθρωπος ἔν A. C. 554
 τοῖς μάλιστα παρὰ Πέρσαις γεγενημένος, καὶ δεινὸς μὲν ἐς I. I. 28
 εὐβουλίαν, ἄριστος δὲ τὰ πολέμια, καὶ σφόδρα τὴν ψυχὴν
 ἀνδρειότατος· ὃς δὴ γηραιὸς ὢν ἤδη, καὶ ἐκ πλείστου ἄμφω
 5 τῷ πόδε πεπηρωμένος, καὶ οἶος μὴδὲ ἐφ' ἵππου ὀχεῖσθαι,
 ὁμῶς ἐμόχθει ὥσπερ τις νεανίας ῥωμαλεώτατος, καὶ οὐκ ἀπη-
 γόρευεν πρὸς τοὺς πόρους, ἀλλὰ φοράδην ἐς τὰς παρατάξεις
 ἐφοίτα, καὶ ταύτῃ τοὺς μὲν ἐναντίους κατέπληττεν, τοὺς δὲ C
 οἰκείους παραινῶν καὶ ἐγκελευόμενος, καὶ τὰ πρακτέα ὀρθῶς
 10 διατάττων, πολλὰς ἀνεδήσατο νίκας. οὕτως ἄρα τὸ στρατηγεῖν
 οὐ σώματος ῥώμῃ, μᾶλλον μὲν οὖν φρονήσει δοτέον. τότε δὴ
 τὸ σῶμα τοῦ Μερμερόου οἱ ἄμφ' αὐτὸν ἀνελόμενοι, καὶ ἐκτός
 πον τοῦ ἄστεος ἀποκομίσαντες, οὕτω δὴ ἔρημόν τε καὶ ἀκά-
 λυπτον κατὰ τὸν πάτριον ἔθεντο νόμον, κισί τε ἅμα καὶ τῶν
 15 ὀρνέων τοῖς ὅσα μιὰ καὶ νεκροβόρα, παρανάλωμα γειησόμενον.

ἢ. Ὡδὲ γὰρ τὰ ἐς τὴν ταφήν οἱ Πέρσαι νομίζουσι, ταύτη
 τε τῶν σαρκῶν ἀφαιρουμένων, γυμνὰ δὴ τὰ ὅσα πύθεται
 σποράδην ἀνὰ τὰ πεδία περιεῤῥιμιμένα. Θήκη γάρ τινι ἐμβα-
 λεῖν ἢ λάρνακι τοὺς τεθνεῶτας, ἢ καὶ τῇ γῆ καταχωννίναί D
 20 σῆμισα θέμις αὐτοῖς. ἐφ' ὅτῳ δὲ ἂν σώματι μὴ θῆττον κατα-

5. μὴ ἐφ' ἵππου Suid. s. v. γηραιός.

6. ἐμόχθει et καὶ ante

οὐκ om. Suid. probante B. Vulcanio.

ῥωμαλεώτατος R.

8. ἐναντίον R.

κατέπλητε Sph. Par.

τοῖς δὲ οἰκείους R.

15. σαρχοβόρα legit Intpr.: *sarcovoris*.

16. γὰρ R. (Cl.), καὶ

vulg.

vere tandem diem obiit Mermeroes, vir sane inter Persas praestan-
 tissimus, maximi consilii, rei que bellicae peritissimus, animique
 vehementer strenui: qui quidem cum iam gravis annis, et a multo
 tempore utroque pede claudus esset, neque equitare posset, labo-
 ribus tamen perinde ac robustissimus aliquis iuvenis vacabat, ne-
 que ullos labores detrectabat; sed lectica gestatus in aciem prodia-
 bat, eaque ratione et hostibus terrorem incutiens, et suos animans
 atque exhortans; quaeque facto opus erat recte administrans, mul-
 tas retulit victorias; usque adeo virtus imperatoria non corporis
 robori potius quam prudentiae est adscribenda. Tunc utique de-
 mortuum Mermerois corpus ipsius familiares elatum extraque oppi-
 dum deportatum solum ita ac nudum patrio ritu canibus pariter
 atque avibus obscoenis quaeque cadaveribus pascuntur, devorandum
 exposuerunt.

23. Hunc enim sepeliendi morem observant Persae, atque hac
 ratione absuntis carnibus, nuda ossa sparsim per campos proiecta
 putrescunt. In capsula enim aliqua vel loculo condere vel etiam
 terra obtumulare neutiquam fas est. Cuicumque vero cadaveri non
 statim advolarint aves, vel accurrentes canes non illico dilaniarint,
 illius hominis impuros fuisse mores credunt, animumque iniustum

- A. C. 554 πταῖεν οἱ ὄρνις, ἣ οἱ κύνες οὐκ αὐτίκα ἐπιφοιτῶντες διασπα-
 1. 1. 28 ράζαιεν, τοῦτον δὴ ἠγοῦνται τὸν ἀνθρώπον βέβηλον γεγονέναι
 τοὺς τρόπους, καὶ τὴν ψυχὴν ἄδικον καὶ βαραθροῶδη, καὶ τῆ
 κακῆ δαίμονι ἀνεμιμένην. τότε δὴ οὖν καὶ μᾶλλον οἱ ἐπιτήδειοι
 τὸν κείμενον δλοφύρονται, ὡς τελεωτάτα τεθνηκότα, καὶ οὐδ'
 μετὸν αὐτῷ τῆς κρείττονος μοίρας. ὃς δὲ ἂν τάχιστα καταβρω-
 θείῃ, μακαρίζουσι τῆς εὐδαιμονίας, καὶ τὴν ψυχὴν ὑπερ-
 ἄγανται ὡς λίαν ἀρίστην καὶ θεοείκελον καὶ ἐς τὸν τοῦ ἀγα-
 P. 61θοῦ χάρον ἀναβησομένην. οἱ δὲ πολλοὶ καὶ ἀσημότεροι εἶ που
 ἐν στρατοπέδῳ τύχοιεν νόσῳ τινὶ δυσκολωτάτῃ πεπιεσμένοι, 10
 V. 44 ἔμπνοι ἔτι ἄγονται καὶ νηθάλιοι. ἐπειδὴν δὲ τις οὕτως ἐκτε-
 θείῃ, ἄρτου τρύφος αὐτῆ καὶ ἕδωρ καὶ βακτηρία ξυμπαρα-
 κεινται· καὶ μέγρι μὲν οἷός τε εἶη τῆς ἐδωδῆς ἀπογεύεσθαι,
 καὶ τι δυνάμειος αὐτῷ ὑπολείποιο, ὃ δὲ ἀμύνεται ταύτῃ δὴ τῆ
 βακτηρία τὰ ἐπιόντα τῶν ζώων, καὶ ἀποσοβεῖ τοὺς δαιτυ- 15
 μόνας. εἰ δὲ οὐπω μὲν πάμπαν διαφθαρείῃ, νικίῃ δὲ ὅμως
 τὰ τῆς νόσου ὡς μηκέτι κινεῖσθαι τῷ χεῖρε, τότε δὴ τὸν δει-
 λαιον ἡμιθνήτα καὶ ἄρτι ψυχὸρῶαγεῖν ἀρχόμενον κατεσθίουσι,
 καὶ προαφαιροῦνται τὴν ἐλπίδα τοῦ ἴσως ἂν καὶ περιέσεσθαι.
 B πολλοὶ γὰρ ἤδη ἀναδῶσθέντες ἀπενόστησαν ἐς τὰ οἰκεῖα, κα- 20
 θάπερ ἐν σκηνῇ καὶ τραγηδία ἐκ τῶν σκότου πυλῶν ἀφίγμένοι,
 ἰσχροὶ τινες καὶ ἑτερόχρωτες καὶ οἷοι δεδίττεσθαι τοὺς ἐντυγ-
 6. ὃς δὲ R., ὃ δὲ vulg. 8. Ad τοῦ ἀγαθοῦ Bon. Vulc. δαι-
 μονος addendum censebat. 11. ἔξαγονται coni. Bon. Vulc.
 12. ξυμπαρακείνται R., ξυμπαρακείνται vulg. 14. ταύτῃ δὲ
 (scrib. δὴ) τῆ βακτ. R., δὴ τ. βακτ. ταύτῃ vulg. 16. πάμπαν add.
 ex R.

et barathro dignum, maloque daemone dicatum. Tum porro et quidem magis necessarii atque amici iacentem lugent lamentisque prosequuntur, ut penitus emortuum, neque melioris fati participem. Qui vero quam citissime devoratus fuerit, felicissimum praedicant, eiusque animam summa admiratione prosequuntur, ut longe praestantissimam et Deo similem et in beatas sedes evoluturam. Promiscua vero et obscurior turba, sicubi in exercitu gravissimo aliquo morbo prematur, spirantes adhuc et mente constantes educuntur: posteaquam vero expositus in hunc modum aliquis fuerit, panis frustum ei et aqua baculusque iuxta apponuntur, ut quamdiu cibum degustare possit et virium aliquid ei supersit, baculo illo animantia irruentia arceat, epulonesque propulset. Si vero nondum quidem interierit, vincat tamen vis morbi adeo, ut iam manus amplius movere nequeat, tum utique miserum semimortuum et iam animam agere incipientem devorant, et spem diutius etiam fortasse vivendi praecipiant. Multi enim cum iam convaluissent, domum redierunt veluti in scena et tragoedia ex tenebrosos Orci portis reversi, macilenti quidam et decolores obviosque terriculantes. Si

χάνοντας. εἰ δέ τις οὕτως ἐπανήξει, ἐκτρέπονται γε αὐτὸν ἅπαν- A. C. 554
 τες, καὶ ἀποφεύγουσιν ὡς ἐναγέστατον, καὶ ὑπὸ τοὺς χρο- I. I. 28
 νίους ἔτι τελοῦντα, καὶ οὐ πρότερόν οἱ ἐφεῖται τῶν ξυνηθῶν
 μεταλαχεῖν διαιτημάτων, πρὶν ὑπὸ τῶν μάγων ἀποκαθαρ-
 5 θεῖν τὸ μίασμα δῆθεν τοῦ ἐλπισθέντος θανάτου, καὶ οἷον
 ἀνταπολάβοι τὸ αὐθις βιώσθαι. καὶ εὐδελόν μὲν ὅτι δὴ τῶν ἀν-
 θρωπέων ἐθνῶν ὡς ἕκαστοι, εἴ γε ὁπωδηοῦν νόμῳ ἐκ πλείστου
 νενικηκότε ἐμβισιτεύσαιεν, τοῦτον δὴ ἄριστον ἡγοῦνται καὶ θε-
 σπέσιον, καὶ εἶπου τι παρ' ἐκεῖνον πράττειτο, φευκτὸν τε αὐ- C
 10 τοῖς εἶναι δοκεῖ καὶ καταγέλαστον καὶ ὁποῖον ἤδη καὶ ἀπιστεῖ-
 σθαι. ἐξεύρηται δὲ ὅμως αἰτίαι τοῖς ἀνθρώποις καὶ λόγοι τῶν
 οἰκείων περὶ νόμων ἄλλοθι ἄλλοι, τυχὸν μὲν ἀληθεῖς, τυχὸν
 δὲ καὶ ἐς τὸ πιθανώτερον ἐσκευασμένοι. καὶ οὐδὲν οἶμαι θάν-
 15 μασιόν, εἰ καὶ Πέρσαι τὰ παρὰ σφίσιν αὐτοῖς ἔφη αἰτιολο-
 γοῦντες, ἀμείνονα πειρῶνται τῶν ἕκασταχοῦ ἀποφαίνειν ἐκεῖνο
 δὲ καὶ λίαν θαναμάσαιμι ἂν, ὅτι δὴ οἱ παλαιάτατοι τῆς χώρας
 οἰκίτορες, εἴεν δ' ἂν οὗτοι Ἀσσύριοί τε καὶ Χαλδαῖοι καὶ Μῆ-
 20 ῖδοι, ἀλλ' ἐκείνοις γε οὐ ταυτὰ ἐδόκει. καὶ γὰρ ἀμφὶ Νῖνον
 τὴν πόλιν καὶ ἀνὰ τὴν Βαβυλωνίαν χώραν καὶ πρὸς γε ἐν
 20 τῇ Μηδικῇ τύμβοι τε καὶ θῆκαι τῶν πάλαι τεθνεώτων ἴδρυντο, D
 οὐκ ἄλλον τινὰ ἢ τὸν ἡμέτερον ἀποσώζουσαι τρόπον, καὶ εἴτε

3. τελοῦντα R. Lugd. Intpr., τελοῦνται edd. 4. ἀποκαθαρθεῖη
 R., ὑποκαθαρθεῖη vulg. 6. ἀνταπολάβοιτο αὐθις R. 8.
 τοῦτο δὲ R. 9. ἐκεῖνο R. 14. παρὰ σφίσιν αὐτοῖς R., παρ'
 αὐτοῖς vulg. 18. Νῖνον R. cum Herodoti Strabonisque libris,
 Νίνον vulg. 21. ἄλλως R. ἧ R., καὶ vulg.

quis autem ita redeat, aversantur cum omnes et defugiunt, ut maxime
 piacularem, et inter subterraneos adhuc cum censeant; neque antea
 pristinum vitae institutum colere ei permittitur, donec a magis expia-
 tum fuerit piaculum expectatae mortis, et quodammodo vita redon-
 netur. Et certe manifestum est singulas hominum nationes, si cui
 legi, quae a multo tempore obtinuerit, assueverint, optimam eam
 aequissimamque iudicare; et sicubi quid praeter eam fiat, reiecta-
 neum id ipsis ac ridiculum videri dignumque, cui fides abrogetur.
 Inventae sunt tamen ab hominibus suarum legum rationes et causae
 aliae atque aliae, fortasse quidem verae, fortassis autem et ad per-
 suadendum comparatae. Quo fit, ut mirum mihi non videatur, si et
 Persae rituum suorum rationem reddentes, eos etiam quibusvis aliis
 praestare censeant. Illud vero et quidem vehementer miror, quod
 vetustissimi illius regionis habitatores, Assyrii videlicet, Chaldaei et
 Medi, non eadem cum Persis sentiant. Nam circa Nini urbem et
 circa Babylonicam ac praeterea Medicam regionem tumuli et capsae
 eorum, qui olim mortui fuerunt, exstant, non alium quam nostrum
 morem servantes; et sive corpora sint, sive cinis, quod iis conditur,

A. C. 554 σώματα, εἴτε κόνες ἦν τὸ κρυπτόμενον, ὡς δὴ ἐκείνων κατὰ
 I. I. 28 τὸν παρ' Ἑλλήσι νόμον πυρποληθέντων, οὐδαμῶς ὅμοιά γε
 ταῦτα τοῖς νῦν γιγνομένοις ἐτύγχανον ὄντα.

κδ'. Οὐκ οὖν ἐκεῖνοί γε ὥδε ἐγίγνωσκον, οὔτε περὶ τὰς
 ταφὰς, οὐμενοῦν ἄλλ' οὐδὲ ἐς τὴν τῆς εὐνῆς παρανομίαν⁵
 ὅποια οἱ νῦν ἀκολασταίνουσιν, οὐ μόνον ἀδελφῆς τε καὶ ἀδελ-
 φιδῆς ἀνέδην μιγνύμενοι, ἀλλὰ πατέρες τε θυγατράσι, καὶ
 τὸ δὴ πάντων ἀνοσιώτερον, ὧ νόμοι γε καὶ φύσις! υἱοὶ ταῖς
 τεκούσαις. ὅτι γὰρ αὐτοῖς καὶ τοῦτο κεκαινοτόμηται, ἐκεῖθεν

P. 62 ἂν τις σαφέστατα διαγνοίη. λέγεται γὰρ ποτε Σεμίραμιν τήνιο
 πάνυ τὴν Ἀσσυρίαν εἰς τοῦτο ἀκρασίας ἠγμένην, ὡς Νινύα τῷ
 παιδί ἐθέλῃσαι ξυνελθεῖν ἐς ταῦτό, καὶ ἤδη πειρῶν τὸν νεα-
 νίαν. τὸν δὲ ἀπανήνασθαι καὶ χαλεπῆναι, καὶ τελευτῶντα,
 ἐπειδὴ αὐτὴν ἐώρα σφραδάζουσαν καὶ ἐγκειμένην, ἀποκτεῖναι
 τε τὴν μητέρα, καὶ τότε τὸ ἄγος ἀν' ἐκείνου ἐλέσθαι. καί-15
 τοι εἰ νόμῳ ταῦτα ἐφείτο, οὐκ ἂν, οἶμαι, ὁ Νινύας ἐς τότε ὠμό-
 τητος ἦει. καὶ τί δεῖ τὰ λίαν παλαιάτα λέγειν; ὀλίγω γὰρ ἔμ-
 προσθεν τῶν Μακεδονικῶν καὶ τῆς τῶν Περσῶν καταλύσεως,
 Ἄρταξέρξην φασὶ τὸν Δαρεῖον, Παρυσάτιδος τῆς μητρὸς πα-
 Βραπλήσια τῇ Σεμιράμιδι παθούσης, καὶ ξυγγενέσθαι οἱ ἰεμέ-20
 νης, ἀποκτεῖναι μὲν αὐτὴν ἥκιστα, ἐκκλῖναι δὲ ὁμῶς ξὺν ὀργῇ

4. Vulg. οὐκοῦν. — Utrumque e magorum moribus invaluit, Par-
 this, puto, dominantibus: Herod. I. 140. Catull. 5. ἐν τὴν (sic)
 R. 15. ἐκείνου R., idque con. B. Vulcanius, ἐκείνης vulg.
 Intrpr. patrare id maluisse, quam scelus committere. 19.
 μητέρος edd. 20. παθούση R. ἰεσομένης R.

utpote illis Graecanico ritu crematis, neutiquam certe similia haec
 eis, quae nunc fiunt, fuerunt.

24. Nequaquam itaque illi hoc pacto senserunt, neque ita, ut
 qui nunc vivunt, et sepulturae et thori iura pro sua libidine viola-
 runt, non solum cum sororibus et neptibus rem habentes, sed pa-
 tres cum filiabus, et quod omnium est sceleratissimum, o leges, o
 natura! filii cum suis matribus. Huius enim flagitii novum ab eis
 exemplum statutum fuisse, manifestissime hinc cuivis liquere potest.
 Fertur namque magnam illam Semiramim Assyriam eo incontinen-
 tiac venisse, ut cum filio suo Ninya congregari voluerit, atque adeo
 iuvenem sollicitasse; illum vero recusasse molestaque tulisse; tan-
 dem vero cum matrem libidinis impatientem urgentemque cerne-
 ret, eam interfecisse, et hoc potius quam alterum illud scelus per-
 petrare maluisse. Atqui si lege haec permissa fuissent, nequaquam,
 uti arbitror, Ninyas eo crudelitatis venisset. Sed quid attinet haec
 perquam vetusta commemorare? Paulo enim post Macedonica tem-
 pora et Persarum eversionem aiunt Artaxerxem, Darii filium, ma-
 trem suam Parysatidem, cum eidem, quo Semiramis, malo obnoxia,

καὶ ἀποσεύσασθαι, ὡς οὐχ ὄσιον ὄν τοῦτό γε, οὐδὲ πάτριον, A. C. 554
 οὐδὲ τῷ βίῳ ξυνειθισμένον. Πέρσαις δὲ τοῖς νῦν τὰ μὲν πρό- I. I. 28
 τερα ἔθῃ σχεδόν τι ἅπαντα παρῆται ἀμέλει καὶ ἀνατέτρα-
 πται, ἄλλοις δὲ τισὶ καὶ οἷον νενοθυμένοις χρῶνται νομί-
 5μοις, ἐκ τῶν Ζωροάστρου τοῦ Ὀρμάσδεως διδασκάλων κατα-
 κληθέντες. οὗτος δὲ ὁ Ζωροάστρως, ἦτοι Ζαράδης (διττὴ γὰρ
 ἐπ' αὐτῷ ἢ ἐπωνυμία), ὀπηνίκα μὲν ἤκμασεν τὴν ἀρχὴν, καὶ
 τοὺς νόμους ἔθετο, οὐκ ἔνεστι σαφῶς διαγινῶναι. Πέρσαι δὲ V. 45
 αὐτὸν οἱ νῦν ἐπὶ Ἰοτάσπειο, οὕτω δὲ τι ἀπλῶς, φασὶ γεγο- C
 10υμένοι, ὡς λίαν ἀμφιγνοεῖσθαι καὶ οὐκ εἶναι μαθεῖν, πότερον
 Δαρείου πατῆρ, εἴτε καὶ ἄλλος οὗτος ὑπῆρχεν Ἰοτάσπης. ἐφ'
 ὅτι δ' ἂν καὶ ἦνθησε χρόνῳ, ὑφηγητῆς αὐτοῖς ἐκεῖνος, καὶ
 καθηγεμὸν τῆς μαγικῆς γέγονεν ἀγιστείας, καὶ αὐτὰς δὲ τὰς
 15προτέρας ἱεροουργίας ἀμείψας, παμμιγεῖς τινὰς καὶ ποικίλας
 20ἐνέθηκε δόξας. τὸ μὲν γὰρ παλαιὸν Δία τε καὶ Κρόνον καὶ
 τούτους δὲ ἅπαντας τοὺς παρ' Ἑλλήσι θρυλλομένους ἐτίμων
 θεοὺς, πλήν γε ὅτι δὴ αὐτοῖς ἢ προσηγορία οὐχ ὁμοίως ἐσώ-
 ζετο. ἀλλὰ Βῆλον μὲν τὸν Δία τυχόν, Σάνδην τε τὸν Ἡρα-
 κλέα, καὶ Ἀναΐτιδα τὴν Ἀφροδίτην, καὶ ἄλλως τοὺς ἄλλους D
 20ἐκάλουν, ὡς πού Βηρωσσῶ τε τῷ Βαβυλωνίῳ, καὶ Ἀθηνο-
 κλεῖ, καὶ Σιμάκῳ, τοῖς τὰ ἀρχαιότατα τῶν Ἀσσυρίων τε καὶ

2. πρότερα R. et Intrpr. *priscos mores*, πρότερον vulg. 5. Ζωρο-
 άστρου R. Ὀρμάσδεος R., Intrpr. *Orimasdei*. 6. Ζωροά-
 στρως R. et Intrpr., Ζωροάσδος vulg. 15. ἐνέθηκε R. ac fort.
 Lugd., ἀνέθηκε edd. 16. τούτους δὲ R. et Lugd., τούτους δὲ
 edd. 21. Σιμάκῳ Lugd., Σειμάκῳ R., Συμμάκῳ Intrpr. et Par.

rem secum habere cuperet, non quidem necasse, declinasse tamen iracunde ac reiecissee; quod neque pium id esset, neque patrium, neque in communi vita consuetum. Persae vero, qui nunc sunt, priores quidem mores fere omnes neglexerunt atque abiecerunt, alienis vero ac veluti adulterinis institutis utuntur, Zoroastri Oromasdae disciplina deliniti. Hic autem Zoroaster sive Zarades (duplex enim ei appellatio tribuitur), quando primum floruerit et leges condiderit, liquido non constat. Persae vero huius aetatis sub Hystaspe, simpliciter tamen citraque ullam adiectionem, vixisse aiunt, adeo ut valde ambigatur neque certo sciri possit, utrum Darii pater, an alius quispiam hic Hystaspes fuerit. Quocumque vero tandem tempore floruerit, auctor eis et dux magicae religionis exstitit; pristinoque sacrorum ritu immutato, confusaneas quasdam et varias opiniones induxit. Antiquitus enim Iovem et Saturnum ceterosque omnes Deos a Graecis celebratos colebant, eo excepto, quod non eandem appellationes retinerent; sed Belum quidem Iovem et Sandem Herculem, Anaítida Venerem, aliterque alios vocabant, ut alibi Berosus Babylonius, et Athenocles, et Simaeus, qui antiquissimas Assyriorum

A. C. 554 *Μήδων ἀναγραφασμένοις, ἰστόρηται· νῦν δὲ ὡς τὰ πολλὰ τοῖς*
 I. 1. 28 *καλούμενοις Μανιχαίοις ζυμνέρονται, ἐσόσον δύο τὰς πρώ-
 τας ἡγεῖσθαι ἀρχάς, καὶ τὴν μὲν ἀγαθὴν τε ἅμα καὶ τὰ
 κάλλιστα τῶν ὄντων ἀποκνήσασαν, ἐναντίως δὲ κατ' ἄμφω
 ἔχουσαν τὴν ἐτέραν ὀνόματά τε αὐταῖς ἐπάγουσι βαρβαρικᾶς
 καὶ τῇ σφετέρῃ γλώττῃ πεποιημένα. τὸν μὲν γὰρ ἀγαθὸν, εἴτε
 θεὸν εἴτε δημιουργόν, Ὀρμισδάτην ἀποκαλοῦσιν, Ἀριμάνης
 δὲ ὄνομά τῷ κακίῳ καὶ ὀλεθρίῳ. ἐορτὴν τε πάσῶν μείζονα
 P. 63 τὴν τῶν κακῶν λεγομένην ἀναίρεσιν ἐκτελοῦσιν, ἐν ἣ τῶν τε
 ἐρπετῶν πλεῖστα καὶ τῶν ἄλλων ζώων ὅπου ἄγρια καὶ ἐρη-10
 μονόμα κατακτείνοντες, τοῖς μάγοις προσάγουσιν, ὥσπερ ἐς
 ἐπίδειξιν εὐσεβείας. ταύτῃ γὰρ οἶονται τῷ μὲν ἀγαθῷ κεχα-
 ρισμένα διαπονεῖσθαι, ἀνιᾶν δὲ καὶ λυμάλνεσθαι τὸν Ἀρι-
 μάνην. γεραίρουσι δὲ ἐς τὰ μάλιστα τὸ ὕδωρ, ὡς μηδὲ τὰ
 πρόσωπα αὐτῷ ἐναπονίξασθαι, μήτε ἄλλως ἐπιθιγγάνειν, ὅτι 15
 μὴ ποτοῦ τε ἕκατι καὶ τῆς τῶν φντῶν ἐπιμελείας.*

κέ. Πολλοὺς δὲ καὶ ἄλλους θεοὺς ὀνομάζουσι καὶ ἱλά-
 σκονται τοῦτο Ἑλληνικόν. θυσίαις τε χρῶνται καὶ ἀφαιγι-
 σμοῖς καὶ μαντείαις· καὶ τοῦτο Ἑλληνικόν. τὸ δὲ πῦρ αὐτοῖς
 τίμιόν τε εἶναι δοκεῖ καὶ ἁγιώτατον, καὶ τοίνυν ἐν οἰκίσκοις 20
 Β τισὶν ἱεροῖς τε δῆθεν καὶ ἀποκεκριμένοις ἄσβεστον οἱ μάγοι
 φυλάττουσι, καὶ ἐς ἐκεῖνο ἀφορῶντες τὰς τε ἀπορῶντας τε-
 2. καλ. Μανιχαίοις R., Μανιχ. καλ. vulg. 4. κατ' ἄμφω
 R., καὶ κατ' ἄμφω vulg. 5. αὐταῖς R., αὐτοῖς vulg. 7.
 Ὀρμισδάτην R., Intrp. Hornusdatim, Ὀρμισδάστην vulg.

Medorumque res conscripserunt, testantur. Nunc vero maiore ex parte cum iis, qui Manichaei dicuntur, conveniunt; quatenus duo prima principia satuant, atque alterum quidem bonum et optima quaeque ex se gignens; alterum contrario plane modo secundum haec duo se habens; nominaque illis indunt barbara, ex ipsorum lingua ducta. Bonum enim, sive Deum sive creatorem, Hornisdatem appellant; Arimanes autem pessimo illi ac pernicioso est nomen. Festum etiam omnium maximum, quod malorum sublationem vocant, peragunt, in quo serpentes quamplurimos, et ex aliis animalibus quaecunque desertis in locis degunt, interficientes, magis offerunt, veluti in argumentum pietatis. Ea enim ratione credunt se bonam gratiamque bono illi operam navasse, ingrati vero et noxiam Arimani. Venerantur autem praecipue aquam, adeo ut neque faciem ea abluant, neque aliter attingant, nisi potus causa et ob plantarum curam.

25. Multos vero etiam alios Deos habent et colunt; id Graecanicum est. Sacrificiis etiam utuntur et lustrationibus et vaticiniis; etiam hoc Graecanico more. Ignis autem iis maxime honorandus sanctissimusque videtur; atque idcirco in aediculis quibusdam sacris ac semotis magi cum pereunem asservant, inque eum despicientes

λετάς ἐκτελοῦσι, καὶ τῶν ἐσομένων περὶ ἀναπινθάνονται. τοῦ- A. C. 554
 το δὲ, οἶμαι, τὸ νόμιμον ἢ παρὰ Χαλδαίων ἢ ἐξ ἑτέρου του I. I. 28
 ἀνελέξαντο γένους. οὐ γὰρ δὴ τοῖς ἄλλοις ζυμβαίνει. ὧδέ πως
 ἀρα αὐτοῖς ἢ δόξα, ἐκ πλείστων ὄσων ἐθνῶν ἡρανισμένη, ὡς
 5 ποικιλώτατα ζύγκεται. καὶ μοι τοῦτο οὐκ ἄπο τρόπου δοκεῖ
 γεγενῆσθαι. ἄλλην γὰρ οὕτω πολιτείαν οὐκ οἶδα ἐς πλείστας
 μορφάς τε καὶ σχήματα μεταβαλοῦσάν, καὶ ἐν ταυτῇ μένειν
 ἐπιπλεῖστον οὐ διαρκέσασαν, ἀλλὰ μυρίων ἐθνῶν ἄλλοτε ἄλλων
 ἐπικράτειαν δεξαμένην· τῇ τοι ἄρα καὶ εἰκότως πολλῶν ἰδεῶν C
 10 τε καὶ νόμων γνωρίσματα σώζει. πρῶτοι μὲν γὰρ ὧν ἀκοῆ
 ἴσμεν Ἀσσύριοι λέγονται ἄπασαν τὴν Ἀσίαν χειρώσασθαι,
 πλὴν Ἰνδῶν τῶν ὑπὲρ Γάγγην ποταμὸν ἰδρυμένων. Νίνος
 τε πρότερον φαίνεται καὶ βασιλείαν ἐνταῦθα βεβαίαν καταστη-
 σάμενος, Σεμίραμῖς τε αὐτὸ μετ' ἐκεῖνον, καὶ ἐξῆς ἅπαντες οἱ
 15 τούτων ἀπόγονοι μέχρι καὶ ἐς Βελεοῦν τὸν Δερκετάδου. ἐς
 τοῦτον γὰρ δὴ τὸν Βελεοῦν τῆς τοῦ Σεμίραμείου φύλου δια-
 δοχῆς πανσαμένης, Βελητάρας τις ὄνομα, φητόστροφός ἀνὴρ καὶ
 τῶν ἐν τοῖς βασιλείοις κήπων μελεδωδός καὶ ἐπιστάτης, ἕκαρ-

6. ἄλλην γ. οὕτω πολ. οὐκ οἶδα. Sic R. et vulg. Inpr. legisse
 videtur ἄλλ. γ. πολ. οὕτω οἶδα, aut ἄλλ. γ. οὕτω πολ. οὕτως οἶδα,
 nam vertit: *nondum enim aliam rem p. vidi.* 7. μεταβαλοῦσας R.
 12. Νίνος R., Νίνος vulg. 13. βεβαίαν add. ex R., Inpr. videtur tunc
primum imperium obsirmasse. 15. Βελεοῦν R., Βελλεοῦν vulg.,
 Inpr. eum vocat *Belum Decortari.* Quidquid scripserit Agathi-
 as, illud dubio caret eundem esse, qui in Canone Eusebii et a-
 pud Syncellum *Belochus* vocatur; secundum Syncellum XIX. As-
 syriorum rex, cui successerit *Balatorus*, apud S. Hieronymum
Bellepares: Eusebio, qui cuncta fraudibus turbavit, *Balaeus* dic-
 ctus. ἐς τοσοῦτον R. 17. Βελητάρας R., Inpr. *Belitaras*,
Βελητάραν vulg.

arcana sacra peragunt, et de rebus futuris sciscitantur. Hoc vero,
 ut arbitror, institutum vel a Chaldaeis, vel ab alia aliqua natione
 acceperunt, neque enim cum aliis consentit. Ita illis opinio ex quam-
 plurimis gentibus conflata, varie admodum composita est. Et mihi
 quidem non abs re id factum videtur. Neque enim aliam ullam rem
 publicam novi, in ita varias formas ac species mutatam, quaeque in
 uno eodemque statu quam diutissime permanere non potuerit; sed
 cum quam plurimarum ac diversissimarum gentium imperium admi-
 serit, idcirco etiam verisimiliter multarum formarum et legum monu-
 menta servat. Primi enim omnium, quos auditu accepimus, Assyrii
 dicuntur universam Asiam occupasse, exceptis Indis, qui ultra Gangem
 habitant. Ninus quoque primo videtur etiam imperium ibi stabilisse,
 et post eum Semiramis, ac deinceps omnes horum posteri ad Beium
 Dercetadae filium. Cum enim in hoc Belo Semiramicæ stirpis suc-
 cessio desineret, Belitaras quidam nomine vir insitor et hortorum,
 qui in regia erant, curator ac magister, imperium sibi mira ratione

- A. C. 554 πώσατο παραλόγως τὴν βασιλείαν, καὶ τῷ οἰκείῳ ἐνεφύτευσε
 I. I. 28 γένει, ὡς πον Βίῳνι γέγραπται καὶ Ἀλεξάνδρῳ τῷ Πολυύστο-
 Δρι, ἕως ἐς Σαρδανάπαλον, ὡς ἐκεῖνοί φασι, τῆς ἀρχῆς ἀπο-
 μαρανθείσης, Ἀρβάκης ὁ Μῆδος καὶ Βέλεσος ὁ Βαβυλώνιος
 ἀφῆρηται αὐτὴν τοὺς Ἀσσυρίους, καθελόντες τὸν βασιλέα,⁵
 καὶ ἐξ τὸ Μηδικὸν μετέστησαν ἔθνος, ἐξ τε καὶ τριακοσίων
 V. 46 ἤδη πρὸς τοῖς χιλίοις, ἣ καὶ ὀλίγῳ πλειόνων, ἐτῶν παρωχη-
 κῶτων, ἐξ οὗ τὰ πρῶτα ὁ Νῖνος τῶν ἐκείνῃ κατέσχευεν πρα-
 γμάτων. οὕτω γὰρ Κτησίᾳ τῷ Κνιδίῳ τοὺς χρόνους ἀναγρα-
 ψαμένῳ καὶ Διόδωρος ξύμψησιν ὁ Σικελιώτης. Μῆδοι τοίνυν¹⁰
 αὐθις ἐκράτου, καὶ ἅπαντα τοῖς ἐκείνων ἐτάττοντο νόμοις. ἔτη
 P. 64 δὲ καὶ τούτων ἐν τῇ ἀρχῇ διανυσάντων οὐ μείον ἢ τριακόσια,
 Κῦρος ὁ Καμβύσου τὸν Ἀστυάγην καταπολεμήσας, ἐπὶ Πέρ-
 σας τὴν ἡγεμονίαν μετήγαγε. πῶς δὲ οὐκ ἤμελλεν, Πέρσης τε
 ὦν αὐτὸς ἰθαγενῆς, καὶ ἅμα χαλεπαίνων τοῖς Μῆδοις διὰ τὰς¹⁵
 ξὺν Ἀστυάγει παρατάξεις; κρατήσαντες δὲ καὶ οἱ Περσικοὶ
 βασιλεῖς ὀκτώ τε καὶ εἴκοσι καὶ διακόσια ἔτη, καὶ μέντοι καὶ
 ἢ τούτων ἀρχὴ τελεώτατα διεθόνη, στρατῶ ἐπηλύτη καὶ βα-
 σιλεῖ ἄλλοτριῶ καταλυθεῖσα. Ἀλεξάνδρος γὰρ ὁ Φιλίππου Λα-
 ρεῖον ἀποκτείνας τὸν Ἀρσάμον, τὸν βασιλέα, καὶ ἄπασαν²⁰
 τὴν Περσίδα παραστησάμενος, ἐς Μακεδονικὴν τὰ πράγματα

3. Inpr. post Σαρδ. addit *sub quo*, quasi legisset ἐφ' οὗ. 4. Βέ-
 λεσος R., Βέλεσος vulg. 7. ἣ καὶ R., Inpr. aut, καὶ vulg. —
 Secundum Syncellum 1460. 8. ἐξ οὗ R., ἐφ' οὗ vulg. τῶν
 ἐκείνων R. 11. ἔτη R. pro ἔτη. 14. Inpr. cum Persa is
 esset, Persiaeque insuetus.

vindicavit suoque generi iniecit, quemadmodum Bio et Alexander Polyhistor memoriae prodiderunt, donec Sardanapalo regnante, ut illi scribunt, cum iam emarcuisset imperium, Arbaces Medus et Belesys Babylonius illud Assyrii eripuerunt, interfecto ipsorum rege, et ad Medos transtulerunt, sex et trecentis iam supra mille et paulo amplius annis elapsis, ex quo primum Ninus ibi summam rerum obtinuerat. Ita enim Ctesiae Cnidio tempora describenti Diodorus etiam Siculus assentitur. Medi itaque rursus imperium sunt adepti, omniaque ipsorum legibus constituebantur. Cum vero etiam hi annis non minus trecentis imperio essent potiti, Cyrus Cambysae filius Astyage debellato ad Persas imperium traduxit. Quo pacto enim id non erat facturum, cum et Persa ipse esset indigena, simulque Medis infensus ob proelia cum Astyage habita? Cum vero etiam Persici reges annis octo et viginti supra ducentos imperassent, etiam horum imperium penitus est collapsum, ab externo exercitu et rege alienigena dissipatum. Alexander enim Philippi filius interfecto Dariō rege, Arsami filio, totaque Perside subacta, ad Macedonicam gubernationem res transtulit. Ita enim rerum gesta-

μετέθηκε πολιτείαν. οὕτω γὰρ ἦν μεγαλοσφῶς ἐς τὰ μάλιστα A. C. 554
καὶ ἀμαχώτατος, ὥς, ἐπειδὴ αὐτὸν καὶ ἀποβιβῶναι ξυμβῆ, I. I. 28
ὅμως τοὺς ἐκείνου διαδόχους, Μακεδόνας γε ὄντας, κατασχεῖν B
ἐπιπλεῖστον τῆς ἀλλοδαπῆς καὶ ὀθνείας, καὶ ἐπὶ μέγα δυνά-
5 μως ἀφικέσθαι. καὶ οἶμαι ἄχρι καὶ ἐς τὸδε τοῦ καιροῦ ἤρχον
ἂν καὶ ἐπεκράτουν, τῇ τοῦ οἰκιστοῦ κρατυνόμενοι δόξῃ, εἰ μὴ
ἐς ἀλλήλους στασιάζσαντες, καὶ θαυὰ κατὰ τε σφῶν αὐτῶν καὶ
πρὸς Ῥωμαίους παραταζάμενοι, τοῦ πλείονος ἑκατι, διέλν-
σαν τὰς οἰκείας δυνάμεις, καὶ οὐκέτι ἀνάλωτοι τοῖς πέλας
10 ἐδόκουν. τοιγάρτοι ἀρξάντες οὐ λίαν ἐλάττονα χρόνον τῶν
Μηδῶν, ὅτι μὴ ἐπτά ἔτεσι δέοντα, (πειστέον γὰρ κἀνταῦθα
τῷ Πολυῖστορι,) ἐς τοσοῦτον δὴ οὖν κρατήσαντες, Παρθυαίῳ C
γε αὐτοῦς, ἔθνος κατήκουν καὶ ἠκιστα ἐν τῷ πρὸ τοῦ ὀνομα-
στότατον, παρέλυσαν τῆς ἀρχῆς τοὺς Μακεδόνας. καὶ εἶτα
15 ἐκεῖνοι τῶν ὅλων πλὴν Αἰγύπτου ἠγοῦντο, Ἀρσακῶν μὲν
πρότερον τῆς ἀποστάσεως ἀρξαμένον, ὥς καὶ Ἀρσακίδας τοὺς
μετ' αὐτὸν ὀνομάζεσθαι, Μιθριδάτων δὲ οὐ πολλῶ ὕστερον ἐς
μέγα τι κλέος τὸ Παρθυαίων ὄνομα ἐξενεγκόντος.

κς' Ἑβδομήκοντα δὲ ἐτῶν ἤδη ἐπὶ διακοσίοις παρηχηκό-

12. κρατήσαντας et 16. ἀρξαμένους sph. Par. 19. Ab Arsa-
cis initiis usque ad interitum Artabani anni 476. numerantur:
vid. Ste. Croix ad Tacit. ed. Oberlin. T. II. p. 872. Unde aliquis
coniciat ἑβδομήκοντα ἐπὶ τετρακοσίοις emendandum esse. Ve-
rum tamen nihil mutare ausim, quum propter consensum R. et
Intrp. cum Lugdunensi, tum vero praesertim propter temporis
summam, quod Agathias Macedonum imperio tribuit. Quos quum
septem tantum annis minus quam Medos Asiam tenuisse ponit,
Medos autem per 300. annos imperasse, sequitur illum sibi per-
suasisse, Parthorum imperium anno demum 44. a Chr. n. exor-
tum esse. Ita vero Macedonum annos a primo Alexandri post
patrem regnantis, non a Darii regno everso supputavit. Ac Poly-
historum quoque auctorem falso fert, qui Sulla rem Romanam
tenente florebat.

rum magnitudine eximie clarus erat belloque insuperabilis, ut etiam
posteaquam eum e vivis excedere contigit, successores tamen ipsius,
Macedones cum essent, alienam exteramque regionem quam diutis-
sime in potestate retinuerint, et ad summam potentiam evaserint. Et
sane arbitror eos etiam in hunc usque diem regnatos imperium-
que obtenturos fuisse, Alexandri gloria suffultos, nisi inter se dis-
sidentes frequentibusque proeliis tum adversus se mutuo, tum ad-
versus Romanos habitis, plura habendi studio, suas ipsorum vires
potentiamque fregissent, effecissentque ut non amplius finitimis in-
superabiles viderentur, cum alioquin imperassent non minore tem-
poris spatio quam Medi, septem videlicet annis minus; nam etiam
hac in re credendum est Polyhistori. Cum itaque tanto tempore
imperassent, a Parthis, gente aliis subdita minimeque antea cele-

A. C. 554 των ἀπὸ Ἀρσάκου τοῦ προτέρου εἰς Ἀρτάβανον τὸν ἔσχατον
 I. I. 28 βασιλέα, ἥνικα τὰ Ῥωμαίων πράγματα ὑπὸ Ἀλεξάνδρῳ τῷ
 Μαιμαίας παιδὶ ἐτετάχато, κατ' ἐκεῖνο δὴ τοῦ καιροῦ τὸ Χοσ-
 D ρόου τοῦ καθ' ἡμᾶς βασιλεύειν ἤρξατο γένος, ἣ τε μέχρι καὶ
 νῦν παρὰ Πέρσαις κατέχουσα πολιτεία ἐν τῇ τότε ἀρχῇν εἰ-5
 ληφε καὶ οἶον κατάστασιν πρώτην. Ἀρταξέρξης γάρ τις τοῦνο-
 μα, Πέρσης ἀνὴρ, ἄδοξος μὲν τὰ πρῶτα καὶ ἀφανέστατος, ἄλ-
 λως δὲ μεγαλοεργὸς καὶ δραστήριος, καὶ δεινὸς κινήσαι τὰ κα-
 θεστώτα, ξυνομότας ἀγείρας καὶ ἐπιθέμενος, Ἀρτάβανον μὲν
 ἀναιρεῖ τὸν βασιλέα, ἐαυτῷ δὲ περιθρεῖ τὴν κίδαριν, καὶ τήν¹⁰
 Παρθικὴν δύναμιν καταλύσας, αὐθις τοῖς Πέρσαις τὴν σφετέ-
 ραν ἀνενεώσατο βασιλείαν. ἦν δὲ γε οὗτος τῇ μαγικῇ κάτοχος
 P. 65 ἱερουργία καὶ αὐτοεργὸς τῶν ἀπορρήτων. ταῦτά τοι καὶ τὸ
 μαγικὸν φύλλον ἐγκρατὲς ἔξ ἐκεῖνου γέγονε καὶ ἀγέρωχον, ὃν
 μὲν ἤδη καὶ πρότερον, καὶ ἐκ παλαιοῦ τήνδε τὴν ἐπίκλησιν¹⁵
 ἀποσῶζον, οὐπὼ δὲ ἐς τοῦτο τιμῆς τε καὶ παρῶσης ἠγμένον,
 ἀλλ' ὅποιον ὑπὸ τῶν ἐν τέλει ἐστὶν ἧ καὶ περιορᾶσθαι. δῆλον
 δέ· οὐ γὰρ ἂν οἱ ἀμφὶ Δαρεῖον Πέρσαι, Σμέρδιος πάλαι τοῦ
 μάγου μετὰ Καμβύσην τὸν Κύρου τὴν βασιλείαν ὑποσυλήσαν-
 τος, συμφρορὰν ἐποιοῦντο τὸ γεγενημένον, καὶ αὐτόν τε τὸν Σμέρ-²⁰

9. ξυνομότας R. 16. ἠγμένον R. 19. τοῦ Κύρου R.

brī, imperio fuerunt exuti; qui deinceps eo universo, Aegypto ex-
 cepta, sunt potiti; Arsacide quidem primum defectionis auctore,
 adeo ut Arsacidae, qui cum sequuti sunt, dicti fuerint. Mithridates
 vero non multo post ad summam quandam gloriam Parthorum no-
 me revexit.

26. Annis autem LXX. supra ducentos ab Arsace primo ad Ar-
 tabanum ultimum regem usque elapsis, cum Romanorum res sub
 Alexandro Mamaeae filio essent constitutae, sub id tempus Chosrois
 progenies apud nos regnare coepit; Persarumque gubernatio, quae in
 hunc usque diem durat, tum temporis initium habuit. Siquidem Ar-
 taxares quidam nomine, vir Persa, inglorius quidem primum et ob-
 scurus, industrius tamen magnisque rebus gerendis par, aptusque
 ad quae bene constituta sunt movendum, coniuratorum manu col-
 lecta, Artabanum regem adortus obtruncat, et cidari capiti suo im-
 posita, Parthicaque potentia subversa, Persis denuo pristinum impe-
 rium recuperavit. Erat autem is magicae disciplinae addictus et
 arcanis sacris operabatur; unde et magica gens ex eo tempore vali-
 dior arrogantiorque est facta; quae quidem etiam antea erat, et ab
 antiquo hanc appellationem retinet, nondum tamen eo honoris et
 licentiae erat evecta; sed aliqua etiam ex parte e magistratibus con-
 temnebatur, quod quidem aperte liquet. Neque enim qui circa Da-
 rium erant Persae, cum olim Smerdis quidam magus post Cambysem
 Cyri filium regnum arripisset, bonum factum illud duxerunt, et
 Smerdem obtruncarunt, multosque alios eiusdem cum eo instituti ac

διν ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς τῶν ὅσοι ὁμογνώμονες ἐκείνην A. C. 554
 ἐτύγχανον ὄντες, ὡς οὐκ ἔξεν τοῖς μάγοις τῇ βασιλείῳ θώκῃ I. I. 28
 ἐνωραΐζεσθαι καὶ ἰζάνειν. οὕτω δὲ αὐτοῖς οὐ μισροὶ ἔδοξαν
 εἶναι οἱ φόνοι, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ μείζονος ἄξιοι μνήμης, B
 5 ὥστε ἀμέλει τὴν στάσιν ἐκείνην Μαγοφόνια ἐορτὴν ὀνομασθῆ- V. 47
 ναι, καὶ θυσίας ἐπιτελεῖσθαι χαριστηρίους. νῦν δὲ τιμῶσιν
 αὐτοὺς ἅπαντες καὶ ὑπεράγανται, καὶ τὰ τε κοινὰ ταῖς τούτων
 βουλαῖς καὶ προαγορεύσεσι διατάττεται, καὶ ἰδίᾳ ἐκάστῳ τῶν
 συμβαλλόντων, ἢ δίκην λαγχάνοντι, ἐρίστανται διασκοποῦντες
 10 τὰ ποιούμενα, καὶ ἐπικρίνοντες, καὶ οὐδὲν ὀτιοῦν παρὰ Πέ-
 ροσais δόξειεν ἂν ἔννομόν τε εἶναι καὶ δίκαιον, ὅγε μὴ ὑπὸ μά-
 γου ἐμπεδωθεῖη.

ιζ'. Λέγεται δὲ τὴν τοῦ Ἀρταξάρου μητέρα Παβέκῃ τινὶ
 15 ξυνηκηκέναι, παντάπασι μὲν ἀσημοτάτῳ καὶ σκυτοτόμῳ τὴν
 5 τῆς δὲ τῶν ἀστέρων πορείας δαημονεστάτῳ, καὶ οἴῳ C
 ῥαδίως τὰ ἐσόμενα διασκοπεῖσθαι ἄνδρα δὲ στρατιώτην Σά-
 σανον ὄνομα, διὰ τῆς Καδουσαίων, οὕτω ξυνηεχθὲν, πορευό-
 μενον χώρας, ἐπιξενωθῆναι τε τῇ Παβέκῃ, καὶ ἐς τὸ ἐκείνου
 δομάτιον καταχθῆναι· τὸν δὲ ὀτιωδηοῦν τρόπον, ἅτε, οἶμαι,
 20 μάντιν, ἐπιγνόντα ὡς ἢ τοῦ ξένου γονὴ ἀρίστη τε ἔσται καὶ
 ἀρίδης, καὶ ἐπὶ μέγα εὐδαιμονίας χωρήσει, ἀλύειν μὲν καὶ

2. ἐξῆν R. βασιλεῖ Lugl. θώκῃ R., θάκῃ vulg. 8.
 προαγορεύσεσι R., Intpr. praedictionibus, προσαγορεύσεσι vulg.
 9. ἢ R., εἰς vulg.

sententiae; quod fas non esset magis regium solum affectare eique insidere; tantumque absuit, ut piaculares illae caedes ipsis sint visae, ut potius etiam maiore memoria dignas iudicarint, utque seditionem illam festum vocarint *μαγοφόνια* dictum, hoc est magorum caedes, et sacrificia diis pro gratiarum actione instituerint. Nunc vero magi omnes in summo apud eos sunt honore ac veneratione, publicaque omnia eorum consiliis praedictionibusque administrantur, et unicuique privatim, quae ad dicam causamque suam pertinent, intentanti, praesunt magi, qui cognoscant quid agatur, et arbitrium suum interponant; neque quicquam omnino Persis videtur legitimum esse et aequum, quod non a mago confirmatum stabilitumque fuerit.

27. Fertur etiam Artaxari mater Pabeco cuidam nupsisse, ignobili plane homini, coriario scilicet sive sutori, peritissimo tamen cursus astrorum, quique facile futura prospiceret. Virum autem quendam militarem, nomine Sasanum, per Cadusaeorum regionem forte fortuna iter facientem, apud Pabecum hospitio exceptum et in illius domuncula divertentem; hunc vero quocumque tandem modo (crediderim certe ut vatem), cum praevidisset eum, qui ex hospite illo gigneretur, fore praeclarum maximeque illustrem et ad summum felicitatis fastigium evasurum; doluisse quidem et fortunam suam deplorasse, quod sibi

- A. C. 554 ὀλοφύρεσθαι, ὅτι δὴ αὐτῷ οὔτε θυγάτηρ ὑπῆν, οὔτε ἀδελφή,
 I. I. 28 οὐμένουν οὐδὲ ἄλλο τι γύναιον ὡς ἐγγύτατα ξυνημμένον. τέλος
 D δὲ ξυγκατακλῖναί οἱ τὴν γαμετὴν καὶ τῆς εὐνῆς ἐπιχωρῆσαι,
 ὑπεριδόντα μάλα γενναίως τοῦ αἵσχος, καὶ τῆς παραντίκα
 λώβης. τε καὶ ἀτιμίας τὴν μέλλουσαν τύχην ἀνταλλαξάμενον. 5
 οὔτω τε φύντα τὸν Ἀρταξάστην, τραφῆναι μὲν ὑπὸ τῷ Πα-
 βέκῳ· ἐπεὶ δὲ νεανίας γενόμενος καρτερώτατα τὴν βασιλείαν
 κατέσχευ, ἔριν εὐθύς καὶ νεῖκος ἐξαισίον ἀναφανδὸν Σασάνῳ
 τε καὶ Παβέκῳ ἀναρῆραγῆναι. ἐκάτερον γὰρ ἐθέλειν πρὸς αὐ-
 τοῦ τὸν παῖδα ἐπονομάζεσθαι. μόλις δὲ ἄμφω ξυμίβῆναι, ἐφ' 10
 P. 66 ἢ δῆτα γιὸν μὲν αὐτὸν Παβέκου καλεῖσθαι, ἐκ σπέριματος δὲ
 ὅμως Σασάνου τεχθέντα. οὔτω μὲν τὸν Ἀρταξάστην γενεαλο-
 γοῦντες οἱ Πέρσαι, ἀληθῆ ταῦτά φασι καθεστάναι, ὡς καὶ ἐν
 ταῖς βασιλείαις διαφθέραις ἀναγεγραμμένα. ἐγὼ δὲ ἀπάντων τῶν
 ἐφεξῆς ἀπογόνων, ὅσοι δὴ τὴν ἀρχὴν διεδέξαντο, τὰ τε ὀνό- 15
 ματα ὀλίγη ὕστερον φράσω, καὶ πρὸς γε ὀπόσον ἕκαστος ἐκρά-
 τησεν χρόνον· καίτοι ἄπασι τοῖς μέχρι νῦν χρονογράφοις
 παρεῖται, καὶ οὐ περιπλείστου γεγένηται τὰ τοιαῦτα διερευ-
 νήσασθαι. ἀλλὰ τοὺς μὲν Ῥωμαίων βασιλεῖς ἀπὸ Ῥωμύλου
 τυχόν, καὶ ἔτι πρότερον ἀπὸ Αἰνείου τοῦ Ἀγχίσου ἀρχόμενοι, 20
 μέχρις Ἀναστασίου τε καὶ Ἰουστίνου τοῦ πρεσβυτέρου ἀπαρι-
 B θμιοῦνται τοὺς δὲ παρὰ Πέρσαις (φημὶ δὲ τούτους ἐκείνους,
 ὀπόσοι δὴ μετὰ τὴν Παρθυαίων κατάλυσιν ἔτυχον βεβασιλευ-

16. ἕκαστος ἐκρ. R., ἐκρ. ἕκ. vulg. 21. πρεσβυτέρου R., πρε-
 σβύτου vulg.

nec filia esset, neque soror; neque ulla alia mulier arcta affinitate con-
 iuncta, tandem vero se toro suo cessisse, hospitemque uxori suae adiun-
 xisse, abiecto strenue pudore; quippe qui dedecus ac ignominiam, quae
 sibi inde imminabat, cum bona quam exspectabat fortuna esset commu-
 taturus; atque ita natum Artaxarem, educatum quidem a Pabeco; cum
 vero iam adultiore aetate fortissime regnum obtineret, contentionem sta-
 tim immanemque rixam aperte inter Sasanum et Pabecum exarsisse;
 utrumque enim voluisse filium ex se appellari; atque aegre tandem
 inter eos convenisse, ut filius quidem Pabeci vocaretur, e semine tamen
 Sasaki genitus. Hoc modo Artaxaris genus repetentes Persae, vera haec
 esse affirmant, ut in regis membranis conscripta. Ego vero omnium
 deinceps posterorum, quotquot ei successerunt, paulo post et nomina re-
 censebo, et quamdiu quisque regnaverit: quod quidem ab omnibus,
 qui in hunc usque diem annales scripserunt, est praetermissum, neque
 magnae curae eis fuit huiusmodi res pervestigare; sed Romanorum
 quidem reges a Romulo fortassis, aut altius adhuc ab Aenea Anchisae
 filio orsi, ad Anastasium et Iustinum seniorems usque enumerant:
 Persarum vero reges (eos inquam, qui post Parthorum expulsionem
 regnarunt,) non item apponentes, tempora non recte distinxerunt;

κότες,) οὐκ ἔτι ὁμοίως ἀντιτιθέντες τοὺς χρόνους διευκρινή- A.C. 554
σαντο, δέον οὕτω ποιεῖν. ἔμοι δὲ τὸ ἀκριβὲς καὶ τούτων περί I. I. 28
ἀναλέλεκται ἐκ τῶν παρὰ σφίσιν ἐγγεγραμμένων, καὶ οἶμαι
τῇ παροίσῃ ξηγγραφῇ μάλα προσήκειν ἀπάντων ἐπιμνησθῆναι.
καὶ τοίνυν προῖόν ἐπιμνήσομαι, ἥνίκα ἂν δεῖν οἰηθεῖν, εἰ καὶ
ὀνομάτων πολλῶν καὶ τούτων βαρβαρικῶν οὕτω δὴ τι ψιλῶς
καταλόγους ποιεῖσθαι δεήσει, καὶ ταῦτα ἐνίων οὐδενότι ἀξια-
φήγητον εἰργασμένων· τοσοῦτον δὲ μόνον πρὸς τὸ παρὸν εἴ-
ποιμι ἂν τοῦ σαφοῦς γε ἕκατι καὶ ἐς πλεῖστα χρησίμου, ὡς C
10 ἐννέα τε καὶ δέκα καὶ πρὸς γε τριακόσιοι ἐνιαυτοὶ τελευτῶσιν
ἐς τὸ πέμπτον τε καὶ εἰκοστὸν ἔτος τῆς Χοσρόου τούτου βασι-
λείας. καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ τε ἐν τῇ Κολχίδι πόλεμοι
διεφέροντο, καὶ τὸν Μερμερόην ἀποβιῶναι ξυνηγέθη. διήνυ-
στο δὲ ἄρα ἐν τῷ τότε, Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ ὀκτώ τε καὶ εἴ-
15 κοσιν ἔτη Ῥωμαίων κρατοῦντι.

7. ἀξιαφήγηται R. 8. τοσοῦτον R., τοσοῦτο vulg. 10.
ἐννέα τε καὶ δέκα R., ἐννεακαίδεκα vulg. — Pagius Crit.
in Baron. Annales T. II. p. 602. h. l. annum ab instituto
regno Persico cum Iustiniani et Chosrois annis non conveni-
re bene intellexit. Sed idem quum Mermerois mortem an-
no p. Chr. n. 552. assignet, quippe quo anno Procopii Persica-
rum rerum historia desinat, omnes numeros in loco nostro cor-
ruptos esse censet, et 327. pro 319., 22. pro 25. et 26. pro 28.
rescribi iubet. Verum ipse Agathias p. 55. B. Persica bella,
mox enarranda, κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους cum superioribus
h. e. cum ingenti terrae motu evenisse proficitur; hunc autem
anno Chr. 554. accidisse quum tota temporum ratio evincit, tum
ipse Pagius Baronium corrigens p. 615. ostendit. Et hic quidem
aunus idem ille est, quem Agathias h. l. a Chosrois initio regni
proficisceus *vicesimum quintum*, a Iustiniani *vicesimum octavum*
esse dicit. Nihil igitur in his mutandum, sed aperte huic anno
etiam annus regni Persici accommodandus est, quod facillime
fiet, si pro *ἐννέα τε καὶ δέκα* restituimus: *ἐννέα τε καὶ εἴκοσι*;
nisi forte in hunc errorem ipse Agathias male ducendis rationi-
bus inciderit (adnot. Clas.). 13. τὸν Μερμ. R., τ. μὲν Μερμ. vulg.

cum alioquin ita facere oportuisset. Ego vero accurate, quae de
his etiam ab ipsis conscripta sunt, recollegi; et praesenti historiae
magno opere conducere arbitrator omnium meminisse. In progressu itaque,
ubi opus fore iudicavero, id faciam; tametsi multa nomina et
quidem barbara leviter tantum recensere oportebit; et quidem non-
nullorum, qui nihil memoratu dignum gesserunt. Hoc tantum in praesentia
lucis utilitatisque ad plurima causa dicam, undeviginti supra
trecentos annos terminari atque desinere in vigesimum quintum annum
imperii huius Chosrois; quo ipso tempore et bella in Colchica ditio-
ne vicebant, et Mermeroem mortem obire contigit. Iustinianus vero
imperator tum temporis vigesimum octavum annum, ex quo Romanis
imparat, peregerat.

- A. C. 554 κη. Ἀλλὰ γὰρ βραχέα ἄττα περὶ Χοσρόου διεξελθὼν,
 I. 1. 28 αὐτίκα ἔγωγε ἀνὰ τὰ πρότερα καὶ δὴ ἐπανήξω. ὑμνοῦσι γὰρ
 αὐτὸν καὶ ἄγανται πέρα τῆς ἀξίας, μὴ ὅτι οἱ Πέρσαι, ἀλλὰ
 καὶ ἔνοιοι τῶν Ῥωμαίων, ὡς λόγων ἐραστὴν, καὶ φιλοσοφίας
 V. 48 τῆς παρ' ἡμῖν ἐς ἄκρον ἐλθόντα, μεταβεβλημένων αὐτῷ ὑπὸ τοῦ
 ἐς τὴν Περσίδα φωνῆν τῶν Ἑλληνικῶν ξυγγραμμάτων. καὶ τοί-
 νων φασίν, ὅτι δὴ ὅλον τὸν Σταγειρίτην καταπιὼν εἶη μᾶλλον
 ἢ ὁ ῥήτωρ ὁ Παιανιεὺς τὸν Ὀλόρου, τῶν τε Πλάτωνος τοῦ
 Ἀρίστωνος ἀναπέπλησται δογμάτων, καὶ οὔτε ὁ Τίμαιος αὐ-
 τὸν ἀποδράσειεν ἂν, εἰ καὶ σφόδρα γραμμικῆ θεωρία πεποι-
 10 κιλται, καὶ τὰς τῆς φύσεως ἀνιχνεύει κινήσεις, οὔτε ὁ Φαί-
 δων, οὔτε ὁ Γοργίας, οὐμένουν οὐδὲ ἄλλος τις τῶν γλαφυρῶν
 τε καὶ ἀγκυλωτέρων διαλόγων, ὁποῖος, οἶμαι, ὁ Παρμενίδης.
 ἐγὼ δὲ οὕτως αὐτὸν ἄριστα ἔχειν παιδείας, καὶ ταῦτα τῆς
 ἀκροτάτης, οὐκ ἂν ποτε οἰηθείην. πῶς μὲν γὰρ οἶόν τε ἦν τὸ
 15 ἀκραιφνὲς ἐκεῖνο τῶν παλαιῶν ὀνομάτων καὶ ἐλευθέριον, καὶ
 P. 67 πρὸς γε τῇ τῶν πραγμάτων φύσει πρόσφορόν τε καὶ ἐπικαιρό-
 τατον, ἀγρία τινὲ γλώττη καὶ ἀμουσοτάτη ἀποσωθῆναι; πῶς
 δὲ ἂν ἀνὴρ βασιλείῳ τύφῳ ἐκ παιδῶν καὶ κολακείᾳ πολλῇ γε-
 γανωμένος, δίαίταν τε λαχὼν ἐς ὃ, τι βαρβαρικωτάτην καὶ πρὸς 20

1. διελθὼν R. 8. δ ante Παιανιεὺς om. Suid. s. v. Χοσρόης.
 τὸν Ὁ. R. et Suid., τῶν Ὁ. vulg. 10. γραμμικῆ R. 13. τε
 add. ex R. οἶμαι om. Suid. 15. μὲν om. idem. 16. καὶ
 ante ἐλευθ. om. idem. 18. ἀμουσοτάτη R., ἀμουσοτάτω vulg.,
 ἀμουσοτήτι Suid. 19. ἂν delet Suid. γεγανωμένος Suid.
 I. 1. et s. h. ipsa voce. 20. βαρβαρικωτάτην Suid.

28. Ceterum ubi pauca quaedam de Chosroe commemoravero, statim ad priora redibo. Depraedicant enim illum atque admirantur supra ipsius meritum non tantum Persae, sed et nonnulli Romanorum, veluti litterarum amatorem, qui que ad philosophiae nostrae culmen evaserit, cum ei Graecanica scripta ab interprete quopiam in Persicam linguam essent conversa. Aiunt itaque, quod totum Aristotelem melius ebiberit, quam Demosthenes Thucydidem, quodque Platonicis dogmatibus totus refertus fuerit, adeo ut ne Timaeus quidem eius intelligentiam subterfugerit, tametsi lineari speculatione valde sit argutus et naturae motus investiget; sed neque Phaedo, neque Gorgias, neque alius quisquam ex elegantioribus et difficilioribus ipsius dialogis, qualis, arbitratur, est Parmenides. Ego vero cum doctrina praeditus fuisse et quidem summa, nequaquam crediderim. Qui enim fieri poterat, ut puritas illa veterum nominum et nativa gratia, et praeterea rerum ipsarum naturae congruens valdeque accommodata, in agresti quadam et ineptissima lingua conservaretur? Quo vero etiam pacto vir regio fastu a puero multaque assentatione delibutus, et barbarum inprimis vitae genus sectatus et bella semper procliaque spirans, quo pacto, inquam, qui ita vitam instituit, videatur ali-

πολέμους αεί και παρατάξεις δρωσαν, πως δη ουν ωδε βιους, A. C. 554
 ημελλε μεγα τι και λογον αξιον εν τοιςδε απονασθαι τοις δι- I. I. 28
 δαγμασι και ενασκηθηναι; ει μεν ουν επαινοίη τις αυτον, οτι
 δη βασιλεύς γε ων και Πέρσης, εθνων τε τοσούτων και προ-
 5 ξεων μέλον αυτω, ο δε εφίετο γων όμως αμηγέπη απογεύε-
 σθαι λογων, και τη περι ταυτα γάνυσθαι δόξη, ξυνεπαινε-
 σαιμι αν και εγωγε τον ανδρα, και μειζονα θείην των άλλων
 βαρβάρων. όσοι δε λίαν αυτον σοφόν αποκαλοῦσι, και μονο- B
 ουχι τοῦς ὄπη ποτε πεφιλοσοφηκτάς υπερβαλλόμενον, ως και
 10 ιοπάσης τέχνης τε και επιστήμης τας αρχάς και αιτίας διαγι-
 γνώσκειν, ὅποιον τον ἄγαν πεπαιδευμένον οί εκ του περιπάτου
 ὀρίζονται οί δη ουν ταυτα οίόμενοι εκείνη αν μάλιστα φωρα-
 θεϊεν οῦ των ἀληθῶν εστοχασμένοι, μόνη δε τη των πολλῶν
 ἐπόμενοι φήμη.

15 κθ. Ἄνηρ γάρ τις Σύρος τὸ γένος, Οὐράνιος ὄνομα,
 κατὰ τὴν βασιλέως πόλιν ἤλατο, τέχνην μὲν ἐπαγγελλόμενος
 τὴν ἰατρικὴν μετιέναι, τῶν δὲ Ἀριστοτέλους δογμάτων οὐδὲν
 μὲν ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐγίνωσκεν, ἐκομπεύετο δὲ ὡς πλεῖστα
 εἰδέναι, βρενθνόμενος τῷ δύσερις εἶναι παρὰ τοὺς ξυλλόγους. C
 20 πολλάκις γὰρ ἰὼν πρὸ τῆς βασιλείου στοῦς, και ἐν τοῖς τῶν

2. ημελλε Suid. 2. απονασθαι R. et Suid., απωνασθαι vulg. 4.
 τε om. Suid. 8. αυτον σοφον R. et Suid., σοφ. αυτ. vulg. 9. ὄπη
 ποτε R., ὄποι ποτε vulg. υπερβαλλόμενον R. et Suid., υπερ-
 βαλλόμενον vulg. και ins. ex R. et Suid. 10. διαγιγνώσκειν
 R., διαγιγνώσκειν vulg. 11. ὄποιον — οἰόμενοι om. Suid. 12.
 εκείνη R., εκείνοι vulg. 15. Οὐράνιος ὄνομα, Σύρος τὸ
 γένος Suid. s. v. Οὐράνιος. 16. μὲν om. Suid. 17. δε
 om. idem. 19. παρὰ R. et Suid., περι vulg.

quid magni ac memorabilis fructus ex hisce disciplinis reportare
 et in iis exercitatus esse posse? Quod si quis itaque eum idcirco
 laudaverit, quod rex cum esset et Persa, tantarumque gentium
 pariter ac rerum cura ei incumberet, nihilominus tamen etiam stu-
 dia litterarum degustare voluerit et hac gloria se oblectarit: collau-
 daverim profecto hominem etiam ego, aliisque barbaris praetulcrim.
 Quotquot vero eum eximie doctum vocant et tantum non omni-
 bus, quotquot uspiam philosophiae cultores exstiterunt, antecellentem,
 perinde ac si omnium artium ac scientiarum principia et causas
 pernovisset, qualem illum eximie doctum Peripatetici statuunt; qui,
 inquam, ita sentiunt, quam longissime a vero aberrare deprehendi
 possint, solam multitudinis famam sequentes.

29. Vir enim quidam, natione Syrus, Uranius nomine, Byzantii
 oberrabat, artem quidem profitens medicam, ex Aristotelis vero do-
 gmatibus nullum perfecte norat, inani tamen variae doctrinae opi-
 nione turgebat, quod contentiosus esset in congressibus. Freqüenter

- A. C. 554 βιβλίων ἡμενος πωλητηρίοις, διεπληκίττειο καὶ ἐμεγαληγόρει
 I. I. 28 πρὸς τοὺς ἀντόθι ἀγειρομένους, καὶ ταῦτα δὴ τὰ εἰθισμένα ῥη-
 μάτια τοῦ κρείττονος περὶ ἀνακνυκλοῦντας, ὅποῖον δὴ τι αὐτοῖς
 ἦ τε φύσις ἐστὶ καὶ ἡ οὐσία, καὶ τὸ παθητὸν καὶ τὸ ἀξύγχτον
 καὶ ἄλλα τοιαύδε. τούτων μὲν οὖν οἱ πλεῖστοι οὐδὲ ἐς γραμμα-5
 τιστοῦ, οἶμαι, φοιτήσαντες, οὐδὲ μὴν βίῳ ἀρίστῳ ἐκδεδητημένοι,
 ἔπειτα ῥᾶδιόν τι ἡγοῦνται καὶ προχειρότατον, ὑπερβάθμιον,
 D τὸ λεγόμενον, πόδα τείνειν, καὶ θεολογίας ἐφάπτεσθαι, πρά-
 γματος οὕτω μακαρίου τε καὶ ἀνεφίκτον, καὶ μείζονος ἢ κατ'
 ἀνθρώπους, καὶ μόνῳ τῷ ἀγνοεῖσθαι θαυμαζομένον. τοιγάρ-10
 τοι τὰ πολλὰ περὶ δειλὴν ὑψίαν ἀπὸ κραιπάλης, ὡς τὸ εἶκος,
 καὶ ἀκολασίας ξυναλιζόμενοι, οὕτω δὴ ἐκ τοῦ παρεϊκοντος
 ἐκείνων τῶν ὑπερέτερων ἀπάρχονται λόγων καὶ ζητήσεως θε-
 σπεσίας, αἶε τε περὶ ταῦτα στενολεσχοῦντες, οὔτε πείθονται
 ἀπὸ σφῶν, οὔτε ἄλλως μεταμανθάνουσι τὰ προεγνωσμένα, ὅποια15
 αἴτια καὶ τύχοιεν ὄντα. ἔχονται δὲ διαπαντός τῶν αὐτῶν οἱ
 αὐτοὶ, καὶ τελευτῶντες τῆς φιλονεικίας χαλεπαίνουσι κατ'
 P. 68 ἀλλήλων, καὶ ἀναφανδὸν διαλοιδороῦνται, φωνὰς ἀσχήμονας
 ἀφιέντες, ὥσπερ ἐν κύβοις διαμαχόμενοι. οὕτω τε λύεται

3. ἀνακνυκλῶν Suid., Inpr. ἀνακαλοῦντας legisse videtur, nam
 vertit: *his, qui se circumstiterent, postulantibus.* αὐτῷ
 Par., Inpr. *qualis nam illi natura.* 4. τὸ αὐτὸ ἀξύγχτον
 inser. ex R. et Suid. 5. καὶ ἄλλα τοιαύδε om. Suid. Pro
 τούτων μὲν οὖν idem ᾧν. γραμματιστοῦ R. Lugd. Suid., γραμ-
 ματιστοῦ edd. 6. οὐ μὴν Suid. ἐκδεδητημένον R. 9.
 ἢ om. R. 14. ταῦτα R.

enim ad palatii porticus ventitans, et in librariis tabernis sedens, contendebat verbisque ampullaribus agebat cum iis, qui eo commere solent, et consueta hacce de Deo vocabula iactare, qualia nimirum sunt natura atque essentia, et passibilitas, ut ita dicam, atque inpermixtibilitas: quorum plerique ne Grammatistarum quidem scholas frequentarant, sed nec satis frugi homines erant: facile interea aliquid atque expeditum esse existimant transsultorio, quod est in proverbio, pede ferri, et de Deo disserere, adeo beata et incomprehensibili re, humanumque intellectum exsuperante, coque solo, quod ignoretur, admiranda. Quocirca frequenter vespertinis temporibus, cum ex crapula, ut verisimile est, et luxu reversi sua habent conciliabula, prout cuique libitum fuerit, irreverenter de sublimibus hisce rebus divinisque quaestionibus sermones miscunt; et semper de iisdem argutantes, nec ipsi aliis quicquam persuadent, neque de concepta semel opinione, qualiscunque tandem ea sit, discedunt, sed eadem semper mordicus retinent et tuentur; finitaque altercatione infensis inter se animis discedunt, et apertis conviciis sese mutuo lacessunt, turpes voces emittentes, instar aleatorum rixantium. Atque ita solvitur ipsis certamen, aegreque discedunt,

αὐτοῖς ὁ ἀγὼν, καὶ μόλις ἀπαλλάττονται, ὄνησαντες μὲν οὐδ' A. C. 554
 ὀπωσιουῶν ἢ ὀνηθέντες, ἔχθιστοι δὲ ἀντὶ φίλων γεγενημένοι. I. I. 28
 ἐν τούτοις δὲ τὰ πρῶτα λαχὼν ὁ Οὐράνιος, ὥσπερ ὁ παρ'
 Ὀμήρῳ Θερσίτης, ἐκολοῖα καὶ μακρογορῶν οὐκ ἀνίει. καίτοι V. 49
 Ζοῦδὲν αὐτῆ περιὶ θεοῦ βεβαίως ἐδόκει, οὐδὲ ἡπίστατο ὅπως
 χορῆ ἐν τούτοις ἀντιφέρεσθαι τὰ εἰκότα· ὅμως νῦν μὲν τῆ
 πρώτῃ θέσει τῶν πεύσεων ἐναντιούμενος, νῦν δὲ πρὶν ἀποκρί-
 νεσθαι ἀντερωτῶν τὰς αἰτίας τῶν προβλημάτων, οὐ ξυνεχώρει
 ἐν κόσμῳ ἵναί τὸν λόγον, ἀλλὰ διετάραττεν τὸ σαφές, καὶ
 10 τὴν εὐρεσιν ἀνεσόβει. ἠβούλετο μὲν γὰρ τὴν ἐφεκτικὴν καλου- B
 μένην ζηλοῦν ἐμπειρίαν, κατὰ τε Πύρρῳνα καὶ Σέξτον τὰς
 ἀποκρίσεις ποιεῖσθαι, καὶ τέλος ἔχειν τὴν ἀταραξίαν τῆ μηδὲν
 ὀτιοῦν ὄεσθαι ληπτὸν καθεστάναι· πλὴν ἀλλ' οὐδὲ ταῦτα
 ἀποχρώντως ἐμμεμάθηκει ἢ ὅσον ἀπομάζασθαι σποράδην καὶ
 15 ἐλάχιστόν τι θηροῦσαι, καὶ τοὺς οὐδαμῶς παιδείας μετεληχότας
 ἐξαπατᾶν δύνασθαι καὶ παράγειν. ὦν δὲ ἄρα ἐν λόγοις ἀμα-
 θῆς, ἀλλὰ ἀμαθέστερός γε ὑπῆρχεν τὸν βίον. ἐς γὰρ τὰ δώ-
 ματα τῶν εὐδαιμόνων ἰὼν, καὶ σιτούμενος ἀφειδῶς τὰ ποικι-
 λώτερα τῶν ἐδωδύμων, θαμὰ τε ὀμιλῶν τῆ θηροικλείῳ, καὶ
 20 λόγοις χροῶμενος ὑπὸ μέθης αἰσχροῖς τε ἄγαν καὶ ἀκολά- C
 στοις, γέλωτα ὀφλίσκανεν πλεῖστον, ὡς καὶ παῖεσθαι τυχόν

4. μακρογορῶν et ἀνίει R., μακρογοροῦν et ἀνήει vulg. 7.
 ἀποκρίνεσθαι R., ἀποκρίνασθαι vulg. 11. Σέξστον R. 12. τοῖς
 μηδὲν R. 13. λοιπὸν R. 16. ἄρα R., ἄρ' vulg. 18.
 ποικιλότερα R.

nullo cum fructu dato vel accepto; acerrimi vero hostes ex amicis facti. Inter hos primas obtinens iste Uranius, perinde atque Homericus ille Thersites, tumultuabatur et verborum nullum faciebat finem; nihil vero solidi de Deo sentiebat, neque sciebat, quomodo oporteret probabilia opponere; nihilominus tamen modo primae thesi interrogationum contradicens, modo vero priusquam responderet, contra interrogans causas quaestionum, non sinebat disceptationem ordine procedere; sed aperta confundens, efficiebat ut rei quaesitae veritas emicare inveniri non posset. Volebat enim ephecticem vocatam disciplinam (qua iudicium de quavis re proposita suspenditur) imitari, et iuxta Pyrrhonem et Sextum Empiricum responsiones facere; finemque consequi vacuitatem perturbationis in animo, existimando nimirum nihil esse, quod percipi intellectu comprehendere posset. At ne haec quidem perdidicerat, sed tantum degustarat, et exiguam quandam cognitionem consecutus erat, qua eos qui hanc disciplinam nunquam attigerant, fallere ac circumvenire posset. In litteris vero rudis cum esset, in usu vitae multo erat rudior atque inscitior. Lautior enim domos frequentans, variisque cibis se ingurgitans, et Thericleum populum frequenter ori admovens, verbisque utens prae temulentia valde turpibus atque obscenis, ludibrio habitus est maximo, adeo ut

A. C. 55 ἐπὶ κόρυθι, καὶ τοῖς ἐκπώμασιν ὡσπερ τινὶ ἐωλοκράσιᾳ τὸ
 I. I. 28 πρόσωπον καταρῥαίνεσθαι, καὶ εἶναι κοινὸν ἄθρομα τῶν δαι-
 τυμόνων, οὐ μείον ἢ οἱ γελωτοποιοὶ καὶ μιμολόγοι. ἀλλὰ
 γὰρ τοιοῦδε ὢν ὁ Οὐράνιος, ἤκέν ποτε παρὰ τοὺς Πέρ-
 σας ὑπὸ Ἀρεοβίνδου τοῦ πρεσβευτοῦ ἀπηγμένους. ἅτε δὴ ἀπα-
 5 τεῶν καὶ κόθορνος, καὶ οἷος τὴν οὐκ οὐσαν ἐαντῆ περιποιεῖν
 εὐκοσμίαν, αὐτίκα ὄγε στολὴν μὲν ἡμπίσχετο σεμνοτάτην,
 ὁποῖαν παρ' ἡμῶν οἱ τῶν λόγων καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι ἀμ-
 φιέννυνται, οὕτω δὲ, σοβαρῶ δῆθεν καὶ ἐμβριθεῖ τῇ προσώ-
 10 πῳ, ἐσεφοίτα ὡς τὸν Χοσρόην. ὁ δὲ τῷ παραδόξῳ θεάματι
 καταπεπληγμένος, καὶ ἱερὸν τι εἶναι εἰκάζων τὸ χρῆμα, καὶ
 φιλόσοφον αὐτὸν ὡς ἀληθῶς ὑποτοπήσας, (οὕτω γὰρ αὐτοῦ καὶ
 ὠνομάζετο,) ἄσμενός τε εἶδεν καὶ φιλοφρόνως ἐδεξιοῦτο. καὶ
 εἶτα ξυγκαλεσάμενος τοὺς μάγους, ἐς λόγους αὐτῆ καθίστατο
 γενέσεώς τε καὶ φύσεως πέρι, καὶ εἰ τότε τὸ πᾶν ἀτελεύτητον
 15 ἔσται, καὶ πότερον μίαν τὴν ἀπάντων ἀρχὴν νομιστέον.

κ. Τότε δὴ οὖν ὁ Οὐράνιος καίριον μὲν οὐδὲν ὅτι οὖν
 P. 69 ἔλεγεν, οὐδέ γε τὴν ἀρχὴν διενοεῖτο· μόνῃ δὲ τῷ θρασύς τε
 εἶναι καὶ στωμυλώτατος, καθάπου φησὶν ὁ ἐν Γοργίᾳ Σωκρά-
 20 τῆς „οὐκ εἰδὼς ἐν οὐκ εἰδόσιν” ἐνίκα. οὕτω τε εἶλεν τὸν βα-
 σιλέα ὁ βώμαξ ἐκεῖνος καὶ ἐμπληκτος, ὡς χρημάτων τέ οἱ δω-

5. Ἀρεοβίνδου R. Suid. s. v. Οὐράνιος et Intrp., Ἀρεοβίνδου vulg.
 ἀπηγμένους Suid., Intrp. ductus, ἀφιγμένους R. et vulg. 7.
 μὲν om. R. ἡμπίσχετο R., ἀμπίσχεται vulg. 8. ἀρ'
 ἡμῶν R. ἀμφιέννυνται edd. 10. ὡς om. R. 12. αὐτὸς
 που conl. Bon. Vulc. pro αὐτοῦ. 19. στωμυλώτατος R.

et colaphis caederetur interdum, et cyathis veluti pridianorum poculorum reliquiis facies ei perfunderetur, et omnibus esset convivoribus deridiculus, non minus quam moriones, histriones et scurrae. Ac talis quidem cum esset Uranius, ad Persas venit, ab Areobindo quodam legato adductus. Ut impostor et cothurni instar versatilis, quique fictitiam morum concinnitatem prae se ferre norat, honestissimam sibi vestem induit, quali apud nos litterarum professores doctoresque utuntur; et sic, tetrico ac gravi vultu, ad Chosroem ingressus est, qui novitate spectaculi percussus, et aliquid divinae rei esse imaginatus, et philosophum revera ipsum esse ratus (nam et ita ibi vocitabatur) libens cum benigneque excepit. Convocatis autem magis, sermones cum eo miscuit de generatione et natura, et an hoc universum finis expers futurum esset, et an unum rerum omnium principium sit statuendum.

30. Tum itaque Uranius nihil quidem opportunum dicebat, neque prorsus intelligebat, sola vero praefidentia et inani linguae volubilitate, quemadmodum in Gorgia ait Socrates, nihil sciens inter nihil scientes, vincebat. Ita vero scurra ille stolidus regem cepit, ut et ingenti pecuniae summa cum donarit, et ad communem secum

ρήσασθαι πλῆθος, καὶ κοινῆς μεταδοῦναι τραπέζης, καὶ ἀπά- A. C. 55
 ξασθαι φιλοτησίας, οὐπω τοῦτο ἐπ' ἄλλῳ τῷ γεγεννημένον, I. I. 28
 ἐπόμνησθαι τε πολλάκις ἢ μὴν οὐπόποτε τοιόνδε ἄνδρα ἐωρα-
 κέναι. καίτοι πρότερον ἀρίστους ὡς ἀληθῶς ἐτεθέατο φιλοσό-
 5 φους, ἐνθένδε ὡς αὐτὸν ἀφικομένους. οὐ πολλῶ γὰρ ἔμπρο-
 σθεν Δαμάσιος ὁ Σύρος καὶ Σιμπλίκιος ὁ Κίλιξ, Εὐλάμιος τε
 ὁ Φρυξ, καὶ Πρισικιανὸς ὁ Ἀνδὸς, Ἐρμείας τε καὶ Διογένης Β
 οὶ ἐκ Φοινίκης, καὶ Ἰσιδωρος ὁ Γαζαῖος, οὗτοι δὲ οὖν ἅπαν-
 τες τὸ ἄκρον ἄωτον, κατὰ τὴν ποίησιν, τῶν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς
 10 χρόνῳ φιλοσοφησάντων, ἐπειδὴ αὐτοὺς ἢ παρὰ Ῥωμαίοις κρα-
 τοῦσα ἐπὶ τῇ κρείττονι δόξᾳ οὐκ ἤρεσκεν, ἧσσόν τε τὴν Περ-
 σικὴν πολιτείαν πολλῶν εἶναι ἀμείνονα· τούτοις δὲ τοῖς ὑπὸ
 τῶν πολλῶν περιηδομένοις ἀναπεπεισμένοι, ὡς εἶη παρ' ἐκεί-
 νοις δικαιοτάτον μὲν τὸ ἄρχον, καὶ ὅποσον εἶναι ὁ Πλάτωνος
 15 βούλεται λόγος, φιλοσοφίας τε καὶ βασιλείας ἐς ταῦτό ξυνελ-
 θούσης, σῶφρον δὲ ἐς τὰ μάλιστα καὶ κόσμιον τὸ κατήκοον, C
 καὶ οὔτε φῶρες χρημάτων, οὔτε ἄρπαγες ἀναφύονται, ἀτὰρ
 οὐδὲ τὴν ἄλλην μετιόντες ἀδικίαν, ἀλλ' εἰ καὶ τι τῶν τιμίων
 κτημάτων ἐν ὁρισθησὺν χώρῳ ἐρημοτάτῃ καταλειφθεῖη, ἀφαι-
 20 ρεῖται ὅστις οὐδεὶς τῶν ἐντυγχανόντων, μένει δὲ οὕτως, εἰ καὶ V. 50
 ἀφύλακτον ἢ, σωζόμενον τῇ λελοιπότῃ ἔστ' ἂν ἐπανήκοι· τούτοις
 δὲ οὖν ὡς ἀληθέσιν ἀρθέντες, καὶ πρὸς γε ἀπειρημένον αὐτοῖς
 ἐκ τῶν νόμων ἀδεῶς ἐνταῦθα ἐμπολιτεύεσθαι, ὡς τῇ καθε-

3. μὴν R. Lugd. (Cl.), μὲν edd. 6. Eulamium omnes vocant. 10.
 αὐτοῖς R. 20. οὕτως R., οὕτω vulg. 22. οὖν om. R.

mensam admitteret, et patera praelibata ei propinaret, quod nulli antea alteri factitaret; frequenter etiam iuraret se nunquam talem virum vidisse, tametsi antea praestantissimos revera philosophos vidisset, qui hinc ad eum se contulissent. Paulo enim ante Damascius Syrus, et Simplicius Cilix, et Eulamius Phryx, et Priscianus Lydius, Hermiasque et Diogenes Phoenices, et Isidorus Gazaeus, hi inquam omnes, flos ipse atque apex, ut poetice loquar, nostri aevi philosophorum, cum ipsis opinio de Deo, quae apud Romanos vigeat, non satis probaretur, existimabant Persicam disciplinam longe esse praestantio- rem, hisce videlicet rebus, quae a multis celebrantur, persuasi: quod apud illos principatus sit iustissimus, et qualem Plato describit, philosophia et regno in unum conspirante; probi vero in primis et modesti subditi; et neque fures ibi nascuntur, neque praedones, sed nec alias iniustitiae species perpetrantes; adeo ut si quis aliquid ex rebus suis pretiosis loco quantumvis deserto reliquerit, nemo qui in id inciderit, sit sublaturus, manet vero ita, etiamsi incustoditum sit, integrum ei qui reliquit, donec redeat: his itaque rebus ut veris exciti, et praeterea cum ipsis interdictum esset legis secure hic degere, quippe qui receptis moribus atque institutis sese non accom-

A. C. 554 στώτι οὐχ ἐπομένοις, οἱ δὲ αὐτίκα ἀπιόντες, ἤρχοντο ἐς ἄλλο-
 1. I. 28 δαπὰ καὶ ἄμικτα ἤθη, ὡς ἐκεῖσε τολοιπὸν βιωσόμενοι. πρῶ-
 τον μὲν οὖν τοὺς ἐν τέλει ἀλαζόνας μάλα εὐρόντες καὶ πέρα
 Διοῦ δέοντος ἐξωγκωμένους, ἐβδελύττοντό γε αὐτοὺς καὶ ἐκάκι-
 ζον· ἔπειτα δὲ ἐώρων, ὡς τοιχωρύχοι τε πολλοὶ καὶ λωποδύ-5
 ται, οἱ μὲν ἠλίσκοντο, οἱ δὲ καὶ διελάνθανον, ἅπαν δὲ εἶδος
 ἀδικίας ἡμαρτάνετο. καὶ γὰρ οἱ δυνατοὶ τοὺς ἐλάττονας λυ-
 μαίνονται, ὁμοίητι τε πολλῇ χρῶνται κατ' ἀλλήλων καὶ ἀπαν-
 θρωπία· καὶ τὸ δὴ πάντων παριλογώτερον· ἐξὸν γὰρ ἐκά-
 στῳ μυριάς ὅσας ἄγεσθαι γαμετὰς, καὶ τοίνυν ἀγομένοις ἀλλὰ 10
 μοιχεῖαί γε ὁμῶς τολμῶνται. τούτων δὴ οὖν ἀπάντων ἕκατι
 οἱ φιλόσοφοι ἐδυσφόρουσιν καὶ σφᾶς αὐτοὺς ἠτιῶντο τῆς μετα-
 στάσεως.

λά. Ἐπεὶ δὲ καὶ τῷ βασιλεῖ διαλεχθέντες ἐψεύσθησαν
 P. 70 τῆς ἐλπίδος, ἄνδρα εὐρόντες φιλοσοφεῖν μὲν φρονιττόμενον, 15
 οὐδὲν δὲ ὅ, τι καὶ ἐπαίοντα τῶν αἰπυτέρων, ὅτι τε αὐτοῖς οὐδὲ
 τῆς δόξης ἐκοινωνεῖ, ἕτερα δὲ ἅττα ἐνόμιζεν ὅποια ἤδη μοι
 εἴρηται, τὴν τε τῶν μίξεων κακοδαιμονίαν οὐκ ἐνεγκόντες, ὡς
 τάχιστα ἐπανήεσαν. καίτοι ἔστεργέ τε αὐτοὺς ἐκεῖνος καὶ μέ-
 νειν ἠξίου, οἱ δὲ ἄμεινον εἶναι σφίσιν ἠγοῦντο, ἐπιβάντες μόνον 20

2. πρῶτα R. 4. ἐξωγκωμένους R. et Lugd., ἐξογκ. edd.
 αὐτοὺς R. (Cl.), αὐτὸν, superscripto ὦ, Lugd. et in mg.
 αὐτοὺς, αὐτὸν edd. 5. δὲ add. ex R. 6. ἅπαν
 δὲ R., ἅπαν τε Lugd., ἅπαντες edd. 7. λυμαίνονται R.,
 ἐλυμαίνοντο vulg. 9. ἔξεσι R. 14. ψεύσθησαν R.

modarent, ad peregrinas nullaque morum similitudine coniunctas gentes sese contulerunt, tanquam ibi deinceps victuri. Primum itaque cum eos, qui in dignitate aliqua vel magistratu constituti erant, valde fastuosos animisque supra modum elatis esse comperissent, detestabantur eos atque improbant; postea animadverterunt multos parietum perfossores et grassatores ac fures partim deprehendi, partim latere, omnemque iniustitiae speciem vigere. Potentiores enim opprimunt inferiores, multamque inter se crudelitatem atque inhumanitatem exercent; et, quod omnibus est absurdius, cum unicuique permissum sit tot ac velint uxores ducere, et iam duxerint, ab adulteriis tamen non abstinere. His itaque omnibus de causis philosophi summa animi aegritudine affecti se ipsi migrationis suae damnabant.

31. Postquam vero collatis cum ipso etiam rege sermonibus spe sua essent frustrati, hominemque comperissent philosophiae quidem studium iactantem, qui tamen nihil adhuc sublimiorum audierat, sed ne opinione quidem cum ipsis conveniebat, aliis vero nonnullis institutis assueverat, qualia modo recensui; illam quoque promiscui concubitus vaesaniam non ferentes, confestim inde se receperunt. Atqui

τῶν Ῥωμαϊκῶν ὀρίων, αὐτίκα, οὕτω παρασχόν, καὶ τεθνά- A. C. 554
 ναι, ἢ μένοντες παρὰ Πέρσαις τῶν μεγίστων γερῶν μεταλαγ- I. I. 28
 χάνειν. οὕτω τε ἅπαντες οἴκαδε ἀπενόστησαν, χαίρειν εἰπόντες
 τῇ τοῦ βαρβάρου φιλοξενίᾳ. ἀπώναντο δὲ ὅμως τῆς ἐκδημίας,
 5 οὐκ ἐν βραχεῖ τι καὶ ἡμελημένῳ, ἀλλ' ὅθεν αὐτοῖς ὁ ἐφεξῆς
 βίος εἰς τὸ θυμῆρές τε καὶ ἡδιστον ἀπετελεύτησεν. ἐπειδὴ γὰρ B
 κατ' ἐκείνου τοῦ χρόνου Ῥωμαῖοί τε καὶ Πέρσαι σπονδὰς ἔθεντο
 καὶ ξυνθήκας, μέρος ὑπῆρχε τῶν κατ' αὐτὰς ἀναγεγραμμένων,
 τὸ δεῖν ἐκείνους τοὺς ἄνδρας εἰς τὰ σφέτερα ἡθῆ κατιόντας
 10 βιοτεύειν ἀδεῶς τολοιπὸν ἐφ' ἑαυτοῖς, οὐδὲν ἔτιοῦν πέρα τῶν
 δοκούτων φρονεῖν, ἢ μεταβάλλειν τὴν πατρίαν δόξαν ἀναγ-
 καζομένους. οὐ γὰρ ἀνῆκεν ὁ Χοσρόης μὴ οὐχὶ καὶ ἐπὶ τῶνδε
 συστήναι καὶ κρατεῖν τὴν ἐκεχειρίαν. λέγεται δὲ αὐτοῖς κατὰ
 τὴν ἀποπορείαν θανμάσιόν τι ἤλικον καὶ μνήμης ἄξιον ξυν-
 15 νενεχθῆναι. καταλόντες γὰρ ἐν ἀγορῇ τι Περσικῇ, ἐθεά- C
 σαντο σῶμα νεκρὸν ἀνθρώπου νεοθανοῦς, οὕτω πως ἄταφον
 ἐρῆμιμένον. οἱ δὲ τὴν παρανομίαν τοῦ βαρβαρικοῦ νόμου κα-
 τελεήσαντες, καὶ οὐχ ὅσιον εἶναι ἡγούμενοι περιῦδειν τὸ μέρος
 ἀδικουμένην τὴν φύσιν, περιέστειλάν τε τὸ σῶμα ὡς οἶόν τε
 20 ἦν διὰ τῶν θεραπόντων, καὶ τῇ γῆ καταχώσαντες ἔθαψαν. ὡς
 δὲ ἐκάθευδον ἅπαντες ἐκείνης τῆς νυκτός, ἔδοξέ τις αὐτῶν,

12. ἐπὶ τῶνδε R., ἐπὶ τῶ vulg.
 ins. καί.

19. Ante τὸ σῶμα R.

ille eos adamabat, utque manerent rogabat; ipsi vero magis ex re sua esse censebant, si vel immissis tantum in Romanorum fines pedibus, statim, si ita usu veniret, morerentur, quam si apud Persas manentes amplissimis honoribus praemiisque afficerentur. Atque ita omnes domum redierunt, barbari regis hospitalitate valere iussa. Fructum tamen ex ea peregrinatione retulerunt in re minime vulgari aut contemnenda; sed unde eis deinceps iucundissime per omnem vitam et ex animi sententia vivere licuit. Cum enim per id tempus Romani et Persae pacem ac foedus inter sese pepigissent, haec etiam in pactis conditio continebatur, quod viri illi ad suas sedes reversi citra ullum metum in posterum ibi degere possent, neque quicquam quam quod probarent sentire aut patriam opinionem mutare cogerentur. Neque enim permittere voluit Chosroes, quin hac etiam in parte pacta constarent rataque essent. Fertur vero in eorum reditu admirandum quid et memoratu dignum eis accidisse. Cum enim in agro quodam Persico conquiescerent, conspicati sunt cadaver hominis recenter mortui neglectim ita inhumatum abiectum. Tum illi barbaricae legis iniquitatem commiserati, et nequaquam aequum esse censentes, si negligerent naturam ex parte iniuria affectam, contexerunt ut potuerunt per ministros cadaver, terraque contumeliantes sepelierunt. Nocte vero illa, dormientibus iam omnibus, visus est eorum, nescio

A. C. 554 οὐκ οἶδα δὲ ὅστις, (οὐ γὰρ ἔχω τοῦνομα φράσαι,) ἔδοξε γοῦν
 I. 1. 28 ὅμως ὄραν κατ' ὄναρ ἄνδρα πρεσβύτερον, γνώριμον μὲν οὐδαμῶς,
 οὐδ' ὅσον εἰκάζει, ἄλλως δὲ σεμνὸν καὶ αἰδοῖον, καὶ φιλοσο-
 φίαν ἀσκοῦντι ἐμφερῆ τῷ τε σχήματι τῆς στολῆς καὶ τοῦ πώ-
 D γωνος τῷ λίαν ἐκκρεμῆ καὶ ἀφειμένῳ, ἐμβοῶν τε αὐτῷ κα- 5
 θάπερ ἐγκλενόμενον καὶ παραινούντα τότε τὸ ἔπος·

Μὴ θάψης τὸν ἄθαντον, ἔα κυσὶ κύρμα γενέσθαι.

Γῆ πάντων μήτηρ μητροφθόρον οὐ δέχει ἄνδρα.

ἀφνυρισθεὶς δὲ ἀθρόον ὑπὸ τοῦ δέους, ἀπήγγειλε τοῖς ἄλλοις
 τὸν ὄνειρον. οἱ δὲ τὸ μὲν παραντίκα διηπόρουσιν, ἐς ὃ, τι ἄραιον
 καὶ ἀποβαίη. ἐπεὶ δὲ εἰς τὸ περίορθρον ἀναστάντες ἐβάδιζον
 ἀνὰ τὰ πρόσω, παρέρποντες ἐκεῖνο τὸ χωρίον, οὕτω τῆς τῶν

P. 71 τόπων θέσεως ἀναγκαζούσης, οὗ δὴ αὐτοῖς τὰ ἐπὶ τῇ ταφῇ
 ἐσχεδιάστο, εὐρίσκουσι τὸν νεκρὸν γυμνὸν αὐθις ὑπερθεῖν
 κείμενον, ὡς δὴ τῆς γῆς αὐτὸν τρόπῳ τινὶ αὐτομάτῳ ἐς 15
 τοῦμφανὲς ἀναβαλούσης, καὶ διαφυλάττειν ἀβροῶτα μὴ ἀνα-

V. 51 σχομένης. καταπλαγέντες δὲ τῷ παραλόγῳ τῆς θέας, εἶχοντο
 τῆς πορείας, μηδὲν ὄτιοῦν τολοιπὸν ἐπ' αὐτῷ δρᾶσαντες τῶν
 σφίσι νενομισμένων. ἀνελογίζοντο γὰρ τὸν ὄνειρον, καὶ ὡμο-

1. δὲ om. R. 2. κατ' ὄναρ add. ex R., vulg. et Intpr. om.
 3. ὅσον R., ὡς vulg., ὅς Lugd. 4. ἀσκοῦντι R. (Cl.), ἀσκοῦν-
 τα vulg. 6. ἐγκλενόμενον καὶ παρ. R., παρ. x. ἐγκελ. vulg.
 9. ἀπήγγειλε R., ἀπήγγελλε vulg. 14. ὑπερθεῖν κείμενον R.,
 ὑπερκειμένον vulg., Intpr. in agri superficie iacentem. 16.
 ἀναβαλούσης edd. ex mg. Lugd., ἀναλαβούσης R. et Lugd.

quis, (neque enim nomen novi,) visus tamen est sibi videre vi-
 rum senem, minime quidem notum, gravem alioquin et veneran-
 dum, et philosophiae studium tam vestis forma quam oblonga pro-
 missaque barba prae se ferentem, qui sibi inclamabat, tanquam ex-
 hortans ac mandans, hos versus:

Ne tumulus inhumatum; at nudum linque cadaver

Dilacerare canes, escamque volucris esse:

Mater enim Tellus cunctorum haud suscipit illum,

Qui matrem est ausus facto vitare nefando.

Ille autem confestim prae metu expergefactus, somnium suum aliis
 renunciavit: atque hi initio quidem dubitabant, quoniam somnium
 esset evasurum. Summo itaque mane cum surrexissent et institu-
 tum iter prosequerentur, transcentes illum campum, situ locorum
 ita cogente, in quo subitariam sepulturam procurarant, reperiunt
 cadaver illud denuo nudum super tumulum iacens, perinde ac si terra
 illum spontanea aliqua ratione in apertum eiecisset, neque eum non
 discriptum atque absumptum asservare sustinisset. Miraculo itaque
 spectaculi percussi iter suum continuarunt, nullo amplius ex insti-
 tuto ac more ipsorum officio ei praestito. Somnium enim expende-

λόγουν ἐντεῦθεν ὅτι δὴ οἱ Πέρσαι ποινὴν ἔχουσι καὶ τιμωρίαν A. C. 554
 τῆς ἐπὶ ταῖς μητροῖσιν ἀκολασίας, τὸ ἄταφοι μένειν, καὶ ὑπὸ I. I. 28
 τῶν κυνῶν ἐνδίκως διασπαράττεσθαι.

λβ'. Τούτων δὲ τῶν ἀνδρῶν ἐς πείραν ἔλθων ὁ Χοσρόης,
 5 ὅμως τὸν Οὐράνιον πλέον ἀγάμενος ἦν καὶ ἐπόθει. αἴτιον δὲ Β
 τούτου ὄπερ, οἶμαι, φύσει τῇ γένει πρόσσεσι τῇ ἀνθρωπιῇ.
 πεφύκαμεν γὰρ ἅπαντες τὰ μὲν καθ' αὐτοὺς καὶ παραπλήσια
 φίλα ἠγεῖσθαι καὶ κάλλιστα, ἀλεεῖν δὲ καὶ ἐκτρέπεσθαι τὸ
 ὑπερβάλλον. τοιγάρτοι καὶ ἐνταῦθά οἱ ἐπαρελθόντι γραμματὰ
 10 τε κεχαρισμένα ἔστοιλλεν, καὶ διδασκάλῳ ἐχοῖτο. ὁ δὲ οὐκέτι
 ἐφαίνετο ἀνεκτός, βρενθόμενος τῇ τοῦ βασιλέως φιλίᾳ, ὡς καὶ
 ἀποκναίειν ἅπαντας ἐν τε τοῖς ξυμποσίοις καὶ ἀνὰ τοὺς συλλόγους,
 μηδὲν τι ἕτερον ἄδειν ἐθέλων, ἢ ὅπως αὐτὸν ἐγέροιεν ὁ Χοσ- C
 ρόης, καὶ ὅποια ἄττα διελεγέσθην. καὶ πολλῇ σκαιότερος ἐπα-
 15 ἤκειν ἡμῖν ὁ γεννάδας ἢ πάλαι ὑπῆρχεν, ὥσπερ τοῦδε ἕνεκα
 μόνου τοσαύτην ὁδὸν ἀναμετροῦσας. ὅμως, καίτοι φανλότερος
 γε ὢν καὶ καταγέλαστος, ἀλλὰ τῇ πολλάκις ὑνεῖν τὸν βάρβα-
 ρον καὶ δι' ἐπαίνου ποιεῖσθαι, αὐτὸς δὴ πού κατὰ τὸ μᾶλλον
 ἐπίσειε τοὺς πολλοὺς ὡς εἶη σφόδρα πεπαιδευμένος. οἱ γὰρ
 20 ἄταλαιπώρως ἅπαντα προσιέμενοι, καὶ ἀμφὶ ταῦτα δὴ τὰ ξένα
 καὶ παραλογώτερα τῶν ἀκουσμάτων διακεχηρότες, ἑαδίως ὑπῆ- D
 γοντο ἐπικομπάζοντι' τε αὐτῇ καὶ σεμνολογουμένῳ, μήτε ὅστις

11. ἀνεκτῶς R.

15. γεννάδας R., γενναῖος vulg.

runt, et in eam inde sententiam venerunt, quod Persae hanc poenam
 et vindictam luant flagitiosi cum matribus suis congressus, inhumati
 manere et a canibus merito discerpi.

32. Horum autem virorum cum iam periculum fecisset Chosroes,
 nihilominus tamen Uranium plus et admirabatur et expetebat.
 Causa vero huius rei naturaliter, uti arbitrator, humano generi est
 insita. Solemus enim omnes, quae ad nos propius accedunt similia-
 que nobis sunt, amica ducere et optima; refugere autem atque aver-
 sari quod maius est et superius. Quocirca et ei huc reverso amicis-
 simas litteras mittebat, et magistro utebatur. Quo factum est, ut iam
 esset intolerabilis, regis amicitia turgidus atque elatus; omnes pas-
 sim in conviviis et conventibus vellicans, neque aliam ullam cantile-
 nam canens, quam quo honore ipsum affecisset Chosroes, et quibus
 de rebus inter se commentati fuissent; multoque ferocior nobis prae-
 clarus ille vir rediit, quam antea fuerat, perinde ac si ea tantum de
 causa tantum itineris esset emensus. Cum alioquin esset homo vanis-
 simus, planeque ridiculus, tamen eo ipso, quod barbarum regem fre-
 quenter celebraret ac depraedicaret, multis plane persuadebat, quod
 vehementer esset doctus. Qui enim leviter omnia admittunt, et pere-
 grinis ac novis narrationibus avidis auribus inhiant, facile ab ipso
 magnificis splendidisque verbis eas ornante atque amplificante persua-

A. C. 554 ὁ ἐπαινοῶν, μήτε ὄντινα ἐπαινοίη, καὶ ἐφ' ὅτι, διασκοποῦντες.

I. I. 28 εἰς μὲν γὰρ στρατευμάτων παρασκευὴν καὶ ὀπλιῶν εὐκοσμίαν, καὶ τὸ διαπαντὸς ἐν τοῖς πολέμοις διαπονεῖσθαι, δικαίως ἂν τις θανατώσειε τὸν Χοσρόην, ὡς οὔτε ὄκνη εἶξαντα πώποτε, οὔτε τῇ τοῦ γήρωσ ἀσθενείᾳ· λόγων δὲ περὶ καὶ φιλοσοφίας τοιοῦτον αὐτὸν ἡγήτεον ὁποῖον εἶναι εἰκὸς ἄνδρα ξυνόμιλόν τε καὶ ἀκροατὴν Οὐρανίου ἐκείνου ἀποδεδειγμένον.

1. ἐφ' ὅτε R. 7. ἐκείνον (sic) R.

debantur, neque quis esset laudator, neque quem laudaret, neque qua de re, considerantes. Nam quod ad exercituum instructionem et armorum rectam administrationem assiduamque bellorum exercitationem attinet, merito quispiam laudaverit Chosroem, quippe qui neque labori unquam cesserit, neque senectutis imbecillitati: in litteris vero et philosophia talis censendus est, qualem verisimile est esse virum, qui et sodalis et auditor Uranii illius sit declaratus.

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ Γ.

AGATHIAE SCHOLASTICI
HISTORIARUM LIBER III.

ARGUMENTUM.

Agathiae querelae otium a rebus forensibus desiderantis (1). Nachoragan Persarum dux creatur. Martini et Rustici in Gubazem, Lazorum regem, odium (2). Insidiis structis cum eo conveniunt (3). Gubazes ab Ioanne, Rustici fratre, occiditur (4). Lazorum indignatio. Romani Onoguris obsidionem parant (5). Persae fortiter resistunt (6). Turpis Romanorum fuga (7). Lazorum post caedem regis deliberatio (8). Oratio Aetis, ut ad Persas deficiant, suadentis (9, 10). Contra Phartazes ad fidem Romanis servandam hortatur (11, 12, 13). Iustinianus Athanasium ad causam cognoscendam in Lazorum terram mittit. Rusticus et Ioannes in vincula coniiciuntur (14). Tzathes, Gubazis frater, Lazorum regnum accipit. Soterichus ad dona regia distribuenda in Asiam missus (15), a Misimianis oppressus cum liberis suis interficitur (16). Quo facto Misimiani ad Persas desciscunt. Dilinnitarum manus a Nachoragane adversus Hunnos Sabiros missa (17), ab his nocturno proelio victa conciduntur (18). Nachoragan, pacis conditionibus frustra oblatis, ad Phasidem urbem expugnandam se confert (19). Romani ex Neso ad eam communiendam et defendendam accurrunt (20). Munimenta navalia instruuntur. Pars Romanorum, proelio temere commisso, aegre in oppidum se recipiunt (22). Martinus ficto nuntio militum animos confirmat (23). Parte copiarum ad speculandum emissa, Nachoragan exercitum adversus oppidum ducit. Iustinus, Deum in propinquo templo adoraturus, inde progreditur (24). Revertens Persas oppidum summa vi oppugnantes a tergo adorat (25). Primum sinistrum cornu eorum in fugam vertitur (26). Mox universi, turbatis ordinibus, ingenti clade fugantur (27). Multi Persarum lixae, qui in manus Romanorum inciderunt, misere pereunt. Nachoragan cum pedestri exercitu hibernatum in Iberiam proficiscitur (28).

α. *T*ὰ μὲν οὖν παρὰ Πέρσαις νόμιμα, καὶ ἡ ποικίλη A. C. 554
τῆς σφῶν πολιτείας μεταβολὴ καί, ὅποσα χοῦναι ᾤηθην περὶ I. I. 28
Χοσροῦ καὶ τοῦ κατ' αὐτὸν γένους εἰρησθαι, ταῦτα δὲ οὖν P. 72
V. 52

1. *P*ersarum instituta, variaque ipsorum reipublicae immutatio, et quaecunque de Chosroe eiusque genere mihi dicenda visa sunt, ea universa et quidem longiore oratione sum persecutus, et ad praec-

- A. C. 554 ἅπαντα, εἰ καὶ μακροτέρῳ ἐξείργασται λόγῳ, καὶ οὐ λίαν ἔχε-
 I. I. 28 ται τῶν προτέρων, ἀλλ' οὐ περιττά γε ἴσως δόξειεν ἂν, οὐδὲ
 ἄχρηστα, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ τὸ θέλγον, ὡς ἐμὲ ἡγεῖσθαι,
 ζῆν τῇ ὀφελίμῳ ἀπειληφότα. ἐθέλω γάρ, εἰ ἐπ' ἐμοὶ εἴη, καὶ
 περιπλείστου ποιῶμαι, ταῖς Μούσαις, φασί, τὰς Χάριτας ὅ
 B καταμιγνύναι. καίτοι ἐτέρωθί με καθέλκουσιν αἱ φροντίδες,
 καὶ ἐπομαί γε οὔτι ἐκὼν εἶναι τῇ περιαγοῦσῃ ἀνάγκῃ. ἡ γὰρ
 μοι ζυγγραφῇ, τοῦτο δὴ τὸ μέγιστόν τε καὶ σεμνότατον ἔργον
 καὶ πάσης ἀσχολίας ὑπέρτερον, εἶποι ἂν ἡ λύρα ἡ Βοιωτία,
 ὁδοῦ τε καὶ βίου πάρεργον γίγνεται, καὶ οὐκ ἔνεστί μοι ὡς 10
- P. 73 ἥδιστα ἐμβιωσάσαι τοῖς ποθοῦμένοις. δέον γάρ τοὺς πάλαι σο-
 φοὺς σχολαίτερον ἀναλέγεσθαι μιμησεως ἕκατι, ἅπαντά τε τὰ
 ἕκασταχοῦ ζυμφερόμενα γνωματεῖν ἐς τὸ ἀκριβὲς καὶ ἀνα-
 πυνθάνεσθαι, ἀνειμένον τε ἀμφὶ ταῦτα ἔχειν τὸν νοῦν καὶ
 ἐλεύθερον. ἀλλ' ἔγωγε, ἡμενος ἐν τῇ βασιλείῳ στοᾷ, βιβλίδια 15
 πολλὰ δικῶν ἀνάπλευα καὶ πραγμάτων ἐξ ἑωθινοῦ μέχρι καὶ ἐς
 ἥλιον καταδύντα ἐκμελετῶ καὶ ἀνελίττω· καὶ λίαν μὲν ἄχθο-
 μαι τοῖς ἐνοχλοῦσιν, ἀνιῶμαι δὲ αὐθις εἰ μὴ ἐνοχλοῦεν, ὡς
 οὐχ οἶόν τέ μοι ὄν τῶν ἀναγκαίων ἀποχρῶντος ἐμπέπλασθαι
 ἄνευ πόνου καὶ δυσπαθείας. πλὴν ἀλλ' οὐδ' ὡς ἀνήσω τοῦ μόν, 20
 B οὐδὲ ἀποπαύσομαι ἔστ' ἂν ὁ ἔρος μὲ ἄγῃ, εἰ καὶ μοί τις νε-
 μεσήσειεν ὡς ὑπερτέρων ἐφιμεμένῳ, καὶ, τὸ λεγόμενον, ἐν πίσθῳ
2. δόξειεν R. 19. ὄν τῶν R. (Cl.), ὄντων vulg. ἐμπί-
 πλασθαι R., ἐμπιπλάσθαι vulg. 21. ἀποπαύσομαι R., παύ-
 σομαι vulg. καὶ μὴ R.

dentia non plane pertinent. Sed neque supervacanea fortasse videri possint neque inutilia, quin potius, meo quidem iudicio, utile dulci coniunctum habentia. Cupio enim, si in me esset, maximeque facio, Musis, quod aiunt, Gratias permiscere: in diversum vero me abripiunt curae, sequorque illibenti animo circumagentem me necessitatem. Historiae enim scriptio maximum cum sit augustissimumque opus, omnique occupatione praestantius, accessorium quoddam, ut Boeotia lyra dixerit, viae simul et vitae occupatio efficitur. Neque enim mihi licet in iis quae maxime vellem, suavissime vitam traducere. Nam cum oporteret veterum sapientum scriptis relegendis immorari, imitandi videlicet causa, et quaecumque passim utiliter litteris prodita sunt, accurate expendere et perscrutari, animumque ab aliis curis solutum ac liberum iis impendere: ego vero sedens ad porticum regiam, libellos litibus forensibus et molestiis plenos a mane in vesperum usque tractandis et versandis sum occupatus: et molestiae quidem mihi vehementer accidunt forenses istae interpellationes et turbac, molestum vero rursus mihi hisce molestiis carere, cum videlicet absque laboribus et molestiis necessaria mihi nequaquam suppetant. Ceterum ne sic quidem conquiescam, quod ad me attinet, neque de-

φιλερογοῦντι τὴν κεραμείαν· εἰ γὰρ τῷ καὶ δόξειεν εἶναι τὰ μὲν Ἀ. C. 554
νόθα γε ὡς ἀληθῶς καὶ ἀνεμιαῖα, καὶ οἷα ψυχῆς ἐς πλεῖστα I. I. 28
μεριζομένης κνήματα, ἀλλ' ἐμαυτὸν γοῦν ἴσως ἀρέσκοιμι ἂν,
καθάπερ τῶν ἀδόντων οἱ ἀμουσότατοι. ὡς ἂν δὲ μὴ περαι-
5τέρῳ ἐκδρομᾶς ποιούμενος καὶ μεταβάσεις ἐς ἀπειροκαλίαν ἐκ-
φῆρεσθαι δόξαιμι, αὐτῆς δὲ ἔμοιγε τῶν Κολχικῶν ἀγώνων
καὶ τοῦ προτέρου λόγου μεταληπτέα.

β. Τότε γὰρ ὁ Χοσρόης, ἠγγελμένον αὐτῷ ὡς τεθνη- V. 53
κὼς εἶη ὁ Μερμερόης, περιήλγησεν μὲν, ὥσπερ εἰκὸς, τῇ
10 ἔξυμφορᾷ καὶ ἡμιάθῃ ὡς ἂν δὲ τὰ ἐν Λαζικῇ στρατεύματα μὴ C
χρηεῖοιεν ἠγεμόνος, αὐτίκα ὄγε στρατηγὸν τὸν Ναχοραγᾶν
ἀναδείκνυσιν, ἄνδρα τῶν σφόδρα λογίμων τε καὶ ὀνομαστο-
τάτων. καὶ τῷ μὲν τὰ ἐς τὴν πορείαν παρεσκευάστο καὶ ἤδη
ἐχώρει. ἐν ᾧ δὲ ἦν ἐκεῖνος ἐν τούτοις, παράλογα ἅττα καὶ
15 ἄθεσμα ἐν τῇ Κολχίδι χώρα ξυνέβη. ἐπειδὴ γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι,
ὥσπερ μοι πρότερον ἐβόηθη, ἀκλεέστατα ἐτύγχανον πεφευ-
γότες, καὶ τὰ πράγματα τὸ μέρος καταπροέμενοι τοῖς πολε-
μίοις, Γουβάξης ὁ τῶν Λαζῶν βασιλεὺς, οὐκ ἀνεκτὸν ἠγού-
μενος τὸ αἰσχος, δεδιὼς δὲ μᾶλλον μὴ τι καὶ πέρα τούτων
20 ἀμαρτηθεῖη, αὐτίκα Ἰουστινιανῷ ἐξήγγειλεν ἔκυστα, κατα- D
τιώμενος τοὺς στρατηγοὺς, καὶ ἅπαν τὸ ξυνενεχθὲν εἰς τὴν

4. ἀμουσότατοι R., ἀμουσότεροι vulg. 6. αὐτῆς δὲ R. 8.
τεθνηκὼς R. et Lugd. 11. Ναχοραγᾶν R., Ναχωραγᾶν vulg.
16. ἐβόηθη R. 17. Bon. Vulc. conī. τὸ αὐτῶν μέρος. 18.
Γουβάξης R. et Lugd., Γουβάσης edd.

sinam quo me amor ducit sequi; etiamsi aliquis me cavilletur et re-
prehendat, ut maiora meis viribus tentantem, et in orca, quod aiunt,
figulinam addiscentem. Tametsi enim scripta mea cuiquam spuria
revera et subventanea videbuntur, et quodammodo animi in plurima
distracti foetus: mihi tamen ipsi interea, quod imperitis cantoribus
usu venire solet, fortasse non displicebunt. At vero ne longioribus
digressionibus excursionibusque decorum excedam, ad Colchica certa-
mina et ad priorem sermonem est redeundum.

2. Tum enim Chosroes, cum ipsi Mermerois obitus renuntiatus esset,
dolorem, ut par est, ex illius interitu et moerorem concepit. Ne vero co-
piae militares, quae in Lazico erant, duce carerent, protinus Nachoragan
eis praefecit, virum inprimis celebrem, maximeque nominis. Qui cum
iam apparatis rebus omnibus itineri accinctus esset, mira quaedam et
nefaria in Colchica regione acciderunt. Cum enim Romani, ut supra dixi-
mus, turpissima fuga arrepta, impedimentorum partem hostibus diri-
piendam reliquissent, Gubazes, Lazorum per id tempus rex, dedecus
illud non ferendum censens, metuens etiam, ne quid gravius in poste-
rum committeretur, confestim Iustiniano singula nuntiavit, praefectos
incusans, totiusque facti culpam in eorum vecordiam referens; et

- A. C. 554 ἐκείνων ἀνάγων ἀβελτηρίαν, καὶ πλέον ἐπεκάλει τῷ Βέσσα, καὶ μετ' ἐκείνον Μαρτίνῳ καὶ Ρουστίκῳ. οὗτος δὲ Ρουστίκος ἦν μὲν Ἑλληνογαλάτης τὸ γένος, παρῆν δὲ αὐτοῖς οὐχ ὥστε στρατηγὸς ἢ ταξίαρχος ἢ ἄλλο τι εἶναι τῶν παρατάξεων μέρος, ταμίαι δὲ μόνον τῶν βασιλέως χρημάτων, οὐ μὴν τῶν ἐκ τῆς δασμοφορίας ἐραυζομένων, (ἄλλῃ γὰρ τῶ ταῦτα ἐπετέτραπτο,) ἀλλὰ τῶν ὅσα ἐκ τῶν βασιλείων θησαυρῶν ἐπεπόμφει, ἐφ' ᾗ τοὺς ἀριστεύοντας ἐν ταῖς μάχαις τὰ προσή-
- P. 74 κοντα κομίζεσθαι γέρα. ἐντεῦθεν τε οὐκ ἄσημος ἦν ὁ ἀνὴρ, ἀλλὰ καὶ λίαν τῶν δυνατωτάτων, ὡς καὶ κοινωνὸς εἶναι τῶν ἀπορρήτων, βέβαιά τε τότε δοκεῖν καὶ πιστότερα τὰ παρὰ τῶν ἀρχόντων ἀναγγελλόμενα, ἤνικα ἂν ἐκείνον ἀρέσκη. Ἰουστινιανὸς δὲ ἤδη καὶ πρότερον χαλεπαίνων τῷ Βέσσα, ὅτι δὴ Πέτρας ἐλὼν τὸ φρούριον, πρὶν ἀφικέσθαι τὸν Μερμερόην, δέον αὐτὸν τὰς ἐξ Ἰβηρίας εἰσόδους καρτερώτατα διαφράζει, συλλαμβανούσης αὐτῷ τῆς φύσεως τῶν χωρίων, ταύτη τε ἄβατα τοῖς βαρβάροις τὰ Λαζικῆς ὄρια καταστήσαι, ὁ δὲ τοῦτο μεθῆκεν ὑπὸ ῥαστώνης, ἀργυρολογῶν δὲ περιενόστει τὰς πόλεις τὰς ὑπ' αὐτῷ τεταγμένας. ἐκεῖνα δὴ οὖν ὁ βασιλεὺς μεμνη-
B μένος, ἐπειδὴ καὶ ταῦτα ἐπέπυστο, αὐτίκα ἐπέθετο καὶ τοῖ-
20 νων παραλύσας τὸν Βέσσαν τῆς ἀρχῆς, καὶ πρὸς γε ἀφελόμενος αὐτὸν τὰ οἰκεῖα, ἐς Ἀβασγὸς ἐξέπεμψεν, ἐκεῖσε μενοῦντα
6. ἄλλως γάρ τε R. ταῦτα ἐπειτέτραπτο R., ἐπειτετρ. τ. vulg.
10. κοινὸς R., sed in mg. κοινωνὸς.

quidem praecipue Bessam incusabat, post hunc Martinum et Rusticum. Erat vero Rusticus genere Graecogallus, ibique non praefectum aut tribunum agebat, neque ullo militari munereungebatur, sed tantum pecuniae regiae quaestor erat, non quidem eius, quae e tributis vectigalibus cogebatur, (alteri enim cuiusdam illa commissa erat,) sed eius, quae e thesauris regis mittebatur, ut ii, quorum in proclis virtus et fortitudo emicuisset, meritis praemiis donarentur. Quocirca minime obscurus erat hic vir, sed inter eos quorum auctoritas plurimum valeret, habitus; adeo ut etiam arcana maxime ei communicarentur, principumque mandata tum demum firma fidelioraque viderentur, cum huic placuissent. Iustinianus vero etiam antea Bessae erat infensus; quod Petrae propugnaculo capto, ante Mermerois adventum, cum oportuisset eum omnes ex Iberia aditus fortissime obstruere, iuvante ipsum natura locorum, efficereque ut ea ex parte Lazicos montes barbaris inaccessibiles redderet: ipse vero id praevecordia neglexerat, urbibus, quae ipsi creditae erant, obundis, et pecuniae ex iis corrogandae intentus. Illa itaque in animum revocans Imperator, cum et haec de eo adferrentur, facile est persuasus. Quocirca confestim Bessam exautoratur, ac praeterea bonis suis exutum in Abascos relegavit, illic mansurum donec aliud quid de eo statueretur. Martino vero, quantumvis graviter infensus, prae-

ἕως ἂν ἕτερόν τι ἐπ' αὐτῷ διανοήθει. τῷ δὲ Μαρτίνῳ πολ- A. C. 554
 λὰ νεμεσήσας, ὅμως αὐτῷ τὰ πρωτεῖα τῆς ἡγεμονίας παρέ- I. l. 28
 σχετο· καὶ ἦν ἐν τοῖς στρατηγοῖς πρότιτος μὲν αὐτός,
 Ἰουστίνος δὲ δεύτερος, καὶ Βούζης αὖ μετ' ἐκεῖνον, καὶ
 5 ἑξῆς οἱ ἄλλοι ὡς ἕκαστοι. αἰεὶ μὲν οὖν καὶ πρότερον Μαρ-
 τίνῳ τε καὶ Ῥουστίκῳ οὐκ ὀρθῶς τὰ ἐς Γουβάζην διέκειτο,
 ἀλλὰ δυσμένειά τις αὐτοῖς ὑπετύφετο, βαρεῖά τε καὶ δεινο-
 τάτη ὄσῳ καὶ διελάνθανε, λαβοῦσα μὲν τὴν ἀρχὴν ὑπὸ φθό- C
 νου καὶ βασκανίας, ἀρθεῖσα δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον τῷ συνεχεῖ
 10 καὶ ἀλογίστῳ τῆς ὑποψίας. ἅπαν γὰρ ὅτιοῦν ὑπ' αὐτοῦ γιγνό-
 μενον τῷ πεπονθότι τῆς ψυχῆς ἐξετάζοντες, καὶ πάντως ἀ-
 χθόμενοι, ὑπέτρεφον τὸ χαλεπαῖνον καὶ ἐπερῶννον. ἐπεὶ δὲ
 ἐκεῖνος ὑποτοπήσας τὸ ἔχθος, καὶ τολοιπὸν ἐς τὸ ἀντιλυπεῖν
 προηγμένος, ἐκακηγόρει γε αὐτοὺς πολλάκις ὡς ἀνάνδρους καὶ
 15 ἄλαζόνας, καὶ οὐδὲν ὅτιοῦν μέλον αὐτοῖς τῶν πρακτέων, ἐς
 τε τὰ ξυμπόσια καὶ τοὺς ξυλλόγους νεμεσῶν αἰεὶ διετέλει, καὶ
 οὐδὲ προσβείας τυχὸν ἀφιγμένης ἐκ τῶν προσοίκων ἐθνῶν
 ἀνίει καὶ ὑπεστέλλετο· οἱ δὲ ταῦτά τε οὐκ ἐνεγκόντες, καὶ
 πρὸς γε τὰς ἐς βασιλέα διαβολὰς ἐν ὀργῇ ποιησάμενοι, καὶ
 20 γιγνώσκοντες ὡς οὐκ ἀνήσει διελέγχων εἴ που καὶ αὐτῶν σφαλῆται, D
 ἐβουλεύοντο ἐκποδῶν τὸν Γουβάζην ποιήσασθαι, ὡς ἂν τίσιαινό
 τε αὐτὸν τοῦ φθάσαντος πέρι, καὶ τολοιπὸν οὐδενότι δειμαίνουεν.

7. αὐτοῖς om. R. 12. ὑπέστρεφον R. ὑπερῶννον R.
 13. ἔχθος R. Lugd. mg. et Par., ἄχθος Lugd. et ed. pr. 14.
 γε αὐτοὺς R., τε αὐτοὺς vulg. 22. οὐδὲν R.

secturae tamen primatum reliquit. Nam inter praetores sive principes
 militiae primum locum obtinebat, secundum vero Iustinus, post quem
 Buses, atque ita deinceps alii sigillatim. Atqui Martino et Rustico iam
 antea non bene cum Gubaze convenerat, sed simulatas quaedam inter
 eos subardescerebat gravis atrocissimaque, sed quae nondum in apertum
 incendium cruperat; nata quidem primum ex invidia, ac deinde flabello
 perpetuae temerariaeque suspicionis suscitata atque adaucta. Omnia
 enim ipsius facta saucio invidia animo explorantes iisque seipsos tor-
 quentes, similitatem fovebant et confirmabant. Gubazes itaque concepta
 de illorum in se odio suspitione, et ad mutuum odium exercendum pro-
 vocatus, acribus et contumeliosis verbis eos frequenter perstringebat,
 tanquam parum viros et manus in lingua gerentes, nullamque rerum ge-
 rendarum curam habentes. Atque ita in convivis conventibusque in sua
 erga eos indignatione persistebat: sed neque cum a finitimis gentibus
 legatio forte aliqua venisset, minus acriter in eos invehabatur. Hi vero
 nequaquam id ferendum rati, et criminationes ad regem delatas ad
 animum revocantes, atque ita secum statuentes, non desituum eum
 ab ipsis criminandis, si qua in re iterum officio suo deessent, consilium
 de tollendo e medio Gubaze inierunt, ut et acceptam iniuriam vindicarent,
 omnique in posterum ipsius metu sese liberarent.

- A. C 554 γ'. Πολλὰ δὴ οὖν κατὰ σφᾶς κοινολογοσάμενοι, καὶ πέ-
 I. I. 28 ρας ἐπὶ τῆδε σιάντες τῇ γνώμῃ, ἐπειδὴ αὐτὸν οὐ πρότερον
 V. 54 διαχειρίσασθαι ᾔοντο χρῆναι πρὶν ἂν καὶ τοῦ βασιλέως ἀπο-
 πειραθεῖεν, στέλλουσιν ἐς τὸ Βυζάντιον Ἰωάννην τὸν Ρου-
 στίκου ἀδελφόν, ἀγγελοῦντα δῆθεν ὡς μηδίῳν ὁ Γουβάζης 5
 P. 75 πεφώραται. καὶ οὖν ἐς λόγους ὁ Ἰωάννης τῷ βασιλεῖ λαθραϊό-
 τατα ἀφιγμένος, διέβαλλε τὸν Γουβάζην ὡς ἀποστάντα ἤδη,
 καὶ τοὺς Πέρσας ἐπαγόμενον, καὶ οὐκ ἐς μακρὰν τὴν χώραν
 ἐπ' ἐκείνους μεταθήσοντα, εἰ μὴ θάττον ὀτρυνθῶν τρόπῳ δια-
 κολουθείη. ὁ δὲ βασιλεὺς καταπλαγεὶς μὲν τῇ παραλόγῳ, οὐπω 10
 δὲ τελεωτάτα πεπιστευκῶς, ἀλλ' ἐπὶ μέσης τινὸς χωρήσας
 ἐννοίας, „ἄγε" ἔφη „ὅπως τὸν ἄνδρα παρασκευάσοιτε ὡς ἡμᾶς
 ἐνθάδε γενέσθαι". δεισας δὲ ὁ Ἰωάννης, μὴ ποτε, εἴ γε ἐκεῖ-
 νος ἀφίκοιτο, τὰ τῆς ἐπιβουλῆς ἀνακαλυφθείη, „εἰεν" ἔφη „ὃ
 δέσποτα. τί δὲ ἄρα ποιητέον ἡμῖν, εἴ γε ἐκὼν εἶναι παραγενέ- 15
 20 θαι ἤκιστα ἔλοιτο;" „ἀναγκαστέον αὐτὸν" ἢ δὲ ὁ βασι-
 λεὺς „κατήκοον ὄντα, καὶ πάσῃ μηχανῇ ἐκπεμπτέον." εὐθύς
 δὴ οὖν ὑπολαβὼν ὁ Ἰωάννης „ἀναγκαζόμενος δὲ εἴ γε ἀντι-
 σταίῃ, τί ἂν γένοιτο ἐπὶ τούτοις;" „τί δὲ ἄλλο γε" ἔφη
 ὁ βασιλεὺς „ἢ πείσεται τὰ τῶν τυράννων, καὶ κάκιστα ἀπολεῖ- 20
 25 ται;" „οὐδὲν οὖν ἔσται δέος" ἢ δὲ ὁ Ἰωάννης „τῷ τοῦτον ἀπο-
 κτενοῦντι;" „οὐμενοῦν" ἔφη „εἴ γε, ἀντιταττόμενος καὶ ἀνη-

5. μηδίῳν edd. 6. τῷ βασ. λαθρ. R., λαθρ. τῷ βασ. vulg.
 9. ἐς ἐκείνους R. 17. πάσῃ μηχανῇ R., Intpr. *quavis arte*, πάσῃ
 φυλακῇ vulg. 21. οὖν add. ex R., Intpr. *ergo*.

3. Variis itaque inter se consiliis agitatis, quorum summa haec fuit, non ante interficiendum quam Imperatoris animum tentassent; Ioannem, Rustici fratrem, Byzantium mittunt, qui Imperatori significaret, Gubazem Persarum partes foventem esse deprehensum. Ioannes itaque quam maxime fieri poterat clam ad Imperatoris colloquium cum pervenisset, criminatus est Gubazen, perinde ac si iam defectionem fecisset, et Persas introducturus esset, brevique provinciam totam eis traditurus, nisi confestim quocumque modo coecreretur. Imperator vero inopinato hoc nuntio percussus, nondum tamen plenam ei fidem accommodans, sed mediam quandam opinionem tenens, age, inquit, curate ut ad nos huc mittatur. Metuens vero Ioannes, ne quando, si ille eo perveniret, fraus detegeretur, Sit ita, inquit, domine, quid vero faciendum nobis, si id sua sponte facere detrectarit? Cogendus erit, inquit rex, subditus cum sit, et quacumque ratione est ablegandus. Statim itaque sermonem regis excipiens Ioannes, Quid si, inquit, coactus resistat, quid tum fiet? Quid, inquit, aliud, quam quod tyrannis solet, ut pessime pereat. Nil ergo, inquit Ioannes, ei erit metuendum, qui eum interfecerit? Nihil, inquit rex, si resistens et obaudiens ut hostis perierit. Tali

κουστῶν, ὡς πολέμιος διαφθαρεῖη". τοιαῦτα δὲ τοῦ βασι- A. C. 554
λέως ἀποκριναμένου, καὶ παραπλήσια τούτων ἐν ἐπιστολῇ I. I. 28
τοῖς στρατηγοῖς σημήναντος, οὐδὲν ἔτι ὁ Ἰωάννης περαιτέρω
ἀνεπυνθάνετο, ἀλλ' ἐπειλήφθαι ἤδη καὶ ἔχεσθαι τοῦ ζητου-
5 μένου ἀποχρώντως ἠγούμενος, ἐπανήκεν αὐθις ἐς Κόλχους τὸ C
γράμμα τοῦτο ἐπιφερόμενος· ὁ δὲ Μαρτῖνός τε καὶ Ρούστι-
κος ἀναλεξάμενοι, καὶ μάλα εὐπρεπῶς ἐσκενωρῆσθαι τὸ δράμα
εὐρόντες, εὐθύς ἐπὶ τὴν προᾶξιν ἐχώρουν. συγκαλεσάμενοι δὲ
οὖν Ἰουστῖνόν τε καὶ Βούζην καὶ τὸ μελετηθὲν ἀποκρίπτον-
10 τες, χορῆσαι ἔφασαν τὴν ταχίστην ὡς Γουβάζην ἰέναι, ζῦν
αὐτῷ τε βουλευέσθαι ὅπως τοῖς ἐς Ὀνόγουριν Πέρσαις κοινή
ἐπελευσόμεθα. οἱ δὲ, τούτοις πεπεισμένοι, ζυνεπορεύοντο. εἶ-
πετο δὲ αὐτοῖς βραχεῖά τις ἐκ τῶν ταγμάτων ἀπόμοιρα γνοῦς
δὲ ὁ Γουβάζης ὡς ἀντίκα μάλα οἱ στρατηγοὶ ἐπ' αὐτὸν ἤξουσι,
15 καὶ οὐδὲν ὀτιοῦν ἀντίξουν ὑποτοπήσας, παραγίνεται ἀμφὶ τὸν
Χωβοῦν τὸν ποταμόν. ἐνταῦθά τε αὐτοῖς ὁ δέλαιος ὑπαντιά- D
ζει ἀφύλακτός τε καὶ θαρσάλος, καὶ λίαν ὀλίγους τῶν ὀπα-
δῶν ἐπαγόμενος, καὶ τούτους ἀνόπλους καὶ οὐκ ἐς μάχην
παρεσκευασμένους. πῶς δὲ οὐκ ἂν οὕτως ἴκετο παρὰ φίλους
20 τε καὶ ξυνήθεις καὶ φύλακας τῆς χώρας καὶ ἥκιστα πολεμίους,
μᾶλλον μὲν οὖν καὶ τῶν ὀθνεῖων ἐχθρῶν ἀλεξητῆρας;

3. σημήναντος R. (Cl.), σημάναντος vulg. οὐδὲν δτι R.
4. ἤδη om. R. 7. ἐσκενωρῆσθαι Cl., ἐσκενωρῆσαι R., ἐσκενω-
ρεισθαι vulg. 11. ἐν Ὀνόγουρι R. 2. m. Vulg. ubique Ὀνόγου-
ριν, R. et Intpr. Ὀνόγουριν scribunt. 12. ἐπελευσόμεθα R. (Cl.),
ἐπελευσώμεθα vulg. 16. Χῶβος Arriano, Cobus Interpreti.
τὸν ante ποταμόν om. R. 19. παρασκευασμένους R. 21.
ἐχθρῶν R. et Intpr. hostibus, vulg. ἐθρῶν.

itaque responso accepto, cum in eandem fere sententiam rex ad
praefectos militiae scripsisset, nihil ultra est percunctatus; sed abun-
de petitioni suae satis factum esse censens, confestim ad Colchos rever-
titur, litteras regias perferens. Quas cum Martinus et Iustinus legis-
sent, cum viderent actum hunc scite instructum, ad audendum facin-
us sese contulerunt. Convocatis itaque Iustino et Buse, id quod in
animo suo agitabant celantes, significarunt ad Gubazem quam citis-
sime esse contendendum et cum eo consultandum, quo pacto Persas
Onogurim insidentes collatis viribus adorirentur. Hi vero hisce ratio-
nibus persuasi una profecti sunt, exigua quadam e legionibus manu
comitati. Gubazes ubi adventare ad se praefectos exercitus cognovit,
nihil plane sinistri suspicatus, circa Chobum annem miser eis obviam
procedit, securus plane et nihil metuens, paucis admodum e suis
comitatus, atque iis quidem inermibus, neque ad pugnam instructis.
Quidni enim ita veniret ad amicos et familiares et custodes provin-
ciae et nequaquam hostes, immo potius etiam exterarum gentium
propulsatores?

- A. C. 554 δ'. Οὕτω δὲ ἐπὶ τῶν ἵππων ἤμενοι ἅπαντες, διελέγοντο ἀλ-
 I. I. 28 λήλοις ὅπως τὰ παρόντα θετέον· καὶ τοίνυν ὁ 'Ρούστικος „ἄγε”
 ἔφη „ὦ Γουβάζη, ὅπως ἡμῖν συνάροιο καὶ συνεπιλήψη τοῦ
 πόνου κατὰ Περσῶν ἰοῦσι, τούτων δὲ τῶν ἐς Ὀνόγουριν ἰδρυ-
 μένων. αἰσχρὸν γὰρ εἰ καθεδοῦνται ἀδεῶς ἐπιπλεῖστον ἐν μέσῃ⁵
 P. 76 τῇ ἡμετέρῃ χώρῃ, καὶ ταῦτα ὀλίγοι οὗτες καὶ οὐδαμῶς
 ἀξιόμαχοι”. „ἀλλ' ὑμᾶς γε μόνους” ἢ δὲ ὁ Γουβάζης „ἀνάγ-
 κη, ὦ γενναῖοι, ἐν τῇδε διαγωνίσασθαι, ὡς καὶ μόνους τῶν
 ξυνενεχθέντων αἰτιωτάτους. εἰ γὰρ μὴ ῥαστώνῃ πολλῇ ἀμφὶ
 τὰ πρακτέα εἴχεσθε καὶ ὀλιγοῖα, οὐτ' ἂν τὸ φρούριον ἡμῖν¹⁰
 τοῦτο ἐπετειχίζετο, οὔτε οὕτως ἀκλεᾶ φυγὴν καὶ ἀσχήμονα
 ὑποστάντες ἐδραπετεύετε, οὔτε ἄλλο τι ἐγίνετο τῶν οὐ προσ-
 ηκόντων. νῦν δὲ οὖν, ὦ λῆστοι, εἴ γε δόξης ἐρασταὶ εἶναι
 φαστε καὶ στρατηγικῷ φρονήματι γάνυσθε, τὸ παρεμμένον ὑμῖν
 ἀνακλητέον. ὡς ἔγωγε οὐ ποτε ἔψομαι, οὐδὲ ξυνδιακινδυνεύ-¹⁵
 σαιμι, πρὶν ἂν ἅπαντα ἐκθεραπευθεῖν πρὸς ὑμῶν τὰ ἡμαρτη-
 Β. 76 βμένα”. τούτων δὲ εἰρημένων, αὐτίκα, ὥσπερ τῆς ἀντιλογίας
 ἀποχωρώσης πρὸς ἔλεγχον τοῦ μηδισμοῦ καὶ τυραννίδος μεμε-
 λετημένης, ὁ Ἰωάννης ἐκεῖνος, ὁ τῶν δεινῶν ἀγγελιαφόρος,
 V. 55 σπασάμενος ἡρέμα τὸ ἐγχειρίδιον, παίει τὸν Γουβάζην ἀμφὶ²⁰
 τὸ στέρον, οὐπω καιρίαν. ὁ δὲ, (ἐτύγχανεν γὰρ ἐναλλάγδην
 ἔχων τὰ πόδε ὑπὲρ τὸν αὐχένα τοῦ ἵππου,) ἀθρόον κατέπεσεν,

5. μέση om. R. 10. παρακτέα Par. 15. ξυνδιακινδυνεύσαιμι
 R., διακινδυνεύσαιμι vulg.

4. Ita vero equis insidentes omnes, disserebant inter sese de praesenti rerum statu componendo. Tum Rusticus, Age, inquit, o Gubaze, coniunge te nostrae in Persas expeditioni, et communem nobiscum laborum partem subi, in illos Onogurim insidentes. Turpe enim fuerit si diutius eos in media nostra regione secure residere patiamur, praecipue cum et paucissimi sint, neque pares qui nobiscum proelio decernant. Tum Gubazes, At vos, inquit, boni viri, solos necesse est in hoc elaborare, penes quos solos eorum quae acciderunt omnis culpa consistit. Nisi enim supina quadam ignavia vecordiaque in rebus gerendis praepediti fuissetis, neque propugnaculum illud muro cinctum esset, neque adeo ignobilem turpemque fugam arripuissetis, neque quicquam eorum, quae haud par erat, factum fuisset. Nunc vero, viri optimi, si vos gloriae cupidos esse dicitis et si animos in pectore praefectis militaribus dignos geritis, intermissio ista officii vobis est resarcienda. Neque enim unquam vos sequar, neque bellum adibo, donec omnia, quae a vobis peccata sunt, correctae fuerint. His dictis confestim, perinde ac si contradictio ipsius evidens satis esset argumentum defectionis ad Persas et tyrannidis affectatae ac praemeditatae, Ioannes ille, qui malorum nuncium attulerat, stricto clam pugione Gubazi pectus ferit, nondum tamen letaliter. Hic vero

οὐ τοσοῦτον, οἶμαι, τῇ πληγῇ τῆς χειρός, ἢ σὺν τῷ ἀπροσδο- A. C. 554
 κήτῳ καταβεβλημένος. Ἰλυσπώμενον δὲ αὐτὸν ἔτι καὶ ἀναστη- I. I. 28
 σείοντα παραστὰς ὁ τοῦ Ῥουστίκου δορυφόρος, προστεταγμέ-
 νον αὐτῷ, καὶ ξίφει πατάξας τὴν κεφαλὴν, τελεώτατα κατα-
 βπτείνει. οὕτω μὲν οὖν τὸν Γουβάξην καὶ ἐπὶ τοῖσδε ἀ-
 νηρῆσθαί φασιν οἱ τὰ ἀκριβέστατα γινώσκειν πεπιστευμέ- C
 νοι. Ἰουσιτῖνος δὲ καὶ Βούζης ἤσχαλλον μὲν καὶ ἐδυσφό-
 ρουν, καὶ ξυμφορὰν τὸ πραχθὲν ἐποιοῦντο, ἡσυχίαν δὲ ὁμῶς
 ἤγον, οἴομενοι βασιλεῖα Ἰουστινιανὸν ταῦτα σαφῶς ἐπιστεῖλαι.
 10 ὁ δὲ τῶν Λαζῶν ὄμιλος διαταράχθη τε ἅπας, καὶ δυσθνήμια
 κατείχοντο, ὥς μηδὲ ἀναμίγνυσθαι τολοιπὸν τοῖς Ῥωμαίοις,
 μήτε ξυνεπιστρατεύειν αἰρεῖσθαι, ἀλλὰ τὸν νεκρὸν ἢ νενομί-
 σται καταχώσαντες, ἔμεινον οὕτω ἀπόμαχοι, ὥς δὴ δεινὰ ὑ-
 βρισμένοι καὶ τὴν πάτριον δόξαν ἀποβεβληκότες.
 15 ε'. Μέγιστον γὰρ ἔθνος καὶ ἀγέρωχον οἱ Λαζοὶ καὶ με-
 γίστων ἄλλων κρατοῦσι, τῷ τε παλαιῷ τῶν Κόλχων ὀνόματι
 βροενθύμενοι πέρα τοῦ μετρίου μεγαλαυχοῦσι, καὶ τάχα οὐ D
 λίαν ἀλόγως. ἐν γὰρ τοῖς ἔθνεσι τοῖς ὅσα ὑφ' ἑτέραν βασι-
 λείαν τετάχεται, οὐκ οἶδα ἕγωγε ἄλλο οὕτω κλεινὸν πού φῦ-
 20 λον καὶ εὐδαῖμον, πλούτου τε ὑπερβολῇ καὶ πλήθει κατηκόν,

2. ἐς ἀναστ. R. 1. m. Lugd. et Ed. pr., ἔσαναστ. Par., ἐς del. in R.
 2 m. 5. ἐπὶ τοῖσδε R., ἐπὶ τοιούτοις vulg. 12. τὸν νεκρὸν R.
 Lugd., τὸ νεκρὸν edd. 15. Pro μέγιστον et mox pro πέρα τοῦ
 lacunae in R. 17. μεγαλαυχ. τε κ. R. 18. ὑφ' ἑτέρων R. 19.
 φῶλον ante κλεινὸν ponit R.

(habebat enim utrumque pedem complicatum super equi cervicem)
 confestim procidit in terram, non tam, ut arbitror, manus ictu quam
 inopinato deiectus. Volutantem vero ipsum humi, et adhuc assur-
 gere nitentem, astans Rustici satelles, prout ei mandatum erat, ense-
 que capiti infligens, plane interficit. Hoc itaque modo Gubazem tali-
 busque de causis interfectum dicunt, qui id optime nosse creduntur.
 Iustinus vero et Buzes dolebant quidem molesteque ferebant, et atrox
 facinus esse censebant; quieti tamen manebant, existimantes Iustinia-
 num haec aperte per litteras mandasse. Lazorum vero exercitum uni-
 versum ingens perturbatio et moeror invasit, adeo ut nec permisceri
 deinceps cum Romanis, neque cum ipsis militare vellent: sed postea-
 quam mortuum ex ipsorum more atque instituto tumulassent, seces-
 sione facta a bello deinceps abstinerunt, utpote atroci iniuria affecti,
 et patria gloria amissa.

5. Maxima enim est et ferox natio Colchorum, maximisque aliis
 imperant: et veteri Colchorum appellatione gloriantes, supra modum
 sese ipsos extollunt et iactant, et fortasse non admodum temere.
 Inter nationes enim, quae sub alieno imperio sunt constitutae, nul-
 lam equidem aliam vidi ita celebrem atque felicem tam opum excel-
 lentia quam multitudine subditorum, locorum etiam opportunitate,

Agathias.

A. C. 554 τόπων τε εὐκαιρία καὶ ἀφθονία τῶν ἐπιτηδείων, καὶ τῇ τῶν
 I. I. 28 ἡθῶν εὐκοσμία τε καὶ δεξιότητι. καὶ τοίνυν οἱ μὲν πάσαι οὐ-
 κήτορες τῶν ἐκ τῆς θαλάττης ἀγαθῶν ἀγνώστες παντάπασιν
 P. 77 ἐτύγχανον ὄντες, οἷς γε οὐδὲ ὄνομα νεὸς ἠκούετο, πρὶν γε δὴ
 αὐτοῖς τὴν Ἀργῶ ἐκείνην ἐπιφοιτῆσαι. οἱ δὲ νῦν καὶ ναυτίλ-5
 λονταί γε, οὕτω παρασχόν, καὶ τὰ τῆς ἐμπορίας κομίζονται
 κέρδη. εἰσί τε οὐ βάρβαροι τὸ λοιπὸν, οὐδὲ οὕτω βιοτεύου-
 σιν, ἀλλ' ἐς τὸ πολιτικόν τε καὶ ἔννομον μεταβέβληται τῇ
 πρὸς Ῥωμαίους ἐπιμιξία· ὥστε εἴ τις τοὺς χαλκόποδας ταύ-
 ρους περιέλοι, καὶ τὰς τῶν γηγενῶν ἀναβλαστήσεις, καὶ ὅποσα 10
 ἄλλα τερατώδη καὶ ἄπιστα τῇ ποιήσει ἀμφὶ τῷ Αἰήτῃ κεκόμ-
 ψευται, εὗροι γε ἂν τὰ παρόντα πολλῶ τῶν προτέρων ἀμεί-
 νονα. τοιοῦτοι δὴ οὖν ὄντες οἱ Λαῖοι, εἰκότως οὐκ ἀνεκτὰ
 ἠγοῦντο πεπονθέναι, ὡς δὴ τὸν βασιλέα σφῶν παραλόγως ἀ-
 Βφρηγημένοι. αὐτίκα δὲ οἱ Ῥωμαῖοι, Μαρτίνου ἔξοτρύνοντος, 15
 ἠπειγόντο πανσυνδὶ ἐπιθέσθαι τοῖς ἐς Ὀνογόρου Πέσσαις. τήν-
 δε δὲ τὴν ἐπωνυμίαν ἐκ παλαιοῦ ἔλαχεν τὸ χωρίον, Οὐννων
 ἴσως ἐν τοῖς ἀνω χρόνοις, τῶν δὴ Ὀνογοῦρων ἐπιλεγομένων,
 αὐτοῦ που ξυμβalόντων τοῖς Κόλχοις, καὶ εἶτα νενικημένων,
 καὶ ὥσπερ μνημείου χάριν καὶ τροπαίου τὴν ἐπίκλησιν ταύτην 20
 τῶν ἐπιχωρίων ἐπενεγκόντων. νῦν δὲ οὐχ οὕτω παρὰ τοῖς πολ-
 λοῖς ὀνομάζεται, ἀλλ' ἐπειδὴ Στεφάνου τοῦ Θεσπεσίου ἱερὸν
 ἐνταῦθα ἴδονται, ὃν δὴ πρῶτον πάσαι φασὶν ὑπὲρ τῶν Χρι-
 2. πάσαι om. R. 7. οὕτως R. 12. προτέρων edd. 13. οὖν
 add. ex R. 19. ξυμβalόντων R. 21. περὶ τοῖς R.

abundantiaque rerum necessariarum, et morum elegantia ac dexteritate. Ac veteres quidem habitatores bonorum, quae adfert mare, prorsus erant ignari, quippe quibus ne nomen quidem navis erat auditum, donec eo Argo illa appulisset. Huius vero temporis Colchi et navigant, cum ita usu venit, et ex mercatura quaestum faciunt: suntque de reliquo nequaquam barbari, neque ita vivunt, sed ad civile ac legale vivendi genus ex consuetudine cum Romanis sunt traducti: adeo ut si quis acripedes tauros hominumque e terra pullulantium segetem aliaque portentosa et incredibilia, quae scite de Aceta finguntur a poetis, demat, praesentia veteribus longe meliora comperiat. Tales itaque cum essent Lazi, merito se intolerabili iniuria affectos censebant, utpote rege suo atrociter privati. Statim vero Romani, incitante Martino, omnibus viribus adoriri parabant Persas Onogurim insidentes. Accepit vero iam inde ab antiquo hic locus eam appellationem, quod cum Hunni fortasse, Onoguri vocati, superioribus temporibus illo ipso in loco cum Colchis proelio decertassent victique fuissent, veluti monumenti et trophaei causa id nomen ei ab indigenis inditum fuerit; nunc vero temporis non ita a plerisque appellatur; sed cum ibi templum esset sacrum divino illi Stephano, quem qui-

στιανοῖς ἄριστα δοκούντων ἐθελοντῆν διακινδυνεύσαντα ὑπὸ A. C. 554
 τῶν ἐναντίων καταλευσθῆναι, τῷ ἐκείνου ὀνόματι καλεῖσθαι I. I. 28
 τὸν τόπον νερόμισται. ἡμᾶς δὲ οὐδὲν, οἶμαι, τὸ κωλύον, ἐς γνώ-
 ρισμα τῇ ἀρχαιοτάτῃ χρῆσθαι προσηγορίᾳ, ἐπεὶ καὶ ξυγγρα- C
 ψῆ μᾶλλον προσήκει. ὁ δὲ οὖν τῶν Ῥωμαίων στρατὸς ἐς
 Ὀνόγουριν ἵεναι παρεσκευάζοντο. οἱ γὰρ τοῦ μιάσματος βου-
 ληφόροι ἐς τοῦτο ἐνέκειντο, ἐλπίζοντες ἁδιῶς τοῦτο δὴ τὸ
 φρούριον καταστρέφασθαι ταύτῃ τε τὸν βασιλέα, εἰ καὶ τὰ
 τοῦ δόλου γνοίῃ, μὴ λίαν αὐτοῖς χαλεπῆναι, ἀλλὰ τῇ τελευ-
 10 ταίᾳ πράξει ἐν καιρῷ γιγνομένη, τὸ ἐπίκλημα διαλύσαι. ἅπαν-
 τες τοιγαροῦν οἳ τε στρατηγοὶ καὶ αἱ δυνάμεις ἐν τῇ Ἀρχαιο-
 πόλεως πεδίῳ στρατοπεδευσάμενοι, τοὺς τε καλουμένους σπα-
 λιώνας ἐπεσκευάζον, καὶ τὰ τῶν μεγάλων λίθων ἀκοντιστή- D
 ρια, καὶ ἄλλα ἅττα τοιάδε ὄργανα, ὡς, εἰ δεῖσοι, τειχομα- V. 56
 15 χήσοιτες. ἔστι δὲ ὁ σπαλίῳν πλέγμα ἐκ λύγων ἐς ὄροφῆς τύ-
 πον ἐξειργασμένον, στεγανόν τε τῇ πυκνώσει καὶ ἀμφοροφῆς,
 τῷ ἐκατέρωθεν τὰ πλευρὰ ἐς τὰ κάτω παρατετάσθαι καὶ πε-
 ριβάλλειν τὸ ὑπερχόμενον. δέροῦεις δὲ ὑπερθεῖν καὶ διφθέρας
 ἐπιβάλλοντες πάντοθεν, περικαλύπτουσι τὸ μηχανῆμα, τοῦ
 20 μαῖλλον ἔρημα εἶναι καὶ ἀποκρούειν τὰ βέλη. ἄνδρες δὲ ἔνδον
 ἐν τῷ ἄσφαλεῖ ὑποκρυπτόμενοι, αἰρουσὶ γε αὐτὸ ἀφανῶς, καὶ
 4. τῇ ἀρχαιοτάτῃ R. 6. ξυεσκευάζετο R. 12. σπαλιῳνας
 R. et Suid. s. v., σπαλιῳνας vulg. 14. τειχομαχήσαντες R.
 17. παραβάλλειν Suid. 21. αἰρουσὶ τε Suid. Pro ἀφανῶς
 Suid. φανερώς.

dem primum olim aiunt pro Christianis optime sentientibus voluntarium certamen aduentem, lapidibus ab adversariis obrutum fuisse, statutum est ut ex illius nomine locus appellationem acciperet. Nos vero nihil, arbitror, vetat, quo minus vetustissima appellatione notitiae causa utamur, cum etiam historiae magis conveniat. Romanorum itaque exercitus expeditionem Onogurim versus apparabat; caedis enim auctores hoc urgebant, sperantes facile se propugnaculum hoc in potestatem suam redacturos; eoque Imperatorem, etiam intellecta fraude, non magnopere ipsis infensum fore, sed postremi huius facti opportunitate facile omnem criminationem abs sese remoturos. Omnes itaque et praefecti et copiae, castris in Archaeopolis campo positus, testudines ita dictas apparabant et machinas iaciendis ingentibus saxis aliaque id genus instrumenta, tanquam, si opus, murum oppugnaturi. Est autem testudo textum quoddam e viminibus ad tecti instar confectum, impenetrabile quidem prae densitate et circumquaque obtectum, ut utrinque lateribus deorsum porrectis subeuntis circumdet: pellibus vero desuper et coriis omni ex parte iniectis machinam obtegunt, ut munitior sit telaque repellat. Viri autem intus in tuto delitescentes eam clanculum attollunt, et quo volunt transferunt; ubi vero turri vel muro admota fuerit, tum qui in ea

A. C. 554 ἢ βούλονται διακομίζουσιν. ἐπειδὴν δὲ προσενεχθείη πύργῳ
 I. I. 28 τυχὸν ἢ περιβόλῳ, τότε δὴ νέρθεν ἐκεῖνοι τὴν προσκειμένην
 P. 78 γῆν ἀνορύττοντες καὶ τὸν χοῦν ἀνιμώμενοι, ἀπογυμνοῦσι τὰ
 θεμέλια, καὶ εἶτα μόχλοῖς τε καὶ σφύραις ἐνδελεχέστατα πλήτ-
 τοντες, κατασείουσιν τὴν οἰκοδομίαν. οὕτω μὲν οὖν οἱ Ῥω-5
 μαῖοι τὰ ἐς πολιορκίαν παρεσκευάζοντο.

5. Ἐν τούτῳ δὲ ἀλίσκεται τις Πέρσης ἀνὴρ ὑπὸ τῶν
 Ἰουστίνου δορυφόρων ἀνὰ τὸ φρουρίον πορευόμενος. ἐπεὶ δὲ
 ἐς τὸ στρατόπεδον ἐκεκόμιστο, ἤναγκάζετο μιάστιγμούμενος ζῆν
 ἀληθείᾳ ἐρεῖν τὰ τῶν οἰκείων βουλευματα. καὶ δῆτα ἀπήγ-10
 B γελLEN, ὡς ὁ μὲν Ναχοραγὰν ἐς Ἰβηρίαν ἤδη ἀφίκεται αὐτὸν
 δὲ ἀπεσταλκῶς εἶη τὰ ἐνταῦθα στρατεύματα ἐπιθαρσύνουσα,
 ὡς αὐτίκα μάλα τοῦ στρατηγοῦ παρεσομένου. „οἱ δὲ ἐς Μου-
 χείρισίν τε καὶ Κοταΐσιν τεταγμένοι Πέρσαι οὐκ ἐς μακρὰν
 ἤξουσιν” ἔφη „προσβοηθήσοντες τοῖς ἐς Ὀνόγουριν ὁμοφύλοις,15
 ἐγνωσμένον αὐτοῖς ὡς ἐπ’ ἐκείνους ἵεναι διανοεῖσθε.” τούτων
 δὲ εἰρημένων, αὐτίκα οἱ τῶν Ῥωμαίων στρατηγοὶ ἐβουλεύοντο
 ἀμφὶ τῶν παρόντων. καὶ Βούζης μὲν ἔφασκεν χρῆναι πρότε-
 ρον παντὶ τῷ στρατῷ ὑπαντιάζειν τοῖς ἐπερχομένοις. τούτων
 γὰρ, ὡς τὸ εἶκος, διὰ τὴν ὀλιγότητα νικωμένων, ἐπόμενον εἶναι20
 C τοῦς ἐν τῷ φρουρίῳ τάχιστα προσχωρήσειν, ἐρήμους γεγενη-
 μένους· εἰ δέ γε καὶ ἀντισταῖεν, ἀλλ’ οὐδενὶ πόνῳ διαφθαρή-
 ναι. ἤρσεζε δὲ ταῦτα καὶ Οὐλίγαγγον, τὸν τοῦ Ἐρουλικοῦ

10. δῆτα R. Lugd. (Cl.), δὴ τὰ edd. 14. Κοταΐσιν R. Lugd.,
 Κοταΐσιον edd. 20. νικώμενον et ἐπομένων Sph. Par.

sunt, adiacentem terram suffodiunt, humoque egesta fundamenta nudant, eaque vectibus et malleis assidue ferientes, structuram succutiunt et labefactant. In hunc itaque modum Romani se ad obsidionem comparabant.

6. Dum haec aguntur, vir quidam Persa ad propugnaculum obambulans a Iustini satellitibus capitur; is in castra delatus, flagris caesus cogitur suorum consilia ex veritate prodere; atque haec quidem indicavit: Nachoragam videlicet iam in Iberiam pervenisse; se autem ab illo missum, ut copias, quae hic essent, animaret, tanquam praefecto propediem adfuturo: qui vero, inquebat, Muchirisim et Cotaisim insident Persae, brevi et ipsi sunt venturi, popularibus suis suppetias allaturi; quippe qui iam certiores facti sunt de vestra in eos expeditione. His ita dictis, confestim Romanorum praefecti deliberationem de rebus praesentibus instituerunt; ac Buzes quidem censuit cum universo exercitu adventanti hosti obviam eundum; hisce enim, uti verisimile, ob paucitatem victis, consentaneum esse eos, qui in propugnaculo essent, quamprimum sese dedituros, utpote subsidio destitutos; quod si vero restitissent, nullo negotio subverti posse. Placuit id consilii etiam Uligango Herulici exercitus duci: unde ille

στρατεύματος ἡγεμόνα. τοιγάρτοι ἐκεῖνος θαμὰ ἐπεφθέγγετο A C. 5
 παροικιῶδές τι, βαρβαρικὸν μὲν καὶ ἀφελές, ἐνεργὸν δὲ ὅμως I. 1. 28
 καὶ χρήσιμον ὡς δεῖ πρότερον ἀποσοβεῖν τὰς μελίττας, καὶ
 ἔπειτα τὸ μέλι σχολαίτερον ἀναιρεῖσθαι. ὁ δὲ Ῥούστικος, (θρα-
 5 σύτερος γὰρ ἤδη ἐγεγόνει καὶ τυραννικώτερος, ὥσπερ, οἶμαι,
 τῷ ἀδικήματι φρουαττόμενος καὶ τῇ πρὸς Μαρτῖνον ὁμοφρο-
 σύνη,) ἔσχωπέ γε τὸν Βούζην ἀναφανδὸν καὶ ἐπεκερτόμει, ὡς
 οὐ πώποτε τὰ δέοντα λογιζόμενον. κράτιστον δὲ ἔλεγεν εἶναι D
 περικτῷ μὲν πόνῳ τὸ στρατεύμα ἥκιστα ἐπιτρίβειν, ἅπαντας
 10 δὲ τῷ φρουρίῳ πελάσαντας, ῥαδίως γε αὐτὸ καταστρέψασθαι,
 καὶ προτερῆσαι τὴν ἔξωθεν ἐπικουρίαν ὀλίγους δὲ, εἴ γε ἄρα,
 στέλλειν ἐπ' ἐκείνους, τὸ τάχος τῆς ἐφόδου διακωλύσαντας.
 καὶ ἦν μὲν πολλῶ ἀμείνονα τὰ τῷ Βούζη βεβουλευμένα, καὶ
 τῆς φύσεως ἐχόμενα τῶν πραγμάτων, στρατηγία τε ἀρίστη
 15 πρέποντα, καὶ τὸ δραστήριον ξὺν τῷ ἀσφαλεῖ παρεχόμενα.
 ἐπεὶ δὲ, ὡς εἴκειν, ἅπανσα ἢ πληθὺς τοῦ ἄγους μετειλίφει
 τῷ ξυνεῖναι τε καὶ ἐπεσθαι τοῖς μαιφόνοις, ἢ κακίων τε καὶ
 ἀξύμφορος νενίκηκεν γνώμη, ὡς ἂν παραγοῆμα ὑπόσχοιεν δι-
 κας. στέλλονται μὲν γὰρ ἐπ' ἐκείνους τοὺς ἐκ Μουχειρισίδος P. 79

2. ἀφελές Suid. s. h. v. et s. v. σχολαίτερον et Lugd. in mg., R. Lugd. et Ed. pr. ἀσφαλές, Inpr. parvi momenti. 4. αἰρεῖσθαι Suid. s. v. σχολαίτερον. 5. τυραννικώτερος R. et Inpr. vio-
 lentior, τυραννικώτατος vulg. μοι R. pro οἶμαι. 7. ἐκερτόμει R. 11. εἴ γε om. R., Bon. Vulc. con. εἴγε ἄρα δοκεῖ (sic), I. Scaliger: ὀλίγους ἔδει γε ἄρα. 12. τάχους R. διακωλύ-
 στοντας R. (Cl.), διακωλύσαντας vulg. 16. Pro ἐπεὶ δὲ R. ἐ-
 πειδῆ. 17. καὶ οὐκ ἀξύμφορος R. in mg.

frequenter proverbiale quoddam dictum, barbaricum quidem illud et leve, efficax tamen atque utile, in ore habebat: arcendas primum esse apes, et deinde mel commodius legendum. Rusticus vero (confidentior enim iam violentiorque erat factus, scelere suo, ut opinor, et unanimi conspiratione cum Martino animos ipsi addente,) Buzen apertis scommatibus et contumeliis verborum petebat, veluti nunquam quae ex re essent perpendentem; consultissimum autem esse dicebat, exercitum quidem supervacaneo labore nequaquam affligere, sed copiis omnibus propugnaculo admotis id ipsum facile in potestatem redigere, et auxilium adventans praevertere; paucos vero, si ita videretur, in illos mittere, qui eos, quo minus celeriter in se impetum faciant, morentur. Et certe Buzae consilium longe erat melius et rerum naturae accommodatum, optimaque belligerandi arti consentaneum, strenuitatem cum securitate coniunctam habens. Ceterum cum, uti verisimile est, universa multitudo sceleris perpetrati particeps esset facta, quod sanguinariis illis se adiunxisset eosque sequuta esset; deterius quodque minus ex re communi erat consilium vicit, ut scilicet quamprimum poenas lucrent. Mittuntur enim in illos, qui ex Mu-

- A. C. 554 ἔρχομένους ἄνδρες ἰππῶται οὐ πλείους ἢ ἑξακόσιοι. ἤγουντο
 I. I. 28 δὲ αὐτῶν Δαβράγεζάς τε καὶ Οὐσίγαρδος, ἄμφω μὲν βαρ-
 βάρω τὸ γένος, Ῥωμαϊκῶν δὲ ταγματῶν προεστηκότε. οἱ δὲ
 ἄλλοι ἄπαντες ἅμα τοῖς στρατηγοῖς τῷ φρουρίῳ προσβαλόν-
 τες, εὐθὺς ἔργον εἶχοντο. τὰς τε γὰρ μηχανὰς ἐκίνουν καὶ
 τῶν πυλῶν ἀπεπειρῶντο, καὶ ἀμφικυκλώσαντες τῷ πλήθει τὸν
 περίβολον, πάντοθεν ἐσηκόντιζον. οἱ δὲ Πέρσαι, ἀλλὰ γὰρ
 καὶ οὗτοι ἀνὰ τὰς ἐπάλξεις διαθέοντες, ὡς οἶόν τε ἦν, ἐκ
 τῶν παρόντων ἠμύνοντο, βέλη τε ἀφιέντες συχνὰ καὶ τὰ ἐ-
 V. 57 κτοθεν φυλαττόμενοι. ὀθόνας γὰρ τινὰς καὶ ἀπλοῖδας ἐκ τοῦ
 μετεώρου κρεμάσαντες, ταύτη τὰς βολὰς ἀσθενεστέρας ἀπετέ-
 Βλουν, ἐν τοῖσδε πρότερον περιειρογομένας· σπουδῆ τε πολλῇ καὶ
 προθυμίᾳ κατ' ἀλλήλων διεμάχοντο. καὶ εἶκασεν ἄν τις παρατά-
 ξει μᾶλλον ἢ πολιορκία τὸ χροῖμα. τοσαύτη ἄρα ἦν ἐκατέρωθεν
 ἡ ταραχὴ καὶ ἡ τῶν ἔργων ἐπίδειξις· τῶν μὲν ὑπὲρ τῆς σφῶν
 σωτηρίας ἀγωνιζομένων, ὡς οὐ μετρίου περιστάντος κινδύνου,
 τοῖς δὲ καὶ μάλα αἰσχροῦν εἶναι δοκοῦν, ἅπαξ ἐπελθοῦσιν
 ἀπράκτους ἐπανιέναι, καὶ μὴ οὐχὶ παραστήσασθαι τὸ ἐπιτεί-
 χισμα, καὶ ἀπαλλάξαι τὴν Ἀρχαιοπόλιν γειτονήματος πο-
 λεμίον. 20

ζ. Οἱ δὲ ἄλλοι Πέρσαι ἐς τρισχιλίους ἰππῶτας μαχί-
 C μους ζυντεταγμένοι, ἄραντες ἐκ τε Κοταῖσιόν καὶ Μουχειρῖσι-
 7. οἱ δὲ Πέρσαι R., οἱ Πέρσαι δὲ vulg. γὰρ ins. ex R.
 11. ἀσθενεστέρους R. 17. ἀπελθοῦσιν R.

chriside adventabant, viri equites non plures sexcentis; horum ductores erant Dabragezas et Usigardus, ambo quidem natione barbari, Romanorum tamen cohortium duces. Reliqui vero omnes una cum praefectis propugnaculum adorti, statim opus aggressi sunt, machinisque admotis portas tentarunt, copiis muro circumfusus omni ex parte in hostem iaculabantur. Persae autem et ipsi per pinnas discurrentes, omnibus viribus eos, prout res postulabat, propulsabant, partim sagittis assidue Romanos petentes, partim exteriorem murum tuentes. Lintea enim quaedam stragulaeque e sublimi suspendentes, ea ratione telorum ictus infringebant, quippe quae hisce prius inflicta intricabantur. Magno itaque studio summaque alacritate utrinque pugnabatur, adeo ut proelium potius res ea, quam obsidio videri posset; tantus erat utrinque animorum ardor et militarium facinorum ostentatio; hisce quidem pro salute sua decertantibus, utpote non mediocri discrimine eos circumstante; his vero etiam turpe admodum esse consentibus, si, cum semel eos adorti essent, infecta re recederent, neque propugnaculum illud caperent, et Archacopolim hostili vicinia liberarent.

7. Alii vero Persae ad tria bellicosorum equitum millia ex Cotacisio et Muchisiride Onogurim versus moverunt; in quos negligenter

δός, ἐχώρουν ἐπὶ τὴν Ὀνόγουριν. πορευόμενοις δὲ αὐτοῖς A. C. 5.
 ἐκμελέστερον, καὶ οὐδενότι πολέμιον διανοουμένοις, ἐσπί- I. I. 28
 πτουσιν ἀθρόον οἱ ἀμφὶ τὸν Δαβράγεζαν καὶ Οὐσίγαρδον, καὶ
 τῷ αἰφνιδίῳ γε αὐτοὺς καταπλήξαντες, εὐθύς ἐς φυγὴν ἔτρε-
 ψαν. τούτου δὲ ἀπηγγελλέμενον τοῖς πολιορκουσί Ῥωμαίοις, αὐ-
 τήκα οἱ γε θαρρόαλεώτερον ἐπιφερόμενοι, τὰ τε παραπετάσματα
 ἐκεῖνα καθεῖλκον, καὶ ξὺν ἀκοσμίᾳ πολλαχοῦ τοῦ τείχους διε-
 σκεδάννυντο, ὡς ῥαδίως τολοιπὸν τὰ τῆδε ἅπαντα διαρπασό-
 μενοι, ἅτε δὴ τῶν ἐξώθεν δυσμενῶν περφυγόντων, καὶ οὐδενός
 10 ἔτι ἐνοχλήσοντος. ἀλλ' ἐκεῖνοι τάχιστα καταμαθόντες, ὡς οὐχ
 ἅπας αὐτοῖς ὁ τῶν Ῥωμαίων ἐπῆλθεν στρατός, ἤπερ τὴν ἀρ- D
 χὴν ᾗήθησαν, ὀλίγοι δὲ σφόδρα καὶ ὅσοι κατάσκοποι μᾶλλον
 ἢ πολεμισταὶ ἀξιόχρεοι νομισθῆναι, ἐπιστρέφουσιν ἐξαπιναιίως
 ἐπ' αὐτοὺς ἀλαλάζοντες. οἱ δὲ τὴν μεταβολὴν οὐκ ἐνεγκόντες,
 15 ἐς παλιώξιν μετεχώρουν, καὶ πολλῇ ἔφηνον ξὺν ταχυντήτι.
 εἶποντο δὲ αὐτοῖς ὡς πλησιαίτατα καὶ οἱ Πέρσαι διώκοντες,
 ὥστε ἀμέλει ξυνενεχθῆναι, τῶν μὲν ἐλεῖν, τῶν δὲ ἀποδιδρά-
 σκειν ἐπειγομένων, ἀμφω, τοὺς τε φεύγοντας ἅμα καὶ τοὺς ἐς
 τὴν δίωξιν ἐγκειμένους, παρὰ τὰ ἄλλα τῶν Ῥωμαίων στρα-
 20 τεύματα μιγάδην ἰκέσθαι. Θορύβου δὲ πολλοῦ, ὡς τὸ εἶκος,
 ἀναστάντος, ἅπαν δὴ τὸ πλῆθος, περιφρονήσαντες τὴν πολιορ- P. 80
 κίαν καὶ τὴν ὅσον οὐπω ἐλπισθεῖσαν ἔσεσθαι πρόθησιν τοῦ
 φρουρίου, καὶ δὴ ξὺν τοῖς στρατηγοῖς ἀπιδόντες ᾗχοντο, οὔτε

2. ἐπίπτουσιν et 8. διαπαρσόμενοι Sph. Par. 15. Pro
 παλιώξιν lacuna in R., quam 2. m. in mg. perperam explevit:
 ἐς Ὀνόγουριν. ἐπεχώρουν R. 18. τοὺς τε φεύγ. ἅμα R.,
 ἅμα τοὺς τε φεύγ. vulg. 22. ὅσον R., ὅση vulg.

tius incautiusque procedentes nihilque hostile verentes, repente Dabragezas et Usigardus cum suis copiis irruunt; et repentina illa impressione percussos statim in fugam vertunt. Quod ubi Romanis obsidentibus est nuntiatum, confestim ferociore in propugnaculum impetu facto, vela illa, quibus murus obductus erat, detraxerunt, et citra ullum ordinem compluribus in locis per muros diffusi erant, tanquam facile deinceps omnia direpturi, utpote hostibus qui foris erant fugatis, et nemine ipsos ultra infestaturis. At illi cum citissime cognovissent, non universum Romanorum exercitum in ipsos impetum fecisse, sed paucos admodum, quique speculatores potius, quam iusti bellatores censerī possent, subito ingenti clamore edito in eos convertuntur; qui cum illam inversionem ferre non possent, fugatis terga vertentes, concitatissimam ipsimet fugam arripuerunt: urgebant vero eos Persae quam proxime iusectantes, adeo ut fere acciderit, ut, dum hi capere, hi effugere nituntur, utrique simul tam ii qui fugiebant, quam qui fugabant tergisque imminabant, ad reliquas Romanorum copias mixtım pervenerint. Tumultu vero ingenti, uti par est, excitato,

A. C. 554 διαγνώσθαι ἀναμείναντες ὅ, τι ποτὲ ἐστὶ τὸ γεγέννημένον, ἢ ὀπό-
 I. I. 28 σοι ὄντες αὐτοί, εἶτα ὑφ' ὅσων ἐλαύνονται. ἀλλ' ἤσαν οὕτω
 δρομαῖοι καὶ διεταράπτοντο, καθάπερ πανικοῦ δείματος ἐμπε-
 σόντος. οἱ δὲ Πέρσαι κατὰ τὸ μᾶλλον θαρσήσαντες, πλέον
 ἐδίωκον. ἐπεὶ καὶ οἱ ἐν τῷ φρούριῳ (ἐθεωροῦτο γὰρ τὰ ποιού-5
 μενα,) ἐκβάτες ἀθρόον ἀνεμίνυντο τοῖς ἄλλοις, ὁμοσε τε το-
 λοιπὸν ἐπισπόμενοι, λαμπροτέραν τὴν φυγὴν τῶν ἐναντίων
 εἰργάσαντο. καὶ ὅσον μὲν ἱππικὸν τῶν Ῥωμαίων, ῥαδίως ἐκεῖ-
 Βνοι ἔξω βελῶν ἀπεκομίσθησαν, ὠκυτότα διαθέοντες· τοῦ δὲ
 πεζοῦ ὁμίλου πολλοὶ ἀπεκτείνοντο πιεζόμενοι τῇ γερύρᾳ τοῦ 10
 Καθαροῦ λεγομένου ποταμοῦ, δι' ἧς ἔδει πάντος πορευέσθαι.
 ἐνταῦθα γὰρ διὰ τὴν στενότητα πολλοὶ ἅμα περαιοῦσθαι οὐχ
 οἴοι τε ὄντες, ὠθίζοντο ἀλλήλους καὶ ἀντῶθουν. καὶ οἱ μὲν
 αὐτῶν ἐς τὰ τοῦ ποταμοῦ ἐξέπιπτον ρεῖθρα, οἱ δὲ ἀνεπιτό-
 μενοι ἐς τὰ ὀπίσω καὶ ὑπονοστοῦντες, ὑπὸ τὰς τῶν πολεμιῶν 15
 ἐγίνοντο χεῖρας. καὶ ἦν ἀπανταχοῦ κάκιστα κακίστοις ἀνα-
 κεραιμένα. ἴσως δὲ ἂν ἅπαντες ἐν τῷ τότε πανωλεθρίᾳ διε-
 φθάρησαν, εἰ μὴ Βουζῆς ὁ στρατηγὸς, βοώντων γε αὐτῶν καὶ
 ὀλοφυρομένων, ξυνεῖς τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου, ἐπιστρέψας
 Cαμα τῇ οἰκείᾳ δυνάμει, καὶ ἀντιταξάμενός τοῖς βαρβάροις, 20
 ἀνέκοψεν ἡρέμα τὴν δίωξιν, ἕως ἐκεῖνοι τὴν γέφυραν διαβάν-

2. Pro οὕτω R. τοῦτο.

7. ἐπισπόμενοι R. et Lugd. corr., ἐ-

πισπώμενοι edd.

11. Cithari fluminis Intpr. 17. ἐν τῇ

τότε R. πανωλεθρία R. 20. καὶ om. R.

neglecta obsidione quaeque iamiam futura sperabatur propugnaculi expugnatione, una cum ipsis praefectis aufugerunt; ne tantula quidem mora facta, dum resciscerent quid ageretur, aut quis fugientium, quis fugantium esset numerus; sed ita praecipiti turbulentoque cursu ferebantur, perinde ac si eos panicus pavor invasisset. Persae vero eo ipso multo audientiores facti, acrius insequerantur. Praesidiarii enim, qui in propugnaculo erant (spectabant enim quae agebantur) repente erumpentes reliquis Persis se coniunxerant, simulque deinceps Romanos insequentes, manifestiorem eorum fugam fecerunt; atque equitatus quidem Romanorum universus facile concitatissimo cursu extra telorum iactum est delatus; ex peditatu vero multi caesi sunt, ponte fluminis Cathari dicti eos retardante, per quem omnino eis transeundum erat. Illic enim cum ob angustiam multi simul cum transmittere nequirent, trudebant sese mutuo, contraque trudebantur: et nonnulli quidem eorum in amnem proruebant, nonnulli retrorsum pulsi et qua venerant redeuntes, in hostium manus incidebant; erantque omni ex parte pessima pessimis mixta; fortassis autem universi tum temporis ad internecionem periissent, nisi Buzes praefectus, clamoribus eiulationibusque ipsorum exauditis cognitaque periculi magnitudine, conversus cum suis copiis et barbaris se opponens,

τες, ἐν τῇ ἀσφαλεῖ μόλις ἐγένοντο, ἤπερ καὶ οἱ ἄλλοι ἄπαν- A. C. 55
 τες. ἐν μὲν γὰρ τῇ προτέρῳ στρατοπέδῳ, ὃ δὴ ἀγχοῦ Ἄρ- I. I. 28
 χαιοπόλεως ἐπεποίητο, οὐδείς ὅστις αὐτῶν ἐπανῆκε. παρα- V. 58
 δραμόντες δὲ τοῦτο ὑπὸ τοῦ δέους, καὶ ἅπαντα ὁπόσα ἐπή-
 5 γοντο ἐδώδιμά τε καὶ ἄλλως ἀναγκαῖα καὶ τίμια ἐνταῦθα κα-
 ταλελοιπότες, καὶ ἐν τοῖς ἐνδοτέρῳ χωρίοις ἀποσεσωσμένοι,
 οὐ μόνον ἐδκλεῦ καὶ ἀγέρωχον, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ κερδαλέαν
 τὴν νίκην τοῖς πολεμίοις παρέσχοντο.

ἦ. Οὗτοι γὰρ ἀνδρῶν ἔρημα τὰ ἐκείνη πεδία εὐρόντες,
 10 διέλυσάν τε τὸ χαράκωμα, καὶ ἅπαντα τὰ ἐντὸς ληϊσάμενοι, D
 οὕτω δὴ γεγηθότες ἐπανῆλθον εἰς τὰ οἰκεῖα, καὶ τῆς προτέρας
 αὐθις χώρας ἐκράτουν. καίτοι πῶς οὐ λίαν ἀρίδην, ὡς
 θεῖόν τι μῆνιμα τοῦ ἀνοσίου αἵματος ἕκατι τὰ Ῥωμαίων
 ἔσφηλε πλήθη, οἳ γε ἐβουλεύσαντό τε τὰ χεῖριστα, καὶ ὄντες
 15 οὐ μείον ἢ πέντε μαχίμων ἀνδρῶν μυριάδες, ὑπὸ τρισχιλίων
 Περσῶν ἀγεννῶς οὕτω πεφεύγασι, πλείστους ὅσους ἀποβεβληκό-
 τες; πλὴν ἀλλ' αὐτοί γε οἱ τῆς μισοφονίας ἐργάται οὐκ ἐς
 μακρὰν τὴν τελεωτάτην ἀνέπλησαν δίκην, ὡς προϊόντες ἀφη-
 γησόμεθα. τότε δὲ χειμῶνος ἐπιλαβομένον, ἀνὰ τὰ πολισμάτα
 20 τε καὶ φρούρια ἅπας ὁ στρατὸς ἐσκεδάννυτο, ἤπερ ἐκάστη δια- P. 31
 χειμάζειν ἐτέτακτο. ἐν τούτῳ δὲ τὰ τῶν Κόλχων πρῶγματα

3. ἐπεποίητο R. et Intrap. *metati fuerant*, ἐπεποίητο vulg.
 αὐτῶν R. (Cl.), αὐτοῖς vulg. 6. καὶ ἐν τοῖς om. R. 11. δὴ
 τι γεγ. R. 12. χώρας αὐθις R. 13. τοῦ ἀνω ρεύματος R.
 15. ἀνδρείων R. pro ἀνδρῶν.

sensim insectationem intercidisset, donec illi pontem transgressi acgre tandem in tuto, ubi et reliqui omnes, constitissent. Nam ex anterioribus castris, quae prope Archacopolim posita erant, nemo plane ipsis rediit, sed praetercurrentes ea prae metu, omnique commatu et aliis rebus necessariis maiorisque pretii ibi relictis, et ad interiora loca fuga evadentes, non solum illustrem ac gloriosam, verum etiam quaestuosam hostibus victoriam praebuerunt.

8. Hi enim cum illic campos hominibus vacuos invenissent, soluto dirutoque vallo, omnia quae in eo erant depraedati, lacti ad sua redierunt, prioraque iterum loca occuparunt. Atqui quo pacto non cuivis valde perspicuum fuerit, divinam quandam iram iniustae caedis causa Romanorum copias circumvenisse, cum pessima consilia sequentae fuerint, et quinquaginta non minus virorum bellatorum millia a tribus Persarum millibus adeo turpiter fugata, quam plurimis desideratis? Porro ipsi etiam caedis auctores non multo post extremam poenam luerunt, ut in progressu narrabimus. Tum vero ingruente hieme per oppida et propugnacula universus exercitus est distributus, prout cuique ad hibernandum locus est designatus. Interea Colcho- rum res dubiae admodum turbataeque erant, cum et universi pri-

A. C. 554 ἀμφίβολά γε ἦν ἐς τὰ μάλιστα καὶ τεταραγμένα. τοιγάρτοι
 I. I. 28 καὶ ἅπαντες οἱ ἐν τέλει διηπόρουν, τίνας ἂν γένοιτο καὶ ὅποι
 τραπέειν. καὶ οὖν ὑπὸ τινα φάραγγα τοῦ Καυκάσου ἀγείραντες
 ἐν ἀπορρήτῳ τὸ πλεῖστον τοῦ ἔθνους, ὡς ἂν μὴ ἔκλυτα εἶη
 τοῖς Ῥωμαίοις τὰ μελετώμενα, βουλήν προὔτιθεντο, πότερον⁵
 ἐπὶ Πέρσας μεταχωρητέον, ἢ μενετέα ἔτι παρὰ Ῥωμαίοις.
 αὐτίκα δὲ πολλοὶ ἀπερῶριπτοντο λόγοι, οἱ μὲν ἐπὶ τάδε, οἱ δὲ
 ἐπὶ θάτερα προκαλοῦμενοι. ἦν δὲ ἄκριτος ἡ βοή καὶ ταραχώ-
 δης, μήτε τοῦ λέγοντος ὅστις εἶη, μήτε ὃ, τι ποτὲ λέγοι, δια-
 Β γιγνωσκομένον σαφῶς. τότε δὴ οὖν οἱ δυνατώτατοι σιγὴν μὲν¹⁰
 τοῖς πλήθεσιν ἔχειν παρεκελεύοντο, παριέναι δὲ τὸν βουλούμε-
 ρον ἐν κόσμῳ καὶ τὸ πρακτέον διεξιέναι ὅστις ἂν οἴος τε ἦ.
 ἀνὴρ δὲ τις τῶν λογισμωτάτων, Αἰήτης ὄνομα, ἐδυσφόρει μᾶλ-
 λόν τι ἀπάντων καὶ ἐχαλέπαιεν ἐπὶ τῷ ξυνεγεχθέντι, ὧν
 μὲν καὶ ἄλλως μισορῶμαιος, καὶ τὰ Περσῶν αἰὲ προσιέμενος.¹⁵
 τότε δὲ καὶ πλέον τῷ εὐπροσώπῳ τῆς αἰτίας ἀποχρῶμενος,
 ἐξαιρῆν ἐπειροῶτο πέρα τοῦ προσήκοντος τὸ γεγεννημένον καὶ
 οὐδὲ βουλῆς ἔφασκεν δεῖν ἐπὶ τοῖς παροῦσιν, ἀλλ' εὐθὺς ἐς
 τελεώτατον μηδισμὸν καταστῆναι. τῶν δὲ ἄλλων μὴ χρῆναι
 C λεγόντων οὕτω δὴ τι ἐξαπίνης τὸν βίον ὅλον μετασκευάσασθαι,²⁰
 πρὶν δὴ σχολαίτερον σφίσι βουλευομένοις τὸ λῆρον ἀναφανείη,
 4. εἶη R., εἶο vulg. 9. λέγει R. διαγιγν. σαφῶς R.,
 σαφ. διαγ. vulg. 13. ὄνομα R., τοῦνομα vulg. 15. μισορ-
 ῶμαιος vulg. 20. βίον ὅλον R., ὄλον βίον vulg. με-
 τασκευάσασθαι R., μειασκευάσθαι Lugd. et ed. pr., μετεσκευά-
 σθαι Par.

cipes inter eos viri haerent animi, quid agerent quove se verterent.
 Cum itaque ad quandam Caucasi montis convallem maximam gentis
 suae partem clam convocassent, ne inaudiri a Romanis quae tracta-
 bantur possent, proposuerunt ad deliberandum, utrum ad Persas trans-
 eundum esset, an vero apud Romanos adhuc manendum. Statim vero
 multi spargebantur sermones, aliis hoc, aliis illud urgentibus. Con-
 fusaneus vero et turbulentus clamor excitabatur, adeo ut neque quis
 diceret, neque quid diceret, aperte discerni posset. Tum principes
 indicto multitudini silentio, iubent ut qui quid facto opus videretur
 composite proponere vellet, accederet, quicumque tandem is vel qua-
 liscunque esset. Vir autem quidam spectabilis, Aetes nomine, qui
 prae aliis omnibus factum hoc moleste indigneque ferebat, et alioqui
 Romani nominis osor Persicisque rebus semper studens, tunc et qui-
 dem magis specioso causae praetextu abutens factum ipsum supra quam
 par erat exaggerare nitabatur; asserens res praesentes deliberatione
 non egere, sed festim apertissime ad Persas transendum esse.
 Aliis vero contra dicentibus, non oportere ita repente totam vitam im-
 mutare, priusquam lentiore deliberatione habita, quod maxime e re
 foret compertum exploratumque esset; tum ille ira concitatus cum

ὁ δὲ ἀναστάς σὺν ὄργῃ, καὶ προσηδήσας ἐς μέσους, ἐδημηγό- A. C. 554
ρει καθάπερ ἐν δημοκρατικῷ βουλευτηρίῳ. ἦν γὰρ καὶ λέγειν I. L. 28
δεινὸς πλέον ἢ κατὰ βαρβάρους, καὶ οἷος τοῖς νοήμασι ῥητο-
ρεῦειν φύσεως δεξιότητι. καὶ τοίνυν ἔλεξε τοιαύδε·

5 Ἐἰ μὲν ἐν λόγοις ἡμᾶς καὶ βουλαῖς ἠδίκουν Ῥωμαῖοι,
καλῶς ἂν καὶ ἡμεῖς τοῖς ὁμοίοις αὐτοὺς ἀμυνόμενοι διετελου-
μεν νῦν δὲ πῶς ἀνεκτὸν, τοὺς μὲν ἤδη τὰ πάντων δεινότατα
δεδορακέναι, ἡμῖν δὲ τὸν τοῦ ἀντιδρᾶσαι καιρὸν εἰς τὸ μέλλειν D
καὶ βουλευέσθαι διαρρῦνῃαι; οὐ γὰρ δὴ πάρεστι λέγειν ὡς πο-
10 λέμιοι μὲν οὕτω τοῖς ἔργοις ὄντες πεφώρηνται, εἰκασθεῖεν δὲ
ἂν μόνον μελετῶσι τοῦτο καὶ βουλομένοις, οὐδὲ τεκμηρίων τι-
νῶν ἐπιμνησθῆναι δεήσει πρὸς ἔλεγχον δῆθεν ἐπιβουλήs λαν-
θανούσης. ἀλλὰ Γουβάζης μὲν, ὁ τηλικούτος, οὕτω πως ἀθλίως
ἠφάνισται ὡσπερ τις τῶν πολλῶν καὶ ἡμελημένων. οἴχεται δὲ
15 φροῦδον τὸ παλαιὸν τῶν Κόλχων ἀξίωμα, καὶ τολοιπὸν οὐ
τοῦ ἄρχειν ἑτέρων ἀνδεκτέον ἡμῖν, ἀλλ' ἀγαπητέον εἶπερ ἔξῃ
τῶν πρώην ὑπήκων μὴ σφόδρα μειονεκτεῖσθαι. πῶς οὖν οὐ
λίαν παράλογον, εἰ περὶ τῶν οἷς ταῦτα κατείρογασται καθε- P. 82
δούμεθα διασκοποῦντες, πότερον αὐτοὺς ἐχθίστους ἢ φίλους
20 εἶναι κρινόμεν; καίτοι γινώσκειν χρεῖον, ὡς οὐδὲ μέχρι V. 59

1. προσσηδήσας R. 5. ἡμᾶς R. et Intpr., ὑμᾶς vulg. 6.
αὐτιοῦς add. ex R. et Intpr. in eos. 13. ὁ τηλικούτος R.,
ὁ τηλίκος vulg. 16. ἀγαπητὸν R. 18. καθεδούμεθα R. (Cl.),
καθεδουμένων vulg. et Lugd., in quo m. 2. correxit: καθεδούμε-
νοι, Intpr. si sedendo consultemus.

assurrexisset et in medios prosiliisset, concionem habuit veluti in senatu populari. Erat enim eloquentior, quam solent esse barbari, quique sententiis ipsis oratorem agere poterat, naturae dexteritate adiutus. In hunc itaque modum verba fecit:

9. „Si verbis nos aut consiliis laesissent Romani, recte pro-
fecto etiam nos similibus rebus iniuriam vindicarem. Nunc vero
quonam pacto hoc sit tolerandum, illos quidem atrocissimis malis
nos affecisse, nobis vero compensandae iniuriae occasionem cun-
ctando et deliberando effluere? Neque enim dici potest, quod non-
dum quidem hostes rebus ipsis factisque sint deprehensi, sed
tantum verisimile sit, eos hoc molitos esse atque in animo habuisse;
neque necesse est, argumenta quaedam commemorare ad latentes
scilicet et tectas ipsorum insidias probandas; sed Gubazes quidem
vir tantus adeo misere e medio sublatus est veluti aliquis e multis et
neglectioribus. Evanuit iam vetus illa Colchorum dignitas, neque
deinceps nobis danda est opera, ut aliis imperemus, sed eo contenti
simus, si liceat ab iis, qui olim nobis subditi fuerunt, non pessime
tractari. Quo pacto vero non sit valde absurdum, si de iis, qui haec
perpetrarunt, scdeamus deliberantes, utrum eos inimicissimos, an vero
amicos declarem? Atqui ita statuamus oportet, non intra hosce ter-
minos eorum audaciam substituram, sed nobis crimen hoc negligē-

Δ. C. 554 τούτων αὐτοῖς τὸ θράσος ἐστήξει· ἀλλὰ, καὶ μεθιέντων ἡμῶν
 1.1. 28 τὸ ἐπικλήμα οἶδε οὐκ ἀφέζονται, καὶ ἡρεμοῦντας ἀδέεστερον
 λυμανοῦνται. εἰσὶ γὰρ ἀμέλει θαρσάλεώτεροι πρὸς τοὺς ὑπέι-
 κοντας, καὶ ὑπερφρονεῖν εἰθισμένοι τὸ θεραπευόν. ἔχουσι δὲ καὶ
 βασιλεῦα παουργότατον, καὶ ταῖς μεταβολαῖς τῶν αἰεὶ παρόντων⁵
 ἠδόμενον ὄθεν δὴ καὶ τὰ τῆς μισαιφονίας ἀθρόον διήνυσται,
 τοῦ μὲν ἐμβροθῶς ἐγκελευσαμένου, τῶν δὲ προθύμως ὑπη-
 ρετησάντων. καὶ πεπορθήμεθα μονονουχὶ πρὸς αὐτῶν, οὔτε
 Β ἀδικήματος ἄρξαντες, οὔτε τινὸς ἔχθους συμβάντος, ἀλλ'
 ὁποίας πρότερον εἶχοντο συνηθείας, τῆς αὐτῆς ἔχεσθαι δο-¹⁰
 κοῦντες, πεπράγασιν ὅμως τὰ πάντων ἀνοσιώτατα, ὥσπερ
 αὐθωρὸν ἀναπλησθέντες ὠμότητος καὶ μανίας καὶ μίσους καὶ
 πάντων ὁμοῦ τῶν τοιῶνδε. ἀλλ' οὐ τὰ Περσῶν ἦθη τοιούδε,
 πολλοῦ γε καὶ δεῖ. φίλους τε γὰρ οὐδ' ἂν ἐξαρχῆς κήσαιντο
 βεβαιοτάτα στέργειν πειρῶνται, καὶ τὴν ὀργὴν πρὸς τὸ ἀντί-¹⁵
 παλον διατηροῦσιν ἔστ' ἂν ἀντίπαλον ἦ. ἠβουλόμην μὲν οὖν
 τῇ Κολχικῇ πολιτείᾳ τὴν παλαιὰν δύναμιν προσγενέσθαι, ὡς
 μηδαμῶς αὐτὴν ξένης τινὸς καὶ ἐπῆλυδος ἐπικουρίας προσ-
 C δεῖσθαι, ἀλλ' εἶναι τοῖς πᾶσιν ἔς τε πόλεμον καὶ ἔς εἰρήνην
 ἀνταρκεστάτην. ἐπεὶ δὲ, εἴτε χρόνον διαφορᾷ, εἴτε τύχης ἐναν-²⁰
 τιώμασιν, εἴτε καὶ ἀμφοτέροις, ἐκβιασθέντες, εἰς τοῦτο ἤκο-

2. ἡρεμοῦντες R. 3. θαρσάλεώτεροι R., θαρσάλεώτατοι vulg.
 15. πρὸς τὸ ἀντίπαλον R., ἐς τὸ ἀντ. vulg. 16. ἂν R., om.
 vulg. ἦν pro ἦ R. 19. καὶ om. R. 20. διαφορᾷ R., Intrp.
 temporum varietate, παραφορᾷ vulg.

tibus illos non destituros, sed quietos nos minore cum metu maiori-
 bus malis affecturos. Sunt enim ut plurimum ferocissimi in subditos,
 et clientes suos respectui habere consueverunt. Habent vero etiam
 regem versutissimum quique praesentium semper rerum mutatione
 delectatur; unde et factum est, ut haec caedes confestim fuerit per-
 petrata, ipso quidem acriter incitante, his vero promptly ministran-
 tibus. Et devastati tantum non ab ipsis sumus, cum nulla eos
 iniuria provocaverimus, neque ulla simultas cum eis intercesserit;
 sed eadem qua antehac nobiscum consuetudine utentes, atrocissima
 iniquissimaque in nos commiserunt, tanquam repente unoque tem-
 poris momento crudelitate, insania, odio, omnibusque aliis id ge-
 nus malis repleti. At Persarum non istiusmodi sunt mores; pluri-
 mum profecto interest. Quos enim semel amicos fuerint nacti, eos
 firmissima amicitia complecti pergunt; in hostem vero, quamdiu est
 hostis, infensos infestosque animos gerunt. Optarim equidem Col-
 chorum rem publicam pristina vigere potentia, ita ut externis ac
 peregrinis auxiliis non indigeret, sed ipsa sibi rebus omnibus pace
 belloque sufficeret. Cum vero sive temporis varietate, sive fortunae
 adversitatibus, sive etiam utroque compulsi, eo impotentiae vene-
 rimus, ut aliis subditi simus, consultissimum duxerim illis subesse,

μεν ἀσθενείας, ὡς ὑφ' ἑτέροις τετάχθαι, κράτιστον οἶμαι προσ- A. C. 53
 χωρεῖν τοῖς ἐμφρονεστέροις, καὶ τὴν εὐνοίαν πρὸς τὸ οἰκεῖον I. 1. 28
 καὶ ἔνσπονδον ἐν τῇ ἀτρέπτῃ παρεχομένοις. οὕτω δὲ καὶ πε-
 ρισόμεθα τῶν ὡς ἀληθῶς πολεμίων, τῇ μῆτε παντάπασι τὸ
 5 φθάσαν ἀτιμώρητον καταλειφθῆναι, καὶ τοῦ μέλλοντος πέρι,
 ὅπως ἐν τῇ ἀσφαλεῖ κείσεται, τὰ δέοντα παρεσκευάσθαι. τὸ μὲν
 γὰρ ὑπουλον ἐκεῖνο τοῦ τρόπου καὶ βωμολόχον, ὃ προβαλλό-
 μενοι μετὰ πραότητος δολερᾶς καὶ ὀμιλίας μεμηχανημένης τοὺς D
 πιστεῖν ἄδικοῦσι, περιττὸν ἔσται καὶ ἀνόνητον, καὶ οὐχ
 10 ἔξουσι ὅπως ἀντὶ χρήσονται καθ' ἡμῶν διὰ τὸ ἄμικτον τῆς
 δυσμενείας καὶ περιφανῶς ἀποκεκριμένον. εἰ δὲ καὶ πολεμῶν
 πειραθεῖεν, ἀλλὰ πρὸς Λαζοὺς ἅμα καὶ Πέρσας παραταττό-
 μενοι, καὶ ταῦτα ἐν πολεμίᾳ γῆ, τὸ γοῦν ἐντεῦθεν, οὐκ ἂν
 οὐδὲ τὴν ὁρμὴν ὑποσταῖεν. οἱ γε καὶ ἀρτίως παντὶ τῇ στρατῷ
 15 μοῖρα τινὲ τῶν Μήδων ἐλαχίστη προσμίζαντες καὶ πρὸς φυ-
 γῆν εὐθὺς αἰσχίστην τραπέντες, μέχρη καὶ νῦν μονονουχί πνευ-
 στιῶσιν ὑπὸ τοῦ δρόμου, ἅπασι μὲν ὡς εἰπεῖν τοῖς ἄλλοις ἐλατ- P. 83
 τωθέντες, μόνῃ δὲ τῇ τάχει τοὺς διώκοντας νενικηκότες.

ί. „Τούτου δὲ τὸ μὲν ἐμφανὲς καὶ προχειρότατον αἴτιον
 20 ἀνανδρίαν εἶποι τις ἂν, καὶ τὸ μὴ τὰ προσήγοντα βεβουλεῦ-
 σθαι. πρόσσεσι γὰρ αὐτοῖς ὡς ἀληθῶς καθάπερ οἰκεῖα καὶ συγ-

10. χρήσονται R., χρήσονται vulg. 14. καὶ ἀρτίως R. 15.
 προσμίζαντες καὶ add. ex R. et Intpr. ubi — manus conseruis-
 sent. 18. νενικηκότες R., νενικημένοι vulg. 20. ἀνανδρίαν
 R., προσήγοντα Sph. Par,

qui moderatiores aequabilioresque sunt, quique benevolentiam in suos et in foederatos sartam tectam conservant. Ita vero superiores evademus iis, qui vere nobis sunt hostes, si neque omnino commis- sum facinus impune abeat, simulque in posterum securitati rerum nostrarum consuluerimus. Nam subdoli eorum et blandi moies, quos prae se ferentes dolosa quadam lenitate fictitiaque famili- aritate credulos fallunt iniuriisque afficiunt irriti plane et inu- tiles erunt; neque ipsis facultas suppetet adversus nos iis utendi, cum nulla nobis ob hostilitatem consuetudo cum eis sit interces- sura, sed aperte disiuncti simus futuri. Quod si vero etiam bello nos aggredi tentarint; si adversus Lazos simul et Persas congregien- dum fuerit et quidem in hostili regione, ne primum quidem eorum impetum sustinere possint, qui modo cum universo exercitu ab exigua quadam Medorum manu confestim in turpissimam fugam versi, et adhuc tantum non prae cursu anhelantes spiritum trahunt; et omnibus quidem, ut ita dicam, aliis victi, sola vero celeritate insequen- tes Persas vicerunt.

10. Huius vero rei apertissima expeditissimaque causa ignavia merito dicatur et consiliorum pravitas. Adhaerescunt enim ipsis revera tanquam propria atque innata haec probra; ad quae a natura insita

A. C. 554 γενῆ καὶ τὰ τοιαῦτα ὀνειδῆ· πλὴν ἄλλὰ τοῖς ἐκ φύσεως μο-
 I. I. 28 χθροῖς τὸ ἀνθαίρετον ἀδίκημα προστεθὲν, ἐδιπλασίασεν αὐτοῖς
 τὸ αὐτήχημα, τῆς τοῦ κρείττονος προμηθείας διὰ τὸ ἄγος ἐκπε-
 πτωκόσι. τὸ γὰρ νικῶν οὐχ οὕτω τοῖς ὅπλοις, ὅσον τῷ εὐσε-
 βεῖ βεβαιοῦνται καὶ οὐκ ἂν ποτε μετεῖναι φῆσαιμι τῆς τοῦ ἀγα-5
 θοῦ συμμαχίας πονηροῖς ἀνδράσι καὶ μαρωτάτοις. τούτοις
 Βοῦν, εἶπερ εὖ φρονοῦμεν, οὐ προσεκτέον, οἷς οὔτε τὰ τῆς
 γνώμης ἄριστα σύγκειται, καὶ τὸ σῶζειν ἅπαντα πεφυκὸς νε-
 μεσᾶ. ὡς μὲν οὖν ἡ προσχώρησις ἡμῖν εὐκόλος ἔσται καὶ προσ-
 φορωτάτη καὶ τῷ κρείττονι κεχαρισμένη, διὰ τῶν πραγμάτων 10
 μᾶλλον ἢ τῶν λόγων δεδήλωται. οὐ μὴν οὐδὲ ἀδικεῖν δόξοιμεν
 ἂν, οὐδὲ ἄπιστοι καθεστάναι. πολλάκις γὰρ ἤδη καὶ πρότε-
 ρον ὑπὸ Ῥωμαίων προπηλακίζομενοι, ἐμμένειν καὶ ὡς τοῖς
 V. 60 καθεστηκόσιν ἡγοῦμεθα χρῆναι, φανλότατον εἶναι κρίνοντες τὸ
 μεταβάλλεσθαι ῥαδίως ἐπὶ τισιν αἰτίαις, εἰ καὶ δεινόταται 15
 εἶεν, φορηταῖς δὲ ὅμως καὶ οὐ παντάπασιν ἀνυποίστοις. τὸ δὲ
 καὶ μεγίστας βλάβας καὶ ἀνήκεστα πάσχοντας φέρειν διαπαντὸς
 ἀταλαιπώρως, καὶ πρὸς μηδὲν ἰσχυροῦν ἄχθεσθαι τῶν ἀνοσίων
 C ἔργων καὶ ἀτοπωτάτων, οὐ σωφρονούντων ἀνδρῶν εἶναι φημι,
 ἀλλὰ δειλῶν καὶ ἀθλιῶν, καὶ τὴν περὶ τὰ κοινὰ ἔσθνμιαί 20
 τῷ τῆς ἀπραγμοσύνης ὀνόματι σοφίζομένων. τούτου δὲ τοῦ τῆς

4. τῷ εὐσεβεῖ R., τῷ εὐσεβεῖν vulg. 9. Exciditne πρὸς τοὺς Πέρ-
 σας ante προσχώρησις? 11. τῶν ante λόγων om. R. δό-
 ξοιμεν R. (Cl.), δόξειεν vulg. 16. δὲ ante ὅμως ins. ex R.
 et Intpr. 17. ἀνήκεστα R. et Intpr. ut videtur, ἀνηκέστους vulg.

vitia cum accesserit voluntarium scelus, duplicavit eis malum, quippe qui a divina numinis cura ob piaculare facinus admissum exciderunt. Victoria enim non tam armis quam pietate stabilitur; neque unquam summae illius bonitatis auxilium sceleratos et piaculares homines consecuturos existimaverim. His itaque, si sapimus, nequaquam est adhaerendum, quibus neque mens est optime constituta, et is a cuius manu omnium salus dependet, est insensus. Ostensum ergo est aperte rebus ipsis potius quam verbis, nostrum ad Persas transitum facilem maximeque conducibilem nobis, et Deo imprimis gratum fore. Sed neque inique fecisse aut infidi fuisse videbimur. Nam et antea saepenumero a Romanis contumeliis lacessiti, tamen vel ita in eodem statu permanendum duximus; vanissimum esse indicantes facile immutari causis aliquot oblati, quae ut sint gravissimae, ferri tamen possint, neque sunt prorsus intolerabiles. At vero cum extremis atque irremediabilibus malis afficiamur, facile id semper minimeque moleste ferre, neque ullis iniquis atrocissimisque factis offendi, dixerim non esse hominum moderatorum, sed timidorum et miserorum, suamque circa publicum vaecordiam curiositatis fugam falsa appellatione vocantium. Hoc autem caedis scelere neque atrocius ullum apud alios per-

μιαυφονίας πάθους οὐκ ἂν οἶμαι παρ' ἑτέροις μεῖζόν τι γένοιτο, A. C. 55
 οὐτ' ἂν γερόμενον περιοφθεῖη. οὐκ οὐν οὐδὲ ἡμῖν περιοπτιέον, I. I. 28
 αἰσχυρομένοις εἴ γε φανείημεν τοῦ βασιλέως ἐπιλελησμένοι, καὶ
 τοὺς ἀπεκτονότας ὑποθωπεύοντες. εἰ γὰρ οἶόν τε ἦν αὐτὸν ἐν-
 5 θάδε παρεῖναι, πάντως ἂν ἐπεκάλει καὶ κατεμέμμετο τῆς ἡμε-
 τέρας ὀλιγορίας, ἀνθ' ὧν οἱ ἀλιτήριοι οὗτοι κατὰ τὴν ἐκείνου
 γῆν ἔτι ἐνδιδαιτῶνται, καὶ οὐ πολλῶ πρότερον ἐξελέηλανται. D
 ἐπεὶ δὲ οὔτε παρεῖσται τολοῖπὸν, οὔτε φθέγγεται, ὑμεῖς ἀνα-
 λογίσασθε τὸν ἄνδρα, καὶ ὡς ἐν μέσῳ τοῦ συλλόγου παρεστῶς
 10 οὕτω ταῖς ἐννοίαις ὑμῶν ἀνατυπούσθω, ἐπιδεικνὺς μὲν τὴν
 σφαγὴν καὶ τὸ στήθος καὶ τὸν ἀνχένα, ἱκετεύων δὲ τὸ ὁμό-
 φυλον νῦν γούν τίσασθαι τοὺς πολεμίους. εἶτα τίς ἂν ὑμῶν
 ἀποδέξοιτο διαπορούντων καὶ σκοπουμένων, εἰ δίκαιον πρὸς
 τῶν Κόλχων οἴκτου τυχεῖν τὸν Γουβάζην; εὐλαβητέον γὰρ
 15 ἡμῖν, ὅπως μὴ τὸ οὐκ εὐπρεπὲς δῆθεν τῆς μεταστάσεως δε- P. 84
 διότες, μεθέξομεν τοῦ μιάσματος, καταπροέμενοι καὶ παρέν-
 τες τὸ τιμωρεῖν τῷ τεθνηκότι, καὶ μᾶλλον ἐντεῦθεν ἄπιστοι
 δόξομεν, εἴ γε τῷ βίῳ μόνον ἐκείνου τὴν πρὸς αὐτὸν οἰκείωσιν
 ἀναμετρήσαντες, συναποβάλωμεν αὐτῷ καὶ τὴν μνήμην. κα-
 20 λῶς μὲν γὰρ τῶν πραγμάτων χωροῦντων, πολλὴ ἄνοια τὰ
 προεγνωσμένα μεταμανθάνειν· ἐναντίως δὲ πού φερομένων,
 ἀσύμφορον οἶμαι τὸ μὴ οὐχὶ θᾶπτον ἀρμόξεσθαι τῷ προσπί-

3. εἴ γε R., εἴ πού vulg. 8. ἀναλογίσασθαι R. 11. καὶ τὸ
 στήθος R., ὑπὸ τὸ στ. vulg. et Intpr. 12. ὑμῶν R. et Intpr.,
 ἡμῶν vulg. 13. σιωπουμένων R. 18. δόξομεν R. et Lugd.

petrari queat, neque perpetratum negligatur. Quocirca neque nobis negligendum est, ad quorum ignominiam pertinebit, si quando visi fuerimus obliti regis, interfectoribus adblandientes. Si enim fieri posset, ut ipse nunc coram sisteretur, acriter profecto vos increparet, et negligentiae contemptusque sui insimularet, quod scelerati isti suis adhuc in terris degant, neque multo ante sint eieci. Quoniam vero neque adfuturus est ipse deinceps, neque vos compellaturus, vos virum illum cum animis vestris reputate, et tanquam in medio huius concionis stans mentibus vestris repraesentetur, ostendens quidem vulnus et pectus et cervicem, gentique suae supplicans, ut vel nunc vindictam de hostibus sumant. Proinde quis vestrum eos admiserit, qui in dubium vocant et consultant, an aequum sit Colchos Gubazae commiseratione tangi? Verendum enim nobis est, ne cum metuimus, ut parum honestus noster ad Persas transitus videri possit, piaculi participes simus, deserentes eum mortuique vindictam negligentes; magisque ex eo perfidi censeamur, si vita tantum illius studium amoremque nostrum erga ipsum metientes, una cum ipso etiam memoriam abiciamus. Rebus enim prospere succedentibus, magna dementia fuerit priora instituta immutare; cum vero contrario modo res ferun-

A. C. 55 $\frac{1}{4}$ πτοντι. τὸ γὰρ βέβαιον ἐν τῷ εὐλόγῳ κρίνεσθαι χρῆ, καὶ τὸ
 I. I. 28 ἐγκαρτερεῖν τοῖς παροῦσιν οὐκ ἐπαινετέον αἰεὶ, ἀλλ' ὅτε φρο-
 νήσει συμπαραγίγνεται. ἔνθα δὲ συμβαίνει ὧν μὲν δεῖ με-
 Βμνήσθαι περιορᾶν, ἔχεσθαι δὲ τῶν οὐ προσηγόντων, ἐνταῦθα
 τοῦ μεταβάλλοντος ἐφ' ἕτερα ὁ βεβηκώς ἐπὶ τοῖς προτέροις μεμ-5
 πτότερος. ταῦτα δὴ οὖν οἱ Πέρσαι πυνθανόμενοι πρὸς ἡμῶν
 καὶ συνίεντες, στέροξουσιν ἡμᾶς εἰκότως, καὶ ὑπερμαχοῦνται,
 χρηστοί τε ὄντες καὶ μεγαλόφρονες, καὶ δεινοὶ τεκμαίρεσθαι
 τὰς γνώμας τῶν πέλας, καὶ πρὸς γε χώραν οὕτως ἐπικαιρο-
 τάτην καὶ δύναμιν ἀξιόχρεων, ἣν αὐτοὶ πρὸ πολλῶν χρημά-10
 των καὶ πόνων ἔχειν τιμῶνται, εἰς συμμαχίαν αὐτεπάγγελτον
 προσλαμβάνοντες. μὴ τοίνυν ἕτερόν τι παρὰ ταῦτα διανοεῖσθε,
 ἀλλ' εὐθύς ἐπιχειρεῖν τοῖς πράγμασι, καὶ τὸ μελετηθὲν ἀνα-
 Cκαλύπτειν· οὕτω γὰρ ἂν εὐκλείαν μεγίστην ἀροίμεθα, ὅσιν τε
 δρωῶντες καὶ δίκαια, καὶ πρὸς τὸ συνοῖσον ἐξευρημένα." 15

ια'. Τοιαῦτα τοῦ Αλήτου εἰπόντος, ἀντίκα ἅπας ὁ ὄμι-
 λος ἐπῆρτο καὶ ἀνεβόα, καὶ ἀνθημερόν ἔεντο μετανίστασθαι,
 οὔτε τοῖς Πέρσαις προεγνωσμένον, οὔτε οὕτω παρεσκευασμέ-
 νοι ὡς διαλαθεῖν τυχὸν ἢ καὶ ἀμύνασθαι τοὺς Ῥωμαίους δια-
 κωλύοντας, ἀλλὰ μηδὲν ὀτιοῦν τῶν ἐσομένων διανοούμενοι, μήτε20

7. ἔμᾶς R. 8. τε om. R. καὶ ante δεινοὶ add. ex R. et Intrp.
 11. πόνων Lugd. et Ed. pr., πόντων R., πόρων Par. ex conl. Bon-
 Vulc., Intrp. omisit. 14. μεγίστην R., ἀρίστην vulg. ἀροί-
 μεθα R., ἐλοίμεθα vulg. 18. οὔτε οὕτω Lugd. et Ed. pr., οὔτε
 εἶπ R., οὔτε αὐτοὶ οὕτω Par.

tur, inconsultum putarim non statim eventibus accommodari. De constantia enim ex rebus rationi consentaneis fit iudicium. Praesentium vero rerum statum constanter tolerare, non semper est laudabile, sed quando una adest prudentia. Ubi autem contingit quae curae esse oportebat negligere, et quae non decet amplecti; ibi magis culpandus venit, qui prioribus adhaerescit atque insistit, quam qui ad alia se transfert. Haec itaque cum e nobis audierint intellexerintque Persae, amore suo merito nos complectentur et propugnabunt, cum sint humani pariter et magnanimi, quique finitimorum animos optime explorare norunt; et quod amplius est, regio adeo opportuna, adeoque insignis exercitus, quem illi multis pecuniis oribusque potiozem duxerint, spontanea denuntiatione in belli societatem ab ipsis fuerit admissa. Ne quid igitur aliud praeter haec cogitetis, sed statim rem ipsam aggredimini, et quod animo agitastis delegite. Ita enim et summam laudem consequemini aequa iustaque facientes, et ad vestram rem utilitatemque pertinentia.

11. Haec cum dixisset Aectes, universa statim multitudo concitata est, et acclamavit, coque ipso die ad Persas transire desiderabat, cum nec illi certiores essent facti, neque ipsi ita comparati, ut vel latere Romanos vel eos propulsare, si prohiberent, pos-

οἱ αὐτοῖς ἐκβήσεται ἢ ἐπιχείρησις, ἀτάκτως ἠπείγοντο. προσ- A. C. 554
 ὄν μὲν τοῦτο καὶ ἄλλως τοῖς πλήθεσιν, ἤδεσθαι τῷ νεωτε- I. I. 28
 ρισμῷ καὶ ταῖς μεταβολαῖς τῶν πραγμάτων, οὗτοι δὲ καὶ μάλ-
 λον ἠρεθισμένοι, οὐ μόνον οἶα δὴ βάρβαροι, ἀλλ' ὅτι τὴν τε D
 5 αἰτίαν εὐλογον εἶναι ἠγοῦντο, καὶ τοὺς λόγους ἐν μεγίστῃ
 θαύματι ἐποιοῦντο, ὃ δὴ καὶ μᾶλλον αὐτοὺς ἀνεκίνει καὶ διε-
 σόβει. οὕτω δὲ αὐτῶν ταραττομένων, ἀνὴρ τις Φαρτάξης ὄνο-
 μα, ὃν μὲν ἐν τοῖς μάλιστα παρὰ Κόλχοις, ἔμφρων δὲ καὶ
 δημοτικὸς μάλα τοὺς τρόπους, ἐπέσχεν αὐτοὺς τῆς ὁρμῆς καὶ
 10 ἀνέκοψεν, ἰκετεύσας μὴ πρότερον ἐπὶ τὴν προᾶξιν χωρῆσαι, V. 61
 πρὶν τι καὶ αὐτοῦ λέγοντος διακούσαιεν. μόλις δὲ αὐτῶν πε-
 πεισμένων τῇ πρὸς τὸν ἄνδρα αἰδοῖ, καὶ κατὰ χώραν μεμενη-
 κῶτων, παρελθὼν καὶ αὐτὸς ἐς μέσον, ἐλέξεν τοιάδε. „Εἰκότα P. 85
 μὲν, ὧ ἄνδρες Κόλχοι, πεπόνθατε, λόγων δεινότητι σφόδρα
 15 κεκομψευμένων τὰς γνώμας ἐκτιραχθέντες. δυσμαχώτατον γάρ
 τι τὸ χοῖμα καὶ οἶον ἅπαντας ἀνθρώπους ἐκπλήττειν, οὐχ
 ἥμισυ δὲ τοὺς οὐπω πρότερον ἐς πείραν αὐτῶν καταστάντας·
 οὐ μὴν παντάπασιν ἀνανταγώνιστον σῶφρονι λογισμῷ, καὶ τῆς
 ἐκ τῶν πραγμάτων κρίσεως ἐχομένῳ. μὴ τοίνυν ἀρεσκόντων
 20 ὀδυᾶς τὰ εἰρημένα, λογιζομένους ὡς τῷ ἀθροῦ μόνῳ καὶ ἀσυν-
 ῆθει πεπίστευται, ἀλλ' οὐ τῷ πρόποντι καὶ ἀφελίμῳ. γινώ-
 σκετε δὲ μᾶλλον, ὡς εἰ καὶ λίαν ὑμῖν κεχαρισμένα δοκεῖ, ἀλλ' B

1. ὄπη R. 6. διεσόβει R., ἀνεσόβει vulg. 7. Φαρτάξης R. in mg.,
 Intrpr. Pharazes. 12. κατὰ χώρας ἀμενηκῶτων R. 20. συνήθει R.,
 Intrpr. consuetudine. 21. ἀλλ' οὐ τῷ πρόποντι καὶ ἀφελίμῳ om. R.
 et Intrpr.

sent; sed nihil plane eorum, quae eventura essent, cum animis suis
 perpendentes, neque quem exitum ipsorum conatus esset habiturus;
 familiare alioquin hoc est insitumque multitudini vitium, ut novita-
 ti studeat et mutationibus rerum delectetur. Hi vero etiam acrius
 irritati concitatique erant, non solum, ut barbari, sed etiam quod
 aequam causam esse censebant, et Aetiae orationem summopere es-
 sent admirati; quod quidem etiam vehementius ipsos commovit at-
 que turbavit. Ita vero ipsis tumultuantibus, vir quidem Phartazes
 nomine, praecipuae cuiusdam inter Colchos auctoritatis, prudens
 etiam ac moderatus et valde popularis, compescuit eorum impetum,
 ardoremque restrinxit, precatus ne hoc negotium aggredirentur, an-
 teaquam etiam se aliquid dicentem audissent. Aegre autem ipsis re-
 verentia illius viri persuasis, suoque loco manentibus, progressus
 etiam ipse in medium, in hunc modum verba fecit. „Nihil novi vobis
 accidit, o Colchi, quod vi verborum valde speciosorum animis
 sitis perturbatis. Invicta enim res est eloquentia, quaeque omnes
 homines percellit, praecipue vero eos, qui nunquam antea eius pe-
 riculum fecerunt; non ita tamen, quin ei resisti possit prudenti con-
 sideratione quaeque ex rerum delectu pendeat. Ne igitur quae di-

Α. C. 554 ἔνεστι κρεῖττονα τούτων ἔλῃσθαι καὶ τὸ ῥαδίως ἀναπεισθῆναι
 1. 1. 28 τεκμήριον ὑμῖν ἐναργῆς τῆς ἀπάτης γινέσθω. τῷ γὰρ τὰ ψευδῆ
 συμβουλευόντι μείζονός τε κόσμον καὶ ποικιλίας ὀημάτων προσ-
 δεῖ κἀντεῦθεν πολλῶ τῷ θέλγοντι χρώμενος, θᾶπτον ἐφέλεκε-
 ται τοὺς εὐθεστέροους. οὕτω δὲ καὶ ὑμεῖς, τοῦ Αἰήτου σοφί-5
 σματα προθέντος ἐπαγωγὰ καὶ παράλογα, οὐκ ἴστε ὅπως ἐρε-
 νακίσθητε· καίτοι εἰ καὶ μηδὲν ἕτερον, ἀλλ' ἐκεῖνό γε καὶ
 λίαν ἐν προδήλῳ κείμενον εὖροι τις ἂν, ὡς ἄλλης τινὸς ζητή-
 C σεως ἀρχὴν ἐμβάλλειν προήχθη τῶν ἐφ' ἃ πάρεσμεν ἀλλοτριω-
 τάτην. καθάπερ γὰρ ὑμῶν ἀπάντων οὐ δεινὰ καθεστάναι τὰ 10
 συμβεβηκότα φασκόντων, καὶ τῆς ἀτόπου μαιφρονίας ἥκιστα
 καταμειφομένων, καὶ τοῦτο μόνον διασκοπούντων εἶπερ ὡς
 ἀληθῶς ἡμαρτήκασιν οἱ τὸν Γουβᾶζην ἀπεκτονότες, παρῆλθεν
 κατηγορῶν ἐκείνων, καὶ πλείστους ὅσους προφερόμενος λόγους
 ἐπὶ τοῖς ἤδη διεγνωσμένοις. ἐγὼ δὲ καταράτους μὲν εἶναί φημι 15
 καὶ κακοδαίμονας, καὶ οἴους ἥδιστα Θεασαίμην ἂν ὀλέθω τῷ
 πάντων χαλεπωτάτῳ διωλλυμένους, οὐ μόνον τοὺς πλήξαντας,
 D καὶ τὴν σφαγὴν ταῖς χερσὶν ἐπενεγκόντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὅσοι,
 παρὸν κωλύειν, ἐφῆκαν, πρὸς δέ γε καὶ τοὺς ἡσθέντας, καὶ
 τοὺς μὴ λίαν ὑπεραλγῆσαντας. πλὴν ἀλλ' οὐκ, ἐπειδὴ ταῦτα 20
 γινώσκω, ἥδη πον καὶ προσχωρεῖν τοῖς Πέρσαις συνοίσει

2. γινέσθω R., γενέσθω vulg. 4. ἐφέλεκεσθαι R. 6. προθέν-
 τος R. et Inlpr. proponente, προσθέντος vulg. 14. προσφερό-
 μενος R. 15. μὲν post καταράτους ins. R., om. vulg.

cta sunt, a vobis approbentur, considerantibus, quod repentino tantum et insucto, non autem honesto et utili probabilia sint visa. Intelligite vero potius, quod tametsi haec valde vobis grata videantur, meliora tamen his amplecti licet: evidensque vobis fraudis argumentum sit facile persuaderi. Nam ei qui falsa velit suadere, maiore ornatu varietateque verborum est opus; quocirca multo orationis lenocinio utens, simpliciores citius attrahit. Ita vero etiam vos, cum Aetes illecebras quasdam fallacesque argutias adhibuerit, nescitis ipsi, quomodo decepti sitis. Et quidem ut nihil aliud, illud certe apertissime cuius constare potest, quod aliam quandam statim initio quaestionem iniecerit, ab iis, quorum causa convenimus, alienissimam. Perinde enim atque vobis omnibus, non esse atrociam quae acciderunt, dicentibus, et turpem hanc caedem nequaquam accusantibus, atque hoc solum considerantibus, an revera deliquerint, qui Gubazem interfecerunt, illorum accusationem praeteriit, multaque verba de iis quae iam cognita sunt, consumsit. Ego vero execrabiles esse dico Deoque invisos, quosque libentissime viderim nec omnium atrocissima periisse, non tantum percussores, quique suis ipsorum manibus caedem perpetrarunt, verum etiam omnes eos, qui cum prohibere possent, permiserunt, et eos insuper qui gavisii sunt, et qui non magnopere indoluerunt. Neque

οὐδὲ τοῦτο λάβοι τις ἂν ὥσπερ ἐπόμενον τῇ λόγῳ καὶ συνη- A. C. 554
 μένον, ὡς, ἐκείνων παρανομησάντων, δεήσει καὶ ἡμᾶς τὰ οὐ- I. I. 28
 κεῖα νόμιμα καταπροέσθαι· οὐδὲ ὡς ἀπίστοις μὲν αὐτοῖς ἄχθε-
 σθαι, παραπλησίαν δὲ κτήσασθαι δόξαν. νῦν γὰρ οὐ τὸ φθά-
 55σαν καὶ διηρυσμένον, καὶ οὐκέτι τὴν τοῦ μὴ γεγονέναι φύσιν
 ἐπιδεχόμενον, ἀναλογίζεσθαι χρή, ὡς ἂν μὴ, σὺν τῷ θυμου-
 μένῳ τῆς ψυχῆς καὶ χαλεπαίνοντι βουλευόμενοι, λάθοιμεν
 ἑαυτοὺς τὸ κοῖνον ἐπιθολοῦντες, καὶ τὴν τοῦ ἀμείνονος εὐρε-
 σιν προαφηρημένοι· ἀλλὰ τοῦ μὲν πάθους ὑφελεῖν, εἰσόσον
 101ομὴ δοκεῖν ἡμεληκέναι, πρόνοιαν δὲ τῶν γούν λοιπῶν θέσθαι
 πραγμάτων, ὅπως ἄριστα καθεστήξῃ. ἀνοήτων μὲν γὰρ ἀνδρῶν P. 86
 ἐπὶ τοῖς παρωχημένοις κακοῖς ἀγανακτεῖν μέχρι παντός καὶ
 ἀνιάσθαι, σωφρόνων δὲ τὰς ἀτάκτους ῥοπὰς γινώσκειν τῆς
 τύχης, καὶ ταῖς μεταβολαῖς μὴ ταράττεσθαι, μηδὲ, τῶν προ-
 15τέρων ἐστερημένους, συνδιαφθεῖραι καὶ τὰς τῶν μελλόντων
 ἐλπίδας.

ιβ. „Ἄλλ' ὁ μὲν σύμβουλος πάλαι τὰ Μήδων φρονῶν
 καὶ μεθιστῶν ἡμᾶς ἐπ' ἐκείνους γλιχόμενος, μορμολύττειν κα-
 θάπερ τοὺς παῖδας πειρᾶται, ὡς δὴ τοῖς Ῥωμαίοις οὐ τῶν
 20τετολημμένων ἀποχρησόντων, ἀλλὰ μειζόνων προσεσομένων
 καὶ ὡς ὁ βασιλεὺς αὐτοῖς καινουργότατος, καὶ τὰ τῆς μαι-
 φρονίας αὐτὸς ἐγκελευσάμενος εἴη, σπουδασθὲν ἐκ πλείστου καὶ B

6. σὺν om. R. 19. ὡς δὴ R. Lugd. (Cl.), ὡς δὲ edd. 20. παρεσομέ-
 των R. 21. Malleu πανουργότατος: cf. p. 156. ed. Bonn. v. 5.

tamen, quamquam ita sum affectus, ad Persas transire expedit;
 neque quisquam hoc ita accipiat tanquam consecraneum rationi
 et annexum, quod, quia illi leges proculcarunt, oporteat etiam
 nos patriis institutis valedicere, neque ipsis quidem ut perfidis in-
 fensus esse, eandem vero quam ipsi opinionem tenere. Neque enim
 nunc id, quod praeteritum peractumque est infectumque reddi non
 potest, reputare oportet, ne videlicet animo ira indignationeque
 succenso deliberantes, imprudentes iudicium nostrum obfuscemus,
 sanioris potiorisque consilii inventionem nobis praeripientes; sed ita
 hoc malo affici, ut non neglexisse id videamur, prospicere vero, ut
 reliquae res quam optime constituentur. Dementium enim est, ob
 praeterita mala perpetuo angere atque dis cruciari; sapientium vero, in-
 ordinata fortunae momenta cognoscere, et mutatione vicissitudineque
 rerum non commoveri, neque, prioribus privatos, futurorum etiam
 spem omnem abiicere.

12. Sed hic quidem consultor cum iamdudum Persarum sit
 studiosus, nosque ad illos transire peroptet, perterrefacere nos ut
 pueros conatur; quod Romani iis, quae iam in nos ausi sunt, contenti
 non sint futuri, sed atrocioribus malis affecturi; quodque rex ipsis
 sit novarum rerum studiosissimus, ipseque auctor impulsorque
 fuerit caedis multo antea tempore deliberatae et procuratae; atque

- A. C. 554 βεβουλευμένον καὶ ταῦτα φάσκων, ἀννυεῖ τοὺς Πέρσας καὶ
 I. I. 28 ὑπεράγεται, πείθειν ἡμᾶς ἐντεῦθεν οἰόμενος ἰκέτας εὐθὺς καὶ
 αὐτομόλους γενέσθαι τῶν φύσει πολεμιωτάτων. πρὸς τοῦτο
 γὰρ ἄπασαν ἔχει τὴν ἀναφορὰν, ὠδίνων ἔξαρχῆς καὶ μηχανώ-
 μενος ὡς ἂν αὐτῷ τὰ μεμελετημένα πρὸς ἔργον ἐκβαίῃ, καὶ 5
 V. 628 ὑν τῷ ἀνεξετάστῳ προτρέπων, τὴν τῆς βουλῆς τάξιν συγγεῖ
 καὶ ταράττει, καὶ πρὸς τὸ ἀνόητον μεταβάλλει. ἡ μὲν γὰρ
 προτερεῦειν ἔλαχεν αἰεὶ καὶ ἡγεῖσθαι, βάσανον ἐμποιοῦσα τοῖς
 οὐπω προδήλοισ' μόλις δὲ τοῦ πρακτέου διαγνωσθέντος, τότε
 C δὴ παρεῖναι χρεῶν τὸ ἐθέλειν τυχεῖν καὶ ἐφίεσθαι τῶν αἰρε-10
 θέντων. ὁ δὲ τὸ πέρας ἀρχὴν πεποιήται, ἐλόμενος ἤδη πρὶν
 τι σαφῶς διασκοπῆσαι. ποῖον τοίνυν τὸ ἐκ τῆς βουλῆς ὠφέλι-
 μον, εἶπερ τῆς κρίσεως ἐν ὑστέρω παρῆ; ὑμεῖς δὲ, ὧ ἄνδρες
 Κόλχοι, μηδαμῶς τὰς γνώμας ἑτέρῳ τῷ κατελιημμένοι, καὶ
 πρὸς ἓν τι τέλος προδιωρισμένον ὄρωντες, οὕτως ἐπὶ τὰς ζη-15
 τήσεις χωρεῖτε. πῶς γὰρ καὶ ἔνεστι [τὰς] τῶν πραγμάτων
 μεταβάσεις βιάζεσθαι καὶ πρὸς τὸ ἀρέσκον μετασκευάζειν;
 τούναντίον γὰρ τούτοις ἔπεσθαι κοσμίως προσήκει, καὶ τὸν
 λογισμὸν ἐπ' αὐτὰ μεθίναν καθαρὸν καὶ αὐτόνομον, ὥστε κατὰ
 D σχολὴν τὰ προστυχόντα διενκρινήσαντα, τοῦ συνοίσοντος ἐφι-20
 7. ἀνόητον R. idque conī. B. Vulcanius, Intpr. *ad id, quod in-*
utile est, ἀνόητον vulg. 13. ὑμεῖς R. et Intpr., ἡμεῖς vulg.
 16. γὰρ καὶ ἔνεστι [τὰς] τῶν πραγμάτων μεταβάσεις βιάζεσθαι
 καὶ addidi ex R. (ubi τὰς desideratur) et Intpr. *possunt namque*
nescio quo pacto violari rerum eventus et ad animi volupta-
tem traduci, nisi tamen hic pro μεταβάσεις, ἀποβάσεις legebat.
 20. τὰ προστυχόντα R. Lugd. et Intpr. *casus, τὰ προσυχόντα vulg.*
 haec dicens, Persas miris laudibus extollit, persuasurum se nobis
 hac ratione credens, ut supplices spontaneique transfugae fiamus iis,
 qui nobis natura sunt infestissimi hostes. Nam ad hunc unicum
 scopum collimat, hoc iam ab initio parturit et enititur, ut quae
 studiose procuravit, perficiantur; et inconsulte suadens consultatio-
 nis ordinem confundit ac turbat, inutilisque ut sit efficit. Con-
 sultatio enim semper praecedere consuevit, res non plane manifes-
 tas examinationi subiiciens. Ubi vero tandem quid facto sit opus,
 est percognitum, tum sane necesse est ut adsit voluntas et deside-
 rium consequendi ea, quae sunt placita atque decreta. Hic autem ex
 fine principium facit, decernens iam, priusquam aliquid perpenderit.
 Quisnam igitur fuerit consultationis fructus, si iudicio est posterior?
 Vos autem, o Colchi, animis nullo praeeiudicio occupatis, et ad unum
 aliquem praestitutum finem vos dirigentes, ita ad consultationes
 accedite. Qui enim possunt rerum vicissitudines vi arcessi et ad
 animi voluntatem traduci? Contrarium enim his ordinem sequi oportet,
 intellectumque purum ac liberum sui iuris adferre, ut rebus
 accurate perpensis, quod consultissimum maximeque ex re
 est, exsequamur. Sic itaque consultantibus nobis statim apparebit

κείσθαι. οὕτω γὰρ ἡμῖν βουλευομένοις αὐτίκα φανεῖται, ὡς
 οὔτε ἐκ τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγμαίων, οὔτε μὴν τῶν στρατηγῶν
 ἀπάντων, πολλῇ δέ γε μᾶλλον οὐδὲ τοῦ σφῶν βασιλείως τὰ
 τῆς ἐπιβουλῆς ἐπὶ Γουβάξην συνέστη. διατεθρῦλλεται γὰρ ἡδη
 5 παρ' αὐτοῖς καὶ ἀνωμολόγηται, ὡς Ῥούστικος καὶ Μαρτῖνος,
 βασκῆναντες αὐτῷ τῆς εὐτυχίας, εἰς ἀντεπάγγελτον ἤλασαν
 κακοδαιμονίαν, τῶν ἄλλων ἡγεμόνων οὐχ ὅπως συλλαβομένων,
 ἀλλὰ καὶ περιφανῶς ἀνιαθέντων. ἄδικον οὖν οἶμαι καὶ πρὸς γε
 ἀσύμφορον, ἐνὸς ἐξ ἀπάντων ἀνδρὸς ἢ καὶ δυοῖν τυχόν ἡμαρ-
 10 τηκότιν, ἐξυβρίσαι μὲν εἰς τοὺς κοινούς νόμους, οὓς στέργειν
 προὔθεμεθα, πολιτείαν δὲ σύμπασαν καὶ δίκαιαν συνήθη καὶ
 φίλην οὕτω πως ῥαδίως ἀποσκευάσασθαι, τῶν δὲ τὴν χώραν
 φρουροῦντων, καὶ πολλοὺς ὅσους κινδύνων ἀναδεχομένων, ὡς
 ἂν ἡμῖν ἐν εὐπαθείᾳ βιοτεύειν ἐξῆ, προδότας δειχθῆναι, καὶ
 15 τὸ δὴ πάντων ἀνοσιωτέρον, δόξαν ὀρθὴν πρὸς εὐσέβειαν καὶ
 τὴν τῶν ἱερῶν ἀποῤῥήτων σεμνότητα περιφρονησαι. πῶς γὰρ
 οὐ τοῦτο φανόμεθα δρῶντες, εἰ προσχωρήσαιμεν τοῖς τοῦ
 κρείττονος ἐναντιωτάτοις; εἰ μὲν γὰρ διακωλύσαιεν ἡμᾶς ταῖς
 αὐταῖς ἀγιστείαις ἐμμένειν, καὶ μεταστήσαιεν πρὸς τὴν σφε-
 20 τέρην, τί τούτου πεισόμεθα χαλεπότερον, περιόντες τε καὶ
 τεθνηκότες; τί δὲ κερδανοῦμεν ἅπασαν τὴν Περσίδα (θῶμεν
 γὰρ οὕτω) προσλαμβάνοντες, τὰς δὲ ψυχὰς ἐζημιωμένοι; εἰ
 1. ἡμῖν R. et Intpr, ὑμῖν vulg. 6. ἤλασαν R. (Cl.), ἤλασε vulg.
 7. συλλαβομένων R. συλλαβανομένων vulg. 9. ἀσύμφορα
 R. 13. φρουροῦντων — δειχθῆναι om. R. Igitur κινδύνων
 solus Lugd. pro quo Cl. corr. κινδύνους. 14. ἐξῆν Sph. Par.
 17. φρανοῦμεν R.

quod neque a Romanis legionibus, neque a praefectis univer-
 sis, multo vero minus ab ipso eorum Imperatore insidiae Gubazi
 fuerint structae. Pervulgatum enim iam apud ipsos et in confesso
 est, quod Rusticus et Martinus prosperae illius fortunae invidentes
 in ultroneam animi feritatem sint abrepti, reliquis ducibus non
 solum non adiuvantibus, verum etiam acerbè ferentibus. Iniquum
 itaque et praeterea inutile fuerit, ob unius fortassis atque alterius
 culpam publicas leges, quas observare constituimus, proterve violare,
 universumque vitae nostrae institutum, cui amice assuevimus, adeo
 leviter immutare, eorum vero, qui in praesidiis provinciae pro nobis,
 ut tranquille iucundeque vivamus, excubant, proditores ac desertores
 declarari; et quod omnium est maxime impium, rectam de religio-
 ne et sacrorum mysteriorum dignitate opinionem atque doctrinam
 aspernari. Quo pacto enim non id facere videbimur, si ad infen-
 sissimos divini numinis hostes concesserimus? Si enim illi prohi-
 buerint, ne nostram deinceps religionem colamus, sed ad suam nos
 adegerint, quid gravius nobis accidere possit, superstitionibus pariter
 et mortuis? Quid enim lucri fecerimus, si universam (faciamus ita

A. C. 554 δέ γε καὶ μεθεῖεν καὶ συγχωρήσαιεν, ἀλλ' οὐ βεβαίαν ἡμῖν τὴν
 I. I. 28 εὐνοίαν ἔξουσιν, ὑποῦλον δὲ μᾶλλον καὶ σφαλεράν, καὶ μόνῃ
 τῇ χρεῖα συμμετρομένην. ἄμικτον γὰρ αἰεὶ τοῖς ἀνθρώποις τὸ
 ἑτερόγνωμον, καὶ οὔτε δέους προσπεσόντος, οὔτε τινὸς εὐεργε-
 σίας ἡγησάμενης, μόνιμος αὐτοῖς ἐγγίγνεται πίστις, πλὴν εἰς
 μὴ καὶ ταῖς δόξαις ὁμοφρονοῖεν· τό τε συγγενὲς καὶ ἴδιον καὶ
 ὁμόφυλον, εἰ τοῦδε λειπόμενα τύχοιεν, ὄνοματι μόνῃ τὴν οἰ-
 κείωσιν ὑποφαίνει, τοῖς δὲ ἔργοις ἄλλοτριουῦται. ἀπὲρ ποίων
 τοίνυν ἀγαθῶν, ὧς ἄνδρες Κόλχοι, πρὸς Πέρσας μεταβησό-
 μεθα, εἰ γε καὶ ὧς ἔσονται δυσμενεῖς, καὶ μηδὲν ἡμῖν πλεονί-
 ο C ἔσται τοῦ παρόντος, ἢ μόνον τὸ ῥᾶον βλάπτεσθαι πρὸς αὐτῶν,
 ὅσῳ τοῦ ἐμφανοῦς τὸ διαλανθάνον ἀφυλακτότερον; ἀλλὰ γὰρ,
 εἰ δοκεῖ, συγκεχωρήσθω, μήτε ἄδικον εἶναι τοῦ γχείρημα, μήτε
 τοῦ πρέποντος ἐστερημένον, καὶ ὁμολογείσθω τὰ Περσῶν ἡθῆ
 βέβαια καὶ πιστὰ καὶ οἷα διαπαντὸς ἐμμένειν ταῖς ἐσομέναις¹⁵
 συνθήκαις. εἰ γὰρ καὶ ταῦτα δοθεῖεν, καὶ μηδὲν ἡμῖν τῶν
 ἄλλων ἐμποδῶν ἔσται, ἀλλὰ τὰ τῆς δυνάμεως οὐκ ἀρκέσει. πῶς
 γὰρ ἂν μεταχωρήσαιμεν ἐφ' ἑτέροισι, ἐφεστηκότων ἡμῖν τῶν
 Ῥωμαίων, καὶ οὕτω πολλῶν καὶ ἀνδρειοτάτων καὶ ὑπὸ κρα-
 D τίστοις στρατηγῶν ταπτομένων; πῶς δὲ καὶ οἷόν τε μὴ οὐχὶ ποι-²⁰

1. καὶ ante μεθεῖεν add. ex R. et Intpr. vel. 3. Pro γὰρ Par.
 καί. 10. πλέον ἔσται R., ἔσται πλέον vulg. 13. συγκεχω-
 ρήσθω R. (CL), συγκεχωρείσθω vulg. 20. τεταγμένων R.

esse) Persiam nobis adiunxerimus, animarum vero iacturam fecerimus? Quod si vero permiserint et concesserint, firma tamen benevolentia nos nequaquam prosequentur, infida vero et dubia, quamque sola utilitate metiantur. Neque enim inter eos, qui diversis opinionibus sunt imbuti, societas constare potest; et neque incidente metu, aut beneficio nullo interveniente, fides ipsis constans et firma permanet, nisi etiam opinionum consensus accedat. Quin et cognati, affines et contribules, si hac animorum opinionumque convenientia destituantur, nomine solo amicitiam prae se ferunt, re vero ipsa sunt alienissimi. Cuius itaque boni spe, o Colchi, ad Persas desciscemus, si etiam ita nobis futuri sunt hostes, neque aliquid amplius in praesentiarum inde nobis accedet, quam quod tanto facilius ab illis laedi poterimus, quanto difficilius ab occulto quam aperto hoste nobis cavere possumus? Atqui, si videtur, demus ita esse, factum ipsum neque cum aequitate neque cum honesto pugnare, et statuamus Persarum mores constantes esse ac fidos, quodque perpetuo pacta conventaque sint observari. Ut enim etiam haec dentur nihilque aliud nobis impediti sit reliquum, at vires nostrae non sufficient. Quo pacto enim ad alios transeamus, cum nobis Romani immineant, et quidem adeo multi ac fortissimi, quique praestantissimos nacti sunt duces? Quo pacto vero etiam fieri possit, ut non atrocissimam

νάς ὑποσχέειν ἀνηκέστους, τῶν μὲν οὐς ἐπαμύνειν χρεῶν πόρῳ A. C. 554
 που κατὰ τὴν Ἰβηρίαν ἔτι μελλόντων, καὶ ἀνειμένως πορευο- I. I. 28
 μένων, τῶν δὲ τιμωρησομένων τὴν τε χώραν ἄπασαν κατε- V. 63
 χόντων, καὶ ταῖς ἡμετέραις πόλεσιν ἐνοικούντων;

- 5 ἰγ'. „Καίτοι φησὶν αὐτοὺς ὁ γενναῖος οὐτοσί μὴδὲ τὴν
 ὀριμὴν ὑποστήσεσθαι ἡμῶν, παραδείγματι χρώμενος τοῖς ἔναγ-
 χος συμβεβηκόσι. καὶ τίς ἀγνοήσειεν ἂν ὡς τὰς τῶν πολέμων
 τροπὰς οὐκ ἐπὶ ὄρησι ἀνάγκη συμβαίνειν, οὐδὲ τοὺς νῦν σφα-
 λέντας τυχόν τῶν ὁμοίων ἀεὶ μεταλαγχάνειν ἀποτευγμάτων;
- 10 τοῦναντίον γὰρ ὡς τὰ πολλὰ πρὸς τοὺς ἠττηθέντας ἢ νίκη P. 88
 μέτεισι, καὶ τὸ δυσφοροῦν ἐκθεραπεύει. οὐ χροῖ τοίνυν ἡμᾶς,
 καθάπερ εἰδισμένον αὐτοῖς τολοιπὸν ἐν ἀπάσαις ταῖς συμπλο-
 καῖς ἐλασσοῦσθαι, πέρα τοῦ μετρίου θαρσύνειν. εἰ μὲν γὰρ τοῦτω
 μόνῳ νενίκηται, τῷ μὴ τὰ δέοντα βεβουλεύσθαι, προσεκτέον
- 15 μὲν ἡμῖν τῆδε μᾶλλον τῷ παραδείγματι, καὶ προφυλακτέον
 τοὺς ἐκ τῆς ἀβουλίας κινδύνους. οὐ μὴν πρόδηλον ἐντεῦθεν
 εἶσεσθαι δεῖ τὸ ῥαδίως αὐτῶν περιέσεσθαι. εἰκὸς γὰρ τοὺς πρό-
 τερον ἁμαρτήσαντας, καὶ διὰ τῆς πείρας ὅποια φευκτέον πε-
 παιδευμένους, καὶ αὐτὸ δὴ τὸ παροφθὲν ἀνακαλέσασθαι τῇ
- 20 περὶ τῶν ἐφεξῆς ἐσομένων ἐπιμελείᾳ. εἰ δὲ τὸ θεῖον αὐτοῖς B

3. τὴν τε χώραν ἄπασαν R., ἄπασαν τὴν χώραν τε vulg. 5.
 αὐτὸς R. 6. ὑποστήσεσθαι ἡμῶν R., ἡμῶν ὑπ. vulg. ἔναγ-
 χος R. Lugd. et Intrp. paulo ante, Ed. pr. ἔναχος, Par. ἔναχως.
 9. μεταλαγχάνειν R., λαγχάνειν vulg. 10. νικηθέντας R. 15.
 προφυλακτέον R.

vindictam incurramus, iis quidem, quos auxilio nobis venire oportet, procul hinc in Iberia cunctantibus lenteque procedentibus; iis vero qui ultionem exigent, universam regionem occupantibus et in nostris urbibus habitantibus?

13. „Atqui, ut insignis iste vir ait, ne primum quidem nostrum impetum sustinebunt, argumento ex iis, quae paulo ante acciderunt, sumpto. At quis ignoraverit bellorum vicissitudines nequaquam certa necessitate accidere; nec eos qui nunc forte male rem gesserunt, perinde adversam semper fortunam habituros. Nam e contrario victoria frequenter ad victos transit, et fortunae adversitatem emendat. Non oportet igitur nos, perinde ac si pro suo more et consuetudine in omnibus deinceps proeliis essent succubituri, supra modum esse confidentes. Si enim eo solo fuerunt victi, quod non satis, quid facto opus esset, perpendissent, nobis quidem hoc exemplum in nostrum usum est convertendum, et praeccavenda, quae temeritatem consilii praeccipitantiam consequuntur, pericula. Neque enim ex praeterito casu certam nobis de ipsis victoriam possumus polliceri. Verisimile enim est, eos qui antea errarunt, experientia ipsa quid fugiendum sit, edoctos, id quod omissum neglectumque fuit, maiore deinceps in rebus gerendis cura compensaturos. Si vero Deus ipsis

A. C. 554 χαλεπαίνει τῆς ἐπὶ τῷ κειμένῳ παρανομίας, καὶ ταύτη κεκά-
 I. 1, 28 κωνται, τί δὲ καὶ ἡμᾶς παρεῖναι καὶ συνεπιλαμβάνειν, ὥσπερ
 οὐκ ἐπαρκοῦντος ἐκείνου τὰ δίκαια δρᾶσαι, ἀλλὰ τῆς ἐξ ἡμῶν
 ἐπικουρίας προσδεομένου; ποία δέ τις ἂν ἀσεβείας ὑπερβολὴ
 ἑτέροις λελεῖψεται, εἴ γε τόδε τὸ ἀγαθὸν ἀτιμάσαιμεν τῇ με-5
 ταστάσει, ὅπερ καὶ ἡρεμούντων ἡμῶν ὑπερμαχεῖ προσηκόντως;
 μηδεὶς τοίνυν ἡμῖν τὸν τεθνεῶτα παραγέτω δῆθεν τῷ λόγῳ
 λίαν ἀγεννῶς ὀλοφυρόμενον, καὶ ἰκέτεύοντα τοὺς ὁμοφύλους
 οἶκτον τυχεῖν τῷ τὴν σφαγὴν ἐπιδεικνύναι. ταῦτα γὰρ μοχθη-
 ραῖς μὲν ψυχαῖς καὶ ἀνάνδροις ἴσως ἀρμόσει, οὐ μὴν προσα-10
 C πτέον αὐτὰ βασιλεῖ καὶ Λαζῶν καὶ Γουβάζῃ. εἰ γὰρ ἐκεῖνος ἐν-
 ταῦθα παρῆν, πάντως ἂν, ἅτε δὴ θεοφιλῆς ἀνὴρ γεγονὼς καὶ
 φρενήρης, κατεμέμφετο μὲν ἡμᾶς τοιαῦτα βουλευομένους· ἐκέ-
 λευεν δὲ μὴ οὕτω καταπεπτωκέαι καὶ μαλθακίζεσθαι, καὶ
 δραπετεύειν, καθάπερ οἰκέτας, αἰρεῖσθαι φρόνημα δὲ μᾶλλον 15
 Κολχικὸν καὶ ἐλεύθερον ἀναλαβόντας, ἀντέχειν τῆς συμφορᾶς
 θαρσάλως, καὶ πρὸς μηδὲν μὲν αἰσχροὺς καὶ ἀνάξιον τῶν πα-
 τριῶν ἐξάγεσθαι τρόπον, ἐμμένειν δὲ τοῖς παροῦσι καὶ πεποι-
 θέναι, ὡς τοῦ κρείττονος ἥκιστα τὸ ἔθνος περιοψομένου. εἴτα
 πῶς οὐ σφόδρα παράλογον, αὐτῷ μὲν τῷ βιαίως ἀνηρημένῳ 20
 D ταῦτα κατὰ τὸ εἰκὸς ἔχειν δεδόχθαι ἡμᾶς δὲ, τοὺς τὴν πρὸς

1. ἐπὶ τῶν κειμένων R. 6. ὥσπερ R. 7. ἡμῶν R. 10.
 ἀρμόσει R. et Intr. congruit, ἀρχέσει vulg. 13. ὑμᾶς vulg. et
 Intr. 15. αἰρεσθαι R. 21. κατὰ τὸ εἰκ. ἔχ. R., κ. τ. εἰκ.
 εὐ ἔχ. vulg., Intr. ut is — tam decenter haec censeat.

est infensus ob nefariam caedem commissam, ideoque hisce malis afficiuntur; quid opus est etiam nos ei adesse, nostramque operam conferre, perinde atque si ille per se iustitiae exercendae non sufficeret, sed nostro auxilio indigeret? Qualis vero impietatis excessus aliis relinquatur, si summam hanc bonitatem nostra defectione contemnamus, quae etiam nobis quiescentibus nos uti par est propugnat? Nemo itaque nobis mortuum Gubazem verbis in medium adducat parum viriliter eiulantem, et populares suos suppliciter orantem, ut sui miscerantur, plagas corpori suo inflictas ostentando. Haec enim vitiosis effoeminatisque animis fortassis conveniant, nequaquam vero adscribenda sunt regi et quidem Lazorum, atque adeo Gubazae. Si enim ille coram adesset, graviter certe, utpote pius et cordatus vir, nos eiusmodi consilia agitantes insimularet, iuberetque non ita animis cadere atque elangescere, et servilem in modum aufugere: quin potius animo Colchico et liberali resumpto aerumnam fortiter sustinere, et nihil turpe patriisque moribus indignum committere; sed praesenti rerum statui insistere, certam fiduciam concipientes divinum auxilium Colchicae genti nequaquam defuturum. Proinde quo pacto non vehementer absurdum fuerit, ipsi quidem violeuter interfecto verisimiliter haec probari, nobis

ἔκεινον εὐνοίαν σκηπτομένους, τὰναντία διανοεῖσθαι; ἀλλὰ Δ. C. 554
 δέδοικα μὴ καὶ μόνον χάριν τοῦ διαλογιῖσθαι ταῦτα καὶ δια- I. I. 28
 σκοπεῖν μεγίστας ὑπέξομεν δίκας. εἰ μὲν γὰρ ἐπ' ἀδήλοις ἐλ-
 πίσι καὶ τὴν ἐφ' ἑκάτερα ῥοπὴν ἐπιδεχομέναις τὰ τῆς ἀπο-
 5στάσεως ἡμῖν ἐμελετᾶτο, ἦν μὲν ἂν καὶ τόδε δεινόν, ἐπὶ τη-
 λικούτων πραγμάτων κινήσει μόνης ἡρτῆσθαι τῆς τύχης, πλὴν
 ἀλλ' ἔξῃν ἴσως τοῖς ταῦτα προηρημένοις ἀδεέστερον γοῦν ἀναι-
 σχυνητῆσαι. εἰ δὲ πανταχόθεν προὔπτον δεικνύται τὸ κακόν,
 πῶς οὐ μισητέον αὐτοὺς τοιαύτην ἔννοιαν ἐμβαλόντας; ὥς μὲν P. 89
 10οῦν ἀφρεκτέον ἡμῖν ἐκείνων, καὶ δὴ μετριῶς ἐξῆρήθη. φημὶ δὲ
 δεῖν βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων τὸ συμβὰν ἀναγγεῖλαι, ὥς ἂν ἐν-
 δικώτατα μετέλθῃ τοὺς τοῦ μιάσματος αἰτιωτάτους, καὶ εἰ μὲν
 ἐθελήσει, πεπαῦσθαι τολοιπὸν τῆς πρὸς Ῥωμαίους διαφορᾶς,
 καὶ συνεργεῖν αὐθις καὶ συστρατεύεσθαι, καὶ τῶν προτέρων
 15μετέχομεν συνδικαιτημάτων. εἰ δὲ ἀπόσοιτο τὴν ἀξίωσιν, τότε
 δὴ βουλευτέον ἡμῖν, εἴπερ ἑτέραν ὁδὸν τραπῆναι συνοίσει.
 οὔτω γὰρ ποιοῦντες, οὔτε τοῦ τεθνηκότος ἐπιλελῆσθαι δό-
 ξοιμεν ἂν, οὔτε προπετεία μᾶλλον ἢ γνώμη τὰ ἡμέτερα δια-
 τιθέναί.” V. 64

20 ιδ'. Εἰρημένων δὲ καὶ τούτων, παλινωδίαν, τὸ λεγόμε- B

5. καὶ τόδε R. et Intrpr. *vel id*, καὶ τότε vulg. 8. πανταχόθεν add.
 ex R. et Intrpr. *undequaque*. 9. ἐμβαλλόντας edd. 10. ὑμῖν Par.
 et Intrpr. 12. μετέλθῃ R., μετέλθοι vulg. 15. Num μετέχειν?

vero, benevolentiam erga ipsum praetextentibus, contraria deliberari?
 Sed vereor, ne vel ea sola de causa, quod haec animo cogitatione-
 que agitaverimus, maximas poenas simus subituri. Si enim incerta
 spe dubioque eventu et variis in utramvis partem momentis obnoxio
 defectionem moliti essemus, erat profecto etiam hoc grave, in tan-
 tarum rerum motu a sola fortuna pendere; licuisset tamen fortasse
 iis, qui hoc consilii ceperant, liberius impudentiusque id aggredi. Si
 vero pravitatis huius consilii et mala inde exspectanda omni ex parte
 sunt conspicua et manifesta, quo pacto non sint digni odio, qui vos
 in hanc cogitationem induxerunt? Quomodo igitur abstinendum no-
 bis ab illis sit, et quidem moderate dictum est. Ego vero ita sentio,
 factum ipsum ita ut accidit Imperatori esse nuntiandum, ut nimi-
 rum iustissime animadvertat in praecipuos caedis auctores. Quod
 quidem si fecerit, nostra cum Romanis simultas conspicietur, et la-
 borum expeditionumque societatem pristinamque cum ipsis consue-
 tudinem redintegrabimus. Si vero repulsam patiamur, petitionem-
 que nostram reiiciat, tum demum deliberandum erit, an aliam viam
 ingredi expediat. Ita enim facientes, neque mortui Gubazae obliti
 esse videbimur, neque temeritate potius quam consilio res nostras
 instituere.”

14. His dictis Colchi palinodiam, ut est in proverbio, cecine-

Α. C. 554 τον, ἤδον οἱ Κόλχοι, καὶ μετεπεΐθοντο. μάλιστα γὰρ αὐτοὺς
 1. 1. 28 εἰς τοῦτο συνήλασε τὸ δεδιέναι, μὴ ποτε ἄρα, εἰ μετασταῖεν,
 καὶ τὴν ἐπὶ τῇ κρείττονι δόξαν ἀφαιρεθεῖεν. ἐπειδὴ οὖν ἡ
 τοῦ Φαρτάζου γνώμη ἐνίκα, αὐτίκα οἱ ἄριστοι καὶ εὐπατρί-
 δαι τοῦ ἔθνους Ἰουστινιανῷ βασιλεῖ τὰ ἐπὶ Γουβάζῃ ξυνε-5
 χθέντα διηγῆσαν, ἅπασάν τε οἱ ἀνεκάλυψαν τὴν ἀπάτην,
 ὅς ἐκεῖνος μὲν οὔτε μηδίσας πώποτε, οὔτε ἄλλο τι ἄχαρι κατὰ
 Ῥωμαίων βουλευσάμενος ἦλω, οἱ δὲ ἀμφὶ Μαρτίνον τε καὶ
 Ῥούστικον, ἐπειδὴ αὐτοῖς ὑπὸ ῥαστώνης θαμὰ σφαλλομένοις
 ἐπεκάλει τε τὰ εἰκότα καὶ ἐχαλέπαινε, οἱ δὲ ταύτην τε τὴν 10
 C συκοφαντίαν ἐμηχανήσαντο, καὶ τὸν οὐδὲν ἡμαρτηκότα διέ-
 φθειραν. ἐδέοντο δὴ οὖν τῇ τοῦ κατοικομένου ψυχῇ τοῦτο δὴ
 παρασχεῖν τὸ χαριστήριον ἔλεγον δὲ οὐκ ἄλλο τι ἄρα ἢ ὥστε
 μὴ ἀτιμώρητον καταλιπεῖν τὸ ἀδίκημα, βασιλέα δὲ σφίσιν
 ἐπιστῆσαι οὐκ ὀθνεῖόν τινα, οὐδὲ ἐπηλύτην, ἀλλὰ Τζάθην 15
 τὸν Γουβάζον νεώτερον ἀδελφὸν ἐν Βυζαντίῳ κατ' ἐκεῖνο τοῦ
 καιροῦ διατρέβοντα, ὡς ἂν αὐτοῖς πάλιν ὁ πάτριος διασωῶσιτο
 νόμος καὶ ἡ ἀνεκαθεν τοῦ βασιλείου γένους ἀκραιφνῆς ὁμο-
 λογία. ὁ δὲ, (ὅσια γὰρ αὐτῷ ἐδόκει καὶ δίκαια,) ὡς τάχιστα
 ἐπετέλει, καὶ οὖν Ἀθανάσιον, ἓνα τῶν πρῶτα λαχόντων ἐν 20
 D τῇ συγκλήτῳ βουλῇ, ἔστειλε διασκοπήσοντά τε τὸ πραχθὲν

4. Φαρτάζου R., Intpr. *Pharazis*. 5. τῷ Γ. R. 7. ἄχαρι add. ex
 R., Intpr. cum vulg. facit. 16. ἀδελφόπαιδα R. in mg. 19. ὅσια
 et δίκαια R., ὅσιον et δίκαιον vulg.

runt, sententiamque mutarunt; praecipue vero ipsos eo adduxit,
 quod metuerent ne si quando ad Persas desciscerent, recta etiam de
 Deo opinione religioneque sua privarentur. Postquam igitur Pharta-
 zis sententia vicit, statim optimi quidam nobilissimique Colchicae
 gentis viri delecti sunt, qui Iustiniano Imperatori, quae in Gubazem
 perpetrata essent nuntiarent, omnemque ei fraudem detegerent;
 quodque ille quidem Persarum partibus nunquam studuisset, neque
 adversus Romanos aliquid esset molitus; Martinus vero et Rusticus,
 quod illos prae ignavia vecordiaque frequenter errantes merito in-
 creparet eisque succenseret, hanc ipsi calumniam struxissent, et in-
 nocentem trucidassent. Supplices itaque Imperatorem orarunt, ut
 defuncti manibus hoc gratificaretur; nihil vero aliud dixerunt, quam
 ut facinus illud impunitum ne relinqueret, regemque sibi designa-
 ret non alienigenam aliquem, neque peregrinum, sed Tzathem iu-
 nio-riorem Gubazae fratrem, qui tum temporis Byzantii debebat, utque
 ita ipsis denuo patria lex conservaretur, et regii generis iam inde
 ab antiquo continuata sibi constans et inviolata successio. Im-
 perator itaque (aequum enim id ipsi videbatur et iustum) quam
 citissime eorum petitioni satisfacit, et Athanasium, unum ex prima-
 rijs senatoribus, qui accurate in factum inquireret, et de eo ex

ἔς τὸ ἀκριβὲς, καὶ κατὰ τοὺς Ῥωμαίων νόμους κρινούντα. **A. C. 554**
καὶ δὴ παράγεινόμενος, Ῥούστικον μὲν εὐθύς ἐς Ἀψαροῦντα **I. I. 28**
ἔστειλε τὴν πόλιν, καὶ τῷ ἐκείνῃ δεσμοτηρίῳ ἐγκαθεύζας
ἔφρουρει. Ἰωάννη δὲ τῷ βασιλέα μὲν φενακίσαντι, αὐτοῦργῶ
5δὲ τοῦ μιάσματος γεγενημένῳ, ἀποδράσαντί πως ἐν τῷ τότε
λαθραϊότατα, καὶ φυγῇ τὴν σωτηρίαν καρπώσασθαι πειρω-
μένῳ, ἀλλ' ἐκείνῳ γε τῷ Ἰωάννῃ ἐπὶ τοῖσδε πορευομένῳ ὑπαν-
τιάζει, οὕτω παρασχόν, ὁ Μετριάνος, (εἷς δέ γε ἦν οὗτος τῶν
ἀμφὶ τὰ βασιλῆα δορυφόρων, οὓς δὴ Σκριβωνας ὀνομάζου-**P. 90**
10σιν ἔσταλτο δὲ αὐτοῖς τούτου δὴ ἕνεκα, ἐφ' ᾧ ἔξυπηρετήσα-
σθαί τε τῷ Ἀθανασίῳ, καὶ ἅττα ἀν' ὑπ' ἐκείνου κριθεῖν τόνδε
ταῦτα ἐπιτελέσαι) ξυλλαβὼν δὴ οὖν ὁ Μετριάνος τὸν Ἰωάννην,
παρὰ τὸν διαιτητὴν ἀπεκόμισεν. ὁ δὲ καὶ τοῦτον ἐς Ἀψα-
ροῦντα ἐξέπεμψεν, ἐν εἰρκτῇ τε καὶ ποδοκάκῃ μενούντα, ἕως
15δ' ἐν ποσὶν ἀγῶν διανυσθεῖν.

ιε'. Ἀμα γὰρ τῷ ἤρι ἀρξάμένῳ παρῆν ὁ Ναχοραγὰν ἐς **A. C. 555**
Μουχείρισιν, καὶ αὐτίκα τὰ τε στρατεύματα ἤθροϊζε, καὶ **I. I. 29**
πλειόστη ὄση χρώμενος προθυμίᾳ τὰ ἐς τὸν πόλεμον ἐξηρτύετο.
τοιγάρτοι καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἀμφὶ τὴν Νῆσον ἀγειρόμενοι πα-
20ροεσκευάζοντο, καὶ τὰ τῆς κρίσεως εἰκότως ἀνεκόπτετο. τί γὰρ
ἀν' αὐτοῖς ἐν τῷ τότε προὔργιαίτερον κατεφάνη τῆς περὶ τὸν
πόλεμον εὐκοσμίας; ἤδη δὲ καὶ ὁ Τζάθης ἄμα Σωτηρίχῳ τῷ **B**
στρατηγῶ ἐκ Βυζαντίου ἀφῆκτο, τὴν τε πατρίαν ἀρχὴν καὶ
2. ἐς om. R. 8. Μετριάνος R. et Intrp., Μαστριανός vulg.
9. Σκριβωνας Lugd. 10. τοῦ δὴ R. 12. Μαστριανός vulg. 14.
μενούντας R. 17. ἤθροϊζετο R. 22. Sotirem ubique vocat Intrp.
τῷ om. R. 23. πατρίου R. et in mg. ἀδελφοῦ.

praescripto Romanarum legum sententiam ferret. Qui cum ad-
venisset, Rusticum quidem statim Apsarunten misit, atque in illius
urbis carcere custodiri iussit. Ioanni vero, qui regem fefellerat, et
tum temporis admodum clam se inde surripuerat, et fuga salutem
parere nitebatur; huic, inquam, Ioanni, qui hac de causa se in iter de-
derat, forte fortuna obvius est factus Metrianus, unus e regiis satel-
litibus, quos Scribonas vocant, missus autem erat illuc, ut Athana-
sium ministraret, et quae ille iudicasset exsequeretur. Metrianus
itaque eum apprehensum ad iudicem Athanasium duxit, qui etiam
hunc Apsarunten misit, ut ibi in carcere et cippo haereret tan-
tisper dum disceptatio iudicialis, quae iam apparabatur, esset absoluta.

15. Statim enim ineunte vere Nachoragan Muchirisim venit,
et confestim copias coegit, quantaque poterat diligentia se ad bel-
lum comparabat. Nihil secius vero etiam Romani circum Insulam
congregati, sese summa vi apparabant; et iudicium merito protra-
hebatur. Quid enim ipsis eo rerum statu maiori curae esse debe-
bat, quam res ad bellum necessarias quam optime constituere?

- A. C. 555 τὰ ταύτης πυράσμηιά πρὸς τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων, ἥπερ ἐκ
 I. L. 29 παλαιοῦ νενόμισται, δεδεγμένος. εἰσὶ δέ γε ταῦτα στέφανος
 χρυσοῦς λιθοκόλλητος, καὶ χιτώνιον ποδῆρες ὑπόχρυσον, πέ-
 διλά τε κοκκοβαφῆ, καὶ μίτρα ὁμοίως χρυσοῦ τε καὶ λίθοις
 πεποικιλμένη. γλαμύδα δὲ ἄλουργῆ τοῖς βασιλεῦσι τῶν Λαζῶν⁵
 οὐ θέμις ἀπίσχεσθαι, λευκὴν δὲ μόνον· οὐ μέντοι παντάπασί
 γε κοινὴν οὕτω καὶ εἰθισμένην, ἀμφὶ γὰρ τὸ μεσαίτατον ἐκείνη
 χρυσοῦ ὑφάσματι ἐκατέρωθεν καταλάμπεται. βασιλικὸν δὲ καὶ
 C τὸ ἐμπερόνημα τῆς γλαμύδος, λίθοις τε ἐκκρεμέσι καὶ τῇ ἄλλῃ
 κατασκευῇ διαπρέπον. ἐπιβάντα δὲ οὖν τὸν Τζάθην τῆς ὑπὴρ-10
 κίου καὶ τῇ βασιλείῳ στολῇ κεκοσμημένον, αὐτίκα οἱ τε στρα-
 τηγοὶ καὶ ἅπας ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατὸς δεξιούμενοί τε καὶ
 τὰ εἰκότα γεραίροντες προηγοῦντο, ἐξωπλισμένοι ὡς εὐπρε-
 πέστατα, καὶ ἐπὶ τῶν ἵππων οἱ πλεῖστοι ὀχοῦμενοι. οἱ δὲ
 Λαζοὶ ἐς τὸ χαῖρον μεταβαλόντες, καὶ μόλις ἀποπανασάμενοι¹⁵
 τῆς ἀνίας, στοιχηδόν οἱ παρωμάρτου, σάλπιγγές τε παντα-
 χόθεν ἐπήχον, καὶ τὰ σημεῖα ἐς ὕψος ἐπῆρτο. καὶ ἦν ἡ
 πομπὴ φαιδρά τε ἐπιεικῶς καὶ γανροτάτη, καὶ πλέον ἢ κατὰ
 V. 65 τὴν Λαζῶν βασιλείαν ἐξωγκωμένη. Τζάθης μὲν οὖν ἐς τὴν
 ἀρχὴν καταστάς, ἔταπτεν ἕκαστα τολοιπὸν, καὶ διεκόσμη²⁰
 D τὸ ὁμόφυλον, ὡς αὐτῷ τε ἦν βουλομένῳ, καὶ ὁ πάτριος ὑ-
 πηγόρευεν τρόπος. Σωτήριχος δὲ ὁ στρατηγὸς αὐτίκα εἶχετο

1. πρὸς τῶν et paulo infra καθάλαμπεται et Τζάθην Sph. Par.
 8. καὶ add. ex R. 13. εὐπρεπέστατον R. 16. σάλπιγγες R.,
 σάλπιγγα vulg. πανταχόθεν R., πάντοθεν vulg. 19. εἰς
 codd. et edd.

Iam vero etiam Tzathes una cum Sotericho Byzantio advenerat, pa-
 terno regno eiusque insignibus a Romanorum Imperatore veteri more
 ac ritu acceptis. Sunt autem haec corona aurea pretiosis distincta
 lapidibus, et palla ad talos demissa, auro intertexta, calcei murice
 tincti, et mitra similiter auro et lapidibus variata. Chlamydem vero
 purpuream Lazorum regibus gestare fas non est, sed tantum albam,
 non tamen omnibus communem et consuetam. Circa medium enim
 illius aureum quoddam textum utrinque resplendet; regia etiam
 fibula chlamydis, lapidibus aureis inde pendulis alioque appara-
 tu insignis. Ingredientem itaque iam suam ditionem Tzathem et
 regio habitu ornatum, confestim praefecti et universus exerci-
 tus Romanus salutantes debitisque honoribus afficientes, ei praebant,
 splendidissimis armis induti, et equis plerique vecti. Lazi vero
 ad laetitiam conversi, aegre tandem deposito moerore, seriatim
 ipsum deducebant, tubis omni ex parte clangentibus, et signis in al-
 tum sublatis; eratque pompa splendida admodum atque magnifica,
 et magis quam Lazorum regnum fert fastuosa. Tzathes itaque iam
 regno inauguratus, administrabat deinceps omnia gentemque suam
 regebat, prout sibi visum erat et patrius mos suadebat. Soterichus

τῆς πορείας, ἐφ' ἧπερ καὶ ἕσταλτο. χρυσίον γὰρ ἐκ βασιλείως Ἀ. C. 555
 ἐκόμιζεν, ἐφ' ᾧ τοῖς προσοίκοις βαρβάροις κατὰ τὸ ζυμμαχικὸν I. L. 29
 διανέμοι, εἰδιωμένον γε τοῦτο ἐκ πλείστου καὶ ἀν' ἔτος γιγνώ-
 μενον. εἶποντο δὲ αὐτῷ καὶ τῶν παίδων οἱ πρεσβύτεροι, Φι-
 5 δλάργιός τε καὶ Ῥωμύλος, ὡς ἂν εὐθὺς ἀφ' ἐστίας μοχθεῖν
 ἐν δέοντι παιδευθεῖεν, ἐπεὶ καὶ ἐς ἡβῆς μέτρον ἤδη ἄμφω
 ἐληλυθῆτην, καὶ ἦσθην οἷω διαπονεῖσθαι. ὁ γὰρ δὴ τρίτος
 αὐτῶν, Εὐστράτιος, ἐν Βυζαντίῳ ἐλέλειπτο, νέος γε ὢν ἔτι
 κομιδῇ, καὶ ἄλλως τὸ σῶμα οὐ ἕωμαλέος. ὡς δὲ ἐς τὴν τῶν P. 91
 10 καλουμένων Μισιμιανῶν χώραν ὁ Σωτήριχος ἀφίκετο, οἱ δὲ
 κατήκοοι μὲν τοῦ βασιλέως τῶν Κόλχων τυγχάνουσιν ὄντες
 καθάπου καὶ οἱ Ἀψίλιοι, γλώττη δὲ ὁμῶς χωρῶνται ἀποκε-
 κριμένη καὶ νόμοις ἑτέροις· εἰσὶ δὲ τούτου δὴ τοῦ Ἀψιλίων
 γένους βορειότεροι, καὶ τετραμμένοι ἡρέμα ἐς ἧλιον ἀνιόντα.
 15 Ἐπειδὴ οὖν ἐς τούσδε παραγέγονεν, ἐννοιά τις αὐτοὺς εἰσῆλ-
 θεν, ὡς ἄρα ἐν τι τῶν σφετέρων φρούριῶν ἄμφ' αὐτὰ δὴ τὰ
 Αἰζῶν ὄρια ἰδρυνέμενον, ὃ δὲ Βούχλοον ὀνομάζουσιν, τοῦτο
 δὲ ὄγε βούλοιο τοῖς Ἀλανοῖς καταπροέσθαι, ὡς ἂν οἱ τῶν
 ἔθνων πρέσβεις τῶν ἀπωτέρω οἰκούντων, αὐτοῦ ἀγειρόμενοι,
 20 τὸν μισθὸν ἀποφέροιτο, καὶ μηκέτι ἀνάγκη τις εἴη τῷ τὰ
 χρήματα παρεχομένῳ τὰς τοῦ Καυκάσου περινοστεῖν ὑπὸ Β
 ρείας, καὶ αὐτὸν ἐπ' ἐκείνους ἰέναι.

3. διανέμοι R., διανέμει vulg. 7. ἦσθην Sph. Par. 8. Εὐστράτης
 R., Intrp. *Estratius*. 10. *Misiani* sunt apud Intrp. et infra in
 Exc. Bav. 17. Βούχλοος R. 21. Pro περινοστεῖν R. πέρι, sed
 in mg. περῆν. 22. καὶ om.R.

autem praefectus statim iter, ad quod missus erat, arripuit. Adfere-
 bat enim pecuniam a rege, quam finitimis barbaris bellicae societa-
 tis causa distribueret; quod quidem et a multo tempore est usita-
 tum et quotannis fit. Comitabantur vero ipsum ex filiis duo ma-
 iores natu, Philagrius et Romulus; ut statim domo egressi moderatis
 laboribus adsuescerent, siquidem ambo iam ex ephēbis excesserant,
 et labori ferendo pares erant. Tertius enim illorum, Eustratius, By-
 zantii relictus erat, quod et adhuc admodum esset iuvenis, et cor-
 pore insuper nequaquam valido. Posteaquam autem ad Misimiano-
 rum ditionem pervenit Soterichus, (qui quidem Colchorum regi pa-
 rent, ut et Apsilii, diversa tamen utuntur lingua aliisque legibus;
 sunt vero hi Apsiliorum gente borealiores et ad orientem solem
 nonnihil vergentes,) ad hos, inquam, cum venisset, cogitatio quae-
 dam ipsis incidit, quod utique unum quoddam ex ipsorum propu-
 gnaculis circa ipsos Lazorum fines situm, Buchloum vocatum, Ala-
 nis proderet vellet, ut gentium, quae remotius habitarent, legati ibi
 congregati stipendia deferrent, neque amplius necessitas ulla esset,
 ut, qui pecunias adferret, Caucasi montis radices circumiret, ipse-
 que ad illos iret.

A. C. 555 *ισ΄. Ταῦτά δὴ οἱ Μισιμιανοὶ εἴτε γνόντες, εἴτε καὶ*
 I. I. 29 *ὑποτοπήσαντες, στέλλουσιν ἄνδρας δύο τῶν παρὰ σφίσι λο-*
γίων, Χάδον ὄνομα καὶ Θυάνην. οἱ δὲ εὐρόντες αὐτὸν ἀγχοῦ
που ἐκείνου δὴ τοῦ ἐρύματος ἐναυλιζόμενον, καὶ πλέον ἐς τὴν
δόκησιν ἐπιθῶσθέντες, „ἀλλ’ οὐ δίκαια δράσειν ἡμᾶς” ἐφα-
σαν „ὦ στρατηγέ, διανοήθης· χοῆ γάρ σε μηδὲ ἄλλῃ τῷ ἐφιέ-
ναι τὰ ἡμέτερα παραιρουμένῳ, μήτι γε καὶ αὐτὸν οὕτως ἐθέ-
λειν. εἰ δέ σε ὡς ἀληθῶς μὴ ταῦτα ἀρέσκει, ἄγε ὅπως ἐνθένδε
 C *ὡς τάχιστα μεταβάς, ἐν ἑτέρῳ ἀποδιατρίψεις χωρίῳ, καὶ σε*
τὰ ἐπιτήδεια ἥμιστα ἐπιλείψουσιν, ἀλλ’ ἡμεῖς ἅπαντα οἷσο-
μεθά σου μέλλοντος ἐς τόδε καὶ σκηπτομένου.” οὕτω δὲ αὐτῶν
ἀϋθαδιαζόμενων, οὐκ ἀνεκτὰ ἠγησάμενος ὁ Σωτήριχος, εἰ
τοῖς τῶν Κόλχων κατηκόους ἐξείη κατὰ Ῥωμαίων θρασύνεσθαι
τῶν ὑφ’ οὓς οἱ Κόλχοι τετάχεται, παρακελεύεται τοῖς ὅπα-
 15 *δοῖς παίειν αὐτοὺς αἷς ἐπεφέροντο βακτηρίαις. οἱ δὲ καθίκοντο*
αὐτῶν ἀφειδῶς, καὶ ἐς τοῦπίσω ἡμιθνήτας ἀπέπεμψαν. τού-
του δὲ γεγεννημένου, Σωτήριχος μὲν ᾤετο μηδὲν ἀντίπαλον
ἔσεσθαι, ἀλλ’ ὡσπερ ἀμέλει οἰκέτας οἰκείους ἡμαρτηχότας
διαχειρισάμενος, καὶ οὐδὲν ὀτιοῦν εὐλαβητέον αὐτῷ, ἔμενέ-
 20 *τε κατὰ χωρᾶν, καὶ εἶτα, νυκτὸς ἐπιγενομένης, ἐκάθευδε σφό-*
 D *δρα ἀδεῶς καὶ ἀφυλάκτως· οὕτω δὲ οἱ τε παῖδες καὶ οἱ δο-*

4. ἀυλιζόμενον R. 5. δίκαια δράσαι R. 7. οὕτω R. 9.
 ἀποδιατρίψεις R., ἀποδιατρίψης vulg. 10. λείψουσιν R. 14.
 ἐξείη R., ἐξήει vulg. 17. Pro καὶ R. οὐς. 18. ᾤετο μηδὲν ἀν-
 τίπαλον R., οὐδὲν ἀντ. ᾤετο vulg.

16. Haec cum Misimiani sive cognovissent sive suspicati essent, duos ex suis insignes viros, Chadum nomine et Thuanem, mittunt, qui cum ipsum reperissent iuxta illud propugnaculum stationem habentem, suspicione validius confirmata: „Iniuria, inquietabant, nos afficere cogitas, praefecte. Oportet enim te neque alteri cuiquam permittere, ut nostra nobis adimant, nedum ipsum hoc velle. Si vero hoc tibi propositum non est, fac age ut quam citissime hinc discedens alio in loco commoreris. Neque tibi defutura sunt necessaria, sed nos omnia deferemus. Hic enim nullo modo tibi est manendum, neque feremus te hic moras trahentem et tergiversantem.“ Ipsi vero ita procaciter loquentibus, Soterichus nequaquam tolerandum ratus, si Colchorum subditis ita adversus Romanos, quibus parent, liceret ferocire, stipatoribus suis mandat ut baculis, quos gestabant, eos caederent. Qui atrociter in ipsos invecti, semineces remiserunt. Quibus peractis, Soterichus quidem nihil hostile eventurum ratus, et perinde fere ac si servos delinquentes plagis exceppisset, nihil inde sibi verendum existimans, eo loci mansit; et deinde oborta nocte valde intrepide absque ullis excubiis ibi dormivit: similiter vero et

ρηφόροι καὶ ὁπόσον ἄλλο αὐτῷ Θητικὸν εἶπετο ἢ καὶ δοῦλον, A. C. 555
I. I. 29
 ἐκμελέστερον καὶ οὗτοι ἅπαντες ἢ ὡς ἐν πολεμίων κατεσκη-
 νημένοι, ἀνεπαύοντο. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Μισιμιανοὶ, τὴν ὕβριν
 οὐκ ἐνεγκόντες, ἐπιφοιτῶσιν αὐτοῖς καρτερώτατα ἐξοπλισμέ-
 5 νοι, καὶ αὐτίκα ἐπὶ τὸ δωμάτιον χωρήσαντες, οὗ δὲ ὁ στρα-
 τηγὸς ἀνεκέκλιτο, κατακτείνουσι προτέρους τοὺς παρευναστῆ-
 ρας τῶν θεραπεόντων. Θορύβου δὲ, ὥσπερ εἰκὸς, καὶ πατάγου
 πολλοῦ κινήθέντος, ξυναίσθησις μὲν τοῦ κακοῦ αὐτῷ τε Σωτη-
 ρίῳ καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἅπασιν ἐγένετο· καὶ τοίνυν ὑπὸ
 10 δέους ἐκ τῶν εὐνῶν ἀνεπάλλοντο, ἔτι δὲ τῷ ὕπνῳ καρηβαροῦν-
 τες καὶ παρεϊμένοι, ἀμύνεσθαι αὐτοῖς οὐ τι μάλα παρῆν. οἱ P. 92
 μὲν γὰρ ταῖς σισύραις τὸ πόδε περιελιττόμενοι, εἶργοντο τῆς
 πορείας, οἱ δὲ καὶ ἤδη ἐπὶ τὰ ξίφη ὀρμήσαντες, καὶ σχεδιά-
 ζειν πειρώμενοι τὰ πολέμια, ἀλύοντες ἦσαν οἰκτροτάτα οἷα
 15 ἐν σκότῳ καὶ ἀπορίᾳ, ἔστε τοὺς τοίχους περιῶδηγνύμενοι, καὶ
 ὅπῃ ἐτύγγανον κείμενα τὰ ὄπλα ἐπιλελησμένοι· ἔνιοι δὲ αὐτῶν
 καὶ τῷ ἤδη ξυνειληφθῆναι ἀπειρηκότες, οὐδενότι ξιμηχανῶντο, V. 66
 ἔβῳων τε μόνον ἄλλος ἄλλοθι καὶ ὠλοφύροντο, οὐκ ἔχοντες ὅ, τι
 καὶ δράσαιεν. οὕτω δὲ αὐτῶν καταπεπληγμένων, ἐπεισεσόν-
 20 τες οἱ βάρβαροι αὐτὸν τε Σωτήριχον κατακτείνουσι καὶ τοὺς
 παῖδας καὶ πρός γε ξύμπαντας τοὺς ἄλλους, πλὴν εἰ μὴ τις B

1. ὁπόσον ἄλλο αὐτῷ R., ὅσον αὐτῷ ἄλλο vulg. 2. ἐν πολε-
 μίων R., ἐν πολεμίᾳ vulg. 9. ἐγένετο R., ἐγένετο vulg.
 12. σισύραις R., σκύραις vulg., Inpr. veste oblonga. 14. ἀλύον-
 τες scripsi pro vulg. ἀλόγτες, ἀλόγτες R., Inpr. errabundi diva-
 gabantur, quasi legerit ἀλώμενοι. Num ἦσαν? Universum
 locum emendatione egere perspicio, satis probabilem invenio
 nullam. 15. περιῶδηγν. R.

fili et satellites, et quotquot eum domestici famuli et servi seque-
 bantur, etiam hi omnes securius, quam in hostili terra convenie-
 bat, dormiebant. Interea vero Misimiani, iniuriam acceptam non fe-
 rentes, validissime armati in eos irruunt, statimque in domunculam,
 in qua cubabat praefectus, irrumpentes, proxime accubantes famulos
 obtruncant. Tumultu itaque, uti par est, strepituque ingenti exci-
 tatio, sensus mali ad Soterichum reliquosque qui ipsi aderant omnes
 pervenit. Quocirca cum prae metu lectis excussi, somno tamen ad-
 huc praegravati et languidi essent, non admodum sese tueri pote-
 rant; alii enim cum pedes pellibus involutos haberent, incesu pro-
 hibebantur; alii vero cum iam ad enses arripiendos proruerent, et
 tumultuarium conflictum tentarent, errabundi miserrime ferebantur,
 utpote in tenebris et summa consilii inopia, in parietes impingentes,
 et ubinam arma deposuissent oblitii. Nonnulli vero ipsorum eo quod
 iam oppressi essent desperantes, nihil plane attentabant, clamabant
 tantum alius alibi atque eiulabant, ignari quid agerent. Sic itaque
 percussis ipsis, barbari irruentes et Soterichum ipsum obtruncant

A. C. 555 ἔκ τινος τυχὸν ἀλάμενος ὀρσοθύρης ἢ καὶ ἑτέρῳ ὁποίῳ δὴ
 1. 1. 29 τρῶπῳ λαθῶν διεσώθη. ταῦτα δὲ δράσαντες οἱ ἀλιτήριοι, ἐσκέ-
 λυσαν τοὺς κειμένους, τὰ τε ἄλλα ὁπόσα ἐπήγοντο κτήματα,
 καὶ πρὸς γε τὸ βασιλέως ἀφελόμενοι χρυσίον, καθάπερ τινὰς
 πολεμίους ὡς ἀληθῶς, ἀλλ' οὐχὶ φίλους τε καὶ ἡγεμόνας⁵
 ἀπεκτονότες.

15. Ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς τὰ τῆς μαιφονίας ἀπεύραστο, καὶ
 τὸ ἀνοιδαιῖνον τέως τῆς γνώμης καὶ ὀργιζόμενον, τῷ ἀποπλη-
 σθῆναι τὴν ἐπιθυμίαν, ὑποχαλῶν ἐδόκει καὶ περιστέλλεσθαι,
 τότε δὴ μόνον τὸ πραχθὲν ἐφ' αὐτῷ διασκοποῦντες, ἀνελογί-
 10 ζοντο, καὶ ξυνίεσαν ὁποῖος αὐτοῖς ἀνέρρηπτο κύβος, ὅτι τε
 οὐκ ἐς μακρὰν ἤξουσιν οἱ Ῥωμαῖοι τιμωρησέοντες, καὶ ὅτι
 αὐτοὺς ἐκεῖνοι οὐχ ὑποστήσονται. τοιγάρτοι ἀναφανδὸν ἀπο-
 C στάντες, προσεχώρουν τοῖς Πέρσαις, καὶ ἐπρεσβεύοντο, ὑπο-
 δέχεσθαι τε σφᾶς αἰτούμενοι, καὶ ὡς δὴ κατηκόις τολοιοπὸν¹⁵
 ἐπαρήγγειν. τούτων δὲ ἀπάντων τοῖς τῶν Ῥωμαίων στρατηγού-
 ἀπηγγελέμενων, ἐχαλέπαινον μὲν οἷγε καὶ ἐδυσσφύρουν, τίσα-
 σθαι δὲ παραντίκα τοὺς Μισιμιανούς οὐ μάλα ἡδύναντο, πιε-
 ζόμενοι τῇ περὶ τοῦ μείζονος ἀσχολίᾳ. ἤδη γὰρ ὁ Ναχοραγὰν
 ἐξήκοντά πον χιλιάδας μαχίμων ἀνδρῶν ἐπαγόμενος, ἐπὶ τῇ²⁰
 Νῆσον ἐφοῖτα, ἵνα Μαρτῖνός τε καὶ Ἰουστίνος ὁ Γερμανοῦ

1. ὀρσοθύρης R., ὀρσοθύρας vulg. 8. τέως om. R. et Intpr.
 10. τότε δὲ R. ἐφ' αὐτῷ R., ἐφ' ἑαυτῷ vulg. 11. ἀνέρρη-
 πτο correxi, ἀνέρρηπιται R., ἐνέρρηπιτο vulg. 12. τιμωρησέοντες
 R., τιμωρήσοντες vulg. 17. ἀπηγγελέμενων sph. Par. 20. Pro ἀν-
 δρῶν R. Περσῶν. 21. Ἰουστίνος R. et Intpr., Ἰουστιμιανός vulg.

et filios et reliquos omnes, nisi quis forte per editiorem aliquam
 ianua aut alio aliquo modo clam evasisset. Haec cum scelerati
 perpetrassent, mortuos spoliarunt, reliquaque omnia eorum bona,
 et praeterea etiam regiam pecuniam diripuerunt, cum eos tanquam
 hostes quosdam revera, non autem ut amicos et duces suos, in-
 terfecissent.

17. Posteaquam vero peracta iam atroci hac strage excandescencia
 illa animorum atque ira videbatur deferbuisse sedataque esse, ex-
 plecto nimirum pravo ipsorum desiderio; tum nudum in se factum
 considerantes, secum reputarunt atque intellexerunt, qualis alea ipsis
 esset iacta; quodque non multo post Romani essent venturi idque
 ulturi; neque ipsi illorum vim sustinere possent. Quocirca aperta
 defectione facta, Persas adierunt et oratores miserunt, postulantes
 ut ipsos tuendos susciperent, et tanquam subditis deinceps opitula-
 rentur. Haec vero omnia posteaquam Romanorum praefectis sunt
 renuntiata, indigne quidem ea molestissimeque tulerunt, ulcisci ta-
 men e vestigio non satis poterant, occupatione circa maioris mo-
 menti rem praepediti. Iam enim Nachoragan sexaginta bellatorum
 millia ad Insulam ductabat, quam Martinus et Iustinus Germani

καὶ τὰ ἄμφ' αὐτοὺς στρατεύματα ἐτύγχανον ξυνηλεγμένα· οἱ Ἀ. C. 555
 δὲ ἐκ τῶν Οὐννων μισθοφόροι, τῶν δὴ Σαβείρων ὀνομαζομέ- I. I. 29
 κων, (παρῆσαν γὰρ τοῖς Ῥωμαίοις ὀπλιτῶν ἀπόμοιρα οὐ πολ- D
 λῆ ἐλάσσους τῶν δισχιλίων· ἤγοῦντο δὲ αὐτῶν Βαλμάχ τε
 5 καὶ Κούτιλζις καὶ Ἰλιγερ, ἄνδρες τῶν παρὰ σφίσιν ὀνομα-
 στοτάτων,) οὗτοι δὴ οὖν οἱ Σάβειροι ἄμφι τὴν Ἀρχαίοπολιν
 καὶ τὰ ἐκεῖνῃ πεδιά, προστεταγμένον αὐτοῖς ὑπὸ Μαρτίνου,
 ἐστρατοπεδεύσαντο, ἐφ' ᾧ τοὺς πολεμίους (ἐνθένδε γὰρ ἤμελ-
 λον διαβήσεσθαι) ὡς ἂν οἳοί τε εἶεν πημαίνοντες, χαλεπωτέ-
 10 ραν αὐτοῖς καὶ σφαλερωτέραν ποιήσουσι τὴν πορείαν. ὁ δὲ
 Ναχοραγὰν, ἐπειδὴ ἐς τοῦτο τετάχθαι τοὺς Σαβείρους ἐπέ-
 πυστο, ἀπολεξάμενος ἐκ τῶν ξυστρατευομένων Διλιμνιτῶν
 ἄνδρας ἐς τρισχιλίους, αὐτίκα ἐπ' αὐτοὺς ἔστειλε, παρακε-
 λευσάμενος (ἦν γὰρ ἀλαζὼν καὶ ὑψηρόρρος) ἄρδην ἅπαντας
 15 διαφθεῖραι, ὡς ἂν μή οἱ ἴοντι ἐπὶ τὸν πόλεμον ὀπισθεν ἐκεῖ- P. 93
 νοι ἐφεδρεύοντες ὑπολειφθεῖεν· οἱ δὲ Διλιμνῖται, μέγιστον
 ἔθνος τῶν ἐντὸς Τίγρητος ποταμοῦ τῆ Περσίδι χώρα προσοι-
 κούντων, μαχιμώτατοί τε εἰσιν ἐν τοῖς μάλιστα, καὶ οὐ λίαν
 τοξόται καὶ ἐκηβόλοι, ὥσπερ ἀμέλει οἱ πλεῖστοι τῶν Μήδων.
 20 ξυστούς τε γὰρ ἐπιφέρονται καὶ σαρίσσας, καὶ ξίφος ἐκκρημῆς
 ἀπὸ τοῦ ὤμου· μαχαιρίδα τέ τινα ἐλαχίστην τῷ καιῷ βραχίονι
 ἀναδόμενοι, ἀσπίδας καὶ πέλτας προβέβληνται φαίης τε ἂν

4. *Bamalch Cupilsesque et Lager* Intpr. 10. σφαλερωτέραν
 R., σφαλερωτάτην vulg. 12. συστρ. R. 15. οἱ ἴοντι correxi, οἳ
 ὄντι R., οἶόν τι Lugd. ed. pr., Intpr. sibi, quum acie discernere-
 tur, ἴοντι sine οἱ Par. 17. Πίγρητος R., Intpr. *Pigritum flumen*.

filii eorumque copiae insidebant; milites autem mercenarii natione Hunni, qui Sabiri vocantur, (aderat enim Romanis militum gravioris armaturae portio duorum circiter millium; quos ductabant Balmach et Coutilsis et Iliger, celebratissimi apud illos viri,) hi itaque Sabiri circa Archaeopolim et circumiacentes campos, prout ipsis Martinus mandarant, castra posuerant; ut hostes (videbantur enim illac transituri) quoad possent infestarent, et difficiliorem magisque periculosum ipsis transitum redderent. Nachoragan vero postquam Sabiros ea loca insedissee cognovit, delecta ex auxiliariis Dilimnitarum copiis virorum tria millia confestim in eos misit, cum mandatis (erat enim arrogans et iactabundus) ut omnes penitus interficerent, ne sibi ad proclium eunti illi a tergo insidiantes relinquerentur. Dilimnitae autem, maxima natio earum, quae intra Tigrim fluvium Persiam accolunt, bellicosissimi in primis sunt, neque admodum sagittarii, aut eminus ferientes, quemadmodum fere plerique Medorum; hastas enim gestant et sarissas et enses ex humero dependentem; pugionem praeterea sinistro brachio alligant, scuta et peltas praetendunt; dixeris sane eos neque omnino levioris armatu-

- A. C. 555 αὐτοὺς οὕτε παντάπασι ψιλοὺς, οὕτε μὲν οὖν δπλίτας καὶ ἀγ-
 I. I. 29 χεμάχους. πόρρωθέν τε γὰρ οὕτω τυχὸν ἀκοντίζουσι, καὶ ἐκ
 B χειρὸς αὐτῶν διαμάχονται, ἀγαθοὶ δὲ καὶ συρῶάξαι φάλαγγι πολε-
 μία, καὶ ὠθισμῶν χρώμενοι τὰς πυκνώσεις διαρῶήγγυται, ἕς τε
 τὸ μετατάξασθαι εὐπετεῖς, καὶ ἀρμοσθῆναι τῇ προσπεσόντι. 5
 αὐτοὶ δὲ καὶ ἐς τὰ προσάντη γεώλοφα ῥαδίως ἀναθέοντες, προ-
 καταλαμβάνουσι τὰ ὑπερδέξια τῶν χωρίων, τρεπόμενοι τε
 ὠκύτατα διαφεύγουσι, καὶ ἐπιόντες ἑτέροις ἐμμελέστατα ἐς
 τὴν διώξιν ἔγκεινται, καὶ σχεδὸν τι ἅπασαν ἰδέαν πολέμου
 μειτόντες καὶ ἐξησκημένοι, μέγιστα σίνονται τοὺς ἀντιπάλους. 10
 ὡς δὲ ἐπιπλεῖστον ξυμπολεμεῖν τοῖς Πέρσαις εἰώθασιν, οὐ
 μὴν ἠναγκασμένοι, ὡσπερ κατήκοοι. αὐτόνομοί τε γὰρ εἰσι
 καὶ ἐλεύθεροι, καὶ ἄγεσθαι ὑπὸ του πρὸς βίαις οὐ πεφυκότες.
 C ἰή. Τούτων δὴ οὖν τῶν Διλιμνιτῶν ὁ ἀποδασμὸς, γυ-
 V. 67 πτὸς ἐπελθούσης, κατὰ τῶν Σαβείρων ἐχώρου, ἀμεινον εἶναι 15
 δοκοῦν, εἰ καθεύδουσιν αὐτοῖς ἐπιστῆναι, οὕτω τε ἅπαντας
 εὐκολώτερον κατακτεῖναι καὶ, οἶμαι, οὐκ ἂν διήμαρτον τῆς ἐλ-
 πίδος, εἰ μὴ τις αὐτοὺς ἔσφηλε τύχη. ἴοντες γὰρ δήπου ἐς
 τοῦτο, ἀνὴρ τις αὐτοῖς Κόλχος ἐν σκότῳ καὶ ἐρημίᾳ, ᾗδὲ πως
 ξυνενεχθὲν, ὑπαντιάζει· καὶ τὸν ἀσμενέστατα ξυλλαβόντες, 20
 ἀναγκάζουσι τῆς ἐπὶ τοὺς Σαβείρους ἠγεῖσθαι πορείας. ὁ δὲ
 προθυμότερα ὑποστάς τὸ ἐπίταγμα, καὶ ἤδη προπόμενος,
 1. Pro μὲν οὖν R. μόνον. 3. ἂν διαμάχονται R. 8. ἑτέροις
 correxi, ἑτέρας R., ἑτέρως vulg. 9. ἰδέαν πολέμου R., πολ.
 ἰδ. vulg. 11. ὡς δὴ Par. 17. εὐκολώτερον R., Intr. faci-
 lius, εὐκολώτατα vulg.

rae esse, neque prorsus gravioris, et statarios milites; nam et emi-
 nus, si ita res postulet, tela iaciunt, et cominus manu rem gerunt;
 exercitati etiam ad infesta acie procliandum, summaque vi densa
 agmina perrumpendum; expediti quoque et faciles in mutanda aciei
 forma, et ad quemvis eventum sese accommodandi; facile etiam ar-
 duos colles cursu superantes, editiora loca praecoccupant, celerrime-
 que cum opus est refugiunt, rursusque conversi acerrime insectan-
 tur atque urgent, atque in omni fere belli specie versati exercita-
 tissimique gravissime hostes laedunt; iamdudum enim bello assue-
 runt, iam pridem sub Persis militantes, non tamen coacti tanquam
 subditi. Liberi enim sunt sui que iuris, neque ad alicuius arbitrium
 per vim trahi consueverunt.

18. Horum itaque Dilimnitarum portio quaedam, cum iam
 nox esset, in Sabiros ivit; consultius enim ipsis videbatur, si eos
 adhuc dormientes invaderent, atque ita facillime omnes trucidar-
 ent; neque, opinor, frustrati fuissent sua spe, nisi quaedam i-
 psos fortuna fecellisset. Nam ipsis ad hoc euntibus vir quidam Col-
 chus in tenebris et solitudine forte fortuna fit obvius, quem illi
 statim avidissime apprehensum, ut itineris ad Sabiros ducem se

ἔπειδὴ νάπης τινὸς λασίας ἐκύρησεν, ὑφιζάνει τε ἡρέμα καὶ ἄποδύεται· οὕτω τε διαδράς τοὺς ἐπομένους καὶ προτερήσας, ἠκε δρομαῖος παρὰ τοὺς Οὐννοὺς· εὐρών δὲ ἅπαντας ἀνειμένως οὕτως ἄναπανομένους καὶ ὑπορέγχοντας· „ὦ δέλαιοι” ἔφη 5,,αὐτίκα μάλα ἀπολεῖσθε”, τορὸν τι ἐμβοήσας καὶ διαπρῦσιον. οὕτω τε αὐτοὺς μόλις ἀνακαλεσάμενος ἐς ἐργήγορσιν, ἀγγέλλει τοὺς πολεμίους ὅσον οὕτω παρεσομένους. οἱ δὲ ξὺν θορούβῳ διαναστάντες, καὶ τὰ ὅπλα περιβαλλόμενοι, ἐκτὸς τοῦ χαρῶματος ἀπεχώρουν, καὶ ὑπεκρύπτοντο, διχῆ μεμερισμένοι 10κατέλιπον δὲ τὴν τε εἴσοδον ἀφύλακτον, καὶ οὕτω κατὰ χώραν ἐστῶτας τοὺς ἐκ τῶν ξύλων τε καὶ ἐφειστρίδων ἐσκευασμένους οἰκίσκους. οἱ δὲ Διλιμνῆται πλείστας μὲν ὅσας ἀτραποὺς τῆ ἀπειρία τῶν τόπων ἀναμετρήσαντες, πλην ἄλλ’ ἔτι ὑπὸ τὸ κνέφας ἐς τὸ τῶν Οὐννων στρατόπεδον ἀφίγγενοι, ἐσβάλλουσι 15θαβρόαλέοι ἐπὶ κακῇ τῇ σφετέρῳ, καὶ εἴσω ἅπαντες γίνονται. πάταγος δὲ οὐκ ἦν, οὐδὲ βοή, ὡς ἂν μὴ ἐκεῖνοι ξυναίοθιοιτο δῆθεν καὶ ἀφντισθεῖεν, ἀλλ’ ἠρεμαῖοι τὰ δόρατα ἐς τε τὰς εὐνάς καὶ τὰς καλύβας ἠκόντιζον, ὡς τοὺς καθεύδοντας ἀναιροῦντες. ἤδη τε ᾤοντο ἅπαν αὐτοῖς ἠνύσθαι τὸ ἔργον, ἀλλὰ 20τότε οἱ Σάβειροι ἐκ τῆς ἐνέδρας ἐκατέρωθεν ὀρημηθέντες, ἐσπίπτονσιν αὐτοῖς ἐξαπιναιῶς καὶ ἐπιφέρονται. οἱ δὲ ἀθρόον τῇ ἀπροσδοκῆτι καταπλαγέντες, καὶ ἐς τὰναντία τῶν ἐλπισθέν-

3. δρομαῖος R. 4. ὑπορέγγ. vulg. 16. ὡς ἂν om. R.
19. ἠνύσθαι τὸ ἔργον R., τὸ ἔργ. ἠν. vulg.

praebeat, cogunt, quod quidem mandatum cum ipse libentissime subiisset, et iam eis praeiret; posteaquam densam quandam silvam fuit nactus, paulatim se ab eis recepit atque subduxit, ac tandem effugiens sequentes atque antevertens, citato cursu ad Sabiros pervenit; quos cum universos supine dormientes stertentesque reperisset, O miseri, inquit, iamiam periistis, alta claraque voce in-clamans. Aegreque ipsis ita expergefactis, nuntiat hostem e vestigio adfuturum. Hi vero tumultuarie cum surrexissent seque armassent, vallo excesserunt, et bifariam divisi insidias locarunt, aditum in vallum castrorum incustoditum relinquentes, similiterque etiam turguria passim ex palis et pellibus confecta. At Dilimnitae quamplurimas ambages viarum prae locorum imperitia emensi, nihilominus tamen ante diluculum cum ad castra Hunnorum pervenissent, confidenter suo ipsorum malo in ea irrumpunt, simulque omnes intro se recipiunt, atque ita tacite citraque ullum strepitum progressi, ne videlicet illi id persentiscerent atque expergefierent, hastas in eorum latibula et turguriola torquent, tanquam interfectori dormientes; et iam putabant rem totam ipsis esse confectam. Sabiri interea utrimque ex insidiis prosilientes, repente in eos irruunt; at illi subito illo atque inexpectato impetu consternati, et spe plane in

A. C. 555των περιηγμένοι, διηπόρουν και εταράττοντο· οὔτε γὰρ φεύ-
 I. I. 29γειν αὐτοὺς ῥᾶστα ἐνῆν ἐν ἐλαχίστῳ χωρίῳ ξυνειλημμένους,
 Βοῦτε μὴν ἐς τὸ ἀκριβὲς τοὺς δυσμενεῖς διαγινώσκειν, οἷα ἐν
 νυκτομαχίᾳ καὶ φόβῳ. τοιγάρτοι χύδην ὑπὸ τῶν Σαβείρων
 ἐκτείνοντο, οὐδ' ὅσον ἐς πεῖραν ἐλθεῖν ἀμυνόμενοι· καὶ ὄκτα-5
 κόσιοι μὲν ἄνδρες ἔνδον ἐν τῇ στρατοπέδῳ διεφθάρησαν, οἱ
 δὲ ἄλλοι μόλις ὑπεκβάντες ἠλώωντο σποράδην, οὐκ ἐπιστάμε-
 νοι ὅποι χωρήσαιεν· ἤδη τε πόρρω που πεφευγέναι δοκοῦντες,
 αὐθις ἐς ταῦτὸν ἀνεκκυλοῦντο, καὶ περιέπταιον τοῖς πολεμίοις.
 καὶ ταῦτα μὲν τῆς νυκτὸς ἀπάσης ἐγίνετο· ἤδη δὲ τοῦ ὄρ-10
 θρου χαρασσομένου, καὶ ἡμέρας ἐπιφανείσης, αὐτίκα τῶν
 Διλιμνιτῶν οἱ σωζόμενοι ἐπεγίνωσκον τὰς πορείας, καὶ ἰθὺ
 C τῶν Περσικῶν ἔθεον στρατευμάτων, ἐγκειμένων σφίσι καὶ ὡς
 τῶν Σαβείρων. Βάβας δὲ ὁ στρατηγός, ὃς δὴ τῶν ἐν τῇ Κολ-
 χίδι χώρα ἰδρυμένων ἐκπλείστου Ῥωμαίων ἠγεῖτο, ἀλλ' οὐ-15
 τὸς γε ὁ Βάβας (ἐτύγγανε γὰρ ἐν τῇ τότε κατὰ τὴν Ἀρχαι-
 ὀπολιν διανυκτερεύσας,) τῇ μὲν Θορύβῳ καὶ τῇ βοῇ πάντοθεν
 περιεβομβεῖτο. ἕως δὲ σκότος ἦν καὶ ἀδηλία τῶν ποιουμένων,
 ὁ δὲ ἀφασίᾳ εἶχετο πολλῇ, καὶ ἔνδον ἠρέμει· ὡς δὲ, τοῦ ἡλίου
 ἐπανγάσαντος τὰς ἀκρωρείας, κατεῖδε τὸ ἀτρεκέες τῶν τελου-20
 μένων, καὶ τοὺς Διλιμνίτας ὑπὸ τῶν Σαβείρων ἐλαννομένους,
 τότε δὲ καὶ αὐτὸς ἐκδραμῶν τοῦ ἄστεος ἅμα τῇ ξυμπαρόντι
 D Ὀμίλῳ, οὐκ ἐλάχιστόν τι αὐτῶν διεχρήσατο μέρος, ὡς μόλις

8. ὅπη R. 14. ὁ στρατηγῶν R. δὴ om. R. 15. ἀλλὰ R.

contrarium versa, in summa consilii inopia et perturbatione rerum versabantur. Neque enim facile ipsis erat fugam capessere, in arctum coactis, neque satis hostes internosse poterant, ulpote cum nocte et metu conflictantes. Passim itaque a Sabiris trucidabantur, ne tentata quidem sui defensione; atque octingenti quidem viri intra castra perierunt, reliqui difficulter elapsi sparsim errabant, nescii plane quo se conferrent; cumque iam procul aufugisse viderentur, circumacti rursus et eodem relapsi, in hostes incidebant. Hoc pacto tota illa nox est transacta. Mane vero cum iam illuxisset, confestim qui supererant Dilimnitae recognitis viis recta ad Persarum castra cucurrerunt, persequentibus ipsos nihilominus tergaque prementibus Sabiris. Babas interea praefectus, qui iam inde a multo tempore Romanorum, qui Colchicam regionem insident, dux fuerat, cum per id temporis Archaeopoli pernoctasset, et tumultus ac clamor ipsum omni ex parte circumsonuisset; quamdiu tenebrae erant, et quid ageretur incertus esset, quietus tacitusque ibi subsistens, intus se continebat. Simulatque vero sol montium iugis affulsit, vere quid ageretur prospexit, Dilimnitas nimirum a Sabiris fugari. Tum itaque etiam ipse urbe effusus cum agmine, quod ad manum erat,

ἐκ τοσούτων οὕτω χιλίους τοὺς ξύμπαντας παρὰ τὸν Ναχο-A. C. 555
ραγὰν ἀφικέσθαι. I. I. 29

19'. Ὁ δὲ, ἐπειδὴ τῆσδε διήμαρτεν τῆς πείρας, αὐτίκα D
ῴχετο ἐπὶ τὴν Νῆσον, καὶ ἀγχοῦ πον τῶν Ῥωμαίων στρα-
5τοπεδευσάμενος, προῦκαλεῖτο ἐς λόγους ἀφικέσθαι οἱ τὸν
Μαρτῖνον. καὶ παραγενομένῳ, „σὺ δὲ” ἔφη „ὦ στρατηγὲ, ἐς
τοσοῦτον ἀγχινοῦστατός γε ὢν καὶ φρενήρης, καὶ τῶν παρὰ
Ῥωμαίοις δυνατωτάτων, εἴτα οὐκ ἐθέλησεις ἀποπαῦσαι πό-
νου τε καὶ δυσμενείας ἄμφω τῷ βασιλέε, ἀλλὰ μεθῆκας αὐτοὺς
10οῦτω δὴ ἐπιπλεῖστον τὴν ἀλλήλων ἐπιλυμαιομένους. εἰ δὴ V. 68
οὔν νῦν γοῦν ἐστὶ σοι βουλομένῳ διαλλαγὰς ποιήσασθαι καὶ
ξυνθήκας, ἄγε ὅπως αὐτὸς μὲν ἐς Τραπεζοῦντα τὴν πόλιν
τὴν Ποντικὴν ἅμα τῷ στρατῷ μεταβήσῃ, ἐνθάδε δὲ ἡμεῖς
μενοῦμεν οἱ Πέρσαι· οὔτω τε τὰ τῆς ἐκεχειρίας σχολαίτερον
15διαλεξόμεθα, πιστοῖς χροῶμενοι ἀγγελιαφόροις. εἰ γὰρ μὴ ἐκὼν P. 95
εἶναι ἀπάξεις ἐνθὲνδε τὸ στρατεύμα, ἴσθι, ὦ γενναῖε, ὡς
πρὸς ἀνάγκης ἀπελαθήσῃ. βεβαιότατα γὰρ ἐγὼ τὴν νίκην ἔχω,
καὶ περιβέβλημαι οὐ χαλεπώτερον ἢ τὸδε τὸ κτήμα.” καὶ ἅμα
λέγων, τὸν δακτύλιον ἐπεδείκνυεν ὃν ἐπεφέρετο. πρὸς ταῦτα
20δὲ ὑπολαβὼν „ἀλλ’ ἔμοιγε” ὁ Μαρτῖνος „εὐκτὸν μὲν ἢ εἰρήνη
δοκεῖ καὶ τιμιώτατον, καὶ συλλήψομαί σοι προσαγομένῳ τε
αὐτὴν καὶ καθιστῶντι· ἄμεινον δὲ, οἶμαι, ταῦτα θράσοιμεν

1. περὶ R. 3. διήμαρτεν τῆς πείρας R., τῆς πείρ. δ. vulg. 7.
τε ὢν R. 10. ἐπιλυμαιομένους R. 14. τὰ om. R. 16. ἐν-
θάδε R. 17. ἔχων περιβ. R. 19. ἐπεδείκνυεν R., ἐπεδείκνυτο vulg.

non exiguam in iis stragem edidit, adeo ut vix in universum mille ad Nachoragam sint reversi.

19. Qui cum conatus hic non ex sententia successisset, confestim ad Insulam se recepit; castrisque iuxta Romanos locatis, Martinum ad se, in colloquium ut veniret, excivit; qui cum advenisset, Tu, inquit, praefecte, cum ita sis industrius ac prudens, unusque sis ex iis, qui praecipuae sunt inter Romanos potentiae, an non vis utrumque nostrum regem labore simul atque hostilitate mutua liberare? Patierisne ipsos quam diutissime mutuis sese damnis afficere? Quin potius si tibi placuerit pacta et foedera inire, age Trapezuntem Ponticam urbem cum exercitu te transfer; nos vero Persae hic manebimus; ita fiet, ut de induciis aut pace stabilienda per otium agamus, fidis utentes internuntiis; nisi vero volens ac libens exercitum hinc abduxeris, scito, o bone, quod per vim profligaberis. Certissimam enim habeo victoriam, eamque nihilo difficilium mihi comparavi quam hanc possessionem; simulque haec dicens, anulum, quem gestabat, ostendebat. Ad haec subiicit Marcus Martinus, Et mihi, inquit, pax in votis summoque in pretio est, teque eam proponentem et constituentem iuvabo; melius vero haec nos perfecturos putarim, si tu quam citissime in Iberiam te transtuleris,

A. C. 555 ἄν, εἶπε σὺ μὲν ὡς τάχιστα ἐς Ἰβηρίαν μεταχώρησεις, ἐγὼ
 I. l. 29 δὲ ἐλεύσομαι ἐς Μουχειρίσιν. οὕτω τε τὰ ἐν ποσὶ διασκευό-
 μεθα. τῆς δὲ νίκης περὶ σοὶ μὲν ἐξέστω μεγαλαυχεῖν τῷ
 λόγῳ καὶ ἀνθαδιάζεσθαι, καὶ τῶν ἀγοραίων αὐτὴν καὶ ἀ-
 Β θαιρέτων ἡγεῖσθαι κτημάτων· ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο φημι τῇ τοῦ⁵
 κρείττονος ταλαντεύεσθαι γνώμῃ, καὶ οὐ παρὰ τοὺς μέγα
 βρενθυομένους ἵεναι, ἀλλ' ἐφ' οὓς ἂν ὁ πάντων προαγωγὸς
 ἐπινεύσῃ." οὕτω δὲ τοῦ Μαρτίνου ἀνδρειότατά τε καὶ μάλα
 ὀσίως ἀποκρινάμενος, καὶ τῇ τοῦ βαρβάρου νεμεσήσαντος
 ἀλαζονείᾳ, οὐδὲν δὲ δτιοῦν προσελθὼν εἰρήναϊόν, διεκρίθησαν¹⁰
 ἀπ' ἀλλήλων. καὶ ὁ μὲν ἐς τὸ στρατόπεδον ἐπανῆκε, Μαρτί-
 νος δὲ ἐς τὴν Νῆσον. τῇ δὲ Ναχοραγάν μενετεά μὲν αὐτοῦ
 ἦμισα ἐδόκει, ἐς δὲ τὸν Φάσιν τὴν πόλιν ἵεναι διενοεῖτο,
 ἐκεῖσέ τε μᾶλλον ἐκκαλέσασθαι τοὺς Ῥωμαίους. ἐπιμαχώτατον
 γὰρ τὸ ἐκεῖνῃ ἔρυμα εἶναι ἐπέπυστο, ἅτε δὴ ξύλοις ἄπανι¹⁵
 C ἔσκευασμένον, καὶ τὰ ἐχόμενα πεδία εὐόμαλά τε καὶ ἀγαθὰ
 ἐνοστρατοπεδεύεσθαι. ἤδη δὲ ἡ πόλις ὁ Φάσις, ἅπασιν, οἶμαι,
 διαδηλότατον, ὡς ἐκ τοῦ ποταμοῦ εἴληφε τὴν ἐπωνυμίαν, πλη-
 σιαίτατα ὑποῤῷθεντος, καὶ ἄμφ' αὐτὴν ἐς τὸν Εὐξείνιον πόν-
 τον ἀπερευγομένου. πρὸς γὰρ τῇ αἰγιαλῷ καὶ ταῖς ἐκβολαῖς²⁰
 τὸ πόλισμα ἰδρυταὶ ἀφέστηκε δὲ τῆς Νήσου ἐξ ἄλλοις παρα-
 σάγγαις ἐπὶ δυόμενον ἥλιον.

8. ἐπινεύσῃ R., ἐπινεύσοι vulg. 9. καὶ ante τῇ om. R. 13.
 τὸν Φάσιν R., τὴν Φ. vulg. 16. εὐόμαλα R., Inpr. exaequatos
 et patientiores, εὐέμβολα vulg. Secutus sum, constantiae causa,
 auctoritatem codicis, in prioribus certe libris Lugdunensi longe
 praestantioris. 21. stadiis centum Inpr. (πέντε παρ.)

ego vero Muchirisim me recepero, atque ita de rebus nostris dispi-
 cimus. De victoria vero liceat tibi iactabunde arroganterque lo-
 qui, eamque inter venales et nostro arbitrio subiectas ac parabiles
 res collocare. Ego vero victorias Dei unius voluntate librari censeo
 eamque non ad fastuosos valdeque elatos vergere, sed ad eos, qui-
 bus ille omnium productor atque moderator annuerit. Haec cum
 Martinus perstrenue honestissimeque respondisset, barbari arrogan-
 tia offensus, pace infecta, a mutuo colloquio discesserunt; atque hic
 quidem ad castra, Martinus vero in Insulam se recepit. Nachoragan
 autem nequaquam ibi commorandum censens, ad Phasidem urbem
 se conferre statuit, eoque potius Romanos evocare. Facillimum enim
 expugnatum illic esse propugnaculum audierat, quippe quod totum e
 lignis exstructum esset, et circumiectos campos patentes et castris
 metandis accommodatos haberet. Atqui urbem Phasidem a flu-
 vio ei cognomine ita vocatam esse, omnibus, arbitror, est notissi-
 mum; qui quidem fluvius Phasis non procul ab ea fluit, et circa i-
 psam in Euxinum pontum fertur. Ad littus enim et ostia urbs sita
 est; distat autem ab Insula sex summum parasangis occasum versus.

κ'. Εὐθύς δὴ οὖν ὁ Ναχοραγὰν πόρρω τῶν νυκτῶν τὰς A. C. 555
 ἀκάτους ὀπόσας ἐφ' ἀμαξῶν ἐπήγετο, ἐς τὸν ποταμὸν ἐμβαλὼν I. I. 29
 καὶ συζεύξας, λανθάνει τοὺς Ῥωμαίους γέφυρὰν τέ τινα ἐξ D
 αὐτομάτου πηξάμενος, καὶ ἅπαν τὸ πλῆθος ἐς τὸ ἀντιπέραν
 5 διαβιβάσας· ἐβούλετο γὰρ ἐς τὰ πρὸς νότον ἄνεμον ἀφικέσθαι
 τοῦ ἄστεος, ὅθεν δὴ αὐτῷ οὐδαμῶς ἤμελλε τὰ ρεῖθρα τοῦ
 ποταμοῦ κώλυμα ἔσεσθαι τῷ περιβόλῳ πελάζοντι ὑπὸ γὰρ
 τὸ ἀρκτηῖον καταρῥεῖ καὶ παρατείνεται μέρος. καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ
 τὸ περίορθρον ἄρας ἐκ τῆς ὄχθης, εἶχετο τῆς πορείας, καὶ
 10 τὴν Νῆσον ὡς ἀπωτάτω παραμειψάμενος, ἀνὰ τὰ πρόσω ἐχώ-
 ρει· μόλις δὲ περὶ πλῆθουσαν ἀγορὰν οἱ Ῥωμαῖοι τὴν διάβα-
 σιν ἐγνωκότες, διεταράχθησάν τε καὶ περὶ πλείστον ἐποιοῦντο
 προτερεῖσαι ἀνὰ τὸ ἄστυ τοὺς πολεμίους. τοιγάρτοι τὰς τε τρι-
 ῆρεις καὶ ὅσοι τριακόντοροι παρῶρμον πληρώσαντες, ὄξυτάτα P. 96
 15 τοῦ ποταμοῦ τῷ ῥῶ κατεφέροντο. ἀλλὰ φθάσας ὁ Ναχοραγὰν
 ἀμφὶ τὸ μεσαίτατον τῆς τε Νήσου καὶ τοῦ ἄστεος ἐτύγχανεν
 ἦδη, ξύλοις τε καὶ λέμβοις τὸ εὖρος ἅπαν τῆς δίνης διαφρα-
 ξάμενος, τὸ τε τῶν ἐλεφάντων στίφος ὀπισθεν ἐπιστήσας, ἐς
 ὅσον οἶόν τε ἦν αὐτοῖς τῆς βάσεως ἐφικνεῖσθαι. ὁ δὲ τῶν Ῥω-
 20 μαίων στόλος ταῦτα πόρρωθεν ἰδόντες αὐτίκα πρύμναν ἐ-
 κρούοντο, πολλῇ τε χρώμενοι ἐς τοῦμπαλιν τῇ εἰρεσίᾳ, χαλε-
 πώτατα πρὸς τὸ ἀντίπρωρόν τε καὶ ὑσῶδες τῆς φορᾶς ἀντανα-

5. ἐκείσθαι R. 12. γε καὶ R. 15. Ante τοῦ ποτ. add. R. ὑπὸ.
 19. ἐφικνεῖσθαι R., ἀφικνεῖσθαι vulg. 20. πρύμνης R. 21. χρώ-
 μενος R. 22. ἀντίπρωρόν R., ἀντίπρωρόν vulg.

20. Confestim itaque Nachoragan intempesta nocte scaphis, quotquot secum plaustris advexerat, in flumen immissis atque inter se iunctis, insciis Romanis pontem stravit, et exercitum universum in oppositam ripam transmisit. Cupiebat enim in eam oppidi partem, quae Austrum spectat, pervenire; e qua parte Phasidis fluenta nequaquam sibi impedimento fore videbantur muro appropinquanti; nam is in borealem delabitur et protenditur partem. Nachoragan itaque sub primum diluculum movens e ripa iter suum continuavit, Insulaque quam remotissime praeterita ad ulteriora processit. Romani vero cum vix tandem hora diei sexta pleno iam foro cognovissent Persas flumen traiecisse, vehementer perturbati erant, summaque vi adnitebantur hostes circa oppidum praevenire. Quocirca triremibus omnibus et actuariis triginta remorum navibus, quotquot in portu stationem habebant, milite completis, celerime secundo flumine ferebantur. At Nachoragan eos anteverterat, iamque ad medium inter Insulam et urbem locum pervenerat, totamque fluminis latitudinem lignis lembisque inter se iunctis intersepserat; elephantorum caterva retro opposita, quantum et quousque illi progredi potuerant. Romanorum vero classis eminus id conspi-

- A. C. 555 γόμενοι, ἀπεχώρησαν. δύο δὲ ὅμως ναῦς κενὰς τῶν ἐμπλεόν-
 I. I. 29 τῶν εἶλον οἱ Πέρσαι. οἱ γὰρ δὴ ἄνδρες ξυλλαμβάνεσθαι μέλ-
 B λοντες, τοῖς ὕδασι παραδοῦναι σφᾶς αὐτοὺς εὐτολμότατα κα-
 τεθάρύξασαν, ἀντὶ τοῦ μείζονος, οἶμαι, καὶ προῦπτου κινδύνου
 τὸ ἔλαττον δεινὸν δῆπου ἐλόμενοι, καὶ μετέσχον μᾶλλον τῶν
 ἐκ τῆς τύχης ἀδήλων. τοιγάρτοι ἀφήλαντό τε κουφότατα καὶ
 ὑποβρύχιοι ἐπιπλεῖστον διανηξάμενοι, μόλις ὡς τοὺς οἰκείους
 V. 69 ἀπεκομίσθησαν. τότε δὴ οὖν οἱ Ῥωμαῖοι Βουζῆν μὲν τὸν στρα-
 τηγὸν ἀνὰ τὴν Νῆσον κατέλιπον, ἅμα τῷ οἰκείῳ στρατεύματι
 ἐπιμελησόμενόν τε τῶν τῆδε ἀπάντων, καὶ ἀλεξήσοντα ἐς ὃ, τι 10
 δεήσοι οἱ δὲ ἄλλοι ἅπαντες κατὰ τὸ ἐγκάρσιον τὸν ποταμὸν
 περαιωθέντες, καὶ διὰ τῆς χέρσου ἐτέραν τινὰ ὁδὸν πορευθ-
 μενοι, ὡς μὴ κατ' αὐτὰ τοῖς πολεμίοις χωρῆσαι, παραγίνον-
 C ται ἐς ἐκεῖνο δὴ τὸ τοῦ Φάσιδος ἐπάνυμον ἄστν, καὶ εἶσω
 τῶν πυλῶν παρελθόντες, διεδάσαντο στοιχηδὸν οἱ στρατηγοὶ 15
 τὴν φρουρὰν τοῦ περιβόλου. οὐ γὰρ ἦγοντο ἀξιόμαχοι ἔσεσθαι,
 εἴ γε συστάδην παρατάξασθαι πειραθεῖεν. πρῶτος μὲν οὖν Ἴου-
 στίνος ὁ Γερμανοῦ καὶ ὁ ἀμφ' αὐτὸν ὁμιλος ἐν τῷ ἀκρο-
 τάτῳ μέρει τῇ πρὸς θάλατταν νεύοντι ἐτετάχατο· βραχὺ δέ
 τι ἄνωτέρω Μαρτίνος εἰστήκει ὁ στρατηγὸς καὶ αἱ Μαρτί- 20
 νου δυνάμεις· ἀμφὶ δὲ τὸ μεσαίτατον Ἄγγιλας μὲν ἔχων
 Μαυρουσίους πελταστὰς καὶ λογχοφόρους, Θεόδωρος δὲ Τζάν-
 3. εὐτολμώτατα R. 6. ἀφήλαντο R. 8. οὖν om. R. 11.
 πάντες R. 17. παρατάξασθαι R., παρατάξασθαι vulg. 19. θά-
 λασσαν R. 22. Μαυρουσίως Sph. Par. Τζάνους vulg., Τζα-
 νούς R.

cata, puppim reflexit, validoque retrorsum remigio utens et magna vi ac difficultate contra adversum rapidi fluminis impetum nitens, sese recepit; duas nihilominus naves vectoribus vacuas Persae ceperunt; viri enim, cum etiam sese captum iri viderent, undis se ipsos audacter commiserunt, pro maiore, uti arbitrator, et praesenti periculo minus eligentes, et fortunae incertitudinem periclitari malentes. Quocirca et levissime in undas desiliebant, et in immo maxima ex parte gurgite natantes aegre ad suos evaserunt. Tum itaque Romani Buzem quidem apud Insulam reliquerunt, cum suis copiis per illic omnes curaturum et si opus esset opitulaturum; reliqui vero omnes transversim trajecto flumine, aliaque per continentem incedentes via, ne in eadem, quae hostes insidebant, loca venirent, in urbem Phasidi fluvio cognominem perveniunt; portisque recepti praefecti praesidia per muros suo quaeque ordine disponunt; neque enim putabant sese viribus pares fore, si stataria pugna proeliandum esset. Primus igitur Iustinus Germani filius cum suo agmine in editissima urbis parte ad mare vergente locatur: exiguo vero abhinc spatio praefectus stabat et Martini copiae. Sub ipsum autem medium Angilas, Mauroi penes se habens peltatos et hastigeros, Theodorus vero Tzannos

νοὺς ὀπλίτας, καὶ Φιλομάθιος Ἰσαύρους σφενδονήτας καὶ ἄκον- A. C. 555
 τοβόλους. ὀλίγω δὲ τούτων ἀποκεκριμένοι ἐφρούρουν Λαγγο- I. I. 29
 βάρδων ἀπόμοιρα καὶ Ἐρούλων, Γίβρος δὲ ἦγειτο ἀμφοτέρων. D
 τὸ δὲ λοιπὸν ἅπαν τοῦ τείχους, καὶ πρὸς ἀπηνιώτην ἄνεμον
 ἑξαπολήγον, τοῖς ἐώοις τάγμασιν ἐπεφρόντιστο, ὑπὸ Βαλεριανῆ
 στρατηγῷ ταπτομένοις. οὕτω μὲν ὑπὲρ τοῦ ἐρύματος ἢ τῶν
 Ῥωμαίων στρατιὰ ἐν κόσμῳ παρίστατο.

καί. Ἦν δὲ αὐτοῖς καὶ χαράκιμα ἔμπροσθεν καρτε-
 ρώτατα ἐξειργασμένον, ὡς ἀντέχειν εὐθύς πρὸς τὰς ἐπι-
 10 ὀδρομάς, καὶ ὃν ἐν προβόλου μοίρᾳ ἐγκεῖσθαι τῷ τείχει. ἐδε-
 δέσαν γὰρ εἰκότως ἐπ' αὐτῷ, ἅτε δὴ ξύλοις τε πεποιημένῳ,
 καὶ ἄλλως ὑπὸ χρόνου πολλαχοῦ διεβῆθηκότι. τῷ τοι ἔρα
 αὐτοῖς καὶ τάφρος μάλα εὐρεῖα πέριξ ὠρώρουκτο, ὕδατός τε
 ἤδη μεστή καὶ ὑπερχειλῆς ἐγεγόνει, ὡς καὶ τοὺς σκόλοπας,
 15 οἳ δὴ ἐτύγγανον ξυνεχέστατα ἐμπεπηγότες, διαλανθάνειν καὶ P. 97
 ἀποκεκρούφθαι τῆς γὰρ λίμνης, ἣν δὴ σμικρὰν θάλατταν ὀνο-
 μάζουσι, τὴν ἐς τὸν Εὐξείνιον Πόντον ἐκροῆν φερομένην ἐνταῦ-
 θα μετοχετεύσαντες, ῥαδίως ἅπαντα ἐπλησαν. νῆες δὲ φορτίδες
 μεγάλαι πρὸς τῇ κυματωγῇ τῆς θαλάττης καὶ ταῖς ἐκβολαῖς
 20 τοῦ Φάσιδος πλησιαίτατα τοῦ ἄστεος ἐφορμουῖσαι, μετεώρους
 εἶχον τὰς ἀκάτους, καὶ ἀμφ' αὐτὰ δῆπου τὰ καρχίσια τῶν

2. Λογγοβ. Par. 6. τεταγμένοις R. 7. παρίστατο R.,
 παρειαίτατο (sic) vulg. 10. ὃν aut delendum est, aut in οἶον mu-
 tandum. 11. τε om. R. 16. μικρὰν et 17. εἰς R. 19. τῇ
 κυματωγῇ Suid. s. h. v., τῇ κυματογῇ Lugd. et ed. pr., τῇ κυ-
 ματώδει γῆ R. θαλάσσης R.

gravioris armaturae, et Philomathius Isauros funditores et iaculatores
 habens; neque procul ab his stationem habebat Langobardorum et
 Herulorum manus, ductante utrosque Gibro; reliqua muri pars in
 subsolanum desinens orientalibus agminibus sub Valeriano praefec-
 to constitutis curae erat. Hunc itaque in modum Romanus exerci-
 tus in muri praesidio erat dispositus.

21. Vallum etiam munitissimum exterius ipsis exstructum erat,
 e quo primos hostium insultus sustinere possent, quique muro vice
 propugnaculi esset, cui non immerito utpote ex lignis constructo
 metuebant, et alioquin non una in parte prae vetustate vitium fe-
 cerat; ideoque etiam amplissimam in orbem fossam duxerant, quae
 ita aquis erat referta, ut ea ipsa labris effusa acuminatos etiam pa-
 los, qui dense suffixi erant, obtegeret, ita ut cerni non possent. La-
 cum enim, quem parvum mare appellant, et in Pontum Euxinum
 fertur, eo derivarant, facileque omnia replerant; naves etiam one-
 rariae grandiores quam proxime ad urbem admotae sublimes habe-
 bant corbes, ad ipsa malorum carchesia subvectos, firmissimisque
 vinculis dependentes, ut et turribus magnitudine altitudineque lon-

A. C. 555 ἰστών ἀνιμηθείσας καὶ βεβαιοτάτα αἰωρουμένας, ὡς πολλῶν
 I. 1. 29 ἀνέχειν τὰ μεγέθη τῶν πύργων καὶ ὑπερφέρεσθαι. ἄνω δὲ στρα-
 τιῶται εἰστήκεσαν, καὶ τῶν ναυτῶν ὀπόσοι εὐθαρσεῖς τε καὶ
 πολεμικώτεροι, τόξα τε φέροντες καὶ σφενδόνας, μηχανάς τε
 ἐκηβόλους ἐνθέμενοι, πρὸς τὸ ἐνεργὸν ἤδη ἐσκευασμένας. 5
 Β ἀλλὰ γὰρ καὶ ἕτεροι νῆες διὰ τοῦ ποταμοῦ ἀνηγμένοι, ἐπὶ
 θάτερον μέρος παῖσαν, ᾧ δὴ Βαλεριανὸς ἐφειστήκει, ὁμοιό-
 τата ταῖς ἄλλαις ἐξηρτυμένοι, ὡς ἂν ἐκατέρωθεν οἱ πολέ-
 μοι ἐξ ὑπερδεξίων βαλλόμενοι ἀποκρούοινο, πελασειόντες τῇ
 πολιορκίᾳ. ὥστε δὲ ταύτας δὴ τὰς ἐν τῷ ποταμῷ ναῦς ἤμισταιο
 ὑπὸ του πημαίνεσθαι, Δαβραγέζας, Ἄντης ἀνήρ, ταξίαρ-
 χος, καὶ Οὐννός τις λοχαγός, Ἐλμύγειρος ὄνομα, οὗτοι δὴ,
 προστεταγμένον αὐτοῖς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, ἐπακτριῆδας τινὰς
 ἀμφιπρόμους δέκα πληρώσαντες ἐκ τῆς αἰεὶ σφίσιν ἐπομένης
 δυνάμεως, καὶ ὡς ἀνωτέρω προελθόντες, ἐφρούρουν ζὺν ἀ-15
 γρουπνία, καὶ περιεσκόπουν τὰς διαβάσεις ἐπιπλέοντες, νῦν
 μὲν ἐν μέσῳ τῇ ρεΐθρῳ, νῦν δὲ ἐφ' ἐκατέρας τῆς ὄχθης. καὶ
 C τοῖν ἐνταῦθα ξυνηέχθη τερπνόν τι λίαν καὶ ἐπίχμασι ὡς ἐν
 πολέμῳ καὶ παρατάξει. ἔτι γὰρ τούτων ἀνωτέρω αἱ Ῥωμαῖκαι
 δύο τριακόντοροι, αἳ δὴ ἔμπροσθεν ἔφην κενὰς ἀνδρῶν ὑπὸ 20

2. ὑποφέρ. R. 4. τε post τόξα om. R. 7. Pro ᾧ δὴ R. ha-
 bet lacunam, super quam recentior manus adscripsit: αἰς. 9.
 κρούοινο R. 11. Δαβραγέζας Ἄντης ἀνήρ. Egregiam hanc
 emendationem a Leunclavio, ni fallor, profectam praebet mg. R.,
 ubi in ordine scribitur Δαβραγέζας ἀν τις. Vulg. Δαβραγέζαν-
 τής, Inpr. Darragetas vir quidam. Antae Selavorum natio sunt,
 ex quorum nomine Anticum se dixit Iustianus. 12. Ἐλμ.
 R. 20. δύο om. R.

ge essent superiores; desuper stabant milites, et nautae quotquot
 audaciores erant et bellicosiores, arcus gestantes et fundas, aliasque
 machinas imponentes, ad idoneum usum praeparatas; sed et aliae
 naves per fluvium adductae ex utraque parte aderant, quibus prae-
 erat Valerianus, simili modo atque aliae instructae, ut hostes
 utrimque ex editioribus locis icti propulsarentur, si propiore ob-
 sidione urbem premere vellent. Ne vero naves haec in fluvio dis-
 positae facile a quoquam laedi possent, Dabragezas tribunus, natione
 Anta, et quidam ordinum ductor, Elmingirus nomine, prout eis per
 praefectos mandatum erat, decem actuarias naves bipuppae e copiis,
 quibus praecerant, instruxerunt, quibus altius provecti magna cum
 vigilantia fluvium tuebantur, transitusque omni ex parte circum-
 spectantes observabant, modo medio fluminis alveo, modo huic
 modo alteri ripae adnavigantes. Interea iucundum quid et gratio-
 sum ut in bello et proelio ibi accidit. Ulterius enim adhuc quam
 haec naves erant dispositae, duae illae naves onerariae XXX. remo-
 rum, quas supra dixi milite vacuas a Persis captas fuisse; haec,

τῶν Περσῶν ἀφηρῆσθαι· αὐταὶ δὲ οὖν αἱ τριακόντοροι, ὅπλι- A. C. 555
 τας ἔχουσαι Μήδους, ἐν τῷ ποταμῷ ἐναυλογοῦντο καλωδίους L. I. 29
 τῆς γῆς ἔξημιμένοι. νυκτὸς δὲ ἐπιλαβομένης, οἱ μὲν ἄνδρες ἐν
 αὐταῖς ἐκάθευδον ἅπαντες· τοῦ δὲ ῥοῦ πολλοῦ φερομένου, καὶ
 5 τὰ πείσματα διατεινόντος τῇ ὑπαγωγῇ τῶν ὀλκᾶδων, ἀποθ-
 ῆγγνται τῇ μιᾷ ὁ δεσμὸς ἔξαπιναίως· ἄφετον δὲ αὐτὴν ἢ δίνη V. 70
 λαβοῦσα καὶ ἔλευθέραν, καὶ οὔτε εἰρεσίας ἀντιπραιτούσης,
 οὔτε πηδαλίου ἐτέρωθί που ἰθύνοντος, κατάγει πῶς αὐτὴν ὄξυ- D
 τата ἐς τὸ πρόσω, καὶ παραδίδωσι τοῖς ἀμφὶ Δαβραγέζαν
 10 Ῥωμαίοις. οἱ δὲ ἐσιδόντες, ἄσμενοι εἶλον τὸ θῆραμα, καὶ
 ἐπετέρποντο τῇ ξυντυχίᾳ, ὅτι γε αὐτοῖς ἦδε ἡ ναῦς κενὴ πρό-
 τερον ἀπελθοῦσα, τότε δὲ ἄνδρῶν ἀνάπλευσος ἐπανῆκεν.

κβ. Ἐν τούτῳ δὲ ὁ Ναχοραγὰν ἀπάσῃ τῇ δυνάμει ἄρας
 ἐκ τοῦ στρατοπέδου, τῷ ἄστει ἐπέλαζεν, ἀκροβολίσασθαι τε
 15 βουλόμενος, καὶ ἀπόπειραν ποιήσασθαι τῶν Ῥωμαίων, εἰ
 ἐπεξίασι ταύτῃ τε σαφέστατα διαγιῶναι, ὅπως αὐτῷ εἰς
 ἑτέραν τὰ ἐς τὸν πόλεμον παρ᾿ ἄσκευαστέα. τότε δὲ οὖν οἱ Πέρ-
 σαι, ἐπειδὴ ἐς τόξου βολὴν ἀφίκοντο, αὐτίκα οἶγε, τοῦτο δὲ
 αὐτοῖς τὸ εἰδιωμένον, θαμὰ ἐπετοξάζοντο· πολλοὶ τε τῶν Ῥω-
 20 μαίων τρωθέντες, οἱ μὲν ἔτι ἀμυνόμενοι ἀντεῖχον, ἔτιοι δὲ P. 98
 καὶ ἀπόμαχοι ἐγίνοντο. Ἄγγιλας δὲ καὶ Φιλομάθιος καὶ
 τῶν ἀμφ' αὐτοὺς ταγμάτων ἄνδρες ἐς διακοσίους, καὶ ταῦτα
 προειρημένον ἀπάσῃ τῇ στρατιᾷ ὑπὸ Μαρτίνου μένειν ἕκαστον
 3. Pro τῆς γῆς R. τισίν. 8. πω R. pro πῶ. 9. Δαβραγέζαν
 R. a 2. m., Δαβραγέζοις 1. m., Dabracezes Intpr., Δαβραγέζαν
 vulg. 10. ἐσιδόντες R. 19. θαμὰ om. R.

inquam, naves militibus gravis armaturae erant instructae, atque
 ita rudentibus ad oram alligatae; noctu vero dormientibus in eis
 universis, cum aestus ingens esset obortus et rudentes distende-
 ret, depressione agitationeque navigiorum alterius illarum vinculum
 repente est disruptum; quam cum vortex solutam liberamque
 accepisset, neque illi vel remigio obniti, vel gubernaculo ali-
 orsum eam dirigere possent, abreptam rapidissime celerrimeque ad
 Romanos, quibus Dabragezas praecerat, defert, qui quidem eam con-
 spicati, laeti ceperunt, insperataque captura sunt gravis, quod
 navis, quae antea vacua ab ipsis abierat, viris plena rediisset.

22. Interea Nachoragan cum universo exercitu e castris movens
 urbi appropinquavit, velitando et iaculando tentare volens Roma-
 nos, an eruptionem facerent; eaque ratione apertissime cognoscere,
 quo pacto sibi in sequentem diem res bellicae praeparandae essent.
 Persae itaque simulatque ad teli iactum pervenerunt, confestim
 more suo ingentem sagittarum vim emittunt, multisque Romanorum
 vulneratis, alii quidem adhuc pugnando resistebant, alii pugna ex-
 cesserunt. Angilas vero et Philomathius et ex ipsorum agminibus
 viri ducenti, tametsi Martinus universo exercitui imperarat, ut suo

A. C. 555 κατὰ χάραν, καὶ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς ἀπομάχεσθαι, οἱ δὲ τὴν
 I. I. 29 καθ' αὐτοὺς πύλην ἀναπετάσαντες, κατὰ τῶν πολεμίων ἐχώ-
 ρουν. Θεόδωρος δὲ ὁ τοῦ Τζαννικοῦ ὀμίλου ταξίαρχος, ἐπι-
 χε μὲν τὰ πρῶτα, καὶ ἀνέκοπτε τὴν ὁρμὴν, νεμεσῶν αὐτοῖς τῆς
 προπετείας. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐπέθοντο, ὑπήγγο καὶ αὐτὸς τοῖς πλεί-5
 οῖστοις, οὔτι ἐκὼν, καὶ ἐνεδίδου, εὐθύς τε ἐφοίτα σὺν ἐκείνοις,
 ὡς μὴ ἀποδειλιῶν νομισθεῖν, τοῦτου τε ἕνεκα μόνου τὸ εὐπρε-
 πὲς τῆς εὐβουλίας προῦσχεσθαι ἤρεσκε μὲν γὰρ αὐτὸν οὐδαμῶς
 τὰ ποιούμενα, μετέχειν δὲ ὅμως αὐτῶν ἠνείχετο ἐς ὃ, τι ἄρα
 καὶ τελευτήσαιεν. καὶ μικροῦ γε ἅπαντες αὐτοῦ διεφθάρησαν, 10
 εἰ μὴ τις αὐτοὺς ἑτέρα διέσωσε γνώμη ἐκ τοῦ κρείττου ἐπι-
 ῥωσθεῖσα. οἱ γὰρ Διλιμνῖται ἀνὰ τὸν ἐκείνην χάρον ἐστῶτες
 καὶ ἐς φάλαγγα ζυνηταγμένοι, ἐπειδὴ κατεῖδον τὴν ὀλιγότητα
 τῶν ἐπερχομένων, ὑπεδέχοντό γε αὐτοὺς ἡσυχῇ καὶ ἀνέμενον.
 ὡς δὲ ἀγγῶ ἤδη παρῆσαν, ἀντίκα οἷγε ἤρμα τὰ κέρα ἐπι-15
 κολπώσαντες, περιβάλλουσιν ἅπαντας, καὶ ἐς ἀκριβῆ κύνκλω-
 C σιν ἐγκατεῖργον. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι πάντοθεν περιειλημμένοι, δρᾶ-
 σαι μὲν τοιοῦτον οὐδὲν ὀτιοῦν τοὺς πολεμίους διεννοοῦντο·
 εὐκτὸν δὲ τι αὐτοῖς ἐδόκει καὶ ἄπιστον, εἴγε ἀμωσγέπως δια-
 δράσαιεν. καὶ δὴ ἐπὶ σφᾶς ἐλιχθέντες, καὶ τὰ δόρατα προ-20
 βεβλημένοι, ἐμπίπτουσιν ἀθρόον τῶν πολεμίων τοῖς πρὸς τῷ
 ἄστει ἐφρευτήκοσιν. οἱ δὲ εἰσιδόντες αὐτοὺς πολλῇ τῇ ῥύμῃ φε-

3. Τζανικοῦ R. 7. δειλιῶν R. 11. αὐτὸς Sph. Par. 15. ἐ-
 πικολπώσαντες R., ὑποκ. vulg. 21. τὸ ἄστυ R.

quisque loco se contineret atque e tuto pugnaret, nihilominus tamen e porta ipsis proxima evolantes, in hostem ferebantur. Theodorus vero Tzannici agminis dux initio quidem suos continuit impetumque repressit, temeritatis eos arguens; cum vero illi dicto audientes non essent, ipse etiam se pluribus non quidem libens adiunxit, et cum illis in hostem ivit, ne timidus censeretur, caque sola de causa honestum consilium speciose praetexere. Factum enim ei nequaquam probabatur, particeps tamen illius esse volebat, quemcumque tandem exitum esset habiturum. Et certe parum aberat, quin omnes ibi simul periissent, nisi aliud quoddam consilium a Deo corroboratum saluti eis fuisset. Dilimnitae enim, qui eo loci stationem habebant, instructaque acie stabant, contempta adventantium paucitate, quieti eos operiebantur, neque se loco suo dimovebant; cum vero iam propius accessissent, confestim sinuatis diductisque cornibus universos circumveniunt, et in orbem veluti corona cingunt. Romani autem omni ex parte conclusi, non iam de damno ullo hostibus inferendo cogitabant; praeclarum vero atque inauditum facinus censebant, si ulla ratione possent evadere. Conglobati itaque praetensis hastis confertim in hostes, qui oppidum versus stabant, irruunt; qui cum eos maximo impetu et tanquam desperata

ρομένους, καὶ οἷον ταῖς ἐλπίσιν ἀπειρηκότας, διέστησαν εὐ-Α. C. 555
 θύς ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἀπεκρίθησαν, οὐκ ἐνεγκόντες ἄνδρας^{I. I. 29}
 δυσθανατιῶντας, καὶ ὅποι αὐτοῖς τὸ θράσος χωρήσει, οὐ λο-
 γιζομένους. οὕτω δὲ ἐκείνων ἐφέντων, ἐκδραμόντες οἱ Ῥω-
 5μαῖοι κατὰ τὸ παρεῖχον, ἄσμενοι αὐθις εἴσω τοῦ περιβόλου ἐγέ-
 νοντο, καὶ τὴν πύλην προσήρῳαξαν. παρὰ τοσοῦτον μὲν κινδύ-
 νου ἴκοντο, οὐκ ἐπ' ἄλλῳ τῷ ἀριστεύσαντες, ἢ μόνῳ τῷ δια-
 10φυγεῖν καὶ ἀποσωθῆναι.

κγ'. Τοῖς δὲ τῶν Περσῶν ἀχθοφόροις ἐκπλείστον δια-
 10πονουμένοις ἐς τὸ τὴν τάφρον καταχωρνῦναι, τότε δὴ ἅπαντα
 αὐτοῖς ἀνεπέληστο, καὶ συνῆπτο ἀπανταχόθεν τὸ ἀπερῳαγὸς
 καὶ μεμερισμένον, ὡς καὶ βάσιμον εἶναι τὸ χωρίον στρατιᾷ
 τειχομαχούσῃ, καὶ τὰς ἐλεπόλεις μηχανὰς οὐ χαλεπῶς ἐνθένδε
 προσάγεσθαι. μακρὸς δὲ αὐτοῖς ἢ κατὰ τὴν πολυχειρίαν
 15ἐν τῷδε τῷ ἔργῳ χρόνος ἐτριβῆ. λίθους γὰρ κατὰ τὸ μᾶλλον
 καὶ χοῦν ἐμβαλόντες, οὐ ῥαδίως πρὸς τὰς συγκλείσεις ἐξήρ- P. 99
 κουν, ξύλων οὐ μάλα παρόντων, ὅτι μὴ ὅπουσά πόρῳαθεν ἐκ
 τῆς νάπης κατατέμνοντες ξὺν πόνῳ πολλῷ διεκόμιζον. οἱ γὰρ
 Ῥωμαῖοι ἐτόνχανον ἤδη πρότερον ἅπαντας τοὺς ἀμφὶ τὸ ἄστυ
 20ἀγροὺς ἐμπρῆσαντες, καὶ πρὸς γε τὰς τῶν ὁδοιπόρων κατα-
 λύσεις καὶ εἴ τι ἕτερον ἐνδιαίτημα ὡς πλησιαίτατα ἴδοντο.

5. παρεῖχον R. et Lugd. corr., παρῳκον vulg. 6. πόλιν R.
 προσήρῳαξαν R., προσείρῳαξαν vulg. 10. ἐς τὸν (punctis subdi-
 tis) ταφρὸν R. 14. μακρότερος coni. Cl., Intpr. plus temporis
 quam. ἢ κατὰ R., καὶ κατὰ vulg.

salute in se ferri viderent, confestim aciem inter sese mutuo diri-
 merunt ac separarunt, hominum cum certa propemodum morte lu-
 ctantium et extrema audentium, neque quo ipsis audacia evasura
 esset reputantium impetum nequaquam sustinentes. Sic itaque per-
 mittentibus Persis Romani effugio clapsi lacti sese intra murum re-
 ceperunt, simulque portam clauserunt. In tantum discrimen vene-
 rant, nulla alia re praeclare gesta, quam quod sola fuga salutem
 sibi peperissent.

23. Persarum vero baiuli, qui iam dudum in opplenda fossa la-
 borarant, iam illam totam opplerant; et quicquid omni ex parte
 abruptum divulgumque fuerat, compositum iam adaequatumque erat,
 ita ut exercitui oppugnationem muri adituro locus pervius esset, et
 arietes aliaeque machinae expugnandis urbibus accommodatae non
 difficulter moenibus admoveri possent. Plus vero temporis quam pro
 multitudine operarum eo in opere triverant. Cum enim lapides
 maxima ex parte humumque ingessissent, replendae fossae haec non
 sufficiebant; ligna etenim ad manum non erant, nisi procul inde e
 silva caesa multo cum labore adferrentur. Romani enim iam antea
 agros omnes urbi circumiectos, et praeterea omnia viatorum diver-
 soria, et si quae alia in proximo erant domicilia, incenderant, eo

A.C. 555 τοῦτο δὲ ἔδρασαν, ὡς ἂν μὴ τὴν ἐνθὲνδε ὕλην οἱ πολέμοιοι
 I. 1. 29 πρόχειρον ἔχοντες, ἐδκόλως τὰς ἐπιτεχνήσεις τῶν ἔργων ποι-
 οῦντο. ἐκείνης μὲν οὖν τῆς ἡμέρας οὐδέν τι ἀξιαφήγητον ἄλλο
 V. 71 ἐπράχθη, ἀλλὰ, νυκτὸς ἐπιφοιτώσης, ὁ Ναχοραγὰν ἅμα τοῖς
 πλήθεσιν ἐς τὸ στρατόπεδον ἐπανῆκεν. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ὁ Μαρ-5
 Βτῖνος τὰ τε τῶν οἰκείων φρονήματα ἐπιρῶσαι βουλόμενος
 καὶ τοὺς ἐναντίους ἐκπλήξαι, ἠθροισε μὲν ἐς ταῦτ' ἅπασαν
 τὴν τῶν Ῥωμαίων στρατιάν, ὡς δὴ τι τῶν παρόντων πέρι
 διασκευόμενος· εἰσφοιτᾷ δὲ ἀθρόον ἐς μέσον, οὕτω πρὸς
 αὐτοῦ μεμελετημένον, ἀνὴρ τις τῶν οὐ λίαν γνωρίμων, κο-10
 μορτοῦ τε ἀνάπλεως, καὶ οἶος ἐκ μακρᾶς ὁδοιπορίας εἰκάζε-
 σθαι, ἤκειν τε ἔλεγεν αὐτίκα ἐκ Βυζαντίου, καὶ γράμματα τοῦ
 βασιλέως ἐπιφέρεσθαι. λαβὼν δὲ τοῦτο ἀσμενέστατα δῆθεν ὁ
 στρατηγὸς, καὶ ἀνελίξας, οὐκ ἐν ἀπορῶντι καθ' αὐτὸν ἀνε-
 λέγετο, οὐδὲ μόνοις τοῖς ὄμμασιν ἡσυχῇ διῶν τῷ νῷ εἰσῆγει15
 τὰ γεγραμμένα, ἀλλ' ἀνεβόα λαμπρᾷ τῇ φωνῇ, ὡς ἂν ἅπαν-
 τες ἐπαΐοιεν. καὶ τῷ μὲν βιβλιδίῳ ἐκείνῃ ἴσως ἄλλο τι ἐνεγέ-
 C γραπτο. ἦν δὲ ὁμῶς τὰ βοώμενα τάδε· „ἐστάλκαμέν σοι καὶ
 ἑτέραν στρατιάν, οὐ μείονα τῆς προσούσης· καίτοι εἰ καὶ
 πολλῶν πλείους οἱ δυσμενεῖς τυχγάνοιεν ὄντες, ἀλλ' οὐκ ἐς το-20
 σοῦτον ὑμᾶς ὑπερβαλοῦνται τῷ πλήθει, ὅποσον ὑμεῖς τῇ ἀν-
 δριά, ὥστε συμβήσεται τὴν τε ὀλιγότητα καὶ τὴν ἀμετρίαν
 τῶν ἴσων μὴ ἀφραστῆκεναι. ὡς ἂν δὲ μηδὲ ταύτῃ ἐκείνοι μεγα-

9. πρὸς γ' αὐτοῦ vulg. 10. μεμελετημένον R. 15. τῷ νῷ
 om. R. 19. προσηκούσης R. 23. ἐκ. μεγ. ταύτ. R.

nimirum consilio, ne hostes, commodam illic aptamque suis usi-
 bus materiam nacti, facile opera machinarentur. Eo itaque die ni-
 hil aliud memoratu dignum est gestum; nocte autem ingruente Na-
 choragan se cum copiis suis in castra recepit. Postridie vero Mar-
 tinus cum suorum animos confirmare vellet, hostes vero percellere,
 universum Romanorum exercitum in unum coegit, tanquam de prae-
 senti rerum statu consultaturus. Confestim vero in medium venit
 (ita enim id ipse procurarat) vir quidam non admodum notus, pul-
 vere obsitus perinde ac si esset longinquum iter emensus; is se
 recenter Byzantio venire dicebat, litterasque ab Imperatore adferre;
 quas cum praefectus libentissime accepisset ac resignasset, non
 arcane apud se perlegit, neque solis oculis tacitus percurrens in
 animo suo earum summam premebat, sed alta voce recitabat, ut
 omnes exaudirent. Et libello quidem illo fortassis aliud quid con-
 tinebatur; quae vero recitabantur, haec erant: Misimus tibi etiam
 alium exercitum, non minorem eo quem habes, ac proinde etiamsi
 hostes multo sint vobis plures, non tantopere tamen vos multitu-
 dine superabunt, quantum vos fortitudine; quo fiet ut paucitati et
 excessui sua etiam constet aequalitas. Ne vero etiam hoc nomine

λαυχοῖεν, δέχον καὶ τοῦτον δὴ τὸν στρατὸν, ὡς περ φιλοτι- A. C. 555
 μίας μᾶλλον καὶ ἐπιδείξεως ἀλλ' οὐ τοῦ ἀναγκαίου χάριν ἀ- I. I. 29
 πεσταλμένους. θαρῶεῖν τοίνυν καὶ ἔργου ἔχεσθαι σὺν προθυμίᾳ,
 ὡς ἡμῶν οὐδὲν ὄτιοῦν τῶν δεόντων περιορισμένων." εὐθὺς δὲ D
 5οῦν ἀνεπνυθάνετο, ὅποι εἴη τὸ στρατεύμα. ὁ δὲ „οὐ πόρρω"
 εἶπεν „ἀφεστήκασιν, ἢ μόνον τέσσαρασι Λαζικοῖς παρασάγγαις."
 καταλελοιπένας γὰρ αὐτοὺς ἀμφὶ τὸν Νέοκνον ποταμὸν ἔτι
 ἀντιζομένους. καὶ ὁ Μαρτῖνος ὀργὴν τινα τῷ προσώπῳ ὑπο-
 κρινόμενος, „ἀπίψαν αὐθις" ἔφη „ὡς τάχιστα, καὶ οἴκα-
 10δε ἀναστρεφόντων, ὡς ἔγωγε οὐκ ἂν ποτε αὐτοῖς ἐφεῖην ἐν-
 θάδε γενέσθαι. δεινὸν γὰρ εἰ τῶνδε τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκπλεί-
 στου ἡμῖν ξυστρατενομένων, πολὺν ὅσον χρόνον διαπονηθέν-
 των, καὶ πολλάκις πρὸς τοὺς πολεμίους παραταξαμένον, ἤδη
 τε οὐ πόρρω ἤκόντων ἐκποδῶν ποιήσασθαι τὸ ἀντίπαλον, καὶ
 15τελεωτάτην ἀναδήσασθαι νίκην· οἱ δὲ οὕτω κατόπιν τοῦ ἀναγ- P. 100
 καίου παρέσονται, καὶ μονονουχὶ ἀπογευσάμενοι τῶν κινδύ-
 νων, εἶτα τὴν ὁμοίαν ἀποίσονται δόξαν, καὶ ἐς ἐκείνους ἀνε-
 νεχθείη τὸ πέρασ· καὶ, τὸ δὴ πάντων ἀδικώτερον, τὰ γέρα
 ἐπίσης καρπῶσονται τοῖσδε. ἀλλ' ἐκείνοις μὲν αὐτοῦ μενετεῖα,
 20ἐς ὅσον ἐς τὴν ἀποπορείαν παρασκευάσασθαι, ἀποχρήσουσι δὲ
 ἡμῖν οὗτοι τὸ λειπόμενον τοῦ πολέμου ἄριστα κατεργάσασθαι."

5. ὅπη R. 6. Λαζικοῖς R., Περσικοῖς vulg., Intrp. *stadiis octoginta abesse*: recte quidem quoad sensum: cf. supra p. 110. ed. Bonn. v. 20. 7. *Neognum* Intrp. 14. τὸ ἀντίπαλον R., τὸν ἀντίπ. vulg. 19. καρπῶσονται τοῖσδε R., τοῖσδε καρπ. vulg.

illi se iactitent, accipe etiam hunc exercitum, honorificentiae ostentationisque causa potius, quam quod necessitas ita postulet, missum. Bono igitur animo este, fortiterque rem gerite, utpote nobis nihil eorum, quae expedire videbuntur, neglecturis. Statim itaque interrogatus, ubinam esset exercitus, respondit, quatuor tantum Persicis parasangis, non longius abesse; relictos enim ipsos circa Neognum fluvium, adhuc ibi stationem habentes. Ad haec Martinus iracundiam quandam vultu simulans: Retro cedant, inquit, quam citissime, domumque redeant; neque enim id unquam permiserim ut nobis sese adiungant. Indignum enim sit, si cum hi viri iamdudum nobis commilitones fuerint, multoque tempore ingentes nobiscum labores sustinuerint, et frequenter adversus hostes sint proeliati, et iam eo rem adduxerint, ut non procul absint a profligando hoste, et plenissimae victoriae corona adipiscenda; illi post necessitatem adveniant, et tantum non degustatis periculis parem gloriam consequantur, bellicae exitus illis adscribatur, et quod omnium est iniquissimum, paria cum hisce praemia auferant. Ceterum illis quidem ibi manendum censeo, donec ad discessum sint parati, nobis vero hi sufficiunt ad quod reliquum est belli optime conficiendum; simulque his dictis, ad exercitum conversus, An non,

A. C. 555 καὶ ἅμα ἐς τὰ πλήθη ἐπιστραφεῖς· „ἢ οὐχὶ καὶ ὑμῖν ταῦτα”

1. I. 29 ἔφη „δοκεῖ, ὧ ἄνδρες ἑυστρατιῶται;” οἱ δὲ ἐπενφήμησαν
 ἕξιν βοῆν, καὶ δίκαια εἶναι ἀνέκραγον τὰ τῆ στρατηγῶ βεβου-
 ληνμένα. καὶ οἱ μὲν θαρσάλεώτεροι ἐγεγένητο, καὶ οἷον ἐτέ-
 βρων οὐ δεῖσθαι προσβοηθησόντων. μάλιστα γὰρ αὐτοὺς εἰς 5
 ἕξιν ἐκίνει καὶ φιλοτιμίαν ἢ τῶν λαφύρων ἐλπίς, καὶ ὅτι αὐ-
 τοὶ οὐκ ἐς μακρὰν ἅπαντα ἦγοντο κομιεῖσθαι, ὥσπερ ἤδη τοὺς
 δυσμενεῖς ἀνελόντες· καὶ τοῦτο μόνον πεφροντισμένον αὐτοῖς
 ὅπως τὴν λείαν διανεμοῦνται.

κδ'. Ἀπέβη δὲ ὁμως καὶ θύτερον τῶν Μαρτίνου διανοη-10
 μάτων. ὁ γὰρ λόγος οὗτος διὰ τοῦ πλήθους ἐξολοσθῆσας, καὶ
 πανταχοῦ περιηγμένος, καὶ παρ' αὐτοὺς ἀφίεται τοὺς Πέρ-
 σας, ὡς ἄρα στρατιὰ ἕτερα Ῥωμαϊκὴ πρὸς τῷ Νεόκῳ πο-
 ταμῶ παραγέγονε, καὶ ὅσον οὐπω τοῖς προτέροις ἀναμεμίζεται.
 ἀφασία δὴ οὖν ἅπαντες εἶχοντο, δεδιότες εἰ μέλλοιεν, τοσοῦ-15
 τος ἤδη πόνοις τετραχωμένοι, πρὸς νέους ἄλλους καὶ ἀκμῆ-
 C τας παρατάττεσθαι πολεμίους. ὁ δὲ Ναχοραγὰν οὐδέν τι
 μελλήσας, καὶ ἴλην τινὰ μετρίαν ἐκ τῶν Περσικῶν ἔστειλε
 ταγμάτων ἀνά τὴν ἀτραπὸν ἐκείνην, καθ' ἣν ἦν ἦτο διαβήσεσθαι
 τοὺς περὶ ὧν ἐτύγχανε τῆ φήμῃ ἐξηπατημένος. οἱ δὲ παρα-20
 γενόμενοι, σπουδῆ τε καὶ ἀγρυπνία οὐκ ἐν δέοντι ἐχρῶντο.
 καταλαβόντες γὰρ τὰ ἐπίκαιρα τῶν χωρίων, ὑπεκρύπτοντο

6. αὐτοὶ R., Intpr. quod crederent se — asportaturos, αὐτοῖς
 vulg. 22. ὑπέκρυπτον R.

inquit, etiam vobis, viri commilitones, ista videntur? At illi, fausta acclamatione praefecti sententiam ut acquissimam approbaverunt, ipsique multo fidentiores sunt redditi, perinde ac si nullo alio subsidio indigerent. Praecipue vero ipsos ad contentionem aemulationemque movebat spes spoliiorum; quodque brevi omnia se dirupturos sperabant, utpote hostibus deletis; et hoc unum eis erat curae, quo pacto inter se praedam partirentur.

24. Evenit vero etiam aliud, quod Martinus animo praeceperat. Rumor enim hic in vulgus sparsus lateque circumvagatus ad ipsos etiam Persas erat delatus; quod utique alter Romanus exercitus ad Neogaum fluvium pervenisset, et iamiam se cum aliis esset coniuncturus. Pavor itaque universos invasit, metuentes si, cum tantis laboribus attriti essent, adversus recentem integrasque vires adferentem exercitum ipsis conflegendum esset. Nachoragan vero nihil cunctatus, mediocrem equitum turmam e Persicis agminibus misit ad eum tractum, per quem putabat transituros illos, de quibus fama decceptus erat; qui cum eo venissent, magna diligentia vigilantiaque utebantur in re supervacanea. Occupatis enim opportunioribus locis, ex insidiis operiebantur eos, qui nequaquam erant venturi, eo videlicet animo, ut in ipsos secure tumultuarieque procedentes, quod nimirum inex-

αὐτοῦ καὶ ἀνέμενον τοὺς οὐδαμῶς παρεσομένους, γνώμην A. C. 555
 ἔχοντες ἀφυλάκτως αὐτοῖς τῷ ἀπροσδοκῆτῃ τυχὸν προΐουσιν I. I. 29
 ἐπιπεσεῖσθαι, καὶ τὸ τάχος ἀνακόψαι τῆς πορείας, ἕως οἱ V. 72
 ἐν τῷ ἄστει ἐκπολιορκηθεῖεν. οὕτω μὲν οὖν δύναμις οὐ λίαν
 βέλαχίστη τῶν Περσῶν μάτην ἠσχόλητο, τοῦ ἄλλου πλήθους D
 ἀφρημένη. εὐθύς δὲ ὁ Ναχοραγὰν ἔξῃγε καὶ ὡς τὸν στρα-
 τὸν, φθάσαι τὴν ἐπήλυσιν δῆθεν βουλόμενος τῶν οὐδαμῶς
 παρεσομένων, καὶ πολλῇ ξὺν φρονήματι κατὰ τῶν Ῥωμαίων
 ἐχώρει, ἐπικομπάζων ἀναφανδὸν καὶ ἐπομνύμενος, ἢ μὴν
 10 αὐθήμερόν τὴν πόλιν ἄπασαν αὐτοῖς ἀνδράσιν ἐμπρῆσαι. ἐπε-
 λέληστο γάρ, ὡς εἰκεν, ὑπὸ αὐθαδείας ὁ ἔμπληκτος, ὡς ἄρα
 ἐπὶ πόλεμον ἦει, πρᾶγμα οὕτως ἀφανές τε καὶ ἀδηλότατον,
 καὶ πολλὰς ἐπιδεχόμενον ἐφ' ἑκάτερα ἄσπας καὶ μεταβάσεις,
 μάλιστα τε πάντων, θείας τινὸς καὶ ὑπερτέρας ἀνάγκης ἀπηρη-
 15 μένον, ὅσον καὶ σμικρὸν οὐδὲν ἐν ταυτῷ γίγνεται, ἀλλ' ἔθνη P. 101
 τε ἀνθρώπων μυρία καὶ πόλεις συχναὶ, καὶ πολιτεία ζῦμπασα,
 οὕτω παρασχόν, ἀνακινεῖται καὶ διαταράττεται, καὶ τὰς ὑπὲρ
 τῶν ὄλων ἐλπίδας σαλεύει. ὁ δὲ ἐς τοσοῦτον ἐπῆροτο ἀλαζο-
 νείας, ὡς καὶ τοῖς ἐργοπόνοις καὶ ὑπηρέταις, οἱ δὲ ἀνά τὴν
 20 ὄλην σκεδαννύμενοι τὰ δένδρα κατέτεμνον, τυχὸν μὲν ζυλκίας
 ἕνεκα, τυχὸν δὲ καὶ ἐπισκευῆς τῶν πολεμικῶν μηχανημάτων
 τούτοις δὴ οὖν ἅπασιν ἐκέλευεν, ἐπειδὴν καπνὸν ἀρθέντα
 θεάσοιντο, τοὺς δὲ γινώσκειν ὡς πῦρ ἤδη τῷ τῶν Ῥωμαίων

12. εἴη R. οὕτω R. 14. μάλιστα τε R., μάλιστα γε vulg.

19. ἐργοπόνοις R. 21. καὶ om. R. 23. θεάσοιντο R. ὡς
 πῦρ R., sed in mg. ὡς πῦρ.

spectati venirent, irruerent progressusque celeritatem retardarent, quoad usque oppidum expugnatum esset. Atque ita quidem Persarum non exigua manus frustra laborabat, a reliquo exercitu subducta. Nachoragan vero vel sic exercitum eduxit, antevertere scilicet eorum adventum cupiens, qui nullo modo erant venturi; animoque valde elato in Romanos ferebatur, palam iactans atque insuper iurans, se eo ipso die urbem totam cum ipsis hominibus incensurum. Oblitus enim erat, uti verisimile est, prae superbia fanaticus iste, quod ad proelium iret, rem adeo dubiam atque incertam, multisque in utramque partem inclinationibus et vicissitudinibus obnoxiam, maxime vero omnium a divina quadam superioreque necessitate dependentem; cum ne parvae quidem res ullae in eodem semper statu permaneant, sed etiam infinitae hominum nationes frequentiaque oppida et vita universa commutentur subinde et perturbentur, et spes de rebus universis perpetuae agitationi fluctuationique sint obnoxiae. Hic vero eo superbiae devenerat, ut etiam operariis et ministris, qui per silvam dispersi arbores praecidebant, sive lignandi causa sive conficiendis machinis bellicis, his, inquam, omnibus manderit, ut cum fumum

- A. C. 555 περιβόλω εἴη ἐμβεβλημένον, καὶ μεθεῖναι μὲν τὰ ἐν χερσὶν
 I. I. 29 ἔργα, δρομαίους δὲ ὡς αὐτὸν ἤκειν, καὶ συνεπιβάλλειν τὴν
 B φλόγα, ὡς ἂν ῥαδίως ἅπαντα πυρποληθεῖη. καὶ ὁ μὲν τοιαῦτα
 ἐφ' ἑαυτῷ βρενθόμενος, εἶχετο τῆς ἐφόδου. Ἰουστίνον δὲ
 τὸν Γερμανοῦ, (οὐ γὰρ ἦετο ἐν τῷ τότε τὸν Ναχοραγὰν πα-5
 ρέσεσθαι,) ἔννοιά τις θεόθεν, οἶμαι, εἰσῆλθε πρὸς τινὰ νεῶν τῶν
 παρὰ Χριστιανοῖς σεμνοτάτων, οὐ πόρρω τῆς πόλεως ὑφε-
 σιηκότα, παραγενέσθαι ὡς τάχιστα, καὶ ἐπιθειάσαι. καὶ τοί-
 νυν ἀπολεξάμενος ἐκ τῆς Μαρτίνου καὶ τῆς οἰκείας δυνάμεως
 C ὁ, τι καρτερόν τε καὶ μαχιμώτατον, καὶ πεντάκις χιλίους ἰπ-10
 πόντας ἀγείρας, ἅπαντάς τε ὡς ἐς πόλεμον ἄριστα ἐξοπλίσας,
 ὁ δὲ ζὺν ἐκείνοις ἀπῆλανε, τῶν τε σημείων οἱ ἐπομένων καὶ
 τῆς ἄλλης στρατηγικῆς εὐδοκμίας. οὕτω δὲ ζυνενεχθὲν, οὔτε
 οἱ Πέρσαι κατεῖδον τούτους πορευομένους, οὐ μνησθῆναι οἱ
 ἀμφὶ Ἰουστίνον ἐκείνους ἐπιφροῦντας. ἀλλ' ἐτέρωθεν γὰρ 15
 ἀφικόμενοι, ἀθρόον τῷ περιβόλω προσέβαλλον, πλείονί τε ἢ
 πρότερον τοξεία ἐχρῶντο, ὡς οὕτω δὴ καὶ μᾶλλον τοὺς Ῥω-
 μαίους ἐκπλήξοντες, καὶ τάχιστα τὴν πόλιν ἀρπασόμενοι.
- D κέ. Τοιγάρτοι βέλη ἐφέρετο ἅμα συγχνὰ, καὶ εἶτα ἕτερα

2. ὡς αὐτοὺς R. 6. Post νεῶν vulg. et Intrp. (*templum sanctis-
 simum et apud Christianos permagnificum*) addunt ἀγιώτατον,
 quod om. R. Intrp. praeterea legisse videtur καὶ τῶν; suspicor
 autem alteram διτογραφίας scripturam fuisse νεῶν ἀγιώτατον τι-
 νὸς τ. π. Χρ. σ., scil. *templum sanctissimum, cuiusdam quem
 Christiani inprimis venerantur dicatum.* 10. μαχιμώτερον R.
 11. ἅπαντάς τε om. R. 16. προσέβαλλον R., προσέβαλον vulg.
 18. ἐκπλήξαντες R.

in altum sublatum cernerent, scirent ignem iam Romanorum ligneo
 septo immissum, opereque, quod in manibus erat, omisso, cursim ad
 se venirent, simulque ignem immitterent, ut eo facilius omnia in-
 cendio conflagrarent. Atque hic quidem talia apud se iactans, oppidi
 murum adoritur. Iustinum vero Germani filium (neque enim existi-
 mabat Nachoraganem tum temporis urbem invasurum) cogitatio quae-
 dam divinitus, credo, subiit, ad sanctissimum quoddam templum quod-
 que Christianis maximo in honore erat, neque procul ab urbe dista-
 bat, quam citissime ire, Deique opem implorare. Delectis itaque
 ex Martini et suis copiis fortissimis quibusque bellicosissimisque viris,
 et quinque millibus equitum, omnibusque veluti ad proelium armatis,
 cum illis processit, sequentibus ipsum signis reliquoque apparatu mi-
 litari. Casu vero accidit, ut neque Persae eos abeuntis sint conspi-
 cati, sed neque hi illos oppidum versus venientes; sed diversa via
 adducti, confertim impetum in moenia fecerunt, maioreque multo
 quam antea iaculatione sunt usi, tanquam ita et quidem magis Roma-
 nos perterrituri, citissimeque urbem direpturi.

25. Adp̄o vero densae simul sagittae ferebantur, rursusque aliae

καὶ ἄλλα ἐπὶ τούτοις· ἅπαντά τε τὸν μεταξύ ἀέρα ἐπεκάλυ- A. C. 555
 πτον τῇ συνεχείᾳ, ὥσπερ ἀλλήλοις ζυμπεφυκότες. εἶκασεν ἄν I. I. 29
 τις τὸ χοῦμα νιφετῷ μεγάλῳ, ἢ χαλάζῃ πολλῇ ζὺν βιαίῳ
 πνεύματι καταρῥοαγείσῃ. ἄλλοι δὲ τὰς τε μηχανὰς ἐκίνουον,
 5 καὶ βέλη πυρφόρα ἠκόντιζον, ἔς τε τοὺς καλουμένους σπα-
 λιώνας ὑπεισδύμενοι, πελέεσι κατὰ τοῦ τείχους ἐπεφέροντο,
 ὡς ξύλινόν τε ὄν, καὶ ταύτῃ ῥαδίως διατεμνόμενον. οἱ δὲ τὸ
 δάπεδον διορύττειν ἐπειρῶντο, καὶ τῆς πρώτης βάσεως ἐφι-
 κνεῖσθαι, οὕτω τε ἀνατρέπειν καὶ διασπαράττειν τὸ ζυμπε-
 10 πηγὸς καὶ ἐνηρμοσμένον. ἀλλὰ γὰρ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, ἔς τε τοὺς
 πύργους καὶ τὰς ἐπάλξεις ἐστῶτες, ἀντείχον ζὺν προθυμίᾳ
 καὶ ἀπεμάχοντο, ὥσπερ τῇ πείρᾳ δεικνύναι βουλόμενοι τὸ μὴ
 χοῦναι αὐτοῖς ἐτέραν δύναμιν προσγενέσθαι. ἢ τε τοῦ Μαρτί-
 15 νου ἀπάτῃ ἐν αὐτῷ δὴ τῷ ἔργῳ διεφάνῃ, ὡς χορήσιμός τε ἦν
 5 καὶ ἐνεργοτάτῃ. ἅπαντες γὰρ ἀφειδῶς διεπονοῦντο, οὐδένα ὄν- P. 102
 τινὰ τρόπον ἀμυντήριον μεδιέντες. δόρατα μὲν γὰρ πολλὰ ἐκ
 τοῦ μετεώρου ἀκοντιζόμενα τοὺς πολεμίους ἐτίρωσκεν, ἅτε
 δὴ πλήθει γυμνῶ ἐρυμάτων προσπίπτοντα, καὶ οὐδὲ ἐνὸν ἐτέ-
 ρωθι φέρεσθαι λίθοι δὲ ἀμαξιαῖοι κατὰ τῶν σπαλιῶνων ἐρῶλί-
 20 ποντο, τὰ πλέγματα καταγνύντες. μείονές τε ἄλλοι διασφεν-
 δονώμενοι τὰ κράνη τῶν Μήδων καὶ τὰς ἀσπίδας κατέθρανον,

12. ἀπεμάχοντο R., ἐπεμάχοντο vulg. 14. ὄν R. pro ἦν. 15. ἅ-
 παντες R. et Intrp. omnes indesinenter, ἀπανταχοῦ vulg. 16.
 πάλαι R. 20. διασφενδονώμενοι R., διασφενδονούμενοι vulg.

atque aliae super alias, ut universum intermedium aërem sua densitate obtegerent veluti inter se coagmentatae. Comparasset quispiam rem ninguori ingenti aut grandini vehementi cum violentissimo vento ruenti: alii vero machinas admovebant, et tela ignita iaciebant: alii testudines (machinas ita dictas) subeuntes, secures muro impingebant, quippe qui ligneus erat, ideoque facile discindi poterat: alii pavimentum soli suffodere conabantur, et ad primam basim pervenire, atque ita quod compactum et coagmentatum erat convellere atque subvertere. Romani contra in pinnis et propugnaculis murorum stantes, acriter animoseque resistentes pugnabant, veluti re ipsa ostendere volentes, nequaquam opus esse, ut ipsis novae copiae subsidio venirent. Apparuit vero manifeste in ipso opere, quam utilis efficaxque Martini dolus fuisset. Omni enim ex parte incessanter adlaborabant, nihilque plane, quod ad propulsandum hostem pertineret, omittebant. Nam et hastae multae telaque e sublimi iacta hostes vulnerabant, utpote in nudam nullisque propugnaculis tectam multitudinem incidentia, quaeque aliorum ferri non poterant; saxa etiam plaustria in testudines iaciebantur, omnem illarum contextum perrumpentia; quin et minores lapides fundis eiecti galeas Medorum sculaque perfringebant, et ad murum quam proxime accedere non si-

A. C. 555 πελάζειν τε αὐτοῖς ἐν χοῦ τῷ τείχει οὐ μάλ' ἀφίεσαν, βριαί-
 I L 29 τερον ἐνοχλοῦντες. τῶν δὲ ταῖς ἀκάτοις, ἥπερ μοι ἤδη ἐρῶθήθη,
 V. 73 ἐφεστηκότων, οἱ μὲν τόξοις χρώμενοι πλείστους εἰόνοντο, ἅτε
 ἄνωθεν βάλλοντες, οἱ δὲ τῶν μηχανῶν δαημονέστατα ἤπτοντο,
 τὰ τε ὑπόπετρα ἐκεῖνα τὰ καὶ ἐς τοῦτο ἐσκενασμένα δοράτια,⁵
 πολλῇ ξὺν ἀνάγκῃ ἐκτινασσόμενα, ἐπιπλεῖστον ἐφέρετο, ὡς
 καὶ πολλοὺς τῶν βαρβάρων, πόρρωθεν ἔτι ἐπερχομένους, ἐκ τοῦ
 ἀφανοῦς αὐτοῖς ἵπποις διαπερονᾶσθαι, καὶ καταπίπτειν ἔξα-
 πιναίως. βοή τε ἐπιμέγα ἐπῆρτο, καὶ σάλπιγγες ἐκατέρωθεν
 πολεμιστήριόν τι μέλος ἐπῆδον. οἱ δὲ Πέρσαι καὶ τοῖς τυμ-¹⁰
 πάνοις ἐβόμβουν, καὶ σφοδρότερόν ἐπηλάλαζον ἐκπλήξεως ἕνεκα,
 ὃ τε τῶν ἵππων χρεμετισμὸς καὶ τῶν ἀσπίδων ὁ πάταγος καὶ
 αἱ τῶν θωράκων συντριφῆεις παμμυγῆ τινα καὶ ἄγριον ἀνέ-
 πλεκον ἤχον. ἐν τούτῳ δὲ Ἰουστίνῳ τῷ Γερμανοῦ ἐκ τοῦ νεῶ
 C ἐπανιότι ξυναίσθησις γίγνεται τῶν δρωμένων τῆ τε ταραχῆ¹⁵
 καὶ τῷ κτύπῳ. καὶ αὐτίκα τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἵππότης συστρέ-
 ψας, καὶ ἐς τάξιν τιὰ ἐν κόσμῳ καταστησάμενος, τὰ τε ση-
 μεῖα ἐς ὕψος ἀρθῆραι ἐκέλευε, καὶ ἄπαντας ἔχεσθαι ἔργον,
 γιγνώσκοντας ὡς οὐκ ἀθεεὶ ἔτυχον τοῦ ἄστεος ἐξεληλυθότες,
 ἀλλ' ἐφ' ᾧ δεδιξασθαι τοὺς πολεμίους τῷ ἀπροσδοκῆτῳ, καὶ²⁰
 ἀπελάσαι τῆς πολιορκίας. ὡς δὲ βραχὺ τι προελθόντες κατεῖ-
 δον τοὺς Πέρσας ἐγκειμένους τῷ περιβόλῳ, τότε δὴ ἀθρόον

1. αὐτοὺς R. in mg. 4. οἱ δὲ R., οἱ τε vulg. 9. βοήν τὴν
 R. et in mg. δὲ βοή. 13. συντριφῆεις R. et Intrpr. fracturae,
 ἐκτριφῆεις vulg. 15. γίγνεται R., γίγνηται Lugd. et ed. pr., γέ-
 νεται Par. 19. ἀθεεὶ R. 20. ἐφ' ὃ R.

nebant, multum molestiae ac damni inferentes. Eorum vero, qui in corribus stabant, prout modo dixi, alii quidem sagittis, utpote ex sublimi missis, quam plurimos laedebant, alii machinas peritissime tractabant, et pernicia quaedam tela magna cum violentia excussa longissime ferebantur, adeo ut etiam multos barbaros procul adhuc inde advenientes ex improvise una cum ipsis equis traicerent subitoque prosternerent. Tum ingens excitatus est clamor, et tubae utrimque bellicam quandam cantionem sive classicum accinebant. Persae vero tympanis perstrepebant, et ingentes ululatus terroris excitandi causa edebant; equorum etiam hinnitus, scutorum ictus et lorica-rum fracturae confusaneum quendam atque immanem sonitum miscebant. Interea Iustinus e templo revertens, quid rei ageretur, ex turbulento sonitu strepituque cognoscens, converso statim equitatu et in ordinem reducto, signa in altum tollere iubet, omnesque operi ut se accingant iubet, ita secum statuentes, non absque divini numinis nutu factum quod oppido exivissent; sed ut inopinata irruptione hostibus metum iniicerent, et ab obsidione profligarent. Simulataque vero paululum progressi Persas in murum impetum facien-

ἐμβοήσαντες, ἐμβάλλουσι τῇ μέρει τῇ πρὸς τῇ θαλάττῃ παρα- A. C. 555
 τεταμένῳ· ἐνθένδε γὰρ καὶ ἐτύγγανον ἀφιγμένοι. καὶ αὐτίκα I. I. 29
 οἱ μὲν κοντοῖς, οἱ δὲ σαρίσσαις, οἱ δὲ καὶ ξίφεσι παίοντες, D
 τὸ παρεμπύπτον διέφθειρον· βιαιοτέρας τε τὰς ἐπελάσεις ἀνά
 βῆτας στίχας τῶν ἐναντίων ποιούμενοι, καὶ ταῖς ἀσπίσιν ἐξω-
 θύοντες, παρεξήγγυσαν τὸ ξυνεχὲς καὶ συντεταγμένον.

κς'. Οἱ δὲ Πέρσαι τοῦτον ἐκείνον εἶναι τὸν στρατὸν ὑπο-
 τοπήσαντες ὃν δὴ παρέσεσθαι ἤκηκόεσαν, καὶ ὅτι διαλαθόντες
 τοὺς ἐς τοῦτο ἀποκεκριμένους ἀφίκοντο, Θορύβου καὶ δέους
 10 ἐνεπέμπλαντο, καὶ χυδὴν ἐς ἑαυτοὺς ἀνελιπτόμενοι, ἀπεχώ-
 ρουν ἡρέμα ἐς τὰ ὀπίσω, καὶ ἐς ὑπαγωγὴν ἐκινουῦντο. ταῦτα
 δὲ πόρρωθεν οἱ Διλιμνῖται θεασάμενοι, (ἀμφὶ γὰρ τὸ μεσαι-
 τaton τοῦ τείχους ἐμάχοντο,) ὀλίγους μὲν αὐτοῦ κατέλιπον, οἱ
 δὲ ἄλλοι ἐχώρουν ἐπὶ τὸ πονούμενον. Ἄγγιλας δὲ καὶ Θεόδω- P. 103
 15 ρος, οἱ τῶν Ῥωμαίων ταξίαρχοι, ὧν δὴ καὶ πρότερον ἐπε-
 μνήσθην, ἐπιφρασάμενοι τὴν ὀλιγότητα τῶν μεμενηκότων, ἐπέξ-
 ίαισιν ἀθρόον τοῦ ἄστεος ξὺν ἀποχωρῶσῃ δυνάμει· καὶ τὸ μὲν
 τι αὐτῶν διαφθείρουσιν, ἔτιοι δὲ ἀποδεσάσαντες ἦγοντο· τού-
 20 τους τε οἱ Ῥωμαῖοι διώκοντες οὐκ ἤνισαν. οἱ δὲ ἄλλοι Δι-
 ζολιμνῖται ταῦτα ἰδόντες, οἵπερ ἦσαν ὡς δὴ τοῖς Πέρσαις πιε-
 ζομένοις ἐπαμυνοῦντες, ἐπιστρέφουσιν αὐτίκα ἐπὶ θάτερα, ὑ-

1. παρατεταμένῳ R. corr. pro vulg. παρατεταγμένῳ, idemque conl.
 B. Vulc. 2. ἐνθένδε δὲ R. 4. ἐπελάσεις R., ἐπελεύσεις
 vulg. 10. ἐς αὐτοὺς R. 11. ἀπαγωγὴν R. in mg. 21.
 μέρος post θάτερα add. R.

tes sunt conspicati, tum utique confertim clamore edito in eam partem irruunt, quae iuxta mare instructa acie stabat. Ex ea enim etiam ipsi parte venerant; statimque alii quidem contis, alii sarissis, alii ensibus ferientes, quicquid obvium erat sternebant; violentioreque impetu in densos hostium ordines facto, scutisque protrudentes, condensatam confertamque eorum aciem perfregerunt.

26. Persae vero hunc illum exercitum esse rati, quem adventare intellexerant, quodque clam et insciis iis, qui seiuncti a reliquo exercitu in ipsos missi erant, iam advenissent, perturbatione ac metu pleni, et confusante in se ipsos revoluti, sensim retrocesserunt, pedemque retulerunt. Quod cum Dilimnitae e minus cernerent, (sub mediam enim muri partem pugnabant,) paucos quidem ibi reliquerunt, ceteri ad eam partem, quae maxime laborabat, se contulerunt. Angilas vero et Theodorus, Romanorum duces, quorum etiam ante meminimus, animadversa paucitate eorum, qui manserant, confestim cum satis valido agmine eruptionem ex oppido faciunt, et nonnullos quidem eorum obruncant, nonnulli vero in fugam se dederunt; quos ipsos Romani persequi non destiterunt. Dilimnitae autem haec conspicati, qui Persis laborantibus auxiliaturi iverant, rursus in contrarium vertuntur, Romanis obviam ire volentes, melius consultiusque

A. C. 555 παντιάξιν βουλόμενοι τοῖς Ῥωμαίοις, ἄμεινον εἶναι ἡγούμενοι

I. I. 29 εἰ μᾶλλον τοῖς ὁμοφύλοις ἐς ὃ, τι τάχιστα ἐπαρήξαιεν, σπουδῆ τε ἀτάκτῃ καὶ δρόμῳ πολλῶ ἐφέροντο, ὡς φεύγονσι μᾶλλον ἀπρεπῶς, ἢ ὅτι ἑτέροις ἐπέρχονται, εἰκασθῆναι. ἔθειον
 Βμὲν γὰρ ὡς δὴ τοῖς οἰκειοῖς προσβοηθήσοντες, πλέον δέ τι 5
 ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς τοῦ ὀργιζομένου τὸ ταραττόμενον. ἡ δὲ τῶν Περσῶν στρατιὰ, ὁπόση δὴ ὡς πλησιαίτατα παρετάττετο, ἰδόντες τοὺς Διλιμνίτας οὕτω δὴ τι ζὴν ταραχῆ καὶ ἀκοσμίᾳ φοιτῶντας, ἑτερόν τε οὐδὲν ἢ ὅτι ἀποδιδράσκουσι διανοηθέντες, καὶ λογιζόμενοι ὡς οὐκ ἂν ποτε ἐκεῖνοι ἐς τοῦτο αἰσχος ἀφί-10
 κοντο, μὴ μεγάλου τινὸς καὶ ἀνυποίστου περιεστηκότος κινδύνου, τότε δὴ καὶ αὐτοὶ τραπέντες ἀγεννῶς ἐσκαδάννυντο. ἡ δὲ μελετωμένη τέως φυγῆ καὶ ὑπολανθάνουσα, τότε δὴ αὐτοῖς ἐς τοῦμφανὲς ἀνεξόραγη. ἀλλὰ γὰρ καὶ οἱ Διλιμνῆται ταῦτὰ περὶ τῶν Περσῶν οἰηθέντες, ζυνείποντό γε αὐτοῖς καὶ συνέξέ-15
 Cθειον, ἀπατήσαντές τε ἅμα καὶ ἐξηπατημένοι. τούτων δὲ γιγνομένων, πλεῖστοι ὅσοι τῶν Ῥωμαίων τοῦ περιβόλου διεκβά-
 ντες, λαμπροτέραν τοῖς πολεμίοις εἰργάσαντο τὴν ἀναχώρησιν, ἐπισπόμενοί τε αὐτοῖς, καὶ τὸ αἰεὶ λειπόμενον ἀναιροῦντες. ἄλλοι δὲ ἄλλοθεν ἐπεξιόντες πρὸς τὸ ἀντέχον ἔτι καὶ ζυνεστη-20
 V. 74 κὸς διεπονοῦντο. τὸ μὲν γὰρ καιὸν κέρως τῶν βαρβάρων οὕτω

3. ἐφέροντο R. et Intrp. ferebantur, ἐπεφέροντο vulg. 7. ὁπόση δὴ ὡς R., ὅπως ἦδη vulg. 9. ἑτερόν τι R. 13. τέως R. Lugd. (Cl.), τε ὡς Edd. 14. ταῦτα R. 15. ζυνέθειον R., συνέθειον Lugd. 1. m. 16. γινομένων vulg. 17. διεκβάαντες R., ἐκβάαντες vulg. 18. ἀναχώρησιν R., ἀποχώρησιν vulg.

existimantes, si potius popularibus suis quam citissime subvenirent, inordinato studio effusoque cursu ferebantur, ita ut indecenter fugientibus magis quam in alios euntibus similes viderentur. Currebant enim tanquam suis opitulaturi, plus tamen perturbationis quam irae prae se ferebant. Persarum autem exercitus, ut iam quam proxime ipsis instructa acie stabat, cum videret Dilimnitas ita tumultuarie et sine ordine ferri, neque aliud quam fugere eos rati, secumque reputantes nequaquam illos eam turpitudinem in se admissuros, nisi in extremum aliquod et ineluctabile periculum redacti fuissent: tum utique etiam ipsi turpiter terga vertentes sunt dissipati, et praemeditata iam obscureque tentata fuga in apertum erupit. Dilimnitae enim haec de Persis opinantes, socios sese illis adiunxerunt, unaque fugerunt; fallentes simul et falsi. His itaque peractis, maxima Romanorum vis muris effusa, manifestiorem Persarum fugam reddidit, tergis eorum inhaerendo et extremos metendo; alii vero alia ex parte irruentes, adversus resistentes adhuc et conglobatos acriter pugnabant. Laevum enim barbarorum cornu iam aperte inclinarat solutumque erat; qui vero in altero stabant, fortissime re-

δὴ τι περιφανῶς ἐνεκμήκει καὶ διελέλυτο. οἱ δὲ ἐπὶ τῷ ἑτέρῳ A. C. 555
 ζυντεταγμένοι καρτερώτατα ὑπεμάχοντο. οἱ τε γὰρ ἐλέφαντες I. I. 29
 ἀντ' ἐρύματος προβεβλημένοι καὶ ἐπεισηδῶντες, διατάραττον
 αὐτίκα τὸν συνασπισμὸν τῶν Ῥωμαίων εἶπον ζυσταίη· οἱ τε
 5 ὑπὲρ τούτων ὀχούμενοι τοξόται λίαν ἐσίνοντο τοὺς ἐπιόντας, D
 οἷα ἐς ὕψος ἠρόμενοι, καὶ τῷ ὑπερανέχειν εὐσκοπώτοτα βάλλο-
 ντες· αἱ τε τῶν ἰππέων ἴλαι, διεκτρέχουσαι, ῥαδίως προσέ-
 βαλλον καὶ ἠνώχλουν ἀνδράσι πεζοῖς καὶ ἐμβροθέστερον ὀπλι-
 σμένοις· ἤδη τε οἱ ταύτη Ῥωμαῖοι ἐς φυγὴν ἐκκλίναντες ἀπη-
 10 λαύνοντο.

κζ'. Ἀνὴρ δὲ τις ἐν αὐτοῖς τῶν Μαρτίνου δορυφόρων,
 Ὀγναρις ὄνομα, ἐν στενωτάτῳ χωρίῳ ζυνειλημμένος, ὡς μηδὲ
 τὸ ἀποδιδράσκειν αὐτῷ ἐλεύθερον εἶναι καὶ ἐφεμένον, αὐτίκα
 ὄγε ἀπειρηκῶς τοῖς ζυνεχθεῖσι, καὶ ὡσπερ τῆς τύχης ἀπο-
 15 πειρώμενος, ἐπιόντα οἱ δεινῶς τὸν θρασύτερον τῶν ἐλεφάν-
 των πλήττει βιαίως ἀνὰ τὴν ὄφρυν τῷ δόρατι, καὶ ἐμπή- P. 104
 γνυσι τὴν αἰχμὴν, ὡς ἅπαν τὸ λοιπὸν ἀπρωρῆσθαι. ὁ δὲ πρὸς
 τε τὴν πληγὴν δυσανασχετῶν, καὶ πρὸς γε τοῦ δορατίου ἀμφὶ
 τὸν ὀφθαλμὸν κραδαιομένου ἐκταραττόμενος, ὑπέξῆγτο ἀ-
 20 θρόον ἐς τοῦ μπαλιν ἀνασκιρτῶν καὶ περιδονούμενος, τὴν τε
 προνομαίαν νῦν μὲν ὡσπερ ὕσπληγγα περιτινάσσων ἐπληττε
 πολλοὺς τῶν Περσῶν καὶ ἐξηκόντιζε, νῦν δὲ ἐς μῆκος ἐκτεί-

3. ἐπεισηδῶντες R., ἐπεκπηδῶντες vulg. 4. συνασπισμὸν sph.
 Par. 8. ἠνώχλουν Par. 9. ἐκκλίνοντες R. 12. Ὀγναρις R.
 et Intrap., Ὀγναρος vulg. στενωτάτῳ R., στενοτάτῳ vulg.
 17. ἀπρωρῆσθαι R., ὑπρωρεῖσθαι vulg. 20. περιδονούμενος R.,
 περιδινοούμενος vulg. 22. νῦν δὲ R., νῦν μὲν vulg.

pugnabant. Elephantum enim pro vallo obiecti et proruentes, sicut
 bi confertis clypeis pugnam inirent Romani, statim aciem turba-
 bant, et sagittarii, qui eis vehabantur, Romanos irruentes graviter
 lacedebant, utpote in sublime elati, certaue eo, quod editiores
 essent, tela iacientes. Quin et equitum turmae discurrentes facile
 invadabant atque turbabant pedites et gravioris armaturae milites;
 iamque ex ea parte Romani ad fugam inclinati pedem refere-
 bant.

27. Vir autem quidam inter eos e satellitibus Martini, Ognaris
 nomine, in summas angustias redactus, adeo ut nullum ei pateret
 liberum effugium, ac iam de salute sua desperans, et quodammodo
 fortunae aleam periclitans, irruentem in se horrendum in modum
 quendam e ferocioribus elephantis, magna vi ad imam frontem cir-
 ca supercilium hasta ferit, spiculo ita adacto atque impacto, ut
 quod reliquum erat hastae propenderet. At hic accepti ictus impa-
 tiens, atque insuper hasta circa oculum rotante perturbatus, con-
 festim retroactus atque in orbem se versans, et promuscidem nunc

A. C. 555 των τραχόν τινα καὶ ἄγριον ἤχον ἀφίει. αὐτίκα δὲ τοὺς ὑπερ-
 1. I. 29 θεν ἐσιῶτας ἀποσεισάμενος κατέβαλε, καὶ ἐμπατήσας διέ-
 φθειρεν. ἔπειτα δὲ καὶ ἅπαντα τὸν Περσικὸν ὄμιλον ἀνεσόβει,
 τοὺς τε ἵππους ἀναχαιτίζων οἷς ἂν ἐμπελάσειε, καὶ τοῖς
 Βόδοῦσι τὸ ἐπιψαῦον διατεμνόμενος καὶ ἀναχαράσων. καὶ ἦν⁵
 ἅπαντα ὄλοφρυμοῦ ἀνάπλευα καὶ θορύβων. οἱ μὲν γὰρ ἵπποι
 τῇ χαλεπότητι τοῦ θηρίου ἐπτοημένοι, οὐ μάλᾳ τοῖς ἐντῆρσιν
 ἐπέθοντο, ἀλλὰ τὰς ἐμπροσθίους μετεωρίζοντες ὄπλᾳς, ἐξε-
 κύλιον τοὺς ἐλατήρας, οὕτω τε ἄτακτα διὰ τοῦ πλήθους ἐξήλ-
 λοντο, πνευστιῶντες θαμὰ καὶ φριμασσόμενοι. τῶν δὲ ἀνδρῶν¹⁰
 ἔς ἑαυτοὺς ἀναχωροῦντων, ἀπάντων τε ὠθούντων ἀλλήλους
 καὶ παραγκωνιζομένων, καὶ ἐκάστου προτεροῆσαι τὸν πέλας
 ἐπειγομένον, πλεῖστοι ὅσοι ἐκτείνοντο ὑπὸ σφῶν, τοῖς τῶν φι-
 λτάτων τε καὶ ὁμοφύλων ξίφεσι περιπταίνοντες. οὕτω δὲ τῆς τα-
 Cραχῆς ἐπιμέγα ἰούσης, οἱ Ῥωμαῖοι, ὅποσοι τε ἤδη ἐτύγγανον¹⁵
 ὑπεκβάντες τοῦ περιβόλου καὶ εἴ που τι αὐτῶν ἔνδον ἐλέλει-
 πτο, τότε δὴ ἅπαντες ἔς μίαν τινα φάλαγγα συσπειραθέντες,
 καὶ τὸ μέτωπον ὡς καρτερώτατα ταῖς ἀσπίσι φραζάμενοι, ἐμ-
 πίπτουσι ξυγκεχυμένοις ἔτι τοῖς πολεμίσι. οἱ δὲ τῷ ἤδη προ-
 πεπονημένοι τὴν προσβολὴν οὐκ ἐνεγκόντες, ὠκίτατα ἔφρων²⁰
 οὐδὲ τοῦτο δρωῦντες ἐν τάξει, οὐδὲ ὥστε καὶ ἀμύνεσθαι τοὺς

4. ἀμπελάσειε (punctis sub αμ subditis) R. 6. θορύβων R.
 θορύβου vulg. 8. ὄπλ. μετ. R. 11. ἀπάντων τῶν R., sed
 corr. τε. 7i. ἐς om. R.

quidem instar flagelli huc illuc torquens, multos Persarum percussit et in altum iccit; nunc vero eandem in longum extendens horrendum quendam atque immanem barritum edebat; mox vero etiam super se stantes excussos prostravit et proculcatos extinxit; totum deinde exercitum Persicum conturbavit, equos etiam, ad quos propius accedebat, effrenes erectisque iubis restitantes reddebat; et quos prensasset dentibus proscindebat ac discerpebat. Erant itaque omnia eiulatu et tumultu plena. Equi enim ferocia belluae expavefacti, habenis non admodum audientes erant, sed anterioribus unguis in altum elatis sessores evolvebant; atque ita turbulente per medium agmen saltabundi ferebantur, anhelantes crebrumque spiritum naribus efflantes. Viris autem in se ipsos reflexis, omnibusque sese mutuo impellentibus cubitoque protrudentibus, et unoquoque vicinum suum antevertere contendente, quamplurimi a suis interficiebantur, in amicissimorum et popularium suorum enses impingentes. Cum itaque tumultus et perturbatio vehementer iam invaluisset, Romani quotquot antea muro egressi erant, et si qui forte intus manserant, universi in unum agmen conglomerati, et fronte aciei quam validissime scutis communita, in hostes ita adhuc confusos irruunt; qui, ut praeteritis laboribus defatigati, cum impetum sustinere non possent, citissime fugerunt; at ne id quidem

ἐπιόντας, ἀλλ' ἐσκεδάννυντο ἄλλος ἄλλοθι ὥσπῃ ἑκάστω προὔ- A.C. 555
 χώρει. ὁ δὲ Ναχοραγὰν, ἀλλὰ γὰρ καὶ αὐτὸς τῷ πικρᾷ λόγῳ I. I. 29
 τῶν γιγνομένων καταπεπληγμένος ἐς τὰ ὀπίσω δρομαῖος ἀπή-
 λαυσε, σημαίων ἅπασι τῇ μάστιγι καὶ ἐγκελευόμενος ὡς τα-
 5 χιστα φεύγειν, τοῦτο δὴ τὸ πρὸς ἐκείνων ἤδη πράσσόμενον. οὐ- D
 τως ἄρα αὐτῷ τὰ τῆς ὑψηγορίας ἐς τὸνναντίον ἀπέβη. οἱ δὲ
 Ῥωμαῖοι οὐ πρότερον ἀνῆκαν διώκοντες τοὺς βαρβάρους καὶ
 ἀναιροῦντες, πρὶν γε δὴ ὁ Μαρτῖνος, ἀποχοῆσαι ἡγούμενος,
 ἀνεκαλεῖτό τε αὐτοὺς ὑπὸ τῇ σάλπιγγι, καὶ τὸν θυμὸν ἐξημέ-
 10 ρου. οὕτω τε οἱ Πέρσαι μόλις εἰς τὸ οἰκεῖον στρατόπεδον ἀπε-
 σώθησαν, οὐ μετὼν ἢ δέκα χιλιάδας μαχίμων ἀνδρῶν ἐν τῷδε
 τῷ ἔργῳ ἀποβεβληκότες.

κῆ. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐκ τῆς διώξεως ἐπανελθόντες, τοὺς
 τε σπαλίοντας ἐνέπρησαν, καὶ ὅποσα ἄλλα Περσικὰ μηχανή-
 15 ματα ἀμφὶ τὸ τεῖχος ἐλέλειπτο. ἐντεῦθεν δὲ φλογὸς μεγάλης P. 105
 ἀρθείσης, οἱ τὴν ὕλην κατατέμνοντες ὑπῆρέται τῶν Περσῶν
 καὶ ἀχθοφόροι, ἰδόντες πόρρωθεν καπνὸν εἰς ὕψος ἀνέροποντα,
 καὶ ἐπὶ πολὺ τοῦ ἀέρος ἀνελιπτόμενον, αὐτίκα οἱ δειλαῖοι ἐπὶ
 τὸ ἄστυ ἐχώρουν, οἰηθέντες, ὡς πού τῷ Ναχοραγὰν πρότε-
 20 ρον ἐκεκόμιστο, τὸν περιβόλον πυρπολεῖσθαι. τοιγάρτοι ξὺν

1. ὥσπερ R. 3. ἀπήλαυσε sph. Par. 5. τὸ post τοῦτο δὴ add.
 ex R. 9. ἀνεκαλεῖτό τε R., ἀνεκάλει τότε vulg. 11. μαχί-
 μων ἀνδρῶν R., ἀνδρ. μ. vulg. 16. τῶν Περσῶν add. ex R.
 et Intpr. Persae, qui materiam caederent, ministri simul. 20.
 τοιγάρτοι om. R.

ordine aliquo servato fecerunt, neque ita persequentes propulsarunt,
 sed dissipati dispersique sunt alius alio, prout cuique successit.
 Qui et Nachoragan ipse inopinato rei eventu obstupefactus retror-
 sum cursim adequitabat, significans omnibus flagello et mandans, ut
 quam celerrime fugerent, quod quidem iam ab illis factum erat.
 Sic utique illi iactantia sua in contrarium cessit. Romani vero non
 antea persequendi ac trucidandi barbaros finem fecerunt, donec
 Martinus sufficere ratus per tubam eos revocavit, iraque percitus
 eorum animos mitigavit. Atque ita Persae aegre tandem ab castra
 sua salvi evaserunt, non minus quam decem bellatorum millibus
 in eo conflictu desideratis.

28. Romani autem ex persecutione reversi, testudines reli-
 quasque Persicas machinas circa murum relictas incenderunt; unde
 cum ingens esset flamma excitata, ministri et baiuli, qui ad sil-
 vam caedendam missi erant, cum e longinquo intervallo fumum
 sursum tendentem atque in aëre volutantem essent conspicati,
 confestim miseri ad oppidum contenderunt, existimantes, quod qui-
 dem Nachoragan antea superbe iactarat, moenia conflagrare. Con-
 citato itaque cursu ferebantur; veriti, opinor, ne post festum,

- A. C. 555 πολλῶ τῇ δρόμῳ ἐφέροντο, δεδιότες, οἶμαι, μὴ σφᾶς παράδρά-
 I. I. 29 μοι ὁ τοῦ ἔργου καιρὸς, καὶ ἅπαντα τεφρωθεῖη, πρὶν δὴ ἀν-
 V. 75 τὸν ἀφικέσθαι. ἄμιλλά τε ἦν αὐτοῖς ὑπὲρ τοῦ τάχους, οὐκ
 ἐπισταμένοις ὡς τῇ νικῶντι συμβήσεται πρῶτον τεθνᾶναι.
 ἅπαντες γὰρ ἀμοιβαδὸν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἀλίσκόμενοι, κα-5
 Βτεκτείνοντο, ὥσπερ τοῦδὲ γε ἔνεκα μόνου παραγιγνόμενοι. ἀπο-
 λώλασι τοιγαροῦν οὐ πολλῶ ἐλάσσους τῶν δισχιλίων. τοσού-
 τοις ἀνδράσιν ἐργοπόνοις, καὶ τὰ πολέμια ἤκιστα μεμελετη-
 κόσιν, ἔς τε παρτάξιιν οὐπόποτε ἀφιγμένοις, αὐτομάτου τι-
 νὸς καὶ παραλόγου ὀλέθρου ὁ Ναχοραγὰν αἰτιώτατος γέγονεν, 10
 ἀνόητα παρακελευσάμενος. οὕτως ἄρα ἡ ἀλαζονεία οὐ μόνον
 αὐτοὺς σίνεται τοὺς κεκτημένους, ἀλλὰ γὰρ καὶ οὓς ἂν ἐκεί-
 νοις ὑπηρετεῖν συμβαίῃ καὶ πείθεσθαι. τούτων δὲ ὧδε ξυνε-
 νεχθέντων, οἱ μὲν Ῥωμαῖοι εὐέλπιδες ὑπῆρχον ἐς τὰ μάλι-
 στα, ὡς καὶ αὐτῶν ῥαδίως περιεσόμενοι εἶγε ἄρα καὶ ἀνα-15
 Cμαχεῖσθαι οἱ βάρβαροι πειραθεῖεν. ὅσοι δὲ αὐτῶν ἐν τῇ μάχῃ
 ἐτεθνήκεσαν, (ἦσαν δὲ οὐ πλείους ἢ διακόσιοι,) τούτους δὴ
 εὐπρεπέστατα ἔθαψαν, ὑπερηγόμενοι τῆς προθυμίας, ὡς ἄν-
 δρας ἀγαθοὺς ἀποδεδειγμένους· τοὺς δὲ τῶν πολεμίων νεκροὺς
 σκυλεύσαντες, ὅλων τε ἀφθονον πλῆθος καὶ ἄλλων χρημάτων 20
 περιεβάλλοντο. οὐ γὰρ μόνον ἀσπίδας καὶ θώρακας τυχὸν καὶ
 γορτυτοὺς βελῶν ἔνιοι τῶν κειμένων ἐπεφέροντο, ἀλλὰ στρε-
 6. παραγιγν. R., παραγιγν. vulg. 10. αἴτιος R. 11. ἀνόητα
 R. et Intr. stolide, ἀνόητα vulg. 12. ἐκείνοις om. R. 17.
 τούτους δὲ R. 21. περιεβάλλοντο R. 22. γορτυτοὺς Edd.

quod aiunt, venirent, omniaque ante ipsorum adventum in favillas et cinerem essent redacta. Certabant itaque inter se celeritate, nescientes fore ut qui vinceret, primus moreretur. Omnes enim ex ordine a Romanis capti, obruncati fuerunt, perinde ac si ea tantum de causa venissent. Perierunt itaque non multo pauciores duobus millibus. Tot viris operariis et in re bellica minime exercitatis, quique nunquam in aciem prodissent, ultronei cuiusdam atque inopinati exitii auctor fuit Nachoragan, qui inconsulta imperarat. Usque adeo arrogantia non solum suos possessores, sed et illos, quos eis inservire et morem gerere contingit, perdit. His vero ita peractis, Romani quidem optima spe pleni erant, se in posterum facile superiores futuros, si fortasse barbari proelium instaurare tentarent. Quotquot vero ipsorum in conflictu perierant, (erant autem non pauciores ducentis) eos honestissime sepelierunt, laudata eorum strenuitate, quippe qui ut viri fortiter rem gessissent: hostium vero cadavera spoliaverunt, et ingentem armorum aliarumque rerum vim acquisiverunt. Neque enim scuta et loricas tantum et pharetras nonnulli caesorum gestabant; sed et torques aureos et monilia et inares aliaque id genus muliebria exquisitaque orna-

πτούς γὰρ παγχρύσους καὶ περιδέραια καὶ ἑλλόβια, καὶ ἄλλα A. C. 555
 ἄττα τοιαύδε θηλυπρεπῆ ποικίλματα καὶ περιέργα, ὅποιοις οἱ I. I. 29
 ἐντιμότεροι τῶν Μήδων ἐναγλαΐζονται, τοῦ μᾶλλον εἶναι
 ἀριθῆλοι καὶ τοῦ ἄλλου ὁμίλου ἀποκεκρίσθαι. ὁ δὲ Ναχορα- D
 5 γὰν, ἐπειδὴ αὐτὸν τὰ τε ἐπιτήδεια ἐλεολίπει, καὶ ἤδη χειμῶ-
 νος ὥρα ἐπεγίγνετο, ἐφώκει μὲν αὐτῆς πολεμησεῖοντι, καὶ ἐς
 τότε συσκευαζομένῳ. οὐ μὴν ἔργῳ τὸ βούλευμα ἐπετέλει, ἀλλὰ
 τὸ τῶν Διλιμνιτῶν στυφὸς τῇ ὑστεραίᾳ ἐκπέμψας ἀνὰ τὸ στά-
 10 διον, καὶ ἐς ἐκείνους ὄραν τοὺς Ῥωμαίους ἀναπέους, ταύτη
 ἵοτε δόκησιν παρασχόμενος τοῦ ἐπελεύσεσθαι, αὐτίκα ὕγε σχο-
 λαίτερον ἅμα τοῖς ἄλλοις στρατεύμασιν ἐπὶ Κοταΐσιν καὶ
 Μουχείρισιν ἐπορεύετο. ὡς δὲ πλεῖστον ἤδη τῆς ὁδοῦ προε-
 ληλύθει, τότε δὴ καὶ οἱ Διλιμνῖται λύσαντες τὴν τάξιν, εὐκο-
 λώτατα ἀπεχώρουν, ἅτε δὴ κούφως ἀεὶ ἐσταλμένοι, καὶ ἄλ-
 15 λως ἄλκιμοι καὶ ποδώκεις. παρῆσαν δὲ αὐτοῦ καὶ ἡ ἄλλη
 Περσικὴ ἀπέμοιρα, οἱ δὲ ἐτύγγανον παρὰ τὸν Νέοκνον ποτα-
 μὸν πρότερον ἀπεσταλμένοι διὰ τὴν Μαρτίνον ἀπάτην, ἥπερ P. 106
 μοι ἤδη ἐδῶθήθη. γνόντες γὰρ ὡς ἐνενίκηντο μὲν οἱ Πέρσαι, οἱ
 δὲ Ῥωμαῖοι ἀπάσης ἤδη τῆς χώρας ἐκράτουν, αὐτίκα οἷγε
 20 πορείαν τινὰ διαλανθάνουσαν καὶ τῶν λεωφόρων ἀποκεκρι-
 μένην διανύσαντες εἰς Μουχείρισιν ἵκοντο, τῶν μὲν ἀγώνων
 ἥμιστα μετασχόντες, τοῦ δὲ τῆς φυγῆς αἰσχους πολλῶ ἔτι

1. περιδεράια vulg. 2. ὁποῖους sph. Par. 6. ἐφώκει correctum
 est in mg. Lugd., ἐδόκει idem in ord. et R., Intpr. videba-
 tur. 10. σχολαιότερον R. 11. Κοταΐσιον Edd. 12. ἐπορεύε-
 το R., ἐπορεύοντο vulg. 15. αὐτοῦ κ. ἡ ἄλλη R., κ. ἡ ἄ. αὐτ.
 vulg. 20. ἀποκεκρυμμένην R.

menta, qualibus notabiliores honoratioresque Medi ornari solent,
 ut spectabiliores sint, et a vulgo secernantur. Nachoragan vero,
 cum iam ipsum commeatus aliaque necessaria deficerent, et iam
 bruma immineret, proeliandi quidem desiderium prae se ferebat,
 et ad hoc se comparabat; re tamen ipsa consilium desideriumque
 suum non praestabat; sed Dilimnitarum agmine postridie ad sta-
 dium emisso, et adversa in Romanos fronte stare iusso, eoque ipso
 proelii abs se committendi expectationem excitans, sensim ipse cum
 reliquis copiis Cotaesium et Muchirisidem versus movit. Cum vero
 iam maximam viae partem confecisset, tum et Dilimnitae soluta
 acie facillime abscesserunt, utpote leviter semper armati expeditio-
 resque, et praeterea robusti pedibusque celeres. Adventabat au-
 tem etiam alia ipsius Persici exercitus pars, quae ad Neognum flu-
 vium antea missa fuerat propter Martini dolum, quemadmodum
 supra a me dictum est. Cum enim cognovissent victos quidem esse
 Persas, Romanos vero universa iam regione potiri, confestim oc-
 cultiore itinere et a publicis viis remoto Muchirisidem pervenerunt,

A. C. 555 ἀκλεέστερον μετειληφότες. ἐπειδὴ οὖν ἅπας ὁ στρατὸς ἐνταῦθα
 I. I. 29 ἐτύγγανε ξυναγηγεμένος, τότε δὴ τὸ πλεῖστον τῆς ἰπικῆς
 B δυνάμεως καταλιπὼν, ἰλάρχην τε αὐτοῖς ἐπιστήσας Οὐαφρί-
 ζην, ἄνδρα τῶν παρὰ Πέρσαις γνωριμωτάτων, αὐτὸς ξὺν ὀλί-
 γοις ἐς Ἰβηρίαν ἀπενύστησεν, ὡς ἐκεῖσε διαχειμῶσων. 5

1. ἀκλεεστέρου R. in mg. 2. ξυγεγηγεμένος R. 4. παρὰ add.
 ex R. et Intpr. apud Persas.

conflictuum quidem nequaquam, dedecoris vero ex fuga et quidem
 multo turpius participes. Posteaquam igitur universus exercitus in
 unum convenisset, maiore equitatus parte ibi relicta, et Wafrise,
 viro inter Persas celeberrimo, magistro equitum eis constituto, ipse
 cum paucis in Hiberiam rediit, tanquam ibi hibernaturus.

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ Δ.

AGATHIAE SCHOLASTICI
HISTORIARUM LIBER IV.

ARGUMENTUM.

Iudicium de caede Gubaris, Athanasio quaesitore, instituitur (1). Primum Iustiniani litterae ad Rufinum datae, quibus Gubazem Byzantium mitti iusserat, recitantur (2). Oratio accusatorum adversus Rufinum et Ioannem (3, 4, 5, 6). Vix sedatis vulgi clamoribus, hi longa oratione se defendunt (7, 8, 9, 10). Causa utrimque perorata, Athanasius reos damnatos ad supplicium duci iubet (11). Misimianorum legati auxilium petentes comiter a Nachoragane excipiuntur (12). Insequenti anno Romani, Baraze et Pharsante ducibus, Misimianis bellum inferunt: in finibus Apsiliorum Persarum exercitus iis obviam venit (13). Romani Hunnos Sabiros hoc anno cum Persis militantes ex improviso adorti vehementer premunt; Persarum exercitu superveniente recedunt (14). Interim Elminzur, dux Romanorum a Iustino missus, Rhodopolin, Lazicum oppidum, a Persis olin expugnatum, subito aggressus occupat. Misimiani legatos Apsiliorum pacis causa a Romanis missos occidunt (15). Irati Romani fines eorum invadunt et exercitum vincunt. Victi Tzachar, castellum munitissimum, se recipiunt (16). Quod Romani segniter obsidentes ab Ioanne Dacna, quem Martinus ad eos miserat, novo studio incitantur (17). Centum eorum, Illo duce, explorato itinere, ad oppidum sub ipsa arce situm noctu adscendunt (18). Oppressis per noctis tenebras custodibus, omnes incolas crudelissime trucidant (19). Sed ipsi paulo post a Misimianis cum magna clade detruduntur. Verumtamen Romanis nihilo secius castellum oppugnantibus, Misimiani pacem orant, quam Ioannes concedit (20). Misimianorum rebus compositis, Iustinianus summum imperium Martino abrogatum Iustino tradit (21). Ioannes quidam Afer, venia a Iustino impetrata, nefario dolo a provincialibus pecunias exigit (22). Chosroes Nachoraganem propter cladem ad Phasin urbem acceptam excoriari iubet (23). Digressio de novi Persici imperii regibus (24, 25, 26, 27, 28). Cabadis, Persarum regis, fata cum similibus Zenonis Isauri et Nepotis casibus comparantur. Chosrois, novissimi regis, ingloria mors (29). Sergii interpretis diligentia laudatur. Chosroes per Zichum legatum Byzantium missum inducias cum Iustiniano paciscitur (30).

- A. C. 555 α. Ἐς τοῦτο δὲ νίκης τοῖς Ῥωμαίοις τοῦ πολέμου
 I. 1. 29. κερχωρηκός, καὶ ὡσπερ ἀνακωχῆς τῶν δεινῶν γεγενημένης,
 P. 107 τῶν τε ὄπλων τὸ παραντίκα ἡρεμηκότων, τότε δὴ ἐς ζήτησιν
 V. 76 ἦγετο τὰ ἐπὶ Γουβάζῃ πρότερον τετολημμένα. καὶ τοίνυν ὁ
 Ἀθανάσιος ἐπὶ θώκου τινὸς ὕψηλοῦ καθῆστο εὐπρεπῶς, γλα-5
 μύδα ἐνειμένος, ὡσπερ ἀμέλει οἱ ἀστικώτατοί τῶν ἡγεμόνων.
 παρῆσαν δὲ αὐτῷ ἄνδρες γράφειν τε ἐς τάχος πεπαιδευμένοι,
 καὶ ἐπιτροχάδην ἀναλέγεσθαι τὰ γεγραμμένα· ἄλλοι τε ὑπη-
 ρέται σοβαρώτεροι καὶ ἐμβροίθεῖς, καὶ δαημονέστατοι τῆς τῶν
 Βδικαστηρίων κομψείας, κήρυκές τε μεγαλοβόαι, καὶ οἱ τῶν 10
 μαστίγων ἐπιστάται. ἅπαντες δὲ οὗτοι ἐκ τῶν ἐν Βυζαντίῳ
 ἀρχείων ἐτύγχανον ἀπολελεγμένοι. ἐπεφέροντο δὲ, οἷς τοῦτο
 ἀνεῖτο, δεσμούς τε σιδηροῦς περιανχενίους, κλινοστρόφιά τε
 καὶ ποδοστράβας, καὶ ἄλλα ἄττα ὄργανα κολαστήρια. καὶ μοι
 P. 108 δοκεῖ βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς οὐκ ἀπεικὸς οὐδὲ αὐτομάτως ἀλλ' 15
 ἐμφρονέστατα τοῦ δέοντος ἐστοχισμένος, ζῆν τοιαῦδέ τινα τάξει
 καὶ εὐκοσμίᾳ τὴν κρίσιν προελθεῖν παρακελεύεσθαι, οὐ μόνον ὅ-
 πως οἱ ἐκείνη βάρβαροι, τῶν Ῥωμαϊκῶν σφίσι νομίμων κομπω-
 δέστερον ἀναδεικνυμένων, θανμάζοιεν τε αὐτὰ καὶ ἐπιπλέον ἄρ-
 1. Ἐς R. (Cl.), Lugd. et ed. pr. ὡς, Par. Ὅς. 2. τῶν δεινῶν
 correxi, R. τῶν ἐκείνων, vulg. τῶ (Lugd. mg. τῶν) ἐκείνων.
 — Thucyd. IV. 117. γενομένης ἀνακωχῆς κακῶν καὶ τολαιπωρίας.
 3. τὸ παραντίκα R., παραντίκα vulg. 4. Γουβάζῃ R., Γουβά-
 ζην vulg. 5. θώκου R., θάκου vulg. 6. ἐνειμένος Cl., ἐν-
 ειμένος R. et Lugd., ἐνημένος vulg. 7. αὐτῷ καὶ ἄνδρ. R. 9.
 δαημονέστατοι R. (δαίμ.) et Intpr. scientissimi, δαημονέστεροι
 vulg.

1. **H**ac itaque victoria potiti Romani, et induciis quodam-
 modo a bello factis, armisque confestim conquiescentibus, tum de-
 mum quaestio habita de facinore in Gubazen commisso. Athanasius
 ergo in excelso quodam throno decenter consedit, chlamydem indu-
 tus, quali fere politissimi principes uti solent. Aderant vero ipsi viri
 et scribendi apprime periti, et scripta prompte expediteque legendi,
 aliique ministri severi et graves, et in rebus iudicialibus optime
 versati, praecones etiam altum clamantes, et liectores; omnes hi ex
 Constantinopolitana aula delecti. Proferebant vero in medium ii,
 quibus id commissum erat, vincula ferrea, collaria, compedes et
 tendiculas aliaque id genus instrumenta tortoria. Et quidem mihi
 videtur Iustinianus Imperator non abs re neque temere, sed pruden-
 tissime decori habita ratione, mandasse, ut hoc ordine atque appa-
 ratu iudicium institueretur, non solum ut qui ibi erant barbari, cum
 eis Romanorum instituta magnificentiore apparatu proponerentur,
 ea et admirarentur magisque eorum gubernationi assuefierent: ve-

γεσθαι ὑπὸ τούτων ξυνεθισθεῖεν, ἀλλὰ καὶ ὅπως, εἰ μὲν ὡς μηδί-^{A. C. 555}
 σας πρότερον ὁ Γουβάζης δικαιοτάτα φανείη ἀνηρημένος, μηκέτι^{I. I. 29}
 ἀνιῶντο οἱ Κόλχοι, μηδὲ ὡς τι δεινὸν πεπονθότες ἀγανακτοῦεν.
 εἰ δέ γε ἅπαντα καταφυσάμενοι, καὶ ἄδικον μίasma δρᾶσαν-
 5τες ἄλοῦεν οἱ ἀπεκτονότες, οὕτω τε καταδiciaιτηθέντες, καὶ ὑπὸ
 κήρυκι πομπῆ ἀνὰ τὰ πλήθη περιηγμένοι, εἶτα τῷ παλαμναίῳ **B**
 ξίφει, ἁπάντων θεωμένων, καρατομηθεῖεν, τότε δὴ μεῖζόν τι
 δόξειεν εἶναι τὸ πέρας, καὶ διπλασίων ἢ τιμωρία. ἡπίστατο
 γὰρ ὡς, εἰ μὲν οὕτω πως ἐν ἀπορρήτῳ βαρβαρικώτερον Ῥού-
 10στικόν τε καὶ Ἰωάννην διαφθαρεῖναι παρικελεύσοιτο, οὐκ
 ἀποχρώντως ἠγήσασθαι ἂν τοὺς Κόλχους τὴν ἔβριν αὐτοῖς
 ἀπεσκενάσθαι, οὐδὲ προσήκουσαν ποινήν κομίσασθαι τῶν ἡμαρ-
 τημένων. δικαστηρίου δὲ καταστάτος, καὶ ἀντιλογίας ἐκατέ-
 ρωθεν προσελθούσης, καὶ τῶν ὑπηρετῶν ἄνω τε καὶ κάτω δια-
 15τότων, καὶ ὅπως τῶν κρινομένων ἕκαστος ἐν κόσμῳ ἐστήξει
 καὶ ἀποκρινεῖται διαταπτομένων, ὄγκον τε δικαστικοῦ φαινο-**C**
 μένου, καὶ μεγαληγορίας ἀκονομένης, καὶ ἐπὶ τούτοις τοῦ
 ὀλέθρου φρικωδέστερον ἐπιγιγνομένου· τούτων δὴ οὖν οὕτω ^{V. 77}
 20πρασσομένων, ἕτερόν τι αὐτοῖς μεῖζον καὶ μάλα εἰκότως φα-
 νοεῖσθαι τὸ χρῆμα ἐγίνωσκε, καὶ τάχα τὴν ἀξίαν τοῦ ἐπικλή-
 ματος ὑπερβάλλον. ταῦτα γὰρ καὶ τοὺς ἐν Βυζαντίῳ ἄστους,

5. οἱ ἀπεκτονότες R., art. om. vulg. 8. Lugd. mg. ἴσ. τέρας.
 14. διατιτότων vulg. ex con. in mg. Lugd., lutpr. *ultra citroque*
curstantibus, διατιτότων R. et Lugd.

rum etiam ut, si quidem Gubazes defectione antea ad Medos ten-
 tata caesus fuisse deprehenderetur, non amplius eius caedem dole-
 rent Colchi, neque ut gravi malo accepto indignarentur. Si vero in-
 terfectores per falsam criminationem facinoris piacularis perpetrati
 convincerentur, ipsis publico iudicio damnatis, et praeunte ac
 proclamante praecone per exercitum circumductis vindiceque gladio,
 omnibus spectantibus, capite truncatis, atrocior barbaris rei exitus
 et duplicatum supplicium esse videretur. Sciebat enim, si clande-
 stina nece barbaricum in morem Rusticum et Ioannem e medio tolli
 mandasset, existimaturos Colchos, iniuriam, quam acceperant, non
 satis pro eo ac. debet vindicatam, neque satis graves de crimine poe-
 nas sumtas fuisse. Iudicio vero pro tribunali instituto, et causa utrim-
 que disceptata, et ministris iudicariis ultra citroque commeantibus,
 utque actores et rei apte suo ordine interloquantur procurantibus,
 versante etiam ob oculos maiestate iudiciali et grandiloquentia au-
 res feriente, coque omni apparatu mortem imminentem horribilio-
 rem efficiente; his, inquam, omnibus ita peractis, rem ipsam maius
 aliquid atque atrocior barbaris esse repraesentaturam, et fortasse
 criminis admissi meritum excedens. Haec enim etiam ipsos cives
 Byzantinos, tametsi frequenter illic contingant, percellunt, atque

A. C. 555 καίτοι θαυμά ἐκεῖσε γιγνόμενα, καταπλήττει καὶ ἐξίστησι τῶν
 I. I. 29 φρονημάτων, μὴ τί γε βαρβάρους καὶ οὐκ εἰθισμένους.
 τοῦτων μὲν οὖν ἕνεκα, οἶμαι, Ῥωμαϊκὸν δικαστήριον, μᾶλλον
 μὲν οὖν Ἀττικώτατον, ὑπὸ τῇ Κανκασῶ ξυνεκροτήθη.

β'. Τότε δὲ Ῥούστικὸς τε καὶ Ἰωάννης, ἐκ τοῦ δεσμοῦ-5
 τηρίου ἠγμένω, ἀνὰ τὸ λαιὸν μέρος ἐστήκατον, οἷα δὴ φεύ-
 D γοντε. ἐπὶ θάτερα δὲ παρῆσαν κατηγορησείοντες τῶν Κόλχων
 οἱ ἐμφρονέστατοι, καὶ ἤδη ἐκπλείστου τὴν Ἑλλάδα φωνὴν ἐκ-
 μεμαθηκότες. ἐδέοντο δὲ πρότερον τὴν παρὰ βασιλέως ἐπιστο-
 λὴν ἐν κοινῷ ἀνακηρύττεσθαι, ἥπερ ἐτύγχανε πρότερον οἷο
 Ἰωάννης τούτων δὴ περὶ τοῖς στρατηγοῖς διακομίας· ἀλλὰ
 γὰρ καὶ τῷ διαιτητῇ ξυνδοκοῦν, γεγωνότερόν τις αὐτὴν τῶν
 ἐς τοῦτο τεταγμένων διεξῆμι, ὧδέ πως ἔχουσαν „ἄπιστον μὲν
 καὶ παράλογον τὸ πρὸς ὑμῶν ἀνηγγελμένον, ὡς ἄρα βουλομέ-
 νη ἐστὶ τῷ Γουβάζῃ, τὰ πάτρια ἔθη καταπροεμένω καὶ τοὺς 15
 ἐν ἅσιν ὁμόφρονας καὶ ἀνέκαθεν ἠγεμόνας, τοὺς Ῥωμαίους
 P. 109 φαιμέν, ἐπὶ τοὺς ἐχθίστους τε καὶ ἀλλοτριωτάτους καὶ πρὸς
 γε τὰ ἐς θεὸν ἕτερογνώμονας μεταχωρήσαι, καὶ ταῦτα οὐδὲν
 ὀτιοῦν ἐξ ἡμῶν ἄχαρι προπεπονθότι. πλὴν ἄλλ' ἐπειδὴ γινώ-
 σκομεν τὰ ἀνθρώπεια παλίμβολά τε καὶ ὄλισθηρά, καὶ τῇ ποι-20
 κιλίᾳ τῶν παρεπιπτόντων συμπεριάγεσθαι περνεκῶτα, οὐ παν-
 τάπασιν ἀπιστεῖν ἠθήμεν χρῆναι, οὐδὲ μεθεῖναι μὲν τὸ φυ-

2. μὴ τί γε R., μῆτοι γε vulg. καὶ ins. ex R. et Intpr. 8.
 ἐκμεμαθ. R., μεμαθ. vulg. 9. πρῶτον R. 12. γεγωνότερον
 R. (Cl.), γεγωνότερον vulg.

extra se ponunt, nedum barbaros iis non assuetos. His igitur, ut arbitror, de causis Romanum, immo vero Atticissimum, tribunal ad Caucasum fuit indictum.

2. Tum vero Rusticus et Ioannes e carcere producti, ad sinistram partem sunt constituti, utpoti rei; ex adverso stabant actores, qui eum criminaturi erant, Colchorum sapientissimi, quique iam a multo tempore Graece loqui didicerant; ac primum quidem postularunt, ut litterae Imperatoriae publice recitarentur, quas antea Ioannes de hisce rebus ad praefectos exercitus attulerat. Quod quidem postulatum cum et iudici probaretur, quidam ex iis, qui ad hoc erant designati, altiore voce eam recitavit; sic habentem: „Incredibile quidem mihi absurdumque videtur, quod a vobis nuntiatur, Gubazi deliberatum esse, patriis moribus relictis, et iis qui unius eiusdemque sunt cum ipso in omnibus sententiae; veteribus suis ducibus, Romanis inquam, desertis, ad inimicissimos alienissimosque atque adeo diversae a nobis religionis homines desciscere, et quidem cum nulla nostra in se iniuria sit provocatus. Verumtamen cum sciamus humana omnia esse instabilia et in lubrico posita, proque varietate incidentium rerum circumagi ac rotari solere, non plane derogant-

λάξασθαι τὰ παρ' ἐκείνου εἴτε ἴσως [διανοηθέντα μόνον] εἴτε A. C. 555
 πάντως βεβουλευμένα, καταλιπεῖν δὲ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς φρον- I. I. 29
 τίδα περιττὴν καὶ ἀμφιβρόχους ἐννοίας, ἐπ' ἀδήλω ἔτι κειμέ-
 νου τοῦ τέλους. καίτοι ἀλλόκοτόν τι καὶ ταραχῶδες τὸ μη-
 5 δαμῶς ἐφ' ὄψεσιν βεβαιότατα πεποιθέναι, ἀλλ' ὑποψίας ἀεὶ
 καὶ δέϊματος εἶναι μεστόν, καὶ ἐπ' αὐτοῖς δῆπου τοῖς ξυνη-
 θεστάτοις. ὁμως (ἐν ἅπασιν γὰρ τοῦτο νικᾷ) ἐπόμεθα καὶ B
 ἡμεῖς τῇ φύσει, καὶ ἀπιστοῦμεν. ὡς ἂν δὲ μήτε προπετώσ
 ὤμόν τι καὶ ἀπηγές δράσοιμεν ἐπὶ Γουβάζῃ, μήτε τῇ οὐκ
 10 οὐκίκατι δῆθεν ἀναπεπεισμένοι μαλθακισθεῖημεν, ἀλλ' ἐκφύγοι-
 μεν τὰς ἐκατέρωθεν μεταμελείας, εὐβουλόν τι ἡμῖν κατεφάνη
 καὶ μέσως πῶς ἔχον, ἐνταῦθα τὸν ἄνδρα παραγενέσθαι. στέλ-
 λειν τοῖνυν αὐτὸν τὴν ταχίστην, εἴτε βουλόμενον, εἴτε ἡναγ-
 κασμένον. εἰ δέ γε ὑμᾶς ταῦτα ἐθέλειν ἐγνωκῶς ἀντισταίῃ, καὶ
 15 ἀπαναίνοιτο τὴν πορείαν, ἐπιλαμβανομένων τε ὑμῶν καὶ ἐλ-
 κόντων, (καὶ γὰρ τοῦτο ποιεῖν ὑμῖν τούντεῦθεν ἔξεσται,) εἰ δὲ
 διωδοῖτο καὶ ἀντεπιφέροιτο, καὶ ὅτῳ γοῦν τρόπῳ τὰς χεῖρας C
 ἀντάροι, τότε δὴ ἔσομεν περιφανεῖς τοὺς ἐλέγχους τῶν μελε-
 τωμένων, καὶ τολοιπὸν ἐν τοῖς πολεμιωτάτοις τετάξεται,

1. διανοηθέντα μόνον ins. ex coniectura: siquidem palam est excidisse participium ad βεβουλευμένα relatum; quae ille sive cogitavit, sive perficienda sibi proposuit. R. pro εἴτε ἴσως εἴτε habet: εἴτε ἴσθι εἴ τῳ. Inpr. quae huic sunt aut alteri cuiquam prave consulta, scilicet ex hariolatione. 10. μαλθακισθ. R. 12. ἐνταῦθα om. R. 15. ὑμῶν om. R. 16. τούντεῦθεν R., ἐντεῦθεν vulg.

dam esse nuntio vestro fidem duximus, neque committendum, ut ea quae sive cogitavit tantum, sive plane statuit, non praecaveamus; ingentes nobis ipsis curas, et ambiguum fluctuantemque incertitudine eventus animum retinentes. Et profecto absurdum est ac molestum nemini plane firmiter fidere, sed suspicione semper metuque laborare, etiam de iis qui nobis sunt intimi. Nihilominus (in omnibus enim hoc vincit) sequimur etiam nos naturam, et diffidimus. Ne vero praecipitanter crudele aliquid et saevum in Gubazen statuamus, neve contra indecenter aliquid hac in re faciendi metu adducti enervemur remissioresque videamur; sed potius poenitentiam utrimque imminentem subterfugiamus, consultum nobis et medio cuidam moderationique tenendae convenientius est visum, huc hominem adduci. Mittite itaque eum quam citissime, sive volentem sive coactum. Quodsi ille voluntate vestra intellecta restiterit, et ire detrectaverit, apprehendentibusque vobis et protrahentibus (nam et hoc vobis tum facere licebit) propulset et reluctetur, aut quocumque tandem modo manus vobis intulerit, tum demum manifesta habituri sumus rerum, quas molitus fuerit, indicia, et in posterum inter eos, qui maxime hostes sunt, censebitur, adeo ut si

A. C. 555 ὥστ', εἴ ποῦ τις αὐτὸν τοιαῦτα τολμῶντα καὶ ἀποκτεῖνοι, οὐ-
 I. I. 29 δὲ τοῦτο ἡμῖν ἐσόμενον ἄπο τρόπου, οὐκοῦν οὐδὲ ποινὰς ὁ
 δράσας ὑφέξει τοῦ ἐγγειρήματος. οὐ γὰρ ὡς μαιφόνον αὐτὸν
 κολαστέον, ἀλλ' ὡς τυραννοκτόνον ἐπαινετέον." ἡ μὲν οὖν
 παρὰ βασιλέως ἐπιστολὴ τοιαύδε ἄττα ἐγκελευσαμένη διέγνωστο. 5

γ'. Ἀντίκα δὲ οἱ ἄνδρες τῶν Κόλχων, οἳ δὴ πρὸς τὸ
 κατηγορεῖν ἐτετάχατο, ἐπειδὴ αὐτοὺς ὁ δικαστὴς ἐψηφίζετο
 Δτὰ σφέτερα αὐτῶν δικαιώματα ἢ βούλοιντο προτιθέσθαι, οἳ δὲ
 προθύμως εἶχοντο τοῦ ἐπικλήματος, καὶ ἐλέξαν τοιάδε: „Ἀπό-
 χρη μὲν, ὃ δικαστὰ, τὸ τετολμημένον, εἰ καὶ μηδὲν ὅτιοῦν 10
 φήσαιμεν, ποινᾶς ταῖς μεγίσταις ὑπάγειν τοὺς δεδρακότας·
 πλὴν ἀλλὰ τοῖς ὑμετέροισι νόμοις δοκοῦν τὸ χρῆναι καὶ τῶν
 ἐμφανῶν πέρι καὶ μεγίστων ἀδικημάτων μὴ πρότερον τὰς κρί-
 σεις ἐκφέρειν, πρὶν ἂν καὶ λόγῳ τὰ πραχθέντα διαγορευεῖν,
 ἤκοιμεν νῦν ἐροῦντες μόνον ἀμωσγέπως τὰ γεγενημένα. οὕτω 15
 γὰρ ἂν καὶ ἡμῖν διανυσθῆσεται τὸ νενομισμένον, εἰ καὶ τὰ
 τῶν λόγων εἶεν ἀπλᾶ καὶ ἥκιστα κεκοιμψευμένα, καὶ οἶα τοῦ

V. 78 μεγέθους τῶν εἰρηασμένων μὴ ἐξικνεῖσθαι. ποῖα γὰρ αὐτοῖς
 P. 110 λελεῖψεται σκῆψις, ἄνδρα τοσοῦτον, φίλον ὑμῖν καὶ συνήθη
 καὶ σύμμαχον καὶ ὁμοδίαιτον καὶ ὁμόσπονδον, καὶ ταυτὰ 20
 περὶ τὸ κρεῖττον φρονοῦντα, καὶ τί δὲ οὐχὶ τῶν οἰκειοτάτων
 κεκτημένον, ἀναίδην οὕτω διαχειρισαμένους, καὶ πολλῇ τῇ δυσ-
 10. ὃ δικασταὶ R, Intrp. iudices. 12. ὑμετέροις correxi, ἡμε-
 τέροις omnes. 15. τοίνυ R. pro νῦν. Num τὸ νῦν? 16.
 ἂν om. R. 22. ἀναίδην. Sic Intrp. impudenter, ἀνέδην R. et vulg.

quis eum talia audentem etiam interfecerit, ne hoc quidem immerito factum censebimus, neque percussor facinoris sui poenas luet; utpote non ut homicida puniendus, sed ut tyrannicida laudandus.“
 Imperatoriis itaque litteris talia quaedam mandari est cognitum.

3. Statim vero viri Colchici instituendae accusationi designati, cum iudex ipsis permisisset, ut causae suae praesidia, si vellent, in medium adferrent, alacriter criminationem sunt adorsi, in haec verba: „Scelus ipsum perpetratum, o iudex, aperte, etiam nobis tacentibus, clamitat auctores gravissimis suppliciis esse obnoxios: ceterum cum legibus vestris ita cautum sit, ut ne de manifestis quidem maximisque criminibus sententia feratur, donec facta ipsa plana oratione explicata fuerint; venimus nunc quae facta sunt simpliciter exposituri. Ita enim etiam a nobis praestabitur quod lege cautum est, etiamsi oratione utamur simplici minimeque ornata, quaeque magnitudinem criminum admissorum nequaquam exaequet. Quaeenam enim excusatio suppetere potest iis, qui talem virum, amicum vobis et familiarem, societate belli et foederum coniunctum eademque vobiscum de Deo sentientem, et quid non eorum quae vobis familiaria sunt consecutum, nefarie adeo interfecerunt, tantamque adversus vos hostilitatem declararunt, hostium gratiam demerendo?

μετεία χοῆσθαι καθ' ὑμῶν φωραθεῖσι, τῇ τοὺς ἐχθροὺς τε- A. C. 555
 θεραπευκῆναι; βασιλεὺς γὰρ ὁ ἀνηρημένος, ὃ δικαστὰ, καὶ I. I. 29
 ἔθνοὺς οὐκ ἀγεννοῦς, καὶ πρὸς ἀρετὴν ἐνεργότατος, καὶ τὰ
 Ῥωμαίων στέργων ἀεὶ πολλῷ μᾶλλον τῶν ἀπεκτονότων. ἀνα-
 5 τετραράφεται δὲ τὰ Κόλχων πράγματα καὶ διεξήδη, ἀληθέστε- B
 ρον δὲ τὰ κοινὰ, εἴ γε μέρος τι καὶ ἡμεῖς οὐκ ἐλάχιστον τῆς
 ὑπερκόου τυγχάνομεν ὄντες. καὶ διόλωλεν ὑμῖν τὸ ἀκραιφνές
 τῶν καθεστώτων καὶ ἄπταιστον, καὶ κατὰ πολὺ τῆς οἰκείας
 δυνάμεως μειονεκτεῖσθε· πολιτεία δὲ μὴ διὰ πάντων ἐρῶ-
 10 μὲνη, ἀλλὰ βραχεία γοῦν τινι μοίρᾳ σφαλεῖσα, οὐκέτι συνε-
 στάναι δόξειεν ἂν προσηκόντως, τὸνναντίον μὲν οὖν καὶ αὐτὴν
 ψεύδεται τὴν ἐπωνυμίαν, τὸ ἐντελῶς ἔχειν ἀφηρημένη. ταῦτα
 δὴ οὖν ἴπαντα δράσαντες, οὗ φασι δεῖν ὑμᾶς τὸ πραχθὲν εἶ
 καὶ δεινὸν εἶη σκοπεῖν, μόνην δὲ τὴν γνώμην καθ' ἣν εἴργα-
 15 σται διερευνᾶν καὶ προσίεσθαι, καὶ διὰ τινων ἀφανῶν τε- C
 κμηρίων καὶ οἶον εἰκότων χωροῦντας, ἀναπλάττειν ταῖς ἐνοίαις
 εὐεργεσίαν ὑμῖν αὐτοῖς ἐντεῦθεν προσγεγενημένην, ἣ τῷ σαφεῖ
 μᾶλλον τῆς βλάβης καὶ τοῖς ἔργοις ἀποδεδειγμένῳ πιστεύειν
 αἰρεῖσθαι. ταῦτα γὰρ δὴ τὰ σοφίσματα καὶ πρὸ τῆς δίκης
 20 πολλακίς διαθρολλοῦντες, παράγειν τοὺς πλείστους ἠγοῦντο.
 εἰ τοίνυν καὶ παρὰ τοὺς ἀγῶνας τοιαῦτα προσφεῖεν, γινωσκόν-

1. καθ' ὑμῶν R., Intpr. *adversum vos*, καθ' ἡμῶν vulg. θε-
 ραπευκῆναι R. 5. τῶν K. R. ἐξήδη R. 11. δόξειεν R.
 13. ἡμᾶς R. 16. καὶ ante οἶον om. R. 17. εὐεργεσίαν sph. Par.
 μᾶλλον ἢ τῷ σαφεῖ coni. Cl., Intpr. *ut potius confingatis — quam*
ex iacturae perspicuitate etc. 18. ἀποδεδειγμένην R.

Rex enim erat, qui interfectus est, o iudex, et gentis non ignobilis et strenuus virtutis cultor, et Romanorum studiosus semper multo magis quam interfectores. Eversae iam sunt Colchorum res et collapsae, immo potius publicae, siquidem pars quaedam etiam nos neque minima subditorum sumus, deperitque vobis rerum vestrarum integer atque inoffensus status, potentiaque vestra vehementer est imminuta; res publica vero, quae non omnibus suis partibus est valida ac firma, sed vel exigua sui parte labefactata, recte iam ultra consistere non potest; e contrario vero falsam appellationem usurpat, quippe quae integritate perfectioneque sua est privata. Horum itaque omnium cum ipsi sint auctores, aiunt non debere vos factum ipsum tametsi atrox considerare, sed tantum, qua mente consilioque factum sit, investigare atque admittere, et ex obscuris quibusdam et quodammodo verisimilibus argumentis repraesentare animis vestris beneficium inde acceptum, potius quam evidenti damno, quodque re ipsa experimur, fidem accommodare. Haec itaque commenta fallaciasque etiam ante iudicium institutum frequenter in vulgus iactantes multorum animis se fucum fecisse arbitrabantur. Quodsi vero in ipso iudicio haec ipsa proponant, intelligant, o iudex,

A. C. 555 των, ὡς δικαστὰ, ὡς οὐ Ῥωμαϊκὸν οὐδὲ δίκαιον τὸ μὲν ξι-
 1.1.29 φανὲς οὕτω καὶ προὔπτον ἀδίκημα παραλιπεῖν, ἀδύλοισ δὲ
 μᾶλλον αἰτίαις ἄλλως αὐτοῖς μεμηχανημέναις ἐξαπατηθῆναι.
 οὐ γὰρ ἀνεκτέον αὐτῶν, ὡς μὲν ἀπεκτόνασι τὸν ἄνδρα διαρ-
 D ῥήδην φασκόντων, ὠφέλειαν δὲ μεγίστην ἐνθένδε τοῖς κοινοῖς⁵
 πεπορισθαι πράγμασι τερατενομένων. πῶς γὰρ ἂν τὰναντία
 συσταῖεν σφίσι αὐτοῖς, ἢ πῶς, τὴν πράξιν δεινὴν ἀποκα-
 λοῦντες, ἐπαινεσόμεθα τὴν δράσασαν γνώμην, ὡς τοῦ συνοί-
 στοντος ἐστοχασμένην; πάλαι γὰρ ἀλλήλοισ ἀποκεκριμένω τυγ-
 χάνετον ὠφέλεια καὶ παρανομία, ὡμότης τε καὶ δικαιοσύνη¹⁰
 διεστηκότα καὶ ἄμικτα καὶ ὁμοσε χωρεῖν οὐπόποτε πεφνκότα.

δ'. „Εἰ δέ γε καὶ γυμνὴν τὴν διάνοιαν ἐξεταστέον, φανή-
 σονται καὶ ταύτῃ δύσνοι καὶ κάκιστοι, ὡς δὴ τὰ τοὺς Πέρ-
 σας ἀρέσκοιτα βεβουλευμένοι ὥστε οὐδὲ Ῥωμαίους ὀνομά-
 ζειν τούσδε τοὺς μαιφόνους προσήκει, οὐδὲ ὡς ὁμοφύλοισ¹⁵
 P. 111 μετ' εὐνοίας διαιτητέον αὐτοῖς, ὅτι μὴ καθάπερ λίαν ἐχθρί-
 στοισ, ἐπεὶ καὶ ἤδη τῷ κοινῷ τῆς φύσεως νόμῳ μεμερισμένοι
 τυγχάνουσι, καὶ μὴπω τῷ παρ' ὑμῖν γεγραμμένῳ. τὸ γὰρ
 ἀντίπαλον καὶ ἀλλότριον τοῖς ἔργοισ γνωρίζεσθαι χρῆ, οὐ τῷ
 πορρωτέρῳ τετάχθαι. ὁ δὲ, οἷς ἂν ἤσθεῖεν οἱ δυσμενεῖς, ταῦτα²⁰
 προὔργον ποιούμενος, πολέμιος ἂν κριθεῖη δικαίως, καὶ συμ-

11. καὶ ὁμοσε — πεφνκότα om. R. et Intpr.
 12. τὸς Πέρσαις vulg.

13. τοὺς Πέρ-

20. πόρρω R.

neque Romanum neque iustum esse, adeo aperta manifestaque iniuria neglecta, incertis potius de causis, quas ipsi frustra commentari sunt, falli. Neque enim ferendi sunt, qui interfectum quidem abs sese virum hunc aperte fatentur, maximam vero ex hac caede utilitatem ad publicum pervenisse prodigiose mentiuntur. Quo pacto enim consistere possint sibi ipsis contraria? aut quo pacto factum ipsum atrox appellantes, animum eius, qui id perpetravit, laudabimus, tanquam publicum bonum spectantem? Sunt enim haec quam remotissime inter se disiuncta et insociabilia; et neque unquam simul subsistere possunt utilitas et iniquitas, crudelitas et iustitia.

4. „Quod si vero etiam nudus ipsorum animus est explorandus, hoc quoque ipso maligni nequissimique esse convincuntur, quippe qui consilia Persis grata agitarint, adeo ut ne Romani quidem sint appellandi isti sanguinarij, neque amica societas cum iis tanquam popularibus sit habenda: sed summi potius hostes sint censendi; quandoquidem etiam nunc communi naturae lege sunt seiuncti, tametsi nondum a vobis scripta. Adversarii enim atque hostes ex factis sunt aestimandi, non ex locorum disiunctione. Hic vero, quae grata sint hostibus summo studio procurans, me-

παρῆ, κἄν συστρατεύοιτο, κἄν ὡς ἐγγύτατά τῆ γενεῖ συν- A. C. 555
 ἦπται. ἀλλὰ γὰρ οὐ φίλον οὐδὲ βασιλέα φασὶν ἀπεκτονέαι, I. I. 29
 πόλεμιον δὲ μᾶλλον καὶ τύραννον καὶ τὰ Περσῶν ἐσπουδα-
 κίτα. πρὸς τοῦτο γὰρ ἐλληκάσι παρανομίας, ὡς μηδισμοῦ διώ-
 σκειν τὸν κείμενον· καὶ περιέστηκε τῆ δειλαίῳ μηδὲ τεθνηκότι
 τῶν δεινῶν ἀπηλλάχθαι, ἀλλὰ νῦν προδοσίας φεύγειν γραφὴν B
 ὅτε μηδὲν πλεον εἴξει νικῶν. ποῖος δὲ νόμος ἢ παρ' ὑμῖν ἢ
 παρὰ βαρβάροις ἐπαινέσειεν ἂν κατηγορίαν ἐν ὑστερόφῳ τῆς κρί-
 σεως γιγνομένην; κριταὶ γὰρ αὐτοὶ καὶ δυσμενεῖς καὶ κα-
 10 τήγοροι, καὶ ἅμα πάντα καταστάντες, τιμωρίαν μὲν ἀνεξε-
 τάστως τῆ μηδὲν ἡμαρτηκότι προσήγαγον, ὁποῖαν εἰκὸς ἦν
 ὑποσχέιν τὸν ὡς ἀληθῶς τυραννίδος ἀλόντα. ἤκουσι δὲ νῦν,
 δέον ἀπολογεῖσθαι, κατατιώμενοι τὸν ἡδικημένον· καίτοι ἐ-
 χορῆν αὐτοὺς πρὶν ἀνελεῖν, εἴ γε ταῖς αἰτίαις ἐπεποίθεσαν, ἐμ-
 15 βρανῶς τὴν πρὸς αὐτὸν ἐνοστήσασθαι δίκην, καὶ πρώτους ἐγ-
 καλεῖν, ἀλλὰ μὴ νῦν κατηγορημένους ἀντεγκαλεῖν. εἰ γὰρ τοῦτο C
 πᾶσιν ἐφεῖται, τί δήποτε ἄρα μὴ καὶ ἡμεῖς τοῦσδε τοὺς μαι- V. 79
 φόνους αὐτοχειρίᾳ διεχορησάμεθα; παρὸν ἡμῖν, πρὸς δίκην τυ-
 χὸν ἀγομένοις, ἀντεπιφέρειν αὐτοῖς καὶ τεθνηκόσι τὰ παρ'
 20 αὐτῶν πρότερον ἡμαρτημένα, καὶ ταύτῃ πειρᾶσθαι δεικνύειν

1. συστρατεύσοιτο R. 4. παρανομίας R. et Intpr. eo *vesaniae*,
 7. Pro νόμος R. *γενόμενος*. παρ' ὑμῖν Lugd. et Intpr.
apud vos, παρ' ἡμῖν R. et Par. 9. γιγνομένην R. Post
δυσμενεῖς iterat *αὐτοὶ* vulg. 10. ἀνεξετάστως R. et Intpr.
indicta causa, ἀνεξετάστῳ vulg. 15. πρώτῳ R. 16. κα-
 τηγορουμένους R.

rito hostis est iudicandus, etiamsi praesto sit, unaque militet, quan-
 tumvis etiam quam proxime genere sit coniunctus. At vero, non
 amicum sese, non regem interfecisse dicunt, sed hostem potius et
 tyrannum et Persarum studiosum. Eo enim iniustitiae iniquitatis-
 que pervenerunt, ut Medismi accusent mortuum; eoque iam miser
 redactus est, ut ne mortuus quidem a malis sit liber, sed nunc
 prodicionis insimuletur, cum ei victoria nihil est profutura. Quae-
 nam vero lex sive apud vos sive apud barbaros laudaverit accusa-
 tionem post iudicium factam? Iudices enim ipsi, et hostes et ac-
 cusatores, omniaque simul facti, supplicium indicta causa de im-
 merente sumpserunt, quale par erat sumi de eo, qui revera tyran-
 nidis esset convictus. Prodeunt vero nunc, cum defendi oporteret,
 accusantes hominem iniuria affectum. Oportuisset vero illos, pri-
 usquam ipsum interficerent, si modo accusationibus suis fidebatur,
 aperte in eum actionem instituere, primosque in ius vocare, non
 vero nunc accusatos recriminari. Si enim hoc omnibus licet, cur
 non etiam nos istos carnifices nostris manibus interficimus, cum
 liceat nobis in ius fortassis adductis recriminari contraque obicere
 ipsis etiam mortuis, quae antea ab ipsis fuerunt commissa? Atque

A. C. 555 τὸ εὐλόγως ἀνθημαρτηκέναι; μᾶλλον γὰρ ἡμεῖς, ἐπὶ σαφέσει

I. 1. 29 τοῖς προὔπηρημένοις χαλεπήναντες, ἐνδίκως ἀν' ἡμυνόμεθα τούτους· καὶ τὰ τῆς ἀντιλογίας προσηκόντως ἐχώρει. ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ἡμῶν οὐδὲ πρὸς ἑτέρων τὰ τοιαῦτα τολμᾶσθαι χρεῶν, εἴ
 D γε κατὰ τοὺς πατρίους ὑμῶν νόμους πολιτευτέον. φέρε γὰρ εἰς τοῖς βουλομένοις ἐξῆ τούτους οἰκείους δυσμενεῖς οὕτω πως ἀθρόον ἀποκτινύναι, καὶ τοῦτο πολλάκις γιγνόμενον μέχρι τοῦ ἐπ' ἄπειρον ἤδη τολμᾶσθαι προσενεχθεῖη, πῶς ἀν' ὑμῶν τὸ γοῦν κρίνειν ἀδεῶς ἐν βεβαίῳ διάμενοι; ἀπάντων γὰρ ἀναιρούων τε καὶ ἀναιρουμένων, καὶ ταῖς ἀντεπιβουλαῖς χοῆσθαι κατ' 10 ἀλλήλων θαρσύνοντων, οὐκ ἀν' φθάσσετε τὰς τιμωρίας ἐπάγοντες, ἀλλὰ διαφθαρεῖται μὲν εἰκῆ τὸ δμοφύλον, προἰσφαιρήσει δὲ τὸν τῆς ἐξετάσεως καιρὸν ἢ τῶν ἀντιδρώντων ἐκάστοτε παρανομία.

ε'. „Καίτοι τί δεινὸν εἶναι φασιν, εἴπερ ἐνὸς ἀνδρός καὶ 15 τούτου προδότου διαφθαρέντος, ἅπαν ὑμῶν τὸ συμμαχικὸν σωφρονεστέρον καθεστήξει; προδοτῶν μὲν οὖν ὡς ἀληθῶς καὶ

P. 112 πλείστων ὄσων ἀπολλυμένων, εἰ καὶ μηδὲν ἕτερον τῶν ὠφελίμων τοῖς ἀνηρηκόσι προσγένοιτο, ἀλλ' αὐτὸ γε τὸ τοῦς τοιούτους θνήσκειν ἀρκούντως ἔχει πρὸς ὄνησιν. εἰ δὲ προδοσίας 20 μηδαμῶς ἀποδεδειγμένης, ἠφάνισται τις ἀθρόον τῶν σφόδρα λογίμων καὶ τετιμώρηται, καθάπερ διαφανῶς ἐγνωσμένος, πῶς
 2. ἡμυνόμην R. 4. πρὸς ἑτέρων R., παρ' ἑτέρων vulg. τοιαῦτα R. 5. ἡμῶν R. 9. διαμένοι Cl., διαμένει R., διαμείνη vulg. 16. ὑμῶν correxi, ἡμῶν R. et vulg. 19. προσγένηται R.

ita conari probare, iure nos scelus scelere compensasse? Multo enim gravius nos rebus manifestis antea perpetratis irritati, merito nos ulcisci possimus; atque ita contentio recte procedat. Sed neque a nobis, nec ab aliis talia patrari oportet, si modo secundum patrias leges vobis est vivendum. Age enim, si quibus libitum fuerit, licuerit privatos suos inimicos sic confestim interficere, eoque saepius facto in infinitum crescat haec audacia, quo pacto tandem vobis libere intrepideque iudicandi potestas integra permaneat? Cum enim omnes et interficiantur et interficiantur, mutuasque sibi insidias impune struere audeant, neque vos supplicium de eis sumere poteritis: quin potius tota gens contribulis temere est interitura, quaestionisque habendae occasionem praeripiet malum semper malo vindicantium protervia.

5. „Atqui quid mali, inquit, si uno homine et quidem illo proditore interfecto, omnes nobis belli societate coniuncti moderatius se gerant? Proditoribus sane etiam quamplurimis e medio sublatis, etiamsi nihil aliud utilitatis ad interfectores redeat, ipse tamen talium interitus abunde satis per se est fructuosus. At vero si prodicione nequitiam demonstrata confestim vir aliquis maximi nominis e medio tollatur supplicioque afficiatur, perinde atque

ἂν ὑμῖν ἐνθένδε τὸ συμμαχικὸν σωφρονήσειε; πῶς δὲ οὐκ ἂν A. C. 555
 μᾶλλον καὶ διαλύσαιεν τὰ συγκείμενα, εἴ γε κοινωνοὺς ὑμᾶς I. I. 29
 ὑπάρχειν τοῦ μιάσματος οἰηθεῖεν; λογιζόμενοι, ὡς εἴ γε πρὸς
 τοὺς οἰκειοτάτους ὑμῖν καὶ συνήθεις φειδοῦς ἤμιστα μέτεστο
 5 καὶ δικαιοσύνης, σχολῇ γε ἂν βέβαιοι διαμενεῖτε πρὸς τοὺς
 ἄλλογενεῖς καὶ ὀφθνεῖους, καὶ τῆς προσπεσοῦσης χρείας, οὐ πε-
 ραιτέρω γνωριζόμενος. ἀλλ' οὔτε μετειλήφατε τοῦ βουλευμά-
 τος, οὔτε τὸ τούτοις ἰδίᾳ προσκείμενον ἄγος ἐπὶ τὸ σίμπαν B
 τῶν Ῥωμαίων ἔθνος ἀναδραμεῖται. οὔτε τὴν πάλαι περὶ ὑμῶν
 10 κρατήσασαν δόξαν, ὡς ἄρα πιστοὶ τὰ ἤθη καὶ βέβαιοι καθε-
 στήκατε, καὶ δικαίοις χοῆσθε νόμοις, ἣ τούτων νικήσει κακο-
 δαιμονία. τούναντιόν γάρ καὶ ἡγούμεθα τὸ παρὸν δικαστήριον
 ὑπὲρ τῆς κοινῆς τοῦ γένους εὐκλείας συνεστηκέναι, ὅπως ἂν
 ἅπαντες ἄνθρωποι γνοῖεν, ὡς οὐδαμῶς ἦν ὑμῖν βουλομένοις
 15 τοιαῦτα τοὺς Κόλχους δεινὰ καὶ βίαια πεπονθέναι. νῦν μὲν
 γὰρ ἴσως ἐφ' ἐκάτερα τῶν πολλῶν φοιτῶσιν αἱ γινῶμαι, καὶ
 τὰ τῆς δοκίσεως ἐπ' ἀδήλῳ φέρεται τρόπον. ἐκ δὲ τῆς σῆς,
 ὧ δικαστὰ, κρίσεως τούτων ὅσον οὕτω διαφθειρομένων, γε-
 νήσεται καὶ νῦν γνωριμώτερον, ὡς οὐ προδότηι τῶν οἰκείων, C
 20 ἀλλὰ σωφρονιστῆι τῶν ἀδικούντων εἶναι πεφύκατε. εἴ γὰρ
 καὶ τοῖς λόγοις ἀπολογεῖσθαι δοκοῦσιν, ἀλλ' ἔργῳ κατηγοροῦντες

1. σωφρονήση R. δὲ ins. ex R. 2. ὑμᾶς om. R. 11.
 νόμοις R. et Intpr. legibus, νομίμοις vulg. νικήσασα R. 14.
 ἦν ὑμῖν R., ὑμῖν ἦν vulg.

aperte deprehensus, quo pacto vobis socii hinc moderatiores red-
 dantur? Immo vero quo modo non potius pacta conventaque dis-
 solvant, si vos participes tanti sceleris exstitisse putarint, reputan-
 tes quod si erga intimos coniunctissimosque vobis adeo sitis inhu-
 mani atque iniqui, nullo etiam modo constantes sitis futuri erga
 alienigenas et externos, et necessitate tantum ita postulante, non
 ultra notos? Ceterum vos neque nefarii illius consilii participes
 fuistis, neque piaculare scelus, quod privatim illis insedit, univer-
 sam Romanorum gentem involvit, neque veterem illam de vobis
 opinionem, quod nimirum fidi constantesque sitis acquissimisque le-
 gibus uteutes, horum nefaria malignitas infringet: quin potius ita
 nobis persuademus, vestrum hoc tribunal pro communi gentis glo-
 ria constitutum; ut universi homines intelligant, vobis neutiquam
 volentibus factum, ut Colchis adeo atrox iniuria ac vis inferretur.
 Nunc enim fortasse in utramque partem sententiae multorum ver-
 gunt opinionesque fluctuant: ex tuo vero, o iudex, iudicio, hisce
 iamiam necatis, magis etiam nunc perspicuum fiet, quod non ami-
 corum vestrorum proditores sed delinquentium castigatores esse con-
 sueveritis. Tametsi enim verbis causam suam defendere videntur,
 reipsa tamen se ipsi accusare coarguuntur, et caedis abs sese com-

- A. C. 555 σφῶν αὐτῶν ἀποδείκνυνται καὶ τὸ παράλογον τῆς μισοφρονίας
 I. I. 29 ὁμολογοῦντες. τὸ μὲν γὰρ βασιλείον γράμμα παρακελεύεται
 τοῖς στρατηγοῖς στέλλειν κατὰ τὸ Βυζάντιον τὸν Γουβάζην,
 πειθοῖ μὲν τὸ πρῶτον, ἀνηκουστοῦντα δὲ καὶ πρὸς ἀνάγκης,
 ἐναντιούμενον δὲ καὶ βιαζομένοις· ἀποκτεῖναι δὲ μηδαμῶς 5
 πρὶν ἢ ἐκεῖνος, ἐς τελεωτάτην ἀπόστασιν ἀφικνόμενος, τὰ πολε-
 μίων δοῶν προαχθεῖη. οἱ δὲ καὶ ταῦτα μήτε στρατηγοὶ καθε-
 στῶτες, μήτε ἄλλως ἐφειμένον αὐτοῖς ἀδεῶς ἢ βούλοιντο
 πράττειν, παραχρῆμα τὸν δαίλιον ἀπεκτόνασιν, οὔτε κατὰ
 D τὸ Βυζάντιον αὐτὸν γενέσθαι προτρέψαντες, οὔτε μὴν ὥσπερ 10
 ἀπειθοῦντι μετρίαν γοῦν ἀνάγκην ἐπαγαγόντες, οὔτε τὴν ἀρ-
 χὴν ἐς πείραν τινα καταστάντες, εἴπερ ὄτωδῆοῦν τρόπῳ τοῦ
 προστάγματος ὀλιγορήσει. καίτοι μεγαλαυχούσι καὶ βρενθύν-
 ται, ὡς τὰ βασιλεῖ δοκοῦντα διανύσαντες, οἴγε καὶ τὴν ἐκεί-
 νου περιορῶντες πεφήνασι γνώμην, ψευδέσι τε χρῆσθαι πρό- 15
 τερὸν κατὰ Γουβάζην διαβολαῖς τετολμηκότες, καὶ τὰναντία
 τῶν εὔ διατεταγμένων αὐτεπαγγέλτως ἐξειργασμένοι, καὶ, τὸ
 V. 8ο δὴ πάντων παρανομώτερον, οὔτε τὴν ἐπιστολὴν ἐπιδείξαντες,
 P. 113 ὥστε τῶν ἐγγεγραμμένων γνωσθέντων τὸ πρακτέον ἐλέσθαι.

ζ. „Πῶς οὖν οὐ παντὸς ὀλέθρον καὶ τιμωρίας ὑπέροτρα 20
 πάσης τὰ τετολμημένα δόξοιεν ἄν; ἀδικία γὰρ καὶ κατ' ἄλλον
 του γιγνομένη φευκτόν τι καὶ ἀπειρημένον, μάλιστα δὲ εἰ φί-

8. ἂν βουλ. R. 13. προστάγματος R. et Intpr. si non iussis ob-
 sequi auderet, πράγματος vulg. 21. δόξοιεν R., δόξειεν vulg.
 καὶ om. R.

missae indignitatem fateri. Regiae enim litterae mandant praefectis militiae, ut Gubazen Byzantium mittant, primo quidem suadela utentes, obaudientem vero et necessitati reluctantem cogerent; nulla tamen ratione interficerent, donec aperta defectione facta hostiliter agere coepisset. Hi vero cum neque praefecti militares essent, neque alioqui eis liceret, quae liberet, facere, repente miserum trucidarunt, haudquaquam ut Byzantium iret hortati, cum ne modicam quidem vim ei utrenitenti intulissent, neque omnino tentassent an aliquo tandem modo mandatum regis contemneret. Gloriantur interea illi et iactitant, se Imperatoris mandata exsecutos, cum potius illius voluntatem contempsisse deprehendantur, falsisque criminationibus Gubazen onerare non sint veriti et contraria ab iis, quae recte mandata erant, propria auctoritate in eum decernere; et quod quidem omnium est iniquissimum, neque litteris Imperatoris ostensis, ut cognita eius voluntate quid facto opus esset statuerent.

6. „Quo pacto igitur non illorum scelus quodvis necis aut supplicii genus exsuperare censuerimus? Iniuria enim cuius alteri illata, res est fugienda vetitaque legibus, praecipue si amicum et benevolum quique frequenter pericula pro sociis adierit, contingat esse eum, qui

λον καὶ εὐνον καὶ πολλάκις προκεκινδυνευκότα τῶν πέλας εἶναι A C. 555
 συμβαίη τὸν ἡδικημένον. τίς γὰρ ὁ τοῦ Περσῶν πλούτου καὶ L I. 29
 τῶν προτεινομένων ἀπάντων τὴν πρὸς ὑμᾶς εὐνοίαν ἀλλαξά-
 μενος; τίς ὁ τὴν Χοσρούου φιλίαν ὑπεριδῶν, καὶ, παρὸν ἐκεῖος
 5 πρὸς μεγίστην εὐδαιμονίαν χωρῆσαι, τὸ παρ' ὑμῶν ἔλαττον
 ἀγαπήσας; τίς ὁ πρότερον τῆς χώρας ὑπὸ Μήδων ἐπὶ πλείστον B
 χρόνον πιεζομένης, καὶ τῆς παρ' ὑμῶν ἐπικουρίας ἔτι μελλού-
 σης, μεταστὰς ἀθροῦν καὶ μετοικισάμενος ἐπ' αὐτὰς δῆπου
 τὰς ὑπερβολὰς τοῦ Κανκάσου, ἐνταῦθά τε θηριώδη τινὰ δίκαι-
 10 ταν μᾶλλον ὑποστὰς μετιέναι, ἢ προσηκόμενος τὴν τῶν πολε-
 μίων φιλοφροσύνην καὶ καταβὰς οἴκοι μένειν ἐν εὐπαθείᾳ;
 τίς δὴ οὖν οὗτος; ἐκεῖνος ὁ μηδὲν τῶν δεινῶν, ἣν τι παθεῖν
 ὑπὲρ ὑμῶν ἔδει, κατορῶσθῆσας, Γουβάζης, ὃ νόμοι καὶ δίκη!
 ὁ μηδίσας, ὁ τύραννος, ὁ τὰ Ῥωμαίων καταπροέμενος· καὶ
 15 τέθνηκεν ὑπὸ Ῥουστίκου τε καὶ Ἰωάννου, βδελυρῶν οὕτω
 καὶ καταπτύστων ἀνθρώπων, ἀνὴρ βασιλεύς· ἧπερ εἰ καὶ
 τοιοῦτου μετῆν ὡς ἀληθῶς ἐπικλήματος, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ τούτων C
 αὐτὸν ἐχρῆν εὐθὺς ἀνηπάσθαι, κριθέντα δὲ μᾶλλον σχολαί-
 τερον ὑπὸ τοῦ κοινοῦ Ῥωμαίων τε καὶ Κόλχων βασιλέως,
 20 ὅατε δὴ μεγίστου καὶ τῆ παντὶ κρείττονος, προσηκόντως τιμω-
 ρηθῆναι. ἀλλ' ἐπειδὴ ταύτης δὴ τῆς μαιφονίας αἰτία μὲν αὐ-
 τοῖς ἔνδικος οὐχ ὑπῆν, δυσμένεια δὲ μᾶλλον παράλογος ὑπὸ
 1. καὶ ante πολλάκις om. R. 4. Κοσρούου sph. Par. 8. με-
 τοικισάμενος R., μετοικησάμενος vulg. 12. ἣν pro οὖν R.
 18. αὐτὸν ἐχρ. εὐθὺς R., εὐθ. ἐχρ. αὐτ. vulg.

iniuria est affectus. Quis enim est qui Persicis opibus omnibusque rebus oblatis benevolentiam erga vos commutavit? Quis, qui Chosrois amicitiam aspernatus, apud quem facilis ei ad summas divitias aditus patuisset, minore apud vos loco esse maluit? Quis antea regione vestra longissimo tempore a Medis oppressa, cunctantibusque adhuc vestris auxiliis, confestim mutatis translatisque sedibus altissima Caucasii iuga insedit, atque ibi ferinam potius quam quandam vitam agere sustinuit, quam hostium munificentia, domum reversus, molliter et delicate vivere? Quis tandem? Ille cui nihil adeo erat arduum et grave, quod, si vestra causa tolerandum esset, reformidaret, Gubazes, o leges, o iustitia! ille, inquam, Gubazes defectionem ad Medos tentans, ille tyrannus, ille Romanorum proditor; et caesus est a Rustico et Ioanne, adeo nefariis abiectisque hominibus, vir rex ductus: qui etiam si revera eiusmodi crimini fuisset obnoxius, non tamen illum statim ab his e medio tolli oportebat, sed potius ut reus peractus cunctantius a communi Romanorum pariter et Colchorum Imperatore, utpote maximo omniumque eminentissimo, merito supplicio afficeretur. Verum cum nulla illis legitima huius caedis perpetranda causa fuerit, sed potius vesanum quoddam odium ex

- Δ. C. 555 βασκανίας εἰς τοῦτο κακοῦ προηγήμενη, εἰκότως εὐβουλίᾳ μὲν
 I. I. 29 καὶ λογισμῶ σῶφρονι καὶ τῇ τοῦ συνοίσοντος ἐπιγνώσει οὐδένα
 παρῆκαν καιρὸν, μόνῃ δὲ τῇ ἀνθαδιαζομένη τῆς ψυχῆς καὶ
 χαλεπαίνοντι πολλὴν παρέσχον αὐτονομίαν· καὶ τὸ μελετηθὲν
 D ἐκπλείστου καὶ ὠδινόμενον οὕτω πως ἐκ τοῦ παρείκοτος ἔδρα-5
 σαν, ὡς μήτε τὴν ἀκμὴν τοῦ παρόντος χρόνου φυλάξασθαι,
 μήτε μὴν διανοηθῆναι. πολέμου γὰρ τοσοῦτου περιεστηκότος,
 ἐμφρόνων μὲν ἀνδρῶν ἔργον ἂν ἦν καὶ τὰ ξένα καὶ οὐπω
 γνώριμα τῶν ἔθνῶν εὐνοία προσάγεσθαι. οὗτοι δὲ καὶ τοὺς
 πρῶν οἰκειοτάτους ἐκπολεμῶσαι Ῥωμαίους περὶ πλείστου πε-10
 ποιήνται· καὶ, τὸ γε ἦκον εἰς αὐτοὺς, προσεχωρήκαμεν τοῖς
 ἐναντίοις, ἐπιβουλεύομεν τοῖς πάλαι φιλτάτοις, ἢ χώρα Περ-
 σῶν, τὰ πατρῷα νόμιμα φροῦδα, πάντα συμβέβηκεν ἀτεχνῶς,
 ὅποσα στάσεώς τε καὶ ταραχῆς ἐμφυλίας γνωρίσματα μανιώδη.
 P. 114 οὐκοῦν ὡς τούτων ἀπάντων ἔργῳ προελθόντων, καὶ παντα-15
 χόθεν ἡμῖν τῶν πραγμάτων διαῤῥυέντων, οὕτω ποινὰς ἀξίας
 αὐτοῖς, εἶπερ ἄρα καὶ εὐρεῖν ἔνεστιν, ἐπαχτέον. εἰ γὰρ καὶ
 ἡμεῖς πιστοὶ πρὸς Ῥωμαίους καὶ βέβαιοι τυγχάνομεν ὄπτες,
 ἀλλ' οὐ δίκαιον, ὧ δικαστὰ, τῆς ἡμετέρας ἐπιεικείας τούτους
 ἀπόνασθαι, καὶ ἥττον τι παθεῖν, ἢ καθόσον ἢ τοῦ ἐγχειρήμα-20
 τος βούλεται φύσις."

ζ'. Οὗτω δὲ τῶν κατηγορῶν τοῖς ἐπικλήμασι χρῆσαμέ-
 5. παρείκοτος R., παρήκοτος vulg. 9. τὰ R. pro τοὺς. 17.
 ἔστιν R. 19. δικαστὰ R., δικασίαι vulg. et Intpr. τοσοῦ-
 τος R.

invidentia ortum eo mali eos provexerit, verisimiliter recto consilio et moderatae cogitationi, eiusque quod maxime conducibile esset cognitioni nullum tempus reliquerunt, sed soli animo superbia elato odioque flagranti habenas laxantes omnemque permittentes libertatem, quodque multo ante tempore praemeditati erant et parturierant, hoc pacto, occasionem nacti, sunt exsecuti, adeo ut neque praesentis temporis statum observarint, sed ne cogitarint quidem. Adeo enim difficili bello premente, prudentium virorum erat etiam peregrinas neque adhuc notas nationes sibi humanitate conciliare. Hi vero etiam eos, qui iam pridem erant coniunctissimi Romanis, debellare maximi fecerunt; et quidem, quantum in ipsis situm est, hostibus dediti sumus, insidiamur iam olim amicissimis, regio nostra Persarum est, et patria instituta prorsus abolita; quanta seditionis atque tumultus intestini furiosa indicia? Quocirca cum haec omnia ita se habeant, et res nostrae adeo omni ex parte sint collapsae, ita digna si quae excogitari possint supplicia istis sunt inferenda. Si enim etiam nos fidi erga Romanos et constantes sumus, non est tamen aequum, o iudex, ut hi lenitate nostra abutantur, minusque aliquid patiantur, quam facinoris atrocitas postulat."

7. Cum vero accusatores ita criminationem suam peregissent,

νων, τὰ πλήθη τῶν Κόλχων (αὐτοῦ γὰρ συνήθροιστο) ἐπαίειν A. C. 555
 μὲν οὐ μάλᾳ ἠδύνατο τῆς τῶν λόγων ἀπαγγελίας ἢ τῆς τῶν I. I. 29
 νοημάτων δεινότητος· ὁμως δὲ τὸ χροῖμα γινώσκοντες ἐφ'
 ἧπερ ἕκαστα ἐτύγγατε προηγήμενα, ἀγωνιζομένοις τε αὐτοῖς B
 5 ἐτι συνεμόχθουν τῇ προθυμίᾳ, καὶ συμπεριήγοντο ταῖς μετα-
 βολαῖς τῶν σχημάτων· οὕτω τε τὰς ψυχὰς διέκειντο, ὡς ἂν
 αὐτοῖς ἐκεῖνοι φρονήματος ἔχειν ἢ οἴκτου ἐδόκουν. καὶ εἶτα
 ἐπειδὴ τοῦ ῥητορεύειν ἐπέαυντο, αὐτίκα οἶγε, ἐπισχόντος
 βραχὺ τοῦ δικαστοῦ καὶ βουλευομένου, κατεμέμφοντο ἡσυχῇ
 10 καὶ ἠγανάκτουν ὅτι δὴ μὴ εὐθύς οἱ ἐναντίοι ἀνήρητον· τοῦ
 δὲ παρακελευσαμένου καὶ λέγειν αὐτοῖς ἅττα ἂν ἐθελήσαιεν,
 τότε δὴ καταβοῶν ἐς τὸ ξεφάνες ἵεντο, καὶ ἤδη ὑπετονθόρου-
 ζον, καὶ ἤδη ἢ φωνῇ ἐς τὸ σαφέστερον διεκρίνετο. ἀλλ' οἱ
 πρὸς τὸ κατηγορεῖν τεταγμένοι, ταῖς χερσὶ καταπαύοντες,
 15 ἀνέκοψαν τὴν περαιτέρω φορὰν τοῦ θορύβου. καὶ τοίνυν σι-V. 81
 γῆς γεγενῆμένης, παρελθὼν καὶ Ῥούστικος ἐν μέσῳ ἄμα C
 Ἰωάννη τῷ ἀδελφῷ, ἔλεξε τοιάδε· „Μετήγαγε μὲν ἡμῖν ἀθρόον
 καὶ περιέστησεν εἰς τούναντίον τὰς τῶν δοκηθέντων ἐκβάσεις
 ἢ τύχη, καὶ, δέον μεγίστων γεῶν ἀπόνασθαι, πάρεσμεν θα-
 20 νόατου φευζοῦμενοι δίκην· πλὴν ἀλλ' ἠδιστος ἡμῖν ὁ ἀγὼν κα-
 ταφαίνεται καὶ πλείστης ὄσης μεγαλαυχίας ἀνάπλεως. γενήσε-
 ται γὰρ ἅπασι γνωριμώτερον, ὡς μόνοις ἡμῖν διήνυσται τὸ
 2. ἢ τῆς — χροῖμα om. R. et, ut videtur, Intpr. 4. ἧπερ R.
 12. ἵεντο R. et vulg. 21. ἀνάπλεως add. ex R. et Intpr. glo-
 riae plenum.

Colchorum copiae (eo enim convenerant) verborum enuntiationem non satis exaudire poterant, neque sententiarum pondera: rem tamen ipsam intelligentes, cuius causa singula in medium erant producta, decertantibus ipsis animi propensione collaborabant, eosdemque, quos accusatores, gestus prae se ferebant, atque ita animis affecti erant, prout illi vel fiduciam vel commiserationem vultu exprimebant. Ac deinde ubi dicendi finem fecissent, statim hi, restitante nonnihil iudice et consultante, tacite incusabant, molesteque ferebant adversarios non statim ad necem rapi. Mandante vero iudice, ut et illi quae vellent pro sese dicere, tum aperte reclamare coeperunt, et iam submurmurabant, vocesque ipsae iam manifestius exaudiebantur. Sed accusatores, silentio manibus indicto, maioris tumultus ansam praeciderunt. Silentio itaque facto, progressus in medium Rusticus cum fratre suo Ioanne, in hunc modum verba fecit: „Mutavit nobis subito, iudices, et in contrarium vertit consiliorum nostrorum eventum Fortuna; cumque maxima nobis praemia sint debita, capitis accersimus. Verum enimvero iucundissimum nobis hoc certamen iudiciale videtur maximeque gloriosum; fiet enim omnibus perspicuum, solis nobis hoc deberi, quod homo proditor et tyrannus sit interfectus, et

- A. C. 555 προδοτὴν ἄνδρα καὶ τύραννον ἀπολωλέναι, καὶ τὰ βυσιλέως
 L. 1. 29 πράγματα τὸ μέρος διασεσῶσθαι ὥστε εἰ καὶ τεθνάναι συμ-
 βαίῃ, στέρξοιμεν ἂν καὶ ὡς ἄσμενοι καθάπερ τι προσφιλὲς
 D καὶ αὐθαίρετον τὸ ἀνιαρὸν καὶ ἠναγκασμένον καὶ οἰχθόμεθα
 κάλλιστον τοῦτο πρὸς εὐθυμίαν ἐφόδιον ἔχοντες, τὸ γινώ-5
 σκειν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς, ὡς τοὺς Ῥωμαίους κρατοῦντας ἐτι
 τῶν Κόλχων καταλελοίπαμεν, καὶ οὐπω παρ' ἐτέρων ἀφρη-
 μένους. εἰ μὲν γὰρ Περσικὸν ἦν τὸ παρὸν δικαστήριον, καὶ
 παρ' ἐκείνοις ἐκρινόμεθα, πάντως ἂν ἡμῖν ἀρονήσεώς τε προσ-
 ἔδει τῶν εἰργασμένων, καὶ δεδιέναι παρῆν τοὺς ἐλέγχους, 10
 καὶ δεδειγμένους τυχὸν διαπορεῖν ὁποίοις ἂν καὶ χρῆσαιμεθα
 λόγοις ὑπὸ δικασταῖς πολεμιωτάτοις, καὶ τῷ πραχθέντι λίαν
 ἀχθόμενοις τῷ τῆς ἐλπίδος ἡμαρτηκέναι. Ῥωμαίου δὲ ἀνδρὸς
 P. 115 διαιωῶντος, τίνος ἂν χάριν ἡμῖν τὸ γεγενημένον ἀπαρνηθεῖη;
 τί δὲ καὶ ἀπολογεῖσθαι χρεῶν παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ἀνθ' ὧν ὑμᾶς 15
 εὖ πεποιθήκαμεν τὸν τύραννον ἀνελόντες; οὐδὲ γὰρ μεταδο-
 τέον αὐτῷ τοῦ σεμνοῦ τῆς βασιλείας ὀνόματος, ἀλλοτριωτάτῳ
 διὰ τῶν ἔργων φανέντι καίτοι μέγα κεκράγασιν οἱ κατήγοροι,
 καὶ δεινὰ τετολμῆσθαί φασιν, ὡς δὴ βασιλέως ἀνηρημένου·
 χρῆ δὲ οὐ τῇ πόρπῃ καὶ τῷ χλαμυδίῳ καὶ τοῖς ἐκπὸς φαινο-20
 μένοις ἐγκαλλωπίσμασι ταύτην προσνέμειν τὴν ἐπωνυμίαν,

4. οἰχθόμεθα R. et Intpr. *ei moriemur* (Cl.), οἷ χρῆσόμεθα
 vulg. 5. γινώσκειν R. 11. δεδιτομένοις s. potius δεδει-
 διγμένοις conl. Cl., Intpr. *timore percussi*. 16. οὐδὲ R., οὐ vulg.
 20. πόρπη. Hanc certissimam Ios. Scaligeri emendationem con-
 firmat R. cf. p. 172. ed. Bonn. v. 9., ῥοπή vulg., Intpr. *in purpura*.

Imperatoris nostri res ex parte conservatae; adeo ut etiamsi mori nos contigerit, libentes vel sic simus amplexuri veluti amicum et voluntarium id, quod est acerbum et coactum, et moriemur pulcherrimum hoc ad alacritatem tranquillitatemque animi viaticum habentes, conscire nobis ipsis, quod Romanos adhuc in Colchos imperium obtinentes reliquerimus, neque illud ipsis ab aliis ereptum. Si enim Persicum esset istud tribunal, eorumque iudicio nobis standum esset, omnino nobis negatione eorum, quae facta sunt, foret opus, extimescendaeque essent probationes; magnopere etiam laboraremus, quibus verbis eas refutaremus apud iudices inimicissimos graviterque hoc facto offensus, quia spe sua essent frustrati. Cum vero iudex sit Romanus, quam ob causam a nobis factum negetur, aut quid opus est excusare apud vos id, quo ipso bene de vobis sumus meriti, qui tyrannum interfecimus? Neque enim tribuendum ei est venerandum regis nomen, qui ab eo alienissimus re ipsa est deprehensus, quantumvis clamitent accusatores, et atrox a nobis facinus perpetratum dicant, utpote rege interfecto. Oportet enim non fibulae et chlamydi exterioribusque ornamentis hanc appellationem tribuere, sed ei qui iustitiam exercet, et cupiditatibus suis modum non excedit

ἀλλ' ἔνθα τὸ δίκαιον ἐνεργόν, καὶ τοῦ προσήκοντος μὴ ὑπερ-^{Α. C. 555}
 φρονοίη τὸ ἐφιέμενον, καὶ μόνοις τοῖς καθεστῶσι τὸ φρόνημα^{I. I. 29}
 τῆς ψυχῆς ἀναμετροῖτο. εἰ μὲν οὖν τοιοῦτον ἀπεκτόναμεν ἄνδρα,
 παράνομα τετολμήκαμεν, ἔνδικος ἢ κατηγορία, εἰκότως βίαιοι^B
 καὶ ἀλαζόνες καὶ μισοφόνοι παρὰ τῶν Κόλχων ὀνομαζόμεθα.
 εἰ δὲ τούτων μὲν ὡς ποῦδωτάτω τοῖς τρόποις ἀπήκιστο, μέ-
 τριον δὲ οὐδὲν ἦν αὐτῷ βεβουλευμένον, ἀλλ' ἢ τοὺς Πέρσας
 καθ' ἡμῶν λαθραίως ἐπάγειν, καὶ καταπροέσθαι τὴν χώραν
 ἐκείνοις· πῶς οὐ μᾶλλον ἐχορῆν φθάσαι τὸν τοῦ δεινοῦ καιρὸν
 ἵστοι προτερήματι, ἢ, τὴν βασιλείον στολήν αἰδεσθέντας, ὑπὸ
 τοῖς πολεμίοις γενέσθαι; τοῖς γὰρ κίνδυνόν τινα μελετώμενον
 ὑπὸ του προεγνωκόσιν, ἐνὸν μὲν ἐκκλῆναι τὸ παραντίκα τὴν
 ἐπιβουλήν, καὶ, τὸ παρὸν ἀμωσγέπως παρακρουσαμένοις, σχο-
 λαίτερον ἐν ὑστέρω τοῖς προσπεσοῦσιν ἀρμόσασθαι, πολλή^C
 ἰδωμότης προεπιφέρειν τὴν τιμωρίαν, καὶ μὴ μᾶλλον ἀρκεῖσθαι
 τῇ τοῦ ἀντεπιβουλεύειν τυχὸν ἔξουσίᾳ. ἔνθα δὲ, τῶν βεβου-
 λευμένων εἰς ἔργον ἀχθέντων, οὐδὲν ἔτι λείπεται πρὸς ἐπι-
 κουρίαν, ἀλλ' ἄρδην εὐθύς ἅπαντα οἶχεται, συναφαιρουμέ-
 νων τῇ κοινῇ σωτηρίᾳ καὶ αὐτῶν δήπου τῶν ὑπὲρ ταύτης ἔλ-
 20 πίδων, ἐνταῦθα τὸ τάχος αἰρετέον τοῖς ἔμφοσι, καὶ ὅπως
 μηδὲν ὀτιοῦν τῶν ἀνηκέστων πείσονται παρασκευαστέον.

ἢ. „Εἰ τοίνυν καὶ διαρῥαγεῖεν οἱ κατηγοροί, μίασμα βοῶν-

3. τοῦτον R. 5. Anne ἀλάστορες? 16. τὸ βεβουλευμένον R.
 21. πείσονται R. 22. διαρῥαγοῖεν R.

cogitationesque suas solo honesto metitur. Quod si itaque talem virum interfecimus, contra leges fecimus, iusta est accusatio, merito violenti, superbi et sicarii a Colchis appellamur. Si vero illius mores ab hisce virtutibus quam longissime aberant, nihil vero moderatum animo agitabat, sed vel ut Persas in nos clam adduceret eis-que ditionem nostram proderet, cur non potius oportuit imminentis mali occasionem hoc praeclaro facinore antevertere, quam regium habitum venendo in hostium potestatem venire? Qui enim periculum aliquod a quopiam praemeditatum praesciverunt, cumque protinus possent insidias declinare, et praesens discrimen utcumque propulsando cunctantius sese in posterum adversus eventa comparare, magnae crudelitatis fuerit multo ante iis supplicium inferre, et non potius contentos esse facultate, quam habent, insidias contrariis insidiis propulsandi. Ubi vero machinationibus iam in actum deductis nihil ad remedium fit reliqui, sed iamiam omnia pessum eunt, sublata una cum communi salute omni etiam eius spe, ibi tum prudentibus viris acceleratione est utendum, et ne irremediabile ali- quod malum accipiant, praecavendum.

8. „Etiam si itaque dirumpantur accusatores, piacularare scelus vo-

- A. C. 555 *τες καὶ ἄγος καὶ μαιφρονίαν, καὶ τοῖς τοιοῦτοις ὀνόμασιν ἐκ-*
 I. I. 29 *τραγωδοῦντες τὸ γεγενημένον, καὶ πρὸς μόνον τὸ πραχθὲν*
ἀφορᾶν ἐκβιαζόμενοι ἄλλὰ σὸν ἔργον, ὃ δικάστα, μνήμη
 D *ποιεῖσθαι τῶν προὔπαρξάντων, τὰς αἰτίας ἀναθεωρεῖν δὲ ὧν*
ἐπὶ τὴν πράξιν ὠρμήθημεν, καὶ τῷ εὐλόγῳ τοῦ ἐγχειρήματος
τὸ εὖνον διαγιγνώσκειν τῆς γνώμης. ἐπεὶ καὶ πολλαχῶν κατὰ
τὰς πόλεις ἀγύρτας τινὰς τυχόν ἢ καὶ λωποδύτας, ἢ καὶ ἄλλο
τι τῶν ἀνοσίων ἔργων πεπλημμεληκότας, ὄρωντες νῦν μὲν
τῆς κεφαλῆς ἀφαιρουμένους, νῦν δὲ τὰ πόδε διατεμνομένους,
οὐ τοῦ φαινομένου κατηγοροῦμεν, καὶ ταῦτα λίαν ἀπάνθρω-
 10 *πον εἶναι δοκοῦν, οὐδὲ τοῖς ἄρχουσιν, οἷς τὰ τῶν τιμορῶν*
 P. 116 *τούτων ἀνεῖται, νεμεσῶμεν, ἐναγεῖς αὐτούς καὶ μισροὺς καὶ*
κακοδαίμονας ἀποκαλοῦντες· ἄλλὰ τὰ πρότερον παρ' ἐκείνων
 V. 82 *τετολημμένα λογιζόμενοι, καὶ ὡς ποινὰς τίνουσι τῶν ἀδικη-*
μάτων ἐπιμνησθέντες, ἡδόμεθα τῇ ὠμότητι. οὐ γὰρ εἰκὴ τὸ
 15 *κολάζον ἐξεύρηται, τοῦ ἀμαρτάνοντος ἥμισυ πανομένου. ἀνή-*
ρηται τοίνυν πρὸς ἡμῶν ὁ Γουβάζης· καὶ τί δεινὸν, εἰ προ-
δότην ἄνδρα καὶ πολέμιον ἀπεκτόναμεν; καίτοι τὴν τοῦ δυσ-
μενοῦς ἐπωνυμίαν οἱ κατήγοροι διευκρινήσαντες, οὐ τῷ πορ-
 20 *φωτέρῳ ταχθέντι προσήκειν φασίν, ἀλλ' ὅτι ἂν, εἰ καὶ ὁμό-*
 20 *φυλος ἦ, τὰ τοῖς ἐναντίοις κεχαρισμένα σπονδαῖζοιτο· καὶ*

3. ἔργον ins. ex R. 8. ἔργων add. ex R. et fort. Intrp. *graviora facinora.* 12. τούτων ἀνεῖται R., ἀνεῖται, τούτων vulg., 14. τίςουσι R. 17. προδότην om. R. 20. ταχθέντι R. et Intrp. *intervallo sepositus, τεχθέντι vulg.*

cantes et latrocinium, aliisque id genus appellationibus plane tragicis factum atrocius reddentes, idque summa vi agentes, ut tantum ad nudum factum respiciatur: tuum tamen est, o iudex, praecedentes causas accurate expendere, quae nos ad hoc factum impulerunt, et ex facti aequitate animi nostri rectitudinem cognoscere. Siquidem cum passim per civitates impostores quosdam et fures aut qui aliud aliquod scelus perpetrarunt videmus modo capite truncari, modo pedes discindi; supplicium ipsum, quod oculis nostris cervimus, non incusamus, quantumvis inhumanum atque atrox videatur, neque eam ob causam magistratui eiusmodi supplicia irroganti indignamur, piaculares et nefarios eos vocantes: sed cum quae ab illis perpetrata sunt consideramus, quodque scelerum suorum poenas luant nobiscum reputamus, gaudemus ea crudelitate. Neque enim frustra supplicium est adinventum, sceleribus nequaquam cessantibus. Interfectus itaque est a nobis Gubazes. Et quid mali, si hominem proditorem et hostem interfecimus? Atqui hostis appellationem recte interpretantes accusatores, non ei, qui remotissime sit dissitus, convenire aiunt, sed cuius etiam populari, qui hostibus gratificari studeat. Quam quidem opinionem etiam nos optimam censemus et verissimam; quippe quae rei

τῆνδε τὴν δόξαν καὶ ἡμεῖς ἀρίστην ἠγοῦμεθα καὶ ἀληθεστάτην, A. C. 555
καὶ οἶαν τῆς τοῦ πράγματος φύσεως ἔστοχάσθαι. οὐκοῦν, ἕκα- I. I. 29
τέρους οὕτως ἀρέσκον, φέρε πολέμιον ἀποδείξωμεν τὸν Γου- B
βάξην τῷ δοθέντι χρώμενοι τεκμηρίῳ. τούτου γὰρ ταύτη καὶ
5δὴ δεικνυμένον, καὶ τὸ δικαίως αὐτὸν ἀηρηῆσθαι συναναφά-
νεῖται. ἅπαν μὲν οὖν αἰεὶ βάρβαρον φύλον, εἰ καὶ κατήκοον ἢ
τοῖς Ῥωμαίοις, ἀλλὰ τῷ τῆς γνώμης ἀλλοτριωτάτῳ διεστη-
κός καὶ τῇ τάξει τῶν νόμων ἀχθόμενον, ἐπὶ τὸ νεωτεροποιῶν
καὶ ταραχῶδες φέρεσθαι πέφυκεν· καὶ ἥδιστα μὲν ἂν ἐφ'
10ἑαυτοῦ βιοῦν διατελοῖη μηδαμῶς ὑφ' ἑτέροις ταπτόμενον, ὡς
μηδὲ τῶν ἀδικημάτων εὐθύνας ὑπέχειν. εἰ δὲ τοῦτο μὴ οἶον
τε, τὸ γοῦν τὰ ὁμοδίαιτα τῶν ἐθνῶν καὶ μᾶλλον τοῖς οἰκείοις
πλησιάζοντα τρόποις ἐπάγεσθαι προὔργου ποιοῦνται. πλὴν
ἀλλ' εἰ καὶ τοῦτοις ἀτεχνῶς ὁ Γουβάξης ὑπῆκτο τοῖς πάθει, C
15τῷ βάρβαρός τε πεφυκέναι, καὶ τὴν κοινὴν τοῦ γένους νοσεῖν
ἀπιστίαν, ὁ δὲ καὶ πρὸς τοῦτο κακίας ἐχώρει καθ' ἡμῶν, ὡς
μηκέτι διαλασθάνειν οἴεσθαι δεῖν, τὸναντίον μὲν οὖν καὶ
πρὸς ἔργον ἄγειν ἐπείγεσθαι τὴν προσπεληγηῖαν τέως τῷ νῆ καὶ
ὑποκρυπτομένην δυσμένειαν. ἡμῶν γὰρ διαπονουμένων καὶ
20πάντα κίνδυνον μετιόντων, ὡς ἂν τοῖς πολεμίοις μηδὲν ὀτιοῦν
τῶν κατὰ γνώμην ἐκβαίη, αὐτὸς οἴκοι μένειν ὥστε δεῖν σὺν
τοῖς δημοφύλοις, καὶ πολλῶ τῷ μοχθεῖν ἀφεστάναι. πλὴν ἀλλ'
ἐπετήρει σὺν ἀκριβεῖα καὶ ἀνεπνυθάνετο τὰς τῶν ἀγόνων κι-

2. ἑκατέροις R. 10. ἑαυτοῦ R., ἑαυτῶ vulg. 11. τῶν ins. ex
R. 14. τοῦτο R. 23. ἀνεπνυθάνετο R., ἐπνυθάνετο vulg.

ipsis naturam attingat. Cum itaque utrisque nostrum haec sententia probetur, age hostem fuisse Gubazen hoc ipso argumento utentes demonstramus. Hoc enim demonstrato, etiam iure caesum esse ipsum una perspicuum fiet. Universa itaque perpetuo barbara natio, etiamsi Romanis subdita sit, animo tamen ab eis alienissimo dissita, et legum disciplinam atque ordinem gravate ferens, ad novas res moliendas turbasque excitandas ferri consuevit, et placidissime quidem inter sese, dum aliis subest, vivere neutiquam perseverat, quin aliquod crimen incurrat. Quod cum ipsis sit impossibile, nationes eiusdem secum instituti, et quae quam proxime ad eorum mores accedant, sibi adiungere student. Porro Gubazes etiamsi hisce vitiis esset obnoxius, quod et barbarus ortus sit et communi nationis infidelitate laboret; tantum etiam odii adversus nos conceperat, ut id nequaquam diutius tegendum censeret, sed e contrario in apertum producendam exercendamque re ipsa hostilitatem, quam tamdiu impactam animo suo latentemque gesserat. Nobis enim allaborantibus et nullum non periculum subeuntibus, ne hostibus quicquam omnino ex animi sententia succederet, ipse domi sibi cum barbaris suis desiderandum censebat, longissimeque a laboribus bellicis abesse. Obser-

A. C. 555 νήσεις, ἐς ὕπερ ἂν καὶ χωρήσαιεν. εἰ μὲν οὖν μέγιστόν τι
 I. I. 29 κατὰ τοὺς πολέμους τοῖς Ῥωμαίοις διήνυστο, καὶ τοῦ νικῆν
 Δένεργόν τε καὶ ἀληθεστάτην ἤραντο δόξαν, ὁ δὲ τὸ δυσμενὲς
 τῆς ψυχῆς καὶ βασκαῖνον ἐπιδεικνύς, διακομψοῦν εὐθύς
 ἐπειρᾶτο, καὶ διαλύειν τὴν ἐκ τῶν ἔργων σεμνότητα, φαύλην
 μὲν τὴν ἐγχείρησιν, φαυλότατον δὲ τὸ πέρας ἀποκαλῶν, καὶ
 οὐδὲ τοῦτο ἡμέτερον, ἀλλὰ τοῦ ἀλογίστου τῆς τύχης. εἰ δέ
 που τυχόν καὶ σφαλείημεν, (πῶς δὲ οἶόν τε τὸ ἀνθρώπειον μὴ
 οὐχὶ καὶ πρὸς τὰναντία μεταβάλλειν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν αὐτῶν
 αἰεὶ βεβηκέναι;) ὁ δὲ καθάπερ τις αὐτόματος τῶν γιγνομένων
 P. 117 κριτῆς, τὴν μὲν τύχην εὐθύς ἀγρίει τῶν ἐγκλημάτων ἀνεύθ-
 ρον, ὡς οὐ μετὸν αὐτῇ τοῦ συμβάντος ἦν δὲ πάντως αὐτῇ
 προεσκεμμένον καὶ ἐγκριθὲν, μηδὲν ἄλλο δοκεῖν αἴτιον εἶναι
 τοῦ ἐνδεῶς ἡμῖν τι πεπραχθῆναι, ἢ μόνον ἀνανδρίαν γνώμης
 καὶ χειρῶν ἀσθενείαν καὶ βουλευμάτων ἀβελτηρίαν. τὸ γὰρ
 παλίμβολον τῆς τύχης καὶ ἄτακτον καὶ ἀλόγιστον, καὶ οἷς καθ'
 ἡμῶν αὐτὴν διελιοδορεῖτο, οὐδαμῶς ἐπῆγε τοῖς πολεμίοις, ὡς
 ἐκ τούτων ἡμᾶς, οὕτω παρασχόν, ὑπερβαλλομένοις.

9. „Καὶ τοίνυν ἀνεβόα ταῦτα περιφανῶς, καὶ γινῶναι
 παρεῖχεν οὐ μόνον τοῖς στρατεύμασι τῶν Περσῶν, οἷς δὴ καὶ
 ἕκαστα διεπονεῖτο καὶ ἐπρασσειν, ἀλλ' εὐθύς ἀγγελιαφόροι
 σταλέντες πρὸς αὐτοῦ διεκλήρυττον εἰς Ἴβηρίαν, εἰς Ἀλα-

3. ἤρατο R. 10. βεβηκόντιν R. 13. προεσκεμμένον R., πα-
 ρεσκεμμένον vulg. 17. αὐτὴν R., αὐτῶν vulg.

vabat tamen accurate procliorum motus, quo tenderent. Si quid igitur praeclare a Romanis esset gestum, et strenuam verissimamque victoriae laudem reportassent, ipse hostilem suum invidumque animum declarans, mordaciter comicum in morem irridere et rerum gestarum splendorem ac dignitatem offuscare nitentur, ridiculi coepti ridiculum eventum appellans, quique non ipsorum fortitudini, sed fortunae temeritati deberetur. Sicubi vero fortassis lapsi fuisset, (qui enim fieri possit, ut res humanae non in contrarium vergant, sed perpetuo in uno eodemque statu permaneant?) tum iste tanquam ultroneus quidam eventuum iudex, fortunam quidem statim, perinde ac si eventus rerum ab ea non penderent, culpa omni liberabat: hoc vero fixum ei decretumque manebat, nullam aliam esse causam rei parum bene a nobis gestae, praeter solam animi mollitiem, manuum imbecillitatem et consiliorum stoliditatem. Fortunae enim mutabilitatem, inconstantiam et temeritatem et alia, quae nobis contumeliose obiciebat, hostibus nequaquam adscribebat, tanquam hisce de causis, occasione ita oblata, nos superassent.

9. „Haec itaque ille proclamabat, et significabat non solum Persarum exercitibus, quibus quidem ille etiam singula et elaborabat et perficiebat; sed nuntii statim ab ipso emissi id perferebant in

νοῖς, τῇ γένει τῶν Σουανῶν, τοῖς ὑπὲρ τὸν Καύκασον οἰ- A. C. 555
 κοῦσι βαρβάροις, τοῖς πόρρω τούτων, τοῖς ἐκείνων ἐτι πορ- I. I. 29
 ρωτέρω, τὰς ἐσχατίας ἀπάσης τῆς γῆς εἶπερ αὐτῷ περινο- B
 στεῖν ἐνῆν, τούτου γε χάριν οὐκ ἂν ἐνεδίδου. ἦν δὲ τὸ ἄγ-
 5 γελμα· Ῥωμαῖοι κακοὶ τὰ πολέμια, καὶ τῶν βαρβάρων ἡσ-
 σῶνται. καὶ τὴν περὶ ταῦτα σπουδὴν οὐχ ὥστε μόνον πρὸς
 ὄνειδος ἄγειν τὸ τῶν Ῥωμαίων γένος μετῆει· καίτοι καὶ τοῦ-
 το δεινὸν καὶ λίαν ἐναργὲς γνώρισμα ψυχῆς πολεμίας· τὸ
 δὲ ἐφ' ᾧ πλέον ἐμόχθει καὶ παρεσκευάστο, ἕτερόν τι καὶ
 10 τοῦδε μείζον ὑπῆν. τὴν γὰρ ὑπὲρ βασιλέως τοῦ μεγίστου παρὰ C
 τοῖς ἔθνεσι νικήσασαν δόξαν, ὡς ἄρα δυνάμει τε κράτιστος
 καὶ πλήθει τροπαίων κεκοσμημένος, διαλύειν τὸ μέρος ἐγί- V. 83
 γνωσκε χρῆναι, καὶ ταύτη πρὸς θράσος κινεῖν καὶ αὐθάδειαν
 τὸ τέως κατεπτηχὸς καὶ θαυμάζον. ἄρα πολέμιος ἂν ὁ ταῦτα
 15 ἰδρῶν καλοῖτο δικαίως, ἢ μᾶλλον φίλος καὶ εὖνους καὶ βα-
 σιλεὺς καὶ ὑπόσπονδος, καὶ ὅσα τοῖς κατηγοροῖς ἐπὶ τῇ τυ-
 ράννῃ κεκόμψενται; καίτοι κοινῇ δοθὲν ἑκατέροις, οὐκ ἄλλως
 διακριτέον τὸ φίλον ἀπὸ τοῦ δυσμενοῦς, ἢ μόνῃ τῇ πρὸς τὰς
 ἐκβάσεις τῶν παρεμπιπτόντων εὖ τε τυχὸν ἢ ἑτέρως διακεῖσθαι D

1. Σουανῶν R. et Intpr., qui pro τῇ γένει legisse videtur τὰ γένη, vulg. Σουάνων. 3. ἀπάσης R. ἀπάσας vulg. 4. οὐκ ἂν ἐνεδίδου R., οὐκ ἀνεδίδου Lugd. et ed. pr., οὐκ ἐνεδίδου Par. 6. οὐχ ὥστε μόνον R. Lugd. et Intpr., edd. ex conii. Ios. Scaligeri μόν. οὐχ ὥστε, 7. τῶν R., πᾶν vulg. 8. καὶ ante λίαν om. R. 10. ἢ τοῦδε μείζον R., Intpr. aliud quiddam et longe maius, μείζον κ. τ. vulg. 12. τὸ μέρος R., τὸ αὐτοῦ μ. vulg. ἐγίνωσκε sph. Par. 16. ἐπὶ R., ὑπὸ vulg.

Iberiam, in Alanos, Suanorum nationi, barbaris ultra Caucasum habitantibus, quique ultra hos, et his ipsis adhuc sunt ultiores, et ad omnes, si obiri potuissent, orbis terrarum extremitates mittere non destitisset. Nuntii summa haec erat: Romani imbelles, et a barbaris superantur. Atque his quidem in rebus studium ille suum colloca- bat, non solum ut universam Romanorum nationem contumelia afficeret, (tametsi etiam hoc grave esset, et valde manifestum hostilis animi argumentum,) aliud vero quiddam longe maius hoc sub- erat, in quo praecipue laborabat et machinabatur. Opinionem enim, quae de maximo Imperatore omnium barbarorum animos occupa- rat, quod nimirum potentissimus esset innumerisque trophaeis cla- rus, infringendam sibi ex parte putabat, ut sic illos, terrore admi- rationeque Romani nominis antea captos, audentiores confidentio- resque redderet. Num igitur hostis, qui talia facit, iure vocetur, an potius amicus et benevolus et rex et confederatus, aut quibus- cunque eum accusatores titulis ornant? Tametsi ut utrisque com- muniter hoc detur, non aliter discernendus est amicus ab hoste, quam ex solo incidentium rerum eventu, et ex bona fortassis aut

- A. C. 555 τὰς γνώμας. Ἐπειδὴ οὖν ἀπελήλεγκται καὶ νῦν ὁ Γουβάζης, ὡς
 I. I. 29 ἠλιάτο μὲν οἷς ἐκρατοῦμεν, ἦδετο δὲ οἷς ἡμαρτάνομεν, τί δή-
 ποτε καταβοῶσι τῶν παρὰ Ῥωμαίοις νόμων οἱ βάροβαροι, καθ'
 οὓς κολάζειν εἰθάρμεν ἢ καὶ ἀναιρεῖν, οὕτω παρασχόν, τοὺς
 τὸ καθεστὸς τῆς πολιτείας κινουῦντας τὸ μέρος καὶ λυμαινο-5
 μένους; ἀλλ' εἰ δοκεῖ, τεκμήρια μὲν καὶ γνωρίσματα καὶ τοὺς
 ἐκ τῶν εἰκότων ἐλέγχους παρῶμεν, μόνην δὲ τὴν ἐκ τῶν πρα-
 γμάτων ἐπισκεψώμεθα πείραν, οὐπερ ἡμᾶς ἄγουσα φέρει. κα-
 τείχετο γὰρ ὑπὸ Περσῶν τὸ φρούριον ἢ Ὀνόγουρις, ἐκ τῆς
 κατὰ τὴν Ἀρχαιοπόλιν περιοικίδος παρηρημένη καὶ ἦν αἰ-10
 σχος οὐ φορητὸν, στράτευμα δυσμενὲς εἶσω περιβόλων ἐν τοῖς
 ἡμετέροις χωρίοις βεβαίως ἰδρῶσθαι. ἐνίκα βουλή παρὰ τοῖς
 P. 118 στρατηγῶσι, φοιτᾶν ἐπ' αὐτοὺς ἀπαντι τῷ στρατῷ, καὶ καθε-
 λεῖν ἢ καὶ ἀπόσασθαι τὸ λυποῦν ἐκπλείστον καὶ ἐφεδρεῦον.
 ἔδει πάντως ἡμῖν καὶ στρατιᾶς Κολχικῆς, ὡς ἂν μὴ μόνον15
 τῇ τῶν τόπων ἐμπειρίᾳ πλέον τι τῶν οὐκ ἐπισταμένων πρὸς
 τὸ συνοῖσον διανοηθεῖεν, ἀλλὰ καὶ μαχομένοις ἡμῖν πρὸς ἄν-
 δρας ὀπλίτας ἔξ ἐρυμμάτων παρατατομένους, καὶ πρὸς γε τοὺς
 ἐκ Μουχειρίσιδος κατὰ τὸ εἶκος ἤξοντας, συνεπιλάβοιντο καὶ
 συμπαρασταῖεν. τί οὖν ἐπὶ τούτοις ἔδει πράττειν τοὺς στρατη-20
 γούς; ἀντιβολεῖν, ὡς εἴοικε, τὸν ἡγεμόνα τοῦ γένους, καὶ πρὸς

5. καθεστὸς R., καθεστὼς vulg. 7. λόγους R. pro ἐλέγχους. 10.
 παρηρημένη R. et Intpr. adempta, παρηγγμένη vulg. 11. δυσμε-
 νὲς R. et Intpr. hostilem exercitum, δυσμενῶν vulg.

mala animi affectione. Cum itaque probatum sit etiam nunc, quod Gubazes nobis victoria potitis dolebat, si quid vero sinistri nostra culpa evenisset, gaudebat: quid igitur Romanis legibus occlamant barbari, ex quarum praescripto punire solemus, aut, si res ita postulet, etiam e medio tollere, qui rei publicae statum turbarent ex parte et labefactarent? At, si videtur, signa atque indicia probationesque ex rebus verisimilibus petitas omittamus; solam vero rerum ipsarum experientiam consideremus, quonam illa nos agens ferat. Occupabatur a Persis propugnaculum Onoguris, ex ditione Archaeopoli circumiecta ademptum, eratque dedecus intolerandum, hostium exercitum intra muros nostris in locis valide consedissee. Vicerat haec sententia inter praefectos militiae, ut in eos cum toto exercitu moveremus, utque submoveremus et propulsarem id, quod nobis quam maxime infestum insidiosumque erat. Erat nobis plane opus etiam Colchico exercitu, ut non solum illi tanquam locorum periti plus aliquid, quam eorum imperiti, consiliis suis iuvarent, sed ut bellantibus nobis adversus armatos munitissimoque loco insidentes, et adversus eos, qui ex Muchiriside verisimiliter venturi videbantur, copias viresque suas coniungerent. Quid itaque hisce in rebus praefectis exercitus faciendum erat? Rogandus uti videtur

συμμαχίαν αἰτεῖν, ἀποδεικνύοντας καὶ τὸ εὐλογον τῆς αἰτήσεως A. C. 555
καὶ τοίνυν ἀντεβόλουν καὶ ἀπεδείκνον. ὁ δὲ, καθάπερ ὡς I. I. 29
ἀληθῶς βασιλεύς τις εἶναι πεπιστευκῶς, καὶ ὡς ἔξόν αὐτῆ B
κατ' ἔξουσίαν βιοῦν, συστρατεύεσθαι μὲν ἡμῖν ἐπὶ τὸ φρού-
5 ριον οὐδὲ μέγχι τοῦ παρεῖναι γούν μόνον ἠτείχετο. οὐ μὴν
οὐδὲ σκῆψεις τινάς, εἰ καὶ ἀπρεπεῖς, ἀλλ' ἐς προκαλύμμα γε
ὅμως τῆς ἀπορῥήσεως εὐπρόσωπον ἐμηχανᾶτο ἀπεπέμπετο δὲ
μάλα σεμνῶς καὶ σοβαρώτερον ἢ κατὰ μισθωτὸν ὑπήκοον
τὴν ἀξίωσιν. καὶ πρὸς γε νεμεσῶν διετέλει τοῖς στρατηγοῖς,
10 καὶ δυσμενῶς μὲν εἰς αὐτοὺς ἀφρυβόλων, ὥσπερ ἀνδρίαν τοῦτο
ἠγοούμενος, καὶ βασιλεῦσι πρόπον· ἧ γὰρ τὸ διαρῥήδην ὑπὲρ
τῶν ἤδη μεμελετημένων ἀναισχυντῆσαι. εἶτα διαμέλλειν ἐχοῖν
καὶ μείζονας ἀναμένειν ἐλέγχους καὶ τὸ βασιλεῖον γράμμα δει-
κνύειν, ἐφ' ᾗ κατὰ τὸ Βυζάντιον ἀφικέσθαι τὸν μηδὲ τῆς οἰ- C
15 κείας χώρας ἐντὸς βραχεῖαν τινα διανύσαι πορείαν ἐλόμενον;
καὶ πῶς οἶόν τε ἦν, εἶγε στέλλειν αὐτὸν οὕτω χαλεπαίνειν καθ'
ἡμῶν προηγμένον ἐπετηδέυσασμεν, μὴ οὐχὶ ταραχάς τε μυρίας
καὶ φόνους πολλοὺς ἐμφυλίου καὶ μεταχώρησιν ἐμφανῆ καὶ

3. ἔξῃν R. 6. εἰ R. (Cl.), ἧ vulg. εἰς R. vulg. 7. ἀπεπέμπετο
R., ἀπεξεπέμπετο vulg. 8. Intrpr. add. ante ὑπήκοον at-
que. 9. τοῖς στρατηγοῖς — ἧ γὰρ om. R. 11. Locus impe-
ditissimus, ad quem sanandum neque liber Rehdigeranus, ne-
que Interpres quicquam opis afferunt; paulo melius procederet,
si μὲν post δυσμενῶς deleteretur. ἧ γὰρ τὸ positum esse videtur
pro ἧ γὰρ τοῦτο ἦν. 12. μεμελετημένων R. Lugd. i. m. et Intrpr.
praemeditatus, πεπλημμελημένων edd. ex con. Vulg. ἐχοῖν
R., χρῆν vulg. 17. προηγμένων sph. Par. 18. πόνους R.

erat dux nationis, et auxilium ab eo poscendum, aequitate peti-
tionis ei demonstrata. Rogarunt itaque et demonstrarunt. Ille ve-
ro, veluti regem quandam se revera esse sibi persuadens, et pe-
rinde ac si ipsi licitum esset pro suo arbitrato vivere, ne adesse
quidem nobis, nedum adversus propugnaculi illius expugnationem
copias suas coniungere voluit. Sed neque excusationes quidem ul-
las, etiamsi parum idoneas ac decoras, speciosum tamen aliquem
recusationis suae praetextum habentes, comminisceretur; sed po-
tius graviter fastuosiusque quam mercenarium subditum decebat
postulata reiiciebat. Adhaec in suo adversus praefectos odio per-
sistens, hostiliter in ipsos erat contumeliosus; fortitudinem id esse
regesque decere, censens. Dicebat enim aperte, eos in iis, quae
iam accurate tractata erant, impudenter se gessisse. Eratne tum
diutius cunctandum, aut maiores probationes expectandae, aut Im-
peratoriae litterae ostendendae, quibus mandabatur ut Byzantium iret,
cum ne ad brevissimum quidem iter intra nostram regionem se
accingere vellet? Et quo pacto fieri poterat, si illum usque adeo
nobis infensum Byzantium mittere aggressi fuisset, quin infinitas
turbas multasque caedes intestinas concitasset, quin etiam aper-

A. C. 555 τῶν Περσῶν εἰσφοιήσεις ἀθρόους γενέσθαι, ἀπειθοῦντος μὲν

I. I. 29 ἀναίδην τοῦ δυσμενοῦς καὶ διαμαχομένου, τοῦ δὲ παντὸς ἔθρους καὶ μάλα τὴν στάσιν προσιεμένου, τῷ πρὸς τὴν κίνησιν τῶν καθεστώτων βαρβαρικώτερον ὄρηις πεφυκέναι, καὶ πρὸς D γε πλησίον ἔχειν τοὺς ἀνθέξομένους; τοιγάροι τὸν ἀρχηγόν⁵ ἡμεῖς τῆς ἐπιβουλῆς ἀνελόντες, τοσούτων συμφορῶν ἐσθλὸν παρόντα ἤδη καὶ ὠδινόμενον οὕτω πῶς εὐκολώτατα κατεπαύσαμεν, ὡς νῦν ἀπιστεῖσθαι περιφανῶς εἶπερ ὄλως τι καὶ ἡμελλεν ἔσεσθαι.

ι. „Μὴ τοίνυν, ὧ δικαστὰ, τὴν ἐπιστολὴν προφερόντων, 10 μηδὲ κακίζόντων ἡμᾶς ὡς δὴ τοῖς ἐν αὐτῇ γεγραμμένοις οὐδαμῶς ἠκολουθηκότας. τῷ γὰρ οὐ μίαν εὐδελον, ὡς τὸ γεγράφθαι, χρῆναι πρὸς τὴν βασιλέως αὐτὸν πόλιν ἵέναι, ἀπόπειρα μὲν ὄν ὑπῆρχε καὶ βάσανος, εἶπερ ἀδαιρέτως εἴκοι τοῖς

P. 119 προσσταττομένοις, ὥστε δικαίως ἀρμόσασθαι; γνωσθὲν τοίνυν¹⁵

V. 84 ῥαδίως ἡμῖν τὸ ἀνήκουστον τῆς γνώμης καὶ ἀμιλλώμενον, δι' ὃ τὸ ἔλαττον ἀπεσείσατο, πῶς ἐπὶ τὸ μείζον ἔδει πρότρέπειν, καὶ μὴ θῆττον εἰς ἐκεῖνο τὸ πέρας ἐλθεῖν, εἰς ὅπερ, πολλῶν ἐν μέσῳ συμβεβηκότων δεινῶν, πρὸς ἀνάγκης καὶ ὡς περιή-

2. ἀναίδην R. et Inpr. ut hostis impudentissimus, ἀνείδην vulg. 3. προῖεμένου R. 4. ὄρηις R., ὄρηϊν vulg. 5. ἔχειν R., ἔξειν vulg. ἀνθέξομένους R., ἀνέξομένους vulg. 6. ὡμεῖς R. 8. ἀπιστεῖσαι R. 12. Pro τῷ R. τὸ. εὐδελον R., ἐνδελον vulg. 13. αὐτὸν add. ex R. 15. Inde a verbo προσσταττομένοις Cod. R. a librario alienigena et graeci sermonis paene ignaro scriptus est, qui siglas exempli sui non intelligebat: cuius hominis lapsus infinitos non omnes notavi. 18. Pro μὴ R. hic et saepe deinde μηδὲ. 19. περιήχθωμεν R.

tac defectioni et Persarum irruptioni ansam praeuissemus, cum universa haec natio mirum in modum sit contumax et rebellis et seditionis valde studiosa, quod videlicet barbaricum in morem ad immutandum statum rerum naturaliter sit propensa; cum praecipue in propinquo essent habituri, qui ipsos tuendos susciperent? Nos itaque, principe seditionis interfecto, tantarum calamitatum examen iam praesens atque suppressulans hoc tandem modo facillime compressimus, adeo ut nunc non credatur aperte, an in universum aliquid etiam futurum fuerit.

10. „Desinant ergo nunc, o iudex, epistolam proferre, neque nos damnent, quod earum mandatum secuti non simus. Cui enim non fuerit manifestum, id quod litteris illis perscribatur, oportere illum Byzantium ire, tentandi tantum explorandique causa factum fuisse, an sua sponte aequis mandatis esset obtemperaturus, iisque se iure accommodaturus? Cum itaque nobis ipsius animi pervicacia et protervia facile esset cognita, cum id quod minus erat detrectaret, quo pacto ad id quod maius erat cum incitare oportebat, et non potius statim ad extrema remedia venire, ad quae multis urgentibus malis necessario pervenissemus? Qui enim opportu-

χθήμεν ἄν; οὐ γὰρ ἔνεστι τοὺς τὴν ἀκμὴν τοῦ καθήκοντος A. C. 555
 καιροῦ περιορῶντας καὶ μὴ τοῖς πρακτέοις ἄρμοζομένους, ἐν I. I. 29
 ὑστέρω τὸ παρεπιμένον ἀνακαλεῖσθαι. ἐλείπετο δὴ οὖν, ὡς εἶ-
 κε, καθά φασιν οἱ κατήγοροι, δίκην τινὰ κινεῖν πρὸς Γουβά-
 5 ζην, καὶ ληρώδεις ἀγῶνας ἐγείρειν, καὶ τῆς τῶν πραγμάτων
 ἀσφαλείας ἀνθαιρεῖσθαι μᾶλλον τὴν ἐπὶ τοῖς λόγοις κομψείαν.
 ἀλλ' οὐ συνεχώρουν, ὧ κακοδαίμονες, οἱ Πέρσαι παρόντες B
 καὶ τοῖς ἔργοις ἐγκείμενοι, καὶ τῆς Κολχικῆς χώρας ἀπάσης
 ταῖς τούτου βουλαῖς ἐπιλαμβάνεσθαι παρεσκευασμένοι. ἐπεὶ
 10 δὲ πανταχόθεν ὁ Γουβάζης ἀποδέδεικται πολέμιός τε καὶ προ-
 δότης, καὶ πρὸς τυραννικὰς ἐλπίδας ἠρμένος, τί διαφέρειν
 οἴονται σφίσιν οἱ Κόλχοι, εἴτε παρ' ἡμῶν εἴτε παρ' ἐτέρων
 ἀνήρηται; οὐ γὰρ στρατηγοῖς μόνοις ἢ τοῖς ἄλλως δυνατωτά-
 15 τοις ὁ τῆς εὐνοίας ἐθέλει σκοπὸς ἐμφύεσθαι καὶ προσιζάνειν
 ἅλλα παντὶ τῷ βουλομένῳ βατὸν δῆπον καὶ προσῆκον τῆς
 ἐν ἧ τέτακται πολιτείας ὑπεραγαεῖν, καὶ τὸ κοινῇ συνοῖσον ἐς
 δύναμιν κατορθοῦν. οὐκοῦν εἰ καὶ βδελυροὶ κατ' αὐτοὺς καὶ
 20 κατὰπτυστοι καθεστήκαμεν, ἀλλὰ πιστότατοι βασιλεῖ καὶ φι- C
 λωρόμαιοι, καὶ οἵοι τοῖς ἐπιβουλεύειν πειρωμένοις μὴ ἐφίεσθαι.
 20 εἰ δὲ δεῖ τι καὶ πλέον εἰπεῖν, ἴσθι σαφῶς, ὧ δικαστὰ, καλὸν
 μὲν ὡς ἀληθῶς καὶ δίκαιον τὸ παρ' ἡμῶν ἐν δέοντι τολμηθῆν,
 οὐκ ἄνευ δὲ τῆς τοῦ Μαρτίνου γνώμης γεγεννημένον."

5. ἀγείραι R. 6. ἀνταιρεῖσθαι R. 1. m. et Lugd., ἀντερεῖσθαι R.
 2. m. 8. καὶ τῆς Κ. — παρεσκευασμένοι om. R. et Intrp.
 16. κοινοῖς R. 18. φιλοφῶμαιοι vulg. 22. τοῦ om. R.

nae occasionis momentum neglexerit, neque statim rei gerendae facultatem arripuerit, frustra deinde praeterlapsam occasionem revocabit. Reliquum igitur erat fortassis, ut accusatores aiunt, litem quandam movere Gubazi, et nugatoriam in iudicio contentionem excitare, rerumque securitati verborum ampullas praeferre. At non permittebant hoc, o miseri, Persae iam praesentes, reque ipsa imminentes, et ad universam Colchorum regionem huius consilio atque ope invadendam parati. Cum vero omnino demonstratus sit Gubazes hostis pariter et proditor, animoque ad tyrannicas spes elato, quid interesse putant Colchi, sive a nobis sive ab aliis sit interfectus? Neque enim ducibus tantum aut alioquin iis, qui maxima potentia valent, bona mens innasci atque adhaerescere solet, sed cuius omnino volenti liberum conveniensque est, pro re publica, in qua locum aliquem obtinet, laborare, et ad commune bonum praestandum omnibus viribus adniti. Quocirca tametsi execrabiles illorum iudicio et detestandi censeamur, fidelissimi tamen Imperatori sumus et Romanorum studiosi, et insidias struere tentantibus infesti. Si quid vero etiam amplius dicendum est, ita tibi plane persuade. o iudex, rectum aequissimumque nos facinus peropportune ausos fuisse, neque id absque Martini voluntate patratum."

- A. C. 555 *ιά.* Ειρημένων δὲ καὶ τούτων ὁ Ἀθανάσιος τὸ μὲν πα-
 I. L. 29 ραντικά οὐχ ἤσσον τοὺς Ῥουστίκον ἀπεδέχετο λόγους. συστά-
 σης δὲ καὶ δις ἀγωνίας, ἐπειδὴ ἅπαντα ἐς τὸ ἀκριβὲς γνωμα-
 τεύων καὶ ἀνερευνῶμενος, οὐδέν τι αὐτῷ ἐναργὲς προδοσίας
 D ἢ τυράννιδος ἐγχείρημα ἤμαρτῆσθαι ὑπὸ τοῦ Γουβάζου ἐδέ-5
 δεικτο, ἄδικός δὲ μᾶλλον καὶ παρανομώτατος ὁ φόνος γεγε-
 νημένος, ὡς καὶ τῆς ἐπὶ τὴν Ὀνόγουριν συστρατείας οὐ μη-
 δισμοῦ χάριν ἀπαγορευθείσης, ἀλλὰ τῷ ἄχθεσθαι γε αὐτὸν
 'κατὰ τῶν στρατηγῶν, ἀνθ' ὧν αὐτῆς καὶ ἀπεστέρητο ἔα-
 στῶνη πολλῇ καὶ ἐκμελεῖα κεχαννωμένοι ἐπειδὴ οὖν ταῦτα 10
 ἐγίνωσκε, τότε δὴ τὸ μὲν ἐπὶ Μαρτίνῳ λεχθὲν, ὡς ἄρα καὶ
 ἐκείνῳ μετῆν τῶν ἐς τοῦτο βεβουλευμένων, ἀνοίσειν βασιλεῖ
 διενεεῖτο. τοῖς γε μὴν τὸ ἀπεκτονέαι περιφανῶς ὠμολογηκόσι
 κρίσειν ἐπῆγεν ἀνάγκαστον, ἐν ᾗ διέταττε θάττον αὐτοὺς δια-
 P. 120 φθαρῆναι, ὑπὸ τὴν δικαστικὴν μάχαιραν γιγνομένους, καὶ 15
 τὰς κεφαλὰς ἀφαιρουμένους. καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τοῖς ὀρεῦσιν ἤμε-
 νοι, καὶ ἀνὰ τὰς λεωφόρους περιενεχθέντες, μέγιστον θέαμα
 τοῖς Κόλχοις εἶναι ἐδόκουν, καὶ πλείστης ἄξιον ἐδλαβείας.
 ἔτεθήπεσάν τε καὶ ἐπὶ τῷ κήρυκι τορὸν τι μάλα βοῶντι καὶ
 διαπρύσιον, καὶ παρεγγυῶντι δεδιέναι τοὺς νόμους, καὶ φόνων 20
 ἀδίκων ἀπέχεσθαι. ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς καὶ ἀπετέμνητο οἱ ἀχέ-
 1. εἰρ. δὲ κ. τοῦτ. R., τούτων οὕτως εἰρημένων vulg. 2. ἀπε-
 δέχετο R., προσέτετο vulg. et Intrp. admisit. 5. Pro ἐγχεί-
 ρημα R. ἐπεχειρῆσθαι. 6. παρανομώτατον R. 8. ἀπα-
 γορευθείσε R. constanti fere vitio. 9. Pro ἀνθ' ὧν R. ἀν-
 θωνους. 17. θεᾶσθαι R. 19. ἐτεθήπεσε R. qui passim
 pro αν finali ε ponit. 21. ἀπέχεσθαι. Intrp. addit ἕκαστον:
ut vel singulī abstinerent.

11. His ita peroratis, Athanasius initio quidem nihilo minus Rustici dictis aurem accommodabat; consultatione vero disceptationeque bis ea de re habita, cum ipse omnia accuratius expendisset atque investigasset, visum ei est nullam a Gubaze prodicionem aut tyrannidem apertam tentatam fuisse, ac proinde caedem inique nefarieque perpetratam: adeo ut quod copias suas ad oppugnandam Onogurin cum eis coniungere recusaverit, non ipsius ad Medos defectio in causa fuerit, sed quod praefectis exercitus infensor esset, quod illorum vecordia et negligentia propugnaculum illud esset amissum. Quibus rebus omnibus a iudice cognitis, de Martino quod dictum fuerat, etiam ipsum conscium fuisse participemque horum consiliorum, ad Imperatorem referendum censuit. De hisce vero, utpote aperte caedem ab se perpetratam fassis, ex scripto sententiam tulit, qua mandavit, ut quamprimum interficerentur, et gladio iudiciali submissi capite truncarentur. Atque hi quidem mulis insidentes, et per publicas vias circumvecti maximo Colchis spectaculo terrorique futuri videbantur. Percellebantur enim voce praeconis altum horrendumque in modum proclamantis, et mo-

νες, τότε δὴ ἅπαντες ἐς οἶκτον ἐτράποντο, ἀποβεβληκότες τὸ A. C: 555
 χαλεπαῖνον. καὶ ἐπὶ τούτοις ἐλέλυτο μὲν ὁ ἀγών· οἱ δὲ Κόλ- I. L. 29
 χοι αὐθις διετέλουν εὖνοι ὄντες ἐς τὰ μάλιστα Ῥωμαίους, καὶ
 τὸν πρότερον ἀνανεούμενοι τρόπον.

5 ἰβ'. Τούτων γεγεννημένων, τὰ μὲν τῶν Ῥωμαίων στρα- B
 τόπεδα διεχείμαζεν ἀνὰ τὰ πολίσματα τε καὶ φρούρια, ὡσ-
 πη ἐκάστῳ διετέτακτο. ἐν τούτῳ δὲ ἄνδρες τῶν παρὰ Μισι-
 μιανοῖς δυνατωτάτων ἐς Ἰβηρίαν παρὰ τὸν Ναχοραγὰν ἀφι-
 κόμενοι, ἅπαντὰ οἱ διήγγειλαν τὰ ἐπὶ Σωτηρίῳ πρὸς αὐτῶν
 10 τοτετολημένα· τὴν μὲν ἀληθεστάτην αἰτίαν ἡρέμα ὑποκρυπτό-
 μενοι, λέγοντες δὲ, ὡς ἐπειδὴ ἐκπλείστον τὰ Περσῶν ἐτύγ-
 χανον ἤρημένοι, προπηλακίζεσθαι σφᾶς ὑπὸ τε Κόλχων αὐ-
 τῶν καὶ Ῥωμαίων, καὶ ἐν τοῖς ἀτιμοτάτοις τετάχθαι, πέρας
 δὲ Σωτήριχον αὐτοῖς ἐπιστῆναι, λόγῳ μὲν ὡς δὴ χρυσίον τοῖς
 15 Ἰβυμιμάχοις διανεμοῦντα, ἔργῳ δὲ τὰ ἐπὶ λύμῃ τε καὶ καθαι- C
 ρέσει τοῦ παντὸς γένους διαπραξάμενον. „Παρὸν τοίνυν ἡμῖν”
 ἔφασαν οἱ πρέσβεις „ἢ ἄρδην ἀπολωλέναι, ἢ προτερήσασι δὲ- V. 85
 ξαν μὲν τινα ἴσως παρ’ ἐνίοις ἀπενέγκασθαι προπετείας, καὶ
 ὡς τοιοῖδε κακίζεσθαι, βιοτεύειν δὲ ὅμως ἔτι κατ’ ἐξουσίαν,
 20 καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἢ ἂν συνοίσειν δοκοῖη διατιθέναι, εἰλό-
 6. πολιτεύμενα x. φ. R. 7. ἐν τούτῳ. Haec usque ad verba
 ἔθνος ἐλλείδων p. 233. ed. Bonn. v. 2. relata sunt inter Ex-
 cerpta de legationibus. Μισιμιανοῖς Exc. et Intrp. 9. οἱ om.
 Exc. τὰ om. R. 12. σφᾶς om. R. 14. αὐτοῖς R. Exc. et
 Intrp. sibi, αὐτὸν vulg. 16. διαπραξάθειον R. 18. τῆς addit R.
 ante προπετείας.

nentis leges vereri, et nefariis caedibus abstinere. Postquam vero hi capitibus fuerunt truncati, ad commiserationem versi omnem animorum offensionem deposuerunt: atque ita conventus iudiciarius solutus; Colchi vero in sua erga Romanos fide ac benevolentia acerrime perstiterunt.

12. His ita peractis, Romanorum copiae per urbes et castella divisae hibernarunt, prout cuique mandatum erat. Interea viri quidam praecipuae inter Misimianos potentiae in Iberiam ad Nachoraganem cum pervenissent, omnia ei nuntiarunt, quae in Soterichum perpetrassent; verissimam quidem causam silentio occultantes, dicentes vero, quod, cum a multo tempore Persarum partes essent secuti, ignominia afficerentur et ab ipsis Colchis et a Romanis, atque inter vilissimos censerentur: tandem vero Soterichum ipsum supervenisse, verbis quidem prae se ferentem, quod pecuniam sociis distribuere vellet, re autem ipsa, quae ad perniciem eversio- nemque totius gentis pertinebant, molientem. „Cum itaque oporteret nos (dicebant oratores) vel funditus perire, vel praeveniendo Romanos calidi fortassis ac praecipitis facti opinionem apud nonnullos incurrere, eoque nomine male audire, vetus tamen nostrum vi- vendi ius retinere, et de rebus nostris, prout consultissimum visum

- A. C. 555 μεθα τὰ ἀμείνονα καὶ τοῦ ἀνθρωπείου μᾶλλον ἐχόμενα τρό-
 I. I. 29 που, τῶν μὲν λοιδοριῶν καὶ κατηγορημάτων ὀλίγα φροντίσαν-
 τες, περὶ πλείστου δὲ ποιησάμενοι τὴν σωτηρίαν. Σωτήριχόν
 τε γὰρ ἀπεκείναμεν καὶ τοὺς ἅμα αὐτῷ ἐς τοῦτο ἐληλυθότας,
 ὡς ἂν ἐκείνους μὲν τισαίμεθα τῆς ἀδικίας, πίστιν δὲ εὐνοίας⁵
- D βεβαιωτάτην ἐνθένδε τοῖς Πέρσαις παρασχόμενοι, εὐκλέεστε-
 ρον προσχωρήσασαιμεν. ἐπεὶ δὲ τούτων τε ἁπάντων καὶ μάλιστα
 τοῦ μηδισμοῦ ἕνεκα οὐκ ἀνήσουσι χαλεπαίνοντες οἱ Ῥωμαῖοι,
 ἀλλὰ τάχιστα ἡμῖν ἐπιπεσοῦνται, καὶ ἅπαντας, τό γε ἐς ἀν-
 τούς ἤκον, διαφθεροῦσι, προσήκει δὴ σοι, ὦ στρατηγέ, δέ-10
 χεσθαί τε ἡμᾶς εὐμενῶς καὶ ἐπαμύνειν, τῆς τε χώρας πέρι
 ὡς οἰκείας τολοιπὸν καὶ κατηκόου τὰ προσήκοντα διανοεῖσθαι
 καὶ μὴ περιῖδεῖν οἰχῆσεσθαι κινδυνεῦον γένος οὐ σμικρὸν, οὐδὲ
 ἄσχημον, ἀλλὰ καὶ πλείστην ὄσσην ὠφέλειαν τῇ Περσῶν ἐπι-
 κρατεία προσφέρεσθαι ἱκανώτατον. πολέμων τε γὰρ ἡμᾶς¹⁵
 ἰδρίας ὄντας ἀμωσγέπως εὐρῆσοιτε ἂν, καὶ καρτερώτατα ξυν-
 P. 121 αγωνιζομένους, ἧ τε χώρα, ἐν ὑπερτέρῳ τῶν Κόλχων κειμένη,
 γενήσεται ὑμῖν ὀρητήριον ἀσφαλές, καὶ οἶον ἐπιτειχίσμα κατὰ
 τῶν πολεμιῶν. ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Ναχοραγὰν, προσίετό τε
 αὐτοὺς ἀσμενέστατα, καὶ ἐπῆγει τῆς μεταστάσεως, καὶ θαρ-20
 ροῦντας ἰεναὶ ἐκέλευσεν, ὡς τῆς Περσικῆς ἐπικουρίας ἐν δέοντι
 τευξομένους. οἱ μὲν οὖν πρέσβεις ἐς τὰ οἰκεία ἐπανελθόντες,
 2. κατηγορημάτων sph. Par. 7. μάλιστα om. R. 9. ἐς om.
 R. 10. δὲ R. 15. πολέμοντες R. 19. τε om. Exc. 20.
 τούτους R.

fuerit, statuere: potiora et humanis moribus convenientiora elegimus, de conviciis et criminationibus parum solliciti, praecipuam vero salutis curam gerentes. Nam et Soterichum interfecimus, quique cum eo ad hoc venerant, ut illorum quidem iniuriam vindicarem, firmissimo vero hoc ipso facto benevolentiae studiique erga Persas argumento edito, gloriosius desciscamus. Cum vero ob haec omnia ac praecipue ob defectionem ad Persas nequaquam desituri sint Romani id moleste ferre, sed quam citissime nos sint invasuri, et universos, quantum fieri ab ipsis poterit, deleturi: tui officii est, o Praefecte, nos benigne excipere ac propugnare, et pro regionis, ut propriae deinceps et subditae, salute excubare, neque negligere de interitu periclitantem gentem non parvam neque obscuram, sed quae maximam utilitatem Persarum imperio adferre possit. Nam et rei bellicae peritos nos facile comperietis et fortissime societate vobiscum inita procliantes; eritque vobis locus ipse in ulteriore Colchorum regione situs tuta belli sedes, irruptionibus faciendis peridonea, ac veluti propugnaculum adversus hostes." Haec cum audisset Nachoragan, libentissime eos excepit, et defectio- nis consilium laudavit, alacresque abire iussit, ut Persica auxilia

καὶ ἕκαστα διαγγείλαντες, μεγίστων ἀνέπλησαν τὸ ἔθνος ἑλ- A. C. 555
 πιδων. I. I. 29

ιγ'. Τοῦ δὲ ἤρος ἀρχομένου, ἀντίκα οἱ τῶν Ῥωμαίων A. C. 556
 στρατηγοὶ ἐς ταῦτό που ξυνελθόντες, ἐγνώσαν κατὰ Μισι- I. I. 30
 5 μιανῶν ἐπιστρατεύειν. ἀλλὰ Βούζης μὲν καὶ Ἰουστίνος ἀνά
 τὴν Νῆσον μένειν ἐτετάχατο, φρουρήσοντες τὰ ἐνθάδε, καὶ
 ἀπάντων ἐπιμελησόμενοι. ἐστέλλοντο δὲ ἐπὶ τὸν πόλεμον ἄνδρες B
 ἐς τετρακισχιλίους, πεζοὶ ἅμα καὶ ἱππῶται ἐν τοῖς ἄλλοι τε
 ἦσαν τῶν γνωριμωτάτων ἄγαν, καὶ Μαξέντιός τε καὶ Θεόδω-
 10 ρος, ὁ τῆς Τζαννικῆς δυνάμεως πρώτοστάτης, ὡς μοι πολλά-
 κισ ἐξήρήθη, ἄμφω πολεμικῶ καὶ ταξιαρχῶ. καὶ οἱ μὲν εἶχοντο
 τῆς ἐξόδου· ἡμελλε δὲ αὐτοῖς οὐκ ἐς μακρὰν καὶ ὁ Μαρτίνος
 ἐπιστήσεσθαι ὡς ἠγησόμενος. ὡς ἂν δὲ μηδὲ πρὸς βραχὺ γούν
 ἀστρατήγητοι εἶεν, ἄρχειν τῶν ὅλων ἐλαχέτην, ἕως ἔτι διὰ
 15 τῆς ὑπηκόου πορεύοιντο, Βαράζης τε ἀνὴρ Ἀρμένιος καὶ Κόλ-
 χος Φαρσάντης, οὔτε πόνων ἀρετῆ οὔτε τῆ ἄλλῃ ἀξιώσει ἀπάν-
 των τῶν ξυστρατευομένων προήκοντες, μᾶλλον μὲν οὐν ἐνίων καὶ C
 ἐλασσούμενοι. ὁ μὲν γὰρ ἐν λοχαγοῖς ἐτέλει ὁ Βαράζης, ἄτε-
 ρος δὲ τῶν μὲν ἐν τῇ αὐτῇ ταγματῶν τοῦ Λαῦσῶν βασιλέως
 20 ὁγήειτο· (μάγιστρος ὄνομα τῆ ἀρχῆ· νενόμισται γὰρ τοῦτο καὶ
 παρὰ τοῖς ταύτῃ βαρβάροις·) οὐ μὴν ἐς τοσοῦτον αὐτῷ φρονή-

1. ἐνέπλησαν R.	6. φρουρήσαντες R.	8. tria millia Intpr.
13. Pro δὲ R. καὶ.	14. ἕως R., ὡς vulg.	15. Pro τε R. δὲ.
17. στρατευομένων R.	18. ἕτερος R.	21. αὐτῷ φρ. τε R.,
φρον. τ. αὐτῷ vulg.

opportune habituros. Oratores itaque ad suos reversi, cum singula renuntiassent, maxima spe gentem replerunt.

13. Incunte autem vere, statim Romanorum praefecti in unum coacti exercitum in Misimianos mittendum statuerunt. Ac Buzes quidem et Iustinus apud Insulam manere sunt iussi, praesidio locis illis futuri, omniaque diligenter curaturi; missa vero sunt ad bellum peditum simul et equitum millia quatuor, inter quos et alii erant maximi nominis viri, et Maxentius ac Theodorus Zannicarum copiarum dux, ut iam saepe dixi; bellicosi ambo et ordinum duces. Atque hi quidem expeditionem aggressi sunt. Videbatur autem non multo post etiam Martinus ipsis adiungendus, ut ductor futurus. Ne vero vel ad breve aliquod tempus duce destituerentur, imperium totius exercitus, quamdiu per subditorum regionem iter facerent, ad Barazem Armenium et Pharsantem Colchum est delatum, qui neque bellica virtute neque alia dignitate omnibus sociis praestabant, immo vero nonnullis erant inferiores. Nam Barazes inter turmarios censebatur, alter vero in aula agmina regis Colchorum ductabat; (Magister dignitati est nomen; usitatum enim hoc est eius loci barbaris,) atqui non tantum aut prudentiae aut confidentiae huic inerat, ut audacter etiam Romano exercitui imperaret.

Α. C. 556 ματός τε μετῆν καὶ παρῳήσιας, ὡς καὶ στρατεύματι Ῥωμαϊκῷ
 I. I. 30 θαρσάλευότερον ἐγκελεύεσθαι. οὗτος δὲ οὖν ὁ στρατός, θέρους
 ἤδη ἐπιγιγνομένου, ἐς τὴν τῶν Ἀψιλίων ἵκοντο χώραν. βου-
 λομένοις τε αὐτοῖς ἀνὰ τὰ πρόσω ἵεναι, κώλυμα γέγονεν ὄμι-
 λος Περσικὸς, αὐτοῦ που ξυνειλεγμένος. συναισθόμενοι γάρ 5
 τῆς τῶν Ῥωμαίων παρασκευῆς, καὶ ὅτι ἐπὶ τοὺς Μισιμιανούς
 D ἐχώρουν, ἄραντες ἔκ τε Ἰβηρίας καὶ τῶν ἀμφὶ Μουχείρισιν
 πολισιμάτων, ἤεσαν καὶ οἱ ἐπ' ἐκείνους, προκαταληψόμενοί τε
 τὴν χώραν, καὶ ἐς δύναμιν ἐπαρήξοντες. τῷ τοι ἄρα οἱ Ῥω-
 μαῖοι ἀνὰ τὰ φρούρια τῶν Ἀψιλίων ἀποδιατρίβοντες, παρα-10
 κρούεσθαι τὸ παρὸν καὶ διαμέλλειν ἐπειρῶντο, ἕως ἢ τοῦ
 θέρους ὦρα ἐξήκοι. Πέρσαις τε γὰρ ἅμα καὶ Μισιμιανούς
 ἀντιτάττεσθαι ἀνόνητόν τι αὐτοῖς ἐδόκει καὶ σφαλερώτατον.
 οὕτω δὲ οὖν ἀμφοτέρω τὰ στρατεύματα ἤρέμει, καὶ οὐδὲ
 ὁπότεροι ἐς τὸ περαιτέρω φοιτῶν διανίσταντο, ἀλλ' ἐπετή-15
 ρουν ἀλλήλους καὶ ἀνέμενον, εἴ γέ τις πρότερος ὀρηθεῖη. πα-
 ρῆσαν δὲ τοῖς Πέρσαις καὶ Οὐννοὶ Σάβειροι ἐπὶ μισθοφορῶ
 P. 122 προσβοηθήσοντες. τοῦτο γὰρ τὸ γένος μέγιστόν τε ἐστί καὶ
 πολυάνθρωπον, φιλοπόλεμόν τε ἐς τὰ μάλιστα καὶ ἀρπαλέον,
 V. 86 καὶ οἷον δὴ οὖν αἰεὶ τῶν ὀθνείων ἐφίεσθαι· μισθοῦ τε ἕνεκα 20
 μόνου καὶ τῆς ἐπὶ τῇ λείᾳ ἐλπίδος νῦν μὲν τοῦτοις, νῦν δὲ
 ἐκείνοις, νῦν δὲ ἄλλω τῷ ξυμμαχεῖν καὶ ξυνδιακινδυνεύειν ἐς

2. ἐκκαλεύεσθαι (sic) R. 8. ἐκεῖνα R. 9. ταῦτοι R. 12.
 τε om. R. 14. στρατεύματα R. et Intrp. exercitus, στρατόπεδα
 vulg. 17. μισθοφοροῖς R. 18. τέ γέ ἐστ. R. 20. τῶν ὀθνείων
 Par., την ὀθνεϊαν R. Lugd. et ed. pr. 22. συμμαχεῖν vulg.

Hic itaque exercitus aestate iam vigente in Apsiliorum regionem ve-
 nerat; volentibusque ipsis ulterius progredi, impedimento fuit Per-
 sicum agmen eodem loci collectum. Cognito enim Romanorum appa-
 ratu, quodque in Misimianos moverant, motis ex Iberia et cas-
 tellis, quae circa Muchirisidem sunt, castris, iverunt etiam hi in
 illos, praeoccupaturi regionem, et pro viribus subsidio futuri. Quo-
 circa Romani circa Apsiliorum castella commorantes, protrahere cun-
 ctando rem tentabant, donec messis tempus esset praeterlapsum.
 Persis enim simul et Misimianis instructa acie obviam ire inconsul-
 tum, immo pericolosissimum iudicabant. Sic itaque uterque exerci-
 tus conquievit, neque alteruter ad ulterius procedendum pedem mo-
 vit, sed observabant sese mutuo atque exspectabant, si quis prior
 moveret. Adcrant vero Persis etiam Hunnorum Saborum mercena-
 ria auxilia. Est enim haec natio et maxima et populosissima, si-
 mulque et bellorum et rapinae sitientissima, quaeque perpetuo fo-
 ris externo in solo degere amat, semperque aliena appetere, solius
 mercedis causa et praedae spe modo quidem his, modo illis, nunc
 alteri alicui sese in belli et periculorum societatem coniungendo,

τάναντια μεταβαλλόμενον. πολλάκις μὲν γὰρ τοῖς Ῥωμαίοις, A. C. 556
 πολλάκις δὲ τοῖς Πέρσαις κατ' ἀλλήλων παραταττομένοις ξυν- I. I. 30
 ἦσαντο τοὺς ἀγῶνας, ἐν ὀλίγῳ τῇ μεταξὺ χρόνῳ ἐφ' ἑκατέ-
 ρους τραπεύτες καὶ μισθαροήσαντες. καὶ οὖν ἡ προτέρα μαχὴ
 5 κατὰ Περσῶν αὐτοῖς ἐπολεμήθη, ὅτε πολλοὺς τῶν Διλιμιτιῶν
 ἐπελθόντας σφίσι κατέκτειναν ἐν τῇ νυκτομαχίᾳ, ὡς μοι ἑκα- B
 στα προεδιήγηται. ἐκείνου δὲ τοῦ ἔργου πέρας λαβόντος, ἀ-
 φρίετο μὲν ὑπὸ Ῥωμαίων τὰ συγκείμενα κομισάμενοι, πάλιν
 δὲ τοῖς ὀλίγῳ ἔμπροσθεν πολεμιωτάτοις ξυνείποντο, τυχὸν
 10 τομὲν οἱ αὐτοί, τυχὸν δὲ ἕτεροι, Σάβειροι δὲ ὅμως ὄντες καὶ ἐκ
 τοῦ σφετέρου ἔθρους ἐς τὴν ξυμμαχίαν ἀπεσταλμένοι.

ιδ'. Τούτων δὴ οὖν τῶν Σαβείρων ἄνδρες ἐς πεντακοσίους
 ἐν ὑπαίθρῳ τινὶ περιουλίσματι πόρρω πον τῶν ἄλλων στρα-
 τευμάτων ἐτύγχανον ἐσκηνημένοι. ὃ δὴ Μάζεντινί τε καὶ Θεο-
 15 δώρῳ σαφέστατα ἐγνωσμένον, καὶ ὅτι ἄνοπλον οὕτω πως καὶ
 ἀνειμένην τινὰ δίαιταν ἄγοντες διατελοῦσιν, ἤλαννον εὐθύς
 ἐπ' αὐτοὺς τριακοσίους ἐπαγόμενοι ἵπποτάς. περιστάτες δὲ
 κύκλῳ τὸ ἔρκος, (ἦν γὰρ οὐ λίαν ἐς ὕψος ἀνέχον, ἀλλ' ἐς ὅσον C
 ἵπποτου ἀνδρός ἔκτοσθεν ἐφ᾽ ἐστηχότος τὸ πρόσωπον ὑπερφαίνε-
 20 σθαι,) τούτῳ δὴ οὖν πελάσαντες, ἔβαλλον πάντοθεν τοὺς βαρ-
 βάρους ἀκοντίοις τε καὶ λίθοις καὶ τοξεύμασι, καὶ παντὶ τῇ
 προστυχόντι. οἱ δὲ οὖν πλείους εἶναι τοὺς ἐπελθόντας ἢ κατὰ

2. παραταττομένοι R.

6. Pro κατέκτειναν R. κατ' ἐκείνοις.

16. ἐπ' αὐτοὺς εὐθύς R.

19. ἔκτοθεν R.

22. οὖν οὐ πλείους R. et Lugd, sed mg. οὖν πλ.

in contraria subinde mutatur. Frequenter enim cum Romanis, fre-
 quenter vero cum Persis, inter sese bellum gerentibus, proelium in-
 ierunt, et exiguo temporis spatio interposito modo his, modo illis
 mercenariam suam operam locarunt. Nam priore bello adversus Per-
 sas pugnarunt, cum multos Dilimnitarum in se irruentes nocturno
 proelio trucidarunt, quemadmodum supra narravi. Quo statim bel-
 lo confecto, dimissi quidem sunt a Romanis, mercede, de qua inter
 ipsos convenerat, accepta; postea autem eos, qui antea ipsis fuerant
 acerrimi hostes, sunt secuti, sive hi ipsi, sive alii, Sabiri tamen
 et ex sua gente ad sociale cum Persis bellum missi.

14. Ex his itaque Sabiris viri quingenti in stabulo quodam sub-
 divo longiuscule a reliquo exercitu dissito conederant; quod quidem
 cum Maxentius et Theodorus plane cognovissent, quodque sibi po-
 sitis armis negligenter viverent, confestim in eos trecentos equites
 duxerunt. Muro itaque in orbem circumsessio, (neque enim ille valde
 erat altus, sed ita tantum, ut equitis extra stantis facies prospici pos-
 set,) huic, inquam, muro appropinquantes, omni ex parte barbaros ia-
 culis, saxis, sagittis et quovis alio telorum genere feriebant. Tum
 hi plures esse hostes, quam revera erant, suspicati simulque inopi-

- A. C. 556 τὸ ἀτροκέες ὑποτοπήσαντες, ἅμα δὲ καὶ τῇ ἀδοκίῳ καταπε-
 I. 1. 30 πληγμένοι, ἀμύνεσθαι μὲν ἤμιστα διενουῶντο, φεύγειν δὲ αὐ-
 τοῖς οὐ μάλᾳ ἐξῆν τῇ θριγκῷ περιεχομένοις. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι
 ἅπαντες χυδὴν αὐτοῦ διεφθάρησαν, μόνοι δὲ τεσσαράκοντα
 ἄνδρες παραλόγως διαλαθόντες, καὶ ἐπὶ τοὺς τοίχους ἀναρῶν-5
 τῶμενοι, εἴτα ἐπὶ θάτερα διεκπεσόντες, ὑπὸ τὸ λάσιον τῆς
 D ἐχομένης ἐκρούπτοντο ὕλης. πλὴν ἀλλὰ καὶ τούτους οἱ Ῥωμαῖοι
 ἀπὸ χυδῶν ἐπειρῶντο. τούτων δὲ τοῖς Πέρσαις ἀπηγγελμένων,
 αὐτίκα οἶγε ἱλας ἰπέων στέλλουσιν ἐπ' αὐτοὺς ἐς δισφυρίους
 ἄνδρας συντεταγμένους. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, εἴξαντες τῇ πλήθει 10
 καὶ ὡσπερ ἀρκούμενοι τῇ γεγεννημένῳ, ἀπεχώρουν δρομαῖοι,
 καὶ αὐθις ἐς τὸ πρότερον φρούριον ἐσδραμόντες, ἐν τῇ ἀσφα-
 λείᾳ καθίσταντο, τῇ μὲν προαχθέντι μεγαλαυχούντες, ἀπώ-
 μενοι δὲ μόνον ἐπὶ Μαξεντίῳ ἐτύγγανεν γὰρ τῶν ἀνὰ τὴν ὕλην
 διαδύντων βαρβάρων ὑπὸ τοῦ βιαιότατα τετρωμένος, ὡς καὶ φο-15
 ράδην ἀχθεὶς ἐπὶ κλίνης κρεῖττον ἀπάσης ἐλπίδος ἀποσωθῆναι.
 P. 123 ἐπειδὴ γὰρ ἐβέβλητο, αὐτίκα οἱ ὀπαδοὶ ἀράμενοι αὐτὸν ἤρχοντο
 μετὰ τάχους, πρὶν ἅπαντας ἐπελθεῖν τοὺς πολεμίους. ὡς δὲ ἤκον
 καὶ ἐπεφέροντο, τότε δὴ οἱ ἄλλοι Ῥωμαῖοι ἐφ' ἑτέραν τινὰ φεύ-
 γοντες πορείαν, καὶ κατὰ σφῶν τοὺς διώκοντας ἐπισπώμενοι, χώ-20
 ραν παρέσχον ἐκείνῳ ἐν τῷ ἐρύματι σχολαίτερον ἀποκομισθῆναι.
 ιε'. Ἐν τούτῳ δὲ Ἰουσιῆνος ὁ Γερμανοῦ ἐνὰ τῶν ἀμφ'
 αὐτὸν ταξίαρχον ἄνδρα Οὐννον τὸ γένος, Ἐλμινζοῦρ ὄνομα,

12. εισδρ. vulg.

15. δύντων R.

16. σωθῆναι R.

nato rei percussi, nec de tuendo se admodum cogitabant, neque effugio locus patebat, quod muro essent circumvallati. Ibi ergo alii omnes passim caesi sunt, soli vero XL. viri cum mirifice manibus pedibusque in summum murum conscendissent, in diversam partem delapsi, in proximae silvae densitate delituerunt; quos tamen Romani investigare non destiterunt. Haec simulatque Persis fuerunt nuntiata, confestim illi turmas equitum in eos mittunt, duo virorum millia acie bene instructa. Romani vero, cedentes multitudini et veluti contenti praeterito facinore, cursim sese receperunt et in propugnaculum, unde venerant, refugientes in tuto se continuerunt; praeclaro quidem facto gloriabundi, Maxentii tantum vicem dolentes. Erat enim is a quodam barbarorum, qui in silvam se abdidit, gravissime vulceratus, adeo ut lectica elatus praeter omnem spem servatus fuerit. Statim enim atque ictus fuerat, confestim asseclae, eo sublato, quam citissime se inde abriperunt, priusquam universi hostes irruerent. Cum vero venirent impetumque facerent, tum Romani ad aliam quandam viam fugientes, et in se eos, qui insequabantur, attrahentes, locum illi dabant, ut aegre tandem in propugnaculum deferretur.

15. Interea Iustinus Germani filius unum e suis ducibus, Hunnum nomine, Elminzur nomine, ex Lusula Rhodopolim mittit cum duobus

ἔστειλεν ἐκ τῆς Νήσου ἐς τὴν Ῥοδόπολιν ἅμα δισχιλίους ἰπ-^{A. C. 556}
 πόταις. ἦδε δὲ ἡ Ῥοδόπολις ἐστὶ μὲν πόλισμα Κολχικόν, ὑπὸ ^{I. 1. 30}
 Περσῶν δὲ ὅμως ἐν τῷ τότε κατεῖχεται, ἐλύοντος αὐτὴν πολλῶ
 ἔμπροσθεν χρόνῳ τοῦ Μερμερούου, καὶ φρουρὰν Περσικὴν
 5 ἐγκαταστήσαντος. ταῦτα δὲ ὁποῖόν τινα κατεῖργαστο τρόπον, B
 οὐ μοι εἰρήσεται, ὡς δὴ Προκοπίῳ τῷ ῥήτορι σαφῶς ἀναγε-
 γραμμένα. ἐνταῦθα δὴ οὖν τῷ Ἐλμινζοῦ ἀφιγμένη αἰδία
 τις ξυνελάβετο τύχη. ἐτύγχανον γὰρ οἱ τε τῶν Περσῶν φρου-
 ροὶ, οὕτω ξυνεγεχθὲν, ἐκτός που τοῦ ἄστεος διατρίβοντες,
 10 καὶ τὸ πλῆθος τῶν οἰκητόρων ἄλλος ἄλλοθι διεσκεδασμένοι.
 τοιγάρτοι ἀκοντιὶ παρελθὼν εἶσω, καὶ τὴν πόλιν παραστησά-
 μενος, ὃ δὲ καὶ τὴν περιοικίδα κατέδραμεν· καὶ ὄσση μὲν Περ-
 σικὴν εὗρεν ἀπόμοιραν, τούτους δὲ πανωλεθρία διέφθειρε,
 τὸ δὲ ἰθαγενὲς ἅπαν καὶ ἐπιχώριον, ἐπειδὴ αὐτοὺς διέγνω
 15 τῷ ὀθνεῖῳ δέει μᾶλλον ἢ τῷ σφῶν ἀπιστία μηδίσαντας, ἐνοι- C
 κεῖν αὐθις τῇ οἰκειᾷ ἐγήγηε πατρίδι, ὁμήρους τε λαβὼν ἐς τὸ V. 87
 πιστότερον, καὶ ἕκαστα ἐν δέοντι κρατυνάμενος. οὕτω τε αὐ-
 θις ἡ Ῥοδόπολις ἐς τὰ πρότερα ἐπανῆκτο, στέργουσά τε τὰ
 πάτρια νόμιμα, καὶ βασιλεῖ τῷ Ῥωμαίων ὑποκλινομένη. τού-
 20 του μὲν οὖν τοῦ θέρους οὐδέν τι ἄλλο ἐπράχθη ὁποῖον καὶ
 ἐς λόγου φέρεσθαι μνήμην. τοῦ δὲ χειμῶνος ἐπιλαβομένου, οἱ
 μὲν Πέρσαι εὐθὺς μετανίσταντο, καὶ ἐπανήσαν ἐς τε τὸ Κο-

7. ἀφιγυομένην R. 10. πλῆθος R. et Intrpr. *multitudo*, πλείστοιν
 vulg. κεκεδασμένοι R. 15. ὀθνεῖων coni. B. Vulc. malc. 18.
 πρότερα R., πρότερον vulg. 20. καὶ ins. ex R. 22. Κο-
 ταίσιον vulg.

equitum millibus. Est autem haec Rhodopolis oppidum Colchicum,
 a Persis tamen tunc temporis tenebatur, a Mermeroe multo ante cap-
 tum, qui etiam Persicum praesidium in eo collocarat. Haec vero quo
 pacto gesta fuerint, praeteribo, ut a Procopio rhetore aperte con-
 scripta. Posteaquam igitur Elminzur eo pervenit, prospera quaedam
 iuvit fortuna. Persarum enim praesidium forte per id tempus alibi
 extra oppidum versabatur, maximaque oppidanorum pars alius alio
 concesserat. Nullo itaque negotio ingressus, oppido in suam potesta-
 tem redacto, circumiacentem etiam agrum pergrassatus est, et quic-
 quid e Persicis copiis obvium habuit, ad unum omnes crucidavit; quot-
 quot vero erant indigenae ac cives, cum eos sciret externo metu
 magis quam propria perfidia Persarum partes secutos, ut patriam
 rursus suam incolerent, permisit; obsidibusque maioris securitatis causa
 acceptis, omnia, prout par erat, constabilivit. Atque ita Rhodopolis
 ad priorem statum est reducta, et patria instituta amplectens et Ro-
 manorum Imperatori subdita. Hac igitur aestate nihil aliud gestum
 est memoratu dignum. Bruma vero invalescente, Persae quidem statim
 solutis castris Cotaisim et Iberiam versus sese receperunt, animo

- A. C. 556 τάϊσιν καὶ τὴν Ἰβηρίαν, ὡς δὴ ἐνταῦθα διαχειμάζειν βουλό-
 I. I.³⁰ μενοι, χαίρειν πολλὰ εἰπόντες τῇ πρὸς Μισιμιανούς ἐπικου-
 ρία· οὐ γὰρ ἔννομον αὐτοῖς οὐδὲ πάτριον κατ' ἐκεῖνο τοῦ και-
 D ροῦ ἐς ἐκδήμους στρατείας διαπονεῖσθαι. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τῶν
 ἐφεδρευόντων ἀπαλλαγέντες, καὶ δὴ τῆς προτέρας εἶχοντο⁵
 αὐτῆς πορείας. γενομένοις δὲ αὐτοῖς ἀμφὶ τὸ φρούριον τὸ Τι-
 βέλεος, οὕτω καλούμενον, ὃ δὴ τὴν τε τῶν Μισιμιανῶν χώ-
 ραν καὶ Ἀψιλίων διορίζει καὶ ἀποτέμνεται, ἐφίσταται ὁ Μαρ-
 τῖνος, ἐφ' ᾧ ἐς τὰ λοιπὰ ἠγεῖσθαι καὶ ἅπαν τὸ στράτευμα
 διατάττειν. ἀλλὰ νόσος τις αὐτῷ ἐνσκήψασα μοχθηρὰ παρεί-10
 λητο καὶ ἀνέκοψε τὴν προθυμίαν. καὶ ὁ μὲν αὐτοῦ ἐμεμενή-
 κει, ὡς ὀλίγω ὕστερον ἐπὶ τὴν Κολχίδα γῆν ἐπανήξων καὶ
 τὰ ἐκείνη πολίσματα. οἱ δὲ καὶ ὡς ἀνὰ τὰ πρόσω ἐχώρουν,
 ὑπὸ τοῖς προτέροις πάλιν ἀγόμενοι ἠγεμόσιν. πρῶτα μὲν οὖν
 ἐρήθησαν χρῆναι ἀποπειρᾶσθαι τῶν Μισιμιανῶν, εἴ που ἄρα¹⁵
 P. 124 ἐθελοῦσιοι ἐς τὸ σῶφρον μεταβάλοιεν, καὶ τοὺς οἰκείους ἄρ-
 χοντας ἐπιγνόντες, μεταμελήσοι αὐτοῖς τότε γοῦν τῶν ἡμαρ-
 τημένων, καὶ σφᾶς τε αὐτοὺς τοῖς Ῥωμαίοις ἐγχειρίσαιεν,
 καὶ τὰ χρήματα ὅποσα τὸν Σωτήριχον ἀφείλοντο, ἀλλὰ καὶ
 ταῦτά γε ἀποδοῖεν. καὶ τοίνυν ἐκ τοῦ Ἀψιλίων γένους λοχί-20
 μους ἄνδρας, ὡς οἶόν τε ἦν, ἀπολεξάμενοι, στέλλουσιν ἐς ταῦ-
 τα πρᾶσσομένους. οἱ δὲ Μισιμιανοὶ τοσοῦτῳ ἐδέησαν τῆς

1. Pro ὡς δὴ R. ἐπειδὴ.

6. Intpr. *Tibelim.*

13. ἐ-

κείνης R. καὶ om. Par.

18. Pro τοῖς R. τότε.

ἐγχειρί-

σαιεν R. et Lugd. 2. m., ἐγχειρήσαιεν vulg.

22. πρᾶσσο-

μένους R. (Cl.), πρᾶσσομένους vulg. τοσοῦτον R.

ibi hibernandi, auxilio Misimianis ferendo longum dicentes vale. Neque enim patriis ipsorum institutis ac moribus est receptum, per hincem foris longinquas laboriosasque expeditiones suscipere. Romani vero ab insidentibus itinera Persis iam liberi, priorem suam in Misimianos expeditionem sunt prosecuti. Cum vero ad praesidium Tibcleum ita dictum venissent, quod quidem Misimianorum regionem ab Apsiliis disternat, advenit Martinus, ut reliquas copias ductaret, et universum exercitum ordinaret. Sed gravis quidam morbus superveniens consilium ipsius turbavit atque interrupt. Atque ipse quidem ibi mansit, tanquam paulo post in Colchicam regionem eiusque castella rediturus; exercitus vero nihilominus ulterius progressus est, sub prioribus iterum ducibus ductus. Primum quidem igitur tentandos esse Misimianorum animos censuerunt, an forte libentes ad saniora consilia converterentur, agnitisque suis principibus, poenitudine tandem suorum delictorum ducebentur, et se ipsos Romanis dederent pecuniamque omnem, quam Sotericho eripuerant, restituerent. Delectos itaque ex Apsiliorum gente spectabiles viros oratores eo mittunt. Misimiani vero tantum ab-
 rant, ut crudelitatem remitterent aut novis officiis praeteriti facti ab-

ὠμότητος ὑφελείν καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις τὸ τοῦ φθάσαντος A. C. 556
 ἄτοπον μετακομῆσαι, ὥστε ἀμέλει οἱ ἀθέμιτοι καὶ ἐναγεῖς I. I. 30
 καὶ κακοδαίμονες καὶ ἅπαν ἄλλο ἄξιον ἀκούειν ὃ, τι ἂν τις αὐ- B
 τοὺς νεμεσῶν ἀποκαλέσοι, παρωσάμενοι καὶ ἐμπατήσαντες τὰ
 5 κοινὰ τῶν ἁπάντων ἀνθρώπων νόμιμα, τοὺς πρέσβεις ἀθρόον
 ἀπέκτειναν, καὶ ταῦτα Ἀψιλίους γε ὄντας δημοδιαίτους καὶ
 ἀγχιτέρμονας, καὶ ὧν μὲν ἐπεκάλουν ἐκεῖνοι Ῥωμαίοις τε καὶ
 Σωτηρίχῳ οὐλόποτε μετείληχότας, παραίνεσιν δὲ φιλίαν ἐς
 τὸ συνοῖσόν ἄγουσαν οὐ ζῦν χαλεπότητι ἀπαγγείλαντας.

10 15. Οὕτως ἄρα ἐκ παρανοίας τὸ πρότερον καὶ ἀνοσιῶν
 ἔργων ἀρξάμενοι, τῶν αὐτῶν εἶχοντο διαπαντὸς ἐγχειρημάτων,
 ἧ καὶ πολλῶ ἀνοσιωτέρων. καὶ γὰρ ἐγνωσμένον αὐτοῖς ὡς οἱ
 Πέρσαι ἀπίοντες ὄχοντο, καὶ κατὰ τὸ ζυγκείμενον οὐκ ἐπα-
 μύνουσιν, ἀλλὰ, τῇ τῶν τόπων δυσχωρίᾳ πεποιθότες, καὶ τῇ
 15 οὐποτε δυνήσεσθαι τοὺς Ῥωμαίους παραμείψασθαι τε αὐτὴν C
 καὶ ὑπερβαλέσθαι, οἱ δὲ τὰ δεινότερα ἔδρασαν. ἔστι γὰρ τι
 ὄρος προβεβλημένον τῆς χώρας, αἰπὸν μὲν οὐ λίαν, οὐδὲ ἐπι-
 μέγα ἠρμένον, ἄναντες δὲ σφόδρα καὶ ὄρδιον, καὶ πέτραις
 ἀποτόμοις ἐκατέρωθεν πεπνυκνωμένον· βραχεῖα δὲ ὁδὸς ἐν μέ-
 20 σῶ καὶ ἀτριβῆς ὑποφαίνεται, καὶ ὁποῖα μηδὲ ἐν ἀνδρὶ ἀδέε-
 στερον πορευομένη βατὴ εἶναι ῥηδῖως καὶ εὐεπίδρομος, ὡς εἶγθ

2. ἀθέμιτοι R., ἀθέμιτοι vulg. 5. ἁπάντων om. R. 6.
 γε ante Ἀψιλίους ponit R. 7. ἐπεκάλουν R. (Cl.), ἀπεκά-
 λων vulg. 9. ἀπαγγείλαντας Lugd. 2. m. (Cl.), ἀπαγγεί-
 λαντες R. et vulg. 10. ἐκ παρανοίας con. Vulc. 15. οὐ-
 ποτε R. (Cl.), οὐλόποτε vulg. 16. γὰρ τι R., καὶ τι Lugd., γὰρ
 καὶ τι edd. 21. βατὴ εἶναι ῥ. R., ῥηδ. εἶν. β. vulg.

surditatem emendarent, quin potius nefarii et piaculares fanatici-
 que homines et quodvis aliud convitium, quod indignatio cuiquam
 suggerat, audire digni, reiecto proculcatoque communi omnium ho-
 minum iure, oratores confestim trucidarunt, cum tamen Apsilii es-
 sent, eiusdem cum ipsis instituti et contermini, quique eorum, de
 quibus illi Romanos pariter et Soterichum insimulabant, neutiquam
 conscii participesve fuissent, amicam tantum admonitionem quaeque
 in rem ipsorum futura esset, citra ullam acerbiter denuntiantes.

16. Ita utique a vesania initio impiisque factis orsi, iisdem
 perpetuo facinoribus insistebant, immo vero multo etiam sceleratori-
 bus. Cum enim scirent Persas abiisse, neque, ut convenerat, auxilio
 venturos, locorum tamen difficultate freti, et quod sperarent Roma-
 nos nunquam eam transituros et superaturos, atrociora perpetrarunt.
 Est enim mons quidam regioni obiectus, non quidem admodum al-
 tus, neque valde in sublime tendens, acclivis tamen vehementer at-
 que arduus et praeruptis petris utrobique densus. In medio angu-
 sta quaedam parumque trita via se ostendit, quaeque ne uni quidem
 viro intrepide eunti facilis accessu sit et pervia, adeo ut si quis ver-

- A. C. 556 τις ἐπιστὰς τῇ ἀκρονυχίᾳ διακολύοι τοὺς ἐπιόντας, μήποτε
 1. I. 30 διαβήσεσθαι πολεμίους, μηδὲ εἰ πλήθος εἴεν ἀνάριθμοι, μηδὲ
 εἰ κοῦφοι ἅπαντες καὶ εὐσταλεῖς, ὁποίους φασὶ τοὺς Ἰσαί-
 ρους. τούτῃ δὴ οὖν τῇ χώρῃ πύονοι, ἐς ἀπόνοιαν ἐτρέπον-
 D το βιαιοτάτην. ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι, τοῦ μιάσματος ἀπηγγελημέ-
 νου, ἐν ὕρῃ ἐποίησαντο τὸ γεγενημένον. καὶ δὴ τῶν βαρβά-
 ρων μελλόντων, καὶ οὐπω φρουρὰς τῇ λόφῳ καταστησάντων,
 προτερήσαντες κρατοῦσι τῆς ἄκρας ῥαχίως, καὶ οὐδενὸς εἴρ-
 γοντος ὑπερβάντες, ἐς τὰ ἰππάσιμα τῆς χώρας ἅπαντες καὶ
 ἀναπεπταμένα παρήλθον πεδία. οἱ δὲ Μισιμιανοὶ ἐπειδὴ τῆσ-10
 δε διήμαρτον τῆς ἐλπίδος, ἀντίκα τὰ πλεῖστά γε καὶ περιττὰ
 τῶν σφετέρων φρουρίων ἐμπρήσαντες, ὡς οὐχ οἶόν τε ὄν ἅπα-
 σιν ἀρκέσαι, ἐς ἓν τι μόνον, ὅπερ ὀχυρώτατον αὐτοῖς ἐδόκει,
 V. 88 ἅπαντες ζυνηλέγοντο. τοῦτο δὲ Τζάχαρ μὲν ἐκ παλαιοῦ ὀνο-
 μάζεται, Σιδηροῦν δὲ αὐτὸ διὰ τὸ στερόδον τε καὶ ἀνάλωτον 15
 ἐπίκλην ἀποκαλοῦσιν. ὀλίγοις δὲ τισι τῶν Ῥωμαίων καὶ οὐ
 P. 125 πλέον ἢ τεσσαράκοντα ἵππεῦσι ζυνηθροισμένοις, (ἦσαν δὲ οὐ
 τῶν πολλῶν, ἀλλ' ἔξοχοι ἐς τὰ μάλιστα, καὶ τάγμασιν ἐφε-
 στικότες,) τούτοις δὴ οὖν ἀποκριδὸν τοῦ ἄλλου ὀμίλου πορευ-
 ομένοις, ἐπιφοιτῶσιν ἄνδρες τῶν Μισιμιανῶν ἐς ἑξακοσίους, 20
 πεζοὶ ἅμα καὶ ἵπποται, οἰόμενοι ἅπαντας τῇ πλήθει ζυλλα-
 βόντες ῥαδίως διαχειριεῖσθαι. οἱ δὲ τῇ τῶν πολέμων ἐμ-
 1. ἀκρονυχία R. 3. ὁποία R., qui error saepe recurrit. 4.
 χωρῶ R. 7. φρουρὰς R. et Intr. praesidia, φρουράν vulg.
 11. τὰ add. R., γε om. idem.

tici montis insistens accedentes aditu prohibeat, hostes nunquam eum transire queant, ne si infinita quidem sit multitudo, neque si leves atque expediti omnes sint, quales esse Isauros ferunt. Hoc itaque loco freti, ad summam vesaniam sunt conversi. At Romani, execrabili Misimianorum facto ipsis nuntiato, ingentem ex eo indignationem conceperunt. Cunctantibus interea barbaris, cum nondum praesidia monti imposuissent, antevertentes eos Romani summa iuga occupant, nemineque obsistente ea superantes, omnes statim in planiores equisque pervios campos effunduntur. Misimiani vero ea spe frustrati confestim plurimis et supervacancis ipsorum propugnaculis incensis, quod nimirum omnibus tuendis pares non essent, in unum quoddam solum, quod munitissimum ipsis videbatur, omnes se receperunt. Zachar id ab antiquo nominatur; Ferreum autem id ipsum, quod firmissimum sit atque inexpugnabile, cognominant. Paucis vero quibusdam Romanis, et non pluribus quam quadraginta equitibus simul congregatis (erant autem non e multis, sed eximii in primis et agminum duces) hos, inquam, separatim a reliquo exercitu procedentes, invadunt Misimiani viri sexcenti pedites pariter atque equites, rati se omnes multitudine circumventos facile caesuros. Hi vero

πειρία ἐς γεώλοφόν τι ἀναδραμόντες, ἀρετῆς ἐπεδείκνυτο A. C. 556
 ἔργα· καὶ ἦν ἐπιπολὺ ἡ μάχη καρτερὰ καὶ ἀμφίβολος, τῶν I. I. 30
 μὲν κύκλωσίν τινα ποιήσασθαι πειρωμένων, τῶν δὲ Ῥωμαίων
 νῦν μὲν ἀθρόον ἐπεισηδῶντων, ὡς καὶ διασπῆν καὶ ἀναταρατ-
 5 τειν ἄπισαν τὴν φάλαγγα τῶν πολεμίων, νῦν δὲ αὖθις ἀνα- B
 θεόντων καὶ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ γιγνομένων. ἐν τούτῳ δὲ τῆς ἄλ-
 λης στρατιᾶς ἄνωθεν ἐξ ὑπερέτερον τινὸς ὄρους ἐπιφανείσης,
 ἐνέδραν εἶναι καὶ δόλον οἱ βάρβαροι τὸ χρῆμα ὑποτοπήσαν-
 10 τες, εὐθὺς ἔφευγον προτροπάδην. ἀλλ' ὁ τῶν Ῥωμαίων στρα-
 15 ιοτὸς, (ἐτύγχανον γὰρ ἤδη ἅπαντες ἀλλήλοις ἀναμειγμένοι,)
 ἐνέκειντο μᾶλα διώκοντες, ἕως τοὺς πλείστους πολεμίους ἀπέ-
 κτειναν, ὡς μόνους ἐκ τοσούτων ὀγδοήκοντα ἄνδρας ἐς τὸ Σι-
 20 δηροῦν ἐκείνο φρούριον ἀποσωθῆναι. εἰ μὲν οὖν αὐτίκα ὅπως
 εἶχον ὀσμῆς οἱ Ῥωμαῖοι ἐπῆλθον τῷ ἐρύματι, καταπελη-
 15 γμμένων τῶν βαρβάρων τοῖς ξυνενεχθεῖσιν, πάντως ἂν, οἶμαι,
 αὐτοβοεῖ γε ἅπαντας εἶλον, καὶ αὐθιμερόν ὁ πόλεμος ἐτελεύτα. C
 νῦν δὲ τῷ μὴ παρεῖναι αὐτοῖς στρατηγὸν τῶν ὀνομαστοτάτων,
 δυνάμει τε καὶ φρονήματι προὔχοντα, ἴσους δὲ σχέδον τι
 ἅπαντας καθεστάναι, ὡς καὶ ἀντεγκαλεῖν ἀλλήλοις τυχὸν καὶ
 20 ἀντιπαρακελεύεσθαι, καὶ ὅποια ἄττα τις φήσειεν τοιάδε καὶ
 ἐπαίειν, ἀτελῆ καὶ οὐ λίαν ἀξιέπαινα ὑπῆρχε τὰ ἐγχειρήματα.
 ἐς γὰρ διάφορόν τινα γνώμην μεμερισμένοι, καὶ τοὺς μὲν
 11. πολεμίους add. ex R. et Intrp. 13. ἀποσωθῆναι R., περι-
 σωθῆναι vulg. 17. νῦν δὲ — καθεστ. om. R. 20. ὅποια R.,
 εἰποι' vulg.

rei bellicae peritia in collem quendam cursu delati, fortiter strenue-
 que rem gerebant, fuitque dudum acris inter eos dubiaque pugna;
 illis quidem in orbem Romanos cingere conantibus, Romanis autem
 modo confertim in eos persilientibus, adeo ut universam hostium
 aciem convellerent ac perturbarent, modo retrocedentibus et in tu-
 tum sese recipientibus. Interea dum reliquae Romanorum copiae
 eminus ex editiore quodam monte se ostendunt, barbari insidias et
 dolum rem esse suspicantes, concitatissime statim fugerunt. At Ro-
 manorum exercitus (iam enim universi inter se permixti erant) ho-
 stium tergis acriter insistebant, donec quamplurimos eorum inter-
 fecerunt, adeo ut ex tanto numero soli octoginta viri in Ferreum
 illud propugnaculum salvi redierint. Quod quidem propugnaculum
 si eodem impetu invasissent Romani, perculsis hac recenti clade
 barbaris, non dubitarim, quin primo insultu universi capi potuis-
 sent, eoque ipso die bellum finem habuisset. Nunc vero quod ce-
 lebriore aliquo praefecto essent destituti, quique potestate pruden-
 tiaque excelleret, sed omnes propemodum inter se essent pares, et
 mutua consilia improbando contrariaque mandando certarent, et
 qualia quisque dixisset, talia audiret, imperfectae eorum actiones
 neque admodum dignae laude fuerunt. Cum enim in diversas es-

A. C. 556 τοῦτο, τοὺς δὲ ἄλλο τι ἀρέσκον, ἐπράσσετο μὲν οὐδὲ ὑπό-
 1.1.30 τερον τῶν βεβουλευμένων ἕκαστος δὲ χαλεπαίνων, ὅτι μὴ τὸ
 οἰκεῖον ἐνίκα, ἐκμελῶς πως καὶ ἀταλαιπώρως προσήει τοῖς
 ἔργοις, καὶ μᾶλλον ἤδετο τοῖς ἀποτενύμῃσιν, ὡς ἂν ἔχοι με-
 γαλαυχεῖν ὕστερον καὶ παρῶσιάζεσθαι πρὸς τοὺς πέλας, καὶ
 D τοῦ ἐνδεοῦς αἰτίαν οὐκ ἄλλο τι ἀποφαίνεσθαι, ἢ τὸ μὴ τὰ οἰ-
 δόξαντα διαπραχθῆναι.

15. Ἐν τούτοις δὴ οὖν ὄντες, πόρρω πῶν τῶν πολεμίων
 ἢ ὡς ἐν πολιορκίᾳ ἐστρατοπεδεύσαντο· καὶ πρὸς γε οὐδὲ
 ἀμφὶ τὸ περίορθρον γοῦν ἴοντες τὰς προσβολὰς ἐν δέοντι ἐ-10
 ποιοῦντο, ἀλλὰ ὄκνη εἶκοντες καὶ ῥαθυμία, ὁδοῦ πάρεργα
 ἤγοῦντο τὰ σπονδαῖα καὶ ἐπικαιρότατα, κατόπιν μὲν τοῦ προσ-
 ἤκοντος καιροῦ ἐπιφοιτῶντες τοῖς ἐναντίοις, πρωϊάτερον δὲ
 ἐπανερχόμενοι. ταῦτα δὲ μαθὼν ὁ Μαρτῖνος ἐκπέμπει ὡς
 P. 126 τὰχιστα ἐπ' αὐτοὺς ἄρξοντά τε ἀπάντων καὶ ἡγησόμενον, 15
 ἄνδρα Καππαδόκην μὲν τὸ γένος, ἀξιωματι δὲ στρατηγικῷ ἐκ
 πλείστου τιμημένον, ᾧ δὴ ὄνομα ἦν Ἰωάννης, Δακνᾶν δὲ
 αὐτὸν προσεπωνόμαζον. ἔσταλτο δὲ ἐς Κόλχους οὐ πολλῆ ἔμ-
 προσθεν ἐκ βασιλέως, τὸ Ῥουστίζον ἔχων ἐπίταγμα, ἐφ' ᾧ
 ἕκαστά τε τὰ ποιούμενα ἐς τὸ ἀκριβὲς διαγγέλλειν, καὶ τῶν 20
 στρατιωτῶν τοὺς ἀριστεύοντας βασιλεῖσι δώροις φιλοφρονεῖ-
 1. οὐδὲ R., οὐδ' vulg. 2. βεβουλημένων R. 4. ἔχη R. 11.
 ἀλλὰ καὶ R. 14. αὐτὰ R. 17. τιμημένων sph. Par. φ
 δὴ οὖν R. 20. ἐπαγγέλλειν R. 21. τοῖς ante βασ. vulg.

sent sententias secti, atque alii quidem hanc, alii aliam quandam probarent, nihil eorum, quae consulebantur, peragebatur; sed unusquisque, aegre ferens suam sententiam non valuisse, negligentius segniusque ad rem gerendam accedebat, et sinistris eventibus magis gaudebat, ut in posterum gloriari liberiusque se ipsum apud suos iactare, nullamque aliam sinistri eventus causam fuisse demonstrare posset, quam quod privatum suum consilium secuti non essent.

17. Hoc in statu cum res essent, remotius nonnihil ab hostibus, quam ut in obsidione, castrametati sunt: praeterea neque sub diluculum euntes quales opus erat insultus faciebant; sed ignavia vecordiaque victi, res serias maximeque opportunas pro accessoriis et supervacaneis censebant; serius quidem quam oportebat in hostes impetum facientes, maturius vero quam expediebat sese recipientes. Haec cum cognovisset Martinus, emittit quam citissime ad ipsos, qui universis imperaturus et dux futurus esset, virum Cappadocem quidem natione, dignitate vero praetoria iam a multo tempore clarum; cui nomen quidem erat Ioannes, vulgare autem cognomen Dacnas. Missus vero erat Colchos non multo ante ab Imperatore, Rustici habens mandatum, ut singula, quae gererentur, accurate renuntiaret, et milites, quorum fortitudo eminuisset, regali-

σθαι. οὗτος δὴ οὖν ὁ Ἰωάννης ἐς Μισιμιανούς ἀφικόμενος A. C. 556
καὶ ἐπιστὰς τῷ τῶν Ῥωμαίων στρατεύματι, εὐθύς ἀμφὶ τὸ I. I. 30
φρούριον ἅπαντας ἴδρυνε καὶ πολιορκεῖν ἐπειράτο, ἅμα δὲ
καὶ τοῖς ἔκτοσθεν διαιτωμένοις ἐπιθέσθαι, καὶ τὸ σύμπαν δια- B
5 ταραξάσαι. τῶν γὰρ οἰκήσεων αἱ πλείσται οὐκ ἐν αὐτῷ δήπῳ
τῷ περιβόλῳ ἐτύγγανον οὔσαι, ἀλλ' ἐπὶ σκοπέλῳ τινὶ ἀγχοῦ
παρὰ τεταμένῳ, φάραγγες δὲ ἐν αὐτῇ καὶ πέτραι ἀπερῶοντο,
ἐπιπλεῖστον διήκουσαι, δυσπρόσοδα λίαν καὶ ἄπορα τοῖς ὀ-
θνείοις καὶ οὐκ εἰδισμένοις τὰ τῆδε ἅπαντα ἐκτελοῦσιν. τὸ γε
10 μὴν ἐπιχώριον ἐμπειρία τῶν τόπων ἔκ τινος στενωτάτης ὁδοῦ
καὶ ὑπολαθάνουσης, μόλις μὲν καὶ αὐτοὶ καὶ πεπονημένως
καταφέρονται δὲ ὁμως, εἶπον δεήσοι, καὶ αὐθις ἀνέρπουσιν.
ὑπὸ δὲ τὸν πρόποδα ἐν αὐτῷ δὴ τῷ χθαμαλῷ καὶ ἠπλωμένῳ V. 89
πίδακες ποτίμου ὕδατος ἀναβλύζουσιν, ὅθεν ὑδρεύονται οἱ
15 τῷ κολωνῇ ἐνοικοῦντες. τότε δὴ οὖν, (ἐπετήρουν γὰρ οἱ Ῥω- C
μαῖοι καὶ ἀπειρογον τὸ μέρος,) νύκτωρ οἱ βάσβαροι κατιόντες
ἤρουντο. Ἰσαυρος δὲ τις ἀνὴρ, Ἰλλοῦς ὄνομα, ἐπὶ τῆδε τῆ
φρουρῇ τεταγμένος, ἐπειδὴ κατεῖδε πλείστους τῶν Μισιμια-
νῶν πόρρω πον τῶν νυκτῶν ἐς τοῦτο καταβεβηκότας, ὁ δὲ
20 ὑποκρυπτόμενος ἡσυχῇ ἔμενε καὶ ξυνεχώρει ὡς δὲ ἐκεῖνοι
τὰς κάλπεις ἐμπλήσαντες ἀπέπορεύοντο, εἶπετο λάθρα ὁ Ἰσαυ-
ρος καὶ συναγγίει, ἕως ἐπ' ἄκρον γενόμενος τὴν τε τοῦ χω-
1. δ' οὖν R. 4. ἔκτοσθεν R. 10. στενωτάτης Cl., στενοτάτης
R. et vulg. 17. ἀρῶοντο R. Illus Intrp. 21. ἐπορεύοντο
R. (ἐπορεύοντο).

bus donis prosequeretur. Hic itaque Ioannes cum ad Misimianos pervenisset, et iam Romanorum exercitui praecisset, confestim omnibus copiis propugnaculo admotis, obsidione illud cingere nitentur, simulque eos, qui extra degebant, invadere omniaque obturbare. Domus enim plurimae muri ambitu non concludebantur, sed in scopuloso quodam loco prope exporrecto, in quo praecipitia et abruptae petrae, in longum tendentes, difficilia accessu transituque exteris et insuetis omnia efficiebant. Incolae vero peritia locorum ex angustissima quadam et tecta via aegre quidem etiam ipsi et laboriose, descendunt tamen, si quando opus fuerit, rursusque sursum repunt. Ad radicem vero montis in humili et plauo solo fontes potabilis aquae scaturiunt, unde incolae aquam petunt. Tum itaque temporis (observabant enim eos Romani, et ex parte prohibebant) barbari noctu descendentes aquam hauriebant. Isaurus autem quidam, Illus nomine, qui ea in parte stationem habebat, conspiciens multos Misimianos, qui multa nocte eum in locum descenderant, ipse tectus tacitusque suo loco mansit et permisit: simulatque vero illi hydriis repletis recesserunt, Isaurus clam eos subsequitur, simulque ascendit, donec in summum venisset, et loci

A. C. 556 ρίου θέσιν, ὡς οἶόν τε ἦν ἐν σκότῳ, ἄριστα ἐπεφράσατο, καὶ ὅτι
 I. I. 30 οὐ πλείους ἢ ὀκτῶ ἄνδρες ἐτείχιστο εἰς τὸ κατασκοπεῖν τὴν
 ἄνοδον καὶ διαφυλάττειν. ταῦτα τοίνυν ἅπαντα καταγνοῦς,
 D αὐτίκα ὑπαναχωρεῖ, καὶ τῷ στρατηγῷ ἕκαστα διαγορεύει. ὁ
 δὲ ἤσθη τε ἄγαν τῷ ἀγγέλματι, καὶ τῆς ἐπιούσης νυκτὸς ἄν-5
 δρας ἑκατὸν ἀπολεξάμενος ἀλκίμους τε καὶ θαρσάλους, ἔστει-
 λεν ἐπὶ τὴν ἔφοδον, κατασκοπήσοντάς τε τὸν χώρον, καὶ ἐπι-
 θησομένους ὅπῃ παρεῖκοι. εἶρητο δὲ αὐτοῖς, ἐπειδὴν βεβαιοῦ-
 τата ἀναβαῖεν, τότε δὴ σημαίνειν τῇ σάλπιγγι, ὥστε καὶ τοῦ
 ἄλλου στρατοῦ τῷ τείχει προσβάλλοντος ἑκατέρωθεν τοὺς πο-10
 λεμίους διακυκλήθηναι.

ιη. Ὁ μὲν οὖν Ἴλλοῦς προπορευόμενος ἤγεῖτο τῶν ἀν-
 δρῶν εἰς τὴν ἀνάβασιν, ὡς ἤδη αὐτῷ τῇ πείρᾳ καὶ διεγνω-
 σμένην. εἶπετο δὲ εὐθύς Ζίπερ ὁ Μαρκελλίνου δορυφόρος,
 καὶ μετ' ἐκείνον Λεόντιος ὁ Δαβραγέζου, καὶ ἐπ' αὐτῷ Θεό-15
 δωρος ὁ τῶν Τζάνων τάξιάρχος· καὶ οὕτως ἐξῆς ἅπαντες οἱ
 P. 127 ἄλλοι ἀνήγοντο στοιχηδὸν ἀλλήλοις παρομοιοῦντες. ἤδη δὲ
 αὐτῶν ὑπὲρ τὸ μεσαιάτον ἐληλυθότων, ἐώρων μάλᾳ σαφῶς
 οἱ προτεταγμένοι τὴν τε πυρὰν τῶν φρουρῶν ἀναπτομένην,
 καὶ αὐτοὺς ὡς πλησιαίτατα κατακεκλιμένους· καὶ οἱ μὲν ἑπτά-20
 περιφανῶς ἐκάθευδον, καὶ ὑπορέγγοντες ἔκειντο. εἷς δὲ γε
 μόνος ἐπ' ἀγκῶνος ἐρηγισμένος, ὥσπερ ἐγορηγορῶς διετέλει.

7. τὴν χώραν R. 8. ὅπῃ R., ὅποι vulg. 11. διακυκλήθηναι R.
 13. ὡς add. ex R. 15. Δαβραγέζου R. h. l. et mox, Δαβραγέζου
 vulg. 16. οἱ ἄλλοι add. ex R. 20. καὶ αὐτοὺς R. et Lugd.
 mg., καὶ ὡς αὐτοὺς vulg.

situm, quantum in tenebris fieri poterat, optime contemplatus est, quodque non plures, quam octo viri essent collocati ad observandum tuendumque ascensum. His, inquam, omnibus cognitis, statim descendit, et praefecto singula exponit; qui quidem magnopere eo nuntio est gavisus et nocte proxime sequente delectos centum fortes ac strenuos viros ad aditum illum misit, qui specularentur locum, impetumque, quando res ita ferret, facerent. Mandavit autem iis, ut cum iam certissime conscendissent, tuba signum darent, ut etiam reliquo exercitu in murum irruente, hostes utrimque perturbarentur.

18. Illus itaque praecedens ducebat viros ad aditum iam sibi exploratum. Secutus vero statim est Ziper Marcellini satelles, et ab illo Dabragesus, et post illum Theodorus Zannorum dux, atque ita deinceps omnes seriatim sese mutuo sequebantur. Cum autem iam ad ipsum medium ventum esset, aperte admodum conspicati sunt qui priores erant, excubitorum ignem accensum, et ipsos quam proxime decumbentes; e quibus septem quidem aperte dormiebant, et stertentes iacebant, unus autem solus cubito innixus, vigilantis similis, captus erat tamen etiam ipse somno, capiteque erat

ξυνείχετο γὰρ καὶ ὅς τῷ ὕπνῳ καὶ ἔκαρηθάρει καὶ οὐπω δῆ- A. C. 556
 λος ἦν ὅποι χωρήσει, ἐπινυστάζων θαμὰ καὶ ἀναπαλλόμενος. I. I. 30
 ἐν τούτῳ δὲ Λεόντιος ὁ Δαβραγέζου ὑπὲρ τέλματός τινος
 ὀλισθήσας καταπίπτει ἀθρόον καὶ ὑποφέρεται, καὶ περιδῶ-
 5 γνυσι τὴν ἀσπίδα. πατάγον δὲ ὡσπερ εἰκὸς μεγάλου ἀρθέντος,
 ἀνέθορον ἅπαντες οἱ φρουροὶ διεπτοημένοι καὶ ὑπὲρ τῆς εὐ- B
 νῆς ἡμενοι, τὰ τε ξίφη ἐσπάσαντο, καὶ κατεσκόπων ἅπαντα-
 χοῦ τοὺς αὐχένας περιδινοῦντες· συμβάλλειν δὲ οὐκ εἶχον,
 ὅτι ποτέ ἐστι τὸ γεγενημένον· τῷ τε γὰρ πυρὶ καταναγίζόμενοι,
 10 τοὺς ἐν τῷ σκότῳ ἐστῶτας διοραῖν οὐκ ἠδύναντο, καὶ ὁ κτύ-
 πος αὐτοῖς καθεύδουσι προσπεσῶν, οὐ μάλᾳ ἐναργῆς ἦν, οὐδὲ
 ἀποκεκριμένος, οὐδὲ ὁποῖος ὄπλα παραδηλώσαι κατενεχθέντα·
 οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐς τὸ ἀκριβὲς ἕκαστα κατεθεῶντο. τοιγάρτοι
 τὸ βάδισμα ἐπισχόντες, ἀτρέμα ἔμενον, ὡσπερ τῇ γῆ ἐνεθῶ-
 15 ζωμένοι, καὶ οὔτε φωνῆς ἤχας ἐψιθυρίζετο, οὔτε τοὺς πόδας
 μετρίως γοῦν μετεκίνουν, ἀλλ' οὕτως ὡσπερ εἶχον προσεπε- C
 πήγασαν, εἴτε πέτρα ὀξείᾳ τυχὸν, εἴτε θάμνῳ τινὶ ἐτύγγανον
 ἐπιβεβηκότες. εἰ γὰρ μὴ οὕτως ἐποίουν, καὶ τις ξυναίσθησις
 τοῦ δρωμένου τοῖς φύλαξιν ἐγγόνει, πάντως ἂν πέτραν τινὰ
 20 μεγάλην ἐπαφιέντες κατὰ τοῦ πρᾶνοῦς ἐξεκύλιον, ὡς ἅπαν-
 τας ἐπιτρίψαι τοὺς ἐπερχομένους. τῷ τοι ἄρα ἐκεῖνοι ἄνα-

1. καὶ γὰρ ξυνείχετο ὅς R. 2. δλη R. 6. διεπτόμενοι R.
 8. τοὺς R., τὰς vulg. 9. γεγεννημένον R. 16. ὡσπερ R.,
 δπως vulg. 18. οὔτω R.

praegravato, neque adhuc satis apparebat, quoniam evasurus esset, nutans frequenter capite, rursusque id succutiens. Interea Leontius Dabragesi filius, ad coenum quoddam lubricum lapsus, toto corpore procidit et deorsum est delatus, simulque scutum diffregit. Sonitu vero, uti par est, ingenti excitato, excubitores omnes perterriti prosilierunt, stratisque insidentes, et enses stringebant, et colla in omnem partem versantes despiciebant; neque tamen conicere poterant, quid rei esset. Nam ut splendor ignis ipsorum oculos perstrincherat, in tenebris constitutos cernere non poterant, et sonitus ipsis dormientibus allapsus non admodum manifestus erat, neque distinctus, neque qui armorum solo allisorum fragorem aperte proderet. Romani vero accuratissime omnia observabant. Quocirca gressu inhibito, quieti tacitique manserunt, veluti terrae radicibus affixi, et neque vocis ullum murmur audiebatur, et pedes ne tantillum quidem movebant, sed ita uti erant fixi immotique stabant, sive acutam aliquam petram, sive fruticem premerent. Nisi enim ita rem instituissent, sensusque aliquis eorum, quae fiebant, ad excubitores pervenisset, illi omnino ingentem aliquam petram deturbassent, quae in declive provoluta facile omnes, qui sursum nitentur, collisisset. Idcirco Romani taciti immotique stabant; adeo ut no

A. C. 556 δοί τε εἰστήκεσαν καὶ ἀδόνητοι, καὶ αὐτὴν δὴ τὴν τοῦ πνεύ-
 I. I. 30 ματος φορὰν ζυστέλλοντες ἠρέμα καὶ ταμιευόμενοι. καὶ ἄγα-
 μαί γε αὐτοὺς ἔγωγε τῆς εὐκοσμίας, ὅτι δὴ ἅπαντες ἅμα
 ὥσπερ ἐκ συνθήματος ἐν ἀκαρεῖ χρόνου τοῦ συνοίσοντος ἐστο-
 χασμένοι, ἐνεκαρτέρουν τῇ τάξει, καὶ διενουῶντο ἐν ἑαυτοῖς⁵
 D ὁπόσα φθέγγεσθαι ὁ καιρὸς οὐκ ἐδίδου. οἱ δὲ βάρβαροι, ἐπειδὴ
 αὐτοῖς μηδὲν ὀτιοῦν δεινὸν ὑπεφαίνετο, πάλιν εἰς τὸ προσ-
 φιλὲς ἐτράποντο, ἀσμενέστατα καταδαρθέντες.

19. Τότε δὴ οὖν οἱ Ῥωμαῖοι οὕτω δὴ τι αὐτοῖς ἀναι-
 μένως ἀναπανομένοις ἐπιβάντες, ἀπέκτειναν τοὺς τε ἄλλους,¹⁰
 καὶ πρὸς γε ἐκεῖνον τὸν ἡμιάγουπνον, ὡς ἂν τις αὐτὸν ἐπι-
 τωθάζων ἐπικαλέσοι. καὶ τολοιπὸν ἀδεῶς ἀνὰ τὰ πρόσω χωρη-

V. 90 σαντες, ἀμφὶ τὰς λαύρας τῶν οἰκήσεων ἐσκεδάννυντο· καὶ ἅμα
 ἢ σάλπιγξ ἐπῆδε τὸ ἐνυάλιον. ἀκούσαντες δὲ οἱ Μισιμιανοὶ
 κατεπλήττοντο μὲν τῷ παραλόγῳ· τὰ δὲ παρόντα οὐ ζυνιέντες,¹⁵
 ὅμως ἀνεγρόμενοι ἐπ' ἀλλήλους φοιτᾶν ἔεντο καὶ ζυναθροί-

P. 128 ζεσθαι, ἄλλος ἄλλοθεν διεκπηδῶντες. ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι ἐν
 αὐτοῖς δὴ τοῖς προθύροις ὑπαντιάζοντες, καὶ ὥσπερ τοῖς ξί-
 φρεσιν αὐτοὺς δεξιούμενοι, πλεῖστον ὅσον εἰργάζοντο φόνον.
 οἱ μὲν γὰρ ἤδη ἐκβάντες εὐθύς ἀνήρητο, ἕτεροι δὲ παρῆσαν,²⁰
 καὶ ἄλλοι ἤμελλον, καὶ λώφησις οὐκ ἦν τοῦ κακοῦ, ἀπάντων
 ἐπείγομένων. ἤδη δὲ καὶ γύναια πολλὰ διανασταῖντα θύραζε

3. ἔγωγε add. ex R. 4. χρόνου R., χρόνῳ vulg. 7. μη-
 δὲν R., οὐδὲν vulg. 9. τότε δὲ R. 12. ἐπικαλέσοι R., ἀποκα-
 λέσοι vulg. 17. ἄλλος R., ἄλλους vulg. 21. ἢ μάλλον R.,
 ἤμελλον in mg.

spiritum quidem emitterent, sed cum in pectore conditum preme-
 rent. Et certe miror ac laudo optimum ipsorum ordinem, quod om-
 nnes simul veluti ex pacto uno temporis momento id, quod ex re
 futurum esset, collimantes, in ordine perstiterint, et in animis suis
 cogitarint, quae proloqui tempus non patiebatur. Barbari vero, cum
 nihil incommodi aut periculi animadverterent, rursus ad id, quod
 amicū erat, se convertunt, suavissime dormientes.

19. Tum itaque Romani, illos ita in somnum effusus adorti, tru-
 cidant cum alios tum etiam illum semivigilem, ut aliquis ipsum per
 iocum appellaverit; ac deinceps intrepide progredientes, per vicos do-
 mum diffusi sunt, simulque tuba classicum cecinit; quo exaudito
 Misimiani novitate rei sunt percussi, quo vero in statu res essent
 nescientes, excitati tamen inter sese coire nitabantur, et alios aliunde
 prosilientes congregare. At Romani in ipsis vestibulis occurrentes,
 et quodammodo ensibus ipsos excipientes, ingentem stragem ediderunt.
 Alii enim iam egressi statim interficiebantur, et mox alii, rursusque
 alii atque alii; neque ulla erat caedis remissio, omnibus urgentibus.
 Iam vero etiam multae feminae stratis effusae cum magno ciulatu

ξυνέρῳει δλοφνρόμενα· ἀτάρ οὐδὲ τούτων ἀπείχοντο οἱ Ῥω- A. C. 556
 μαῖοι, ὀργῇ φερόμενοι, ἀλλ' ὠμότατα καὶ αὐταὶ κτεινόμενοι, I. 1. 30
 ἀπήλανον τῆς τῶν ἀρῳένων ἀτασθαλίας. μία δὲ τις τῶν κομ-
 ψοτέρων δῶδα κατέχουσα καιομένην, ἐμφανεστάτα ἐπορεύετο
 5 καὶ ἡ μὲν δορατῳ τὴν γαστέρα διατορηθεῖσα, οἰκτρότατα
 ἐτεθνήκει, τῶν δὲ τις Ῥωμαῖων ἀνελόμενος τὸ λαμπάδιον B
 ἐμβάλλει πῦρ τοῖς περιανλίσμασι. τὰ δὲ, (ξύλοις γάρ καὶ φο-
 ρυτῳ ἐτύγχανον ἐσκενασμένα,) τάχιστα ἐνεπίμπρατο· ἡ τε φλόξ
 ἐς τοσοῦτον μεγέθους ἐξήρθη, ὡς καὶ τῳ Ἀψιλίων ἐθνεὶ καὶ
 10 τοῖς πορῳότερω ἐτι τὰ ποιούμενα διαγγέλλειν. τότε δὲ οὐδ
 καὶ μᾶλλον οἱ βάρβαροι χύδην ἀπόλλυντο. οἱ μὲν γάρ οἴκοι
 μεμνηκότες ἐπυροπολοῦντο ἢ κατεχώννυντο· τοῖς δὲ πρὸς τὰ
 ἐκτὸς διεκπίπτουσιν ἐτοιμότερος ὁ ἐκ τῶν ξιφῶν ὄλεθρος
 ἐφειστήκει. παῖδες δὲ πολλοὶ κλαυθμυριζόμενοὶ τε καὶ τὰς
 15 τεκούσας ἀναβοῶντες, ἠλίσκοντο· καὶ τούτων τοὺς μὲν κατὰ
 τῶν πετρῶν ἀφειδῶς ἀκοντίζοντες, διεσπάραττον· ἐνιοὶ δὲ C
 ὡσπερ ἐν παιδιᾳ ἐς ὕψος ἀνερῳίπτοντο, καὶ εἶτα τῳ ἄχθει
 ἀντιφερόμενοι, ὀρθίοις τοῖς δόρασιν ὑποδεχθέντες, ἐν τῳ με-
 τεώρω διεπερονῶντο. καὶ ἦν μὲν οὐ πόρῳ τῶν εἰκότων χυλε-
 20 παίνειν σφόδρα τοὺς Ῥωμαῖους τῳ τῶν Μισιμιανῶν γένει,
 τοῦ τε Σωτηρίχου ἕκατι, καὶ τῆς ἐπὶ τοῖς πρέσβεσι παρανο-
 μίας. ἔδει δὲ ὅμως οὐχ ὅσον καὶ ἐς αὐτὰ δὴ τὰ νεογνὰ βρέ-

2. αὐταὶ R., αὐταὶ vulg. 9. τοσοῦτο R. 10. πορῳ. ἐτι R.,
 ἐτι πορῳ. vulg. 11. ἀπόλλυντο R. 13. διαπίπτουσιν R. 22.
 ἔδει R. et Intr. non tantopere erat desaeviendum, ἐπεὶ vulg.
 ὅσον R. Lugd. 1. m. et ed. pr., ὅσιον Lugd. mg. et Par.

foras confluebant. Sed neque ab his abstinebant Romani, ira abrepti,
 sed crudelissime etiam hae trucidatae virorum sceleratam proterviam
 luebant. Una autem ex elegantioribus accensam facem manu gestans,
 valde conspicue incedebat. Sed etiam haec hasta ventrem transfossa
 miserrime periit. Romanorum vero quidam arrepta face ignem domi-
 bus immisit; quae ut erant e lignis et stramentis confectae, citissime
 conflagrarunt; et flamma adeo alte sublata est, ut et Apsiliorum genti
 aliisque remotioribus quae gerebantur nuntiaret. Tum quidem et
 multo atrocius barbari passim peribant. Qui enim domi manserant,
 concremabantur, vel aedibus obruebantur; qui vero e domibus pro-
 ruebant, iis paratior ab ensibus interitus imminabat. Multi vero
 pueri vagientes suasque matres inclamantes rapiebantur; atque ex his
 quidem alii petris crudeliter illisi dilaniabantur, alii vero veluti per
 ludum in altum eieci, ac deinde pondere deorsum delati, erectisque
 hastis excepti in sublimi transfigebantur. Et certe Romani non abs-
 re adversus Misimianos adeo ingentem indignationem conceperant,
 cum ob Soterichi caedem, tum ob sceleratum in oratores facinus;
 cum tamen aequum non esset, in ipsos etiam recens editos infantes,

A. C. 556 φη, καὶ τῶν τοῖς γονεῦσι τετολμημένων οὐδὲν ἐπιστάμενα,
 L I. 30 παροινεῖν οὕτω καὶ ἀφρυβρίζειν. οὐκ οὖν αὐτοῖς οὐδὲ ἀποιεῖν
 τοῦτο ἡμάρτηται.

κ'. Τῆς γὰρ νυκτὸς ἀπάσης ἐν τοιοῦτοδε κακοῖς διανοσθεί-
 σης, ἥδη τε δόξαντος τοῦ χωρίου ἐκπεπορθῆσθαι, τότε δὴ 5
 ἄνδρες τῶν Μισιμιανῶν ἐς πεντακοσίους εὔ μάλα τεθωρακι-
 σμένοι, τοῦ φρουρίου ἐκβάντες, ἐς αὐτὸ δὴ τὸ λυκανγῆς
 D ἐπέρχονται τοῖς Ῥωμαίοις ἀφυλάκτως διακειμένοις, διὰ τὸ
 οἴεσθαι τελεώτατα κεκρατηκέναι. καὶ πλήττουσι μὲν τοὺς πλεί-
 στους, ἅπαντας δὲ ἐς φυγὴν ἐτρέψαντο, βιαιότερον ἐξωθοῦν-10
 τες. οἱ δὲ ζὺν ταραχῇ ἐπὶ τὸ κάτωτες ὑπαγόμενοι, συγχῶν
 τε καὶ ποικίλων τραυμάτων ἀνάπλεοι ἐς τὸ στρατόπεδον ἐπα-
 νῆλθον, τοῖς τε ἀκοντίοις τῶν πολεμίων βληθέντες, καὶ τῷ
 περιπταίειν θαμὰ ταῖς πέτραις διακεχαραγμένοι τὰ σκέλη
 καὶ ἐπ' ἐκεῖνον μὲν αὖθις τὸν σκόπελον ἀνέρπειν ἥκιστα δι-15
 νοοῦντο, τῷ δὲ περιβόλῳ ἐπιφέρεσθαι ἢ μᾶλλον ἐπίμαχος εἶ-
 ναι ἐδόκει, καὶ ἅμα τὴν τάφρον καταχωννύει. καὶ τοίνυν
 P. 129 οἰκίσκους τινὰς καὶ καλύβας πλησιαίτερον τεκτηνάμενοι ἐκ τοῦ
 ἀσφαλοῦς εἰτειχομάχουν, μηχαναῖς τε χρώμενοι καὶ τοξεία,
 καὶ ἄλλῳ ὄτρωδ' ἐπιπέσειν χυλεπωτάτην τοῖς ἐνδον καὶ ἀνύποι-20
 στον ποιοῦμενοι τὴν πολιορκίαν. οἱ δὲ βάρβαροι ἐμόχθουν
 μὲν σφόδρα καὶ ἐπιέζοντο, πλὴν ἄλλ' οὕτω ἀνίσταν ἀμυνο-
 μενοι. ἥδη γάρ τινες σπαλίωνα κομίζοντες, ἐπ' ἐκεῖνα δὴ τὰ

4. ἐν τοῖς τοιοῖς R. 5. Pro τε R. δὲ. 22. ἀνίσταν R. (Cl.),
 ἀνέσταν vulg. 23. ἐπ' ἐκεῖνα R. (Cl.), ἐπέκεινα vulg.

quique eorum, quae parentes ipsorum perpetrarant, neutiquam erant
 conscii, usque adeo foede saevire; ita eis factum hoc non impune abiit.

20. Nocte enim tota in hisce malis transacta, cum iam totus
 ille tractus vastatus videretur, tum vero ex Misimianis viri quingenti
 optime armati, praesidio egressi, sub ipsum diluculum Romanos inva-
 dunt, nullas aut exiguas excubias agentes, quod putarent se plenissi-
 ma victoria potitos; et plurimos quidem caedunt, omnes vero in fu-
 gam vertunt, violenter expellentes; illi vero turbulente in praeceps
 acti, frequentibusque et variis vulneribus pleni, in castra sunt reversi,
 et telis hostium icti, et, quod frequenter in petras offendissent, tibiis
 graviter sauciatis, adeo ut eis denuo in scopulum illum surreptandi ani-
 mus non esset, sed murum potius, qua parte opportunior oppugnationi
 videretur, adoriendi simulque fossam opplendi. Quocirca domuncu-
 lis quibusdam et tuguriis propius structis, e tuto murum oppugna-
 bant, machinis pariter utentes et iaculatione, et alio quovis modo
 gravissimis iis, qui intus erant, intolerabilemque obsidionem efficien-
 tes. Barbari vero vehementer laborabant, graviterque premebantur;
 nondum tamen sese tueri desistebant. Iam enim nonnulli testudinem

τῶν Ῥωμαίων ἔρηκ ἐχώρουν ὡς ἅπαντα καταβαλοῦντες. πρὶν A. C. 556
 δὲ δὴ πελάζειν αὐτοὺς καὶ ὑποκρούπεσθαι, Συναρούνας τις I. I. 30
 ὄνομα, Σκλάβος ἀνὴρ, ἀφίησι δόρου τῇ μάλλον προφαινο-
 μένῳ, καὶ πλήττει καιρίαν. πεσόντος δὲ ἐκείνου αὐτίκα ἐξε-
 5τινάχθη ὁ σπαλίων, καὶ ἠρήριπτο ἀνατετραμμένος, καὶ πῶς
 ἐς τὰναντία τοῦ κύτους περιηγμένος, ἀνεκαλύπτοντο οἱ ἄνδρες
 καὶ ἀπεγυμνοῦντο. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ῥαδίως οἱ Ῥωμαῖοι B
 κατακοντίζοντες ἔκτειναν, εἷς δὲ γε ἀποδράς ἦχeto· καὶ ἤδη
 ἀγχοῦ ἐγεγόνει, καὶ δὴ ἐπέβαινε τῆς πυλίδος. ἀλλὰ τότε ἀθρόον
 10τοξενθεῖς διαφθείρεται. καὶ αὐτοῦ καταπεσῶν, ὑπὲρ τὸν οὐδὸν
 ἔκειτο, ὀλίγον μὲν τι τοῦ σώματος μεθεῖς, τῇ δὲ πλείονι μέ- V. 91
 ρει πρὸς τὰ ἔνδον παρατεταμένος. τοῦτο δὲ ἰδόντες οἱ Μισι-
 μιανοὶ, καὶ σημεῖόν τι, οἶμαι, τῶν ἐσομένων πέρι φευκτὸν
 τε καὶ ἀπαίσιον ἠγήσάμενοι, ἄλλως τε καὶ ἀπειρηκότες τοῖς
 15ὑπὸνοις, καὶ τῆς πρὸς Ῥωμαίους δυσμενείας ἀπαλλαξιέοντες,
 μάλιστα ὅτι αὐτοῖς οὐδὲ ἡ ἀπὸ τῶν Περσῶν κατὰ τὸ ξυγκεί-
 μενον ἀφίκτο ἐπικουρία· ταῦτα δὴ οὐδ' ἀναλογισάμενοι, καὶ τὴν
 οἰκειάν ἀναμετρήσαντες δύναμιν, καὶ ὅτι οὐκ ἀξιόμαχοι ἔσον- C
 ται οὐδὲ περαιτέρω τὸν πόλεμον ὑπομενοῦσι μόλις ἐν τῷ
 20τοῦτε γοῦν ἀναμνησθέντες, εὐθύς ἐπηρεβεύοντο πρὸς Ἰωάννην,
 καὶ ἰκέτενον, μὴ σφᾶς πανωλεθρία διαφθεῖραι, μηδὲ ἀνάρπα-
 στον ἄρδην ποιήσασθαι γένος ἐκ παλαιοῦ κατήκοον καὶ ὁμόδο-

2. Surranus Intrp. 7. μὲν ins. ex R. 8. ἀποδράς R., ἀπο-
 δράσας vulg. Pro καὶ ἤδη R. καὶ δὴ. 15. δυναστείας R.
 17. ἀναλογισάμενοι R., λογισάμενοι vulg. 20. ἐπηρεβεύοντο
 αὐθις R., Intrp. particulam omittit.

portantes ad Romanorum munitiones se conferebant, tanquam omnia demolituri. Priusquam vero appropinquarent atque obtegerentur, Suarunas quidam nomine, vir Scлавus, hastam iacit in eum, qui minus tectus erat, et ferit letaliter; quo collapso, statim excussa est testudo, inversaque corruit; atque ita resupinato eius sinu et capacitae, detecti sunt nudatique viri, quos Romani facile iaculis petentes interfecerunt. Unus autem ex iis fuga evaserat, et iam propius ad praesidium venerat, portulamque ingrediebatur; sed tum frequentibus sagittis ictus interiit, ibique corruens, in limine iacebat, exigua quidem aliqua corporis parte foris relicta, maiore vero sui parte introrsum porrectus. Id vero conspicati Misimiani, et infaustum ac triste de futuris omen esse interpretati, et aliqui desperantes etiam laboribus, et redeundi in gratiam cum Romanis cupidi, praecipue quod neque ipsis auxilia a Persis prout convenerat venissent: haec, inquam, secum reputantes suasque vires perpendentes, quod Romanis impares essent, neque diutius bellum sustinere possent, tum demum aegre ad sanioiorem mentem redeuntes, confestim oratores ad Iohannem miserunt precatum, ne se ad internecionem perderet, neque

- Δ. C. 556 ἕξον τὰ ἐς τὸ θεῖον καὶ πλεῖστα ὅσα προηδικημένον, οὕτω τε
 1. 1. 30 ἔλληλυθὸς ἐς τὸ ἀντιδρᾶσαι, βαρβάρῳ καὶ τοῦτο ἀνοίᾳ· οὐ μὴν
 παντάπασί γε φειδοῦς καὶ συγγνώμης ἀνάξιοι ἔφρασκον εἶναι,
 τοσαῦτα ἤδη δεινὰ πεπονθότες, καὶ μεγίστας ποινὰς ἀναπλή-
 σαντες, καταφλεχθείσης μὲν αὐτοῖς τῆς τοῦ φρουρίου περιοι-
 5 Δικίδος, ἀνδρῶν δὲ ἡβώντων οὐ μείον ἢ πεντακιοχιλίων ἀπολω-
 λότων, γυναικῶν δὲ πολλῇ πλειόνων, καὶ παιδῶν ἔτι πλειόνων,
 ὡς ὀλίγον γε δεῖν ἅπαν διαρῥῶνῃναι τὸ φύλον. ὁ δὲ Ἰωάννης
 ἀσμενέστατα προσήκατο τὴν ἰκετείαν, τοῦ τε μὴ ἐπὶ πλεῖστον
 ἐν χωρῷ ἐρήμῳ καὶ δυσχειμέρῳ ἅμα τῇ στρατιᾷ διακινδύ-
 10 νεύειν, καὶ ὅτι ἀποχωρῶντος ὡς ἀληθῶς οἱ ἡμαρτηκότες ἐτε-
 τιμώρητο. τοιγάρτοι δμήρους λαβῶν, καὶ τὰ χρήματα ὅποσα ὁ
 Σωτήριχος ἐπέφερετο, τὰ τε ἄλλα καὶ πρὸς γε τὸ ἐκ βασιλέως
 χρυσίον· ἦν δὲ ἐν νομίσμασιν ἐντελέσει τε καὶ ἀκίβδηλοις δισ-
 15 μυριοῖς τε καὶ ὀκτακιοχιλίοις πρὸς ἑτέροις ὀκτακοσίοις· ταῦ-
- P. 130 τα δὴ οὖν ἀπειληφῶς καὶ λείαν πολλὴν περιβαλλόμενος, ἐφῆ-
 κε μὲν αὐτοῖς ἀδεῶς αὐθις τὰ σφέτερα νέμεσθαι, καὶ τὸν
 πρότερον ἀνανεώσασθαι βίον. αὐτὸς δὲ ἐπὶ τὴν Κολχίδα γῆν
 ἐπανῆκεν, κλεινὸν ἅμα καὶ ἀγέρωχον, καὶ μόνοις τριάκοντα
 ἀνδράσιν ἐξημιωμένον ἀποκομίσας τὸ στρατεύμα.

κά. Μετὰ δὲ ταῦτα βασιλεὺς Ἰουστινιανός, καθελὼν παν-
 τάπασι τῆς ἀρχῆς τὸν Μαριτῖνον, ὁ δὲ Ἰουστῖνον τὸν Γερμα-

2. μὴ R. 5. τῆς τοῦ φρ. περ. R., τῆς π. τ. φρ. vulg. 8.
 γε om. R. 14. τε add. ex R. 16. περιβαλλόμενος R.

funditus extirparet gentem, iam ab antiquo Romanis subditam, et in religione cum ipsis convenientem, quaeque quamplurimis iniuriis provocata, tandem ad rependendas illas accesserit, atque hoc quidem barbara quadam amentia; commiseratione tamen veniaque se non prorsus indignos dicebant, qui adeo iam atrocia mala essent perpassi adeoque graves poenas luissent; utpote circumiectis praesidio habitationibus incendio absumptis, et virorum aetate florentium non minus quinque millibus interfectis, feminis vero multo pluribus et pueris adhuc pluribus: adeo ut parum absit, quin universa Misimianorum gens sit deleta. Ioannes vero libentissime supplices preces admisit, partim ne diutius in loco deserto et praecalgido cum exercitu periclitaretur, partim quod revera iam satis poenarum, qui deliquerant, dedissent. Acceptis itaque obsidibus omnique pecunia, quam Soterichus secum attulerat, aliisque rebus, et praeterea Imperatorio auro (erant vero nummi integri ac probi ad duas myriades, octies mille et octingenti) his, inquam, omnibus acceptis, multaque praeda adiecta, permisit, ut intrepide rursus sua colerent, et pristinum vivendi genus instaurarent. Ipse vero in Colchicam regionem est reversus, inclitum gloriosunque exercitum reducens, solis XXX. viris desideratis.

21. Post haec Imperator Iustinianus Martinum praefectura in universum submovit, inque eius locum Iustinum Germani filium suf-

νοῦ καθίστησιν ἀντ' αὐτοῦ στρατηγὸν αὐτοκράτορα τῶν τε A. C. 556
κατὰ τὴν Κολχίδα χώραν καὶ τῶν ἐν Ἀρμενίᾳ ταγματῶν. ^{l. i. 30}
ἦν μὲν γὰρ αὐτῷ καὶ πρότερον οὐ μάλα πρὸς Θυμοῦ πρωτεύ-
ειν ἐκείνον ἀπάντων καὶ ἐξηγεῖσθαι, ὡς δὴ τῆς κατὰ Γουβά- B
5 ζου ἐπιβουλῆς οὐκ ἐλάχιστον μέρος γεγενημένον. κατεῖχε δὲ
τέως τὴν γνώμην καὶ ὑπελάμβανε, μὴ χρῆναι οἰόμενος ἀνα-
κινῆσαι τὸ ἄρχον καὶ μετασκευάσασθαι ταραττομένων ἔτι
τῶν τῆδε πραγμάτων, καὶ μάλιστα τῆς στρατιᾶς ἡδομένων
τῷ Μαρτίνῳ, διὰ τε τὴν τῶν πολεμικῶν ἔργων ἐμπειρίαν
10 καὶ τὸ ἕκαστα ἐν δέοντι διατάττειν. οὗ δὴ ἔνεκα, οἶμαι, καὶ
δισέσωστο, ἐπεὶ ἂν καὶ αὐτὸς Ἰωάννη τε καὶ Ρουστίκῳ ξυν-
ετηθήκει· νῦν δὲ ὥσπερ αἰδοῖ τῶν τροπαίων καὶ τῆς εὐβου-
λίας, ἧ δὴ παρὰ τοὺς κινδύνους ἐχρῆτο, ὑφελὼν ἡρέμα καὶ
ὑποχαλάσας τοῦ νόμου τὸ λίαν ἀκριβῆς καὶ ἀτιθάσειτον, ἐ-
15 βῆκε μὲν τὸ ἐπικλήμα, ἄρχειν δὲ οὐ ξυνεχώρει ἀλλὰ ἰδι- C
ωτεύειν ἐκέλευεν, ἀρκεῖν ἡγούμενος ἀτιμία γε αὐτὸν τιμω-
ρήσασθαι, εἰ καὶ τοσοῦτον μιάσματος μετειλῆχει. ἐπειδὴ οὖν
οἱ τε Πέρσαι ἡρέμουν, καὶ ἐκχειρίᾳ ἐφόκει τὸ χρῆμα, τότε
δὴ τὸν μὲν ἀπέωσατο, Ἰουστίνον δὲ προσήκοντά τε οἱ ὡς ἐγ-
20 γούτατα κατὰ γένος, καὶ ἄλλως ὀνομαστότατον ἐν τῷ τότε εἶ-
ναι δοκοῦντα, μετὰκλήτον ἐν Βυζαντίῳ ποιησάμενος, ἅπασάν
5. δὲ om. R. 8. καὶ μάλιστα R., μάλ. καὶ vulg. τῆς στρα-
τιᾶς R. et Lugd., τῶν τῆς στρ. edd. ex con. Vulc. 11. συν-
ετ. vulg. 14. τοῦνομα R. pro τοῦ νόμου. ἀτιθάσειτον vulg.
18. τε add. ex R.

fecit, qui omnibus per Colchicam regionem et Armeniam legionibus cum plena absolutaque potestate praeesset. Neque enim ipsi etiam antea valde gratum erat, Martinum primas obtinere omnibusque imperare, quippe qui fraudis in Gubazeu structae non minima pars fuerat; mentem tamen suam tegebat, consiliumque occultabat ad tempus, nequaquam concitandum aut immutandum principatum esse ratus, rebus adhuc eo loci perturbatis, praecipue cum gratus apud exercitum esset Martinus, cum ob rei bellicae peritiam, tum quod opportune singula ordinaret. Quae quidem res saluti ei, ut arbitror, fuit: nam alioquin etiam ipsi cum Ioanne et Rustico moriendum fuisset. Nunc vero reverentia quadam victoriarum et prudentiae, qua in quovis discrimine adeundo utebatur, de summo iure nonnihil detrahens, legisque rigiditatem austeritatemque temperans atque edulcans, crimen quidem ei remisit, imperare autem non permisit, sed privatam vitam agere iussit, sufficere ratus, si ipsum ignominia afficeret, etiam si tanti sceleris particeps fuisset. Cum itaque Persae quiscerent, statusque rerum induciis esset similis, hunc quidem submovit, Iustino vero, arctissima propinquitate generis sibi coniuncto, et alioquin maximi per id tempus nominis, Byzantium ad se evocato, universum impe-
rium detulit, rursusque ad Colchos misit, omnia deinceps modera-

- A. C. 556 τε αὐτῷ παραδίδωσι τὴν ἀρχὴν, καὶ αὖθις ἐς Κόλχους ἐκ-
 I. I. 30 πέμπει τοῖς ἐφεξῆς ἀρμολόμενον. ἦν δέ τις ἐν τῷ ἀμφ' αὐ-
 τὸν ὁμίλῳ Ἰωάννης ὄνομα, Αἰβύς ἀνήρ, ἀφανὴς μὲν τὰ
 πρῶτά καὶ πενιχρότατος, ὡς καὶ τοῦ ἀποζῆν ἕνεκα μισθαρεῖν
 Δέτερω τῷ καὶ ξυνέπεσθαι τῶν δορυφόρων καὶ τὰς τῶν θερα-5
 πόντων στέγειν ὀδύνας, οὐ πολλῶν δὲ ὕστερον ἐπὶ μέγα πλούτου
 τε καὶ ἀλαζονείας ἤρμενος. πλεῖστα γὰρ ὅσα μηχανησάμενος,
 V. 92 καὶ διὰ ποικίλης χωρήσας ἐννοίας, γνωρίζεται οὐκ ἐς μακρὰν
 τῷ Ἰουστίνῳ, κάκιστος δὲ ὢν καὶ πανουργότατος, καὶ οἷος οὐ-
 δὲν ὄτιοῦν τῶν ἀδίκων τε καὶ ἀνοσίων ἐγχειρημάτων κέρδους 10
 ἕκατι ἀπαναίνεσθαι, φητόν τι μέτρον χρυσοῦ αἰτεῖ τὸν στρατη-
 γὸν, ὁμολογῶν, εἰ κομίσοιτο, αὐτῷ τε τῷ παρασχόντι ἐς ὅσον
 ἂν ἔλοιτο χρόνον τὰ ἐπιτήδεια προσφόρως ἐκποριεῖσθαι, καὶ
 πρὸς γε ὅπόσον παρῆν θητικόν τε καὶ δοῦλον, καὶ ὅσοι ἄλλοι
 P. 131 ὄπαδοί τε καὶ ὑπηρέται καὶ δορυφόροι, ἀλλὰ καὶ τούσδε ἅ-15
 παντας τῆς προσηκούσης τροφῆς ἐμπιπλάναι. ταῦτα δὲ πράτ-
 των ἐπηγγέλλετο οὐ μόνον ἀποσώσειν τὸ χρυσίον ἅπαν καὶ
 ἀντικαθεῖναι ὅπόσον ἂν λάβοι, ἐντελὲς καὶ ἀλώβητον, ὥσπερ
 ἐκδεδανεισμένον, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἕτερον προσεπιδούναι. καὶ ἐ-
 δόκει μὲν τοῖς πολλοῖς κόμπος εἶναι καὶ οἷον αἰνίγμα τὸ εἶρη-20
 μένον· ὁ δὲ Ἰουστίνος, καίτοι δέον αὐτὸν νεμεσῆσαι τῇ τοῦ

2. ἦν δέ τις. Haec omnia usque ad ἐπιχειρητέα p. 255. ed. Bonn.
 v. 23. om. Intrap. 3. ἀνηρόν R. 5. ἐτέρω τε R. 11. μέρος R.
 13. ἔλγον R. 17. ἀποσώσειν R. et Lugd. 1. m., ἀποδάσειν vulg.
 ex corr. Lugd. 18. ἀντικαταθεῖναι conl. Cl. λάβη R.

turum. Erat autem quidam in turba ipsum sequente, Iohannes nomi-
 ne, Afer, vir obscurus quidem initio et pauperrimus, adeo ut vic-
 tus quacrendi causa alteri cuiquam mercenariam suam operam loca-
 ret, et satellites sectaretur, et ministrorum labores subiret, non
 multo autem post ad summas opes et fastum clatus. Quamplurimas
 enim technas commentaque cum excogitasset, innotescit brevi post
 tempore Iustino, nequissimus alioqui existens et versutissimus, qui-
 que nullum plane iniquum improbumque factum quaestus causa re-
 cusaret. Is certam quandam auri summam a praefecto petit, spon-
 dens, si eam auferret, et ipsi, qui eam daret, in quantum vellet tem-
 pus commeatum commode suppeditaturum, et praeterea quidquid
 ipsi aderat famulorum et servorum, quotquot etiam erant domestici et
 ministri ac satellites, omnes hos necessario victu repleturum. At-
 que haec quidem faciens promittebat, se non solum aurum univer-
 sum redditurum, et repositurum, quantum accepisset, integrum ne-
 que imminutum, ut mutuo datum, sed et aliud usurae nomine su-
 peradditurum. Et videbatur quidem multis inanitis quaedam iactan-
 tia et aenigmati affine dictum: Iustinus vero, cum oportuisset
 eum offendi Afri illius ineptiis, scientem, quod promissa praestare

Αἴθνος ἀβελτηρία, ἐπιστάμενον ὡς οὐκ ἂν τὴν ὑπόσχεσιν δια- Α. C. 556
 νύσειεν μὴ ἄδικα δοῶν καὶ βίαια ἔργα, καὶ παραινόμενος τισὶν I. I. 30
 ἐμπορίαις λυμαινόμενος ἅπαντας, οἷς ἂν ὁμιλήσειεν ὁ δὲ προσ-
 ἤκατό τε τοὺς λόγους, καὶ τὸ χρυσίον παραδοὺς ἐπὶ ταῖς B
 ὕψιθ' ἡκαίαις ἐφίησιν αὐτῷ πράττειν ὅ, τι καὶ βούλοιο.

κβ. Τότε δὴ οὖν ὁ Ἰωάννης ταῖς Ῥωμαϊκαῖς κώμαις ἐπι-
 φοιτῶν, ὁπόσαι ἀνὰ τὴν πορείαν ἐτύγχανον ἰδρυμέναι, καὶ
 τοὺς οἰκήτορας ἀγείρων, οὗ μὲν βόες ἀφθονοὶ οὐκ ἦσαν, ὁ δὲ
 τούτων δεῖσθαι τὸ στρατόπεδον ἐδημηγόρει. καὶ τοίνυν εἰκοσι
 Ἰοτάλαντα προφέρων, „τοσοῦτων ὑμᾶς” ἐφασκεν „ἀνάγκη χρη-
 μάτων ἀποδόσθαι καὶ μείον οὐκ ἔνεστιν. ἀλλὰ τὸ τίμημα δέ-
 χεσθε πρότερον, καὶ ὅπως μοι τὴν ταχίστην ἅπαντας τοὺς βό-
 ας ἀποκομιεῖτε.” τῶν δὲ ἰκετενόντων ἀνεῖναι καὶ ἐπομνημέ-
 νων, ἧ μὴν μὴδὲ ὅσον ἄρουρ τὰ λήϊα ἀποχρώντως κεκτῆσθαι,
 Ἰδανένευε μάλα σεμνῶς ὁ κατάρατος, καὶ δεινὰ ἐποιεῖτο εἰ μη- C
 δὲ προῖασθαι τῷ στρατηγῷ ἐξεῖναι τὰ ἐπιτήδεια. καὶ ἐς τοσοῦ-
 τον ἐνέκειτο χαλεπαίνων, ἕως ἐκεῖνοι τὰ τιμιώτατα τῶν κτη-
 μάτων ἀπεμπολήσαντες, καὶ χρυσίον, ὅσον οἶόν τε ἦν αὐτοῖς,
 συνεραμισάμενοι, παρέσχον τῷ κακοδαίμονι λύτρα τοῦ ἐπι-
 20 τῶν ἀτάγματος. πάλιν δὲ ἐνθὲνδε ἰὼν καὶ ἐτέρωθι παραγεγόμενος,
 ἔνθα καμῆλων τυχὸν ἢ ὄρεων οὐδὲ ὄνομα ἤκούετο, ὁ δὲ τού-
 των ἕνεκα ἤκειν ἐβόα, καὶ τοῖς ὁμοίοις χρώμενος πάλιν ἐπε-
 10. Pro ὑμᾶς R. ἡμῶν. 11. δέχεσθαι R. 15. μάλα R., μάλιστα
 vulg. μὴδὲ R., μὴ vulg. 16. ὅς R. pro ἐς. 18. αὐτοῖς om. R.
 19. συνεραμισάμενοι R., εραμισάμενοι vulg. 20. ἐτέρωθεν
 R., παραγεγόμενος R., παραγιγόμενος vulg.

non posset, nisi iniusta et violenta opera exercens, et illegitimis quibusdam negotiationibus omnes, quibuscum ei res esset, perderet, rationes illius admisit, auroque ei numerato permittit, ut de quibus inter ipsos convenerat faceret, quod vellet.

22. Tunc itaque Ioannes pagos Romanorum, quotquot in itinere siti erant, accedens, convocatis incolis, ubi quidem boum copia non erat, ipse exercitum iis egere pro concione dicebat. Viginti igitur talenta proferens: „Pro hac (inquirebat) summa oportet vos boves tradere, minus non licet; sed pretium prius accipite, ut mihi quam citissime omnes boves sistatis.“ Illis vero precantibus, ut remitteret, et iurantibus, boves, quos haberent, arandis ipsorum agris non sufficere, severe admodum renuebat scelestus, et graves minas addebat, si non liceret praefecto exercitus necessarium commercium coemere; adeoque indignabundus rem exaggerabat, donec illi pretiosissimis suis rebus divenditis, aurique summa quantum fieri poterat maxima conflata, mandatum a nefario illo redimebant. Inde vero rursum profectus, cum alio venisset, ubi camelorum aut mulorum nomen ne auditum quidem erat, ipse eorum causa se venire clama-

- A. C. 556 δεικνυς χρυσίον, καὶ πάλιν λαβῶν ἀπεχώρει. οὕτω δὴ οὖν
 I. I. 30 ἀπανταχοῦ περιουσιῶν καὶ ἀναζητῶν τὰ μὴ παρόντα, καὶ
 D μηδὲν μῆτε ἀπεμπολήσας πώποτε, μῆτε πριάμενος, μῆτε ἄλλως
 πως ξυμβαλῶν, ἤγγυρολόγει καὶ εἰσέπρατε τοὺς μηδὲν ὀτι-
 οῦν ἐπωφληκότας, τάχιστα τε ἤδη τὸ ἀρχαῖον ἐδιπλασιάζετο
 τοῖς προσγινομένοις. ἐπειδὴ δὲ ἐς Κόλχους ἀφίκετο, ταῦτά
 τε ἔπρασε, καὶ πρὸς γε ναῦς φορτίδας οὐκ οἶδα ὅπως ἐπι-
 κτησάμενος, καὶ τοὺς καρποὺς τοὺς ἐπιχωρίους βιαιότατα
 ξυναθροίζων, καὶ πολλὰ ἐλαχίστου ὠνούμενος, ἐς τὴν ἄλλο-
 δαπὴν ἐξεφόρει καὶ διεπίπρασκε. σπάνις μὲν οὖν τῶν ἀ-10
 ναγκαίων εἰκότως ἐπεγίγνετο τοῖς στρατεύμασιν, ὡς καὶ πῶας
 εἶναι ὠνίους. ὁ δὲ μιαρὸς ἐκεῖνος μεταβολεὺς καὶ παλιγκά-
 πηλος μέγιστα κέρδη προσεποιεῖτο. ἐκ τούτων δὴ οὖν τῶν
 P. 132 πόρων τὰ ξυγκείμενα πρὸς Ἰουστίνον ἐπετέλει, τὰς τε τρο-
 φὰς παρεχόμενος καὶ τῇ προτέρῃ χρυσίῳ προσεπιβάλλων.15
 ὁ δὲ, καίτοι γιννώσκων τὰ ποιούμενα, πολλάκις τε τῶν λεη-
 λατονμένων ὡς αὐτὸν ἰόντων καὶ σὺν ὀλοφυρμῇ προκαλιν-
 δουμένων, λώφησίν τε γενέσθαι σφίσι τῶν κακῶν ἀντιβολούν-
 των, ὅμως τῶν ὀδυρμῶν καὶ δακρύων ὀλίγα φροντίσας, ἤ-
 σθιεν ἀδεῶς ἐκ τῶν ἀδικημάτων, καὶ ἤδετο μὲν ἀπριάτην20
 εὐχόμενος, καὶ πρὸς γε μεστὸν κατὰ τὸ πλεόν καὶ ἐμβρι-
 2. ἀπανταχεῖ R. 4. τοὺς μηδὲν R., τοὺς οὐ μηδὲν vulg.
 6. ἀφίκοντο R. ταδιά τε R., ταυτιά τε Lugd. et ed. pr., τ' αὐτιά
 γ' sph. Par. 7. γενναῖς R. pro γε ναῦς. 8. βεβαιοτατα R.
 13. καὶ ante ἐκ ins. R. 18. σφίσι add. ex R.

bat, iisdemque rursum verbis utens, aurum ostendebat, rursusque accepto auro discedebat. In hunc ergo modum cum omnes vicos et pagos obiret, quaerens atque exigens, quae non habebant, et neque venderet quicquam uspiam, neque emeret, neque alioqui contractum ullum iniret, pecunias exigebat et corradebat ab iis, ad quos nulla plane redibat utilitas, celerrimeque iam sors ipsa sive caput accessione nova conduplicabatur. Postquam vero ad Colchos pervenit, eadem fecit, et praeterea conquisitis nescio qua ratione navibus onerariis, fructus patrios illius regionis violentissime collegit, multaque vilissimo pretio coemens, in exteras terras exportabat ac divendebat. Penuria itaque rerum necessarium exercitus premebatur, adeo ut etiam herbae essent venales. At scelestus ille venaliciarius et dardanarius ingentem quaestum faciebat. Ex his itaque opibus pacta Iustino persolvebat, et commeatum suppeditans, et priorem auri summam cum foenore reddens. Iustinus vero, tametsi quid ageretur non ignoraret, frequenterque ad ipsum cunctibus hominibus, quos iste erat depraedatus, et ad pedes ipsius cum lamentatione provolutis, utque extorsionum remissio fieret obsecrantibus, parvi tamen lamenta lacrimasque faciens, citra metum inique partis vescebatur gaudebatque et inemtis epulis fruens, et praeterea pleniorē gravioremque

θέστερον ποίων τὸ φασκόλιον. ἤμελλε δὲ ἄρα χρόνῳ ὕστερον A.C. 536
 ρον ποινὰς μεγάλας ἡλικίας ἀποτινῦναι. εἰ γὰρ καὶ μυρίους I. 1. 30
 μετὰ ταῦτα διήνυσσε πόρους, καὶ μέγιστον ἤρατο κλέος ἀμφὶ
 τὸν Ἰστρου ποταμὸν, τὰς τῶν βαρβάρων ἐπιδρομὰς ἀνακό-
 5πτων, ἀλλ' οὐδὲν ἐνθένδε ἢ τοῦ κρείττονος ἐθωπεύετο δίκη, B
 οὐδὲ τούτοις ἐκεῖνα ἐπεκαλύπτετο· ἔμεινε δὲ, οἶμαι, ἡρεμοῦν-
 τα καὶ ἐφυλάττετο μόνιμα καὶ ἀνάγραπτα μέχρι τοῦ και-
 ροῦ τοῦ καθήκοντος. οὐ γὰρ ἅμα τῷ πλημμελεῖν καὶ τὰς V. 93
 τιμωρίας ἀναμετρεῖσθαι πεφύκαμεν, μετὰ χρόνον δὲ ὡς τὰ
 10πολλὰ καὶ ἴσως ἡνίκα τῶν εἰργασμένων ἐπιελήσμεθα. καὶ
 ἀνιώμεθα μὲν τὸ παραντίκα τοῖς καθ' ἡμῶν γιγνομένοις, ὡς
 παραλόγως καὶ οὐκ ἐν δίκῃ συμβεβηκόσι, καὶ καταϊτιώμεθα
 φθόνους ἀνθρωπιούς τευχόν καὶ δυσμενεῖας, ὡς ἐκ τούτων
 οὐ προσήκοντα πεπονθότες· τὸ δὲ ξυνέχον ἡμᾶς καὶ διατάτ-
 15τον ἐπίσταται τὸ πρέπον ἐκάστῳ καὶ ὀφειλόμενον, καὶ τροπῇ
 ὄτῳ καὶ βούλῃ μετέισι καὶ ἀνιχνεύει τὰ πολλῶν ἔμπροσθεν C
 ἡμαρτημένα. ἀλλ' ὅποια μὲν ἅττα ἐπὶ Ἰουστίνῳ ὕστερον ξυν-
 ηνέχθη καὶ ὅπως αὐτῷ ἢ τοῦ βίου καὶ τῆς τοσαύτης εὐδαι-
 μονίας κατάλυσις ἀδόκητος ἐπεγένετο, εἰρήσεται μοι ἐς τὸ
 20ἀκριβὲς ἕκαστα, ἡνίκα ὁ λόγος ὁδῶν ἰὼν ἀκολουθῶς καὶ διὰ
 τῶν αἰεὶ ἐχομένων φερόμενος, ἐς ἐκεῖνο τοῦ χρόνου περιενε-
 χθεῖη. νῦν δὲ ἀνὰ τὰ πρότερά μοι ἐπανιτέον, καὶ τοῖς ἐξῆς
 ἐπιχειρητέα.

1. φασκόλιον R. 16. ὅτε R.

crumenam reddens. Successu vero temporis graves poenas erat per-
 soluturus. Tametsi enim infinitos posthaec labores exantlavit, maxi-
 mamque gloriam est consecutus circa Istrum fluvium, barbarorum
 insultus retundens: sed nihil inde divina vindicta est emollita, ne-
 que his illa obiecta fuerunt; manserunt vero, arbitrator, quieta, et me-
 moriae firmiter infixae, in opportunum tempus sunt custodita. Neque
 enim simulatque delinquimus, poena statim irrogari solet, sed ple-
 rumque post aliquod tempus, cumque fortassis eorum, quae perpe-
 travimus, sumus obliti: et dolemus quidem illico ob mala, quae no-
 bis accidunt, perinde ac si immerentes iniusteque iis premamur,
 atque incusamus quidem hominum invidiam fortassis et inimici-
 tiam, tanquam ab iis indignis malis affecti. Deus vero, in cuius
 manu atque imperio sumus, scit quid cuique conveniat et debeatur,
 et quo ipsi visum est modo, persequitur atque investigat peccata, quae
 multo antea tempore sunt commissa. Ceterum qualia Iustino post-
 modum acciderint, et qualem ipsius et vita tantaque felicitas ino-
 pinatum exitum habuerit, dicentur a me accurate singula, quando
 sermo suo consequenter ordine procedens, et continuatam inciden-
 tium rerum seriem persequens, ad illa tempora fuerit perductus.
 Nunc vero ad priora mihi est redeundum, reliquaue sunt prosequenda.

- A. C. 556 κγ'. Ὡδε γὰρ τῶν ἐν Λαζικῇ πραγμάτων ἐχόντων, καὶ
 I. I. 30 Ἰουστινὸν ἐπὶ πᾶσι στρατηγῶν κατασιάντος, οὔτε οἱ Πέρσαι
 ὡς ἀναμαχοῦμενοι παρεσκευάζοντο, καὶ μέντοι οὐδὲ οἱ Ῥω-
 μαῖοι ἐπῆσαν· ἀλλὰ προφυλακὰς μὲν ἀμφότεροι ἐποιούντο,
 D καὶ τὰ ἀλλήλων βουλευμάτων ἐς ὅσον ἐνῆν ἀπεσκόπουν καὶ 5
 διεπνθάνοντο· μάχης δὲ οὐδὲ ὀπίτεροι ἤρχοντο, ἀλλ' ἔμμενον
 ἡσυχῇ· αὐτομάτως, ὥσπερ ἀμέλει τοῦτο ξυνδοκοῦν, διωρισμένον.
 Χοσρόης δὲ ὁ Περσῶν βασιλεὺς, ἐπειδὴ ἐπέπυστο τὰ πρὸς τῇ
 Φάσιδι ξυμβεβηκότα, καὶ ὅτι φυγὰς ἐκ τῆς μάχης ὁ Ναχορα-
 γὰν ἐγεγόνει, αὐτίκα ἐξ Ἰβηρίας αὐτὸν μετακαλεσάμενος, ὁμό-10
 τατα μετήλθε κατὰ τὸν πατριον νόμον. οὐ γὰρ ἀποχωρῶσαν
 ἦετο εἶναι ποινὴν τῆς ἀνανδρίας τὸ οὕτω γούν αὐτὸν ἀπλῶς
 ἀποκτεῖναι, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀνθένος τὸ δέγμα διαχαράξας ἀπέ-
 P. 133 θειρεν ἅπαν μέγχι τοῖν ποδοῖν, καὶ ἀφείλετο τῶν σαρκῶν
 πρὸς τὰ ἐνδον ἀνεστραμμένον, ὡς καὶ τοὺς τύπους τῶν μοριῶν 15
 ἐς τοῦμπαλιν ἀποφαίνεσθαι, καὶ δίκην ἀσκοῦ ἡρέμα ἐμπνευ-
 σθὲν ὑπὲρ σκόλοπός τινος ἀνηρτησθαι, οἰκτρόν τι θάγμα καὶ
 μιαιώτατον, καὶ πρώτῳ, οἶμαι, Σαπόρη ἐκείνῳ τῷ πολλῷ ἔμ-
 προσθεν Χοσρόου Περσῶν βεβασιλευκότι τετολμημένον. τὰ μὲν
 γὰρ ἐπὶ Μαρσούα θρυλλούμενα τῷ Φουγί, ὡς ἔοις αὐτῷ πρὸς 20
 Ἀπόλλωνα ξυνέστη ὑπὲρ τῶν ἀυλῶν καὶ τῆς ἀυλητικῆς ἐπι-
 1. τῶν om. R. 3. παρεσκευάζοντο R. 15. ἀναστραμ-
 μένον R. 16. ἀποφαίνεσθαι R., ὑποφαίνεσθαι vulg. 17.
 ὑπὲρ R. et Intpr. super, ὑπὸ vulg. 18. Σαπόρη R., Σα-
 βόρη vulg., Savorum Intpr. At infra R. recte Σαπόρην scribit.
 20. Μαρσούαν R.

23. Cum enim res in Lazica regione ita se haberent, et Iustinus iam omnibus in praefectum esset constitutus, neque Persae tanquam bellum instauraturi sese apparerent, neque Romani in eos moverent, sed utrimque diligenter excubarent, mutuaque consilia, quantum fieri poterat, observarent atque explorarent; nulli horum bel-landi initium faciebant, sed quieti manebant, perinde ac si communi sententia ita decretum esset. Chosroes vero, Persarum rex, simulatque cognovit, quae apud Phasidem accidissent, quodque Nachoragan fugiens proelio excessisset, confestim eum ex Iberia revocatum crudelissimo supplicio iuxta patriam legem affecit. Neque enim satis esse putabat, si illius ignaviam simplici mortis genere puniret, sed a summa cervice cutem ei ad imos pedes detrahens, a carnibus avulsit, introrsum inversam, ita ut etiam formae membrorum inversae conspicerentur, atque ita instar utris sensim inflatam, e scopulo quodam suspendi iussit; miserabile quoddam et foedum spectaculum, cuius primus, uti arbitror, Saporis ille, qui multo ante Chosroem tempore apud Persas regnavit, infamis auctor fuit. Quae enim de Marsya Phryge sunt litteris prodita, quod contentio ei intercesserit cum

στήμης, ὅτι τε ἤσσήθη ἀνὰ κράτος ὁ Μαρσύας, καὶ μάλᾳ A. C. 556
δικαίως, ἅτε δῆθεν, εἰ μὴ λίαν εὐήθης εἰπεῖν, οἰκείῳ θεῷ^{1. I. 30}
ἀνταυλήσας, καὶ ὡς τήνδε ἀνέπλησε τὴν τιμωρίαν τῆς προπε-
τείας ὑπὸ τοῦ νενικηκότος, ἀποδαρὲν αὐτῷ ἅπαν τὸ δέσμα καὶ B
ἕπὲ δένδρου ἠωρημένον· ταῦτα δὴ οὖν ἅπαντα ποιητῶν ἂν
εἴη τερατεία καὶ μῦθοι καὶ παίγνια, οὔτε τῶν ἀληθῶν, οὔτε
τῶν εἰκότων ἐστοχασμένα. εἶγε ἀλλήτην φασὶ τὸν Ἀπόλλω
γεγονέναι, καὶ ἀμιλλώμενον ἐπὶ τῇ τέχνῃ, καὶ ἐς τοσοῦτο μετὰ
τὴν νίκην χαλεπήναντα, ὡς ἀνοσίαν οὕτω καὶ μανιώδη ποινήν
10 ἐπαγαγεῖν τῷ ἠττημένῳ· πῶς δὲ ἂν καὶ ἤρρεσκεν αὐτὸν ἐκ
τοῦ μετεώρου φαινόμενον τῆς ἀπανθρωπίας τὸ κατηγορήμα;
ταῦτα γὰρ οἷ τε πρότερον ποιηταὶ ἄδουσι, καὶ οἱ νέοι παρα-
λαβόντες συνάδουσιν. ὧν δὴ καὶ Νόννος, ὁ ἐκ τῆς Πανὸς τῆς
Αἰγυπτίας γεγενημένος, ἐν τινι τῶν οἰκείων ποιημάτων, ἄπερ
15 αὐτῷ Διονυσιακὰ ἐπωνόμασται, οὐκ οἶδα ἐφ' ὅτῳ ὀλίγα ἄιτα C
τοῦ Ἀπόλλωνος πέρι ἀρρηγισάμενος, (οὐ γὰρ δὴ τῶν προηγου-
μένων ἐπῶν ἐπιμέμνημαι,) εἶτα ἐπάγει·

Ἐξότε Μαρσύαο θεημάχον αὐλὸν ἐλέγξας,

Δέσμα παρηώρησε φντῷ κολπούμενον αὔραις.

20 ὡς μὲν οὖν ἐξ ἐκείνου τὸ μίasma τοῦτο οὕτω τῷ ἀνθρωπείῳ

2. θεῶν R.

6. τερατεία R., τεράστια vulg. et Intpr. *miracula*.

7. εἶτε R.

13. ὧν R. et Intpr. *quos inter*, ᾧ vulg.

18. Dio-

nys. I. 42. 43. Omissum esse ab Agathia verum qui hos excipit:

Ἰνυνώσας ὄλα γνία λιποῦῶνιο νομῆος, non credo.

19. Δέσμ' Lugd. παρηώρησε Nonn., ἐπηώρησε R., ἀπηώρησε vulg.

20. Pro τοῦτο R. τοῖς γε, et in mg. τότε γε.

Apolline de tibiis et tibicinandi arte, quodque longe victus fuerit Marsyas et valde iuste, quippe qui, nisi valde stultum dictu sit, deo suo tibiis obstrepuisse; quodque hanc poenam suae temeritatis victori persolverit, quod pellis universa ipsi detracta et ex arbore suspensa fuerit; haec, inquam, omnia poëtica sunt portenta et fabulae ac ludicra, quae neque verum, neque verisimile quicquam in se habent. Si enim tibicinem dicunt Apollinem factum, et de arte certantem tantam in Marsyam a se victum indignationem concepissee, ut adeo nefariam ac vesanam de eo poenam sumserit: quo pacto vero ipsi oblectamento fuisse potuerit, videre hunc e sublimi pendentem, crudelitatis suae argumentum? Haec enim et prisci poëtae canunt, et recentiores ab iis accepta concinunt. Quocirca et Nonnus ille ex Pano, Aegyptia urbe, natus, in quodam suorum poëmatum, quod Dionysiaca appellavit, cum nonnulla nescio qua de re de Apolline narrasset, (neque enim praecedentium versuum satis memini,) ita subiicit:

Marsyae ut victi, divo certare volentis,

Distentam vento suspendit ab arbore pellem.

Quod itaque ex illo tempore turpe hoc scelus nunquam humano ge-

Agathias.

- A. C. 556 γένει διέγνωστο, σαφῆ τὰ τεκμήρια καὶ ἀποχρῶντα παρὰ τοῖς
 I. 1. 30 ὀρθῶς ἀναθεωρεῖν καὶ τεκμαίρεσθαι τὰ παλαιότατα πεφυκόσιν,
 ἀλλὰ μὴ ποιητικῆ θεολογία πυρακρονομένοις. ὁ δὲ Σαπώρης
 ἄδικός τε ὢν ἐς τὰ μάλιστα καὶ μισαφόνος, ὅξυς μὲν εἰς ὄρ-
 γήν καὶ ὠμότητα, βραδύς δὲ πρὸς φειδῶ καὶ συγγνώμην, εἰς
 D μὲν καὶ ἐφ' ἐτέροις αὐτῇ πρότερον τὸδε τὸ ἄγος ἐξείρησται
 V. 9 ἴσως ἔχω σαφῶς ἀπισχυρίσασθαι. ὅτι δὲ Βαλεριανὸν τὸν Ῥω-
 μαίων ἐν τῇ τότε βασιλείᾳ προσπολεμήσαντά οἱ καὶ εἴτα νε-
 κημένον, ὁ δὲ, ζωρεῖα ἐλὼν, τὸνδε τὸν τρόπον ἐτιμωρήσατο,
 πολλὴ μαρτυροῦσα ἡ ἱστορία. καὶ τάχα οἱ πρώτιστοι τῶν
 μετατὴν Παρθυαίων κατάλυσιν τῆς βασιλείας τῆς Περσικῆς ἐ-
 πιλαβομένων, Ἀρταξέρξης, φημί, καὶ Σαπώρης, μισῶ γε ἦσθην
 ἄμω καὶ ἀδικωτάτω, εἴγε ὁ μὲν τὸν οἰκτεῖον δεσπότην ἀπε-
 κτονῶς, τυραννικὴν τε καὶ βιαιάν τὴν ἀρχὴν κατεστήσατο. ἄτε-
 ρος δὲ τιμορίας ἤρξεν οὕτω δεινῆς καὶ μύσους ἀνοσιωτάτου. 15
 P. 134 κδ'. Ἐπεὶ δέ μοι ὁ λόγος, διὰ τῶν αἰεὶ παρεπιπτόντων
 γερόμενος, πάλιν ἐς Ἀρταξέρξην ἀγίκετο, καιρὸς ἂν εἴη ἐκπλη-
 ροῦν νῦν τὸ πρότερον ἐπηγγελμένον, καὶ τῶν ἐπιτέξης βασιλείων
 ἐπιμνησθῆναι. οὗτος μὲν οὖν ἐξ ὧν τε ἔγυ καὶ ὅπως καὶ ὄν-

3. θεολογία R. quod praetuli, μυθολογία vulg. et Intpr. figmenta.
 Σαπώρης R. ubique, Σαβώρης vulg. et Intpr. Sabores. 4. καὶ
 ante δξυς vulg. 5. Pro εἰ μὲν καὶ R. καὶ εἰ μὲν. 7. Ῥωμαί-
 ον (sic) R. corr. pro Ῥωμαίων. 11. τῆς Περσ. βασιλείας vulg.
 12. Ἀρταξέρξης R. 14. βιαίαν R., βίαιον vulg. κατεκτήσατο
 R. et Intpr. sibi vindicavit. 19. καὶ ante ὄντινα add. ex conl.
 Class., quam confirmat Intpr. quibus sit parentibus ortus, qua
 de causa quovis modo cidarim sumserit, ὁποῖόν τινα τρόπον
 conl. Ios. Scaliger.

neri cognitum fuerit, manifesta indicia sunt et sufficientia iis, qui
 vetustissimas res recte considerare atque observare consueverunt, non
 autem poetiis fabulis figmentisque capiuntur. Sapores vero cum et
 vehementer iniustus esset et sanguinarius, ac praecipuus quidem ad
 iram et crudelitatem, tardus autem ad misericordiam et veniam,
 an in alios ab ipso hoc adeo atrox factum sit perpetratum, plane af-
 firmare non possum; quod vero Valerianum, Romanorum tum tem-
 poris regem, bellum adversus se gerentem, ac deinde victum vivumque
 captum, hac ipsa poena affecerit, multae testantur historiae. Et sane
 primi eorum, qui post deletos Parthos Persicum regnum obtinu-
 erunt, Artaxares, inquam, et Sapores, scelerati ambo iniustissimique
 fuerunt; siquidem alter eorum, cum dominum suum interfecisset,
 per vim ac tyrannidem regnum invasit, alter vero adeo atrocis suppli-
 cii nefariiue sceleris auctor fuit.

24. Ceterum cum ex incidentibus aliis semper atque aliis
 rebus oratio rursus ad Artaxarem sit devoluta, opportunum fuerit,
 quod supra promisi, praestare atque absolvere, et reliquorum de-
 inceps regum seriem pertexere. Atque hic quidem e quibus or-

τινα τρόπον τὴν κίδαριν ἀνεδήσατο, ἥδη μοι ἐς τὸ ἀκριβὲς A. C. 516
 προαγγήγεται. ἐκεῖνο δὲ μόνον προσθεῖν ἂν ἐπ' αὐτῷ, ὡς ἔτε- I. 1. 30
 σιν ὕστερον ὀκτώ τε καὶ τριάκοντα καὶ πεντακοσίους Ἀλεξάν-
 δρου τοῦ πάνυ τοῦ Μακεδόνης, τετάρτῳ δὲ ἔτει τῆς θατέρου
 5 Ἀλεξάνδρου τοῦ Μαμαΐας ἀρχῆς, τῆς τῶν Περσῶν βασιλείας
 ἐπιλαβομένη τῷ Ἀρταξέρῳ, καθ' ὃν πρότερον ἀπήγγελλται τρό-
 πον, διήνυσται χρόνος ἐν αὐτῇ ἐνιαυτῶν πεντεκαίδεκα, δυοῦν B
 μνηοῦν ἐνδεόντων. διαδέχεται δὲ τὸ κράτος Σαπόρης ἐκεῖνος ὁ
 ἐναγέστατος, καὶ διεβίω πρὸς τῷ ἐνὶ τριάκοντα τοὺς πάντας
 10 ἐνιαυτοὺς, πλεῖστα ὅσα τοὺς Ῥωμαίους λυμαινόμενος. ἄτε γὰρ
 τὸν βασιλεῦσιν σφῶν ἀνελὼν, καὶ οὐδὲν ὀτιοῦν κώλυμα ἔσσειν
 διανοούμενος, ὁ δὲ ἀνὰ τὰ πρόσω ἐχώρει, καὶ δὴ τὴν τε
 μέσην τῶν ποταμῶν ἐδήλωσε χώραν, καὶ εἶτα τὴν ἐφεξῆς ἐχο-
 15 μένην, Κιλικίαν τε ἐλήθησεν καὶ Σύρους, καὶ μέχρι τῶν Καπ-
 παδοκῶν ἐλάσας, ἑξαίσιον πληθὸς φόνων κατεῖργασται, ὡς καὶ
 τὰ σφραγγώδη καὶ κοῖλα χωρία τῶν ἐν τοῖς ὄρεσι φραγμῶν
 τοῖς σώμασιν ἀναπληροῦν τῶν πεπτωκότων ἀνθρώπων, καὶ
 πρὸς ἰσότητα φέρειν τῶν λόφων τὰ διεστῶτα καὶ ἐξανέχοντα, C
 καὶ οὕτω καθιππεύειν ἐν αὐτοῖς, καὶ διαβαίνειν ὥσπερ ἐφ'
 20 ὀμμαλοῦ τὰς ἀκρωρείας. τοῦτον μὲν οὖν οἴκαδε αὐθις ἀφιγμέ-
 νον, καὶ οὐ μετρίως χρησόμενον οἷς ἀσεβήσας ἐτήχηνεν,

3. τε add. ex R. 4. Aera Alexandri, qua Christiani in Assyria sub illo nomine adhuc utuntur, incipit a. u. c. 443., 13. post regis Macedonis obitum annis: eius annus 538. est quartus imperii Alexandri Severi. Agathias, nomine deceptus, cum ab Alexandro Macedone, sive mortuo sive regnum Asiae adepto, supputari sibi persuasit. 5. τοῦ M. R., τῆς M. vulg. 6. πρότερον add. ex R. ἀπήγγ. τῷ R., τρόπον ἀπ. vulg. 8. Σαπόρης edd., Σαβόρης Lugd. 10. λυμαινόμενος R., λυμηνόμενος vulg. 15. κατεῖργαστο Lugd. mg.

tus fuerit, qui quove modo cidarim sibi vindicavit, superius plene exposuimus. Illud vero solum addiderim, quod annis quingentis triginta octo post magnum illum Alexandrum Macedonem, quarto vero alterius illius Alexandri Mamacae F. regni anno, cum Artaxares, quo dictum est modo, Persarum regnum occupasset, quindecim in eo annos peregit, duobus mensibus demtis. Huic in imperio successit execrabilis ille Sapore, et supervixit annos in universum unum et triginta, et ingentibus malis Romanos affecit. Interfecto enim ipsorum rege, nihil iam impedimento sibi fore ratus, ulterius est progressus, et Mesopotamiorum regionem vastavit, ac deinde eam, quae huic erat proxima, pervadens, Cilices et Syros est depopulatus, et in Cappadoces usque proventus, immanem stragem edidit, adeo ut hiulca concavaque in septis montium loca cadaveribus caesorum oppleret, et distantias eminentiasque collium inter se coaequaret, atque ita super cadavera equitatum duceret,

A. C. 556 ἀλλὰ πρὸς ἀλαζονείαν ἀρθέντα πολλήν, ἀπέπλευσεν οὐκ ἐς μα-
 I. I. 30 κρὰν τοῦ φρυάγματος Ὀδέναθος ὁ Παλμυρηνός, ἀνὴρ ἀγα-
 νῆς μὲν τὰ πρῶτα καὶ ἄγνωστος, ταῖς δὲ Σαπῶρον συμφοραῖς
 καὶ οἷς ἔδρασεν ἐπ' αὐτῷ, μεγίστην ἀράμενος δόξαν, καὶ πολ-
 λοῖς τῶν πάλαι ξυγγραφέων ἀξιαφίηχτος γεγεννημένος. τεθνη-5
 κότες δὲ τοῦ Σαπῶρον, Ὀρμισδάτης ὁ τούτου παῖς τὴν βασι-
 λείαν πύραλαμβάνει, καὶ διεβίω ἐν αὐτῇ χρόνον ἐς ὃ, τι ἐλά-
 D χιστον· ἐνιαυτὸν γὰρ ἓνα καὶ δέκα ἡμέρας τῆς τύχης ἀπωνα-
 το, μηδὲν ὀτιοῦν δράσας ὅποῖον καὶ ἐς λόγον φέρεσθαι μνήμην,
 καθάπου καὶ ὁ μετ' ἐκεῖνον Οὐαραράνης, τρισὶν ἔτεσι βασι-10
 λείσας. ὁ δὲ υἱὸς ὁ τούτου ὁμώνυμος μὲν ἦν τῷ γεγεννηκότι,
 ἐπτακαίδεκα δὲ κατὰ τὴν βασιλείαν μεμένηκεν ἔτη. ὁ δὲ τρίτος
 Οὐαραράνης ἐς μῆνας μὲν τέσσαρας μόνους ἀπεγεύσατο τῆς
 βασιλείας, Σεγὰν δὲ σαὰ ἐπεκλήθη, οὐκ ἀπεικός, οἶμαι, οὐδὲ
 αὐτομάτως, ἔθους τινὸς παλαιοῦ μετασχὼν καὶ πατρίου. οἱ 15
 γὰρ τῶν Περσῶν βασιλεῖς, ἠνίκα μέγιστον ἔθνος τῶν πλησιο-
 γῶρων καθέλοιεν προσπολεμήσαντες, καὶ τῆς ἐκείνων ἐπιλά-
 βοιντο χώρας, οὐκέτι μὲν ἀναιροῦσι τοὺς ἠττημένους, ἐς δὲ
 φύρον ἀπαγωγὴν ἅπαντας ὑποτιθέντες, ἐφιᾶσιν ἐνοικεῖν τε
 P. 135 καὶ ἀροῦν τὴν δορυάλωτον· πλὴν ἀλλὰ τοὺς προτέρους τοῦ 20

1. ἀλλὰ add. ex R. et Inpr. sed. 2. ὁ δὲ Νάθος R. 3. ἄγνωτος
 edd. Σαπῶρον vulg. 5. τῶν R. (Cl.), τοῖς vulg. 6. Ὀρ-
 μισδάτης R., Ὀμισδάτης vulg., Μισδάτης Lugd. mg., Inpr. Ormis-
 das. 10. Οὐαραράνης Par. et Inpr. hic et infra. 11. γεγεννη-
 κότι R., γεγεννηκότι sph. Par. 14. Σεγὰν δὲ σαὰ correxi ex
 vestigiis depravatae scripturae in R. Σεγανδεσβὰ, pro vulg. Σε-
 γανσαὰ δὲ, Seganesna Inpr. ἀπεικός R., ἀπεικώτως vulg.
 15. ἔθους R. et Inpr. moris, ἔθους vulg.

montiumque iuga, tanquam planitiem aliquam, transiret. Huius itaque domum reversi, neque moderate utentis impie partis multaque superbia clati, non multo post arrogantiam contudit Odenathus ille Palmyrenus, vir obscurus quidem initio et ignotus, e cladibus tamen Saporis illatis, rebusque in cum gestis summam consecutus gloriam, et a multis veteribus historicis memorabilis est habitus. Mortuo vero Sapore, Hormisdates, huius filius, regnum accepit, cui exiguo admodum tempore supervixit. Annum enim unum et dies decem fortuna usus est, nulla re memoratu digna ab se gesta; quem admodum et cum secutus Vararanes, qui tribus annis regnavit. Filius autem huius, patri cognominis, septendecim annis regnum obtinuit. Tertius vero Vararanes menses duntaxat quatuor imperium degustavit; Segansaa autem cognominatus est, non abs re, puto, neque temere, sed a veteri quadam patriaque consuetudine id consecutus. Persarum enim reges maxima aliqua e finitimis gente debellata, eorumque ditone potiti, victos quidem nequaquam interficiunt, sed tributo, quod pendant, ipsis imperato, et inhabitare et ara-

γένους ἡγεμόνας οἰκτρότατα καταλύοντες, οἱ δὲ τοῖς σφετέ-^{A. C. 556}
ροις παισὶ τὴν τῆς ἀρχῆς προσηγορίαν ἀπονέμουσι, μνήμης,^{I. I. 30}
ὡς ἔοικεν, ἕκατι καὶ κόμπου τῆς ἐπὶ τῇ τροπαίῳ μεγαλαυχίας.
ἐπειδὴ οὖν καὶ τὸ τῶν Σεγεστανῶν ἔθνος Οὐραραράνη τῇ τοῦδε
5πατρὶ ἐδεδούλωτο, εἰκότως ἄρα ὁ παῖς Σεγανσαῖ ἐπωνόμα-
στο· δύναται γὰρ τοῦτο τῇ Ἑλλήνων φωνῇ Σεγεστανῶν βα-
σιλεύς.

κέ. Τούτου δὲ θᾶπτον διαφθαρέντος, Ναρσῆς εὐθὺς
τὴν βασιλείαν ἐνιαυτοῖς μὲν ἑπτὰ, μῆσὶ δὲ πέντε μετῆλθε.
10διαδέχεται δὲ τὴν ἀρχὴν Ὀρμισδάτης ὁ παῖς, καὶ κληρονομεῖ
τοῦ πατρὸς οὐ μόνον τοῦ κράτους, ἀλλὰ καὶ τῆς τοῦ χρόνου V. 95
ἰσορροπίας. καὶ γὰρ θαυμάσειεν ἂν τις, ὅτι δὴ ἐκατέρωθ' ἔτεσί B
τε καὶ μῆσὶ τοῖς αὐτοῖς τὰ τῆς ἀρχῆς ἐπιμελέστατα ἐμετρήθη.
ἀλλὰ Σαβῶρ μετὰ τούτους ἐπὶ πλεῖστον ὅσον καὶ μῆκιστον
15χρόνον ἀπάνατο τῆς βασιλείας, τοσοῦτοις ἔτεσι κρατήσας,
ὁπόσοις καὶ διεβίω. ἔτι γὰρ αὐτὸν κνουσῆς τῆς μητρὸς, ἣ μὲν
τοῦ βασιλείου γένους διαδοχὴ ἐκάλει πρὸς τὴν ἀρχὴν τὸ τε-
χθισόμενον. ἦν δὲ τὰ τῶν ὠδίνων ἀμφίβολα ἐς ὅποιαν γονὴν
ἂν ἀποβατεῖν. τοιγάρτοι ἅπαντες οἱ ἐν τέλει ἄθλα προὔτιθεσαν
20καὶ γέρα τοῖς μάγοις ἐπὶ τῇ προαγορεύσει τῶν ἐσομένων· καὶ
τοίνυν ἦγον ἐς μέσον κύνουσαν ἵππον, καὶ ὡς πλησιαίτατα

4. Σεγεστανῶν R., Σεγετανῶν vulg., Seganorum Intpr. 5.
Σεγάνσακαί (sic) R. 6. τοῦτο om. R. 10. Misdates Intpr. 14.
Σαβῶρ: ita uterque Cod. et Intpr. Sic infra Artaxerxes semel
Artaxir (Ardeschir) vocatur. Apparet Agathiam variandis nomi-
num formis delectari: positis modo his, quae apud Persas in
usu essent, modo illis, quas Graecorum consuetudo deflexisset.

re agros bello captos permittunt, primoribus tantum gentis ducibus
miserrime trucidatis, filiis vero suis principatus appellationem tri-
buunt, memoriae, ut verisimile est, causa, et magnificae pro partis
tropaei gloriationis. Cum itaque etiam Segestanorum gens a Vara-
rane huius patre subacta esset, merito utique ipsius filius Segansaa
vocatus fuit, quod Graecorum lingua significat Segestanorum rex.

25. Hoc vero ocius extincto, Narses statim regnum annis
septem, mensibus quinque tenuit; cui successit Hormisdates filius,
haeres paterni non tantum regni, verum etiam aequalis in spatio
temporis. Mirari enim merito quispiam possit, quod utriusque et
annorum et mensium, quibus regnarunt, numerus exactissime sit ap-
pensus. Post hos Sabor plurimo longissimoque tempore regno po-
situs est, quippe qui tot annis regnavit, quot et vixit. Matre enim
adhuc ipsum utero gestante, regii generis successio vocabatur ad re-
gnum quod ipsa esset paritura. Dubitabatur vero, mascululum au
femellam partu esset editura. Primores itaque regni praemia
ac dona proposuerunt magis, ut de futuris praedicerent. Equam
itaque gravidam iu medium adducunt iam partui proximam, iusse-

A. C. 556 προελθοῦσαν τοῦ τόκου, ἐκέλευόν τε αὐτοὺς ἐπ' αὐτῇ πρώτῃ
 1. 1. 30 μαντεύεσθαι, ἄπερ ᾗοντο ξυνερχθῆναι. οὗτω γὰρ ὀλίγαις ὕστε-
 Cρον ἡμέραις γνώσεσθαι ἤγοῦντο τὴν προδόρησιν ἐς ὃ, τι χωρή-
 σει, ταύτῃ τε εὐκάζειν παραπλησίως ἐκβήσεσθαι καὶ ὀποσα
 σφίσι ἐπὶ τῇ ἀνθρώπῳ προαγορευθεῖη. ἃ μὲν οὖν αὐτοῖς ἐπ' 15
 τῇ ἰππῳ μεμάντευται, οὐκ ἔγω σαφῶς ἀπορήρασθαι· οὐ γὰρ
 μοι τὸ ἀκριβὲς τούτου γε πέρι ἀπήγγελλται· πλὴν ἄλλ' οὗτω
 ἕκαστα προῦβη, ὅπως ἐκείνοις ἐτύγχανεν εἰρημένα. γνόντες δὲ
 ἐνθένδε οἱ ἄλλοι, ὥς ἄγαν τοῖς μάγοις διηκριβωτο τὰ τῆς τέ-
 χνης, προὔτρεπον καὶ ἐπὶ τῷ γυναικί, αἷτα ἔσεσθαι γνοῖεν, διεξ- 10
 10 ιέναι. τῶν δὲ φησάντων ἄρῳνα παῖδα τεχθῆσεσθαι, οὐκ ἔτι
 D ἐμέλλησαν, ἀλλὰ τῇ γαστρὶ περιθέντες τὴν κίδαριν, ἀνείπον
 βασιλέα τὸ ἔμβρον· ὀνόματί τε ἀπέκριναν τὸ ἄρι ἐκτυπω-
 θέν καὶ διωργανωμένον, ἐς ὅσον, οἶμαι, διάττειν ἔνδον ἡρέμα
 καὶ ὑποπάλλεσθαι. οὗτω δὲ τὸ ἀφανὲς τῇ φύσει καὶ ἄδηλον 15
 ἐς τὸ βέβαιόν τε καὶ ἀνωμολογημένον τῇ δοκῆσει μεταλαβόντες,
 ὅμως οὐ διήμαρτον τῆς ἐλπίδος, ἀλλὰ καὶ λίαν ἔτυχον τοῦ
 σκοποῦ, πολλῷ πλεον τῶν δοκηθέντων. τίκεται γὰρ οὐκ ἐς μα-
 κράν ὁ Σαβώρης σὺν τῇ βασιλείᾳ, ἐννεάζει τε αὐτῇ καὶ ἐγγη-
 ράσκει, εἰς ἑβδομήκοντα αὐτῷ ἔτη διανυσθέντος τοῦ βίου. κατὰ 20
 δὲ τὸν τέταρτόν τε καὶ εἰκοστόν τῆς τοῦδε ἀρχῆς ἐπιαντὸν
 Νίσιβις ἢ πόλις ὑπὸ Πέρσας γεγένηται, Ῥωμαίων μὲν πάλαι

9. διηκριβωτο R., διηκριβωται vulg. 10. προὔπεμπον R. et Intrp.
 praemisurunt. 19. Σαβώρης R. h. 1. et infra, Σαβόρης vulg.
 et Intrp. Sabores. 20. ἔτη om. R.

runtque, ut magi de hac prius vaticinarentur, quod futurum cense-
 bant. Ita enim paucis post diebus cognituros se credebant, quo
 illorum divinatio evaderet, atque hinc collecturos, similem eventum
 habitura etiam quae de homine praedicerentur. Quid autem de equa
 divinarint, nihil liquido possim affirmare, neque enim mihi certi
 quicquam ea de re est renuntiatum; ceterum ita singula evenerunt,
 ut illi praedixerant. Cum itaque ex ea re ceteri scirent, magos
 vaticinandi artem optime callere, provocarunt rogaruntque eos, ut
 etiam de muliere, quae futura nossent, explicarent. Qui cum re-
 sponderent, masculam prolem parituram, nihil ultra morati sunt,
 sed cidari utero imposita, embryum regem pronuntiarunt, nomine-
 que insignierunt foetum recenter esformatum atque ita animum, arbitror,
 ut intus paululum moveretur et subpalpitaret. Ita vero, quod natura
 obscurum incertumque erat, pro certo indubitatoque opinione
 expectationeque apprehendentes, non frustrati sunt tamen
 sua spe, sed et amplius, quam opinati erant, sunt consecuti. Na-
 scitur enim non multo post Sabores cum regno, inque eo et adole-
 scit et senescit, perducta ad annos usque septuaginta vita. Quar-
 to autem et vigesimo regni sui anno, Nisibis urbs in Persarum po-

οὐσα κατήκοος, Ἰοβιανοῦ δὲ τοῦ σφῶν βασιλέως παραδόντος A. C. 556
καὶ προεμένου. ἐν αὐτοῖς γὰρ δῆπου τοῖς ἐνδοτέρω χωρίοις I. 1. 30
τῆς Περσικῆς ἐπικρατείας Ἰουλιανοῦ τοῦ προτέρου Ῥωμαίων P. 136
αὐτοκράτορος ἀθρόον διαφθαρέντος, αὐτὸς ἀναγορεύεται ὑπό
ζτε τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν στρατευμάτων καὶ τοῦ ἄλλου οὐμί-
λου. ἅτε δὲ τῆς ἀρχῆς αὐτῆ ἄρτι καθισταμένης, καὶ τῶν πρῶ-
γμάτων, ὥσπερ εἰκός, ταραττομένων, καὶ ταῦτα ἐν μέσῃ τῇ
πολεμίᾳ, οὐχ οἷός τε ἦν τὰ παρόντα ἐν τῇ δέοντι σχολαίτερον
διαθεῖναι. τοιγάρτοι ἀπαλλαξείων τῆς ἐν ὄθνεϊ καὶ δυσμενεῖ
10 ὁχώρᾳ διαίτης, καὶ μόνῃς τυχεῖν τῆς ἐς τὰ οἰκεῖα ἐπανόδου
θῆκτον ἰέμενος, ξυνθήκας τίθεται ἀγεννεῖς καὶ ἀσχήμονας,
καὶ ὁποίας μέχρι καὶ νῦν τῇ Ῥωμαίων λυμαινεσθαι πολιτείᾳ,
περιστέλλων ἐς τὰ ὀπίσω καινοῖς ὄροισι, καὶ ὑποτεμνόμενος
τῆς οἰκειᾶς ἀρχῆς τὸ περαιτέρω ἐμβαῖνον. τὰ μὲν οὖν κατ' B
15 ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ ξυνενεχθέντα πολλοῖς ἤδη τῶν προτέρων
ξυγγραφέων ἰσότηριαν ἐμοὶ δὲ οὐ περὶ ταῦτα ἐνδιατρίβειν
σχολή, ἀλλὰ τοῦ προτέρου λόγου ἐκτέον.

κς. Μετὰ γὰρ Σαβῶρον Ἀρταξῆρ ἀδελφὸς ὢν αὐτῷ,
καὶ μετασχῶν τῆς βασιλείας, τεττάρων ἐτῶν χρόνον κατ' αὐ-
20 τὴν ἀπεβίω. ὁ δὲ νῖός ὁ τούτου, Σαβῶρ δὲ καὶ αὐτὸς ἐπεκέ-
κλητο, ἐν ἔτεσι πέντε τὸ οἰκεῖον ἠρίθμησε κράτος· ἐν διπλα-
σίοσι δὲ τούτων καὶ πρὸς γε ἐνὶ ἑτέρῳ ἐνιαυτῷ Οὐδαραράνης

6. δὴ R. 8. τῷ add. ex R. 10. μόνῃς R., μόλις vulg.
11. ἀγενεῖς et 12. τῇ τῶν P. Par. 18. Artaxerxes Intpr.
20. Iterum omnes Sabor exhibent. δὲ post Σαβῶρ om. R. 22.
τούτων R., τούτου vulg.

testatem venit, Romanis quidem olim subdita, Ioviano vero ipso-
rum rege eam tradente ac prodente. Cum enim Iulianus, qui antea
Romanorum rex erat, in interioribus Persici imperii locis repente
periisset, ipse a praefectis et exercitu reliquaque turba rex decla-
ratur, qui, utpote regno ipsi recenter delato et rebus, uti verisimile
est, perturbatis, et quidem in media hostili regione, praesentem
rerum statum non satis componere poterat. Quocirca pertaesus vi-
tae in externa hostilique regione, reditusque in sua quam citissime
compos fieri cupiens, ignominiosas turpesque cum hoste pactiones
init, quasque in hunc etiam diem Romana res publica magno suo
malo persentiscit. Novis enim terminis imperium coarctavit, mul-
tumque de veteri amplitudine decedit. Iam vero quae per id tempus
acciderunt, multi ex veteribus historicis memoriae prodiderunt; mihi
vero otium non est iis repetendis immorandi, cui quae coeperam
sunt persequenda.

26. Post Saborem itaque Artaxer ipsius frater potitus impe-
rio, cum annos quatuor regnasset, moritur. Filius autem huius,
Sabor vero etiam is vocabatur, quinque annis imperium obtinuit;
duplo vero temporis spatio et uno iusuper anno Vararanes huius fi-

A. C. 556δ παῖς, ὅς δὴ καὶ Κερμασαὶ ὠνομάζετο. τῶν δὲ τοιούτων ἐπι-
 I. 1. 3^ο κλήσεων ἢ αἰτία ἤδη μοι εἴρηται. καὶ γὰρ Κερμαῖ ἔθρους τυ-
 χὸν ἢ χάρας ὑπῆρχεν ἐπωνυμία ταύτης δὲ τῷ πατρὶ τοῦ Οὐά-
 Cραράνου δεδουλωμένης, εἰκότως ὁ παῖς τὴν ἐπωνυμίαν ἐκτῆ-
 σατο, καθάπου πρότερον καὶ παρὰ Ῥωμαίοις ὁ μὲν Ἄφρι-5
 κανὸς τυχὸν, ὁ δὲ Γερμανικὸς, ὁ δὲ ἐξ ἄλλου του γένους νε-
 νικημένου ἐπεκλήθη. ἐπὶ τούτοις Ἰσδιγέρδης ὁ Σαβώρου τὴν
 Περσικὴν ἡγεμονίαν παραλαμβάνει, ὁ πολὺς παρὰ Ῥωμαίοις
 V. 96 καὶ περιλάλητος. φασὶ γὰρ Ἀρκαδίον τὸν βασιλέα πρὸς τῷ
 θανάτῳ γεγεννημένον, καὶ τὰ μετ' αὐτὸν, ὥσπη τοῖς ἀνθρῶ-10
 ποῖς νερόμισται, διατάττοντα, τούτῳ δὴ φύλακι χρῆσασθαι,
 καὶ κηδεμόνι ἐπὶ τε τῷ παιδὶ Θεοδοσίῳ καὶ πάσῃ τῇ Ῥω-
 μαϊκῇ καταστάσει. ἕδεται γὰρ οὗτος ὁ λόγος ἐπιπλεῖστον ἐν
 ἡμῶν ἐκ παλαιοῦ τῇ μνήμῃ παραδοθεὶς τοῖς ἐφεξῆς, καὶ μέχρι
 Dνῶν παρὰ τε τοῖς λογίοις καὶ τῷ δήμῳ περιεγόμενος· γραφῆ¹⁵
 δέ τινι καὶ λόγοις ἱστορικοῖς οὐκ οἶδα εὐρῶν τοῦτο φερόμενον,
 οὐδὲ παρ' οἷς τυχὸν τὰ τῆς Ἀρκαδίου τελευτῆς ἀπεμνημόνευ-
 ται, ὅτι μὴ μόνον ἐν τοῖς Προκοπίῳ τῷ ῥήτορι συγγεγραμμέ-
 νοις. καὶ οὐδὲν, οἶμαι, θαυμαστὸν, ἐκεῖνον μὲν ὡς πλεῖστα με-
 μαθηκότα, καὶ πᾶσαν, ὡς εἶπεῖν, ἱστορίαν ἀναλεξάμενον,²⁰
 καὶ τήνδε παραλαβεῖν τὴν ἀφήγησιν ἑτέρῳ πρότερον ἐκπεπο-
 νημένην, ἐμὲ δὲ αὐτὴν μηδαμῶς ἔτι ἐλεῖν ἐλάχιστα εἰδότα,

1. *Cermasat* Intr. Verum est *Κερμανσαά*: cf. *Mirkhondium* apud *Sacyum*, *Mem. sur les antiquités de Perse*, p. 320. 2. *Debat esse Κερμαν. ἔθρος* R. 3. τοῦ Ἀραράνου *Lugd. et ed. pr., Οὐραρ. Par.* 10. ἐπ' αὐτὸν R., Intr. *quum — sua disponderet.* 15. *λογίοις* (sic) R. 17. ἀπομνημονεύεται R. 22. *Pro ἐλεῖν conii. Cl. εὐρεῖν.*

lius, qui et Cermasaa dictus fuit. Huiusmodi vero appellationum causam supra retuli. Cerma enim gentis forsitan alicuius aut regionis est nomen, qua a patre Vararane subacta, filius verisimiliter eam appellationem est consecutus; quemadmodum etiam olim apud Romanos hic quidem Africanus, ille Germanicus, alius vero ex alia gente devicta est dictus. Post hos Isdigerdes Saboris F. Persicum imperium accepit, cuius frequens et celebris est apud Romanos memoria. Aiunt enim Arcadium regem iam moribundum, et humano more de rebus post obitum suis disponentem, hunc custodem et curatorem filii sui Theodosii instituisse totiusque Romani imperii status. Hic enim sermo ab antiquo veluti per manus posteritati traditus, plurimum etiam hodie apud nos invaluit, et apud doctos pariter et vulgus hominum circumfertur; scripto vero aliquo aut historicorum libris id proditum non reperio, ne in iis quidem, qui de Arcadii morte scripserunt, uno tantum Procopio rhetore excepto. Neque sane meo iudicio mirum est, ad multiscii huius viri, quique universam, ut uno verbo dicam, historiam decerpit, notitiam hanc etiam narrationem ab alio olim conscriptam pervenisse; ad

εἶγε ἄρα δὴ καὶ ἐλάχιστα. ἀλλ' ἐκεῖνο καὶ μάλ᾽ ἀγαθῆς A. C. 556
 ἄξιον εἶναι ἡγοῦμαι, ὅτι διεξιὼν τὰ περὶ τούτων, οὐχ ἀπλῶς I. I. 30
 οὕτω τὰ ἐγνωσμένα διεξείσιν, ἀλλ' ἐπαινεῖ τὸν Ἀρκάδιον καὶ
 ἀποσεμνύνει, ὡς ἀρίστη χρησάμενον εὐβουλίᾳ. φησὶ γὰρ αὐτὸν P. 137
 5 οὐ λίαν ἀγχίνουσι εἶναι τὰ ἄλλα πεφυκότα, ἐν τούτῳ δὴ μόνῳ
 φρενήρη τε καὶ προμηθέστατον ἀποδεδεῖχθαι. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ ὁ
 τοῦτο ἀγάμενος οὐ τῇ πρώτῃ ὁρμῇ τοῦ βουλευμένου τὸ εὐλο-
 γον κρίνειν, ἀλλὰ τῷ ὕστερον ἀποβεβηκότι. ἐπεὶ πῶς ἂν εἶχεν
 καλῶς ἀνδρὶ ὀθνεῖω καὶ βαρβάρῳ, καὶ γένους ἄρχοντι πολεμιο-
 10 τώτατον, καὶ ὅπως αὐτῷ μετῆν πίστέως τε καὶ δικαιοσύνης ἡγνοη-
 μένῳ, καὶ πρὸς γε τὰ ἐς θεὸν πεπλανημένῳ καὶ ἀλλογνώμονι,
 τὰ φίλτατα παραδοῦναι; εἰ δὲ μηδὲν ὅτιοῦν ἐπὶ τῇ βρέφει
 ἡμάρτηται, ἀλλὰ μεμένηκεν ἢ τούτου βασιλείᾳ βεβαιότατα
 πρὸς τοῦ κηδεμόνος φυλαττομένη, καὶ ταῦτα ἔτι ὑπὸ μαζῶν
 15 ἵσθηθρομένου, ἐκεῖνον ἂν μᾶλλον ἐπαινετέον τῆς εὐγνωμοσύ- B
 νης, ἢ Ἀρκάδιον τοῦ ἐγχειρήματος. τούτων μὲν οὖν ἔνεκεν,
 ὡσπερ ἕκαστος γνώμης τε καὶ ἀκριβείας ἔχοι, ὧδε κρίνεται.
 ὁ δὲ Ἰσδιγέρδης εἴκοσι πρὸς τῷ ἐνὶ βασιλεύσας ἐνιαυτοῦς,
 οὐδένα πώποτε κατὰ Ῥωμαίων ἤρατο πόλεμον, οὐδὲ ἄλλο τι
 20 κατ' αὐτῶν ἄχαρι ἔδρασεν ἀλλὰ μεμένηκεν ἔσσει εὖνους τε
 ὧν καὶ εἰρηναῖος, εἴτε οὕτω συμβᾶν, εἴτε καὶ ὡς ἀληθῶς

2. τούτων R. et Lugd., τοῦτον edd. 11. πρὸς γε τὰ ἐς θεὸν
 πεπλανημένῳ καὶ om. R., Intpr. non legebat verba τὰ ἐς θεόν.
 20. αἰεὶ R.

meam vero nequaquam, qui non nisi exiguam, utinam modo exiguam,
 harum rerum scientiam habeam. Sed illud, et quidem vehemen-
 ter, admiratione dignum censeo, quod cum narrationem de Ar-
 cadio instituit, non simpliciter ita quae ab eo statuta fuerunt
 narrat, sed laudat ipsum magnificisque verbis effert, tanquam opti-
 mo consilio usum. Ait enim, ipsum aliis in rebus non admodum
 solere esse industrium, hac vero sola in re et sapientem et pruden-
 tissimum declaratum. Mihi vero videtur is, qui hoc admiratur, non
 ex primo consilii impetu, sed ex eventu de eius rectitudine iudi-
 care. Quo pacto enim prudenter recteque factum dici possit, ho-
 mini extero et barbaro, et regi gentis infestissimae, neque satis
 noto, an fidem ac iustitiam coleret, quique praeterea erroneae esset
 de deo diversaeque opinionis, quae habebat carissima tradere? Si
 vero nihil omnino in infantem sibi creditum deliquit, sed huius im-
 perium sartum tectum a curatore firmissime est conservatum, et
 quidem, cum adhuc ille lacteret: illius potius probitas est laudan-
 da, quam Arcadii factum. Hisce igitur de causis, prout quisque
 mente ac iudicio pollet, ita iudicet. Isdigerdes vero cum unum et
 viginti annos regnasset, nullum unquam adversus Romanos bellum
 suscepit, neque ulla eos affecit molestia, sed mansit perpetuo he-

A. C. 556 φειδοῦ τοῦ παιδός, καὶ τῶν κοινῶν τῆς κηδεμονίας νο-
I. I. 30 μίμων.

κζ'. Ἐκείνου δὲ τεθνηκότος, Οὐαραράνης ὁ υἱὸς προ-
στάς τῆς ἀρχῆς, εἰσβολὴν μὲν κατὰ Ῥωμαίων πεποιήται
φιλίως δὲ αὐτὸν καὶ ὑφειμένως τῶν ἐν τοῖς ὄριοις ἰδρυμένων
C στρατηγῶν προσδεξαμένων, ὁ δὲ θῆτον ἀπηλλάγη, καὶ εἰς
τὴν ὑπήκοον ἐπανῆκεν, οὔτε προσπολεμήσας τοῖς πέλας, οὔτε
ἄλλως τὴν χώραν σινάμενος. εἴκοσι δὲ κρατήσας ἐγναυτοῦς,
παραδίδωσι τὴν βασιλείαν Ἰσδιγέρδη θατέρῳ τῷ οἰκείῳ παι-
δι, ᾧ δὲ χρόνος ἐν τῇ βασιλείᾳ διηνύσθη ἑτῶν ἑπτακαίδεκα,¹⁰
καὶ μηνῶν δέπου τετάρων. Περύζης δὲ μετ' ἐκείνον ἀνα-
δείκνυται βασιλεὺς, ἀνὴρ τολμητίας μὲν ἄγαν καὶ φιλοπόλε-
μος, καὶ πρὸς τὸ μεγαλοργὸν τῆς γνώμης αἰεὶ τετραμμένος·
λογισμῶ δὲ στερόῃ καὶ βεβηκότι οὐ μᾶλα ἐχρήτο· ἀλλὰ πλέον
ἦν αὐτῷ τοῦ βουλευομένου τὸ θρασῦνον. ἀπόλωλε δὲ οὖν,¹⁵
D κατὰ τῶν Νεφθαλιτῶν ἐπιστρατεύσας, οὐ τοσοῦτον, οἶμαι,
τῇ ῥώμῃ τῶν δυσμενῶν ὅποσον τῇ οἰκοθεν ἀκοσμίᾳ· δέον γὰρ
αὐτὸν σὺν τῷ ἀσφαλεῖ κατὰ τὴν πολεμίῳ πορεύεσθαι, τὰς
ἀδήλους ἐπιβουλὰς προδιασκοποῦντα καὶ φυλαττόμενον, ὃ δὲ
λέληθεν ἑαυτὸν ἐνέθραις ἀθρόον περιπεσὼν καὶ βόθροισ καί²⁰
διώρουξιν, ἐπὶ μῆκιστον τοῦ πεδίου πρὸς τὸ ἀπατηλὸν μεμηχα-
νημέναις, αὐτοῦ τε σὺν τῇ στρατιᾷ διεφθάρη τετάρτῳ καὶ
εἰκοστῷ τῆς βασιλείας ἐναυτῷ, καὶ καταλύει τὸν βίον ἀγλεῶς,

1. Pro κηδεμονίας R. παιδοποιίας (scil. adoptionis), Intpr. *com-
munibusve liberis procreandis et legibus.* 5. ὄριοις R., ὄροις
vulg. 7. προσπολεμήσας R. et Lugd., sed hic in mg. ἴσ.
προσπολεμήσας. 15. βουλευομένου R. Lugd. mg. et Intpr.,
βουλομένου vulg. 20. ἀθρόως R.

nevolus et pacificus, sive ita casu acciderit, sive revera etiam re-
spectu pueri, et communium curationis pupillaris legum.

27. Illo vero mortuo, Vararanes filius cum praeesset imperio,
expeditionem quidem in Romanos fecit, sed cum illum praefecti, qui
in sinibus erant, amice placideque suscepissent, ipse statim recessit,
et ad sua se recipit, neque bello finitimis, neque praeterea damno
ullo agris eorum illato. Cumque annos viginti regnasset, Isdigerdi
alteri suo filio regnum tradit; qui cum eo annis septendecim et
mensibus circiter quatuor esset potitus: Perozes post illum rex de-
claratur, vir temerarie audax et bellorum cupidus, et magnificen-
tiam semper praese ferebat, solidis autem tutisque consiliis non
admodum utebatur; sed plus in eo erat aulaciae quam consilii.
Periit itaque in expeditione adversus Nephthalitas non tam, arbitror, ro-
bore hostium quam sua temeritate. Cum enim oporteret ipsum tuto per
hostilem regionem procedere, occultas insidias praevidentem et praeca-
ventem, horum cura neglecta confestim in insidias incidit; inque scro-

είτε δὴ ὑπὸ τῶν Οὐνῶν κατεστρατηγημένος· Οὐννικὸν γὰρ A. C. 556
 γένος οἱ Νεφθαλίται. Βάλας δὲ ὁ τούτου ἀδελφὸς ἐπὶ τὴν I. I. 30
 ἀρχὴν ἀναβάς, οὐδέν τι φαίνεται ἀξιοφήγητον δράσας πολέ-
 μων ἕνεκα καὶ παρατάξεων, οὐ μόνον τῇ προῶς εἶναι τοὺς
 5 τρόπους καὶ ἥπιος, καὶ πρὸς ὁρμὰς ἀλόγους καὶ δυσμε- P. 138
 νείας οὐ μάλα διανιστάμενος, ἀλλ' ὅτι καὶ βραχὺν ἐπε-
 βίω χρόνον· τέτταρα γὰρ αὐτῷ μόνον ἔτη κατὰ τὴν βασι-
 λείαν διέδραμεν. ἐπὶ τούτῳ δὲ Καβάδης ὁ Περόζου, τῶν Περ- V. 97
 σικῶν πραγμάτων κρατήσας, πολλοὺς μὲν κατὰ Ῥωμαίων
 10 πολέμους διήνεγκε, πολλὰ δὲ κατὰ βαρβάρων τῶν προσοικούν-
 των ἔστησε τρόπαια, καὶ χρόνον οὐδένα παρήκε ταραχαῖς
 τε καὶ κινδύνοις ἐγκαλινδούμενος. ἦν δὲ ἄρα καὶ πρὸς τὸ ὑπή-
 κουν ἀπηνῆς τε καὶ δυστιθάσσευτος, καὶ οἶος ἀνακινεῖν τὰ κα- B
 θεστώτα, ἕς τε τὴν πολιτικὴν δίαίταν καινουργεῖν, καὶ παρα-
 15 τρέπειν τὰ πάλαι συνειθισμένα. λέγεται δὲ ὡς καὶ νόμον ἔθε-
 το, κοινὰ τοῖς ἀνδράσι προκεῖσθαι τὰ γυναῖκα, οὐ κατὰ τὸν
 Σωκράτους, οἶμαι, καὶ Πλάτωνος λόγον, καὶ τὴν ἐν τῷ λόγῳ
 κεκοιμημένην ὠφέλειαν, ἀλλ' ὥστε τῷ προστυχόντι ἐξεῖναι
 πρὸς ἣν ἂν ἐθέλοι χωρεῖν καὶ τῆς εὐνῆς μεταλαγχάνειν, εἰ
 20 καὶ ἑτέρῳ τῷ συνοικοῦσα καὶ ἀποκεκριμένη ἐτύγχανε.

2. Βάλας Lugd. in mg., in ordine autem Ὀβάλας, Οὐάλας R.,
Valens Intrpr. In corruptum nomen Persicum est *Palasch*. Hunc Pro-
 copius, qui de horum regum successione parum comperta congressit,
 paulo rectius *Blasin* vocat, sed in eo errat, quod in locum Cabadis
 suffectum esse tradit. 8. δὲ Καβ. R., δὲ καὶ K. vulg. 15. πάλαι om. R.

bes et fossas, quae ad longissimum in campo tractum ad fallendum erant
 confectae, atque ibi cum exercitu interiit quarto et vigesimo regni sui
 anno, vitamque finivit inglorius, utpote ab Hunnis debellatus. Hun-
 nica enim gens Nephtalitae. Balas autem huius frater ad regnum
 evectus, nihil memoratu dignum bellorum aut proeliorum causa
 gessit; non solum quia placidis esset moribus et mitis, et ad ir-
 ruptiones violentas faciendas hostilitatesque exercendas non admo-
 dum promptus, sed etiam quod ad exiguum tempus supervixerit.
 Quatuor enim duntaxat anni ei in regno sunt decursi. Post hunc
 etiam Cavades, Perosi F., Persico imperio potitus, multa quidem ad-
 versus Romanos bella gessit, multa etiam a finitimis barbaris tro-
 phaea retulit, neque ullum tempus praetermisit, quo non esset tur-
 bis periculisque involutus: erat vero etiam in subditis saevus et
 intractabilis, aptusque ad ea, quae bene constituta erant, turbandum,
 et ad civile vivendi genus innovandum veteresque consuetudines sub-
 vertendas. Dicitur vero etiam hic legem tulisse, qua feminae
 viris communes prostituerentur, non ex Socratis, arbitrator, et Platonis
 instituto, aut utilitatis in ea reconditae respectu, sed ut cuivis li-
 ceret, cum qua liberet rem habere, etiam si alteri alicui nupta es-
 set, eique addicta conviveret.

A. C. 556
I. I. 30

κῆ. Καὶ τοίνυν θαυὰ τοῦτο ἐννόμως ἐξημαρτάνετο, χα-
λεπαινόντων περιφανῶς τῶν δυνατῶν, καὶ οὐκ ἀνεκτὸν ἡγου-
μένων τὴν ἀτιμίαν. ἀλλ' οὗτος γὰρ αὐτῷ ὁ Θεσμός ἐπιβουλῆς
C τε καὶ καταλύσεως αἰτιώματος γέγονε. τοιγάρτοι συμφραζάμε-
νοι ἅπαντες καὶ διαναστάντες, καθαιροῦσί γε αὐτὸν τῆς ἀρ-5
χῆς τῇ ἐνδεκάτῃ ταύτης ἐνιαυτῷ, καὶ εἰς τὸ τῆς Λήθης ἐμ-
βάλλουσι φρούριον. τὸ δὲ τῆς βασιλείας κράτος μετάγουσιν
ἐπὶ Ζαμάσφην, Περόζου καὶ αὐτὸν παῖδα γεγεννημένον, καὶ
ἄλλως πραότητός τε καὶ δικαιοσύνης ἄριστα ἔχειν δοκοῦντα.
οὕτω τε ᾔνοντο καλῶς αὐτοῖς ἅπαντα κατειργάζομαι, ὡς ἐξόνιο
τολοιπὸν ἐν εὐκολίᾳ τε καὶ ῥαστώνῃ πολιτεύεσθαι καὶ βιο-
τεύειν. ἀλλ' ὁ Καβάδης οὐκ ἐς μακρὰν ἀποδράσας, εἴτε τῆς
γαμετῆς αὐτῷ συλλαβομένης τοῦ δόλου, ὡς Προκόπιός φησι,
καὶ τὸν ὑπὲρ ἐκείνου θάνατον ὑπελθεῖν ἐλομένης, εἴτε καὶ
ἄλλῳ τρόπῳ χρησάμενος, ἀποδράσας δὲ οὖν ὁμως, καὶ ὑπεκβάς 15
D τοῦ δεσμοτηρίου, ᾗχετο παρὰ τοὺς Νεφθαλίτας, καὶ γίνεται
τοῦ ἐκείνων βασιλέως ἰκέτης. ὁ δὲ τὰς ἀτάκτους τροπὰς τῆς
τύχης διανοησάμενος, προσείτό γε αὐτὸν μάλα εὐμενῶς, καὶ
διετέλει παρηγορῶν καὶ παραιρούμενος τῆς γνώμης τὸ ἀνιῶ-
μενον, τὰ μὲν πρῶτα θωπεῖα τε ἀγαθῇ καὶ παραινέσει πρὸς 20
τὰ ἀμείνονα τὸ φρονοῦν ἀναρῶννύση, καὶ πρὸς γε τραπέζῃ

3. αὐτ. ὁ Θεσμ. R., ὁ θ. α. vulg. 4. αἰτιώματος R. et Intpr. *praeci-
pua causa*, αἰτιος vulg. συμφραζάμενοι R., συμφρασάμενοι
coni. Cl. 5. γὰρ pro γε R. 8. Recte Ζαμάσφην: est *Dja-
masp Persarum*, Ζαμβασφῆν R., sed infra Ζαμάσφης, *Zambazes*
Intpr. 15. τρόπῳ χρ. R., χρ. τρ. vulg. 17. ῥοπὰς Par.
18. ἐαυτὸν R. 21. πρὸς τὴ R.

28. Frequenter itaque hac in parte permittente lege peccaba-
tur, satrapis aperte indignantibus, neque tolerandum esse dede-
cus censentibus. Sed ea lex ipsi et insidiarum et submotionis
ab imperio causa fuit. Conspiratione enim facta omnibusque in-
surgentibus, imperio eum abdicant, undecimo, ex quo regnaret,
anno, et in Lethes castellum coniiiciunt; regni vero potestatem
in Zamaspem transferunt, qui et ipse Perosi filius erat, et alio-
qui lenitatis et iustitiae nomine optime audiebat. Atque ita pu-
tabant, omnia sibi recte curata; sperantes, se deinceps placide
quieteque victuros. Cavades vero non multo post e custodia ela-
psus, sive uxore ad fraudem opitulante, ut Procopius scribit, et
mortem etiam pro illo subire cupiente, sive alio quopiam modo
usus, aufugit tamen, et e carcere evasit, atque ad Nephtalitas se
recepit, eorumque regi supplex est factus: qui cum varias incertas-
que fortunae mutationes ac vicissitudines cum animo suo perpen-
deret, perhumaniter eum excepit, neque desinebat eum solari,
amimique aegritudinem sublevare; primum quidem blanditiis verbo-
rum commodaque exhortatione ad meliora ipsius mentem corrobo-

δαυσιλειῶν καὶ φιλοτησίᾳ θαμὰ προτεινομένη, καὶ ἑφεστρίσι τι-^{A. C. 556}
 μίαις, καὶ τούτοις δὴ ἅπασιν τοῖς εἰς φιλοξενίαν προχειροτά-^{I. I. 30}
 τοις ὀλίγη δὲ ὕστερον καὶ τὴν θυγατέρα κατεγγνῆ πρὸς γά-
 μον τῷ ξένῳ, καὶ στρατιὰν αὐτῇ πρὸς τὴν κάθοδον ἀποχω-
 ῖσαν παραδούς, ἔστειλεν αὐθις, τό τε ἀντιστατοῦν καθελοῦν-
 τα, καὶ τὴν προτέραν εὐδαιμονίαν ἀνακτησόμενον. ἐπεὶ δὲ
 πεφύκασι πρὸς τὰναντία πολλάκις συμφέρεσθαι τοῖς ἀνθρώ-
 ποις αἱ τῶν δοκηθέντων ἐκβάσεις, τοιόνδε τι καὶ τότε ξυνέβη, P. 139
 καὶ πρὸς τὴν ἐφ' ἑκάτερα ῥοπήν τε καὶ κίνησιν ἐπὶ πολλῇ τῇ
 10 διαλλάττοντι ὁ τοῦ Καβάδου βίος ἐταλαντεύθη, καὶ ταῦτα ἐν
 χρόνῳ μετρίῳ. ἐκ μὲν γὰρ βασιλέως πρότερον ὑπόδικος γέγονε
 καὶ δεσμώτης· ἀπαλλαγείς δὲ τῆς εἰρκῆς, φυχὰς καὶ μέτοι-
 χος καὶ ἰκέτης· ἐκ δὲ ἰκέτου καὶ ξένου, κηδεστής βασιλέως
 καὶ οἰκειότατος· εὐθύς δὲ κατελθὼν εἰς τὰ πάτρια ἤθη, ἀνεί-
 15 ῖσθη πάλιν τὴν ἀρχὴν πόρων ἐκτὸς καὶ κινδύνων, ὥσπερ οὐ-
 δαμῶς αὐτὴν ἀφηρημένος, ἀλλ' ἐνθῶν ἔτι σχολάζουσας, καὶ
 οἶον ἐκδεχομένην. ὁ γὰρ Ζαμάσφης ἐκὼν ἀπέστη τοῦ θάκου,
 καὶ μεθεῖναι μᾶλλον ἔγνω τὴν βασιλείαν, τέτταρας ἐνιαυτοὺς B
 ἡσθεὶς ἐν αὐτῇ, καὶ ἀπαγορευῆσαι μὲν τῷ γαυρουμένῳ τῆς ψυ-
 20 χῆς καὶ φιλοδοξοῦντι, τὸ δὲ ἄπραγμον σὺν τῷ ἀσφαλεῖ ἀν-
 θελέσθαι· καὶ προὔλαβε τὴν ἀνάγκην ἢ εὐβουλίαν. ὁ δὲ Καβά-
 δης ἐγκρατὴς γεγεννημένος πλέον ἢ πρότερον, ἐς τριάκοντα ἐτέ-

5. Pro καθελοῦντα R. καθελευαυτοῖς.

7. συμφέρεσθαι

Par. 8. τοιόν δὴ τι R.

10. ἐταλάντευσε R.

12. δεσμώ-

της edd.

17. θάκου. H. l. non variat R., qui supra θῶκον

praebuerat.

rans, ac praeterea lauta mensa amicaque propinatione frequenter excipiens, vestibis etiam pretiosis donans, omniaque hospitalitatis munia explens; paulo vero post etiam filiam hospiti nuptui despondet, datoque ei valido satis exercitu ad sua remisit, cum eorum, qui obstituri essent, clade pristinum suum regnum recuperaturum. Cum autem frequenter soleant hominibus res contrariis plane, quam animo destinarant, eventibus confundi, tale quid etiam tum inuenit, variisque in utramque partem momentis, diversisque in contrarium mutationibus Cavadae vita fuit librata, idque brevi satis temporis spatio. Nam ex rege antea reus factus et captivus; ubi vero e carcere evasit, fugitivus et supplex; ex supplice autem et peregrino gener regis eique intimus; moxque ad sua reversus, imperium citra labores aut pericula recepit, perinde ac si nunquam eo exutus fuisset, vacans adhuc et quodam modo se opperiens. Zamasphes enim sua sponte regio solio excessit, regnumque relinquere potius censuit, quatuor annis eo gavisus, et renuntiare fastui ambitionique maluit, privatam vitam cum securitate coniunctam praeferebat, atque ita necessitatem rectitudine consilii antevertit.

A. C. 556 ρους ἐμαντοὺς διέμεινε τῆς μοναρχικῆς δυναστείας ἐχόμενος
I. I. 30 πρὸς τοὺς ἔνδεκα τοὺς προτέροις, ὡς τεσσαράκοντα πρὸς τῷ
ἐνὶ τοὺς σύμπαντας καθεστάναι ὁπόσους ἐν αὐτῇ ἐπεβίω.

κθ'. Τὸ μὲν οὖν ἀκριβὲς τῶν ἐπ' αὐτῷ πρότερόν τε καὶ
ὑστερον συμπεσόντων, ἤδη τοῖς πάλαι σοφοῖς ἐν ἱστορίας
C διεκπεπώνηται τρόπον ὃ δὲ τοῖς μὲν προτέροις παρεῖται,
ἄξιον δὲ οἶμαι γινώσκειν καὶ ἐπισημῆνασθαι, καλὸν ἂν εἴη
προσθεῖναι. Θαναμάσειε γὰρ ἂν τις, ὅτι δὴ κατ' ἐκείνο τοῦ και-
V. 98 ροῦ παρὰ τε Ῥωμαίοις καὶ Πέρσαις παραπλήσια ἅττα συν-
ελθεῖν ξυνέβη, ὥσπερ αὐτομάτως ἐν ἑκατέρᾳ πολιτείᾳ κατὰ
τῶν κρατούντων ἐναντίας τινὸς περιφορᾶς ἐνσκηψάσης. ἐλα-
χίστου γὰρ ἔμπροσθεν χρόνου καὶ Ζήνων ὁ Ῥωμαίων βασι-
λεὺς ὁ Ἰσαυρος, ὃς δὴ πρῶτῃν Ταρασισκωδίσαιος ἐπωνομάζετο,
ὑπὸ Ἰλλοῦ τε καὶ Βασιλίσκου καὶ Κόνωνος ἐπιβουλευθεὶς,
συνεργούσης ἕς τὰ μάλιστα καὶ Βηρίνης, ἐπέπτωκε τῆς ἀρχῆς
D καὶ ἐξελήλαται, καὶ μόλις ἕς τὴν Ἰσαυρίαν ἀπεσώθη· πλήν
ἄλλ' ἐπανῆκεν αὐτῆς ἕς τὰ βασίλεια, καὶ Βασιλίσκον τὸν τυ-
ραννήσαντα οὐ πλέον ἢ ἔτεσι δύο καθελὼν, καὶ τοῦ σχήμα-
τος ἀφελόμενος, διετέλει πάλιν ἐχόμενος τῆς ἀρχῆς καὶ πάντα
διατάττων, οὐκ ἐπὶ πλεῖστον μὲν χρόνον, ἐν αὐτῇ δὲ ὅμως
ἀπεβίω. κατ' αὐτὸν δὲ καὶ Νέπως ὁ τῆς Ἑσπέρας βασιλεὺς

5. ἱστορίας R. 10. συνέβη R. 13. πρώτη R. Ταρασισκω-
δίσαιος vulg., Τάρασις Κωδιαῖος R., Tharasis Codicus Intrp.,
Τρασκαλλισαῖος apud Theophanem. Satis probabile est, Aga-
thiam scripsisse Ταρασισκαλισταῖος. 15. εἰς vulg. 18. δύο
R., δύο vulg.

Cavades vero multo quam antea potentior factus, alios triginta an-
nos ultra undecim priores monarchicum imperium obtinuit, ut unum
et quadraginta annos cum regia potestate vixerit.

29. Quae itaque eo antea et postmodum regnante acciderunt,
veteres illi docti scriptores in modum historiae accurate pertracta-
runt. Quod autem a veteribus illis praeteritum est, quodque di-
gnum cognitu ac memoratu crediderim, non abs re fuerit adiicere. Mi-
rari enim quispiam possit, quod per id tempus Romanis et Persis non-
nulli similes sibi mutuo casus acciderint, tanquam sponte in utra-
que re publica contraria quadam revolutione fortunae adversus Im-
peratores ingruente. Paulo enim ante etiam Zeno ille Isaurus, Ro-
manorum Imperator, qui antea Tarasiscodisaeus cognominabatur, in-
sidiis ei per Illum et Basiliscum et Cononem structis, coadiuvante
praecepit Berine, imperio excidit eiecetusque est, atque aegre in
Isauriam salvus evasit, rediit tamen rursus in regiam, et Basilisco,
qui non diutius quam duobus annis tyrannidem exercuerat, inter-
fecto, regioque insigni ei adempto, rursus imperium recuperavit,
omniaque moderatus est, non quidem multo tempore, regnans tam-
en e vita excessit. Haud secus et Nepos, Occidentis Imperator,

ὁμοίαις ἢ καὶ μείζουσιν ὠμίλησε συμφοραῖς. ὑπὸ γὰρ Ὁρέστον A. C. 556
 φρενακισθεὶς, πέφευγεν ἐκ τῆς Ἰταλίας, ἀποβεβληκῶς μὲν τὴν I. I. 30
 ἄλουργίδα, οὐκέτι δὲ αὐτὴν ἀντανεῖλετο, ἀλλ' ἐν ἰδιώταις τε-
 λῶν διεφθάρη. οὕτως ἄρα ἐν τῷ τότε μεταβολὰς παραλόγους
 5 κατὰ τῶν κρατίστων δυνάμεων συνελθεῖν ξυνηρέχθη. ζητούν-
 των μὲν οὖν τὴν τούτων αἰτίαν οἱ τὰς τῶν ἀδήλων ἀπιγνεύειν
 ἀρχὰς εἰθισμένοι, καὶ λεγέτωσαν ὁποίας καὶ βούλοιντο, ἐμοὶ
 δὲ τῆς προτέρας ἐκδρομῆς καὶ αὐθις μεταληπτέον. τεθνηκότος
 γὰρ τοῦ Καβάδου κατὰ τὸ πέμπτον ἔτος τῆς Ἰουστινιανοῦ
 10 παρὰ Ῥωμαίοις βασιλείας, Χοσρόης ὁ πάνυ ὁ καθ' ἡμᾶς δια- P. 140
 δέχεται τὴν πατρῴαν ἀρχὴν, καὶ πέπραχε πλεῖστα ὅσα καὶ
 μέγιστα, ὧν ἓνια μὲν Προκοπίῳ τῷ ῥήτορι προαναγγέγραπται,
 τῶν δὲ λοιπῶν ἐμοί γε τὰ μὲν εἴρηται ἤδη, τὰ δὲ ἀκολουθῶς
 εἰρήσεται. ὡς ἂν δὲ τὸ συνεχὲς τῶν χρόνων τελεώτατα δια-
 15 ψυλαχθεῖη, τοσοῦτον ἐρωῶ πρὸς τὸ παρὸν, ὡς ἔς ὑπὸ τὴν καὶ
 τεσσαράκοντα ἐνιαυτοῦς τοῦ κράτους ἐχόμενος, πολλὰς ἀνεδή-
 σατο νίκας· καὶ γέγονεν ὁποῖος οὐπω πρότερον ἄλλος τῶν παρὰ
 Πέρσαις βεβασιλευκότων ἀναδέδεικται, εἶγε τῷ παντὶ ἐκάστῳ
 συγκρίνοιτο, οὐδὲ εἰ Κῦρον εἶποι τις ἂν τὸν Καμβύσον, οὐδὲ
 20 Δαρεῖον Ἰστασπέω, οὐδὲ μὲν Ξέρξην ἐκεῖνον, τὸν ἱππῆλατον B
 μὲν δεικνύντα τὴν θάλατταν, ἐν δὲ τοῖς ὄρεσι ναυτιλλόμενον.
 πλὴν ἀλλὰ τοιοῦτός γε ὢν, ἀκλεῆς γε αὐτῷ ἢ τοῦ βίου κατα-
 στροφὴ γέγονεν, καὶ οἰκτρὰ καὶ τῶν φθασάντων ἀλλοτριω-

1. καὶ ins. ex R.
 si. 19. εἶπη R.

5. συνηρέχθη R.

18. εἶτε R., Intpr. vel

similibus aut maioribus calamitatibus fuit immersus. Nam ab Ore-
 ste circumventus, fugit ex Italia, purpura exutus, quam nunquam
 recuperavit, sed inter privatos degens interiit. Adco inopinatae mu-
 tationes tum temporis potentissimis regibus acciderunt. Causas vero
 harum mutationum quaerant, qui abditarum rerum occulta princi-
 pia investigare consueverunt, et quascunque voluerint proferant,
 mihi vero, unde digressus sum, est redeundum. Mortuo enim Ca-
 vade quinto anno, ex quo Iustinianus Romanis imperarat, Chosroës
 ille, maximi apud nos nominis, paternum suscepit imperium, et plu-
 rimas maximasque res gessit; quarum nonnullae a Procopio rhetore
 sunt conscriptae; reliquae vero partim iam a me dictae sunt, aliae
 consequenter dicentur. Ut autem continuata temporum series ex-
 actissime observetur, in praesentia duntaxat dicam, quod per octo
 et quadraginta annos, quibus imperio potitus est, multis decoratus
 fuerit victoriis, talisque evaserit, qualis ante eum ex Persarum re-
 gibus nemo, si cum singulis eorum comparetur; ne si Cyrum qui-
 dem Cambysae filium aliquis nominaverit, aut Darium Hystaspis,
 sed neque Xerxem illum, qui mare equis, montes navibus reddidit
 pervios. Ceterum talis ac tantus cum fuerit, inglorium et miseran-

A. C. 556 **τάτη.** ἐτύγγανε μὲν γὰρ ἐν τῇ τότε ἀμφὶ τὰ Καρδούχια ὄρη
 I. I. 30 ἐς κόμην Θαμανῶν διὰ τὴν τοῦ θέρους ὥραν καὶ τὴν τῶν τό-
 πων εὐκρασίαν μεταβάς τε καὶ ἐνδιαιτώμενος. Μανρίκιος δὲ
 ὁ Παύλου, ὑπὸ Τιβερίου Κωνσταντίνου τοῦ Ῥωμαίων αὐτο-
 κράτορος ἄρχειν τῶν κατὰ τὴν ἑὼ ταγματῶν προσεταγμένους, 5
 εἰσέβαλεν ἀθρόον ἐς τὴν Ἀραξιανηνὴν χώραν, πρόσοικον οὖ-
 σαν τῇ τῆς κόμης περιοικίδι καὶ ἀγχιτέρμονα καὶ δῆτα οὐκ
 ἀνίει δῆων ἄπασαν ἀφειδῶς καὶ ληϊζόμενος. περαιωθεὶς δὲ τὰ
 C ρεῖθρα τοῦ Ζίρμα ποταμοῦ, ἀνὰ τὰ πρόσω ἐτι ἐχώρει, καὶ
 τὰ ἐν ποσὶν ἐλεηλάτει καὶ ἐνεπίμπρα. οὕτω δὲ αὐτοῦ ἄρδην 10
 ἄπαντα καταστρεφομένου καὶ ξυγκυκῶντος, ὁ Χοσρόης, (οὐ
 πόρρω γὰρ ἦν, ἀλλ' ὅσον ἀρθεῖσαν ἤδη θεᾶσθαι τὴν φλόγα,)
 οὐκ ἤνεγκεν τὴν ὄψιν τοῦ πολεμίου πυρός, ἐπεὶ μήπω πρότερον
 ἐωράκει. τοιγάρτοι αἰδοῖ τε καὶ δέει καταπεπληγμένος, οὔτε
 ἀντεξῆει, οὔτε ἡμύνετο· ἀλλὰ τοῖς προσπεσοῦσι πέρα τοῦ με- 15
 τρίου περιαλγῆσας, καὶ οἶον ἀπειρηκῶς ταῖς ἐλπίσιν, αὐτίκα
 νόσφ' ἦλον ὑπὸ δυσθυμίας δεινῆ τε καὶ ἀνηκέστῃ. καὶ τοίνυν
 D φροσάδην ἀχθεῖς μετὰ τάχους πολλοῦ εἰς τὰ ἐν Σελευκείᾳ καὶ
 Κτησιφῶντι βασιλείᾳ, καὶ φυγὴν τὴν ἀναχώρησιν ποιησάμε-
 νος, οὐκ ἐς μακρὸν καταλύει τὸν βίον.

3. ἐνδιαιτώμενος R., διαιτώμενος vulg. 4. αὐτοκράτορος R.,
 βασιλέως vulg. 6. ἀθρόως R. Ἀραξιανην R. et in mg.
 Ἀραξιανην, Intpr. Arxianum agrum. 7. κόμης R. et Intpr. con-
 tiguus circumiectis vico. χώρας vulg. 8. ἀνίει R. δῆων
 R., δηίων vulg. 12. Pro ἀρθεῖσαν ἤδη R. ἀν ἤδηθειαν.

dum, et ab ante actis ipsius rebus gestis alienissimum habuit vitae exitum. Cum enim per id tempus circa Carduchios montes versans in vicum Thamanorum propter aestivum tempus et illorum locorum temperiem transisset, ibique commoraretur, Mauritius Pauli F. a Tiberio, Constantini Romanorum regis filio, legionibus Orientalibus praecesse iussus, repente in agrum Araxianum irruit, qui finitimus conterminusque erat ditioni, qui vico illi erat circumiectus, neque ullum vastandi universam ac depraedandi finem faciebat: traiecto vero Zirma flumine in anteriora procedebat, cuncta vero flamma rapinisque miscens. Omnia itaque funditus evertente ac devastante Mauritio, Chosroës (neque enim longe aberat, sed tantum, ut in altum elatam flammam prospicere posset) hostilis ignis adspectum nequaquam tulit, siquidem nunquam antea eum viderat. Quocirca pudore simul ac metu percussus, neque obviam ivit, neque sua tuebatur; sed ingenti quodam atque immoderato dolore in animo suo ex ea strage concepto, et quodammodo in desperationem adductus, confestim gravi incurabilique morbo prae moerore est correptus. Quapropter lectica elatus quam celerime in Seleuciae et Ctesiphontis regia palatia, recessu fugae simili facto, non multo post excessit e vita.

λ. Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶδα ὄντινά με τρόπον ἢ τοῦ λόγου A. C. 556
 φορὰ παραλαβοῦσα, καὶ τῷ ἀξιαγαστῷ, οἶμαι, τῶν πράξεων I. I. 30
 ἡδομένη, ἐς τὸδε ἤγαγε προπετείας, ὡς τὰ ἐν μέσῳ ὑπερβάντα
 τῶν πορρωτάτω ἐπιμνησθῆναι. οὐκοῦν ἐπειδὴ νῦν γοῦν ἐπέ-
 5 γνων ὅποι ἀφῆμαι, καὶ ὅθεν ἐξέβην, ἐκεῖνα μὲν ἐατέον πρὸς
 τὸ παρὸν, ἐν τοῖς οἰκείοις ἀναγραφησόμενα χωρίοις· ἐπανήξω δὲ
 αὐθις ἐς τὸ ξυνεχὲς καὶ ἀκόλουθον τῶν προτέρων. ἢ τε γὰρ τῶν
 Περσικῶν βασιλέων διαδοχὴ καὶ ὁ τῶν ἐνιαυτῶν κατάλογος,
 καὶ, συλλήβδην φάναι, ἅπαν μοι τὸ ἐπηγγελμένον ξυντελέσθη. P. 141
 10 οἶμαι δὲ ἄγαν ἀληθῆ ταῦτα καθεστάναι καὶ ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐκ- V. 99
 πεποιημένα, ὡς δὴ ἐκ τῶν Περσικῶν βίβλων μεταληφθέντα.
 Σεργίου γὰρ τοῦ ἐρμηρέως ἐκεῖσε γενομένου, καὶ τοὺς τῶν
 βασιλικῶν ἀπομνημονευμάτων φρουρούς τε καὶ ἐπιστάτας με-
 15 ταδοῦναί οἱ τῆς περὶ ταῦτα γραφῆς ἐκλιπαρήσαντος, (πολλά-
 15 κίς γὰρ αὐτὸν ἐς τοῦτο προτρέψας ἐτύγγανον,) προσθέντος δὲ
 καὶ τὴν αἰτίαν, ὡς οὐκ ἄλλον του χάριν ζητοῖ τῶνδε τυχεῖν,
 ἢ ὥστε καὶ παρ' ἡμῖν ἀνάγραπτα ἔσεσθαι τὰ σφίσις ἐγνωσμέ-
 να καὶ τίμια, παρέσχον εὐθύς εὖ γε ποιοῦντες ἐκεῖνοι, οὐκ
 ἄχαρι τὸ χρῆμα ἠγούμενοι εἶναι, ἀλλὰ καὶ πρὸς εὐκλείας τοῖς
 20 σφῶν βασιλεῦσιν ἐσόμενον, εἰ μέλλοιεν καὶ παρὰ Ῥωμαίοις B

3. ἀδομένη R. pro ἡδομένη. 4. πορρωτάτω R., πορρω-
 τέρω vulg. 6. ἀναγραφησόμενα R. Lugd. 2. m. et Intpr.
 ut — describendis. Vulg. ex pr. m. Lugd. ἢ ἐν τοῖς οἰκ. ἀναγρα-
 φησόμεθα. χωρίοις R. et Intpr. suis locis, χρόνοις vulg. 10.
 ἀληθῆ ἄγαν R. καθεστάναι R. 11. βίβλων R., βιβλίων
 vulg. 15. προσθέντος R., προθέντος vulg. 19. ἠγούμενοι
 εἶναι R., εἶν. ἠγούμ. vulg.

30. Sed nescio quo pacto me orationis decursus abreptum, re-
 rumque memoratu dignarum voluptate delinitum, eo praecipitan-
 tia adduxerit, ut omissa rerum praesentium tractatione, remotiora
 sim persecutus. Quocirca cum nunc sciam quo pervenerim et unde
 fuerim digressus, illa quidem iam sunt omitienda, quae suis tem-
 poribus conscribemus: ad praecedentium autem rerum continuatam
 congruentemque narrationem revertar. Persicorum enim regum suc-
 cessionem et annorum numerum, et, ut uno verbo dicam, univer-
 sum id, quod promiseram, iam absolvi. Et quidem vera esse
 quae dixi, puto, accurateque elaborata, utpote e Persicis libris
 desumpta. Cum enim Sergius ille interpres illic ageret, et regio-
 rum annalium custodes ac praefectos obnixè rogasset, ut secum
 illa scripta communicarent, (frequenter enim ego illum ad hoc eram
 hortatus,) causam vero etiam adiecisset, quam non aliam esse de-
 clarabat, quam ut etiam apud nos litterarum monumentis commen-
 darentur ipsorum instituta, quaeque in pretio haberent; statim illi
 recte facientes, eius petitioni annuerunt, rem non ingratham fore
 rati, immo vero ad regum suorum gloriam pertinentem, si etiam

A. C. 556 γινώσκεισθαι, ὁποῖοί τε γέγονασι καὶ ὀπίσοι, καὶ ὅπως ἦ τοῦ
 I. I. 30 γένους αὐτοῖς ἀποσέσωσται τάξις. λαβὼν οὖν ὁ Σέργιος τὰ τε
 ὀνόματα καὶ τοὺς χρόνους, καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῖς γεγενημένων
 τὰ καιριώτατα, καὶ μεταβαλὼν εὐκόσμως εἰς τὴν Ἑλλάδα φω-
 νῆν, (ἦν γὰρ δὴ ἐρηγμένων ἄριστος ἀπάντων, καὶ οἷος ὑπ' αὐ-5
 τοῦ Χοσρόου θαναμάζεσθαι, ὡς ἐν ἐκατέρῃ πολιτείᾳ τὰ πρω-
 τεῖα λαχὼν τῆς ἐπιστήμης,) εἰκότως οὖν ἀκριβεστάτην ποιησά-
 μενος τὴν μετάφρασιν, ἀπεκόμισέ τέ μοι ἅπαντα μάλα πιστῶς
 καὶ φιλίως, καὶ προὔτρειψε διανύειν τὴν αἰτίαν, ἐφ' ἧπερ αὐτὰ
 C καὶ παρείληφε. καὶ τοίνυν διήνυσται. ὥστε εἰ καὶ Προκοπίω 10
 τῷ ῥήτορι ἕνια τῶν ἐπὶ Καβάδῃ ἀφηγηθέντων ἑτέρως ἀπὴρ-
 γελται, ἀλλ' ἡμῖν ἀκολουθητέον τοῖς Περσικοῖς χρονογράφοις,
 καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς φερομένων ὡς ἀληθεστέρων ἀντιληπτέον.
 τοσοῦτον δὲ οὖν ἡμῖν τοῦ πόνου τελεωτάτα ἐξεργασμένον,
 φέρε πρὸς αὐτὴν αὖθις ἐπανίωμεν τὴν τῆς ἱστορίας ξυνέχειαν, 15
 ἣν ἐκ τῶν ἀμφὶ τὴν Λαζικὴν γεγενημένων διατεμόντες, ἐς τὰ-
 δε ἀφίγμεθα. οὕτω μὲν δὲ οὖν ὁ Ναχοραγὰν διὰ τὸ ἀγεννὲς
 τοῦ τρόπου, καὶ τὸ νευκῆσθαι ἀνὰ κράτος ὑπὸ Μαρτίνου τε
 καὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατευμάτων, καὶ τὴν ἐς Ἰβηρίαν αἰσχρὰν
 ἀναχώρησιν, ὠμότατα διεφθάρη καθ' ὃν ἤδη μοι πρότερον 20

4. καιριώτατα R., καιριώτερα vulg. 9. φιλίως R., φίλως vulg.
 11. ἀφηγηθέντων R., ἀφηγημένων vulg. 12. χειρογράφοις (sic) R.,
 Intrpr. scripta. 14. τοσοῦτον R. et Intrpr. tantum laboris, τού-
 του vulg. ἐξεργασμένον R., ἐξεργ. edd. 16. διατεμόντες
 R. et Intrpr. quam — occoeptam intercidimus, διατεκοῦντες
 vulg. 20. πρότερον εἶρ. τρ. R., τρόπ. εἶρ. πρ. vulg.

Romanis innotesceret, quales et quot fuerint, et quo pacto generis
 series ipsis sit conservata. Sergius itaque, acceptis eorum nomini-
 bus et temporibus et praecipuis insignioribusque ipsorum rebus
 gestis, iisque scite in linguam Graecam conversis, (erat enim in-
 terpretum omnium optimus, quemque Chosroës ipse admirabatur ut
 in utraque re publica eruditorum interpretum principem,) perfectis-
 simaque, uti verisimile est, interpretatione a se confecta, ad me o-
 mnia fideliter amiceque detulit hortatusque est, ut causae, ob quam
 haec monumenta a Persis acceperat, satisfacerem effectuique darem;
 quod et nunc a me praestitum perfectumque est. Quocirca tamet-
 si nonnulla eorum, quae de Cavade commemorata sunt, aliter a Pro-
 copio rhetore narrantur, nobis Persici annalium scriptores potius
 sunt sequendi, quaeque ii scribunt, ut veriora tenenda. Hoc ita-
 que labore nobis perfectissime absoluto, age ad continuandam hi-
 storiam redeamus, quam interrupta narratione rerum in Lazico ge-
 starum, huc usque perduximus. Hoc itaque pacto Nachoragan
 ob suam vecordiam, et quod per vim esset victus a Martino et
 Romanis copiis, et ob turpem in Iberiam fugam, crudelissima morte

εἶρηται τρόπον. λογιζόμενος δὲ ὁ Χοσρόης, ὡς οὐκ οἶόντε αὐτῷ A. C. 556
 ἀνά τὴν Κολχίδα γῆν πρὸς Ῥωμαίους παρατάττεσθαι, τῶν I. l. 30
 μὲν τῆς θαλάσσης κρατούντων, καὶ ἅπαντα, ὧν ἂν δέοιτο, ῥα- D
 δῖως ἐνθένδε μεταπεμπομένων, αὐτοῦ δὲ διὰ μακροῦς ὁδοῦ καὶ
 5 ἕρῃμον μόλις τοῖς στρατοπεδεύουσιν ἐλάχιστα γοῦν τῶν ἐδω-
 δίμων ὑπὲρ ἀχθοφόροις ἀνδράσι τε καὶ ὑποζυγίοις χαλεπώτατα
 στέλλειν ἀναγκαζομένου· ταῦτα δὴ οὖν ἐπισκοπῶν, ἔγνω τὸν
 ὄλον πόλεμον καταθέσθαι, ὡς ἂν μὴ ἐπιπλεῖστον αὐτοῖς ἢ
 εἰρήνη χωρίοις τισὶ περιοριζομένη, ἀτελής καὶ οἶον σκιάζουσα
 10 διαμένοι, ἀλλ' ὁμοίως ἅπανταχοῦ ἐπιρῶσθειή. καὶ τοίνυν
 ἐκπέμπει ἐπὶ τῇ πρεσβείᾳ ἐς τὸ Βυζάντιον ἄνδρα Πέρσην τῶν
 σφόδρα παρ' αὐτοῖς λογιμωτάτων, ὄνομα δὲ ἦν αὐτῷ Ζίχ. P. 142
 οὗτος δὲ ὁ Ζίχ ἀφικόμενος καὶ παρελθὼν ὡς Ἰουστινιανὸν
 βασιλέα, πολλὰ μὲν ἔφη τῶν παρόντων πέρι, πολλὰ δὲ ἀκήκοε
 15 καὶ πέρας ἐς τόδε ξυνηλθέτην, ἐφ' ᾗ Ῥωμαίους τε καὶ Πέρ-
 σας κατέχειν μὲν ἅπαντα, ὧν ἤδη ἐτύγχανον κατὰ τὴν Λαζῶν
 χώραν πόλεμον θεσμῷ ἐπειλημμένοι, εἴτε πολίσματα γε
 εἴτε φρούρια εἶεν, ἡσυχίαν δὲ ἄγειν ἐφ' ἑαυτῶν, καὶ ἥκιστα
 κατ' ἀλλήλων παρατάττεσθαι, ἕως ἐς ἕτερόν τι μείζον B
 20 καὶ τελεώτερον τὸ ἐκατέρωθεν ἄρχον συμβαίη. ὁ μὲν οὖν
 Ζίχ οὕτω τὰ τῆς πρεσβείας διαπραξάμενος, ἀπενόστησεν ἐς τὰ

1. Quae sequuntur, sine ulla varietate leguntur in Cod. Bavar. Excerptorum de legationibus. 3. θαλάσσης R. 9. σκιάζουσθαι R. 10. ἐπιρῶσθειή R. 12. λογιμωτάτων R. 17. χώραν add. cx R. et Intrpr., abest vulg. et Exc. 19. ἐς om, R.

affectus fuit, quemadmodum supra a me est dictum. Chosroës vero considerans, se non posse in Colchica regione adversus Romanos exercitum ducere, quod illi quidem mari potirentur, ac per id facile necessaria omnia eis subveherentur, ipse vero longis desertisque itineribus in castra sua etiam exiguum commeatum non nisi per baiulos et iumenta oneraria difficillime mittere cogeretur, totum bellum deponendum censuit, ne ipsis pax, certis quibusdam ut plurimum locis circumscripta, mutila imperfectaque et quodammodo claudicans permaneret, sed ex aequo ubique valeret atque confirmaretur. Byzantium ergo cum legatione mittit virum quendam Persam maximae auctoritatis, cui nomen erat Zich. Is cum ad Iustinianum Imperatorem venisset, multique ultro citroque sermones de praesenti rerum statu essent habiti, tandem ita inter eos convenit, ut Romani et Persae in Lazica regione omnia retinerent, quaecunque belli iure obtinuissent, sive castella sive propugnacula ea essent; ipsi vero inter se quietem agerent, belloque abstinerent, donec arctius aliquod perfectiusque foedus principes utrimque inirent. Zich itaque legatione sua ita perfunctus, ad suos rediit. Quae ubi praefectis

A. C. 556 οἰκέτα. τούτων δὲ τοῖς στρατηγῶσι ἀπγγελμένων, ἔμενον αἱ
 I. I. 30 δυνάμεις ἐπὶ χρόνον συγγὸν πάμπαν ἀπόλεμοι, καὶ τὸ πρό-
 τερον αὐτομάτως γιγνόμενον τότε δὴ οὖν ὑπὸ ξυνθήκαις
 ἐβεβαιούτο.

3. οὖν om. R.

fuerunt renuntiata, exercitus ad multum tempus ab omni bello
 abstinuerunt; quodque antea sponte erat factum, tum etiam pactis
 fuit constabilitum.

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΩΝ Ε.

AGATHIAE SCHOLASTICI
HISTORIARUM LIBER V.

ARGUMENTUM.

Tzannorum latrocinia. Theodorus ex Colchide contra eos profectus castra ponit prope Theodoriadem(1), *ibique rebelles parvo successu elatos, dolo circumventos devincit, quibus Imperator annum stipendium imponit*(2). *Byzantium ingenti terrae motu concutitur. Mors Anatolii*(3). *Judicium vulgi de ea refellitur*(4). *Terror sinistris vaticiniis auctus, Byzantinos ad vanam virtutis ostentationem impellit*(5). *Causa terrae motuum a quibusdam in vaporibus subterraneis ponitur. Anthemii mechanicum lepidum commentum*(6, 7, 8). *Iustinianus quum alia aedificia, tum sanctissimam Sophiae aedem reaedificandam curat. Cuius descriptio a Paulo Silentiaro composita laudatur*(9). *Pestis Byzantii grassatur*(10). *De priscis Hunnorum sedibus et fatis. Hunni Cotriguri, Zabergane duce, Romanum imperium invadunt, Graeciam et Chersonesum petentes*(11). *Descriptio Chersonesi. Zabergan per murum magnum defensoribus vacuum suburbanam regionem ingressus, ipsi Byzantio imminet*(12). *Hunnorum saevitia et stupra. Militares Romani imperii opes tum valde imminutae erant*(13). *Causae huius decrementi. Urbs magno terrore impletur*(14). *Scholariorum militum origo et conditio. Belisarius iam senex defendendae urbi praeficitur*(15). *Is exercitum undequaque collectum ex urbe educit, et ad virtutem et moderationem exhortatur*(16, 17, 18). *Hac oratione confirmati Romani barbaros cum ingenti clade repellunt*(19). *Quibus fugatis, protinus Belisarius revocatur*(20). *Chersonesum interim Germanus, Dorothei filius, strenue defendit. Hunni ad circumnaviganda munimenta ex calamis rates conficiunt*(21). *Quibus vecti sexcenti homines a Romanis obviam navigantibus ad unum omnes aut merguntur aut caeduntur*(22). *Non multo post barbari etiam terrestri proelio vincuntur. Zabergan, auro a Iustiniano accepto, universas Hunnorum copias in patrias sedes reducit*(23). *In quos decedentes Iustinianus Sandichlum, Utrigurorum regem, incitat*(24). *Perpetua inde bella exorta, quibus haec gentes invicem se consumebant.*(25).

A. C. 557
I. l. 31
P. 143
V. 100

α. Οὕτω μὲν οὖν τὰ μεγάλα καὶ ἀμφήριστα γένη κατὰ τὸ ξυγκείμενον τὰ ὄπλα ἔθεντο, καὶ ἤρημοῦντα ἐπὶ μακρότατον διετέλουν, ὡς μηδὲν ὀτιοῦν τότε ἐπ' ἐκείνοις ὀπίτερον γούν αὐτῶν διαπονεῖσθαι. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Τζάννοι τὸ ἔθνος οἰκοῦσι δὲ τὰ πρὸς νότον ἄνεμον τοῦ Εὐξείνου πόντου, ὑπὸ Τραπεζοῦντα5 τὴν πόλιν· οὗτοι δὲ οὖν οἱ Τζάννοι, καίτοι ἐκ παλαιῶν ὑπόσπονδοί τε καὶ κατήκοι τῶν Ῥωμαίων γεγενημένοι, ἀλλὰ τότε τὸ μὲν τι αὐτῶν εἶχετο τῶν προτέρων, καὶ ἀκολασταίνειν οὐ λίαν ἐγνώκει, οἱ δὲ γε πολλοὶ παρέντες τὰ καθεστῶτα, ληστρικώτερον ἐβίβτενον, καὶ καταθέοντες τὰ ἀμφὶ τὸν Πόντον χωρία,10 τούς τε ἀγροὺς ἐλεηλάτουν καὶ τοὺς ὀδοιπόρους ἐσίνοντο· ἐπέβαινον δὲ καὶ Ἀρμενίας, ὅποι παρείκοι, καὶ ἀρπαγὰς ἐποιούντο, καὶ οὐδὲν ὀτιοῦν ἐφρόνονν ἀλλοτριώτερον τῶν διαφραγῶν πολεμίων. τοιγάρτοι στέλλεται ἐπ' αὐτούς Θεόδωρος, ὁ σφῶν μὲν ὀμόφυλος, τὰ δὲ πρωτεῖα φερόμενος ἐν τοῖς Ῥω-15

P. 144 μαϊκοῖς ταξιαρχοῖς· πολλάκις δὲ, οἶμαι, τούτου καὶ πρότερον ἐπεμνήσθην. ἄτε γὰρ τῆς οἰκείας χώρας δαημονέστατος, καὶ ὄθεν ἐμβάλλειν ἀριστὰ ἤμελλε, καὶ ὅποι ἐναυλίεσθαι, καὶ ὅπως τοὺς δυσμενεῖς ἀνιχνεῦσαι ἐς τὸ ἀκριβὲς ἐπιστάμενος, εἰκότως ἄρα ἐκεῖνος, ἐκ βασιλέως αὐτῷ προστεταγμένον, ἐπί20 τήνδε τὴν πρᾶξιν ἐχώρει. ἄρας δὲ οὖν ἐκ τῆς Κολχίδος γῆς

7. τότε τὸ μὲν R. (Cl.), τότε μὲν vulg. 12. Ἀρμενίαν R. 14. τοιγὰρ στέλλ. R. 18. ἤμελλε R., ἤμελλον vulg.

1. Ita quidem maximae et dubiae inter se potentiae nationes, ut convenerat, arma deposuerunt, quieteque diutissime manserunt, ita ut neutra pars in alteram quicquam moliretur. Per id tempus Zanni, gens australia ad Euxinum Pontum loca incolens circa urbem Trapezuntem; ex his, inquam, Zannis, cum ab antiquo foederati subditique Romanorum fuissent, nonnulli veteribus pactis stabant, neque proterve insolescebant; alii, pristino vitae statu neglecto, praedonum in morem vivebant, locaque Ponto adiacentia hostiliter percurrentes, et agros depraedabantur, et viatoribus erant infesti: quin et in Armeniam transgressi, quoad poterant, praedas agebant, neque aliter se, quam si aperti hostes essent, gerebant. Mittitur itaque in eos Theodorus, eorum popularis, primas inter Romanos ducis partes obtinens, cuius supra frequenter memini. Nam ille, ut suae regionis peritissimus, et e qua parte optime eam invasuri viderentur, ubi etiam commodissime castra locanda, et quomodo hostes pervestigandi essent, ad unguem norat; merito Imperatoris iussu ad hoc negotium conficiendum est missus. Castris itaque e Colchica regione cum iusto exercitu motis, eiusque fines ultra Phasidem occa-

ξὺν ἀποχωρῶσῃ στρατιᾷ, καὶ τὰ ἐκτὸς Φάσιδος ποταμοῦ παρα- A. C. 557
 μειψάμενος ὄρια ἐπὶ δυόμενον ἥλιον, ἀντίκα ἐς τὰ ἐνδότεα I. I. 31
 τῆς τότε πολεμίας ἐφοίτα. στρατοπεδευσάμενος δὲ ἀμφὶ Θεο-
 δωριάδα τὴν πόλιν καὶ τὸ Ῥίζαιον καλούμενον, αὐτοῦ τε
 5 χαράκωμα τῷ στρατῷ περιβαλλόμενος, τὸ μὲν ἡρεμοῦν ἔτι καὶ
 φίλον καὶ οὐπω παρατετραμμένον μετακαλούμενος, δόροις τε B
 ἐφιλοφρονεῖτο καὶ ὑπεραγάμενος ἦν τῆς εὐβουλίας· τοὺς δὲ
 ἀποστάντας ἀνέδην καὶ παρασπονδήσαντας τίσασθαι ὡς τάχι-
 10 στα τῷ πολέμῳ παρεσκευάζετο. ἀλλ' ἐκεῖνοι οὐδέν τι μελλήσαν-
 ιοτες, προεπήεσαν τῷ ἐρύματι, καὶ δὴ ἐπὶ λόφῳ τινὶ ἀγχοῦ που
 ὑπερανέχοντι ἐς πλήθος ξυναγεροθέντες, κατηκόντιζον τῶν Ῥω-
 μαίων ἐξ ὑπερδεξίων καὶ κατετόξευον, ὡς ἅπαν τὸ στράτευ-
 μα διαταραχθῆναι τῷ ἀδοκῆτῳ τῆς τόλμης. πολλοὶ δὲ ὅμως
 ὑπεκβάντες, ἀντεπεφόροντο μὲν προθυμότεα τοῖς ἐναντίοις, οὐ
 15 μὴν ἐν τάξει ἐχώρουν, οὐδὲ ἀνέμενον, ὅπως αὐτοὺς ἐς τὸ χθα-
 μαλὸν τοῦ πεδίου ἐκκαλέσονται· ἀλλ' ὄργῃ ἐχόμενοι καὶ ἀκο- V. 101
 σμῖα, ἐγκαρσίους πως τὰς ἀσπίδας ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς προεβέ- C
 βληντο, ἡρέμα ὑποκεκυφότες, καὶ πρὸς τὸ ἄναντες ἐπειρώντο
 ἕνα ἄλλῷ χᾶσθαι. οἱ δὲ Τζάννοι θαυμὰ βάλλοντες ἐκ τοῦ μετεώ-
 20 ρου δόρασί τε καὶ πέτραις κυλινδουμέναις, ῥαδίως αὐτοὺς
 ἀπεκρούσαντο, καὶ ἐπεκδραμόντες μέχρι μὲν τεσσαράκοντα

1. Pro ἀποχωρῶσῃ στρατιᾷ R. ἀπεστρατιᾶς (sic), Intpr. cum universis copiis. 5. περιβαλλόμενος R. 7. ὑπεραγόμενος R. 8. Pro ἀνέδην Intpr. imprudentius (ἀναίδην). 17. ἐγκαρσίαι R. 21. ἐπεκδραμόντες. Sic correxi. ἀπεκδρ. vulg. et R.

sum versus praetergressus, statim in penitissima hostilis regionis loca pervenit. Castris vero circa Theodoriadem urbem et Rhizacum dictam locatis, ibique vallo exercitui circumducto, Zannos, qui adhuc quieti et amici ac nondum aversi erant, accersitos muneribus prosequabatur, eorumque prudentiam moderationemque collaudabat; eos vero, qui iam proterve ruptis foederibus defecerant, punire quam citissime bello apparabat. At illi nihil morati propius ad vallum accesserunt, et in proximum quendam eminentiorem collem magnis copiis collecti, tela et sagittas in Romanos ex editiore loco torquebant, ita ut universus exercitus inopinata illa audacia perturbaretur. Multi tamen vallo erumpentes, strenue in hostes ferebantur, sed incomposite nulloque ordine procedebant, neque opperiebantur, dum eos in planum apertumque campum evocassent, sed ira praepediti et perturbatione, transversis scutis supra capita praetensis sensim sese summittentes, in arduum collem conscendere nitabantur. Zanni vero assidue ex edito hastas iacientes, saxaque devolventes, facile eos repulerunt, eruptioneque facta viros XL. interfecerunt, reliquos in turpissimam fugam venterunt. Barbari autem, re feliciter ex insperato gesta, quam proxime ad castra accesserunt,

A. C. 557 ἀνδρῶν ἔπειναν, τοὺς δὲ ἄλλους ἐς φυγὴν ἔτρεψαν ἀκλεεστά-
 1.1.31 τήν. ἄρθέντες δὲ οἱ βάρβαροι τῇ παραλόγῳ τοῦ προτεροῦματος,
 ἐν χοῦ τῇ στρατοπέδῳ ἐπέλαζον· ἐνταῦθά τε μάχη ξυνέστη
 καρτερὰ, τῶν μὲν εἴσω παρελθεῖν ἰεμένων καὶ ἅπαντας
 ἀναρπάσασθαι, τῶν δὲ Ῥωμαίων ἀσχυρὸν εἶναι ἡγουμένων, 5
 οὐ μόνον εἰ μὴ θάπτον ἀπελάσαιεν τοὺς πολεμίους, ἀλλ' εἰ
 καὶ μὴ ἄρδην αὐτοὺς διαφθείρωσιν. ὠθοῦμενοί τε ἑκάτεροι
 D ἀλλήλους καὶ ἀντερείδοντες, καὶ ταῖς χερσὶ συμπλεκόμενοι,
 οὐδενότι ἀνίσταν εὐψυχίας· ἀλλ' ἦν οὕτως ἐπιπλεῖστον τὰ τοῦ
 ἀγῶνος ἀγχώματα, πατάγου τε πολλοῦ καὶ βοῆς συμμίκτου 10
 ἀνάπλευα καὶ οὐπω διακεκοιμένα.

β. Θεόδωρος δὲ ὁ τῶν Ῥωμαίων ταξίαρχος ὄρων τοὺς
 δυσμενεῖς ἀστρατηγίτους τε ὄντας καὶ οὐ μάλᾳ ἐν τῇ ἀσφα-
 λεί παρατακτομένους, οὐδὲ πολλαχοῦ τοῦ περιφράγματος ἐφε-
 στηκότας καὶ ἐγκειμένους, ἀλλὰ πάντας ἅμα ἐς ἐν τι μέρος 15
 ξυννευνοκότας, ἐνίοις μὲν τῶν ἀμφ' αὐτὸν οὕτω κατὰ χώραν
 ἑστάναι, καὶ ἀντιπροσώπους διαμάχεσθαι παρακελεύεται·

P. 145 ἀπόμοιραν δὲ ὡς πλείστην ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ἕστειλεν ὀπισθεν
 τοῖς βαρβάροις ἐπιπεσουμένους. οἱ δὲ λαθραϊότατα πορευόμε-
 νοι, καὶ κατὰ νότου ἐπιφανέντες, ἠλάλαξαν ἀθρόον τορὸν τι 20
 λίαν καὶ ἐννάλιον, ὥστε ἀμέλει τοὺς Τζάννους διακνηθέν-
 τας μηδὲν τι ἕτερον ἐν βουλῇ θέσθαι ἢ τὸ ἀγεννῶς δραπε-
 τεύειν. οὕτω δὲ φεύγοντας αὐτοὺς οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ὥσπερ

9. οὕτω R. 10 πολλοῦ add. ex R. et Intrp. *strepituque multo.*
 16. ξυννευνοκότας rescripsit Cl., ducibus R. ξυννευνοκότως et
 Intrp. *unum in loco omnes declinassent, συνεστηκότας vulg.*
 23. Pro οὕτω δὲ fort. scrib. οὕτω τε.

Ibique acerrima pugna est excitata, Zannis castra perrumpere
 omnesque profligare nitentibus, Romanis vero turpe existimantibus, non
 solum nisi e vestigio hostes propulsarent, sed nisi penitus eos
 delerent. Pulsi itaque inter se mutuo, et renitentes manusque con-
 serentes, nihil omnino de alacritate animorum remiserunt; sed ae-
 quo Marte diu utrimque pugnabatur, omniaque erant strepitu et
 clamore confuso plena et adhuc incerta.

2. Theodorus autem Romanorum dux videns eos duce belli
 perito destitutos, neque admodum in tuto proeliantes, neque di-
 versis e partibus vallum obsidentes atque invadentes, sed omnes si-
 mul in unam quandam partem conglobatos incumbere, nonnullos qui-
 dem e suis loco suo manere et adversa fronte cum hoste pugnare
 iubet, maximam vero copiarum suarum partem clam mittit, qui in
 hostem a tergo impetum faciant. Qui quidem occultissime profecti,
 eum iam Zannis a tergo imminerent, confestim immanem acutissi-
 mumque clamorem classicum sonantem excitarunt, adeo ut Zannis
 perculsis perturbatisque nihil aliud in mentem venerit, quam tur-

παράφρονας ὑπὸ τοῦ δέους γεγενημένους, ῥᾶστα διεχειρίζοντο, A. C. 557
καὶ δισχιλίους μὲν αὐτῶν ἀπεκτόνασι, τὸ δὲ λειπόμενον ἄλ- I. I. 31
λος ἄλλοθι ἐσκεδάσαντο. οὕτω δὲ ἀνὰ κράτος ἄπαν τὸ γένος
ἠρηκῶς ὁ Θεόδωρος, ὁ δὲ βασιλεὶ διήγγειλε τὰ ξυνενεχθέντα,
5 καὶ ἀνεπνύθανετο, ὃ, τι καὶ βούλοιο ἐπὶ τούτοις. ὁ δὲ δασμο-
φορίαν αὐτοῖς ἐπιθεῖναι τακτὴν διακελεύεται ἀν' ἕκαστον ἔτος
ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον τελεσθησομένην, ὡς ἐν ταύτῃ γοῦν δια- B
γνοῖεν κατηκόους σφᾶς εἶναι καὶ ὑποτελεῖς καὶ παντάπασι
δεδουλωμένους. καὶ τοίνυν ἀνάγραφοί γε αὐτίκα ἐγίνοντο
10 ἅπαντες, καὶ φόρου ἀπαγωγῇ ἐπιέζοντο· ἕξ ἐκείνου τε μέχρι
καὶ νῦν οὕτω τὰς εἰσφορὰς ἄγοντες διατελοῦσι. βασιλέα δὲ
Ἰουστινιανὸν ὡσπερ τι, οἶμαι, τῶν μεγίστων ἔργων μάλα ἤρесе
τὸ γεγενημένον. τοιγάρτοι ἐν τινι τῶν οἰκείων νόμων, οὓς δὴ
νεαροὺς ἐπονομάζομεν, τὰς ἄλλας ἀπαριθμούμενος νίκας καὶ
15 τοῦδε τοῦ ἔθνους ἐν τοῖς μάλιστα ἐπεμνήσθη. τὰ μὲν οὖν
τῆς Τζαννικῆς ἀλαζονείας ὧδέ πως ἐτελεύτα, καὶ αὐθις ὁ
Θεόδωρος ἀνὰ τὴν τῶν Λαζῶν χώραν παρὰ τοὺς στρατηγοὺς
ἐπανῆκε.

γ'. Τούτων δὲ οὐ πολλῶ ἔμπροσθεν πάλιν ἐν Βυζαντίῳ C
20 ἑξαισίον τι σεισμοῦ χοῦμα ἐνέσκηψεν, ὡς μικροῦ ἅπασαν ἀνα-
τετρόφθαι καὶ διαρῶσθαι τὴν πόλιν. γέγονε μὲν γὰρ καὶ καθ'
αὐτὸν μέγιστος ἡλίος, καὶ ὁποῖος, οἶμαι, οὐπώποτε πρότερον,
τῇ τε τραχύτητι τοῦ βρασμοῦ καὶ τῷ μονίμῳ τοῦ σάλου. ἔτι

7. ἀν ταύτῃ et 10. ἀπαγωγῆς sph. Par. 12. ἤρεσκεν R. 14.
Pr. Nov. 1. et 38. 17. τῶν add. ex R.

pem fugam capessere. Romani vero eos ita fugientes et prae metu
extra se quodammodo positos, facillime trucidarunt; et duo quidem
corum millia sunt caesa, reliqui, alius alio, sunt dissipati. Theo-
dorus itaque, universa gente domita, Imperatori quae gesta erant
nuntiavit, simulque, quid in eos statui vellet, sciscitatus est. Is cer-
tum eis tributum annuum, quod deinceps penderent, imponi iussit;
ut ex eo intelligerent, se subditos et tributarios esse penitusque
subactos. Confestim itaque recensensus omnium est habitus, et onus
inferendi tributi eis impositum, et exinde in hunc usque diem Ro-
manis sunt vectigales. Iustiniano vero Imperatori factum hoc, tan-
quam ex maximis rebus gestis, valde placuit. Quocirca etiam in
quadam suarum constitutionum, quas novellas appellamus, alias vi-
ctorias recensens, huius etiam gentis inter primas meminit. Zanno-
rum itaque proterva insolentia hunc habuit exitum, et Theodorus
per Lazicam regionem ad praefectos exercitus rediit.

3. Non multo vero antea tempore rursus Byzantii ingens terrae
motus fuit, adeo ut parum abfuerit, quin tota urbs subversa cor-
ruerit. Nam et per se maximus fuit et qualis ante, ut arbitror, nul-
lus, cum vehementia succussionis, tum duratione agitationis; mul-

- A. C. 557 δὲ αὐτὸν φοικωδέστερον ὁ καιρὸς ἀπέδειξε καὶ ἡ τῶν ἐπισυμ-
 1. I. 31 βάντων ἀνάγκη. ἤνικα γὰρ ἐκείνου τοῦ ἔτους ἢ τοῦ φθινοπώ-
 ρου ἔληγεν ὦρα, ἔτι τε τὰ ὑπὲρ τῶν ὀνομάτων συμπόσια ἐτε-
 λεῖτο, ἥπερ τοῖς Ῥωμαίοις νενομίσται, κρύος μὲν ἤδη ὑπῆρ-
 χεν, ὅποιον εἶναι εἰκὸς τοῦ ἡλίου ἐπὶ τὰς τροπὰς ἐλαύνοντος
 5 τὰς χειμερινούς, καὶ πρὸς τὸν αἰγοκέρωτα φερομένου· καὶ μά-
 D λιστα ἐν τῇ κλίματι δῆπου τῇ ὀγδόῃ καλῶς εἶχεν, ὅπερ, οἶμαι,
 ἐκ τοῦ Εὐξείνου πόντου παρὰ τοῖς ταῦτα σφοδρῶς ἐπικέκληται.
 τότε δὲ ἀμφὶ μέσην τῆς νυκτὸς φυλακὴν ὕπνῳ μὲν οἱ ἄστοι
 εἶχοντο καὶ ἡρεμία, ἐνέπεσε δὲ ἑξαπίνης τὸ δεινὸν, καὶ ἀπαντα
 10 εὐθὺς ἐκ βάθρων αὐτῶν ἐδονεῖτο· ἢ τε κίνησις βιαιότατα κατ'
 ἀρχὰς εἰσβαλοῦσα, ἐπὶ μείζον ἔτι ἠϋζάνετο καὶ ἐπηρζάνετο, ὥσ-
 περ ἐς ἐπίδοσιν τινα καὶ ὑπερβολὴν τοῦ πάθους χωροῦντος
 V. 102 οὕτω δὴ οὖν ἀπάντων ἀφυπνισθέντων, κώκωνδὸς ἤκούετο πάν-
 τοθεν καὶ ὀλοληγῆ, καὶ ἡ πρὸς τὸ θεῖον ἀναβοᾶσθαι αὐτομά-
 15 τως ἐν τούτοις εἰωθυῖα φωνή· ἐπεὶ καὶ ἡχὸς τις βαρὺς καὶ
 ἄγριος, ὥσπερ χθονία βροντή, ἐκ τῆς γῆς ἀναπεμπομένη, ἐπη-
 κολουθεῖ τῇ κλόνῃ, καὶ ἐδιπλασίαζε τὰς ἐκπλήξεις. ὃ τε περι-
 P. 146 γειος ἀῆρ ὀμίχλη καπνώδει οὐκ οἶδα ὅθεν ἀναχθείσῃ, κατεμε-
 λαίνετο· καὶ ἦν ἅπασ ζοφερός καὶ οἶον γεγανωμένος. τοιγάρτοι
 20 ἀλόγῳ τινὶ τὸ ἀνθρώπειον καὶ ἀνεξέταστω ὑπὸ τοῦ δείματος
 ἐχόμενοι γνώμῃ, ὑπέξῃσαν τῶν οἰκημάτων. καὶ αὐτίκα αἱ τε
 8. διὰ τοῦ Εὐξ. π. conl. B. Vulc. male. 15. ἀναβ. αὐτ. ἐν τούτ.
 R., αὐτ. ἐν τ. ἀν. vulg. 20. γεγανωμένος uterque cod. et
 edd., Intpr. sonorus.

toque adhuc horribiliorem cum reddebat tempus ipsum, et eorum, quae coincidebant, necessitas. Cum enim illius anni auctumnus tum esset exactus, et iam ex Romanorum consuetudine natalitia convivia agitantur, frigus erat quale par est esse, sole ad brumales conversiones et ad capricornum vergente, et praecipue sub octavam clima, quod ab Euxino Ponto ab illius artis peritis est appellatum. Tum vero circa mediam noctis vigiliam, civibus somno et quieti vacantibus, repente hoc malum incidit, omniaque statim ex ipsis fundamentis succutiebantur, motusque ipse, tametsi ab initio violentissimus esset, in maius tamen adhuc crescebat, veluti per incrementa ad summum tendente malo. Hoc itaque pacto omnibus e somno excitatis, ploratus omni ex parte ciulatusque audiebantur, et vox, qualis fere in eiusmodi malis ad Deum proclamari consuevit, Siquidem et sonitus quidam gravis atque immanis veluti terrestre tonitru e terrae visceribus emissus, ipsam succussionem subsequen-
 5 10 15 20

ἀγνῖαι καὶ οἱ στενωποὶ ἐνεπίπλαντο τοῦ ὁμίλου, ὥσπερ οὐχὶ A. C. 557
 καὶ ἐνταῦθα ἐνόν, εἰ οὕτω τύχοι, διαφθαρήναι. ξυνηχεῖς γὰρ I. I. 31
 ἀπανταχοῦ αἱ οἰκοδομίαι τῆς πόλεως καὶ ξυνημμένοι ἀλλή-
 λαις· καὶ σπανιάτατα ἴδοι τις ἂν χωρίον ὑπαιθρον καὶ ἀνα-
 5 πεπταμένον καὶ παντάπασιν ἐλεύθερον τοῦ ἐπιπροσθοῦντος.
 ὁμῶς τῇ ἄνω τὰς ὄψεις ἰθύνειν καὶ τὸν οὐρανὸν ἀμωσγέπως
 ἐπιθεᾶσθαι, οὕτω τε τὸ θεῖον ἰλάσκεσθαι, ταύτη γοῦν αὐτοῖς
 ἡρέμα ὑποχαλᾶν ἐδόκει τὸ δεδιὸς τῆς ψυχῆς καὶ ταραττόμενον. B
 καίτοι νιφετῷ ὀλίγῳ ὑπερῷοῦντο, καὶ ὑπὸ τοῦ κρύους ἐπιέζοντο·
 10 ἀλλ' οὐδ' ὡς ἀπαρόφοιοι ἐγίνοντο, πλὴν εἰ μὴ ὀπόσοι ἐν ἱεροῖς
 ἔρκεσι καταφεύγοντες ἔκαλινδοῦντο. γύναια δὲ πολλὰ, μὴ ὅτι
 τῶν ἡμελημένων, ἀλλ' ἤδη που καὶ τῶν ἐντιμοτάτων, ξυνη-
 λῆτο τοῖς ἀνδράσι καὶ ἀνemiγγντο· τάξις τε ἀπασα καὶ αἰδῶς
 καὶ ἡ τῶν γερωῶν μεγαλαυχία, καὶ ὅ, τι ἐνθένδε ὑπερανέχον
 15 καὶ ἀποκεκριμένον, ἀνετετάρακτο ἐν τῷ τότε καὶ ἐπεπάτητο.
 οἱ τε γὰρ δοῦλοι τοὺς κεκτημένους περιεφρόνουν, καὶ τῶν ἐπι-
 ταγμάτων ἀνηκουστοῦντες ἐς τὰ ἱερά ξυνήεσαν, ὑπὸ τοῦ μεί-
 ζονος νικώμενοι δέουσι· οἱ τε ἐλάττονες πρὸς τοὺς ἐν τέλει ἐς
 ἰσοτιμίαν καθίσταντο, ὡς δὴ κοινῷ ἐπίπεσόντος κινδύνου, καὶ C
 20 ἀπάντων οἰομένων οὐκ ἐς μακρὰν ἀπολείσθαι. συχναὶ μὲν
 οὖν ἐκεῖνης τῆς νυκτὸς οἰκίαι καταβεβλήνται, καὶ μάλιστα ἐν
 τῷ Ῥηγίῳ, ἐπίνειον δὲ τοῦτο τῆς πόλεως· πολλὰ τε καὶ ἄπι-
 στα θαύματα ξυνηνέχθη. πῆ μὲν γὰρ αἱ ὄροφαί, εἴτε λίθοις

16. οἱ γε R. pro οἱ τε. 23. θαύματα om. R. et Intpr.

tur, perinde ac si non etiam ibi, si ita usuveniret, perire possent.
 Continua enim omni ex parte sibi que mutuo connexa sunt aedifi-
 cia, aegreque uspiam locum aliquem subdium et apertum et con-
 tiguū aedificiū expertem conspicias: oculos tamen in altum tollendo
 coelumque intuendo, atque ita Deum placando, summitti sensim
 laxari que pavor mentisque perturbatio videbatur, ac tametsi ningo-
 re minuto perfunderentur, et algore premerentur, tamen ne ita
 quidem tecta subibant, nisi forte quotquot ad templa confugientes,
 ad aras provolvebantur. Multae vero etiam mulieres, non plebeiae
 sed honoratiores, viris permistae ferebantur; omnisque ordo et re-
 verentia, et senum ob actatem, qua aliis antecedunt, praerogativa et
 respectus tum temporis perturbabatur et proculcabatur; servi etiam
 dominos suos contemuentes dictoque obaudientes, ad aedes sacras
 confugiebant, maiore metu victi; nullum etiam inter plebem et
 magistratum erat honoris discrimen, utpote communi periculo ur-
 gente, omnibusque existimantibus se iamiam perituros. Quamplu-
 rimae itaque aedes ea nocte corruerunt, ac praecipue in Regio,
 (navale id urbis est,) multaque et incredibilia contigerunt. Alibi
 enim tecta, sive e lapidibus sive lignis constructa, a se mutuo di-
 vulsa sunt, mentiente compage fatiscientia, ita ut et aether et

- A. C. 557 εἶτε ξύλοις ἐτύγγανον ἐσκευασμένοι, διέστησαν ἀπ' ἀλλήλων,
 1. 1. 31 ἀρνησάμεναι τὴν ξυνέχειαν καὶ διαχανοῦσαι, ὡς τὸν τε ἀέρα
 καὶ τοὺς ἀστέρας καθάπερ ἐν ὑπαίθρῳ χωρὶφ διορᾶσθαι, καὶ
 αὐθις ἀθρόον ἐς τὴν προτέραν ξυνήεσαν ἀρμονίαν· πῆ δὲ κί-
 νητες ἐν ὑπερήρῳ τινὶ δωματίῳ ἰδρυνμένοι, ἀνηκοντίζοντο· τῆς
 D βίης τοῦ βρασμοῦ, καὶ τοὺς ἐχομένους οἴκους ὑπεραλάμενοι
 ἐπὶ τοὺς πορῶότερω, καθάπερ διασφενδονηθέντες, ἐκ τοῦ
 μετεώρου κατεφέροντο, καὶ ἅπαντα διεξῶγγνον· πῆ δὲ
 ἄλλα ἅττα φοικωδέστερα ξυνέβαινε, γενόμενα μὲν πολλά-
 κισ πρότερον, καὶ αἰεὶ ἐσόμενα ἔστ' ἂν γῆ τε ἦ καὶ φύσεως 10
 ἀμαρτήματα, τότε δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον ἅπαντα ἅμα συννη-
 γεγμένα. συχοὶ δὲ ἄνθρωποι τεθνήκασι τῶν πολλῶν τε καὶ
 ἡγροημένων τῶν γε μὴν δυνατῶν καὶ ἐν τῇ συγκλήτῳ βουλῆ
 ἀναγεγραμμένων Ἀνατόλιον μόνον διαφθαρῆναι ξυνέβη, ἄν-
 δρα τῆ τε τῶν ὑπᾶτων ἀξία τιμημένον, καὶ πρὸς γε τὸ 15
 φροντίδα τίθεσθαι καὶ ἐπιμέλειαν τῶν βασιλέως οἴκων τε καὶ
 κτημάτων ἀρχὴν εἰληχότα. κουράτωρας δὲ τούτους καλοῦσι
 Ῥωμαῖοι. ἐκεῖνος δὴ οὖν ὁ Ἀνατόλιος ἐτύγγανε μὲν καθεύ-
 P. 147 δων ἐν τῷ εἰθισμένῳ θαλάμῳ, μάρμαρον δέ τι τῶν πλησιαί-
 τατα τῆς κλίνης προσπεπηγότων τῇ οἰκοδομίᾳ, καὶ εὐπρεπῶς 20
 παρατεταμένων, ὅποια πολλὰ ἐς κόσμον καὶ πολυτελείας ἐπί-
 δεῖξιν κατακολλῶσι τοῖς τοίχοις οἱ πρὸς ταῦτα δὴ τὰ περιττὰ
 καὶ οὐκ ἀναγκαῖα ποικίλματα πέρα τοῦ μετρίου διακεκηνότες·

2. τὸν τε ἀέρα R., τὸν τότε ε. vulg. 11. ἅμα om. R. συννηγεγμένα
 edd. 14. διαφθαρῆναι R., φθαρῆναι vulg. 16. βασιλέων R.
 21. παρατεταμένον R.

stellae veluti in subdivo loco per tecta conspicerentur, rursusque confestim in pristinam compagem coirent; alibi vero columnae in pergula alicuius domus positae, vi succussionis excutiebantur, proximasque domos supervectae, in remotiores aedes veluti funda ex alto emissae, omnia perfringebant; alibi vero alia nonnulla etiam horribiliora acciderunt, quae quidem frequenter antea contigerunt, semperque contingent, quamdiu et terra erit et naturae peccata; sed tum vel maxime omnia simul acciderunt. Multa quoque plebeciorum atque obscurorum hominum turba periit; potentiorum vero, quique senatorii ordinis erant, solus Anatolius periit, vir consulari dignitate clarus, quique praeterea regiarum aularum curam gerebat, eiusque facultates administrabat; curatores eos vocant Romani. Ille itaque Anatolius in consueto sibi cubiculo dormiebat, cum marmor quoddam ex iis, quae proxime toro suo aedificio ipsi infixae erant, ornateque protensa, qualia multa ornatus et magnificentiae ostentationisque causa muris adaptari solent ab iis, qui supervacaneis hisce minimeque necessariis ornamentis supra modum oblectantur: illud, inquam, marmoreum pondus, abruptum vi succussionis et loco suo

ἐκεῖνο δὴ οὖν τὸ ἄχθος ἀπορῶσαγὲν ὑπὸ τοῦ σάλου καὶ ἀφει- A. C. 557
 μένον, ἐμπίπτει γε αὐτῇ ἀμφὶ τῇ κεφαλῇ καὶ κατέαξεν ἅπα- I. I. 31
 σαν. καὶ ὁ μὲν εἰς τοσοῦτον μόνον ἀρκέσας ἐπὶ τῇ πληγῇ εἰς
 ὅσον ἀνοιμῶσαι βαρὺ τι καὶ ὑποκάριον, πάλιν ἐπ' αὐτῆς
 5 ἔκειτο τῆς εὐνῆς, τῷ θανάτῳ πεπλημένος.

δ'. Ἦδη δὲ ἡμέρας ἐπιφανείσης, ἀσμενέστατα ἐθεώντο
 ἀλλήλους ὑπαντιάζοντες οἱ φίλτατοι καὶ ξυνήθεις, καὶ σὺν Β
 ὀλοφρομῇ ἐμπλεκόμενοι ἠσπάζοντο σφᾶς ὡς ἕκαστοι, ἡδόμενοι
 τε ἅμα καὶ ἀπιστοῦντες. ἐπεὶ δὲ Ἀνατόλιος νεκρὸς ἐφέρετο, V. 103
 10 καὶ ἐπὶ τὴν ταφὴν ἀπεχώρει, τότε δὴ ἔνοιοι τοῦ ὁμίλου διε-
 θροῦλλον, ὡς ἄρα ἐνδικιώτατα εἶη ἀνηρημένος, ἀδικός τε ἐς
 τὰ μάλιστα γεγονώς καὶ πολλοὺς πολλὰ ὄσα τῶν οἰκείων ἀρη-
 ρημένος, ὅτι τε αἱ γραπταὶ σανίδες ἐκεῖναι καὶ τὰ ῥάκη
 τὰ ὑποπόρφυρα ἐς τόδε αὐτῇ ἀπετελεύτησαν, ἃ δὴ πολλὰ
 15 τοῖς τῶν εὐδαιμόνων οἴκοις θαμὰ ἐπέβάλλε, τὴν εἰς βασι-
 λέα εὐνοίαν προϊσχύμενος, καὶ ταύτη ἅπαντα ἐσφετερίζετο,
 βιαζόμενος μὲν ἀναίδην καὶ ἀναδῶρηγνὸς τὰ βουλευόμενα τῶν C
 ἀποικομένων, χαίρειν δὲ πολλὰ λέγων τοῖς νόμοις, οἳ δὲ
 20 τοὺς παῖδας κληρονομεῖν ἐθέλουσι τῆς τῶν φουσάντων περι-
 οουσίας. τοιαῦτα μὲν οὖν ἐν τοῖς πλήθεσιν ἐπιθυροῦντο, καὶ
 ἐδόκει διαφανῶς ἡ αἰτία τοῦ ξυνενεχθέντος εὐρῆσθαι. ἐγὼ δὲ
 ἀμφὶ ταῦτα λίαν διαπορῶ, καὶ οὐκ ἔχω ἀπισχυρίσασθαι,
 2. ἀμφὶ τῇ κεφ. R., ἐπὶ τῇ κ. vulg. 9. ἅμα om. R. 12. πολλοὺς
 πολλὰ ὄσα. Sic correxi. Inpr. *quam multis multa, πολλὰ ὄσα* R.,
 πολλοὺς ὄσους vulg. 14. εἰς pro ἐς Par. ἀπετελεύτησεν R. 17.
impudentius Inpr., ἀνέδην R. et vulg. 21. τοῦ ξυν. εὐρ. R., εὐρ.
 τοῦ ξυν. vulg.

motum, in ipsius caput corrui, totumque confregit. Atque hic qui-
 dem cum tantulum temporis plagae illi supervixisset, ut gravem
 quendam et ex imo pectore ductum gemitum ederet, rursus in le-
 ctulo decubuit, morte oppressus.

4. Die vero iam illucescente, libentissime amicissimi ac fami-
 liares sese mutuo conspicati sunt, obviam alii aliis facti, et cum
 ploratu ipsos amplexantes exosculabantur, utpote gaudentes simul
 et diffidentes. Cum autem Anatolii funus efferretur ac sepeliretur,
 tum vero quidam e turba spargebant in vulgus, eum iustissime e me-
 dio sublatum, quippe qui iniustissimus fuisset, multosque suorum
 amicorum spoliasset; quodque illae scriptae tabellae et subpurpu-
 rei panni hunc exitum habuissent, quos ille frequenter opulentio-
 rum domibus imposuit, praetexens benevolentiam erga Imperato-
 rem; eaque ratione omnia sibi corrogabat, convellens impudenter
 et resignans extremas mortuorum voluntates, legibus longum valere
 iussis, quae volunt, ut liberi parentum suorum bona haereditate cer-
 nant. Talia itaque apud vulgus susurrabantur, tantique mali causa
 explorata compertaque esse videbatur. Ego vero de his vehementer

- A. C. 557 ὅτι δὴ τρόπον συμβαίνει. ἥ γὰρ ἂν εὐκτόν τι γοῆμα ἦν ὁ
 I. I. 31 σεισμός καὶ πολλοῦ ἄξιος ἐπαίνου, εἶγε διακρίνειν ἠπίστατο
 τοὺς μοχθηροὺς ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν, καὶ τοὺς μὲν ἀνῆρει κα-
 κῶς, τοῖς δὲ ἐσπένδετο καὶ ἕνεχῶρει. καίτοι εἰ καὶ ἄδικον
 ὡς ἀληθῶς δοίμεν ἐκεῖνον γεγονέναι, ἀλλ' ἦσαν καὶ ἄλλοι ὡς 5
 Πλεῖστοι ἀνὰ τὴν πόλιν παραπλήσιοι, μᾶλλον μὲν οὖν καὶ
 ἀδικώτεροι πλὴν ἄλλ' ὁ μὲν ἀνῆρπαστο ἐξαπίνης, οἱ δὲ ἀπα-
 θεῖς μεμενῆκασιν. οὐκουν, οἶμαι, δῆλον οὐδὲ ῥᾶδιον διαγνω-
 σθῆναι, ἀνθ' ὅτου μόνος ἐξ ἀπάντων Ἀνατόλιος ἀπεβίω·
 ἐπεὶ καὶ ὁ Πλάτωνος λόγος ἀθλίους κατὰ τὸ μᾶλλον εἶναι φησι 10
 καὶ κακοδαίμονας τοὺς; ὅσοι κάκιστα βιοῦντες μὴ ἐνταῦθα
 δίκας ἀποτίσαιεν τῶν ἡμαρτημένων, ἢ ὀλέθρῳ βιαίῳ ἢ ἄλ-
 λως πῶς τετιμωρημένοι, ἀλλ' οὕτως ἀπέλθοιεν καθάπερ οἱ
 στιγματῆται τῶν οἰκετῶν τοῖς ἀδικήμασι πεπελιδνωμένοι, καὶ
 τὸ μὴ ἐκκεκαθάρθαι ἀποκερδάναντες· ὥστε εἰ τοῦτο θετέον, 15
 εὐτυχέστερος ἄρα ἦν ἐν αὐτοῖς ὁ πεπονθὼς τοῦ σεσωσμένου.
 ἀλλ' ἐκείνην μὲν προσεῖναι τὴν δόξαν ταῖς τῶν ἀνθρώπων
 P. 148 ψυχαῖς καὶ ἐμπεπηγέναι ὡς μάλιστα ἐατέον. ἴσως γὰρ ἂν
 ἔνοιοι τῶν πονηρῶν, δέει γοῦν τοῦ κακῶς ἀπολεῖσθαι, μετα-
 βύλλοιτο ἐπὶ τὰ μέτρια. εὐδῆλον δὲ, ὡς οὔτε εἰ περιῆ τις 20

5. δόθμεν R. 8. οὐκοῦν R. 13. οὕτως R., οὕτω vulg.
 15. ἐκκεκαθάρθαι. Sic correxi, Intrp. repurgarentur, ἐκκεκάρθαι
 R. et vulg. 16. σεσωσμένου R. et Intrp. quam qui saluus e-
 vaserit, ἐσομένου vulg. 17. ἐκείνην R. et Lugd. mg., ἐκεῖνος
 Lugd. i. m., ἐκείνω 2. m., ἐκείνου cdd. προσ. τὴν δόξ.
 R., τὴν δόξ. pr. vulg. 18. ἐδύτεον Par. 19. μεταβύλλοιτο
 Lugd. et ed. pr., μεταβάλειτο R., μετεβάλλοιτο Par. 20. ἀδῆλον R.

ambigo, neque possum affirmare, qua ratione contingent. Esset enim profecto terrae motus res optabilis magnaue laude digna, si nosset discernere malos a bonis, atque illos quidem male perderet, his vero parceret atque indulgeret. Atqui ut maxime hoc demus, iniustum illum fuisse, sed erant alii quamplurimi ei similes, vel potius multo iniustiores: at hic repente quidem abreptus est, alii indemnes sunt relictī. Quocirca neque clarum neque facile intellectu censuerim, cur solus ex omnibus Anatolius exstinctus fuerit; cum etiam ex Platonis sententia magis miseri infelicesque sint, quotquot pessime viventes non in hac vita poenas peccatorum luerint, vel violenta nece, vel alio aliquo modo puniti, sed ita decesserint, quemadmodum servi stigmatiae, scelerum notis infecti, priusquam illae expunctae expurgataeque fuerint. Quocirca si hoc statuendum est, felicior fuerit, qui iam punitus est, quam qui puniendus manet. Ceterum Platonis quidem sententiam hominum animis infixam esse, quam maxime exoptandum est. Fortassis enim nonnulli improbi homines, metuentes, ne male percant, ad saniozem mentem redeant. Illud vero est manifestissimum, quod neque si quis diutissime su-

ἐπιπολὺν καὶ ἀδεδῶς εὐημεροίῃ, ἀπόκη τοῦτο εἰς ἀπόδειξιν Α. C. 559
δικαιοσύνης, οὔτε πάντως τὸ τεθνάναι, εἰ καὶ ὠμότατα, ἔλεγ- I. I. 31
χος ἂν εἶη τοῦ πλέον ἀδίκου· ἀλλὰ τὴν ἀληθεστάτην βάσανόν
τε καὶ ἀντίδοσιν τῶν ἐνταῦθα βεβιωμένων, ἣτις ποτέ ἐστιν,
5 ἐκέλευε ἐλθόντες εἰσόμεθα. λεγόντων μὲν οὖν περὶ τούτων ἄλ-
λοι, τυχὸν μὲν ταῦτα τυχὸν δὲ ἕτερα, ὥσπερ ἐκάστῳ ἢ βουλο-
μένῳ· ἐμοὶ δὲ τοῦ προτέρου λόγου μεταληπτέον.

ε'. Τότε γὰρ καὶ ἐφεξῆς ἐπὶ πλείστας ἡμέρας κίνησις
τῆς γῆς ἐγίνετο, βραχεῖα μὲν καὶ οὐχ οἷα τὴν ἀρχὴν ἐπῆλθε, Β
10 ἰοικανὴ δὲ ὅμως τὰ λειπόμενα διακνηκῆσαν τερατεῖαι τε ἐνεδή-
μονν εὐθύς καὶ προαγορεύσεις παράλογοι, ὡς αὐτίκα μάλα
καὶ τοῦ παντὸς κόσμου ἀπολουμένον· ἀπατεῶνες γάρ τινες
καὶ οἷον θεοπρόποι αὐτόματοι περιφοιτῶντες, ἅττα ἂν ἐδόκει
αὐτοῖς, ἐχρησμήδουν, καὶ μᾶλλον ἔτι τοὺς πολλοὺς ἐξεδειμά-
15 τουν, τῷ ἤδη κατεπτηχένοι ῥαδίως ἀναπειθομένους· οὔτοί τε
οἱ μαίνεσθαι εἰκῆ καὶ δαιμονῶν ὑποκρινόμενοι, δεινότερα ἐπε-
φήμιζον, ὡς δὴ ὑπὸ τῶν προσπεφυκῶτων αὐτοῖς φασμάτων
τὰ ἐσόμενα δεδιδαγμένοι, καὶ μάλα ἐπὶ τῇ κακοδαιμονίᾳ με-
γαλαυχούντες. ἄλλοι δὲ ἀστέρων φορὰς καὶ σχήματα ἐκλογι- C
20 ζόμενοι, μείζονας συμφορὰς καὶ κοινὴν μονονουχί ἀνατροπὴν
τῶν πραγμάτων ἐδήλουν καὶ ὑψηνίττοντο. εἶωθε γὰρ ἐν τοῖς

10. *zvnῆσαι R.* 17. *προσπεφυκῶτων R. et Intrp. adnata sibi, προ-*
πεφ. vulg. 21. *ὑψηνίττοντο R., ὑπαινίττοντο vulg.*

pervivat, et impune prospera ei omnia succedant, hoc sufficiat ad
probandam ipsius iustitiam, neque si quis moriatur, et quidem a-
trocii admodum morte, certum argumentum fuerit maioris iniustiti-
ae; sed certissime nobis explorata cognitaque erit vitae hic actae
ratio et punitio quaeenam sit, quando eo pervenerimus. Sentiant
igitur, futura edocet, et vehementer sua miseria gloriantes. Alii vero
astrologorum visum fuerit; mihi vero ad ea, quae narrare coeperam, est
redeundum.

5. Tum enim et per plurimos deinceps dies terrae motus est factus,
exiguus quidem, neque qualis initio fuerat, sed satis validus ad ea,
quae reliqua erant, disturbanda. Prodigia etiam quaedam absurdac-
que praedictiones in vulgus spargebantur, tanquam mundo universo
iamiam perituro. Impositores enim quidam ac veluti vates ultronei
oberrabant, quae ipsis collibisset vaticinantes, multoque magis ple-
rosque perterrefaciebant, facile ob pavorem, quem iam conceperant,
persuasos. Hi porro et furere se atque a daemone exagitari simulan-
tes, graviora ominabantur, tanquam a spectris, quae se ipsis offere-
bant, futura edocet, et vehementer sua miseria gloriantes. Alii vero
astrologorum decursus aspectusque expendent, maiores calamitates et
communem tantum non rerum omnium subversionem interpretabantur
ac denuntiabant. Solet enim istiusmodi hominum turba difficillimis

- A. C. 557 δεινοῖς αἰεὶ ὁ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων ἔσμός ἀναφύεσθαι. ἐ-
 I. I. 31 φέυσατο δὲ ὁμῶς εὖ ποιούσα ἑκατέρα ματαιία. ἐχρῆν γὰρ,
 οἶμαι, καὶ ἀσεβείας φεύγειν γραφὴν τοὺς τὰ τοιαύδε ὄνειροπο-
 λοῦντας; καὶ μηδὲν ὀτιοῦν πλεον γνώσεως πέρι τῆς κρείττονι
 καταλιμπάνοντας. ἀλλὰ γὰρ οὐδεὶς ὅστις ἦν ἐν τῇ τότε ὁ 5
 μὴ λίαν δεδιώς καὶ ἐκπεπληγμένος. λιταὶ τοιγαροῦν ἑασταχοῦ
 καὶ ἠδαὶ ἱκετήριοι ἤκούοντο, ἀπάντων εἰς τοῦτο ἀγειρομέ-
 Dων τὰ τε λόγῳ μὲν αἰεὶ ἐπαινούμενα, ἔργῳ δὲ σπανιώτερον
 V. 104 βεβαιούμενα, τότε δὴ προθυμότερα ἐπράττετο· δίκαιοί τε γὰρ
 ἀθρόον ἀπεδείκνυντο ἅπαντες ἐς τὰ συμβόλαια τὰ πρὸς ἀλλή-10
 λους, ὡς καὶ τοὺς ἄρχοντας τὸ κερδαλέον ἀποβεβληκότας μετὰ
 τῶν νόμων τὰς δίκας ποιεῖσθαι τοὺς τε ἄλλως δυνατοὺς ἐφ'
 ἑαυτῶν ἡρεμοῦντας, ὅσιά τε δοῶν καὶ ἀπέχεσθαι τῶν αἰσχί-
 στων. ἐνιοὶ δὲ καὶ παντάπασιν τὴν δίκαιαν ἐξαλλάξαντες, μο-
 νῆρη τινὰ καὶ ὄρειον ἠσπάσαντο βίον, καὶ τιμὰς καὶ χρῆ-15
 ματα καὶ ὅποσα ἤδιστα παρ' ἀνθρώποις μεθέντες καὶ ἀνηγά-
 μενοι. πολλὰ δὲ καὶ τοῖς ἱεροῖς προσήγετο δῶρα, καὶ νύκτωρ
 P. 149 οἱ κράτιστοι τῶν ἀστῶν, περινοστοῦντες τὰς λεωφόρους, ἐδω-
 δῆν τε ἀφθόγῳ καὶ περιβολαίοις ἐφιλοφρονοῦντο τούτους δὴ
 τοὺς ἀχρεῖους καὶ οἰκτροτάτους, ὅποιοι πολλοὶ τὰ σώματα 20
 πεπηρωμένοι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐρῶνται, τὰ ἀναγκαῖα ἐραν-
 2. ὁμῶς add. ex R. 3. τὰ add. ex R. 9. ἐπράσσετο R. 10.
 εἰς Par. pro ἔς. 11. Pro' μετὰ Par. κατὰ. 14. ἐξαλλάξαν-
 τες R., ἐναλλ. vulg. 15. καὶ τιμ. καὶ χρ. R. et Inpr., χρῆμ.
 καὶ τιμ. vulg. 16. μεθελτόντες R. 21. ἐρῶνται R.

temporibus pullulare. Utrumque vero vaticinium publico bono vanum fuit. Oportebat enim mea sententia etiam impietatis accessere talium somniorum interpretes, nullamque ampliorem rerum futurarum cognitionem Deo relinquentes. Ceterum nemo tum temporis erat, qui non metu vehementer percussus attonitusque esset. Quocirca vota quotidie nuncupabantur, hymnique supplices audiebantur, omnibus in unum congregatis; et quae verbis quidem semper laudantur, re autem ipsa raro confirmantur, tum utique promptissime praestabantur. Iusti enim confestim omnes in mutuis contractibus videbantur, adeo ut et principes quaestui renuntiantes, ex legum norma iudicia exercerent, et qui potentiores essent, quiete modesteque se gerentes, iusta aequaque facerent, et a turpibus factis abstinerent. Nonnulli vero, vitae instituto prorsus immutato, solitariam quandam et montanam vitam sunt amplexi, opibus et honoribus omnibusque rebus, quae hominibus solent esse gratissimae, renuntiantes ac valedicentes. Plurima etiam templis donaria offerebantur, et noctu lautiores opulentioresque cives plateas obeuntes, largo cibo et vestibus donabant egenos miserimosque homines, qui frequentes claudi aliisque membris mutili humi iacebant, stipem mendicantes. Haec autem omnia ad certum aliquod tempus fiebant, recenti videlicet adhuc et vidente metu. Simulac vero

ζόμενοι. ταῦτα δὲ ἅπαντα ῥητῶν τινι χρόνῳ ἀνεμετρέετο, ἕως A. C. 557
 ἔναυλον ἔτι τὸ δέος ὑπῆρχεν· ἐπεὶ δὲ λώφησις τις καὶ ἀνακω- I. I. 31
 χῆ τοῦ κινδύνου ὑπεφαίνετο, ἀντίκα οἱ πλεῖστοι ἐπανήσαν
 εἰς τὰ εἰδισμένα. καλοῖτο δὲ ἂν ἡ τοιαύτη ὁρμὴ οὐ δικαιοσύνη
 5ὡς ἀληθῶς, οὐδὲ εὐσέβεια στερεῶά τε καὶ ἐνεργός, ὅποια ὑπὸ
 δόξης ὀρθῆς καὶ προθυμίας ἐμβροθεστάτης τῷ λογισμῷ πέφυ-
 κεν ἐντυποῦσθαι, ἀλλὰ μηχανή τις ἄτακτος καὶ οἷον ἐμπορία B
 σφαλερωτάτη, ἐφ' ᾗ τὸ παρὸν δῆθεν ἐκφυγεῖν καὶ παρακρού-
 σασθαι. τῶν μὲν οὖν ἀγαθῶν ἔργων οὕτω δὴ τι πρὸς ἀνάγκης
 10ἀπογενόμεθα ἔστ' ἂν τὸ δεδιέναι παρῆ.

ζ'. Πάλιν δὲ ἐν τῷ τότε οἱ περὶ τῶν ἀναθυμιάσεων
 λόγοι ἐλέγοντό τε καὶ ἀντελέγοντο· καὶ ἦν πολὺς ἀνά τοὺς
 ξυλλόγους ὁ Σταγειριτῆς ὀνομαζόμενος, νῦν μὲν ὡς ὀρθότατα
 εἶη περὶ τούτων φυσιολογήσας καὶ διαγνοὺς τὰς αἰτίας, νῦν
 15δὲ ὡς ἥκιστα τοῦ ἀληθοῦς ἔστοχασμένος. ἔνιοι δὲ τὴν ἐκείνου
 βεβαιοῦν οἰόμενοι δόξαν, ὅτι δὴ πνεῦμα παχὺ καὶ καπνώδες
 ὑπὸ τοὺς σήραγγας τῆς γῆς περιειργόμενον τὰς τοιαύσδε ποιῆ-
 ται κινήσεις, προὔτιθεσαν ἐν τῷ λόγῳ τοῦτο δὴ τὸ ὑπὸ Ἀν-
 θεμίου πρότερον μεμηχανημένον. οὗτος γὰρ δὴ ὁ Ἀνθέμιος, C
 20πατρις μὲν αὐτῷ ὑπῆρχεν αἱ Τράλλεις ἢ πόλις, τέχνη δὲ τὰ
 τῶν μηχανοποιῶν εὐρήματα, οἳ δὴ τὴν γραμμικὴν θεωρίαν
 ἐπὶ τὴν ὕλην κατὰγοντες, μιμήματά τινα καὶ οἷον εἶδωλα τῶν
 ὄντων δημιουργοῦσι. γέγονε δὲ ἄριστος ἐν αὐτοῖς εἰς τὰ μά-

13. ὁ Παγειριεύς R. pro ὁ Σταγ. ὀρθότατον R. 15. δὲ R.,
 δὴ vulg. 19. Arithmesius Intrpr. 20. αὐτῷ add. ex R.

malum remitti ac cessare coepit, confestim plerique ad pristinos mores redierunt. Vocari autem possit talis animorum motus atque impetus non iustitia revera neque pietas, solida pariter atque efficax, qualis ex recta opinione et constantissimo studio in animis efformari solet, sed machinatio quaedam incomposita, et veluti nundinatio fallacissima, ad subterfugiendum ac propulsandum malum instituta. Bona itaque opera, ita demum necessitate cogente, degustamus, quamdiu me-
 tus premit.

6. Per id vero tempus variae rursus disceptationes de exhalationibus sunt habitae, frequensque erat Aristotelis in congressibus mentio; modo, tanquam rectissime de his disserisset, earumque causas intellexisset; modo, tanquam a vero aberrasset. Nonnulli vero ad sententiam Aristotelis confirmandam ac stabilendam, quod nimirum crassus et fumosus spiritus sub terrae concavitatibus conclusus eiusmodi motus efficeret, in medium attulerunt tale quippiam antea ab Anthemio ingeniose excogitatum atque effectum. Atqui Anthemio huic patria quidem fuit urbs Tralles, ars vero inventionem machinarum fabricatoribus usitatae, qui linearem speculationem ad materiam traducentes, imitationes quasdam et veluti simulacra rerum vere existentium fabricantur. Excellens vero hac in

- A. C. 557 λιστα καὶ εἰς ἄκρον ἤκων τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης, καθά-
 I. I. 31 που καὶ ἐν τοῖς καλουμένοις γραμματικοῖς ὁ ἀδελφὸς τούτου
 Μητροδόωρος. καὶ μακαρίσαιμι ἂν ἔγωγε αὐτῶν τὴν μητέρα,
 οὕτω ποικίλης παιδείας ἀνάπλεων γονὴν ἀποκνήσασαν. τούτω
 τε γὰρ τὸ ἄνδρε τέτοκε, καὶ Ὀλύμπιον, νόμων τε ἀσκήσει5
 καὶ ἀγῶνων δικαστικῶν ἐμπειρίᾳ προσεσχηκότα· καὶ πρὸς γε
 D Διόσκορον καὶ Ἀλέξανδρον, ἄμφω ἱατρικῆς δαημονεστάτα.
 τούτων δὲ Διόσκορος μὲν ἐν τῇ πατρίδι κατεβίω, τὰ ἐκ τῆς
 τέχνης μάλα εὐστόχως ἐπιδεικνύμενος ἔργα· ἄτερος δὲ ἐν τῇ
 πρὸς βύτιδι Ῥώμῃ κατήχησεν ἐντιμώτατα μετακεκλημένος. Ἀν-10
 θεμίον δὲ καὶ Μητροδόωρον τὸ κλέος ἀπανταχοῦ περιαζόμε-
 νον, καὶ εἰς αὐτὸν ἀφίεται τὸν βασιλέα. τοιγάροτι μετά-
 πεμπτοι ἐν Βυζαντίῳ παραγενόμενοι, καὶ αὐτοῦ τὸν λειπόμε-
 νον διανύσαντες βίον, μέγιστα ἐκάτερος τῆς ἰδίας ἀρετῆς
 γνωρίσματα παρεστήσατο· ὁ μὲν νέους πολλοὺς τῶν εὐπατρι-15
 P. 150 δῶν ἐκπαιδεύσας, καὶ τῆς παγκάλης ἐκείνης μεταδοὺς διδα-
 σκαλίας, ὡς καὶ πόθον ἅπασι τὸ μέρος ἐμβαλεῖν τῆς ἀμφὶ
 τοὺς λόγους ἐπιμελείας· ὁ δὲ θανμάσια ἤλικα δημιουργήματα
 κατὰ τε τὴν πόλιν καὶ ἄλλοθι πολλαχοῦ τεκτηνόμενος, ἄπερ
 οἶμαι, εἰ καὶ μηδὲν ὄτιοῦν περὶ αὐτῶν λέγοιτο, πλὴν ἀποζη-20
 σει οἱ ἐς ἀείμνηστον δόξαν ἔστ' ἂν ἐστήκοι καὶ σώζοιτο. ἀλλὰ
 γὰρ ὅτον ἔνεκα τοῦδε τοῦ ἀνδρὸς ἐπεμνήσθην, ἐκεῖνό μοι καὶ
 2. ἀδελφ. τούτ. R., ἀδελφ. ὁ τούτ. vulg. 3. et 11. Μετροδ. edd. 4.
 τούτω γὰρ R. 6. προσσχ. con. Cl. 10. ἐντιμώτατα R. 17. αὐτοῦ
 add. vulg. ante μέρος. 19. κατὰ om. R. in ord. et τε in mg.

arte fuit, et in mathematica scientia eximius, quemadmodum et in
 iis, qui Grammatici vocantur, frater ipsius Metrodorus. Et certe felici-
 cem iudicaverim ipsorum matrem, quae adeo varia eruditione refer-
 tam prolem ediderit. Duos enim hosce viros peperit, et Olympium,
 legum exercitatione et forensium controversiarum tractatione peri-
 tiaque clarum; praeterca Dioscorum et Alexandrum, utrumque medicae
 artis peritissimum. Atque ex his quidem Dioscorus in patria vixit,
 et praeclara edidit artis suae documenta; alter vero in veteri Roma
 habitavit, honorifice admodum evocatus. Anthemii autem et Metro-
 dori gloria ac fama cum longe lateque esset propagata, ad ipsum
 etiam Imperatorem pervenit. Quocirca Byzantium accersiti vene-
 runt, reliquamque vitam ibi transegerunt, maxima uterque virtutis
 propriae indicia sive specimina edentes; hic quidem multos iuvenes
 nobilem filios erudiens, et pulcherrimae illius disciplinae participes
 efficiens; adeo ut litterarum eloquentiaeque desiderium ac studium
 omnibus, quantum poterat, inieceret: alter vero summae admirationis
 fabricas cum in urbe, tum aliis quamplurimis in locis conficiebat; quae,
 arbitrator, etiamsi de iis nihil dicitur, per se ipsae sufficiunt ad per-
 petuum ei gloriam conciliandam, quamdiu steterint salvaeque fuerint.
 Ceterum, quam ob causam huius viri mentionem fecerim, id a me

δὴ αὐτίκα λελέξεται. ἀνὴρ τις ἐν Βυζαντίῳ Ζήνων ὄνομα, A. C. 557
 τῷ μὲν τῶν ῥητόρων καταλόγῳ ἀναγεγραμμένος, ἄλλως δὲ I. I. 31
 διαφανῆς καὶ βασιλεῖ γνωριμώτατος, κατέκει ἀγχοῦ πον τοῦ
 Ἀνθεμίου, ὡς δοκεῖν ἐκατέρῳ ἠνώσθαι τῷ οἴκῳ, καὶ ὑφ' ἐνὶ
 5τέροματι διαμετρεῖσθαι. προελθόντος δὲ χρόνου, ἔρις αὐτοῖς B
 ἐνέπεσε καὶ δυσκολία ἢ τοῦ διοπτεῦσθαι χάριν, τυχὸν οὐ
 πρότερον εἰθισμένον, ἢ νεωτέρας οἰκοδομίας πέρα τοῦ μετροῦ V. 105
 ἐς ὕψος ἀρθείσης καὶ τῷ φωτὶ λυμαιομένης, ἢ ἄλλον του
 πέρι, ὅποια πολλὰ τοῖς πλησιαίτατα προσοικοῦσι διωφιλονει-
 10κεῖσθαι ἀνάγκη.

ζ. Τότε δὴ οὖν ὁ Ἀνθέμιος ὑπὸ τοῦ ἐναντίου ἄτε δι-
 κηγόρου καταρτηροσυνόμενος, καὶ οὐχ οἷός τε ὢν τῇ δεινότητι
 τῶν ῥημάτων ἐκ τῶν ὁμοίων ἀντιφέρεσθαι, ὁ δὲ ἐκ τῆς οἰκείας
 αὐτὸν ἀντελύπησε τέχνης τρόπῳ τοιῷδε. δόμον τινὰ ὑπερῷ-
 15ον ὁ Ζήνων ἐκέκτητο, εὐρύν τε λίαν καὶ διαπρηπῆ καὶ περιεργό-
 τата πεποικιλμένον, ἐν ᾧ δὴ τὰ πολλὰ ἐμυρλοχωρεῖν εἰώ- C
 θει καὶ ἐστιᾶν τοὺς φιλιτάτους. τούτου δὲ τὰ πρὸς τῷ ἐδά-
 φει ἐνδιδαιτήματα τῆς Ἀνθεμίου ὄντα ἐτύγγανε μοίρας, ὡς
 τὸ μεταξὺ τέγος τῷ μὲν ἐς ὄροφην, τῷ δὲ ἐς βάσιν παρατετά-

1. λελέξεται R., λέξεται vulg. 4. τὸ οἴκῳ Lugd. i. m. (Cl.) et
 Intrp. utrisque iuncta esse domicilia, R. Lugd. corr. et eodd.
 τῷ οἴκῳ. 8. ἄλλου του R., ἄλλου τοῦ τινος vulg. 11. ἄτε
 δικηγόρου R. et Intrp. ut causas procurante, ἄτε δὴ κατηγόρου
 vulg. 12. καταρῥήτορ. vulg. 13. ὁ δὲ ἐκ R., ὁ δ' ἐκ vulg. 14.
 αὐτὸν om. R. 15. ἐκέκτητο R. διαπρηπὲς R. 19. τῷ —
 τῷ correxi, τὸ — τὸ R. et vulg.

et quidem statim dicitur. Erat Byzantii vir quidam nomine Zeno, rhetorum quidem catalogo adscriptus, clarus alioquin et Imperatori notissimus. Habitabat is iuxta Anthemium, ita ut viderentur utroque domicilio uniti, et uno eodemque termino esse circumscripti. Succedente vero tempore contentio quaedam et simultas inter eos incidit, sive prospectus causa, quod fortassis antea fieri non solebat, sive quod novum aedificium nimis alte elatum lumini officeret, aut alia aliqua de causa, prout multas inter eos, qui quam proxime habitant, controversias suboriri est necesse.

7. Tum itaque Anthemius ab adversario, utpote actore et accusatore, dicendo victus, cum non posset eloquentia gravitateque verborum paria cum ipso facere, ex ea, quam norat, arte hanc illi contra molestiam rependit. Domum quandam excelsam habebat Zeno, valde amplam et pulchram et curiose admodum exornatam, in qua et ipse frequenter versari solebat et amicissimos quosque convivii excipere. Huius vero inferiora habitacula solo proxima erant ex parte domus Anthemii, ita ut intermedium tectum, altera sui parte ad fastigium, altera ad basim protensum esset. Ibi itaque magnos lebetes aqua plenos per diversa domus spatia constituit, hos vero exterius fistulis

- A. C. 557 σθαι. ἐνταῦθα δὴ οὖν λέβητας μεγάλους ὕδατος ἐμπλήσας,
 I. 1. 31 διακριδὸν ἔσθησε πολλαχοῦ τοῦ δωματίου, αὐλοὺς δὲ αὐτοῖς
 ἔξωθεν σκυτίνους περιβαλὼν, κάτω μὲν εὐρυνομένους ὡς ἄ-
 पासαν τὴν στεφάνην περιβεβύσθαι ἐξῆς δὲ καθάπερ σάλπιγγα
 ὑποστελλομένους, καὶ ἐς τὸ ἀναλογοῦν τελευτῶντας, ἐπέηξε⁵
 ταῖς δοκοῖς καὶ ταῖς σανίσι τὰ ἀπολήγοντα, καὶ ἐς τὸ ἀκρι-
 D βὲς ἐνεπερόνησεν, ὡς καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς ἀπειλημένον ἀέρα
 ἀφετὸν μὲν ἔχειν τὴν ἄνω φορὰν, διὰ τῆς κενότητος ἀνιόντα
 καὶ γυμνῇ προσψαύειν τῇ ὄροφῃ κατὰ τὸ παρεῖκον καὶ τῇ
 βύρσῃ περιεχόμενον, ἥμιστα δὲ ἐς τὰ ἐκτὸς διαρῥεῖν καὶ¹⁰
 ὑπεκφέρεσθαι. ταῦτα δὴ οὖν ἐκ τοῦ ἀφανοῦς καταστησάμενος,
 πῦρ ἐνήκε σφοδρὸν ὑπὸ τοὺς τῶν λεβήτων πυθμένας, καὶ φλόγα
 ἐξῆψε μεγάλην· αὐτίκα δὲ τοῦ ὕδατος διαθερομένου καὶ ἀνα-
 καχλάζοντος, ἀτμός ἐπήρτο πολὺς καὶ ἀνρῥιπίζετο παχὺς τε
 καὶ πεπικνωμένος· οὐκ ἔχων δὲ ὄπη διαχυθεῖη, ἐπὶ τοὺς αὐ-¹⁵
 λοὺς ἀνέορπε, καὶ τῇ στενότητι πιεζόμενος, βιαιότερον ἀνε-
 P. 151 πέμπετο, ἕως τῇ στέγῃ προσπταίων ἐνδεδεγέστατα, ἐδόνησεν
 ἅπασαν καὶ διέσεισεν, ὅσον ὑποτρέμειν ἡρέμα καὶ διατετριγέ-
 ναι τὰ ξύλα. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Ζήωνα ἑταράττοντο καὶ ἐδεί-
 μαινον, καὶ ἀμφὶ τὴν λεωφόρον ἐξέπιπτον ποτνιώμενοι καὶ²⁰
 βοῶντες, καὶ τῷ δεινῷ καταπεπληγμένοι φοιτῶν τε ἐκεῖνος
 1. δὲ οὖν R. 6. τοῖς δόκοις R. 7. ἐνπερόνησεν R. 9.
 γυμ. . . R. 13. διαθερομένου R. Lugd. et ed. pr., διαθερομαι-
 νομένου Par., *subsiliante* Intpr. Is, puto, vertere sibi videbatur
 διαθορομένου, quod quidem nihili est. 14. παχὺς R.
 Lugd. in ord. et ed. pr., *ταχὺς* ex Lugd. mg. Par., *citus* Intpr.
 21. τε R., δὲ vulg.

coriaceis circumdedit, inferiori quidem sui parte latioribus, ut totum lebetum ambitum obstruerent; deinde instar tubae in angustio- rem formam redactas et in iustam proportionem desinentes trabibus et tabulis earum extremitates infixit, accurateque infibulavit, ita ut et aër iis fistulis conceptus, libero quidem in altum impetu ferretur, per earum cavitatem sursum tendens, et ad nudum tecti fastigium, quoad eius fieri poterat, etiam corio circumdatum pertingens, foras autem nequaquam diffunderet aut erumperet. His itaque ex occulto ita dispositis, validum ignem lebetum fundis subiecit, et ingentem flammam excitavit. Statim vero fervente atque exaestuante aqua, vapor multus excitatus et in altum sublatus est, rapidus pariter et densus: cumque non haberet, qua diffunderetur, in fistulas efferebatur, angustiaeque pressus, maiore vi sursum tendebat, donec in tectum assiduo impetu impingens, totum concussum commotumque fuit, adeo ut tigna sensim tremarent atque striderent. Qui vero Zenoni aderant, metu ac terrore corripiebantur, et in plateas sese proripiebant, obtestabundi et vociferantes, malique gravitate percussis. Ille vero in regiam se conferens, notos interrogabat, quid ipsis de terrae motu

ἐν τοῖς βασιλείοις, ἀνεπνύσθητο τῶν γνωρίμων, ὅπως αὐτοῖς τὰ Α. C. 557
 τοῦ σεισμοῦ κατεφάνη, καὶ μὴ τι σφᾶς ὄτηθησθαι τρόπῳ διεδη- I. 1. 31
 λήσατο. τῶν δὲ „εὐφήμει” λεγόντων, „ὦ τῶν” καὶ „ἀπαγε”,
 καὶ „μήποτε γένοιτο”, καὶ πρὸς γε νεμεσῶντων αὐτῶ ὡς δὴ
 5 τοιαῦτα φευκτὰ καὶ ἀπαίσια τερατενομένα, οὐκ εἶχεν ὁ, τι καὶ
 διανοηθεῖη. οὔτε γὰρ ἀπιστεῖν ἑαυτῶ οἷός τε ἦν ἐφ’ οἷς ἠπί- B
 στατο ἀρτίως γεγενημένοις, καὶ διαμάχεσθαι κατηδεῖτο ἐπι-
 πολὺ τοσοῦτοις ἀνδράσι καὶ οὕτω καταμεφρομένοις.

ἡ. Τούτῳ δὴ οὖν πολλῶ τῷ λόγῳ ἐχρῶντο οἱ τὰς ἀνα-
 10 θυμιάσεις καὶ τὰ λιγνυώδη πνεύματα γενέσιν τῶν σεισμῶν
 ἀποκαλοῦντες. „καὶ γὰρ ὁ μηχανοποιός” ἔφασαν „τὴν αἰτίαν
 διαγνοὺς ὄθεν τὴν γῆν κινεῖσθαι συμβαίνει, παραπλήσια ἔ-
 δρασε, καὶ τῇ τέχνῃ τὴν φύσιν ἀπεμιμήσατο.” καὶ ἔλεγον μὲν
 15 μὲν εἶναι δοκεῖ καὶ κομψότερόν πως ἐξευρημένα, οὐπω δὲ ἐν-
 αργῇ γνωρίσματα τῶν ὡς ἀληθῶς γιγνομένων. οὐ γὰρ ὅτι τὰ
 κυνίδια ταῦτα δῆπου τὰ Μελιταῖα ἐπὶ ταῖς στέγαις διέε- C
 ποντα, σείουσί τε αὐτὰς καὶ ἀνακινουῖσι, καὶ ταῦτα ἐπὶ βα-
 δίσματι κουφοτάτῳ, ἤδη πού ὅμοιον φήσειεν ἂν τις εἶναι τὸ
 20 χροῆμα, καὶ τούτῳ καθάπερ ἰκανῶ παραδείγματι χρεοῖτο.
 ἀλλ’ ἐκεῖνα μὲν παίγνια τῆς μηχανοποιίας, οὐ φαῦλα μὲντοι
 οὐδὲ ἀτερεπῆ νομιστέον, τῶν δὲ τῆς ὕλης ἀμαρτημάτων ἄλλα
 ἄττα, (εἶπερ ἄρα καὶ δεῖ,) ζητητέον τὰ αἴτια. ἐπεὶ οὐδὲ τοῦτο

2. διεδηλήσαντο R. 3. ὦ ταν R. 6. ἐφοίχη R. pro ἐφ’ οἷς.
 ἐπίστατο edd. 7. ἀρτίως καὶ γεγ. R. 16. ὡς ins. ex R.
 20. χρεοῖτο R. 23. δεῖ καὶ R.

visum esset, et num aliquo eos damno affecisset? Tum illis „bona
 verba, o amice” et „apage” et „absit” dicentibus, et praeterea suc-
 censentibus ipsi, adeo odiosa infaustaque prodigiose narranti, quid
 cogitaret ignorabat. Neque enim sibi ipse fidem derogare poterat de
 iis, quae recenter accidisse sciebat, et pudebat adversus tot viros
 diutius contendere, et quidem ita ipsum incusantes.

8. Hac itaque fere ratione utebantur, qui terrae motus ab exha-
 lationibus fumosisque spiritibus gigni censent. „Nam ille machinarum
 fabricator”, inquebant, „cognita causa, unde terrae motus gigni con-
 tingit, similia effecit, et arte naturam est imitatus”, et dixerunt qui-
 dem aliquid, non tantum tamen ac putarant. Mihi enim haec talia
 elegantia quidem esse videntur, sciteque adinventata, nequaquam vero
 evidentes eorum, quae vere fiunt, probationes. Neque enim quia ca-
 telli isti Melitenses per solaria incendentes ea et agitant et commovent,
 et quidem levissimo incessu, similem fere aliquis rem esse dixerit,
 atque hoc veluti idoneo documento utetur. Ceterum ludicrae illae
 machinationes nequaquam despicabiles aut inelegantes sunt censendae,
 defectuum vero terrae. aliae quaedam, (si modo etiam convenit,) quae-
 rendae sunt causae. Siquidem neque hoc solum Anthemius in Ze-

- A. C. 557 μόνον Ἀνθέμιος ἐπὶ Ζήνωνι ἐμηχανήσατο, ἀλλ' ἄρα ὄγε κα-
 I. I. 31¹ τήστραψέν γε αὐτοῦ καὶ κατεβρόντησε τὸ δωμάτιον. δίσκον
 D μὲν γὰρ τινα ἐσόπτρου δίκην ἐσκευασμένον, καὶ ἡρέμα ὑπο-
 κοιλαινόμενον ταῖς τοῦ ἡλίου ἀντερείδων ἀκτίσιν ἐνεπίμπλα
 τῆς αἴγλης· καὶ εἶτα μετὰ γων ἐφ' ἕτερα, πολλὴν ἀθρόον αὐ-5
 τῷ κατηκόντιζε λαμπηδόνα, ὡς ἀπάντων ἐφ' οὓς ἂν φέροιο
 ἀμβλύνεσθαι τὰς ὄψεις καὶ σκαρδαμύττειν· συντριψείς δέ
 V. 106 τινὰς καὶ ἀπιτυπίας σωμάτων ἐπινοῶν βαρυηχοτάτων, κτύ-
 πους ἀπετέλει σφοδρούς καὶ βροντώδεις, καὶ οἴους ἐκπλήξαι
 τὴν αἴσθησιν, ὡς ἐκείνον μόλις γοῦν διαγρόντα ὅθεν ἕκαστα 10
 γίνεται, προκαλινδεῖσθαι ἀναφανδὸν ἀμφὶ τὸ πόδε τοῦ βα-
 σιλέως, καὶ κατηγορεῖν τοῦ γείτονος, ὡς κακοῦ καὶ ἀδικωτά-
 του· ὥστε ἀμέλει καὶ χάριέν τι ὑπ' ὀργῆς ἐπεφθέγγετο. ποιη-
 τικὰ γὰρ παρῳδεὶ ῥημάτια καὶ ἀνεβόα ἐπὶ τῆς συγκλήτου
 βουλῆς ὥσπερ εἰρωνευόμενος, ὡς οὐχ οἶόν τε αὐτῷ μόνῳ 15
 γε ὄντι ἀνθρώπῳ κατὰ ταῦτόν ἅμα πρὸς τε Δία τὸν ἄστρο-
 P 152 πητὴν καὶ ἐρίγδουπον, καὶ πρὸς γε Ποσειδῶνα τὸν ἐννοσί-
 γαιον διαμάχεσθαι. καλὰ μὲν οὖν τῆσδε τῆς τέχνης καὶ αὐτὰ
 δήπου τὰ ἀθύρματα· οὐ μὴν ἀνάγκη τὴν φύσιν ἐπεσθαι τού-
 τοις καὶ ἐξισοῦσθαι. πλὴν ἀλλ' ἕκαστος μὲν ἐχέσθω καὶ τῶν 20
 δε περὶ ὁποίας ἂν καὶ βούλοιο γνώμης· ἐμοὶ δὲ ἐς τὸν πρό-
 τερον λόγον ἐπανιτέα.

4. ἀντερείδων add. ex R. et Intrp. solis oppositum radiis. 11.
 τὰ πόδε R. 17. Ποσειδῶνα om. R. et Intrp., qui vertit ine-
 rpte: et terram ipsam concutientem. ἐννοσίγαιον R., ἐνοσίγ.
 vulg. 21. ὁποίαν — γνώμην R.

nonem machinatus est, sed et fulgura et tonitrua in domum torsit. Discum enim in speculi speciem comparatum modiceque excavatum radiisque solis oppositum splendore implebat; ac deinde aliorum transferens, ingentem confestim in domum eiaculabatur splendorem, adeo ut omnium, in quos ferebatur, obtutum perstringeret atque obtunderet. Corporum etiam quorundam, quae valde essent sonora, collisiones complosionesque excogitans, immanes quosdam et tonitruo similes fragores edebat percullendo sensui aptos; adeo ut Zeno, cum aegre tandem intellexisset, unde singula fierent, palam ad pedes Imperatoris provolutus, vicinum accusarit ut improbum et sceleratum: adeo ut et gratiosum quoddam atque elegans dictum ira ipsi excuserit. Poëticis enim quibusdam verbis alludens coram senatu proclamabat, veluti per ironiam et cavillum: se, homo cum esset, non posse adversus utrumque pariter, Iovem fulminatorem et gravitonantem, et adversus Neptunum terrae concussorem pugnare. Pulchra quidem igitur sunt huiusce artis effecta, quantumvis ludicra; necesse tamen non est, naturam haec sequi iisque exaequari. Ceterum de his rebus quam quisque voluerit sententiam teneat; mihi vero ad priorem narrationem est redeundum.

θ. Ἐκείνου μὲν γὰρ τοῦ χειμῶνος ἐν τοῖσδε ἡ πόλις A. C. 557
 ἐτύγχανεν οὕσα, καὶ ἅπασιν ἐπὶ πλείστας ἡμέρας σείεσθαι πως I. I. 31
 ἐδόκει τὸ ἔδαφος, καὶ ταῦτα ἀτρεμοῦν ἤδη καὶ πεπαιμένον.
 ἔναυλον γὰρ ταῖς ψυχαῖς ὑπῆρχε τὸ πάθος, καὶ ὑποψία ἐν-
 δέκετο ὑποθολοῦσα τὸ λογιζόμενον. ὁ δὲ βασιλεὺς πολλὰ τῶν
 εἰκοδομημάτων τὰ μὲν σαθρὰ καὶ ἀσθενῆ γεγενημένα, ἔνια B
 δὲ ἤδη καὶ καταπεπτακῶτα, ἐπανορθοῦν ἐπειράτο. ἐπεφρόν-
 τιστο δὲ οἱ ἐς τὰ μάλιστα ὁ μέγιστος τοῦ Θεοῦ νεῶς· τοῦ-
 τον δὲ πρότερον ἐμπρησθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου, σφόδρα περι-
 ροφανῆ καὶ θανυάσιον ἤλικον ἐκ βάρων αὐτῶν καὶ κρηπίδων
 ἀνεδομήσατο, μεγέθους τε ὑπερβολῆ καὶ σχήματος εὐπρεπείᾳ
 καὶ ποικιλίᾳ μετάλλων ἐπικοσμήσας· ἤρρεψε δὲ αὐτὸν ἐκ πλίν-
 θου ὀπτῆς καὶ τιτάνου, πολλαχοῦ καὶ σιδήρῳ συνδήσας, ξύ-
 λοις τε ἤκιστα χρησάμενος, ὡς ἂν μηκέτι εὐκολώτατα πυρ-
 ρυπολοῖτο. Ἀνθέμιος δὲ ἦν οὗτος ἐκεῖνος, οὗ δὴ ἀρτίως ἐπε-
 μνήσθη, ὃ ἕκαστα μηχανησάμενος καὶ δημιουργήσας. τότε
 δὲ αὐτὸν ὑπὸ τοῦ κλόνου τὸ μεσαιτάτον μέρος τῆς ὀροφῆς
 καὶ ἅπαντα ὑπερβάλλον ἀποβεβληκῶτα, ἐπεσκεύασέ τε αὐθις C
 ὁ βασιλεὺς βεβαιότερον, καὶ ἐπὶ μείζον ὕψος ἔξῆρε· καίτοι
 20 Ἀνθέμιος μὲν ἐκπλείστου ἐτεθνήκει, Ἰσίδωρος δὲ ὁ νέος καὶ
 οἱ ἄλλοι μηχανοποιοὶ τὸ πρότερον ἐν ἑαυτοῖς ἀναθεωρήσαν-
 τες σχῆμα, καὶ τῷ σωζομένῃ τὸ πεπονηθὸς ὀποῖόν τε ἦν καὶ

7. ἤδη καὶ R., καὶ ἤδη vulg. ἐπέων φρόντιστο R. pro ἐπεφρ.
 14. μηκέτι R. et Intrpr. ne de cetero etc., μὴ vulg.

9. Per hanc enim hiemem hisce malis civitas premebatur, inco-
 lisque omnibus per multos dies concuti adhuc pavimentum videbatur,
 tametsi quietum iam sedatumque esset. Insederat enim hominum
 animis hoc malum, et suspicio in eis radices egerat, ratiocinationi
 tenebras offundens. Imperator vero multa aedificia, quae partim vitium
 fecerant, partim iam corruerant, instaurare adnitebatur. Praecipuae
 autem curae ipsi erat augustissimum illud Dei templum. Hoc vero
 antea a plebe succensum, valde conspicuum atque admirandum ab ipsis
 fundamentis iterato extruxerat, magnitudinisque excellentia et
 formae decore et varietate metallorum ornatus reddens; cinxit vero
 id ipsum ex latere cocto et calce, quae passim ferro inter se colliga-
 rat, lignis nequaquam usus, ne facillime conflagraret. Anthemius
 vero hic ipse erat, cuius paulo ante mentionem feci, qui singula et
 artificiose excogitabat et extruxerat. Tum vero mediam maxime
 ipsius tecti partem collapsam, quaeque altitudine omnia, quae corruer-
 rant superabat, Imperator firmiorem reddidit, et in maiorem altitu-
 dinem sustulit. Atque Anthemius quidem iam dudum obierat. Isi-
 dorus autem iunior alique fabricarum structores priorem in semetipsis
 formam contemplantis, et ex eo, quod integrum manserat, id quod
 affectum erat quale esset, quidque vitii habuisset cognoscentes,

A. C. 557 ἔς δ', τι δῆπου ἡμάρτητο ἐπιφρασάμενοι, τὴν μὲν ἴσην τε
 I. 1. 31 καὶ ἑσπερίαν ἀψίδα οὕτω μένειν κατὰ χώραν ἐφῆκαν τῆς
 δὲ ἀρκτήας τε καὶ νοτίας τὴν ἐπὶ τοῦ κυρτώματος οἰκοδομίαν
 πρὸς τὰ ἔνδον παρατείναντες, καὶ εὐρυτέραν ἡρέμα ποιησά-
 μενοι ὡς μᾶλλον ἀρμοδιώτατα ταῖς ἄλλαις συννευκέναι, καὶ
 D ὁμολογεῖν τὴν ἰσοπλευρον ἀρμονίαν, περιστεῖλαι ταύτῃ δεδύ-
 νηται τὴν τοῦ κενώματος ἀμετρίαν, καὶ ὑποκλέψαι βραχὺ τι
 τῆς ἐκτάσεως μέρος, ὅποσον ἑτερόμηκες ἀπετελεῖτο σχῆμα,
 οὕτω τε ἐπ' αὐτῶν ἤδρασαν πάλιν τὸν ἐν μέσῳ ὑπερανέχοντα,
 εἴτε κύκλον, εἴτε ἡμισφαίριον, εἴτε ὀψωδηοῦν ὀνόματι παρ' 10
 αὐτοῖς ἐπικεκλημένον. καὶ γέγονεν ἐντεῦθεν εἰκότως ἰθύτερος
 μὲν καὶ εὐεπίστροφος, καὶ πανταχόθεν τῇ γοαμμῇ ἐξισιάζων,
 στενωτέρος δὲ καὶ ὀξυτενῆς, καὶ οἶος οὐχ οὕτω λίαν ἐκπλήτ-
 τειν τοὺς θεωμένους ὡς πάλαι, πολλῶν δὲ ὅμως πλέον ἐν τῷ
 ἀσφαλεῖ βεβηκέναι. ὧν μὲν οὖν ἔδει ἐν ξυγγραφῇ τοῦ νεώ 15
 P. 153 πέρι ἐπιμνησθῆναι, καὶ ἐφ' ἧ τῷ λόγῳ φορὰ ἔκετο ἀκο-
 λούθως περιαιγομένη, ταῦτα ἔμοιγε ἀποχρώντως ἐκδεδιήγη-
 ται. ἐγκωμιάζειν γὰρ ἕκαστα τῶν τοῦδε θαυμάτων καὶ ἐπιδει-
 κνῆειν τῷ λόγῳ, περιττὸν ἂν εἴη καὶ οὐ τοῦ παρόντος ἴδιον ἔρ-
 γον. εἰ δέ τις ἐθέλοι πόρρω πον τυχὸν τῆς πόλεως ἀπρῆκισμέ- 20
 νος ἔπειτα γινώσκειν σαφῶς ἅπαντα, καθάπερ παρῶν καὶ
 θεώμενος, ἀναλεγέσθω τὰ Παύλῳ τοῦ Κύρου τοῦ Φλώρου

9. αὐτῶν R. et Intpr. his — aedificatis desuper, αὐτῶν vulg. ἡ-
 δρασαν emend. Cl., ἤδρασαν R. et vulg. 10. ὀψωδηοῦν τῷ R.
 13. στενωτέρος R. et vulg. δὲ om. R. 19. περισσομένη R.
 22. τοῦ ante Κύρου add. ex R. Φλώρου R., Φόρου Lugd. et
 ed. pr.

fornicem orientalem et occidentalem suo ut erat loco reliquerunt, septentrionali vero et australi, quae super curvaturam erat structuram, introrsum porrigentes, pauloque latiorefficientes, ut quam aptissime cum aliis quadraret, aequilateramque compagem prae se ferret, eaque ratione vacuitatis nimietatem coarctare possent, et exiguam aliquam extensionis partem detrudere, in quantum diversae longitudinis figura efficeretur. Atque ita desuper firmarunt, qui in medio est positus, sive orbem, sive hemisphaerium, sive alio quocumque nomine ab ipsis appellatur. Factusque inde est verisimiliter directior quidem facileque versatilis, omnique ex parte ad amissum quadrans; angustior vero et in acutum tendens, quique non ita valde percellat spectatores, ut olim, multo vero tutius obfirmatus. Quorum itaque oportebat in historia de templo meminisse, et ad quae ipsa narrationis series consectanae circumacta pervenerit, ea mihi abunde satis sunt explicata. Laudare enim singula, quae in eo sunt admiranda, et oratione persequi, supervacuum fuerit, neque huius operis proprium. Si quis autem voluerit procul fortassis ab urbe degens aperte cognoscere omnia, veluti praesens et spectans, perlegat quae Paulus Cysi

ἐν ἑξαμέτροις πεπονημένα, ὃς δὴ ταπρῶτα τελῶν ἐν τοῖς A. C. 557
 ἀμφὶ τὸν βασιλέα σιγῆς ἐπιστάταις, γένους τε κοσμούμενος I. I. 31
 δόξη καὶ πλοῦτον ἄφθονον ἐκ προγόνων διαδεξάμενος, ὅμως V. 107
 παιδεία γε αὐτῆ καὶ λόγων ἄσκησις διεσπούδαστο· καὶ ἐπὶ
 5 τοῖσδε μᾶλλον ἠΰχει καὶ ἐσεμνύνετο. καὶ τοίνυν πεποιήται· οἱ
 καὶ ἄλλα ὡς πλεῖστα ποιήματα μνήμης τε ἄξια καὶ ἐπαῖνον, B
 δοκεῖ δέ μοι τὰ ἐπὶ τῷ νεῷ εἰρημένα μείζονός τε πόνου
 καὶ ἐπιστήμης ἀνάπλευα καθεστάναι, ὅσῳ καὶ ἡ ὑπόθεσις θαν-
 μασιωτέρα. εὐρήσεις γὰρ ἂν ἐν αὐτοῖς τὴν ὅλην τῆς θέσεως
 10 εὐδοκμίαν, καὶ τὰς τῶν μετάλλων φύσεις λεπτότατα κατέξη-
 τασμένας, τῶν τε προτεμενισμάτων τὸ εὐπρεπὲς ἅμα καὶ ἀναγ-
 καῖον, μεγέθη τε καὶ ὑψώματα, καὶ ὅσα ἰσθύγραμματα σχή-
 ματα καὶ ὅσα κνκλικὰ, καὶ ὅσα ἐκκρεμῆ καὶ προτεταμένα.
 γνοιῆς δὲ ἂν ἐκ τῶν ἐπῶν καὶ ὅπως ἀργύρῳ τε καὶ χρυσῷ
 15 τὸ ἱερώτερον χωρίον καὶ τοῖς ἀπορρήτοις ἀποκεκριμένον, πο-
 λυτελέστατα καταπεποίκιλται, καὶ εἴ τι ἄλλο πρόσεστι μέγα ἢ
 ἐλάχιστον γνώρισμα, οὐ μείον ἢ οἱ θάμα ἐν αὐτῷ περιπάτους C
 ποιούμενοι καὶ ἅπαντα διασκοποῦντες. ἀλλὰ γὰρ ἡδε μὲν ἡ
 δευτέρα τοῦ νεῷ ἐπισκευὴ καὶ ἀνόρθωσις ὀλίγῳ ὕστερον
 20 χρόνῳ ἀπεύραστο καὶ ξυνετελέσθη.

ἰ. Ἐκείνου δὲ τοῦ ἔτους ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ ἡ λοιμώ- A. C. 558
 δης νόσος αὐθις τῆ πόλει ἐνέπεσε, καὶ μυρία διέφθειρε πλή- I. I. 32

1. τοῖς ἀμφὶ R., τοῖς τῆς ἀμφὶ vulg. 4. παιδίε R. 7. δέ
 μοι R., μοι δὲ vulg.

Flori filius hexametris versibus conscripsit, qui quidem primicerius
 existens regionum silentiariorum, et generis gloria clarus, amplissimas-
 que a maioribus suis opes adeptus, doctrinae tamen eloquentiaeque
 magnam operam impenderat, quibus et magis gloriabatur et decora-
 batur. Scripsit itaque etiam alia quamplurima poemata memoratu
 digna et laude. Videntur autem mihi quae de templo scripsit, tanto
 maiore et labore et scientia referta, quanto et argumentum ipsum
 est admirabilius. Comperies enim in iis universum situs concin-
 naeque dispositionis ordinem et metallorum naturas subtilissime ex-
 ploratas; vestibulorum etiam templi elegantiam pariter et utilitatem,
 magnitudines quoque et altitudines, quotquot etiam sunt figurae in
 altum directae, et quotquot orbiculares, quotquot etiam pensiles et
 protensae. Cognoveris quoque e carminibus, quo pacto argento pari-
 ter atque auro sacratior locus et mysteriis separatim destinatus sum-
 ptuosissime sit exornatus, et si quod est aliud magnum aut mini-
 mum ornamentum, nihilo minus, quam qui crebro in eo obambulant
 omniaque insperant. Atqui secunda haec templi refectio atque in-
 stauratio brevi post tempore instituta perfectaque est.

10. Eodem vero anno statim incunte vere pestilentia iterum
 urbem invasit, et infinitam multitudinem sustulit; quae quidem non-

- A. C. 558 Θη, λήξασα μὲν ἐς τὸ πάντελές οὐδ' ὀπώστιοῦν, ἐξ οὗ δὴ
 I. I. 32 τὴν ἀρχὴν, φημί δὴ κατὰ τὸ πέμπτον ἔτος τῆς Ἰουστινιανοῦ
 βασιλείας, ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς εἰσῆρξῆσεν οἰκουμένη. μεταβᾶσα
 δὲ πολλάκις μεταξὺ ἄλλοτε ἄλλοθι, καὶ τόπον ἐκ τόπου λυ-
 D. μιμημένη, καὶ ταύτῃ τοῖς λειπομένοις ἀνακωχῆς τινος μετα-5
 δοῦσα, τότε δὴ οὖν πάλιν ἐς τὸ Βυζάντιον ἐπανῆκεν, ὥσπερ,
 οἶμαι, τὸ πρότερον ἐξηπατημένη, καὶ θᾶπτον δῆπου τοῦ
 δέοντος ἐνθένδε ἀπαλλαγείσα. ἔθνησκον τοιγαροῦν πολλοὶ ἐξ-
 απιναίως καθάπερ ἀποπληξία ἰσχυρᾷ κάτοχοι γεγεννημένοι· οἱ
 δὲ γε πλεῖστον διαρκοῦντες μύλις πεμπταῖοι ἀπόλλυντο. ἡ 10
 δὲ τῆς νόσον ἰδέα παραπλησία τῇ πρεσβυτέρῃ ἐτύγχανεν οὖσα.
 πυρετοὶ γὰρ ἐπὶ βουβῶσιν ἀνήπτοντο συνεχεῖς καὶ οὐκ ἐφή-
 μεροὶ, οὐδὲ μετρίως γοῦν ὑποχαλῶντες, μόνῃ δὲ τῇ τελευτῇ
 τοῦ ἀλόντος ἀποπαύομενοι. ἔτιοι δὲ μῆτε θέρμης ἠγῆσαμένης,
 μῆτε ἄλλου ἀλγῆματος, ἀλλὰ δρωῶντες ἔτι τὰ εἰδιωμένα, οἱ-15
 P. 154 κοὶ τε καὶ ἀνὰ τὰς λεωφόρους οὕτω παρασχὸν κατέπιπτον,
 καὶ ἀθρόον ἄπνοι ἐγίνοντο, ὥσπερ τὸν θάνατον σχεδιάσαν-
 τες· καὶ ἅπασα μὲν ἡλικία χύδην ἐφθείρετο, μάλιστα δὲ τὸ
 ἀκμάζον τε καὶ ἠβίασκον, καὶ ἐν τούτῃ πλέον οἱ ἄρῶνες· τὸ
 γὰρ δὴ θῆλυ οὐ μάλ' ὅμοια ἔπασχε. τὰ μὲν οὖν παλαιάτατα 20
 τῶν Αἰγυπτίων λόγια, καὶ οἱ παρὰ Πέρσαις ἔτι τῆς τῶν με-
 τεώρων κινήσεως δαημονέστατοι, χρόνων τινῶν περιόδους ἐν

1. δὴ om. R. 6. πάλιν ἐς τ. B. R., ἐς τ. B. πάλ. vulg.
 8. πολλοὶ add. ex R. et. Intpr. *quam multi*, 9. ἰσχυρᾷ —
 παραπλησία om. R. 13. τελευτῇ excidit in Par.

quam penitus cessarat, ex quo primum, circa quintum, inquam, imperii Iustiniani annum, in nostrum orbem irrepserat; frequenter vero alio atque alio se transferens, et locum e loco infestans, atque ita reliquis veluti inducias quasdam concedens, tum rursus Byzantium rediit, veluti antea, uti crediderim, decepta, quaeque citius, quam oportebat, inde migrasset. Mortui itaque sunt repente veluti gravi quadam apoplexia correpti. Qui vero plurimum vim morbi sustinebant, ultra quintum diem non supervivebant. Morbi autem species veteri erat persimilis. Febres enim cum bubonibus accendebantur continuatae, et non quotidianae, neque vel modicum remittentes, sed solo eius, quem corripuerant, interitu cessantes. Nonnulli vero neque aestu febrili, neque alio dolore praecedente, sed quae consueverant agentes et domi et in plateis, ita cogente necessitate corruebant, repente exanimis facti, veluti ex temporaria morte accersita. Cuiusvis itaque aetatis homines promiscue iuteribant, praecipue vero iuvenes ac puberes, atque ex his potissimum mares: feminae enim non perinde hisce malis erant obnoxiae. Vetustissima itaque Aegyptiorum oracula, et qui apud Persas coelestium motuum

τῆ ἀπειρῶ αἰῶνι συμφέρεσθαι λέγουσι νῦν μὲν ἀγαθὰς καὶ A. C. 558
 εὐδαίμονας, νῦν δὲ μοχθηρὰς καὶ ἀποφράδας, εἶναι τε τὴν I. I. 32
 παροῦσαν περιφορὰν ἐκ τῶν κακίστων ἐκείνων καὶ ὑπαισίων
 ἐντεῦθεν τοιγαροῦν πολέμους τε ἀπανταχοῦ ξυνίστασθαι καὶ B
 5στάσεις ταῖς πόλεσι, καὶ τὰ λοιμώδη πάθη μόνιμά τε εἶναι
 καὶ συνημμένα. ἕτεροι δὲ ὄργην τοῦ κρείττονος αἰτίαν εἶναι
 φασὶ τῆς φθορᾶς, μειοῦσαν ἀξίως τὰ τοῦ ἀνθρωπέου γέ-
 νους ἀδικήματα, καὶ τὸ πλῆθος ὑποτεμνομένην. ἐμοὶ δὲ διαι-
 τῶν ἑκατέρω δόξῃ καὶ ἀποφαίνεσθαι τὴν ἀλθροειστάτην οὐκ
 10ἐχειρητέα, τυχὸν μὲν οὐδὲ ἐπισταμένω, τυχὸν δὲ, εἰ καὶ εἰ-
 δεῖν, ἀλλ' οὐκ ἀναγκαῖον τοῦτό γε εἶναι δοκοῦν, οὐδὲ τῷ
 παρόντι λόγῳ προσῆκον· μόνου γὰρ μοι τοῦ συμβεβηκότος εἶ
 καὶ διὰ βραχέων ἐπιμνησθέντι, ὃ τῆς ἱστορίας ἐκτεθεράπευ-
 ται νόμος.

15 *ια*. Τούτων δὲ οὕτω ξυνεχθέντων, ἐπεγένετο καὶ ἄλλα
 ἄττα τῆ πόλει κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ, ταραχῆς τε καὶ θορύ- C
 βου ἀνάμεστα, καὶ οὐχ ἦσσαν τῶν εἰρημένων ἀνιαρότατα.
 ὅποια δὲ ταῦτά ἐστιν, αὐτίκα ἐρωῶ, βραχὺ τι πρότερον διεξ-
 ελθὼν τῶν ἀρχαιοτέρων. οἱ Οὐννοὶ τὸ γένος, τὸ μὲν παλαιὸν
 20κατώκουν τῆς Μαιώτιδος λίμνης τὰ πρὸς ἀπηλιώτην ἄνεμον,
 καὶ ἦσαν τοῦ Τανάϊδος ποταμοῦ ἀρκικώτεροι, καθάπερ καὶ V. 108
 τὰ ἄλλα βάρβαρα ἔθνη, ὅποσα ἐντὸς Ἰμαίου ὄρους ἀνὰ τὴν
 1. ἀγαθὰς R., ἀγαθοὺς vulg. 2. μοχθηρὰς R., μοχθηροὺς
 vulg. 10. εἰ om. R. 11. οὐκ superscriptum in R. a rec.
 m. 17. ἀνιαρότατα R. 22. Ἰμαίου R.

sunt peritissimi, temporum quorundam revolutiones in infinito aevo simul ferri asserunt, modo quidem bonas ac felices, modo autem pravas et infaustas: esse vero praesentem revolutionem ex pessimis illis atque infaustis. Hinc ergo et bella passim et seditiones urbibus oriri atque invalescere, et pestilentes morbos per multum tempus durare atque adhaerescere. Alii vero interitus causam ad divinam iram referunt, quae humani generis peccata puniat, multitudinemque succidat. Me vero de utraque opinione iudicare veriolemque decernere nihil attinet, vel quod nesciam fortasse, ἢvel, etiamsi forte sciam, parum tamen necessarium id censeam, neque praesenti tractationi consentaneum. Si enim breviter quae acciderunt commemoravi, historiae legi satisfeci.

11. Haec vero cum ita accidissent, alia etiam quaedam per id tempus in urbe evenerunt tumultus ac perturbationis plena, neque minus, quam quae diximus, acerba. Qualia autem haec fuerint, statim dicam, si prius breviter vetustiora quaedam commemoravero. Hunnorum gens olim quidem habitavit circa eam Maeotidis paludis partem, quae subsolanum ventum versus spectat, erantque Tanai flumine magis septentrionales; quemadmodum et aliae barbarae nationes, quotquot intra Imaum montem in Asia consederunt. Hi vero omnes

A. C. 558 Ἀσίαν ἐτύγγαλον ἰδρυμένα. οὗτοι δὲ ἅπαντες κοινῇ μὲν Σκύ-
 L I. 32 θαι καὶ Οὐννοὶ ἐπωνομάζοντο· ἰδίᾳ δὲ κατὰ γένη, τὸ μὲν τι
 αὐτῶν Κοτρίγουροι, τὸ δὲ Οὐτίγουροι, ἄλλοι δὲ Οὐλτίζουροι,
 D καὶ ἄλλοι Βουρούγουνδοι· καὶ ἄλλοι ὡς ἂν αὐτοῖς πατριὸν τε
 ἦν καὶ εἰθισμένον. γενεαῖς δὲ πολλαῖς ὕστερον διέβησαν ἐς τὴν⁵
 Εὐρώπην, εἴτε ὡς ἀληθῶς ἐλάφον τινὸς κατὰ τοῦτο δὴ τὸ
 θρυλλούμενον ταπρῶτα ἠγῆσαιμένης, εἴτε καὶ ἄλλοιᾳ χρῆσά-
 μνοι τύχη, καὶ τὴν ἐκροὴν τῆς λίμνης τὴν ἐς τὸν Εὐξείνου
 Πόντον φερομένην, ἄπορον τέως δοκοῦσαν, τότε δὴ ὀιφθῶν
 τρόπῳ διαπεραιωθέντες, ἀλώμενοι δὲ ὅμως ἀνὰ τὴν ὀθνεΐαν,¹⁰
 πλεῖστα ὅσα τὸ ἰθαγενὲς ἐλυμήναντο, ἀπροσδόκητα προσπε-
 σόντες, ὡς καὶ, τοὺς προτέρους οἰκήτορας ἀπελάσαντες, αὐτοὶ
 τὴν ἐκείνων κατέχειν. ἤμελλον δὲ ἄρα οὐκ ἐπὶ μακρότατον
 διαμένειν, ἀλλὰ πρόρρηξι τοῦ λεγόμενον ἀπολεῖσθαι. αὐτίκα
 P. 155 γοῦν Οὐλτίζουροὶ τε καὶ Βουρούγουνδοι μέχρι μὲν Λέοντος¹⁵
 τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῶν ἐν τῷ τότε Ῥωμαίων γνώριμοί τε
 ὑπῆρχον καὶ ἀλκιμοὶ εἶναι ἐδόκουν· ἡμεῖς δὲ οἱ νῦν οὔτε ἴσμεν
 αὐτοὺς, οὔτε, οἶμαι, εἰσόμεθα, τυχὸν μὲν διαφθαρέντας, τυχὸν
 δὲ ὡς πορῶτάτω μεταναστάντας. ἐκείνου γε μὴν τοῦ ἔτους,
 ἐν ᾧ δὴ ἔφην τὴν λοιμώδη νόσον τῇ πόλει ἐνσκήψαι, τὰ λοιπὰ²⁰
 τῶν Οὐννων γένη ἐσώζετο, καὶ ἦσαν ἔτι ὀνομαστότατα. κα-

3. Κοτρίγουροι et Οὐτίγουροι R., Κοτρίγουροι et Οὐτίγουροι
 vulg. 8. τῆς om. R. 9. οὐν ins. R, post δὴ, fort. οὐν ὀιφθῶν.
 15. Οὐλτίζουροι R. et vulg., Ulizuri Intpr. 18. οἶμαι add.
 ex R. διαφθαρέντες et μεταναστάντες R. 21. ἐσώζε-
 το R., ἐσώζοντο vulg.

communiter quidem Scythae et Hunni vocabantur; privatim autem secundum nationes, nonnulli eorum Cotriguri, alii Utiguri, alii vero Ultizuri, alii etiam Burugundi dicebantur, alii aliter ex patria cuique atque usitata appellatione nominabantur. Multis autem postea seculis transierunt in Europam; sive revera a cervo quodam, ut fama percerebit, primum ducti, sive alia quapiam fortuna usi, et Mocotidem paludem, qua parte in Euxinum pontum fertur, cum antea traiici nequaquam posse crederetur, tunc certe quocumque tandem modo traiicientes, et per aliena vagantes, innumeris damnis indigenas affecerunt, inopinato eos adorti; adeo ut, prioribus habitatoribus cicetis, ipsi illorum ditionem occuparint, in qua tamen non videbantur diutissime commoraturi, sed stirpitus, quod aiunt, perituri. Tunc itaque Ultizuri et Burugundi usque ad Leonem Imperatorem et qui per id tempus erant Romanos, celebres exstiterent, fortesque sunt habiti: nos vero, qui hac aetate vivimus, neque eos novimus, neque noscimus, quod vel deleti fortasse sint, vel quam remotissime hinc sedes suas traustulerint. Illo utique anno, quo pestilentia urbem invasit, reliquae Hunnorum gentes salva adhuc et maximi erant nominis. Cum itaque descendissent Hunni in loca ad austrum vergentia, non pro-

τιόντες δὲ ὅμως οἱ Οὐννοὶ ἐς τὰ πρὸς νότον ἄνεμον, οὗ πρὸς Ἀ. C. 558
 ῥω τῆς ὄχθης τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ ἠλίχοντο, ἠνίκα ἦν αὐ- I. 1. 32
 τοῖς βουλομένοις. τότε δὴ οὖν τοῦ χειμῶνος ἐπιλαβομένου, τὰ
 μὲν ρεῖθρα τοῦδε τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὸ εἰωθὸς ὑπὸ τοῦ κρύους
 5 ἐπέγνωντο ἐς βάθος, καὶ ἦσαν ἤδη σκληρὰ καὶ βάσιμα καὶ ἰπ-
 πήλατα. Ζαβεργὰν δὲ ὁ τῶν Κοτριγούρων Οὐννων ἡγεμῶν B
 σὺν πλείστοις ὅσοις ἰππόταις ἐπιδρομῶν καθάπερ χέρσον τὰς
 δίκας, ἐς τὴν Ῥωμαίων επικράτειαν εὐκολώτατα διαβαίνει
 ἔρημά τε εὐρῶν τὰ ἐκείνη χωρία, καὶ μηδενὸς αὐτῷ κωλύ-
 10 ματος γιγνομένου ἀνὰ τὰ πρόσω πορευομένη, αὐτίκα ἔγε Μν-
 σίαν τε καὶ Σκυθίαν παραμειψάμενος, τῇ Θράκῃ προσέβαλεν.
 ἐνταῦθα δὲ διελὼν τὸν οἰκεῖον στρατὸν, ἀπόμοιραν μὲν τινα
 ἔστειλεν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, καταδραμονμένους τὰ ἀφύλακτα τῶν
 τῆδε χωρίων καὶ λεηλατήσοντας· ἑτέρους δὲ ἐς τὴν Χερσόνη-
 15 σον τὴν Θρακίαν.

ιβ. Τῆσδε δὲ τῆς Χερσόνησον τὰ μὲν πρὸς ἀνίσχοντα
 ἥλιον νένευκότα καὶ εὐρόνοτον ἄνεμον, καὶ μέχρι τοῦ με- C
 σημβρινοῦ κέντρον τῷ Ἑλλησπόντῳ παρατείνεται. περιῤῥεῖ
 γὰρ σχεδὸν τι ἅπασαν, καὶ ταῖς καμπαῖς τῶν ἡϊόνων συμ-
 20 περιάγεται βραχεῖ τινι μέρει τῆς ἡπείρου, καὶ μόνοις τεσ-
 σαράκοντά που σταδίους εἰσγόμενος τοῦ νῆσον αὐτὴν ἀπερ-
 γάσασθαι. ἐν τούτῳ δὲ τῷ ἰσθμῷ τεῖχος ἑκταδὸν ἴδρυνται

4. τοῦδε add. ex R. et Intrpr. *huius fluminis*. 6. Ζαβεργὰν R. in
 mg. et Intrpr., Ζαβεργὰν R. in ord., Ζαμεργὰν vulg. 11. προσ-
 ἐβαλλεν R. 14. Pro χωρίων R. in mg. *πεδίον*. 15. *Τρακίαν*
 sph. Par. 16. τῆς del. R. 2. m.

cul a ripa Istri fluminis ex animi sui sententia considerunt. Tum
 itaque vigente hieme fluvius ex more vi frigoris congelatus, ad imum
 usque vadum ita obduruerat, ut et pedestribus et equestribus copiis
 transiri posset. Zabergan vero Hunnorum, qui Cotriguri dicuntur,
 dux, cum ingentem equitatum per flumen perinde atque per conti-
 nentem traduxisset, facillime in Romanum imperium pervenit, cum-
 que passim vacua ab habitatoribus loca invenisset, nihilque ipsi
 impedimento esset, quominus ad ulteriora progrediretur, statim
 Mysiam et Scythiam transgressus, in Thraciam irrupit. Ibi vero
 diviso exercitu, alteram eius partem in Graeciam misit, qui loca
 omnia nullis praesidiis munita percurreret atque vastaret: alteram
 vero exercitus partem in Chersonesum Thracicam misit.

12. Huius autem Chersonesi quae ad orientem solem et eu-
 ronotum ventum vergunt, et ad meridianum usque punctum circa
 Hellespontum porrigitur; circumfluit enim totam propemodum, et
 flexibus littorum una circumagitur, exigua quadam continentis por-
 tione, hoc est solis quadraginta stadiis, exclusus, quominus insu-
 lam faciat. In hac vero isthmi angustia murus in longum continue

A. C. 558 ξυνεχὲς ἔφ' ἑκατέρῃ θαλάττῃ προβεβλημένον • πόλεις τε ἐν-
 I. I. 32 δοθεν αὐτῷ προσπεπηγυῖαι τυγχάνουσιν, Ἀφροδισιάς τε
 καὶ Θῆσκος καὶ Κίβηρις. τούτων δὲ ὡς ἀπωτάτω ἀμφ' αὐ-
 τὸν δῆπον τὸν πορθμὸν καὶ τοὺς παρακτίους ἀγκῶνας Ση-
 στίος γέ ἐστι πόλις ἢ περιάλητος τῇ ποιήσει καὶ ὀνομαστο-5
 Δτάτῃ, οὐκ ἄλλου του ἔνεκα, οἶμαι, ἢ μόνον ἐπὶ τῷ λύχνῳ
 τῆς Ἡροῦς ἐκείνης τῆς Σησιτίδος, καὶ τῷ Αεάνδρου ἔρωτι καὶ
 θανάτῳ. οὐ πόρρω δὲ αὐτῆς καὶ ἕτερόν τι κεῖται πολίχνι-
 ον, ἐλάχιστον μὲν καὶ ἀκαλλῆς, καὶ οὐδὲν ὀτιοῦν ἐπέραστον
 ἔχον, Καλλιπόλις δὲ ὅμως ἐπονομαζόμενον • τὰς γε μὴν πε-10
 ριοικίδας κοσμοῦσιν ἀγροί τε καὶ ἐπίνια καὶ δένδρων ποι-
 κίλων ἐσμὸς καὶ ρεῖθρων ποτίμων, γῆ τε εὐαρδῆς ἄγαν καὶ
 κάρπιμος, κἂν τοῖς ἀναγκαίοις διαρκεστάτῃ. τσαῦτα ἄρα
 πολιόμενα καὶ χώραν ὡς πλείστην ἔνδον ἐναπολαμβάνει τὸ
 ἔρυμα, ὡς μὴ πολεμίοις εὐέφοδα εἶναι. τότε δὲ οὖν ὁ Ζα-15
 βεργᾶν εὐωχούμενος τῶν ἐλπίδων, διανοεῖτο καθ' αὐτὸν, ὡς
 P. 156 εἶγε τὸ τεῖχος καθέλοι, καὶ τοῖς ἔνδον ὀμιλήσει χωρίοις, δυ-
 νήσεται θᾶπτον καὶ τῆς θαλάττης κρατῆσαι ἐντεῦθεν τε ὠ-
 νειροπόλει νηῶν αὐτῷ παρέσεσθαι πλήθος, καὶ ὅτι διαβή-
 σεται κατὰ τὴν Ἀσίαν, τὸν μεταξὺ πόρον στενωτάτον ὄντα καὶ 20

2. προσπεπηγεῖται R. Ἀφροδισιάς R. et Inpr. (cf. Procop.
 de aedif.), Ἀφροδισία vulg. 6. ἔνεκα, οἶμ. R., οἶμ. ἔν. vulg.
 7. Ἡροῦς R., ἠροῦς vulg. (Inpr. nisi ex illo heroum coetu).
 Σησιτίδος R. Σησιτιάδος vulg. 8. αὐτῆς R., ταύτης vulg. 10.
 ἐπονομαζόμενον R., ὀνομαζ. vulg. 12. ποτιμίων R. 15.
 ὁ om. R. 16. εὐωχούμενος corr. Cl., Inpr. spe bona depa-
 stus., εὐεχούμενος R., ἐποχούμενος vulg. 17. ὀμιλήσειε Par.
 20. στενότ. R. et vulg.

ductus est ad utrumque mare porrectus; urbesque interius ipsi affixae sunt Aphrodisias et Thescos et Ciberis. Ab his vero quam remotissime circa fretum ipsum et littorales flexus Sestus est, urbs celeberrima in poësi et nominatissima, non aliam credo ob causam, quam ob lucernam Herus illius Sestiadis, et ob Leandri amorem ac mortem. Non procul autem hinc etiam aliud oppidulum situm est, minimum quidem illud et nequaquam pulchrum, neque quicquam omnino habens amabile, Callipolis tamen vocatum. Circumiacentem porro regionem exornant et agri et navalia, arborumque variarum et fluentorum potabilium copia, terraque irrigua admodum et fertilis rebusque necessariis abundans. Talia igitur oppidula et agrum amplissimum murus ille intra se complectitur, ita ut non facilis sit hostibus ad ea aditus. Tum itaque Zabergan bona spe elatus, id secum reputabat, si muro diruto ad interiora loca penetrasset, facilius se etiam mare in potestatem redacturum. Illinc etiam veluti per somnium imaginabatur navium sibi copiam non defuturam; quodque traiceret in Asiam, fretum intermedium angustissimum per se

οὐ μίλα τραχεῖ κίματι χαρασσόμενον εὐκολώτατα διαπλεύ- A. C. 558
 σας, καὶ ὡς εὐθύς τὴν Ἄβυδον λυμανεῖται, καὶ τὸ ἐν αὐ- I. I. 32
 τῇ πορθήσει δεκατεντήριον. τούτοις δὴ οὖν μάτην τοῖς βου- V. 109
 λεύμασιν ἐξηρηθισμένοις, ἔστειλε δύναμιν ἀνὰ τὴν Χερσόνη-
 5σον, ὅπως ἀποχρήσειν ἐς τὸδε τὸ ἔργον ἡγεῖτο· αὐτὸς δὲ
 σὺν ἑπτακισχιλίοις ἰπποταῖς ἰθὺ τῆς Κωνσταντινουπόλεως
 πορευόμενος, τοὺς τε ἀγροὺς ἐδήρον, καὶ τῶν πολισμάτων
 ἐπειροᾶτο, καὶ ἅπαντα ἐκίνει χύδην καὶ ξυνετάραττεν. αἰτία B
 δὲ ἦν τῆς ἐφόδου τῆ μὲν ἀληθεστάτῳ λόγῳ ἀδικία βαρβαρι-
 10κὴ καὶ πλεονεξίας ἐπιθυμία. σκῆψιν δὲ ὅμως τινὰ καὶ προκά-
 λυμμα ἐποιεῖτο τὴν πρὸς τοὺς Οὐτιγούρους δυσμένειαν· Σάν-
 διχλος γάρ τις ὄνομα Οὐννος ἀνὴρ ἡγεῖτο μὲν ἐκείνου τοῦ
 γένους, εὐννος δὲ ἐς τὰ μάλιστα καὶ ἔνσπονδος ὑπῆρχεν Ῥω-
 15μαίοις. τοιγάροί βασιλεὺς ἔστεργέ τε αὐτὸν καὶ ἐγόραιρε,
 καὶ δώροις θαμὰ ἐφιλοφρονεῖτο. οἱ δὲ Κοτριγούροι ἅτε δὴ
 οὐ τῶν ὁμοίων μετέχοντες, ἀλλὰ παντάπασι περιπεφρονημέ-
 νοι καὶ περιφανῶς προπηλακίζόμενοι, τήνδε ποιεῖσθαι τὴν
 ἐκστρατείαν ἐβίβησαν χοῆναι, ὡς ἂν καὶ αὐτοὶ δῆθεν φοβε- C
 ροὶ τε καὶ λόγου ἄξιοι ἀποδειχθεῖεν, καὶ οἷοι μὴ ἐφιέναι τῷ
 20αὐτιμάζοντι.

17. Καὶ τοίνυν, οὐδὲν γὰρ ὄτιοῦν αὐτοῖς ἀντίπαλον
 ἐμποδῶν εἰστήκει οὐδὲ ὑπηγνιάζε, κατέτροχον ἀφειδῶς καὶ
 ἐλεηλάτων τὴν χώραν, λείαν τε ἄφθορον περιβαλλόμενοι,

6. Κωνσταντινίου πόλεως R. 11. Σάνδικλος Par.

exsistens, neque asperis fluctibus sulcatum facillime transnavigans;
 quodque statim Abydum infestaret, et quod in ea erat decimarium
 portorium vastaret. His igitur temerariis consiliis incitatus, exer-
 citum in Chersonesum misit, quantum ei negotio conficiendo parem
 fore existimabat, ipse vero cum equitum millibus septem recta Con-
 stantinopolim pergens, et agros vastabat, et oppidula tentabat,
 omniaque passim movebat et perturbabat. Causa vero huius expeditio-
 nis atque insultus potissima verissimaque erat barbarica violentia,
 et plus habendi cupiditas, cui tamen praetextum hostilitatis adver-
 sus Utiguros obtendebat. Sandichlus enim quidam nomine, vir Hun-
 nus, gentis illius dux erat, benevolus tamen inprimis et foederatus
 Romanis. Quocirca Imperator ipsum benevolentia et honore prose-
 quebatur, et frequentia ad eum dona mittebat. Cotriguri vero, ut-
 pote similium expertes, sed omnino despecti et manifesto contemptu
 provocati, hanc sibi expeditionem suscipiendam censuerunt, ut et
 ipsi terribiles dignique, quorum ratio haberetur, viderentur, ac tales,
 qui contemptoribus non concederent.

13. Hi itaque, cum nemo ipsis obsisteret aut propulsaturus
 obviam iret, atrociter populabundi regionem vastarunt, ingenti praeda
 maximaque captivorum multitudine abducta, in quibus etiam muli-

- A. C. 558 καὶ αἰχμαλιώτων ἀθροίζοντες πλήθη· ἐν τοῖς καὶ γυναῖα πολ-
 I. I. 32 λὰ τῶν εὐ γεγονότων καὶ σώφρονα δίαιταν ἡρημένων ὠμότα-
 τα ἦγοντο, καὶ συμφορὰν πασῶν μείζονα ἐδυστόχουν, εἰς
 ἀκολασίας ἀμετρίαν ὑπηρετεῖν ἀναγκαζόμενα· ἔναι δὲ καὶ
 ἀπειρηκυῖαι ἤδη ἐκ παίδων γάμοις τε καὶ φιλοκοσμία καὶ ταύ-5
 Dτη δὴ τῇ περὶ τὸν βίον ἀναστροφῇ καὶ δμιλίᾳ, ἐν ἀποκεκρι-
 μένω τινὶ καὶ τῇ πρὸς τὸ θεῖον ἰκετεία προσήκοντι ὑπεκρύ-
 πτοντο δοματίῳ, τὸ ἀμιγές τε καὶ ἐλεύθερον καὶ παντάπα-
 σιν ἀκοινώνητον τῆς μετ' ἀνδρῶν συνουσίας περὶ πλείστου ποι-
 ούμεναι, καὶ μόνῳ τῇ ἡρεμεῖν ἀνειμέναι. οἱ δὲ καὶ ἐς ταύτας 10
 ἐξυβρίζον ἀφαιρούμενοι τοῦ ἱεροῦ παρθενῶνος, καὶ ἀρηεπῶς
 αὐταῖς πρὸς βίαν ἔνγκαλινδούμενοι ἄλλαι δὲ πολλαὶ τῶν ἄρ-
 ῥεσιν ἐς ταῦτ' ἵεναι οὐκ ἀνηγαμένων, κύουσαι ἐν τῷ τότε
 οὕτω παρασχὸν εἴλκοντο, καὶ εἶτα, ἐπειδὴ παρῆν ἡ τοῦ τόκου
 ἀνάγκη, οὕτω δὴ τι ἐν μέσῃ τῇ πορείᾳ ἐμφανεστάτα ἔτικτον, 15
 οὔτε τὰ αἰσχυντηλὰ τῶν ὠδίνων ἐπικαλύπτειν δυνάμεναι,
 P. 157 οὔτε περιστεῖλαι, ὡς θέμις, καὶ ἀνελέσθαι τὰ βρέφη· ἀλλ' αἱ
 μὲν καὶ ὡς ἐσύροντο, μηδὲ ἀλγῆσαι αὐταῖς, εἰ οἷον τε φά-
 ναι, ἔνγκαχωρημένον, τὰ δὲ δεῖλαια ἐκεῖνα ἐπ' ἐρημίας ἐλεί-
 πετο κσιί τε καὶ οἰωνοῖς σπαρattόμενα, ὡσπερ τοῦδε ἔνεκα 20
 μόνου ἐς φῶς προαχθέντα, καὶ μάτην τοῦ φῦναι ἀπογενεσά-
 μενα. ἐς τοῦτο γὰρ τύχης τὰ Ῥωμαίων πράγματα ἡλῆλάκει,

4. ἀκολασίαν R. 6. ἀποκεχυμμένῳ R. altera μ transfixa.
 10. καὶ μόνῳ — ἀνειμέναι add. ex R. et Intpr. quietique se so-
 lum permitterent. 12. ἔνγκαλινδούμενοι cdd. 13. ἐν τῷ τότε
 οὔτ. παρ. R., οὔτ. παρ. ἐν τ. τ, vulg. 19. ἐρημίας R.

eres multae nobiles et castam vitam degentes crudelissime rapie-
 bantur, malo omnium gravissimo obnoxiae, quod immoderatae bar-
 barorum libidini inservire cogebantur: nonnullas vero, quae iam inde
 a pueris et nuptiis et mundanis desideriis et curis occupationibus-
 que huius vitae renuntiarant, et in remota aliqua divinoque cultui
 dicata domuncula delitescabant, liberam plane et immunem ab omni
 virorum contubernio consuetudineque vitam summo studio colentes:
 etiam hi sacris virginum coenobiis ereptas contumelia afficiebant,
 turpiter eas per vim constuprantes. Aliae vero multae, quae a con-
 suetudine virorum nequaquam abhorruerant, et gravidae tum tem-
 poris rapiebantur, cum iam pariendo necessitas urgeret, ita in medio
 itinere in propatulo pariebant, cum nec verecundos partus dolores
 obtegere possent, neque complecti fasciisque involvere infantes, uti
 fas est, et sustollere; sed haec quidem etiam ita protrahebantur, et
 ne dolere quidem ipsis, immane dictu, permittebatur: miseri vero
 illi infantes in solitudine relinquebantur, a canibus pariter et car-
 nivoris avibus discernendi, perinde ac si eam tantum ob causam in
 lucem editi essent, et frustra ortus sui primordia degustassent. In

ὡς ἐν αὐτῇ δῆπου τῇ περιοικίδι τῆς βασιλίδος πόλεως τοιαῦτα δεινὰ πάσχειν ὑπὸ βαρβάρων σφόδρα ὀλίγων. τοῖς δὲ οὐ^{I. I. 32}
 μέχρι τούτων ἐτελείτα τὸ θράσος, ἀλλ' ὀδοῖ ἰόντες, εἴσω τῶν
 μακρῶν ὀνομαζομένων τειχῶν ῥαδίως παρήλθον, καὶ τοῖς ἐν-
 580ν φρουρίοις ἐπέλαυνον. πολλαχοῦ γὰρ ὑπὸ χρόνου καὶ ἀτη-
 μελείας ἐπεπτώκει καὶ διελέλυτο ἢ τοῦ μεγίστου ἐρύματος οἰ-
 600κοδομία ἔνια δὲ μέρη καὶ αὐτοὶ καταβεβλήκασι ἀδεῶς οὕτω
 καὶ ἀταλαιπώρως, ὥσπερ οἰκίας καταστρεφόμενοι. καὶ οὐδὲν
 ἦν τὸ ἀπέργον τῇ μηδὲ φρουρᾷ στρατιωτικῇ ἐνθάδε ἰδρῦ-
 1000θαι, μήτε ἀμυντήρια μηχανήματα, καὶ τοὺς ταῦτα κινεῖν
 ἐπισταμένους, ἀλλὰ μήτε κυνῶν ὑλακὴν ἀκούεσθαι, εἰ μὴ
 λίαν καταγέλαστον εἰπεῖν, ὡς γοῦν ἐν συμφεῶσι καὶ μάνδροις.
 τὰ γὰρ τῶν Ῥωμαίων στρατεύματα, οὐ τοσαῦτα διαμεμενη-
 1500κῶτα ὅποσα τὴν ἀρχὴν ὑπὸ τῶν πάλαι βασιλέων ἐξεύρηται,
 ἐλαχίστην δὲ τινα μοῖραν περιελθόντα, οὐκέτι τῷ μεγέ-
 1550θει τῆς πολιτείας ἐξήρχον. δέον γὰρ ἐς πέντε καὶ τεσσαρά-
 κοντα καὶ ἑξακοσίας χιλιάδας μαχίμων ἀνδρῶν τὴν ὅλην ἀγεί-

5. ἀτημελίας Suidas s. v.

6. μεγίστου add. ex R. et Intrp.

maioris castelli aedificium.

8. οἰκεία R. (fort. ἐν οἰκείῃ),

Intrp. οἰκεία legisse videtur: *haud secus ac sua — disturbabant*: idque con. B. Vulc. 11. Post ἀκούεσθαι Intrp. addit: *non hominum fremitus.*

13. γὰρ om. R. et Suid. s. v. συμφεῶς,

qui locum sic contraxit: ὥσπερ ἐν συμφεῶσι καὶ μάνδροις τὰ τῶν Ῥωμαίων μεμενέκει στρατεύματα; inepte. Neque alia vertit Intrp. *tanquam porcorum in claustris Romanus exercitus interclusi manebant, tametsi vel eo numero essent, quo tunc primum et veterum Imperatorum tempore recensebantur, et non in minimam partem redacti etc.*

cam enim miseriam res Romanorum redactae erant, ut in ipso regiae
 urbi circumiecto agro adeo atrociam mala paterentur a barbaris iisque
 perpaucis. Sed neque his terminis eorum confidentia fuit circum-
 scripta; sed ulterius progressi, longisque (ita dictis) muris facile
 superatis, munitionibus, quae intus erant, appropinquarunt. Multis
 enim in partibus prae vetustate et negligentia maximi castelli structura
 corruerat vitiumque fecerat, nonnullas vero partes etiam ipsi dirue-
 rant adeo intrepide ac facile, ac si domos subverterent, nihilque erat
 quod obstaret, cum neque ullum praesidium militare ibi colloca-
 tum esset, neque ullae ad propulsandum hostem machinae, neque
 qui illas movere ac tractare nosset, sed ne canum quidem latratus
 audiebatur, nisi admodum ridiculum dictu sit, veluti in suilibus
 aut ovilibus. Romanorum enim exercitus non tanti, atque olim sub
 veteribus Imperatoribus fuerant, permanserant, sed ad minimam
 quandam portionem redacti, non amplius magnitudini imperii pares
 erant. Cum enim universae Romanorum vires sexcentis quadragin-
 ta quinque bellatorum millibus constare deberent, aegre tum tempori-
 sis centum quinquaginta millibus constabant, atque harum quidem

- A. C. 558 ρεσθαι δόναμιν, μόλις ἐν τῷ τότε εἰς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν
 I. I. 32 περιεισθήκει. καὶ τούτων αἱ μὲν ἐν Ἰταλίᾳ ἐτετάχατο, αἱ δὲ
 V. 110 κατὰ τὴν Λιβύην, ἕτεραι δὲ ἐν Ἰσπανίᾳ, καὶ ἄλλαι περὶ τοὺς
 Κόλχους, καὶ ἄλλαι κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρου καὶ Θήβην τὴν
 Αἰγυπτίαν. ἐκάθητο δὲ ὀλίγοι καὶ πρὸς τὰ ἑῷα τῶν Περσῶν 5
 ὄρια· οὐ γὰρ δήπου ἔδει ἐκεῖσε πλείονων διὰ τὰς σπονδὰς
 καὶ τὸ βέβαιον τῆς ἑκχειρίας. ὧδέ πως ἄρα ἐς βραχύτατον
 μέρος περιστάλοτο τὰ πλήθη καὶ ὑπετέμνητο τῇ τῶν κρατούν-
 των ὀλιγορῖα.
- D Iδ'. Ὁ γὰρ βασιλεὺς ἐπειδὴ πρότερον Ἰταλίαν ζύμπασαν 10
 ἐχειρώσατο καὶ Λιβύην, καὶ τοὺς μεγίστους ἐκείνους πολέ-
 μους διήνυσσε, καὶ πρῶτος ὡς εἰπεῖν ἐν τοῖς κατὰ τὸ Βυζάν-
 τιον βεβασιλευκόσι Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ ὀνόματί τε καὶ πρά-
 γματι ἀπεδέδεικτο· ἐπειδὴ οὖν αὐτῷ ταῦτά τε καὶ ἄλλα ὅμοια
 τούτοις νεάζοντι ἔτι καὶ ἐξῆωμένῳ ἐξείργαστο, τότε δὴ ἀμφὶ 15
 τὴν ἐσχάτην τοῦ βίου πορείαν, (ἤδη γὰρ καὶ ἐγεγηράκει,) ἀπει-
 ρηκέναι τοῖς πόνοις ἐδόκει, καὶ μᾶλλον τι αὐτὸν ἤρεσκε ξυγ-
 κρούειν ἐν σφίσι τοὺς πολεμίους, δώροισι τε αὐτοὺς, εἴπη δεή-
 σοι, καταθωπεύειν, καὶ ταύτη ἀμωσγέπως ἀποκρούεσθαι, ἢ
 ἐφ' ἐαυτῷ πεποιθέναι καὶ μέχρι παντὸς διακινδυνεύειν. τοι- 20
- P. 158 γάρτοι καὶ περιεώρα τὰς τάξεις διαφθειρομένας, ὡς δὴ τολοι-
 πὸν ἤκιστα γε αὐτῶν προσδεησόμενος. καὶ τοίνυν ταύτης ἐπι-
 3. Ἰσπανίᾳ R., Σπανίᾳ vulg. 9. ὀλιγορῖα Par. 14. ἀπεδέ-
 δεικτο R., ἀποδέδ., vulg. 15. . . εἰσόντι R. 16. καὶ add. ex
 R. 18. εἴπη R., εἴ που vulg. 22. γε ins. ex R.

copiarum aliae in Italia erant collocatae, aliae in Africa, aliae in Hispania, aliae apud Colchos, aliae apud Alexandri urbem et circa Theben Aegyptiam. Considerant vero paucae etiam versus orientales Persarum fines. Neque enim illic pluribus opus erat, ob foedera inuita induciasque firmiter pactas. Ita fere ad perquam exiguam portionem redactae erant copiae atque accisae principum negligentia.

14. Imperator enim posteaquam antea universam Italiam et Africam in potestatem redegerat, maximaque bella confecerat, et primus, ut ita dixerim, ex iis, qui Byzantii regnarunt, Romanorum Imperator nomine pariter et re ipsa est declaratus; haec, inquam, aliaeque his similia cum iuvenili vegetaque aetate perfecisset, tum vero sub extremum vitae curriculum, (iam enim consenuerat,) cessasse et renuntiasse laboribus visus est, magisque ei quodammodo placuit hostes inter se committere, et donis eos sicubi opus erat demulcere, eaque ratione quodammodo propulsare potius, quam sibi ipsi confidere et perpetuo belligerari. Quocirca et legiones imminui collabique facile patiebatur, perinde ac si deinceps nulli necessario usui sibi essent futurae. Quae quidem negligentia cum etiam eos, qui secundas in administratione imperii partes obtinebant, occupasset, quibus cogendi a subditis tributa et deinde exercitibus

λαβόμενοι τῆς ῥαθυμίας οἱ τὴν δευτέραν ἀρχὴν τῶν σκήπτρων A. C. 558
 διέποντες, οἷς δὴ φορολογεῖν τὴν ὑπὲρ αὐτῶν καὶ εἶτα διανέμειν I. I. 32
 τοῖς στρατεύμασι τὰ ἐπιτήδεια ἐκπεφρόντισται, οὗτοι δὲ τὰ
 μὲν περιφανῶς ἀπεστέρουν, τὰ δὲ καὶ πολλῶ ὕστερον ἢ ὀπη-
 5 νικά ἐχρῆν ἀπεδίδοσαν· δοθέντος δὲ ὅμως ὀψὲ γοῦν τοῦ ὀφλή-
 ματος, εὐθύς οἱ τὴν πανοῦργον ταύτην καὶ δημῶδη λογιστι-
 κὴν ἠσκημένοι, ἐφίσταντο τοῖς καταλόγοις καὶ ἀνεκαλοῦντο
 τὰ πεπορισμένα. τοῦτο γὰρ αὐτοῖς γέρας τε ὑπῆρχε καὶ ἀξίω- B
 μα, τὸ τοῖς στρατιώταις ἐπικλήματα ἐπέγειν ἄλλοτε ἄλλα,
 10 καὶ τῆς ἐδωδῆς αὐτοὺς ἀφαιρεῖσθαι καὶ καθάπερ ἐν παλιῶ-
 ῥοίᾳ ὑδάτων αὐτὸ δῆπον τὸ μέτρον τῆς παρασχεθείσης τοῖς
 τάγμασι δασμοφορίας, οὐκ οἶδα ὄντινα τρόπον, ἐς τοῦμπαλιν
 μετωχετεύετο, καὶ ἐπανήει ὅθεν ἐρῶν καὶ οὕτω μὲν τὸ
 ὑπερμαχοῦν καὶ παραταττόμενον κατημέλητο, καὶ τροφῆς ἀπο-
 15 ρία πιεζόμενοι κατελίμπανον τοὺς ἀγῶνας, οἷς ἐτύγγανον ἐντε-
 θραμμένοι καὶ ἄλλοι ἄλλοθι ἀπεχώρουν, ὡς ἑτερόν τινα μετε-
 λευσόμενοι βίον· εἰς δὲ γυναῖκας ἀκόσμους ὡς τὰ πολλὰ καὶ
 ἡνιόχους καὶ ἄνδρας ἀγενεῖς μὲν ἐν τοῖς ἀναγκαίοις καὶ ἀβρο- C
 διαίτους, μόνον δὲ πρὸς τὰς ἐμφύλους ταραχὰς καὶ τὴν περὶ
 20 τὰ χρώματα ἔριν ἐμμανεῖς καὶ θαρῶτάλους, καὶ ἄλλους ἐπι-
 τούτων ἀχρειοτέρους, τὰ στρατιωτικὰ ἐσχεδάννυντο χρήματα.

3. οὔτοι δὲ R. 5. ὅτε γοῦν R., Intpr. *ut cunque*. 8. τούτω R.
 καὶ pro γὰρ sph. Par. 9. ἐκκλήματα R. 11. Pro τὸ lacu-
 17. ὡς τὰ πολλὰ om. R. et Intpr. 20. χρώματα
 — scil. in ludis Circensibus; χρήματα Par., Intpr. *σώματα*
legere sibi videbatur: civiles in seditiones intentos et corporum curam.

necessaria suppeditandi cura imposita erat, hi partim aperte eos defraudabant, partim multo serius, quam oportebat, persolvebant. Persoluto vero iam, quamquam sero, debito, statim hi in fraudulenta illa et populari supputatoria arte exercitati, fraude eos, qui stipendia militaria cogebant, adoriebantur, et quae iam persoluta erant, reposcebant. Hic enim eorum honor ac dignitas erat, aliis atque aliis criminationibus milites lacessere eos defraudare; ac quemadmodum in reciproco fluxu refluxuque undarum idem demensum, quod ex tributis ad legiones deferebatur, nescio quo pacto retrorsum derivabatur, redibatque eodem, unde fluxerat. Atque ita quidem propugnatores et proeliatores negligebantur, et cibariorum penuria pressi, militiam bellicosque labores, in quibus erant enutriti, deserebant, et alii alio dilabebantur, veluti aliud vitae genus amplexuri. In mulieres vero inhonestas maxima ex parte et aurigas et viros parum, ubi res postularet, fortes, sed delitiosos, quique ad civiles tantum turbas et circi factiones vesano quodam studio audaciaque ferebantur, et in alios his adhuc inutiliores militaria stipendia dissipa-

- A. C. 558 ταῦτά τοι ἢ τε ἄλλη Θρακίη καὶ τὰ πρὸς αὐτῇ τῇ βασιλίδι πόλει
 1.1. 3^a χωρία ἔρημά τε ἦν καὶ ἀφύλακτα, ἔς ὅσον καὶ τοῖς βαρβάρους
 βατὰ εἶναι καὶ εὐεπίδρομα· εἰς τοῦτο γὰρ ἐκεῖνοι ἤρθησαν ἀλα-
 ζονείας, ὡς καὶ ἀμφὶ Μελαντιάδα τὴν κόμην στρατοπεδεύ-
 σασθαι, οὐ πολλῇ τῆς πόλεως διεστήκοντο, ὅτι μὴ τεσσαράκοντα⁵
 καὶ ἑκατὸν πον σταδίους. παραρῆε δὲ αὐτὴν Ἀθύρας ποτα-
 μὸς, ὃς δὴ ὀλίγον τι προελθὼν καὶ ἐπὶ ἄνεμον καικίαν ἤρέ-
 μα ἐκκλίνας, ἔς τὴν Προποντιίδα τὸν ὄψιν ἀπερεύγεται· ὅθεν
 D δὴ καὶ τὸ πρὸς τῇ ἀκτῇ καὶ ταῖς ἐκβολαῖς παρατεταμένον
 ἐπίνειον, τὴν ἐκεῖνου φέρεται προσηγορίαν. οὕτω δὲ τῶν πολε-10
 μίων ὡς ἐγγύτατα ἀυλιζομένων, εὐθὺς ἀνὰ τὸ Βυζάντιον τὰ
 πλήθη τῶν ἀσπίων ἐδεδίει καὶ κατεπέπληκτο, καὶ τὰ δεινὰ οὐ
 μόνον ὅποια παρῆν, ἀλλ' ἔτι μείζονα διενουῶντο, πολιορκίας
 τε ὄνειροπολοῦντες καὶ ἐμπρήσεις καὶ σπάνων τῶν ἀναγκαίων,
 καὶ διαρῆξεις τοῦ περιβόλου. τοιγάρτοι πολλάκις καὶ ἐν ταῖς¹⁵
 ἐνδοτέρω λεωφόροις φυγαὶ ἀθρόοι τῶν ἐκ τοῦ ὀμίλου ἐγί-
 γνοντο, καὶ ὤθισμοὶ καὶ πτοῖαι παράλογοι, ὥσπερ ἤδη τῶν
 βαρβάρων εἰσβεβληκότων. πάταγός τε πολὺς ἤρητο ἐν τοῖς
 πωλητηρίοις, τῶν θυρῶν βιαιότερον προσαρασσομένων. οὐ
 P. 159 μόνον δὲ τοῖς πολλοῖς καὶ ἡγνοημένοις τὸ ἀνιᾶσθαι προσῆν²⁰
 καὶ δειμαίνειν, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἅπασι τοῖς ἐν τέλει καὶ βασι-

1. ταῦτά τοι R., ταῦτά τε Lugd., ταῦτα τῇ ed. pr., ταῦτη τῇ
 vulg. 5. δύο καὶ ἑκατὸν Suid. s. v. Μελαντίας. 6. παραρῆε
 R. et Suid., περιρῆε vulg. et Intrp. 9. καὶ ante τὸ ins. ex R.
 τῇ ἀκτῇ καὶ ταῖς ἐκβολαῖς R., τὴν ἐκβολὴν κ. τις ἀκτὴς vulg.
 17. ὤθισμοὶ R. 20. καὶ ἡγνοημένοις add. ex R. et Intrp. et
 obscurae sortis homines.

bantur, quo factum est, ut et reliqua Thraciae loca oppidaque regiae
 urbi circumiecta deserta essent omnique praesidio vacua, atque adeo
 barbarorum incursionibus opportuna ac perversa. Eo enim illi arrogan-
 tiaae erant elati, ut et circa Melantiadem vicum castra locarint, non
 longius CL. stadiis ab urbe distantem. Circumfluit autem hunc
 Athyras fluvius, qui quidem ad exiguum quoddam spatium progressus,
 et ad Caeciam ventum, sensim se flectens in Propontidem fertur; unde,
 et quod ad littus eiusque fluminis fauces protensum est navale, ei
 est cognomine. Cum itaque adeo prope urbem hostes castra posuis-
 sent, statim Byzantinorum civium multitudo ingenti metu ac terrore
 est percussa et mala sua, non qualia iam prae oculis erant, sed longe
 maiora animo agitabant, obsidiones videlicet incendiaque imaginan-
 tes, et rerum necessariorum inopiam, moeniumque perfractioes.
 Quocirca frequenter, etiam in interioribus plateis densa multitudinis
 fuga fiebat, impulsionesque mutuae, et pavores subitanei, perinde ac
 si barbari iam irrupissent. Ingens etiam fragor ac strepitus in ta-
 bernis apud forum excitabatur, foribus violentius collisis. Neque

λεως δὲ, οἶμαι, αὐτὸς οὐ μάλα τὰ ξυνεγεχθέντα περιεφρόνει. A. C. 558
 ἀπεκοσμοῦντο τοιγαροῦν, πρὸς αὐτοῦ ἐπιτετραμμένον, τὰ ἱερὰ I. I. 32
 ὅποσα ἐκτὸς τοῦ ἄστεος ἴδρυνται κατὰ τὰ Εὐρωπαϊα μέρη V. 111
 καὶ τὸν παρακτίον χῶρον, ὃς δὴ ἄρχεται μὲν ἐκ τῶν καλον-
 5 ζιμένων Βλαχερονῶν καὶ τοῦ Κέρως, μέχρι δὲ τοῦ Εὐξείνου
 Πόντου παρατεινόμενος, τῇ Βοσπόρῳ συναπολήγει. τούτων
 δὴ οὖν ἀπάντων τὰ τε ἔντιμα τῶν ἀναθημάτων καὶ τὴν ἄλλην
 ἀφαιρούμενοι κατασκευὴν οἷς ταῦτα ἀνείτο, τὰ μὲν ἐφ' ἁμα-
 10 ζῶν φέροντες, εἰσω τῆς πόλεως ἀπετίθεντο, τὰ δὲ ἀκάτοις
 τὴν καταντικρὸν ἤπειρον ἀπεκόμιζον. καὶ ἦν ἐν τῇ τότε
 θεάσασθαι τοὺς ἐκεῖνη νεῶς γυμνοὺς καὶ ἀπηγλαϊσμένους, B
 ὥσπερ οὐπω τῆς ἀγιστείας μετελληχότας, ἀλλ' ἄρτι καθίστα-
 σθαι ἀρχομένους.

15 *ιέ.* Οὕτω δὲ φοβεροί τε καὶ μέγιστοι κίνδυνοι ἐπίδοξοι
 ἦσαν ὡς πάντως ἐσόμενοι, ὥστε ἀμέλει τῇ τε ἐν Συκαῖς τεί-
 χει καὶ τῇ χρυσοῦν καλουμένη πύλῃ λοχαγοὶ τινες καὶ ταξίαρ-
 20 χοὶ καὶ ὀπλίται πολλοὶ ἐφειστήκεισαν, ὡς δὴ προθύμως ἀμν-
 νόμενοι τοὺς δυσμενεῖς, εἶπον ἐπίοιεν. ἦσαν δὲ οὐ μάχιμοι
 ὡς ἀληθῶς, οὐδὲ μετρίως γοῦν τὰ τοιαῦτα πεπαιδευμένοι,

3. ἴδρυνται R. 4. ἄρχεται R. Lugd. 2. m. et Intpr. initium su-
 munt (Cl.), ἔρχεται vulg. 5. καὶ τοῦ Κέρως om. Intpr. 8. Pro
 ἀφαιρούμενοι R. φερόμενοι. 9. ἀπετίθεντο R., ἀπετίθοντο
 vulg. 13. ἀγιστείας R. 15. ἐπίδοξοι R. et a 2. m. ἐπι-
 10 δόξης. 17. Chisea porta Intpr. 18. ἀμννοόμενοι conl. Cl.
 19. ἦσαν δὲ usque ad φυλάσσειν ἐδόκουν p. 311. ed. Bonn. v.
 12. om. Intpr.

vero plebem tantum ac vulgus hominum dolor et pavor invaserat, sed etiam omnes urbis primores. Quin et Imperator ipse non parum eo rerum statu commovebatur. Nudabantur itaque suis ornamentis ipsius permissu atque auctoritate templa, quotquot extra urbem erant sita, ad Europaeum latus et loca littori adiacentia, quae quidem e Blachernis et Cornu ita dictis ad Euxinum usque pontum protensa in Bosporum desinunt. Ex his itaque omnibus pretiosa donaria reliquumque omnem apparatus auferentes ii, quibus id negotii erat datum, partim plaustris in urbem delata in tuto collocarunt, partim cymbis imposita, et freto intermedio traiecto, in adversam continentem detulerunt; eratque tum videre sacras iis in locis aedes nudas omnibusque suis ornamentis exutas, perinde ac nihil adhuc sanctimoniae nactas et recenter extrui coeptas.

15. Adeo vero terribilia maximaque pericula ut omnino futura, animos occupabant, ut vix in muro a ficibus dicto et porta nuncupata aurea, duces quidam et tribuni militares multaque armati constiterint, ut fortiter hostes, si forte impetum facerent, propulsarent. Erant vero neque bellicosi revera, sed ne mediocriter quidem in rebus

A. C. 558 ἀλλ' ἐκ τῶν ταγμάτων ἐκείνων, οἱ ἐς τὸ διημερεύειν τε καὶ
 I. I. 3^a διανυκτερεύειν ἐν τῇ αὐτῇ ἀπεκέκριτο, οὓς δὴ σχολαρίους
 ἀποκαλοῦσιν. οὗτοι δὲ στρατιῶται μὲν ὀνομάζονται, καὶ ἐγγε-
 C γράφεται τοῖς τῶν καταλόγων βιβλίοις· εἰσὶ δὲ οἱ πολλοὶ ἀστι-
 κοὶ τε καὶ φαιδροεῖμονες, καὶ μόνον, οἶμαι, ὄγκου τοῦ βασι-5
 λείου ἕνεκα καὶ τῆς ἐν ταῖς προόδοις μεγαλαυχίας ἐξερσημέ-
 νοι. καὶ τὸ μὲν παλαιὸν οὐκ ἄλλους τινας ἐν τοῖσδε θεμιτὸν ἦν
 κατατάττεσθαι, ἢ τοὺς αὐτοῦργεῖν τὰ πολέμια ἡσχημένους.
 καὶ τοίνυν οὐδὲ χρήματα εἰσῆγον ἐφ' ᾧ ἐνστρατεύασθαι,
 ἀλλὰ χαριστηρίαν διαφανῶς καὶ ἀζήμιον ἐδέχοντο τὴν τιμὴν, 10
 αἵτε δὴ ἄξιοι ἐκ τῶν προηγωνισμένων ἀναδειχθέντες. Ζήνων
 δὲ φαίνεται πρῶτος ὁ Ἰσαυρος μετὰ τὴν τῆς βασιλείας ἀνά-
 κτησιν πολλοὺς τῶν ὁμοφύλων τοῖσδε τοῖς τάγμασιν ἐναρι-
 D θμήσας, ἥκιστα μὲν ἐν συμπλοκαῖς ἀριστεύσαντας ἢ ὅλως ἐμ-
 15 πείρους γεγενημένους, ἄλλως δὲ πως γνωρίμους αὐτῷ καὶ ξυν-
 ἤθεις. εἴτα δοθέντος ἐν τῷ τότε καὶ παρειλημμένου τοῦ ἐξεῖ-
 ναι οὐ μόνον ἀντὶ μόχθων τε καὶ ἀγώνων καὶ τῆς ἐν μάχαις
 ἀρετῆς, ὡς ἐν ἀμοιβῆς τρόπῳ καὶ γέρωσ ἐγκαταλέγεσθαι τοὺς
 ἀξίους, ἀλλὰ καὶ τοὺς παντάπασιν ἀπολέμους τῶν ὁμοίων
 μεταλαγχάνειν οὐ πρὸς ἀξίαν, ἀλλὰ πρὸς χάριν· δοθέντος 20
 δὴ οὖν τούτου τὴν ἀρχὴν, παρῆλθεν εἰκότως εἰς μέσον ἐξ ἐκεί-

1. Pro οἱ R. τῶν. 2. ἀπεκέκρ. R., ἀποκ. vulg. δὴ R.,
 δὲ vulg. 4. οἱ om. R. 6. μεγαλαυχίαις R. et Lugd. 1. m.
 7. μὲν om. R. 9. χρήματα R. 12. φαίνεται ead. Pro
 μετὰ Par. κατὰ.

bellicis exercitati, sed ex illis legionibus, quae ad hoc sunt destinatae, ut interdiu et noctu in aula versentur; quos scholarios appellant. Hi vero milites quidem vocantur, et in catalogo stipendiatorum censentur; sunt autem plerique eorum urbani et splendide vestiti, sed tantum augendae dignitatis regiae causa et magnificentiae, quoties prodiret in publicum. Atque olim quidem non alios quosdam in hunc ordinem adsciscere licebat, quam qui tractandis rebus bellicis erant exercitati, ideoque neque pecuniam ullam pendebant, ut huic ordini adscriberentur, sed gratis citra ullos suos sumptus hoc honore donabantur, utpote digni ex anteactis proeliorum laboribus declarati. Zeno autem Isaurus videtur primus post recuperatum imperium multos tribules hisce legionibus accensuisse, quorum virtus nequaquam in proeliis emicuerat, aut alioquin exercitatos, sed notos sibi ac familiares. Postea cum eo tempore concessum receptumque esset, ut non solum pro laboribus et fortitudine in conflictibus declarata, veluti compensationis et praemii modo accenserentur digni, sed et illi, qui plane rudes atque inexpertes belli essent, non ex merito, sed ad gratiam: hoc, inquam, ubi initio concessum fuit, prodit verisimiliter exinde in medium etiam acceptatio munerum, quae

νον καὶ ἐκ τῶν λημμάτων ἐπικουρία, ἢ πασῶν, ὡς ἔοικε, τῶν A. C. 558
 ἄλλων ἐγκρατεστέρα, καὶ τολοιπὸν ἐς ἐμπορίαν μετέστη τὸ^{I. I. 32}
 χοῆμα, ὡς μηκέτι ἄλλως ἐν τοῖσδε τοῖς στρατεύμασι καταλέ- P. 160
 γεσθαι τοὺς βουλομένους, πρὶν ἂν χρυσίου τι μέτρον κατα-
 5 θεῖναι τοῦτο δὲ ἀποτίσαντες, εὐθὺς ἐγχαράττονται ἀνεξέτα-
 στως, καὶ τῇ ἄλλῃ δυνάμει ἐναριθμοῦνται, εἰ καὶ παντάπασι
 πολεμικῶν ἔργων ἀνεπιστήμονες τύχοιεν ὄντες. οὕτω τε τῆς
 κρισεως ἡμελημένης, εἰκότως ἄρα ἦκιστα διαπονεῖσθαι κατα-
 ναγκάζονται, ὡς δὴ ὦνιον ἐλόντες τὸ γέρας, καὶ πλείστον
 10 ὄσου προιάμενοι τὴν ἀργίαν. τοιοῦτοι δὲ οὖν ἄνδρες ἀπορίε
 τῶν ἐν πολέμοις ἀνατεθραμμένων τοῖς τείχεσιν ἐφεδρεύοντες,
 φυλάσσειν ἐδόκουν. ὡς δὲ ἐπιπολὺ ἢ μὲν πόλις ἐν Θουρύβῳ
 ὑπῆρχεν, οἱ δὲ βάρβαροι οὐκ ἀνέεσαν τὰ ἐν ποσὶ ληϊζόμενοι,
 τότε δὲ Βελισάριος ὁ στρατηγὸς κεκμηκῶς ἤδη ὑπὸ τοῦ γή- B
 15 ρως, στέλλεται ὁμῶς ἐπ' αὐτοὺς ἐκ βασιλέως. καὶ τοίνυν ὁ
 πρესβύτης διὰ μακροῦ αὐθις χρόνου θώρακά τε ἐνδύς καὶ
 κράνος ἀναδησάμενος, καὶ ἅπαν τὸ ἐκ παίδων αὐτῷ ξυνειθι-
 σμένον περιβαλλόμενος σχῆμα, ἀνενοῦτο τῇ μνήμῃ τὰ φθά-
 σαντα, καὶ ἐνέαζε τῇ προθυμίᾳ τοῦτον γὰρ τὸν ἀγῶνα ὑστα-
 20 τον ἐν τῷ οἰκείῳ βίῳ ἀπεργασάμενος, οὐχ ἥσσον ἀπηνέγκατο
 κλέος, ἢ ὁπότε τὰ κατὰ Βανδύλων τε καὶ Γότθων ἀνεστήσατο
 τρόπαια. ἢ γὰρ τῶν προσυμβεβηκότων ἀνάγκη καὶ ἡ περὶ

1. Post καὶ add. Par. ἦ.

2. Pro καὶ τολ. R. οὐ τολ.

4. πρὶν

R., πλὴν vulg.

καταθεῖναι R., καταθεῖεν vulg.

5.

ἀποτίσαντες sph. Par.

13. ἀνέεσαν R., ἀνήεσαν vulg.

20. ἀ-

περγασάμενος R.

omnibus, uti videtur, reliquis est potentior et deinceps in nundinationem res abiit, ut non amplius in has legiones accenserentur qui vellent, priusquam aliquam auri portionem deposuissent: quam ubi persolvissent, statim citra ullam inquisitionem inscribebantur reliquoque exercitui accensebantur, etiamsi plane operum bellicorum essent imperiti. Atque ita delectu neglecto, merito utique ad militiæ labores non adigebantur, quippe qui venalem eum honorem essent adepti, ignaviamque magno emissent. Tales itaque viri inopia veteranorum militum muris insidentes, custodiam eorum agere videbantur. Cum vero iam per multos dies urbs in hoc tumultu versaretur, neque barbari obviam quaeque vastare desisterent, tum demum Belisarius dux iam fractus senio, mandato tamen Imperatoris in eos mittitur. Hic itaque senex lorica multo iam tempore desitam resumens galeamque capiti adaptans, et omnem, cui a puero assueverat, habitum capessens, praeteritorum memoriam redintegrabat, pristinamque animi alacritatem ac virtutem revocabat. Hoc enim ultimo in vita sua bello confecto non minorem gloriam consequabatur, quam cum de Vandalis et Gothis victis trophaea erexit.

A. C. 558 τοῦ μέλλοντος ἀμηχανία τὴν τε ἐγγελορησὶν μείζονα ἔδειξε
 I. I. 32 καὶ γαυροτέραν καὶ τὴν νίκην ἀσμενεστάτην. εἰρησεται δέ
 C μοι αὐτίκα ἐς τὸ ἀκριβές, ὅπως ἕκαστα διηγήσθῃ.

V. 112 15. Ὑπεξελθὼν γὰρ ὁ στρατηγὸς ὀλίγον τοῦ ἄστεως, καὶ
 ἐν Χείτου κώμῃ τῷ χωρίῳ στρατοπεδευσάμενος, ἐμπειροίαν τε 5
 ἐς τὰ μάλιστα ἐπεδείκνυτο καὶ τόλμαν πολλῶν κρείττονα τῆς
 ἡλικίας. γηραιὸς μὲν γὰρ ἦν ἤδη, καὶ ἀσθενεῖα ὡσπερ εἰκὸς
 εἴχετο πολλῇ· οὔτε δὲ ἐνδιδοὺς τοῖς πόνοις ἐφαίνετο, οὔτε
 ἄλλως φιλοψυχήσας. εἶποντο δὲ ὀπλίται μὲν ἄνδρες ἀγαθοὶ
 ἐς ἀλκὴν καὶ ἕξ ἂν αὐτῷ ἔνια τῶν ἀγώνων πεπονηκότες, ὅποσα 10
 δὴ ἐν Ἐσπέρῳ ἐτύγγανε διανύσας, οὐ πολλῶν πλείους τῶν
 τριακοσίων· τὸ δὲ λοιπὸν ἅπαν πλῆθος ἄνοπλόν τε ἦν περι-
 D φανῶς καὶ ἀπόλεμον, καὶ μόνῳ τῷ ἀπειρώς ἔχειν ἡδίστους
 ἡγούμενοι τοὺς κινδύνους, θέας τε ἔνεκα μᾶλλον ἢ παρατά-
 ξως ἀφιγμένοι. συνέρξεται δὲ ἀμφ' αὐτὸν καὶ ὁ τῶν πλησιο- 15
 γώρων ἀγροίκων ὄμιλος. πεπορθημένων γὰρ αὐτοῖς ἤδη τῶν
 ἀγρῶν ὑπὸ τῶν βαρβάρων, οὐκ ἔχοντες ὅποι τραπεῖν, ὡς
 Βελισάριον αὐτίκα ἠθροίζοντο. ὁ δὲ τῷ πλήθει τῶν ἀγροί-
 κων ἐν δέοντι προσορησάμενος, τάφρον εὐρεῖαν περιεβάλετο,
 καὶ κατασκόπους θάμν' ἔστειλε, τὰς τῶν ἐναντίων δυνάμεις 20
 εἰκάσοντας ὡς οἷόν τε καὶ ἔξαριθμησομένους, καὶ εἴ τι ἕτερον

5. Χείτου μήκῳ R., *Chetumesum* Intrp. 7. ἦν add. ex R.

8. δὲ om. R. 11. οὐ in utroque codice a rec. m. super-
 scriptum est. 11. Ἐσπέρῳ Cl., Ὀστέρω R. et vulg., Intrp.

antea. 14. τε ins. ex R. 15. ὁ ins. ex R.

Nam et eorum, quae iam acciderant, immanitas et summa de futuro desperatio rem ipsam, quam aggrediebatur, maiorem illustrioremque efficiebant, et victoriam iucundissimam. Explicabitur vero a me statim accurate, quonam pacto singula peracta fuerint.

16. Dux itaque paululum extra urbem progressus, castrisque ad oppidum dictum Chettivicus locatis, summam suam et bellicae rei peritiam declaravit et audaciam longe maiorem actate. Erat enim iam admodum senex, magnaque uti par erat virium imbecillitate laborabat; nullis tamen laboribus cedere, neque alioqui vitae cupidus esse videbatur. Sequebantur eum loricati praestanti robore viri, quique in nonnullis cum ipso proeliis decertant, quae in occidentis terris confecerat, non multo plures trecentis; reliqua multitudo erat et plane incermis et imbellis, ideoque tantum, quod inexperti essent, dulce bellum existimantes, quique spectandi potius, quam in acie confligendi causa accesserant. Confluxerat etiam ad eum agrestium e vicinis locis turba. Cum enim iam ipsi agri a barbaris essent vastati, non habentes quo se verterent, ad Belisarium statim confugerant. Is vero turba agrestium suis copiis adiuncta commode opportuneque usus, amplam fossam circumduxit, exploratores crebro emisit, qui hostium copias observarent, quantum fieri

ἔλεῖν δυνηθεῖεν ἀπαγγελοῦντας. οὕτω τὲ διετέλει ἕκαστα γνω- A. C. 558
 ματεύον καὶ διανοοῦμενος· νυκτὸς δὲ ἐπιγιγνομένης, φρουκτω- I I. 32
 ρίας ἀνῆπτε πολλὰς ἐπὶ μέγα τοῦ πεδίου σκεδαννυμένας, ἵνα P. 161
 δὴ οἱ πολέμιοι ὀρῶντες οἰηθεῖεν μέγιστον εἶναι τὸ στρατευ-
 μα, ταῖς πυρραῖς ἀναμετροῦντες· καὶ τοίνυν οὕτω δὴ ᾔοντο,
 καὶ δεδιότες ἠρέμουν. ἀτὰρ οὐκ ἐπιπλεῖστον ταῖς τοιαύταις
 ἀπάταις καταστρατηγούμενοι, ἡσυχίαν ἤγον· ἡμηκόεσαν γὰρ
 ἤδη ὡς ἐλάχιστος εἶη ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατὸς, καὶ ἥκιστα
 αὐτοῖς ἀξιώμαχος· πλὴν ἄλλ' οἱ στρατιῶται πολλῆς εἶχοντο
 ὑποφροσύμης, περιφρονοῦντες μὲν τοὺς ἀντιπάλους, εἰ καὶ μυ-
 ρίοι ὅσοι ἐπιφουθήσαιεν; τῇ σφετέρῃ δὲ ἀρετῇ μάλιστα πε-
 ποιθότες, ἅτε δὴ Ῥωμαῖοί γε ὄντες, καὶ ἐμπειρία μεγάλων B
 ἤδη κινδύνων τὰ πολέμια ἐκμελετήσαντες. συναισθόμενος δὲ
 ὁ Βελισάριος τῆς τῶν ἀνδρῶν μεγαλοφροσύνης, καὶ ὅτι, μει-
 15 ζόντως ἤπερ ἐχρῆν ἐπὶ τοῖς φθάσασι πόνοις βρεθνύμενοι,
 τῶν ἐν ποσὶ κατολιγοροῦσιν, ἐδεδίει μήποτε ἄρα ἐντεῦθεν
 μερίστην εὐρυχωρίαν ταῖς ἐλλίσι παρὰσχοιεν, παρεισδύναί
 τε αὐτοὺς καὶ ἀπάγειν ὅποι καὶ βούλονται τῷ ῥαδίας καὶ
 προσηρεῖς ὑποφραίνειν τὰς τῶν ἐγχειρημάτων ἐκβάσεις. ὡς ἂν
 20 οὐκ μὴ οὕτω ταῦτα συμβαῖεν, ἤθροισεν ἅπαντας ἐς ταῦτό, ὥσπερ
 ἤδη τοῦ ἀγῶνος ἐφεστηκότος· καὶ φανείς ἐς μέσον, ἔλεξε τοιαύδε. C

1. ἀπαγγελοῦντας R. 12. Pro γε R. τε. 15. πόνοις om. Suid. s. v.
 βρεθνύεσθαι. 17. παρεισδοῦναι R., παρεισδήναι sph. Par.
 20. οὐκ om. R. συμβαῖνον R. 21. ἐφεστηκότος R. et
 Intpr. imminente, καθεστηκότος vulg.

posset, et dinumerarent, et si quid aliud rescire possent, renuntia-
 rent: eoque in statu mansit, singula pensitans et cum animo suo
 revolvens, multosque in speculis longe lateque per agrum sparsis
 ignes accendit, ut hostes eos conspicati, maximum esse exercitum
 putarent, ex ignium accensorum multitudine eum metientes. Et
 quidem ita plane putabant, ideoque metuentes sibi, quieti substi-
 terunt. Ceterum non dudum hoc militari astu elusi conquierunt.
 Audierant enim iam quam minimum esse Romanum exercitum, neque
 parem, qui cum ipsis proelio decernere posset. Belisarii milites in-
 terea valde erant alacres, hostemque contemnebant, etiamsi maxi-
 mis copiis in se impetum faceret; virtute sua bellica praecipue
 freti, quippe quod Romani essent, et maximorum periculorum ex-
 perientia in re bellica exercitatissimi. Belisarius vero, animadversa
 illa animorum elatione, quodque magis quam oporteret de praeteritis
 laboribus gloriantes, praesentia contemnerent, verebatur, ne nimis
 suis spebus habenas laxaret, quae ipsos transversos quocumque vel-
 lent abriperent, eo quod faciles admodum rerum, quas aggrediebantur,
 eventus sibi fingebant: quod quidem ne ita eveniret, omnibus
 in unum coactis, veluti proelio iam imminente, ipse in medium pro-
 gressus, in hunc modum verba fecit.

A. C. 558

15. „Οὐχ ὡς ἐκ δέους ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες, πρὸς τὸ θαρ-

L. I. 32

ξεῖν ἀναστήσω, τοῦτο δὴ τὸ πρὸ τῶν κινδύνων γιγνόμενον, ἦκω τοῖς εἰωθόσι χρησόμενος λόγοις· ἢ γὰρ ἂν καὶ ἐπιελήσθαι τῶν πρότερόν μοι τῆ πείρᾳ γνωσθέντων δόξαιμι ἂν, εἴγε στρατιωταῖς Ῥωμαίοις, ἐν συμπλοκαῖς ἀεὶ τεθραμμένοις, 5 καὶ πολιτείας ὡς εἰπεῖν μεγίστων ἐθνῶν καθελούσιν, εἴτα νῦν παρταπτομένοις πρὸς βαρβάρους ἀλήτας, καὶ τούτους Οὐννοὺς καὶ Κοτριγούρους, παραίνεσίν τινα πρὸς τὸ μὴ δε-
 D διέναι προθήσειν. ἀλλ' ὁρῶν ἐν ὑμῖν πολὺ τὸ ὑπερφοροῦν καὶ θρασυνόμενον, καὶ πέρα τοῦ καθεστῶτος ἡρμένον, οὐκιο ἄλογον εἶναι τὸ δεῖν ἀναμνησαί τῆς ἀρχαίας ὑμῶν εὐκοσμίας ᾗ ἦθην. τὸ γὰρ ἔκμετρον πανταχοῦ φυλακτέον τοῖς ἔμφοροις, εἰ καὶ πρὸς τι τῶν ἐπαινουμένων φερόμενον τύχοι· καὶ τὸ μεγαλαυχεῖν ἐς τοσοῦτον τοῖς προὔπηγοις ἐς ὅσον τῶν ὁμοίων διὰ παντὸς τυγχάνειν πεπεῖσθαι, τὴν ἐκ τοῦ λογι-15 σμοῦ προμήθειαν ἀποβάλλειν φιλεῖ, καὶ πρὸς ἀλαζονείαν ἐξάγειν. τοῖς δὲ πρὸς τοῦτο παρανοίας ἐλληλοκόσιν, ὡς μηδὲν ὅτιοῦν ἐν νῶ τίθεσθαι τῶν μετρίων, κἂν αὐτὸ τὸ κρεῖττον ἀντιπάττεσθαι προαχθεῖη· καίτοι κἀκεῖνο σκοπεῖσθαι χρεῶν, ὡς εἰ καὶ πολλῶ τῆς ὑμετέρας ἀνδρείας ἠττώμενοι 20 τύχοιεν, ἀλλὰ τῷ πλήθει κρατουῦσι. καὶ εἴπερ τὸ ἐκατέρω-

1. ὧ om. R. 5. εἴτε R. 8. Κοτριγούρους R. et vulg. 9. προσθήσειν R., προθείην conl. Cl. 11. ὑμῶν R. et Intpr. veteris vestrae modestiae, ὑμᾶς vulg. 13. τύχη R. 14. προὔπηγοις R., Intpr. legebat προὔπειρογασμένοις: rebus olim egregie gestis. 18. κἂν R., καὶ Lugd. et ed. pr., κατ' Par.

17. „Non tanquam e metu vos, o viri, ad audendum erecturus, (quod quidem ante proelia fieri solet,) venio, consuetis usurus verbis. Viderer enim profecto eorum, quae olim experientia ipsa mihi cognita sunt, oblitus, si apud milites Romanos in proeliis semper educatos, quique maximarum prope dixerim gentium res publicas everterunt, nunc vero adversus vagos barbaros, atque hos quidem Hunnos et Cotriguros, exhortatione quadam ad excutiendum metum accommodata uterer. Sed cum in vobis magnam animorum elationem confidentiamque animadvertam modum omnem excedentem, non abs re facturus mihi sum visus, si vos veteris vestrae modestiae commonefacerem. Omne enim immoderatum quacunque in re vitandum est viris cordatis, etiamsi ad laudabilem aliquem finem tendat, et nimia animi elatio gloriatioque de rebus antea bene gestis, qua similem perpetuo successum certo nobis pollicemur, prudentiam ex animis profligare consuevit, et ad superbiam arrogantiamque concitare. Qui vero eo vesaniae venerunt, ut nihil moderatum animo concipiant, ii vel ad Deum ipsum oppugnandum sunt evasuri. Adhaec considerare etiam oportet, quod tametsi barbari virtute bellica et fortitudine longe

Δεν πλεονάζον ἀντεξετάσοιμεν, πρὸς ἰσότητα χωρήσει τὰ τῆς A. C. 558
 ἀμετρίας. πῶς οὖν οὐκ αἰσχροὺν ἡμᾶς ἐξ ἀγχωμάλου παρα- I. I. 32
 σκευῆς ἀγωνιζομένους, οὕτω λίαν ἔχειν τὸ προπετὲς καὶ ἀκά- P. 162
 θεκτον, ὡς μηδὲ καιρὸν ἢ τάξιν ἢ τὰς ἀτάκτους τῆς τύχης V. 113
 ἕξοπὺς ἐν λόγῳ ποιῆσθαι; δυνάμει γὰρ χειρῶν οὐκ ἂν τις,
 οἶμαι, περιέσοιτο πολεμίῳ, ἢν μὴ προσῆ τὸ κρῖνον ὀρθῶς
 καὶ λογιζόμενον. ἐπεὶ πῶς ἂν οἶόν τε ἦν ἔμοιγε ἐς τότε
 πολιᾶς ἦκοντι, καὶ οἶον ἐξώρη τὰ πολέμια γεγεννημένῳ, παρα-
 τάξουσιν ὁμιλεῖν καὶ κινδύνους, εἰ μὴ τοῖς τῆς εὐβουλίας ἀγα-
 10θοῖς ἐνῆν ἀμωσγέπως πεποιδέναι; εἰ τοίνυν καὶ γήρως ἀσθέ-
 νειαν γνώμη στερόδ' αὖ καὶ τῶν προσηκόντων ἐφιερμένη κρατύ-
 νει καὶ διανίστησι πρὸς τὸ συνοῖσον, ἀναπληροῦσα τῇ προ- B
 μηθείᾳ τὸ ἐκ τῆς ἡλικίας ἐνδέον, πῶς οὐ μᾶλλον ὑμᾶς ὀνή-
 σει νεότητι συμπαροῦσα καὶ τῇ τοῦ σώματος ῥώμῃ; τὰς μὲν
 15γὰρ ἐκ τύχης τινὸς ἢ χειρὸς ἀγεννοῦς ἀποτεύξεις ἴσως ἂν
 λογισμὸς ἀσφαλῆς, καὶ οἷος τοῖς προσπεσοῦσιν ἀρμόσασθαι,
 μετασκευάσειε πρὸς τὸ συμφέρον, καὶ θεραπεύσειε τὸ ἡμαρ-
 τημένον. ἐνθα δὲ γνώμης σφαλείσης, τῷ μὴ τὰ δέοντα δια-
 νοηθῆναι, τῶν ἀβουλήτων τι συνενεχθεῖη, πόθεν ἂν ληπτέον
 20το σῶζον καὶ ἀνακαλούμενον, εἴγε πρῶτον ἐκεῖνο τὸ ταῦτα
 τίκτειν πεφνκὸς παρατραπεῖη; καίτοι θανμάσειεν ἴσως ἂν τις

1. ἀντεξετάσοιμεν R. 3. ἀγωνισομένους Par. 4. τῆς τύχης
 om. R. 7. ἦν om. R. 10. ἐρῆν R. 12. τῇ προμηθείᾳ —
 συμπαροῦσα om. R. 15. γὰρ om. R.

nobis sunt inferiores, multitudine tamen superant: et si quae utrim-
 que excedunt, inter se conferantur atque expendantur, excessus ad
 aequalitatem redigetur. Quo pacto igitur non turpe fuerit, nos, qui
 aequo apparatu sumus conflicturi, adeo praecipites atque effrenes
 ferri, ut neque temporis, neque ordinis, neque temerariorum for-
 tunc momentorum rationem ullam habeamus? Neque enim quis-
 quam, uti arbitror, manuum vi hostes superaverit, nisi adsit iudicii
 consiliique rectitudo. Quo enim pacto sicri posset, ut ego, qui ad
 tantam canitiem perveni, ut propemodum vietus belloque ineptus
 sim, in conflictibus proclis que versarer, nisi me consiliorum boni-
 tate prudentiaque sustentarem? Quocirca si etiam senectutis imbec-
 illitatem mens recta ac firma et quae par est appetens corroborat,
 et ad res bene gerendas exsuscitat, aetatis defectum prudentia com-
 pensans; quomodo non multo amplius vobis utilis sit futura iuven-
 tuti corporisque robori coniuncta? Sinistros enim e fortuito aliquo
 casu vel manus vitio profectos eventus fortasse recta cogitatio, quae-
 que se casibus accommodare norit, in melius transferre erratumque
 corrigere possit: ubi vero mentis vitio, quod inconsultum, quam
 oportet, res aggrediamur, adversi aliquid evenerit, unde, quaeso, reme-
 dium ac salus petentur, si primum illud, quod haec gignere solet,
 sit depravatum atque subversum? Atqui mirabitur forsitan aliquis

A. C. 558 ἔμοῦ τῆς ἐπὶ τῇ παλαιότητι καινοτομίας. δέον γὰρ πρόσεξαι-
 I. 1. 32 ρειν καὶ διαπιστῶν τὸ πεποιθὸς ἐν ὑμῖν καὶ προθυμούμενον,
 C ἄλλ' ἔγωγε κοιλαίνω ταῦτα τοῦναντίον καὶ παραιροῦμαι, καὶ
 λογισμοὺς ἐμβάλλων καὶ ὄκνους, καὶ ἀμφιβόλους ποιῶν τὰς
 εἰπάδας.

17. „Πλὴν ἄλλ' ἔμοιγε μὲν καὶ τοῦτο θυμῆρες εἶναι
 δοκεῖ, καὶ πρὸς τὸ εὐέλπι φέρον, εἶγε τοιοῦτοις ἀνδράσιν
 ἤκω συμπολεμήσω; οὐς εἰ πείσασαι βραχὺ γοῦν ὑφελείν τοῦ
 δραστηρίου, δεινὸς ἂν ἐν λόγοις, οἶμαι, κριθεῖην. ἴστω δὲ πᾶς
 τις ἡμῶν, ὡς ἀνδρείας ὄρμαῖς οὐκ ἀναθεῖτόν τὰς ἀνευ φρο-10
 νήσεως ἐγχειρήσεις; ἀλλὰ θρασυῖν καὶ προπετεῖα καὶ παρα-
 τροπῇ τοῦ καθήκοντος τρόπον· ὥστε τὸ μὲν πρόθυμον τῆς
 D ψυχῆς μενέτω παρ' ὑμῖν, καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἐνακμαζέτω
 λογισμῶν δὲ σώφρονι καὶ τῶν προσηκόντων ἐχομένῃ τὸ ὑπερ-
 βάλλον τῆς τόλμης καὶ πρὸς ἀυθάδειαν ἀνάγον ὑποτεμένεσθω.15
 οὐ γὰρ ὄκνον ἐντίθησι καὶ δειλίαν τὸ λογίζεσθαι καὶ σκοπεῖν
 ὅπως τοῖς παροῦσι χρηστέον, ἀλλὰ σεμνότητα καὶ παρῴρησιαν.
 οὕτω γὰρ τῶν ἀφελίμων διαγνωσθέντων, ἐπεται πάντως τὸ
 δικαίως θαρσύνειν, ὡς οὐ πρὸς ἀδήλους τυχᾶς εἰλητῆ προηγημέ-
 ρον, ἀλλὰ τῇ κρίσει τὸ βέβαιον ἔχειν καταληφθὲν καὶ πεπι-20
 στευμένον. ἀλλ' ἴσως ἔρεῖ τις ἡμῶν, ὡς οὐχ οἶόν τε φύσιν

6. ἔμοιγε R., ἐμοὶ vulg. 9. Pro οἶμαι R. εἶναι. 10. ἡμῶν R.
 11. ἐγχειρήσεις — πρόθυμον om. R. 15. ἀνάγον R., ἄγον
 vulg. 20. ἀλλὰ — πεπιστευμένον om. R. et Intpr. 21. ὡς
 οὐχ οἶόν τε add. ex R. et Intpr. haudquaquam posse etc.

admonitionis meae insolentiam. Cum enim excitare atque erigere
 confidentiam vestram animorumque alacritatem oporteret, ego haec
 e contrario enervo atque imminuo, et cogitationes vobis iniucias
 et metus, et dubias spes faciens.

18. „Ceterum mihi quidem etiam hoc iucundum ac volupe esse
 videtur, bonamque spem mihi concitat, quod cum talibus viris ad
 proelium accedo, quibus si persuasero, ut tantillum de acrimonia
 animorum remittant, multum dicendo valuisse videar. Hoc vero sibi
 quisque vestrum persuadeat, conatus actionesque prudentia destitutas
 non esse adscribendas fortitudini, sed audaciae et temeritati et prae-
 varicationi officii. Quocirca acrimonia quidem animorum in vobis
 maneat, immo et magis magisque vigeat; moderata vero castigataque
 cogitatione, atque intra officii limites se continente, nimia audacia
 arrogantiam secum trahens succidatur. Neque enim metum ac timi-
 ditatem infert cogitare et considerare, quo pacto rebus praesentibus
 sit utendum, immo vero dignitatem atque fidentiam. Ita enim rebus,
 quae ex usu sunt, percipiens, consecutaneum est omnino, ut iustam auda-
 ciam concipiamus, quippe quae non ad incerta fortunae temere essetur,
 sed iudicio sit confirmata et stabilita. Sed dicet forsitan aliquis ve-

γενναίαν εὐλόγως δρῶσάν, καὶ τοῦ μοχθεῖν διαπαντὸς ἐφρι- A C. 559
 μένην, εἶτα νῦν ἀθρόον ἐπέχειν καὶ βιάζεσθαι πρὸς τὸ ἤρε- I. I. 32
 μοῦν καὶ ὑφειμένον, καὶ πέρα τῆς ἀνάγκης μέλλον καὶ βοδ- P. 163
 λευόμενον, μάλιστα δυσανασχετοῦσαν ἐφ' οἷς καθ' ἡμῶν οἱ
 5 βάρβαροι παροinouσι, φέροντες ἀνέδην ἅπαντα, καὶ παρ' αὐ-
 τὴν δῆπον τὴν βασιλίδα πόλιν τὰς ἐκδρομὰς ποιεῖσθαι τολ-
 μῶντες. ἔχει μὲν οὖν οὕτω ταῦτα, καὶ βεβαιοῦται τῇ πείρᾳ
 τὸ προσηκόντως ὑμᾶς τοῖς πολεμίοις δογίζεσθαι. οἷς γὰρ συν-
 κεχώρητο πρότερον, οὐ μετρίως ἐχρήσαντο· πλὴν ἄλλὰ καὶ
 10 ολίαν ἐφικτὸν, οἶμαι, τοῖς ἔμφροσιν, περιελεῖν μὲν τοῦ θυ-
 μοῦ τὸ μέμηρός καὶ ταραχῶδες, καὶ τοῖς προστυχοῦσιν ἐγ-
 χειρεῖν ἀνεξετάστως ἰέμενον, κατέχειν δὲ μόνον αὐτοῦ τὸ
 μεγαλοῦργόν τε καὶ ἄτρεπτόν, καὶ πρὸς τὰς ἐναντιώσεις ἀν- B
 τέχον. τῶν γὰρ τῆς ψυχῆς κινήματων τὰ μὲν ὅσα πεφύκασι
 15 καθαρόν ἔχειν καὶ ἀκραιφνὲς τὸ αἰρετόν καὶ καθήκον, τού-
 των ἐντελῶς καὶ δὴ ἀνθεκτέον. οἷς δὲ μέτεστι καὶ τῆς πρὸς
 τὰναντία τροπῆς καὶ ἐκνεύσεως, τούτοις οὐ διὰ πάντων χρη-
 στέον, ἀλλ' ἐς ὅσον ἔχουσι τὸ συμφέρον. τὸ μὲν οὖν φρονοῦν
 ἀμιγῆς ἀγαθόν καὶ ἀνόθεντόν ἅπαντες εἶναι φήσοιτε ἄν. τῆς
 20 δὲ δογῆς τὸ μὲν δραστήριον εὐκλεές, τὸ δὲ θράσος φευκτόν

1. δογῶσαν conl. Bon. Vulc. 5. Pro φέροντες R. ἐφῶν-
 τες 7. οὖν add. ex R. 8. τοῖς πολεμίοις — ἐφικτόν
 οἶμαι om. R. 17. Pro ἐκνεύσεως R. et Intrpr., ut videtur, ἐκ-
 βάσεως: in contrarium eventum. 20. Pro θράσος lacuna est
 in Lugd. et ed. pr.

strum, non posse naturam generosam et impetu rationi consentaneo concitatum, et laboris perpetuo appetentem, nunc confestim inhiberi, et cogi ad quietem et remissionem et moras ac deliberationes longiores, quam necessitas postulet, praecipue cum acerrime ferat, barbaros adeo contumeliose nobis insultare, omniaque promiscue agere ac ferre, adeo ut ad ipsam usque regiam urbem excursions facere audeant. Haec quidem ita se habent, et experientia ipsa comprobatur merita vos in hostes ira inflammatos. Lenitate enim patientiaque vestra nequaquam moderate usi sunt. Verumtamen valde etiam facile iudicari, viris cordatis compescere et submovere ab ira furorem et perturbationem, et inconsultum ad res, quae nobis sese offerunt, impetum, tantumque ex ea animi magnitudinem constantiamque retinere, et adversantibus obsistere: nam ex animae motibus, quicunque pure atque sincere sunt cum honestate officioque congruentes et expetendi, ii utique absolute sunt amplectendi: qui vero etiam in contraria nutant ac vergunt, iis non perpetuo est utendum, nisi quatenus utilitatem adferunt. Prudentiam itaque purum minimeque adulterinum bonum esse, non negaveritis, credo. In ira vero acrimonia quidem et strenuitas est laudabilis: audacia vero fugienda, ut damno non vacans.

A. C. 558 καὶ ἀσύμφορον. οὐκοῦν τὸ μὲν ὕλον* τῆς δὲ τὸ βέλτιστον ἐξ-
 I. I. 32 αἰρούμενοι, καὶ φρονήσει τὸ κατορθοῦν ἀναμιγνύντες, ἴωμεν
 C οὕτω σὺν παρῳησίᾳ κατὰ τῶν δυσμενῶν, ὡς οὐδενὸς ἡμῖν
 τῶν δεόντων περιοφθέντος. γινώσκειν γὰρ μόνον χρεῶν, ὡς
 V. 114 ἀγωνιστέον πρὸς ἄνδρας βαρβάρους, ἐπιέναι μὲν ληστρικῶ-5
 τερον εἰθισμένους, καὶ λαθραίας ἐφόδους ποιεῖσθαι, πρὸς δὲ
 παρατάξεις ἐμφανεῖς οὐ μάλα γεγυμνασμένους, οὐδὲ ταῖς
 συμπλοκαῖς ἐγκαρτερεῖν παιδευθέντας. ὀρῶντες δὲ νῦν σταδίαν
 μαχῆν κατ' αὐτῶν παρεσκευασμένην, ἐρυμάτων τε καὶ περι-
 βόλων ἔκτος τὸ ἀντιστατοῦν καὶ ἀμνυόμενον ἐπὶ στρατοπέδου 10
 συντεταγμένον, ἀποβαλοῦσι μὲν κατὰ τὸ εἶκος τὰ συνειθι-
 D σμένα· περιαχθήσονται δὲ πρὸς τὸ ἐμμίξαι καὶ προσπελάσαι
 καὶ συσιάδην διαγωνίζεσθαι, διδασκούσης αὐτοὺς τῆς ἀνάγ-
 κης· πλὴν ἀλλὰ σωφρονούντων ἡμῶν καὶ τῇ πατρίῳ τάξει
 χρωμένων, καὶ μετ' εὐβουλίας ἐπὶ τὰ πρακτέα χωροῦντων, 15
 εἴσονται διὰ τῆς πείρας, ὡς τῷ παντὶ κρεῖττον αἰεὶ τὸ προη-
 σκημένον καὶ τὸ ἀνθαίρετον τοῦ αὐτοσχεδίου καὶ ἡναγκα-
 σμένον.”

19. Τοσαῦτα μὲν ὁ Βελισάριος εἶπεν. οἱ δὲ στρατιῶ-
 ται μεταμαθόντες τὸ λῆρον, εἶχοντο μὲν καὶ ὡς τῆς ἀνδρίας, 20
 πλέον δὲ τι ἦν ἐν αὐτοῖς τοῦ γαυρουμένου τὸ εὐλαβοῦμενον.

1. τὸ μὲν ὕλον τῆς δὲ R., Intpr. quocirca ex ea ipsa quae po-
 ziora sunt deligendo, οὐκοῦν τὸ μὲν (lac.) τὸ βέλ. Lugd. et ed.
 pr., οὐκοῦν τῆς μὲν ὀργῆς τὸ βέλ. Par. 5. ἀγωνιστέων sph.
 Par. 16. προσκείμενον R. 17. ἀναίρετον R. 20. ἀνδρείας R.

Quocirca id quod in ira est optimum deligentes, prudentiaque res gerendas temperantes, ita demum fidenter in hostem eamus, quippe qui nihil eorum, quae necessaria sunt, neglexerimus. Hoc tantum sciamus oportet, decertandum nobis esse cum hominibus barbaris, qui praedonum in morem adoriri occultosque insultus facere consueverunt, ad aperta vero proelia non admodum sunt exercitati, neque in conflictibus perdurare docti. Nunc autem cernentes statariam pugnam in se apparari, et extra vallum propugnacula et muros vim omnem obsistendi ac propulsandi in exercitu constitutam, deposituri sunt verisimiliter veterem suam consuetudinem, eoque adducentur, ut nobiscum misceantur et collato pede armis decernant, docente ipsos necessitate. Vobis vero prudenter rem gerentibus patrioque ordine ac disciplina utentibus actionesque nostras recto consilio moderantibus, cognoscent re ipsa, quanto id, quod exercitatione nostraque voluntate et studio est acquisitum, ex temporario et coacto semper sit praestantius.“

19. His dictis Belisarius sinem fecit. Romani vero resipiscen-
 tes, retinuerunt quidem etiam ita fortitudinem, plusculum tamen
 quid eis inerat circumspectionis, quam iactantiae, et tali fere ani-

τοιούτου τε, οἶμαι, φρονήματος μετ' εὐκόσμιās ἐνεπίμπλαντο, A. C. 558
 ὡς ἐλάχιστα μεγάλοις εἰκάσαι, ὁποῖω δὴ πάλαι φασὶ τοὺς I. I. 32
 ἀμφὶ Λεωνίδαυ Λακεδαιμονίους ἐν Θερμοπούλαις, προσβάλ- P. 164
 λοντος ἤδη τοῦ Ξέρξου, ἐγκαλλωπίσασθαι. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν
 Ὕπανωλεθρία διεφθάρησαν, μόνω τούτῳ εὐδοκιμήσαντες τῆ
 μὴ ἀγεννῶς ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πολλοὺς πρότερον τῶν Περσῶν
 ἀποκτείναντες. οἱ δὲ ἀμφὶ Βελισάριον Ῥωμαῖοι παρρησίαι
 μὲν ἐχρῶντο Λακωνικῆ· πάντας δὲ τοὺς πολεμίους ἐτρέψαντο
 ἀνά κράτος, καὶ πλείστους ὅσους διεχειρίσαντο, οὐδὲν αὐτοῖ
 10 ἄχαρι πρὸς αὐτῶν ὅ, τι καὶ λόγου ἄξιον πεπονθότες. ἐπειδὴ
 γὰρ ἀθρόον ἐκ τοῦ σφετέρου στρατοπέδου οἱ βαρβαροὶ ἐς δισ-
 χιλίους ἰπποτάς ἀποκεκριμένοι ἔθεον σὺν βοῆ, ὡς ῥᾶστα
 τοὺς ἐναντίους ἀναρπασόμενοι, ἀντίνα ὁ Βελισάριος, ὡς οἱ
 κατάσκοποι ἤκον ἐπιδεικνύντες αὐτοὺς μονονουχί, καὶ ὅσον
 15 ὄντω παρέσσεσθαι διεξιόντες, ἀντέξῃγε τοὺς ἀμφ' αὐτὸν, σοφι- B
 ζόμενος ὡς οἶόν τε τὴν ὀλιγότητα καὶ ἐπικρόπτων. ἀπολεξά-
 μενος γὰρ διακοσίους ἰπποτάς πελτοφόρους τε καὶ ἀκοντιστάς,
 εἰς ἐνέδρας ἐμέριζεν ἐκατέρωθεν ὑπὸ τῆ νάπη, ὅθεν ἔφετο
 τὴν προσβολὴν ἔσσεσθαι τῶν βαρβάρων· προειρημένον, ὥστε,
 20 ἐπειδὴν αὐτοῖς ἐγκελεύσεται καὶ σημήνη, τοὺς δὲ εὐθὺς ἐπι-
 ἐναὶ ἀκοντίζοντας τὴν φάλαγγα τῶν πολεμίων, ὅπως δὴ πι-
 ζομένη ὑποστέλλοιτο, ἄχρηστὸν τε αὐτοῖς εἶσι τὸ πλῆθος, πα-

1. τοιούτου δὲ R. 2. ὁποῖω R., ὁποῖα vulg. 3. προσ-
 βάλλοντος R., προσβαλόντος vulg. 4. Χέρξου et 5. πανωλε-
 τρία sph. Par. 15. διεξιόντος sph. Par. 18. εἰς ἐνέργειαν R.
 ὑπὸ τῆ R., ἐπὶ τῆ vulg. 20. αὐτοῖς R., αὐτὸς vulg.

morum strenuitate pariter et modestia erant praediti, (ut minima
 comparemus magnis,) quales olim qui circa Leonidam erant Lacedae-
 monii fuisse commemorant, cum ad Thermopylas Xerxes eis immi-
 neret. Sed illi quidem ad internecionem omnes caesi sunt, eo solo
 celebres, quod non turpiter periissent, sed multis antea Persis inter-
 fectis. Qui vero Belisario aderant Romani, audacia quidem usi sunt
 Laconica, universos autem hostes fortiter fugarunt, et quamplurimos
 eorum trucidarunt, ipsi nullo singulari incommodo ab illis affecti.
 Cum enim ex barbaris duo equitum millia a reliquo exercitu sepa-
 rata confestim cum clamore procurrerent, veluti facillime hostes de-
 lecturi, et speculatores ad Belisarium venissent eos indicantes, et
 iamiam adfuturos dicentes, suas contra copias duxit, simulans quan-
 tum fieri poterat paucitatem atque occultans. Selectos enim equites
 ducentos scutatos et iaculatores in silva utrimque in insidiis colloca-
 vit, qua parte barbaros impetum facturos putabat, praemonitos, ut
 simul atque ipse signo dato mandasset, confestim in hostile agmen
 iaculantes prouerent, ut nimirum iaculorum vi pressi in arctum se
 contraherent, et multitudo ipsis inutilis redderetur, neque laxare ac

A. C. 558 ρατείνεσθαι μὴ δυνάμενον, ἀλλ' εἰς ἑαυτὸ περιελιπτόμενον τοὺς
 I. I. 32 δὲ ἀγροίκους ἐκέλευε καὶ τῶν ἀσπίων τοὺς [πολλοὺς τοῖς] πολε-
 μίοις ἐπιβοῶντας τοσοῦν τι καὶ ἐπικροτοῦντας, ἔπεσθαι αὐτῶν
 C ἐνθα καὶ ἴοι. ἅμα γὰρ τοῖς λοιποῖς ἐς μέσον εἰσθήκει, ὡς
 τὴν ἐσβολὴν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἐκδεξόμενος. ὡς δὲ ἦγον ἤδη, καὶ
 ἐς τὰ πρόσω χωροῦντες εἶσω τῶν λόχων οἱ πλεῖστοι ἐγίνον-
 το, αὐτίκα Βελισάριος ἅμα τοῖς ἄμφ' αὐτὸν ἀντιμέτωπος.
 ὑπαντιάσας συνέβησάν τε σφισιν ἐρόωμενέστατα οἱ τε ἀγροικοὶ
 καὶ τὸ λοιπὸν ἅπαν πλῆθος ἐμβοῶντες, καὶ ἐπικτυπῶντες
 τοῖς ἔυλοισ, ἃ δὴ ἐς τοῦτο ἔφερον, παρεθάρσνον τοὺς μα-10
 χόμενους. δοθέντος δὲ τοῦ συνθήματος, καὶ δὴ οἱ ἄλλοι ἐκ
 τῶν κρυπτίων ἀναθορόντες, τοὺς καθ' αὐτοὺς ἐκάτεροι κατὰ
 τὸ ἐγκάσιον ἔβαλλον· βοή τε ἐγίνετο καὶ ταραχὴ μείζων ἢ
 κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ πολέμου. οἱ δὲ βάρβαροι πάντοθεν ἀ-
 D κοντιζόμενοι, τοῦτο δὴ ὑπὲρ Βελισάριος διανοήθη, εἰς ἑαυτοὺς 15
 ἀνεχώρουν, καὶ εἰς στενότητα συνεσπειραμένοι, ἀμύνασθαι
 οὐκ ἠδύναντο· οὔτε γὰρ τοξεύειν αὐτοῖς εὐπετέες ὑπῆρχε τῆ
 μηδὲ χώραν εἶναι τοῖς βέλεσιν, ἀλλὰ γὰρ οὔτε ἐκδρομὰς τοῖς
 ἵπποις καὶ ὑπερκερώσεις ποιεῖσθαι κύκλω τε ἐδόκουν ἔχεισθαι
 ὡς δὴ μεγίστῳ στρατεύματι ἀπειλημένοι. οἱ τε γὰρ ὀπισθεν 20
 σὺν ἀλαλαγμῶν ἐπιφερόμενοι καὶ πατάγῳ, ἐκπλήξιν παρεῖχον
 ὃ τε κοιροτός εἰς ὕψος αἰρόμενος οὐ ξυνεχώρει διαγιγνώ-
 2. ἀσπίων τοὺς [π. τ.] πολεμίοις. Sic emendavi; ἀστ. τοὺς πολε-
 μίους R. et vulg. 9. ἐπιβοῶντες R. 16. συνεσπειραμένοι R.,
 συνεπειρημένοι Lugd. et ed. pr., συνεπειλημένοι Par. ἀμύ-
 νασθαι R., ἀμύνεσθαι vulg.

dilatate aciem possent, sed in seipsos convoluti implicative essent. Agrestes vero et qui e civibus erant bello apti, iussit, ut ingenti clamore et fragore armorum edito, se, quo iret, sequerentur: cum reliquis enim in medio constiterat, tanquam hostium impetum aperte excepturus. Cum autem iam venirent barbari, ulteriusque progredientes intra insidias plerique pervenissent, Belisarius statim cum iis, qui ipsi aderant, adversa fronte occurrens, validissimum in eos impetum fecit, et agrestes omnisque reliqua multitudo clamore et lignorum, quae cum in usum gestabant, complosione ac fragore pugnantibus animos addebant. Dato vero signo, etiam alii ex insidiis prosilientes, utrimque transversim in hostes ruunt; clamorque et tumultus maior quam pro proclii magnitudine est excitatus. Tum barbari omni ex parte iaculis icti, (id quod Belisarius praecogitavit,) in se ipsos conglomerati et in arctum redacti ac compressi, tueri se bellando non poterant. Neque enim sagittare commode poterant, cum neque locus esset telis, neque excursiones equis et alarum circumductiones facere poterant; videbanturque veluti maximo exercitu circumventi et in orbem cincti. Nam et qui a tergo magno ulutatu et fragore cos urgebant, terrorem incutiebant, et pulvis in altum elatus

σκεσθαι τοὺς συμπλεκομένους, ὅποσοι ἐτύγχανον ὄντες. πρώτος A. C. 558 δὲ Βελισάριος πολλοὺς τῶν ἀντιπαραταττομένων διαφθείρας, I. 1. 32 καὶ τὸ οἰκεῖον μέρος ἀπωσάμενος, φεύγειν ἠνάγκασεν. ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἐγκειμένων, στρέψαντες τὰ ῥῶτα P. 165 5οὶ βάρβαροι ᾤχοντο ζῦν ἀκοσμία, σποράδην σχεδαννύμενοι V. 115 καὶ ἤγιστα ἀλλήλους ὀπισθοφυλακοῦντες, ἀλλ' ὡς ἂν αὐτῶν ἕκαστος ᾔετο ἀκύντατα ἀποδράσειν. επισπόμενοι δὲ οἱ Ῥωμαῖοι ἐν τάξει, τοὺς ἐν χερσὶν εὐκολώτατα διεχυῶντο. φόνος τε ἐγγίγντο τῶν βαρβάρων πολὺς ἀμεταστρεπτὶ ἀπελαννόν- 10ιωτων· τὰ τε γὰρ ἠνία τοῖς ἵπποις ἀπάντα μεδίετο· καὶ πρός γε αἱ μάστιγες κατεπιέγουσαι προανέστελλον τοῦ τάχους τὸ ἐνδόσιμον· ἐπελελοίπει δὲ αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ δέους καὶ αὐτὸ δὴ ἐφ' ὅτῳ μέγα φρονοῦσι τὸ ἐπιτήδευμα· φεύγοντες γὰρ οἶδε οἱ βάρβαροι μᾶλλον ἀμύνονται τοὺς ἐς τὴν δίωξιν ἐγκειμέ- 15ιδνους, μεταστροφάδην ἐπιτοξεύοντες. τότε γὰρ καὶ βιαιότερον B κατὰ σκοποῦ φερόμενα τὰ βέλη ἐμπήγνυται, ἠνίκα τὰ μὲν πολλῇ τῇ ὀύμῃ φέρεται ἰθὺ τῶν διακόντων, οἱ δὲ, ἀντίξοι καταθέοντες, ἀντεμπίπτουσι καὶ ἀντεπιφέρονται, σφοδρότεραν τε τὴν πληγὴν σφίσειν αὐτοῖς ἐκελευῶσι τῷ ὑπαντιάζειν καὶ 20ῶς πλησιαίτατα ὑποδέχεσθαι.

κ'. Ἀλλὰ τότε γε ἅπαντα τοῖς Οὐννοῖς ἀμήχανα εἶναι ἐδόκει, καὶ οὐδὲ ἐς πείραν ἐλθεῖν τέγγης τινὸς ἠβούλοντο

4. ἐγχειμ. sph. Par. 6. αὐτῶν ἕκαστος R., ἕκαστ. αὐτ. vulg.
12. καὶ αὐτοὺς R. 13. φεύγοντες δὲ οἱ βάρβ. R. 16. φερό-
μενα om. R. 17. ἐφέρεται R. ἀντίξοοι R.

obstabat, quominus de numero eorum, qui in conflictu erant, iudicare possent. Primus autem Belisarius, multis ex adversa acie caesis ac profligatis, in fugam eos compulit; deinde vero aliis etiam universis impressionem facientibus, barbari terga vertentes incomposite fugerunt sparsim dissipati, nullis sibi mutuo a tergo custodiis caventes, sed quo cuique visum erat, effusissimo cursu aufugientes. Romani vero acie instructa eos insectantes, extremos quosque facillime trucidant; magnaue barbarorum caedes est edita, citra ullam cum equis retroversionem fugientibus. Nam et habenas omnes equis laxarant, et praeterea flagella assidue urgentia praeripiebant celeritatis remissionem. Defecerat autem ipsos quos pavor etiam ars ipsa, qua magnopere gloriari solent. Fugientes enim hi barbari magis propulsant eos, qui sese acriter insectantur, retroversim sagittantes. Tunc enim etiam violentius sagittae scopo, quem petunt, insiguntur, quando illae quidem magno impetu recta feruntur in persequentes, et hi ex adverso occurrentes in sagittas prouunt contraque feruntur, graviolemque sibi ipsis plagam efficiunt occurrendo et sagittas e proximo excipiendo.

20. At tum temporis omnia Hunnis desperata esse videbantur, neque illis artem ullam propulsandi hostes attentare in mentem venie-

A. C. 558 ἀμυντηρίας. ἐτεθνήκεσαν δὲ αὐτῶν μὲν ἀμφὶ τοὺς τετρα-
 I. I. 32 κοσίους, Ῥωμαίων δὲ ὅστις οὐδείς· μόνον δὲ τραυματῖαι
 ὀλίγοι ἐγεγένητο. μόλις δὴ οὖν Ζαβεργάν τε ὁ ἡγεμῶν καὶ
 C οἱ ἐκφυγόντες ἄσμενοι ἐς τὸ στρατόπεδον ἵκοντο· οἱ γὰρ
 δὴ τῶν Ῥωμαίων ἵπποι πρὸς τὴν διώξιν ἀπειρηκότες, αἰ-5
 τιώτατοι αὐτοῖς τοῦ περιεῖναι γεγένηται, ἐπεὶ ἂν αὐτοβοεῖ
 ἅπαντας κατειργάσαντο. νῦν δὲ οἱ μὲν τοῖς χαρακώμασι σὺν
 πλείστῳ θορύβῳ ἐμβalόντες, συνεκύκησαν ἅπαν τὸ λοιπὸν
 στρατεύμα, ὑποτοπήσαντας αὐτίκα μάλα διαφθερεῖσθαι. οἰ-
 μωγὴ τε ἤκούετο μακρὰ βαρβαρική· τοῖς γὰρ ξιφιδίοις τὰς 10
 παρεῖας καταξαινόντες, ὠλοφύροντο κατὰ τὸν πάτριον νόμον.
 Ῥωμαῖοι δὲ σὺν Βελισαρίῳ ἀπεχώρουν ἐς τὰ ὀπίσω, κρείτ-
 τωνα μὲν ἐλπίδος ὡς ἐκ τῶν παρόντων διαπραξάμενοι, ἄξια
 D δὲ ὅμως τῆς τοῦ στρατηγοῦ προμηθείας. τούτου δὲ τοῦ πύ-
 θους τοῖς βαρβάροις ξυνενεχθέντος, αὐτίκα οἶγε ἄραντες ἐκ 15
 Μελαντιάδος, ὄχοντο ἐς τὰ ὀπίσω πεφοβημένοι. Βελισάριος
 δὲ καίτοι κατὰ τὸ εἶκός οἷός τε ὢν αὐτοὺς πορευομένους
 μᾶλλον τι διαχειρίσασθαι καὶ πημῆναι, ἐπισπόμενος ἀνθρώ-
 ποις ἤδη κατεπτηχόσι, καὶ οἷον φυγὴν τὴν ἀναχώρησιν ποι-
 ονμένοις· ὁ δὲ εὐθύς ὅμως ἀνὰ τὴν πόλιν ἐπανήει οὐ μάλα 20
 ἐκὼν, ἀλλ' ἐκ βασιλέως αὐτῷ προστεταγμένον. ἐπειδὴ γὰρ
 ἅπας ὁ δῆμος, τοῦ ἔργου σφίσις ἀπηγγέμενον, ἤδον τε αὐτὸν
 καὶ ἀνύμνον κατὰ ξυλλόγους, ὡς ὑπ' ἐκείνου περιφανέστατα

2. Ῥωμαῖοι R. 4. ἵκοντο R. 6. Pro ἂν R. δὲ. αὐτ.
 ἅπαντ. R., ἅπαντ. αὐτ. vulg. 7. μὲν ἐν τοῖς vulg. 9. δια-
 φθερεῖσθαι R. 11. καταξαινόντες R., καταξάνοντες vulg.
 18. ἐπισπόμενος R. (Cl.), ἐπισπώμενος vulg.

bat. Caesi itaque sunt ex iis circiter quadringenti, e Romanis nemo desideratus; pauci tantum vulnerati: aegre vero et Zabergan Hunnorum praefectus, et qui cum eo effugerant, lacti in castra pervenerunt. Romanorum enim equi insectando defatigati, maxima cis causa salutis fuere: alioquin ad unum omnes eo die trucidassent. Nunc vero cum hi in vallum munitionesque suas magno cum tumultu prouissent, reliquum universum exercitum vehementer conturbarunt, veluti certissimo exitio iamiam imminente. Ingens itaque barbarorum ciulatus exaudiebatur: cultris enim genas lacerantes, patrio more lugebant. Romani autem cum Belisario ad sua redierunt, re melius quam sperarant gesta, digno tamen prudentia ducis eventu. Barbari vero hac clade accepta, motis statim e Melantiade castris, retrorsum trepidi cessere. Belisarius autem, tametsi verisimiliter eos abeuntes maiore strage ac damno afficere potuisset, utpote homines iam metu percussos insectans, cum fugae similem discessionem facerent, nihilominus tamen statim in urbem rediit; idque non tam ex animi sui sententia, quam Imperatoris iussu. Cum

σεσωσμένοι, τοῦτο δὴ ἔδρακε πολλοὺς τῶν ἐν τέλει καὶ ἡνίασας A. C. 558
 φθόρῃ ληφθέντας καὶ βασκανία, πάθεισιν οὕτω δεινοῖς καὶ I. I. 32
 αἰεὶ τὰ κάλλιστα λυμαινομένοις. τοιγάρτοι διέβαλλον τὸν ἄν- P. 166
 δρα ὡς μεγαλαυχοῦντα καὶ διαθροπτόμενον ἐπὶ τῇ τοῦ ὀμί-
 5 λου εὐνοίᾳ καὶ ἐς ἄλλας ὀρῶντα ἐλπίδας. ὧν δὴ ἔνεκα τά-
 χιστά τε ἀφίκται, ὡς μὴ τελεώτατον ἄροιτο κλέος. καὶ οὐδὲ
 ἐπὶ τοῖς ἤδη πεπονημένοις τιμῆς ἀπόνατο τῆς προσηκούσης·
 ἀλλὰ διέρρηει αὐτῷ τὰ τῆς νίκης, τόγε ἐπ' ἐκείνοις, φροῦδα
 καὶ ἄμισθα καὶ παντάπασι σεσιγημένα. ὡς μὲν οὖν τῶν ἀρί-
 10 στων ψυχῶν ἀμβλύνεται τὸ δραστήριον, ἡνίκα μὴ ἐπαινοῖντο,
 μηδὲ τοῦ πρέποντος ἀπολαύοιεν, καὶ ὅπως ἐνθένδε τὰ κοινὰ
 καταδέεστερα γίγνεται τῷ μὴ ὀρθῶς ἀσκεῖσθαι τὰ ἀτιμαζό-
 μενα, εἴτε πολέμων εἶεν ἀγῶνες εἴτε λόγων παιδεῖται εἴτε
 ἄλλο τι τῶν οὕτω καιριωτάτων, εἴρηται μὲν ἤδη τοῖς πάλαι
 15 σοφοῖς καὶ ἀποδέδεικται, ῥᾶδιον δὲ, οἶμαι, καὶ παντὶ τῷ προ- B
 τυχόντι διαγιγνώσκειν ἐκ τῶν ὀσημέραι ζυμφερομένων. οἱ
 δὲ Οὐννοὶ τὰ μὲν πρῶτα δίωξίν τινα ὑποτοπήσαντες, καὶ ξὺν
 θορύβῳ πολλῷ τῶν μακρῶν καλουμένων τειχῶν ὑπεκβάντες,
 ἐπειδὴ ἔγνωσαν, ὡς Βελισάριος μετὰπεμπτος ἐγεγόνει, καὶ οὐδὲ
 20 ἕτερός τις αὐτοῖς ἐπεφοίτα, πάλιν σχολαίτερον ἐπορεύοντο.

1. ὁ R. 2. m., δὲ vulg. et R. 1. m. 8. ἐκείνοις R., ἐκείνους
 vulg. 9. ἄμισθα R. et Intpr. *vana omnia reddita*.

enim populus universus, victoria hac ipsis nuntiata, eum decantaret et in conventibus summis laudibus efferret, veluti ab illo apertissime conservatus, momordit vero id pessimeque habuit plerosque primores urbis, invidia et livore occupatos, vitiis adeo atrocibus et semper optima quaeque labefactantibus. Calumniati itaque sunt vtrum, ut arrogantem et popularis aurae blanditiis insolescentem, aliasque spes animo agitantem; quibus quidem de causis citissimeque eorum est, ut non absolutissimam gloriam reportaret, neque ob res praeclare a se gestas debito honore afficeretur; sed omnis victoriae laus ei quodammodo e manibus effluxit, quantum in illis erat, obliterata praemiique expers et in univcrsum silentio involuta. Porro quod praestantissimorum animorum acrimonia obtundatur, cum non collaudantur neque debito honore afficiuntur, quodque ex hoc res publicae detrimentum accipiant, quod non recte curentur et decorentur ea, quae contempta iacent, sive bellici sint labores, sive litterarum, disciplinae, sive aliud quippiam eorum, quae maximi sunt momenti, dictum iam antea est a veteribus sapientibus et demonstratum; facileque a quovis ex quotidianis eventibus intelligi potest. Hunni vero primum quidem insectationem quandam suspicati, et multo cum tumultu longis quos vocant muris egressi, posteaquam Belisarium revocatum fuisse cognorunt, neque alius quisquam in ipsos moveret, lentius rursus procedebant.

A. C. 558 κά. Ἐν τούτῳ δὲ ἄτερος τῶν βαρβάρων ἀποδασμὸς, οἱ
 I. 1. 32 δὴ ἐτύγχανον ἐφεδρευόντες τῇ Χερσόνησῳ, πολλάκις μὲν τῷ
 V. 116 περιβόλῳ προσέβαλλον, κλίμακας τε προσάγοντες καὶ τὰς μη-
 χανὰς τὰς ἐλεπόλεις· πολλάκις δὲ ὑπὸ τῶν ἐνδον ὄντων Ῥω-
 μαίων ἀπεκρούοντο σθένει παντὶ ἀμυνομένων. ἤγειτο δὲ τοῦ-5
 Cτων Γερμανὸς ὁ Δωροθέου, νέος μὲν γε ἂν κομιδῇ, καὶ πρῶ-
 τος ἤδη ὑπηνήτης, φρονίματι δὲ στρατηγικῷ διατρέπων καὶ
 πολλῶν πλέον τῆς ἡλικίας τὸ μεγαλοργὸν κεκτημένος. πατρίς
 δὲ ἦν αὐτῷ πόλις Ἰλλυρικῆ, Βεδερίανα μὲν ἐκ παλαιοῦ ὀνο-
 μαζομένη, ὕστερον δὲ Πρώτῃ Ἰουστινιανῇ μετακληθεῖσα· Ἰου-10
 στινιανὸς γὰρ ὁ βασιλεὺς, ἅτε δὴ κατ' αὐτὴν εἰς φῶς προη-
 γμμένος, ἐκόσμησέ τε εἰκότως τὴν πατρίδα ἔργοις ποικίλοις, καὶ
 ἐξ ἀφανοῦς εὐδαίμονα ἐξεργάσατο, καὶ τῆς οἰκείας αὐτῇ με-
 ταδέδωκεν προσηγορίας. ἐκ τούτου δὲ τὸ γένος ἔλκων ὁ Γερ-
 μανὸς, σφόδρα οἱ ἐπεφρόντιστο. τοιγάρτοι ὀκταετῇ χρόνον ἐκ15
 γενετῆς διανύων, ἤχθη πρὸς αὐτοῦ ἐς πόλιν τὴν βασιλίδαν,
 καὶ τημελείας ἀπάνωτο πάσης. τοῖς δὲ γὰρ τῶν γραμματιστῶν
 D ὁμίλει διδασκαλείους, καὶ πρὸς γε ἀνὰ τὰ φροντιστήρια φοι-
 τῶν, τὴν τῶν Λατίνων μετέσχε παιδείας. ἐπεὶ δὲ ἐς ἤβης μέ-
 τρον ἀφίκετο, ἔστειλέ γε αὐτὸν ἀντίκα ἐν Χερσόνησῳ, ἄρχοντα20
 τοῦ τῆδε στρατοῦ καταστησάμενος, ὡς ἂν αὐτῷ εὐθύς τὸ
 τῆς νεότητός δ᾽ ἐν καὶ ταχύρροπον καὶ πρὸς τὰς δόξας ἡρμένον

1. ἀποδασμὸς R. (Cl.), ἀπόδρασμος vulg. 2. μὲν add. ex R.
 6. Δωροθέου R. πρῶτον Par. 9. Βεδερίανα μὲν cor-
 rexi ex Procopio; Βεδερίνα μὲν R. et Inpr. Bederina, Βεδερια-
 ναμά vulg. 14. Pro ἐκ τούτου R. ἐκτός του.

21. Interea alia barbarici exercitus portio, quae ad Chersonesum condescerat, frequenter murum adorti sunt, scalis aliisque machinis obsidionalibus admotis; frequenter item a Romanis, qui intus erant, omnibus viribus se tuentibus repulsi. Praeerat autem his Germanus Dorothei filius, admodum quidem ille iuvenis, et iam primum barbescens, sed animo duce digno praestans et rerum actate longe grandiorum conatu. Patria huic erat urbs Illyrica, Bederiana olim dicta, postea vero Prima Iustiniana appellata. Iustinianus enim Imperator, utpote in ea primum in lucem editus, variis operibus ac fabricis merito patriam suam ornavit, et ex obscura opulentam illustremque effecit, suamque illi impartitus est appellationem. Ex hac vero genus ducens hic Germanus, vehementer illi carus erat. Quocirca cum octavum ab ortu annum exegisset, ductus est ab ipso in urbem regiam, summaque cura habitus. Nam et grammaticorum scholas adibat, et philosophica collegia frequentans, Latinorum etiam disciplina imbuebatur. Posteaquam vero ex ephēbis excessit, statim eum in Chersonesum ablegavit, et exercitui, qui ibi erat, praefecit; ut ipsi statim iuventutis fervor et flexibilitas et gloriae appetentia con-

ἐν τοῖς προσήκουσι καὶ ἀναγκαίοις ἀπόπιπλάνοιτό, ἀλλὰ μὴ ^{A. C. 558}
 προθέοι καὶ ἀνασκιρτήῃ πρὸς κινήσεις ἀλόγους καὶ δημῶδεις ^{I. I. 32}
 ὁρμᾶς, καὶ ἵππων ἀμίλλας τοῖς χρώμασι μεμερισμένας, ἐν
 οἷς ὡς ταπολλὰ τὸ νέον, εἰ μὴ ἐς ἕτερόν τι τῶν χρησίμων
 5 ἐνασχοληθεῖη, ῥαδίως ῥέπει καὶ ἐκταράττεται. τότε δὴ οὖν ^{P. 167}
 τῶν Οὐννων τῇ Χερρόνησῳ προσκαθημένων καὶ ἐνοχλούντων,
 οὐκ ἀνίει ὁ νεανίας τὰς τε προσβολὰς ἀνακόπτων καὶ πᾶσαν
 βουλὴν ἀμνητηρίαν διανοοῦμενος. αὐτὸς τε γὰρ οἰκόθεν τῇ
 ἐπιβόλῃ τῆς φύσεως εὐστοχώτατ᾽ ἐδιεγίνωσκε τὸ συνοῖσον,
 10 καὶ τοῖς πρεσβυτέροις τῶν ἀμφ' αὐτὸν καὶ πολλοῖς ἤδη πρό-
 τερον πόνοις τοὺς τῶν πολέμων ἀγῶνας ἐκμεμελετηκόσι μᾶλα
 σὺν εὐκολίᾳ ἐπέιδετο τὰ πρακτέα ὑφηγουμένοις. ἐπεὶ δὲ οὐ-
 δέν τι πλέον εἶχον ἀνίειν οἱ βάρβαροι, οὔτε ὡς ἐν πολιορκίᾳ
 ἐφεδρεύοντες τῇ ἐρύματι, οὔτε πρὸς τειχομαχίαν ἐγκείμενοι,
 15 ἐγίνωσαν τρόπον ἑτέρου αὐθάδους τε καὶ γενναίου καὶ λίαν
 πρὸς τὸ φιλοκίνδυνον ἄγοντος ἀποπειραθῆναι, οὕτω τε ἢ ^B
 θῆτον ἐλεῖν τὸ χωρίον, ἢ μεθεῖναι τολοιπὸν καὶ ἀποπαύ-
 σασθαι καὶ ἐς τὰ σφέτερα ἦθη ἀπονοστήσαι. καὶ τοίνυν κα-
 λάμους ὡς πλείστους ἀθροίσαντες εὐμήκεις τε ἄγαν καὶ ἐς ὃ, τι
 20 στεφάνους καὶ παχίστους, καὶ τοῦτους ἐπ' αὐτοῖς ἐναρμοσά-
 μενοι καὶ ξυνηθάντες καλωδίους τε καὶ τολύπαις, κώμυθας
 πολλὰς ἀπειργάσαντο. τότε δὲ ξύλα ἰθυτενῆ καθάπου ζυγὰ
 καὶ ἐγκαινίδας ὑπερθεν κατὰ τὸ ἐγκύρσιον ἐνθέντες, οὐ δια-

8. αὐτὸς γε R. 9. διαγίνωσκε sph. Par. 10. Pro τῶν R.
 τοῖς. 11. πολέμων R. 21. τε om. R. 22. τότε δὴ R. 23.
 ἐγκαινίδας R. 2. m. Lugd. 1. m. et Suid. s. γ., ἐγκαινίδας
 R. 1. m. et vulg. ex Lugd. corr. ὕπερθε R.

venientibus ac conducibilibus rebus expieretur, neque abriperetur ac
 prosiliret ad motus rationi parum consentaneos, populariaque studia
 et equestria certamina coloribus distincta, ad quae iuventus plerumque,
 nisi potiore aliqua in re occupetur, facile vergit et deturbatur. Per
 illud itaque tempus Hunnis Chersonesum insidentibus atque infestan-
 tibus, non desistebat hic iuvenis et eorum insultus infringere, omné-
 que consilium propulsando hosti excogitare. Nam et ipse ex se natu-
 rali industria quid maxime consultum et ex re esset, optime collima-
 bat, et senioribus, qui ipsi aderant multisque antea bellicis laboribus
 erant exercitati, facillime obtemperabat, quae facienda essent sugge-
 rentibus. Barbari itaque, cum nihil ipsis reliqui esset, quod exsequi
 possent, quippe qui neque, ut in obsidione, vallo insidebant, neque
 murorum oppugnationi intenti erant, statuerunt alium modum audaci
 et temerario periculique pleno facinore tentare, eaque ratione vel
 citius oppidum capere, vel deserere atque desistere et ad sua reverti.
 Arundinibus itaque quamplurimis collectis, quae et longae admodum
 et quam maxime firmae crassaeque essent, iisque inter se coaptatis,

A. C. 558 παντός, ἀλλὰ μόνον ἀμφὶ τὰ ἄκρα καὶ τὸ μεσαίτατον, καὶ
 I. I. 32 μείζοσι δεσμοῖς περισφίγγαντες, ξυνῆπτον ἀλλήλαις αὐτὰς καὶ
 ξυνεμίγνον, λίαν ἐν χρῶν πεπιεσμένας, ὡς τρεῖς τυχὸν ἢ καὶ
 C πλείους ἐς μίαν ἀποτελεῖσθαι σχεδίαν, εὖρος ἔχουσαν ἀκοῦν
 πρὸς ἀνδρῶν τεττάρων ὑποδοχὴν καὶ ἐπίβασιν, καὶ τῷ βάθει
 5 ἐς τοσοῦτον διϊκνουμένην, ἐς ὅσον φέρειν βεβαίως τὰ ἄχθη,
 καὶ τῇ λεπτότητι μὴ καταδύεσθαι. τοιαύτας δὴ οὖν οὐ μείον
 ἢ πενήκοντα καὶ ἑκατὸν ἐτεκτῆναντο σχεδίας. ὡς ἂν δὲ αὐ-
 τοῖς πλωϊμώτεραι εἶεν, οἱ δὲ τὰ ἐμπρόσθια τούτων ἡρέμα
 πρὸς τὸ μετέωρον ἐς πρόρας τύπον περιαγαγόντες καὶ ὑπο-10
 κάμψαντες καὶ ὡσπερ ἀκροστόλια καὶ προέμβολα ἐκμιμησά-
 μενοι, κωπητῆρας ἐφ' ἑκατέρᾳ πλευρᾷ καὶ οἷον παρεξαιρεσίας
 αὐτομάτους ἐμμηχανήσαντο.

D κβ. Καὶ τοίνυν οὕτως ἕκαστα ὡς οἷον τε ἦν αὐτοῖς ἐν
 τῷ ἀσφαλεῖ καταστησάμενοι, ἐνήκαν ἀπάσας τῇ θαλάττῃ λα-15
 θραίως ἀμφὶ τὴν ἐσπερίαν τοῦ κόλπου ἀκτῆν, τοῦ πρὸς τῇ
 Αἴνῳ τῇ πόλει περιαννόμενον· ἐμβάντες δὴ οὖν ἐν αὐταῖς
 ἄνδρες ἐς ἑξακοσίους, καὶ πτῦα ὡς πλεῖστα ταῖς ἐπικαλαμί-
 σιν ἐντροπωσάμενοι, καὶ ἀμαθέστερόν πως ταύτῃ ἐρέττοντες,
 ἀνήγοντο ὡς ἀπωτάτω τῆς χέρσου, ἔξωπλισμένοι τε εὖ μάλα 20
 καὶ πρὸς τὸ ἐνεργὸν ἐστηκότες. οὕτω γὰρ ᾤοντο πελάγιοι

2. αὐτὰς ἀλλήλους (sic) R. 3. συνεμίγνον vulg. 5. τῷ βάθ. ἔς τοσ. R., ἔς τοσ. τῷ βάθ. vulg. 9. πλωϊμώτεραι edd. 12. παρεξαιρεσίας Suid. s. v. 14. ἐν τῷ sph. Par. 16. τῇ ἀνω R. 17. περιαννόμενον Par. 20. ἀπωτάτω R.

et restibus lanaque carpta colligatis, crates complures confecerunt; tum vero perticis in longum porrectis, tanquam iugis ac transtris transversim superiniectis, non perpetua serie, sed tantum circa extrema ipsaque media cratium, maioribusque vinculis eas circumligatas inter se committebant et coaptabant, valde arcte compressas, ita ut tres forte aut quatuor unam naviculam efficerent, latitudine satis ampla ad quatuor vectores excipiendum, eaque profunditate, ut ponderibus impositis tuto vehendis par esset, et prae tenuitate non demergeretur. Istiusmodi itaque naviculas minimum centum quinquaginta construxerunt. Ut vero navigationi aptiores essent, anteriores earum partes in prorae speciem leniter circumducentes atque recurvantes, et veluti acroteria ac pluteos navales imitantes, scalmos ex utroque latere et veluti spontaneas quasdam adremigationes sunt commenti.

22. Cum itaque in hunc modum tuto omnia ipsis, quoad fieri poterat, essent comparata, universas naviculas latenter mari immittunt, circa occidentale sinus littus, qui Aenum urbem versus circumagitur. Ingressi itaque eas viri sexcenti, et paleas quamplurimas in arundinum commissuras immittentes, ac imperitius quodammodo ea ex parte remigantes, longissime a terra provecti sunt, optime armati et ad opus parati. Putabant enim se ita sensim in mare eiectos,

ἤρεμα γιγνόμενοι, ῥαδίως ὑπερβαλέσθαι καὶ περιπλεῦσαι τὸν A. C. 558
 ἀγκῶνα τοῦ τείχους τὸν μέχρι τοῦ βάθους ἐκτεταμένον, καὶ I. I. 31
 τολοιπὸν ἀδεῶς ἐπιβήσεσθαι τῶν ἐνδοτέρω χωρίων, ὡς δὴ V. 117
 οὐδαμῶς ἐρύμασι περιεχομένων ἢ μόνῳ τῷ Ἑλλησπόντῳ.
 5 ταῦτα δὴ ὁ Γερμανὸς ἐκ τῶν κατασκόπων πυθόμενος, καὶ
 γινώσκων, ὡς οὐκ ἐς μακρὰν ὁ τῶν καλάμων στόλος ἐπιφοιτή- P. 168
 σει, ἐπεκερτόμησε μὲν τοὺς πολεμίους τῆς ἀβουλίας, μάλα δὲ
 ἤσθη ἐπ' αὐτῇ, ὡς δὴ πρὸς αὐτοῦ ἐσομένη. αὐτίκα γὰρ ἐπα-
 κτιρίδας εἴκοσι πολυήρεις τε καὶ ἀμφιπυρρῆμους ἀνδρῶν ἐμ-
 10 πλήσας σιδήρῳ τεθωρακισμένων, ἀσπίδας τε φερόντων καὶ
 τόξα καὶ πρὸς γῆ δορυδρέπανα, τοὺς τε ἐρείττοντας ἐμβα-
 λῶν, καὶ τοὺς τοῖς πηδαλίους ἐφεστηκότας ὑπὸ τὴν ἔνδον πα-
 ρατεινομένην τῆς θαλάττης γλωχίνα καθάπερ εἰς ἐνέδραν κα-
 θορμίσας, ἐνέκρουσεν, ὡς ἂν μὴ πόρρωθεν προοφθεῖεν. ἐπεὶ
 15 δὲ οἱ βάρβαροι ἤδη ὑπερβάντες τὸ προπετεὺς τοῦ τείχους
 καὶ ἀπολήγον καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ προεξέχον, ἐνέκλινον πρὸς
 τὰ εἴσω, καὶ ἐπεφέροντο φρονήματι σὺν πολλῶ καὶ παρρησίᾳ, B
 τότε δὴ καὶ τῶν Ῥωμαίων ὀλκάδες ἀντανήγοντο καὶ ἀντε-
 πήεσαν· καὶ πως αὐταῖς τοῦ ῥοῦ συλλαμβανομένου ἀντί-
 20 πρῳροι κατιοῦσαι, βιαιότερον προσπίπτουσι ταῖς ἐκ τῶν κα-
 λάμων σχεδιάς, καὶ δῆτα αἰ μὲν τῇ προσκρούσει περιειρέ-
 ποντο ἐς τοῦμπάλιν ὑπὸ τοῦ σάλου, καὶ ἐκαλινδοῦντο ὡς

5. ταῦτα δὲ R. 7. τῆς ἀβουλ. τοὺς πολ. vulg. μάλα R.,
 μάλιστα vulg., Intr. vel potius (μάλλον). 18. αἰ τῶν conl.
 Cl. 22. ἐκαλινδ. R., ἐκυλινδ. vulg.

facile superaturos et circumnavigaturos flexum muri in altum usque porrecti; ac deinceps citra periculum ad penitiora loca perventuros, utpote neutiquam vallis cincta, praeterquam solo Hellesponto. Quae cum Germanus per speculatores rescivisset, intellexissetque classem illam arundineam non diu tardaturam, quin appelleret, irrisit quidem hostium temeritatem, maxime vero de ea gavisus est, tanquam in rem suam futura. Confestim enim actuarias viginti multiplici remigio naves casque bipuppes viris complens loricatis clypeosque et arcus gestantibus atque harpagines, remigesque iis imponens et naucleros, sub interiorem mari protensum angulum veluti in insidiis applicans occultavit, ne eminus prospici possent. Posteaquam vero barbari, superata transmissaque iam prominentiore atque extrema et trans littus exstante muri parte, ad interiora deflectebant, magna-que animorum confidentia ferebantur: tum vero actuariae Romanorum solverunt, contraque in eas sunt delatae, et quidem secundo aestu adjuvante, adversis proris descendentes, violentius in arundineas naviculas irruunt, atque hac quidem impetus vi in contrarium pulsae, volutabantur circumagebanturque in salo, ita ut vectores subsistere in iis tuto non possent, sed alii in fluctus excussi perirent,

A. C. 558 μηκέτι ἀσφαλῆ τὴν βάσιν παρέχεσθαι τοῖς ἑρεστήκοισιν, ἀλλὰ
 I. I. 32 τοὺς μὲν ἐν τοῖς κύμασιν ἀποβληθέντας ἀπόλλυσθαι, τοὺς
 δὲ συνιζάνειν ἐν αὐταῖς πρὸς ἀνάγκης καὶ διαπορεῖν ὅ, τι
 καὶ δράσαιεν. οἱ γὰρ μὴν ἔτι ἐστηκότες διαταράττοντο ὑπὸ
 τοῦ κλυδωνίου, μετρίου μὲν ὄντος καὶ ἐλαχίστου ὡς ἐς νηῶν⁵
 κίνησιν καὶ ἀκάτων, τοῖς δὲ καλάμοις διὰ τὴν κουφότητα
 C καὶ μάλα χαλεπωτάτου. τοιγάρτοι μετέωροί τε θαμὰ ἐγίνοντο
 ὑπὸ κυρτῶ αἰρόμενοι τῇ ῥοθίῳ, καὶ συγκαθείλοντο αὐθις
 κοιλαινομένῳ. καὶ τοῖνυν οἱ ἄνδρες διαμάχεσθαι μὲν οὐδὲ
 ἐπειρῶντο, ἦν δὲ αὐτοῖς οὐδέν τι ἕτερον εὐκτόν τε καὶ ἔσπου-
 10 δασμένον, ἢ ὅπως ἂν ἐστάναι γούν μόνον δύναιτο καὶ βεβη-
 κέναι. οὕτω δὲ τῶν βαρβάρων ἐν Θορύβῳ τῆ καὶ ἀφασίᾳ
 καθεστηκότων, οἱ Ῥωμαῖοι διέκπλους, ὅποι παρεῖκοι, ποιούμε-
 νοι, ὠθισμοῖς τῆ ἐχρῶντο κατάπερ ἐν πεζομαχίᾳ, καὶ ταύτη
 πολλοὺς τῶν ἐναντίων κατέβαλλον, ἅτε δὴ αὐτοὶ βεβαιότατοι¹⁵
 ἐν ταῖς δλκάσιν ἐρήρησιμένοι ἐνίους δὲ τοῖς ξίφεσιν ἐκ χει-
 ρὸς πλήττοντες ἔκτεινον. ἐπεὶ δὲ γε αὐτῶν πολλαχοῦ καὶ
 D ἄφειστήμεσαν, καὶ οὐπὼ ἐπέλαζον, ἐνταῦθα τοῖς δορατίοις
 ἐφικνούμενοι καὶ τὰς δρεπανώδεις τούτων αἰχμὰς ταῖς μη-
 ρίνθοις ἐκείναις, αἷς δὴ οἱ κάλαμοι ἐτύγγανον συμπεπλεγμέ-
 20 νοι, ἐμβάλλοντες, ἐξέτεμνον στοιχηδὸν ἀπάσας, καὶ διέλνον
 τὴν συνέχειαν. τότε δὴ οὖν οἱ μὲν ὄνακες ἀποτμηγέντες

5. Pro ὡς ἐς νηῶν R. εὐνῶν. 13. ὄπη R. παρεῖκοι R. (Cl.),
 παρήκοι vulg. 14. ὠθισμοῖς R., ὠθισμῶ vulg. 18. δ... τίους
 ἐφικνούμενοι R. 20. κάλα... ἐτύγγαν... R. 22.
 τοί... δὴ R.

alii in iis necessario considerent, quid consilii caperent nescientes: quique adhuc erecti stabant, aestus marini vi conturbabantur, moderato quidem illo atque exiguo ad navium lemborumque quassationem, arundinibus autem propter levitatem summopere noxio: quocirca frequenter intumescens in convexum undis, sublimes tollebantur, iisdemque residentibus, una in imum deferebantur. Viri itaque conflagere ne tentarunt quidem, nihil vero magis vel optabant vel allaborabant, quam ut subsistere tantum possent et obfirmari. Barbaris vero in hac perturbatione et perplexitate constitutis, Romani excursiones navales, data opportunitate, facientes, impulsione perinde atque in pedestri certamine utebantur, eaque ratione multos ex hostibus deturbabant, quippe qui firmissime in suis actuariis stabiliti subsistebant; nonnullos autem ensibus cominus ferientes obruncant. Cum vero longius ab ipsis remoti essent, neque propiores fierent, tum oblongis hastis eos adoriebantur, falcatasque harpagines restibus illis, quibus arundines erant colligatae, immittentes, dissecuerunt ex ordine universas et compagem dissolverunt. Tum demum dissectis ab invicem calamis, sparsimque mari innatantibus;

ἀλλήλων, καὶ σποράδην ἐπινηχόμενοι, ἄλλος ἄλλοθι ἀπεπτύε- A. C. 558
 το. οἱ δὲ Οὐννοι, τῆς βάσεως αὐτοῦς ἐπιλείπουσας, ἀθρόον I. I. 32
 κατεδύοντο ἐν τῷ βάθει καὶ ἔθνησκον ἀχρήστον ποτοῦ ἐμ-
 πιπλάμενοι. οὕτω τε ἅπαντες διεφθάρησαν, καὶ οὐδεὶς ὅστις
 5 αὐτῶν ἀνὰ τὴν ἤπειρον ἐπανῆκεν.

κγ'. Αὐτίκα δὲ οἱ Ῥωμαῖοι τὰ ὄπλα τῶν δυσμενῶν
 ἀνελόμενοι, ὅποσα γε ἄνω ἔτι ἐφέρετο καὶ ἐπέπλει, καὶ ἐς τὰ P. 169
 πρότερα χωρία κατάραντες, μεγίστης ἡδονῆς καὶ θυμηδίας
 ἅπαντα ἐπλησαν τὸν στρατὸν, γεγηθότας ἐπὶ τοῖς ξυνε-
 10 χθεῖσι. καὶ οὖν ἀθροισθέντες ἅπαντες ἐς ταῦτό, ἀποχορήσα-
 σθαι ᾄοντο χοῖραι καὶ τοῖς ἐφεξῆς τῷ καιρῷ καὶ τῇ τάξει
 τοῦ προτερήματος. τοιγάρτοι ὀλίγαις ὕστερον ἡμέραις εὗ μά-
 λα καθοπλισθέντες, ἐκδρομὴν ἀθρόον ἐκ τοῦ περιβόλου πε-
 15 ποιήνται, καὶ προσβάλλουσι τῷ λοιπῷ πλήθει τῶν ἐφεδρευόν-
 των βαρβάρων ἀνωμένων ἔτι ἐπὶ τῇ ξυμφορᾷ καὶ κατεπη-
 χότων. τότε δὴ οὖν ὁ Γερμανός, ἅτε δὴ νεώτατος ὢν καὶ
 οὐπω ἐντελῶς τὰς τῆς φύσεως ἐπέχειν δομὰς καὶ ἐγκατείρ-
 20 γειν δυνάμετος, ἀλλὰ πλέον τοῦ προμηθοῦς καὶ βεβηχότος
 τῷ φιλοδοξοῦντι τοῦ τρόπου καὶ προθυμυμένῳ πέρα τοῦ B
 τιωτικώτερον σύμπλεκόμενος· τῷ τοι ἄρα καὶ πλήττεται βέ- V. 118

1. ἀπεπτύσσετο Par. 2. αὐτοῦς R., αὐτοῖς vulg. 3. ποτοῦ
 R. et Intpr. *insueta potione*, ποταμοῦ vulg. 9. ἅπαντα R. et
 Intpr. (Cl.), ἅπαντες vulg. 12. εὗ μάλα add. ex R. et Intpr.
armis quam optime communiti. 16. νεώτερος Par. 17. ἐγκα-
 θείργειν Suid. s. v. ἀφειδήσας.

alius alio disiectus est. Hunni vero, cum basis naviculae eos deficeret, confestim in profundum demersi sunt, insueta potione ingurgitati. Atque ita universi perierunt, neque quisquam omnino eorum ad continentem rediit.

23. Romani vero, abreptis confestim hostium armis, quotquot adhuc aequori innatabant, et ad priora loca reversi, summa voluptate et gaudio universum exercitum implerant, felici successu ovantem. Quocirca omnes in unum collecti utendum esse etiam in posterum occasione rei quae bene gestae opportunitate censebant. Paucis itaque postea diebus sumtis armis, eruptionem confestim e muro fecerunt, reliquamque barbarorum multitudinem invaserunt, recenti adhuc clade moerentem atque percussam. Tum vero Germanus, utpote admodum juvenis, quique nondum perfecte impetus naturae frenare compescereque poterat, sed gloriae cupiditati audaciaeque magis, quam prudentiae securitatique ultra modum addictus, intrepide hostes adortus est, conflictusque discrimen adiit, non praefecti in morem urgens iucitansque et mandaus, sed ipse instar militis manus conserens; unde

A. C. 558 λέει τὸν μηρόν, ὡς μικροῦ δεῖν μελλῆσαι ἀπόμαχος ἔσεσθαι.
 I. I. 3² πλὴν ἄλλ' ἢ τῶν ἐφεσθηκῶτων πραγμάτων ἀνάγκη, καὶ τὸ μέ-
 γεθος τοῦ ἐγχειρήματος ἐγκρατέστερα τῆς ὀδύνης γεγένηται
 καὶ οὐ πρότερον ἀνῆκεν αὐτός τε μοχθῶν καὶ τοῖς ἄλλοις
 ἐγκελευόμενος, πρὶν σφόδρα πημῆναι τὸ δυσμενὲς καὶ πολ-5
 λούς ὄσους διαχειρίσασθαι. τότε μὲν οὖν διελύετο ἡ μάχη
 καὶ οἱ Ῥωμαῖοι αὐτίς εἶσω τοῦ ἐρύματος ἐπανῆλθον, γινώ-
 C σκοντες ὡς οὐκ ἀσφαλὲς αὐτοῖς οὐδὲ εὐβουλον κατὰ πολὺ τῇ
 πλήθει ἐλαττουμένοις, εἶτα μέχρι παντὸς συστάδην διαγωνί-
 ζεσθαι. εἰς τοῦτο δὲ ὅμως οἱ βάρβαροι ἤλασαν ἀπορίας ἐπί-10
 τε τῇ ἐκ τῶν ναυαγίων φορᾷ, καὶ ὅτι ἀθρόον οἱ Ῥωμαῖοι
 κατ' αὐτῶν προσβολὴν ἐποιήσαντο, ὡς μεθεῖναι αὐθημερόν
 τὰ ἀμφὶ τὴν Χερσόνησον πεδιά, καὶ πρὸς τὸν Ζαβεργάν τε
 καὶ τὸν ἀμφ' αὐτὸν ὄμιλον ἀφικέσθαι, ἠττημένοι πρὸς ἠττη-
 μένους. οἱ δὲ ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα πρότερον ἐσταλμένοι, οὐδὲν τι-15
 ἀξιαφήγητον ἔδρασαν, μήτε τῷ Ἴσθμῷ προσβαλόντες, μηδέ γε
 τὴν ἀρχὴν τὰς Θερμοπύλας παραμειψάμενοι διὰ τὴν φρουρὰν
 D τῶν ἐκεῖσε ἰδρύσθαι τεταγμένων Ῥωμαίων. τοιγάρτοι ἀποχω-
 ρήσαντες καὶ οἶδε, τῆς ἐπὶ τὴν Θράκην εἶχοντο πορείας, ὡς ἐν
 αὐτῇ κατὰ τὸ εἶκος τοῖς ὁμοφύλοις προστεθησόμενοι, καὶ κοινῆ-20
 τολοιπὸν ἐς τὰ σφέτερα ἐπανήζοντες. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Ζαβεργ-
 γάν οὐ πρότερον ἀποστήσεσθαι ἔφασαν, πρὶν ἂν χρήματι

6. διαχειρίζεσθαι R. 11. ἀθρόαν vulg. 22. ἔφασαν R., ἔφρα-
 σαν vulg. χρήματα πολλά R.

et sagitta femur ictus est, ita ut parum abfuerit, quin ei pugna excedendum esset: praesentis tamen status necessitas et rei, quam aggressus erat, magnitudo dolorem vicit: neque prius destitit et ipse pugnare et aliis animos addere, quam ingenti damno hostes affecisset, plurimique ex iis essent caesi. Tum itaque soluta est pugna, et Romani se in suas munitiones receperunt, neque tutum neque consultum rati, si, cum longe essent copiis inferiores, stataria semper pugna cum hoste confugerent. Barbari nihilominus eo consternationis sunt redacti, partim ex naufragis tabulis, quae per mare raptabantur, partim quod Romani subitam in ipsos eruptionem fecissent, ut eo ipso die campis Chersoneso circumjacentibus excesserint, et ad Zabergeram eiusque copias, victi ad victos, pervenerint. Qui vero in Graeciam antea missi erant, nihil plane memoratu dignum gesserunt, nullo in Isthmum impetu facto, sed ne Thermopylas quidem initio transgressi, quod illas Romanorum praesidia insedissent. Quocirca etiam hi discedentes, iter Thraciam versus sunt ingressi, ut in caesae gentis hominibus conjuncti, simul deinceps ad sua reverterentur. Zabergeram vero eiusque copiae non antea se discessuros iactabant, quam ingentem auri vim a Romanis abstulissent, quemadmodum

ὡς πλεῖστά παρὰ Ῥωμαίων κομίσαιντο, καθάπερ οἱ Οὐτίγου-Α. C. 558
 ροι· τοὺς τε αἰχμαλώτους, εἰ μὴ θᾶπτον προίαιντο οἱ ἐπιτή- I. 1. 32
 δειοί, ἀποσφάττειν αὐτίκα ἠπέιλουν. ὁ δὲ βασιλεὺς χρυσίον
 αὐτοῖς ἔστειλεν, δπόσον ἀποχορῆν ᾔφετο ἔς τε τὰ λύτρα τῶν ξυν-
 5 δειλημμένων, καὶ ὅπως εἰρηναῖοι τολοιπὸν ἀπαλλαγεῖεν τῆς χώ-
 ρας. καὶ δὴ ἄλλους τε πολλοὺς ἀπέδοντο, καὶ δὴ Σέργιον τὸν
 Βάκχον τὸν στρατηγόν· ἐαλώκει γὰρ ὀλίγου ἔμπροσθεν καὶ αὐ-
 τὸς ἀπαισιᾷ τινὶ χρησάμενος τύχη, καὶ ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις ἐτέ- P. 170
 λει. οὕτω τε μόλις ἐπαύοντο λεηλατοῦντες, καὶ τῆς οἴαδε
 10 οἰῶντο πορείας, ἀναλαβόντες οὐκ ἔς μακρὰν καὶ τοὺς ἐκ τῆς
 Ἑλλάδος ἀφικομένους.

κδ'. Τοῖς μὲν οὖν τῆς πόλεως τῆς βασιλίδος ἀστοῖς αἰ-
 τοιαῦται ξυνθῆκαι ἀγεννεῖς εἶναι ἐδόκουν καὶ αἰσχυραὶ καὶ ἀνε-
 λεύθεροι· εἶγε ὥσπερ οὐ φορητὸν ὑπάρχον, ὅτι δὴ πλησιαί-
 15 τατα τῆς πόλεως οἱ πολέμοι ἀφικόμενοι καὶ ἐγγελάσαντες,
 οὐκ αὐτοὶ πανωλεθρία διεφθάρησαν, ἀλλ' ἔτι καὶ χρυσίον
 ἔκομίσαντο χαριστήριον, ὥσπερ ἡμῶν ἔς αὐτοὺς πεπλημμε-
 ληκότων. ἡ δὲ τοῦ βασιλέως γνώμη ἔς ἄλλο τί μείζον ἔώρα, B
 ὅπερ οὐκ ἔς μακρὰν ἀποβὰν ἔπεισε τοὺς πρότερον νεμεσῶν-
 20 τας ὑπεράγασθαι αὐτὸν ὡς ἄγαν προμηθῆ καὶ ἀγχινοῦστατον

1. Οὐτίγουροι correxi ex p. 300. 3, 303. 11. et Menandro histo-
 rico., Οὐπίγουροι vulg., Οὐτίγουροι R. 4. τε ins. ex R. 6.
 δὴ om. R. 8. τινὶ χρησ. R., χρησ. τινι vulg. 13. ἀνε. . . .
 R. cum lacuna usque ad οὐκ αὐτοί, tum autem pergit: τοῦ παν-
 ωλ. 14. εἶγε ὥσπερ οὐ φορητὸν ὑπάρχον. Ita haec, quae cer-
 te non bene habent, in Par. leguntur: in Lugd. et ed. pr. nega-
 tio omittitur. In R. lacunam esse iam dixi. Intpr. nec plane ex-
 istimabant id quodam pacto ferendum. 16. καὶ om. R. 19.
 ὅπερ R., ὥσπερ vulg. et Intpr. 20. ὡς R., ἔς vulg.

Utiguri; et captivos, nisi ab eorum propinquis quamprimum redi-
 merentur, confestim iugulatos sese minabantur. Imperator vero
 tantum auri eis misit, quantum redimendis captivis suffecturum cense-
 bat, et ut pacifici deinceps regione excederent. Barbari itaque cum
 alios multos restituerunt, tum vero etiam Sergium Bacchi filium
 praefectum; captus enim fuerat etiam ipse paulo ante, infausta quadam
 usus fortuna, et inter mancipia censebatur. Atque ita aegre tandem
 a praedando abstinuerunt, et domum versus iter instituerunt, assum-
 ptis secum non multo post etiam iis, qui e Graecia advenerant.

24. Civibus itaque urbis regiae haec pacta parum honesta esse
 videbantur, immo turpia atque illiberalia; perinde ac si intolerabi-
 le esset, quod hostes, qui quam proxime ad urbem venerant, eique
 per ludibrium insultarant, non ipsi ad internecionem caesi essent,
 sed insuper etiam aurum donativum abstulissent, quasi nos in ipsos
 deliquissemus. Imperatoris vero mens atque consilium ad aliud quid-
 dam maius respiciebat, quemadmodum eventus non multo post sub-

- A. C. 558 ἔγνω γὰρ χοῖναι μᾶλλον ἀπάσῃ μηχανῇ ξυγκρούεσθαι τὸ βάρο-
 I. I. 32 βαρον ἐφ' ἑαυτὸ καὶ ἐκπολεμουσθαι. ὡς ἂν δὲ τοῦτο συμβαίῃ, αὐτίκα, ἕως οἱ ἀμφὶ Ζαβεργάν μαλθακώτερον ἐπορεύοντο, ἔστειλε γράμμα παρὰ Σάνδιλχον τὸν ἕτερον ἡγεμόνα ἔνσπονδόν τέ οἱ ὄντα καὶ μισθοφόρον. ἔδήλον δὲ τοιάδε ἄττα τὸ γράμμα. „Εἰ μὲν ἐπιστάμενος τὰ παρὰ τῶν Κοτριγούρων ἐφ' ἡμᾶς μεμελετημένα εἶτα ἐκὼν ἤρεμεῖς, θανατάσαιμι ἂν εἰκότως σοῦ μὲν τῆς ἀπιστίας, ἡμῶν δὲ αὐτῶν τοῦ C μὴ τῆς σῆς γνώμης ὀρθότατα ἐστοχάσθαι, ἀλλὰ περὶ τὴν κρίσιν διαμαρτεῖν· εἰ δὲ οὐπω μεμαθηκῶς, συγγνωστέον μὲν, 10 ἐπιδείξεως δὲ ἂν οὐκ ἄλλως τὴν ἐπὶ τοῦ φθάσαντος ἄγνοιαν, ἢ μόνῳ τῷ μὴ μετὰ ταῦτα μελλῆσαι. παραγεγόνασι γὰρ ἐνθάδε, οὐ τοῦτο μέλον αὐτοῖς καὶ ἐσπουδασμένον, ὅτι μὴ ὡς ὁδοῦ πάρεργον, τὸ δεῖν λυμῆνασθαι τὰ ἡμέτερα, ἀλλὰ διὰ τῶν ἔργων δηλώσοντες, ὅτι δὴ τοὺς μείζονάς τε καὶ ἀρίστους 15 παρέντες ἐξηπατήμεθα, τὸ ἐπὶ σοὶ πεποιθῆναι προὔργου ποιοῦμενοι. οὐδὲ γὰρ ἀνεκτὸν εἶναι ἡγοῦνται, ἣν τις αὐτοῦς ἴσους τε καὶ ἀμφηρίστους τοῖς Οὐτιγούροις ἀποκαλέσει, V. 119 οὐδὲ εἰ μετριῶ τινὶ ὑπερβάλλειν, μόλις δὲ εἶγε σφόδρα πολ- D λῶ. καὶ τοίνυν οὐκ ἀνῆκαν ἀνά τὴν Θράκην ἀλώμενοι, πρὶν 20

2. ἑαυτὸ R., ἑαυτῷ vulg. 4. Σάνδιλχον R. vulg. et Menander, Σάνδιλχον Intpr. h. l., ut p. 303. v. 11. ed. Bonn. omnes. 6. πρᾶγμα R., sed in mg. γράμμα. Κοτριγούρων R. et Intpr., Κουτρ. vulg. 11. ἐπιδείξεις R. 12. Pro μετὰ Par. κατὰ. 16. τῷ R. in ord., τὸ in mg. 18. Οὐτιγούροις h. l. R. et vulg. 19. ὑπερβάλλοιεν Par.

secutus effecit, ut qui antea ipsum incusarant, tum ut valde prudentem summeque industrium maxima admiratione laudibusque prosequerentur. Statuerat enim omni arte allaborandum esse, ut inter se committerentur et colliderentur hostes, atque ita debellarentur. Quod quidem ut statim eveniret, interea dum Zabergan cum suis copiis lentius iter facit, litteras misit ad Sandilchum alterum Hunnorum ducem, foederatum sibi et mercenarium: litterarum huiusmodi erat argumentum: „Si quidem non ignarus eorum, quae Cotriguri in nos tentarunt, tua interim sponte quiescis, merito certe mirer tuam quidem perfidiam, tum vero nos ipsos, qui animum tuum non satis exploraverimus, sed circa iudicium et delectum erraverimus. Si vero ignarus adhuc eorum existis, condonandum id quidem est, nulla tamen ratione praeteritarum rerum ignorantiam nobis probaveris, quam hac sola, si eas posthac non neglexeris. Advenerunt enim huc, non eo animo et studio, (nisi fortassis accessorium hoc viae sit,) ut meas ditiones vastent, sed rebus ipsis declaraturi, quod ipsis ut praestantioribus fortioribusque contemtis decepti simus, cum tibi confidere maluerimus; neque enim hoc tolerandum esse censent, si quis eos et pares et dubiae cum Utiguris praestantiae vocet, neque si modica aliqua re superent, nedum valde magna. Quocirca non

τὸ χρυσίον ἅπαν, ὅποσον σοι ἀν' ἔτος ἕκαστον μισθοῦ χάριν^{A. C. 558}
 δωρεῖσθαι εἰθάρμεν, αὐτοὶ ἐκομίσαντο· καίτοι ῥάδιον ἦν^{I. I. 3a}
 ἡμῖν, ἢ ἄρδην ἅπαντας ἀποκτεῖναι, ἢ, τὸ γοῦν ἔλαττον, ἀπρά-
 κτους σφᾶς ἀποπέμψασθαι. ἐφήκαμεν δὲ ὁμῶς ἑκάτερα τῆς
 5σῆς πειρώμενοι δόξης. εἰ μὲν γὰρ ὡς ἀληθῶς ἀνδρειότερος
 εἶ καὶ φρενήρης, καὶ οἷος μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς τὰ σὰ σφετερι-
 ζομένοις, οὐδὲ νῦν ἔλαττον ἔξεις. πάρεστι γὰρ σοι ἐν καιρῷ
 τὸ δυσμενὲς ἀμύνασθαι, καὶ τῇ μάχῃ κεκρατηκότι τοὺς οἰ-
 κείους μισθοὺς ἀπολαβεῖν, ὅσπερ δι' αὐτῶν σοι ἀπεσταλμέ-
 10νοὺς. εἰ δὲ καὶ τοιαῦτα πρὸς αὐτῶν ὑβρισμένος ἡσυχίαν
 ἄγειν ἐθέλεις, δειδῶς, οἶμαι καὶ τὴν αἰσχίστην ἐλόμενος ἀ-^{P. 171}
 πραγμοσύνην, σὺ μὲν, ὦ γεωαῖε, ἀπόμισθος ἔσῃ, ἐκείνοις δὲ
 τὰ παρ' ἡμῶν δεδορησθῶ· καὶ τολοῖπὸν μέτρες, εἰ δοκεῖ, τὰ
 φρόνημα, καὶ τοῖς κρείττοσι εἰκεῖν διδάσκου. εὖ γὰρ ἴσθι,
 15ὡς φέριστε, ὡς καὶ τὰς συνθήκας μεταθετέον ἡμῖν ἐπ' αὐτοὺς,
 ἃς δὴ πρὸς σὲ καὶ τὸ σὸν ἐτέμεθα γένος. ἀνόητον γὰρ καὶ
 ἄλλως τοῖς ἠττωμένοις συναδιξεῖν, παρὸν τὸ κρατοῦν οἰκειώ-
 σασθαι.”

κέ. Ταῦτα ὁ Σάνδιχλος διὰ τῶν ἐρμηνέων ἀναλεξάμενος,
 20εὐθύς ἐχαλέπαινε καὶ ἐλύττα καὶ κατέχειν οὐ μάλα οἷός τε
 ἦν τὴν ὀργὴν, ἀλλ' αὐθιμερῶ ἴετο τίσασθαι τοὺς Κοτριγού-
 ρους τῆς ἐς αὐτὸν παροινίας, πῶς δὲ οὐκ ἔμελλεν ῥαδίως B

11. ὡς ἀπραγμ. R.

19. Σάνδιχλος iterum solus Intpr., Σαν-
 γίλος R., Σάνδιχλος vulg.

21. ἴετο R. et vulg.

antea per Thraciam vagari destierunt, quam aurum omne, quantum tibi quotannis mercedis causa lagiri consuevimus, ipsi abstulissent. Atqui facile nobis erat, vel omnes funditus delere, vel minimum ipsos voti nequaquam compotes dimittere. Utrumque tamen omisimus, tuae voluntatis periculum facturi. Si enim revera fortior es et sapias, neque concedis tua uirpantibus, ne nunc quidem tibi dissimilis aut te ipso minor eris. Opportunitas enim sese offert hostes vindicandi, utque parta victoria mercedem tuam recipias, veluti per ipsos tibi delatam. Si vero tibi contumelia ab iis affectus, quiescere malueris, metuens, ut arbitor, turpissimaeque inertiae te dedens, tu quidem, bone vir, mercedis expers eris, illis vero haec per nos donabitur; et deinceps animus, si videtur, deponere et fortioribus disce cedere. Scito enim, non foedera etiam nostra ad eos esse translaturus, quae tecum et cui genti tua inieramus. Dementia enim fuerit etiam aliter, una cum victis in societatem ignominiae venire, cum liceat victoribus adiri.”

25. Haec cum Sandichlo et interpretes essent recitata, statim exacerbatus furebat, impotente ira percitus, eoque ipso die ad vindicandam Cotrigurorum in se contumeliam prorupit. Quo pacto eum non facile eiusmodi verbis cacitaretur animus barbarus et arro-

- A. C. 558 τοῖσδε τοῖς ῥήμασι διαταραχθῆναι ψυχὴν βάρβαρος καὶ αὐθά-
 I. I. 32 δης, καὶ αἰὲν κερδῶν γλιχομένη; τοιγάρτοι κινήσας τὸν οἰκεῖον
 στρατὸν, πρῶτα μὲν ἐμβάλλει ἄθροον τοῖς τῶν πολεμίων
 χωρίοις· καταπλήξας τε τοὺς αὐτοῦ μεμενηκότας τῇ ἀπροσδο-
 κήτῃ, γυναῖα πολλὰ καὶ παῖδας ἠνδραποδίσαστο. ἔπειτα δὲ καὶ 5
 τοῖς ἐκ Θράκης ἐπανερχομένοις ἴσρι τὸν Ἰστρον ποταμὸν δια-
 περαιωθεῖσιν ὑπαντιάζει ἐξαπιναῖα· καὶ πολλοὺς ὅσους ἀποκτεί-
 νας, τὰ τε χρήματα αὐτοῦς τε παρὰ βασιλέως καὶ ἄπασαν
 τὴν λείαν ἀφαιρεῖται. μόλις δὲ οἱ σεσωσμένοι ἐς τὰ σφέτερα
 ἦθη ἀπονοστήσαντες καὶ κατ' ἐντὸς τοῖς ἄλλοις γενόμενοι, ἐς 10
 C πόλεμον τοῖς ἐναντιοῖς καθίσταντο· οὕτω τε ἐξ ἐκείνου ἐπιπλεῖ-
 στον ἐκάτεροι διετέλουν κατ' ἑλληῶν τρεπόμενοι, καὶ τὴν
 δυσμένειαν ἐμπεδοῦντες. νῦν μὲν γὰρ ἐφόδους καὶ λεηλασίας
 ἐποιήσαντο, νῦν δὲ ἐς ἐμφανῆ μάχην παρετάττοντο, ἕως ἐκα-
 τέρωθεν αἱ δυνάμεις διαρῥυεῖσιν ἀνάστατοι ἄρδην γεγέννηται, 15
 ὡς καὶ αὐτὴν δῆπου τὴν πάτρων ἐπωνυμίαν ἀποβεβληκέαι.
 ἐς τοῦτο γὰρ συμφορᾶς τάδε ἢ Οὐννικὰ ἔθνη ἐξώκειλεν, ὡς
 εἶπερ ἄρα τι αὐτῶν καὶ μεμένκεν μέρος, σποράδην ἑτέροις
 D δουλεύειν, καὶ ἐς τὸ ἐκείνων ὄνομα μεταβεβληῖσθαι. οὕτω δὲ
 τι αὐτοῦς ἐνεργότατα μετῆλθοναὶ ποινὰ τῶν προτέρων ἀσε- 20
 βημάτων. ἀλλ' ἢ μὲν παντελῆς οἶνδε τοῖν γενοῖν ἀνατροπὴ καὶ
 καταλύσις χρόνῳ ὕστερον ξυνηχθῆ, καὶ μοι εἰρήσεται ἕκα-

3. πρῶτα R., πρῶτον vulg. 6. ποταμὸν om. R. δια-
 περαιωθεῖσιν R., περαιωθ. vulg. 7. ἐξαπιναῖα R., ἐξαπι-
 ναίως vulg. 10. κατ' αὐτὸ R., κατὰ ταῦτό vulg. 14. ἐποι-
 ῆσαντο R., ἐποιοῦντο vulg. ἐμφανῆ R. (Cl.), ἀφανῆ vulg.
 15. αἱ om. R. 21. καὶ κατὰ R., καὶ ἢ κατὰ vulg.

gans, semperque quaestui inhians? Motis itaque suis copiis, primum quidem repente hostilia oppida inuadit, et habitatoribus inopinato insultu percussis, magnam mulierum et puerorum vim captivam abduxit, deinde etiam in eos, qui : Thracia redierant et recenter Istrum fluvium traiecerant, ex improbo irruit, et quamplurimis caesis, pecuniam omnem ceteramque pradam iis eripit. Qui vero ex his evasere, cum aegre ad suos recepissent reliquisque copiis coniunxissent, aciem adversus hostes instruxerunt, atque ita deinceps multo tempore in mutuas caedes conversi, inimicitias corroborarunt. Modo enim insultus faciebant praedasque agebant, modo aperta acie decertabant, donec fractis collapsisque utrimque viribus, penitus subversi deletique fuerunt, adeo ut patriam etiam appellationem amisissent: eoque calamitatis Hunnae istae nationes sunt redactae, ut si aliqua adhuc eorum pars reliqua sit, sparsim aliis inserviat, et ab illis appellationem acceperit: adeo utique atroces poenas praeteritae suae impietatis luerunt. Absolutissima vero harum nationum eversio atque internecio postmodo acidit; singulaque mihi conveni-

στα προσηκόντως ἀρμοζομένῳ ὡς οἶόν τε τῇ τῶν χρόνων ὁμο- A. C. 558
 λογίᾳ. τῆς δὲ στάσεως ἔτι ἀκμαζούσης καὶ κατὰ τὸ Βυζάντιον I. I. 32
 ἀπαγγελλομένης, τότε δὴ ἅπασιν ἀνωμολόγητο καὶ διαδηλο-
 5 τὰτι ἐδείκνυτο ἢ τοῦ βασιλέως προμήθεια καὶ εὐβουλία, ὅτι
 δὴ τῶν βαρβάρων ὑπὸ σφῶν διαφθειρομένων, αὐτὸς ὄπλα μὴ
 κινῶν πάντως ἐνίκα τῇ γνώμῃ ἐφ' ἑκατέρα ὁπῆ τοῦ πολέμου,
 καὶ ἀπήλαυε τῆς ἐλπίδος. ἐπειδὴ γὰρ ἐμόχθουν ἐκάστοτε τοῖς
 οἴκοι δεινοῖς ἐνησχολημένοι, οὐκέτι κατὰ Ῥωμαίων χωρεῖν
 10 διανοοῦντο· ἀλλὰ καὶ ὅποι γῆς ἐτύγχανον ὄντες, τοῖς πλείστοις
 ἠγνόητο.

enter servato, quoad eius fieri poterit, temporum consensu dicentur. Vigente vero adhuc seditione, et Byzantium renuntiata, tum demum cognita fuit manifesteque declarata Imperatoris prudentia et consilii rectitudo, quod nimirum barbaris se invicem conficientibus, ipse arma non movens, vicit omnino consilio in utraque belli inclinatione, et potitus est sua spe. Cum enim laborarent, quotidie domesticis malis occupati, haudquaquam deinceps Romanorum ditionem infestare in animum suum inducebant; sed et ubi terrarum essent, a plurimis fuit ignoratum.

BONAVENTURAE VULCANII
NOTAE

IN AGATHIAE HISTORIAS.

P. 178 Pag. 1. ed. Par. [p. 3. ed. Bonn.] Ἀγαθίου. Auctor hic
V. 126 ab omnibus vocatur Ἀγαθίας, ut et ipse de se loquens pag.
5. lin. 29. [8, 18.] ἐμοὶ Ἀγαθίας μὲν ὄνομα. In Epigrammatibus
tamen interdum se vocat Ἀγαθίου.

Σχολαστικῶν. Hoc est, *συνηγόρου*, sive advocati. Erant enim inter alias scholas sive collegia etiam iuris peritorum scholae, unde scholastici dicti. Iuri vero se legibusque Romanis operam dedisse testatur Agathias pag. 5, lin. 31. [9, 1.] *τέχνη δὲ τὰ Ῥωμαίων νόμιμα, καὶ οἱ τῶν δικαστηρίων ἀγῶνες.* et sub initium libri tertii testatur se a mane in vesperum in porticu regia forensibus negotiis implicari, ut pulcherrimo epigrammate ad Silentiarium, cuius initium est *ἐνθάδε μὲν γλοάζουσιν*, testatur se iuris studio occupationibusque forensibus ab agris et a sylvis et suavissimo in iis avium contentu, et ab amoribus suis avelli; his verbis, quibus epigramma claudit,

— ἀλλὰ με θεσμοὶ
εἰργουσιν ἑαδινῆς τηλόθι δορκαλίδος.
quod Ill. V. Ios. Scaliger ita vertit,

— Sed me iuris tutela, piusque
Dorcalide a tenera tam procul arcet honos.

Pag. 3. lin. 38. [6, 14.] ἔτερά τε πολλά. Haec ad lineam usque 12. pag. 4. [7, 3.] ad verbum *γεννώσκειν* omisit vetus interpres, cum tamen elegantissimam contineant poëtices commendationem e Platone desumptam.

Pag. 5. lin. 33. [9, 2.] Μύριναν. Falluntur qui Agathiae patriam fuisse putant Smyrnam, quae vel locus Corinthi, vel Corinthus ipsa fuit; error inde meo iudicio natus, quod apud Suidam ita legatur, Ἀγαθίας σχολαστικὸς σμυρναῖος: cum τὸ σμυρναῖος non sit nomen patriae, sed referendum sit ad σχολαστικός, quod nimirum ibi scholasticum sive ad-
P. 179 vocatum cegerit. tametsi medicorum potius scholis Smyrna

fuit celebris, ut iurisconsultorum Berytus. pag. 4. lin. 35. [7, 16.] a voce ἀλλὰ usque ad lin. 2. pag. 7. [10, 8.] ad verbum ἀξίον omissa sunt a Persona vetere Agathiae interprete, quum tamen elegantissime in his historiam multum habere cum poëtica affinitatis ostendat, et patriam suam accurate describat; ac denique historicorum sui temporis adulatoria vitia perstringat, quod plerique eorum encomia, non historiam scribere videantur.

Pag. 8. lin. 21. [12, 11.] lege potius dualiter Ῥωμαίω. tametsi non verti *Romani erant*, sed a *Romanorum partibus stabant*, quod haec nomina Stotzas et Gontharis Romanorum appellationes nequaquam esse videantur.

Pag. 9. lin. 19. [13, 8.] ἄωτα. si durius videtur ἄωτα interpretari *inaudita* pro ἀνήκουστα, ut omnino Graecis ea significatione est insolens vox, lege potius ἄτοπα καὶ παρῳλογα.

Pag. 13. lin. 1. [17, 3.] οὐ νομάδες. *Campestres*; incertis sedibus errantes, ut Scythae, de quibus Horatius, *Campestres melius Scythae*, Quorum *plaustra vagas rite trahunt domos*. Nam *pastores*, ut vertit Persona, sunt νομῆες. lin. 5. [l. 6.] θεῖον θεραπεῖαν. Nimis quam inepte Persona *medelis* vertit, cum dicat, Francos religione et cultu numinis convenire cum Romanis. lin. 29. [19, 2.] ἐς ἐκεῖνον τοῦ καιροῦ. ἐς accipio pro ἕως, ut et Hom. ἐς τι pro μέχρι τινός.

Pag. 14. lin. 28. [20, 4.] ἐνέρσει. Est autem ἐνεργσις nexus capillorum in acutum desinens, qui quidem in viris vocatur κρώβυλος, in mulieribus κόρυμβος, in pueris σκόρπιος. lin. 35. [l. 20.] Θευδέριχος* ἀλούς. Tametsi non male legi possit Θευδέριχος ἀδελφός, malui tamen veterem lectionem retinere, et lacunam supplere adiectione vocis νόσω: qua phrasi Agathias etiam alibi utitur, νόσω ἀλούς, morbo correptus.

Pag. 15. lin. 27. [22, 9.] lege οὐ τῶν τιθασῶν δῆπον τούτων καὶ ἀροτήρων. nisi mavis subaudiri τὸ, εἰκώς.

Pag. 17. lin. 28. [26, 18.] Ἀλανώ. Ita V. C. legendum omnino Αλεμάννω.

Pag. 20. lin. 21. [32, 16.] οὐκ ἀριθμητῆ. Suidas in voce Ἀλιγέρονης legit οὐ σταθμητῆ, recte. Est enim τὸ σταθμητόν idem quod μετροτόν; vox Arriano familiaris. lin. 31. [33, 9.] ἐνδηλοι. melius ἐκδηλοι. lin. 36. [l. 13.] ἔδοξε ἀποπειρᾶσθαι. Suidas legit ἔδοξε χοῆναι ἀποπειρᾶσθαι. lin. 21. [39, 4.] παρήγε. Suidas legit παρήγαγε. lin. 22. [l. 4.] ἐναλλάγδην. Verti, *Complicatim*, συμπεπλεγμένως.

Pag. 24. lin. 1. [40, 10.] ἀτάσθαλον. Vocabulis Homericis frequenter et valde apposite utitur Agathias, quae annotarem explicaremque suis locis per Homerum, nisi Homerum potius per Agathiam commodius alias explicare statuis-

sem. *lin.* 10. [*l.* 18.] μαθεῖν. Suidas rectius legit μεταμαθεῖν.

Pag. 24. *lin.* 40. [42, 3.] οὐ σύνηθες. Suidas οὐ γὰρ σύνηθες.

Pag. 26. *lin.* 25. [45, 13.] δυσθανατῶν verti, *Cum morte conflictans*. qua voce in eadem fere significatione utitur etiam infra *pag.* 98. *lin.* 36. [189, 3.]

Pag. 27. *lin.* 12. [47, 2.] ὑπερήμει. Legendum omnino ὑπερημέκει. hoc est moleste et indigne tulit. Frequens est apud Herodotum usus Ionici verbi ἡμεκτεῖν, quod interpretatur Scholiastes δυσφορεῖν. et περιημεκτεῖν, hoc est ἀγανακτεῖν, δυσκολαίνειν, ἀνιάσθαι. molestia et moerore affici: ita ut τὸ ὑπὲρ Agathiae significet ὑπερβολὴν, ut τὸ περὶ Herodoto τὴν περισσότητα. *lin.* 20. [*l.* 10.] καὶ παιδείας μὲν αὐτῷ οὐτοι μάλᾳ μεστῶς. Vitium est Cod. MS. Legendum omnino μετῆν. ut et Suidas legit, et Agathias hac ipsa *pag.* *lin.* 11. [*l.* 1.] utitur, εἰ μετῆν ἐν μέρει καὶ εὐβουλίᾳ τῇ ὥμῃ. multisque aliis in locis hac phrasi utitur.

Pag. 28. *lin.* antep. [50, 18.] ὄνομα Ἰλλυροζόν. Persona videtur legisse ἔρουμα. vertit enim, *Castello Illyrico*.

Pag. 29. *lin.* 19. [51, 13.] ὁμολογία. Crediderim Agathiam scripsisse ὀγκολογία.

Pag. 30. *lin.* 6. [53, 3.] μεταπύργια. Vitruvius haec intervalla turrium appellat. *lin.* 12. [*l.* 8.] ἀρμουςταί. *Modificatores vel correctores* rectius eos vocandos censui, quam P. 180 ut Persona, *legatos*. *lin.* 39. [54, 9.] μόνον. Persona legit βόνον, quem etiam secutus sum; tametsi codicis mei lectio magis placet.

Pag. 31. *lin.* 9. [55, 5.] ἐς νέωτα. Misere lapsus est vetus Interpres vertens: *ad Neota oppidum*; qui error ipsum etiam Agathiae interpolatorem ita subterfugit, ut in Indice Agathiae annotarit, Neota oppidum, cum ἐς νέωτα significet ἐς τὸ ἐπιθὲν ἔτος, in proxime sequentem sive novum annum. Redintegratum enim est bellum statim ineunte vere sequentis anni. Ita enim orditur secundum librum Agathias, ἡδη δὲ τοῦ ἤρους ἐπιγενομένου. *lin.* 19. [*l.* 13.] τὰ ἀρχεῖα verti *Archiva*, per quae eam Curiae partem, in qua haec asservantur, intelligo. *lin.* 22. [*l.* 15.] κικκλίδων. Eleganter explicat etymon vocis latinae *cancellaria*, eiusque usum, arcendo scilicet vulgo. *lin.* 24. [*l.* 17.] ὀπαδῶν πρωτοστάτης. Hunc Primicerium domesticorum vocat Notitia Imperii. ita infra Agathias *pag.* 35. *lin.* 43. [80, 9.] Ζάνδαλός τε ὁ τῶν ὀπαδῶν ἐπιστάτης τοῦ τε θητικῆ καὶ τοῦ οἰκετικῆ.

Pag. 34. *lin.* 32. [61, 22.] παλῶξιν. hoc est, ut recte interpretatur citans hunc ipsum Agathiae locum Suidas, ἔξ

ἐπιστροφῆς διώξιν, quod ἐπιτήδευμα sive artem, μεταστροφά-
δην scilicet, hoc est retroversim in fuga pugnandi, Agathias
barbaris peculiarem fuisse scribit infra pag. 64. lin. 4. [120, 15.]
unde elegantissimum illum Hunnorum morem, et quo pacto
ea ratione multo gravius hostem laedebant, petere potes.
Est vero etiam παλιώξις vocabulum plane Homericum, de
quo alias, ut supra pollicitus sum, commodior erit dicendi
locus.

Pag. 35. lin. 8. [64, 4] καὶ θαυὰ τῆ σάλπιγγι καταβομ-
βεῖσθαι. Annotavit hunc locum in suis Animadversionibus
Hadrianus Iunius lib. 1. cap. 4. et versionem Personae, quae
sic habebat, et tuba classicum personante obtundi, sic corri-
git, et confestim tuba classicum canente, ad signa turmatim V. 127
cogi. addens, id enim est meo quidem iudicio καταβομβεῖ-
σθαι, instar apum examinis condensari, vel apum more con-
vólare. Ego hoc tantum Narseti propositum fuisse arbitror,
ut et equitum et equorum aures crebro tubarum clangore
personarentur eique assuefierent. Alia erant multa eo loco
digniora, quae Iunii aut alioqui illius, qui totum Agathiam
interpolavit, obelisco configerentur, cuius generis est illud
καὶ τὰ λήϊα ἐμιαίνετο; quod ille ita vertit, praedaeque omnis
conspurcabatur, pro segetes polluebantur, cum videlicet pas-
sim sparsa iacerent cadavera. Vere autem Iunius caput illud
hisce verbis claudit: Libri materiam nasci mihi video, si
cunctas, quae in eo auctore latent, mendas sanare vel saltem
stibio inducere velim.

Pag. 36. lin. 4. [64, 17.] βρεττία. melius βρεττιώ.

Pag. 37. lin. 12. [67, 5.] οὐ μάλα ἤρκεσεν ἐπαμῦναι. Verti
potuit. Persona videtur legisse ἤρκεσεν. Vertit enim cum
fratri auxilia mittere nil placuisset. lin. 14. [l. 7.] πνκνῆς. Te-
status sum in Epistola ad Lectorem me pleraque veteris Co-
dicis vitia ita ut erant consulto in hac editione reliquisse,
eorumque correctionem Notis reservasse. Legendum itaque
omnino πικνῆς, ut et verti, vel πενκεντήνης. lin. 24. [l. 16.]
ἐν αὐτῷ δὴ τῷ αἰγιαλῷ τοῦ Ἰονικοῦ κόλπου. Hoc loco Adriam
vocat Ionicum sinum, supra pag. 35. [65, 1.] dixit Adriam
pertinere ad Hydruntem. hinc incipere Ionicum.

Pag. 38. lin. 11. [69, 9.] Ἀλπισκοτίας. Quod alii plu-
raliter duabus vocibus dicunt ἄλπεις κοτίας, hoc Agathias
ignorantia linguae latinae, unica voce per genitivum sin-
gularem protulit. lin. 46. [70, 18.] νηφάλοι. Verti sana sive
integra mente, hoc est σώφρονες: opponit enim hos duci
ipsorum, de quo antea dixit: παραπλήξ τε ἐγεγόνει καὶ ἐλότ-
τα περιφανῶς, καθάπερ οἱ ἔκφρονες καὶ μεμηνότες. Notum
est illud Epicharmi, νῆφε.

Pag. 39. lin. 8. [71, 8.] μέλειν. Frequens est in V. C. hic error τοῦ μέλειν pro μέλλειν, et vice versa. Ex mea versione facile erit cuivis haec talia emendare. lin. 46. [72, 20.] ὡς καὶ ἐν αὐτῷ κεισόμενον πολέμον κατάρχεσθαι. Somniat Persona, cum vertit, *ita ut vel dormienti sibi liceret iam bellum inferre*. pro, *tanquam in ipsius potestate futurum esset bellum instaurare, cum vellet*. Nimis nota est phrasis θεῶν ἐν γούνασι κεῖται, ad quam alluditur.

Pag. 41. lin. 32. [76, 2.] παλιμβουλία. Suid. παλιμβουλία. utraque lectio est bona.

Pag. 42. lin. 5. [77, 1.] προσάγει. Suid. παρεισάγει. lin. 15. [l. 10.] οἱ δὲ Ῥωμαῖοι. adde κύριοι. lin. 46. [78, 15.] ἐφ' ὀφρωῶν καὶ σφαλέντα. Aut deest τὸ πταίσαντα, vel redundat τὸ καί.

Pag. 43. lin. 5. [79, 1.] καὶ λίαν φρονοῦντι ἐφίκει. Persona et prudentiae sibi nimium vindicare. Quam apte convenit prudentia cum eo quod praecedit θρασύς γε ἦν καὶ ὑπαγώρας scilicet. Immo vero hoc in eo damnabat Narses, quod ita esset pervicax et prae fractus, neque illum facti sui poeniteret, sed adhuc sanguinarium animum et caedem spirantem prae se ferret. Quo fit, ut omnino legendum censeam φρονῶντι. Suidas voce φρονῶντες. οἱ δὲ λεόντειον ἐβρονχῶντο φρονῶντες, hoc est, φονῆσαι προσηρημένοι, caedis avidi.

Pag. 44. lin. 16. [81, 10.] θορύβῳ εἶχοντο. Non male etiam legeris εἶποντο.

Pag. 47. lin. 8. [86, 19.] οὐ δὲ ὡς πορῆωτάτω. Aut παρέλκει τὸ οὐ δὲ, aut legendum coniunctim una dictione ἀδεῶς. qua voce saepe utitur Agathias. lin. 19. [87, 6.] σεσαγγηνημένοι. Vetus Cod. aliam lectionem ad marginem habebat, σεσαγγμένοι. quae et melior est et Agathiae usitata, pro πεπληρωμένοι. lin. 28. [lin. 13.] θεῖθρα Κασωλίνου. Citatur etiam hoc Epigramma libro, cui titulus, φιλοπόνημα Κωνσταντίνου νιού βασιλέως Λέοντος τοῦ σοφοῦ περὶ τῶν τῆς δύσεως ἦτοι Εὐρώπης θεμάτων, Themate undecimo dicto λογιβαρδίας: quem librum ad me misit Cl. V. et de omni literatura optime meritis Petrus Pithoeus. eumque volente Deo, ubi libentem nactus fuero typographum, (nam ille περὶ θεμάτων ἀνατολικῶν iam antea a me editus est,) in lucem emittam. In eo itaque Constantinus de Butelino ita scribit: ἐπὶ τῶν ἡμερῶν Ἰουστινιανῶν, μᾶλλον δὲ Ζήνωνος, παρέλαβον οἱ Γότθοι τὴν τε Νεάπολιν, καὶ τὰς λοιπὰς παρακειμένας πόλεις, ὧν ἦρχε Βουτελῖνος ὁ τῶν Φραγκῶν στρατηγός, ὃν κατεπολέμησεν ὁ Νάρσης παρὰ τὸν ποταμὸν Κασσωλῖνον, καὶ τελείως ἤφάνισε, καθὼς τὸ ἐπίγραμμα λέγει. lin. 33. [l. 17.] pro χεῦμα Constantinus legit ῥεῦμα, et pro δηρὸν, δεινόν.

Pag. 48. lin. 1. [88, 16.] ἀκολασία. Rara significatione pro μωρία, ut et ἀκολασταίνω pro μωραίνω. lin. 8. [89, 1.] ὁ δὲ στρατηγός. adde διά.

Pag. 52. lin. 21. [97, 6.] ὅφ' ἐνὶ γὰρ ὑφαίνονται λίθῳ. Utitur metaphora, qua et Aeschylus in Prometheus: οὔτε πλινθυρεῖς δόμους προσήλους ἦσαν. et de Scythis οἱ πλεκιὰς στέγας ναίουσι.

Pag. 53. lin. 10. [98, 14.] καὶ ἀμαθέστερον τῆς διπλῆς ἐκείνης ἀγνοίας. De duplici hac ignorantia vide Platonem in Sophista, quam ἀμαθίαν vocat τὸ μὴ κατειδόμενα, δοκεῖν εἰδέναι, cum is, qui rem aliquam non intelligit, putat se intelligere. Ἀμαθία γὰρ θρόσος, inquit Thucydides. et plerumque quo quisque indoctior, eo confidentior. quod malum si quem occupet, facit, ne magnos unquam in ulla arte aut scientia progressus facere possit. Nam ut recte ille, οἷσός ἐστι ἐγκοπή προκοπῆς, quod ideo hoc loco dicendum putavi, ut bona ingenia ab hac οἰήσει veluti certissima studiorum peste sibi caveant.

Pag. 54. lin. 4. [100, 12.] τοῦτο δὴ τὸ τῆς ὕλης χωρίον. Verti, quod haec regio, terrena nimirum, sive potius terra ipsa. ita enim etiam infra pag. 151. lin. 31. [293, 22.] ὕλης vocabulum hac significatione accipio. lin. 9. [l. 17.] ἐν τῇ Ἀσίᾳ καλουμένην χώρα. Persona sui similis turpiter et ipse errat, et alios Graecae linguae imperitos in errorem trahit, vertens Trallis civitas olim in Asia, quae Chora nunc dicitur. Non animadvertit τὸ Ἀσία hoc loco non esse nomen substantivum, sed adiectivum, positum pro Ἀσιατικῇ, et τὸ χώρα significare campum. Ego itaque ita verti, Trallis urbs in Asia nunc ita dicto campo. Est autem hic campus sive ager Asiaticus, quem Homerus ἰλ. α. Ἀσιον λειμῶνα vocat, dicens Ἀσίῳ ἐν λειμῶνι Καῦστρίου ἀμφὶ ῥεέθρα. qui et Καῦστριος et per dialysin Καῦστριος dicitur, a flumine, qui loco est cognominis, et χώρα ipsa κεκαυμένη. Vide Eustathium in Hom. et Dionysium, et Strabonem lib. 12., qui ad locum hunc Agathiae explicandum optime facit. Causam enim addit, quare Trallis totaque illa ad Maeandrum fluvium regio sit terraemotui obnoxia: σχεδὸν δὲ τοι εὖσειστός ἐστι καὶ πᾶσα ἢ περὶ τὸν Μαιάνδρον χώρα, καὶ ὑπόνομος πρὸς τε καὶ P. 182 ὕδατι μέχρι τῆς μεσογαίας. lin. 16. [101, 3.] Χαυρήμονα τούτομα. Simile huius Chaeremonis exemplum commemorat Philostratus lib. 2. βίον σοφιστῶν. in vita Aristidis, cuius verba operae pretium est hic adferre: ἀ δὲ γε ἐπῆλθεν ἔθνη, Ἰταλοὶ τὲ εἰσι καὶ Ἑλλὰς, καὶ ἡ πρὸς τῷ Δέλτα κατοικισμένη Αἴγυπτος. οἱ χαλκοῦν ἔστησαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κατὰ τὴν Σμύρναν ἀγορᾶς. οἰκιστὴν δὲ καὶ τὸν Ἀριστείδην τῆς Σμύρνης οὐκ ἀλαζῶν ἔπαινος, ἀλλὰ δικαιοτάτος τε καὶ ἀληθέστατος. τῆθ

γὰρ πόλιν ταύτην ἀφανοθεῖσαν ὑπὸ σεισμῶν τε καὶ γασμα-
των, οὕτω τι ὠλοφύρατο πρὸς τὸν Μάρκον, ὡς τῇ μὲν ἄλλῃ
μορφῇ θανά ἐπιστενάξαι τὸν βασιλέα, ἐπὶ δὲ τῷ „ξέφυροι
ἐρήμην αὐτὴν καταπνέουσι” καὶ δάκρυα τῷ βιβλίῳ ἐπιστά-
ξαι, ξυνοικίαν τε τῇ πόλει ἐκ τῶν Ἀριστείδου ἐνδοσίμων πνεύ-
σαι. lin. 54. [lin. 17.] χορήματά τε πλεῖστα ὄσα. Strabo lib. 12.
ἐπηγήρωσε δ’ ὁ ἡγεμῶν χορήματα ἐπιδούς, καθάπερ καὶ πρό-
τερον ἐπὶ τῆς γενομένης συμφορᾶς Τραλλιανοῖς, ἤνικα τὸ γυ-
μνάσιον καὶ ἄλλα μέρη συνέλεσεν, ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ τούτοις
καὶ Λαοδικεῦσιν.

Pag. 55. lin. 7. [102, 16.] lege, Ἄνθ’ ὧν συγγενέες τοῦθ’
οἱ βρέτας. In dedicationibus enim subauditur verbum, Virg.

Aeneas haec de Danais victoribus arma.

Pag. 58. lin. 29. [109, 10.] ἦν γὰρ ἐς ἅπαντα δραστήριος
τε καὶ θαρσάλεος. Lege haec per parenthesis. δραστήριος au-
tem barbaris activus, ut et Galli *actif*, Hisp. *bivo*, bulli-
cioso, Latine *acer*. et τὸ δραστήριον, (quod vocabulum Aga-
thiae est admodum frequens,) acrimonia in rebus gerendis.
Horat.

— *Acer Deiphobus Excepit hostes.*

Pag. 59. lin. 26. [111, 8.] παραβαλλόμενον. rectius πε-
ριβαλλόμενον.

Pag. 60. lin. 11. [112, 15.] Κοταῖσιν. rectius Κοταῖσιον.
lin. 24. [113, 6.] ὅμως ἐμόχθει etc. rectius meo iudicio
legitur apud Suidam ὅμως ὥσπερ τις νεανίας ῥωμαλεώτατος
οὐκ ἀπηγόρησε etc. lin. 25. [l. 7.] φοράδην. Interp. *impetu
facto*, absurde: immo vero *gestatus*, lectica fortassis. lin.
42. [114, 1.] ὄρονς ἢ οἱ κύρες. Herodotus in Clio, τάδε μὲν
τοι ὡς κρυπτόμενα λέγεται, καὶ οὐ σαφηνέως περὶ τοῦ ἀπο-
θανόντος, ὡς οὐ πρότερον θάπτεται ἀνδρὸς Πέρσῃ οὐ νεκρῶς,
πρὶν ἂν ὑπ’ ὄρουτος ἢ κυρῶς ἐλκυσθῆ. μάγους μὲν γὰρ ἀτρεκέως
οἶδα ταῦτα ποιέοντας. Ἐμφανέως γὰρ δὴ ποιεῦσι. κατακηρώ-
σαντες δὲ ὧν τὸν νέκυν οἱ Πέρσαι γῆ κρύπτουσι. lin. ultim.
[l. 9.] ἐς τὸν ἀγαθοῦ. addendum meo iudicio δαίμονος.

Pag. 61. l. 5. [114, 11.] ἔμπνοι ἔτι ἄγονται. rectius for-
tassis ἐξάγονται. lin. 16. [21.] ἐκ τῶν σκότου πύλων. Eurip.
Hecuba, ἦκω νεκρῶν κενθμοῖνα καὶ σκότου πύλας λιπῶν. ita
Hom. πύλας ἄδου periphrastice τὸν ἄδην vocat: per ingres-
sum enim significantur interiora Orci. Nam πύλη vocatur
ipse locus τῆς εἰσόδου. θύραι vero αἱ σαρίδες. lin. 20. [115,
2] ὑπὸ τοῦς χθονίους. rectius ὑπὸ τοῦς ὑποχθονίους etc.

V. 128 Pag. 62. lin. 7. [116, 15.] τόδε τὸ ἄγος ἀντ’ ἐκεῖνης. lege
ἐκεῖνου, videlicet ἄγους. ἄγος autem prius vocat *μητροκτονίαν*,
posterius *μοιχείαν*. quod eleganter per circumlocutionem vo-
cat Homerus ἔργον ἀεικές, inquires καὶ ἀναίρετο ἔργον ἀεικές.

Pag. 63. lin. 6. [118, 14.] γεραίρουσι δὲ ἐς τὰ μάλιστα τὸ ὕδωρ. Strabo de Persarum religione ita, Πέρσαι τοίνυν ἀγάλματα καὶ βωμοὺς οὐχ ἰδρύονται. Θύουσι καὶ ἐν ὑψηλῷ τόπῳ, τὸν οὐρανὸν ἠγοῦμενοι Δία, τιμῶσι δὲ καὶ ἥλιον, ὃν καλοῦσι Μίτραν, καὶ σελήνην καὶ Ἀφροδίτην καὶ πῦρ καὶ γῆν καὶ ἀνέμους καὶ ὕδωρ. lin. 7. [l. 15.] ὡς μηδὲ τὰ πρόσ-
 ωπα αὐτῷ ἐναποτίξασθαι, μήτε ἄλλως ἐπιθγγάνειν, ὅτι μὴ λότου τε ἕκατι καὶ τῆς τῶν φυτῶν ἐπιμελείας. Citat hunc Agathiae locum Ioannes Brodacus in doctissimis suis in epigrammata Graecorum Commentariis, sed ita, ut a Persona fuit versus, immo perversus his verbis: *Venerantur autem quam maxime aquam, atque adeo, ut ne hac quidem faciem abluant, nec eam quoquam pacto attingant, sive potandi gratia, sive arbores irrigandi, sive ut aliascunque.* Absurda plane sententia. Quis enim nescit, ignem et aquam hominibus adeo esse necessaria, ut hominum societate indigni olim fuerint habiti quibus eorum usu interdiceretur? Nescivit Romanus ille interpres, ὅτι μὴ significare nisi, P. 183
 vel *praeterquam.* Hoc enim vult Agathias, Persas aqua in necessariis tantum ad vitam humanam rebus, potus nimirum et irrigandi plantas causa usos fuisse, non autem ἄλλως, hoc est *temere.* lin. 12. [l. 19.] τὸ δὲ πῦρ αὐτοῖς τίμιον τε εἶναι δοκεῖ καὶ ἁγιώτατον. Herodotus in Thalia; Πέρσαι γὰρ θεὸν νομίζουσιν εἶναι τὸ πῦρ. τὸ ὧν κατακαίειν τοὺς νεκροὺς οὐδαμῶς ἐν νόμῳ οὐδετέροισιν ἐστὶ. Πέρσῃσι μὲν διόπερ εἰρηται, θεῶν οὐ δίκαιον εἶναι λέγουσι νέμειν νεκρὸν ἀνθρώπου. Strabo: Τοὺς δὲ φροσῆσαντας ἢ νεκρὸν ἐπὶ πῦρ θέντας ἢ βόλβιτον θανατοῦσι. Quanto vero in pretio fuerit apud Persas ignis et aqua, testatur elegantissimum Dioscoridis epigramma Anthologias lib. 3. tit. εἰς δούλους, quod quidem ita habet:

Ἐθροάτην μὴ κατὲ φιλώνυμε, μηδὲ μίηνης
 Πῦρ ἐπ' ἐμοί. Πέρσης εἰμί, καὶ ἐκ πατέρων
 Πέρσης αὐθιγενής. καὶ δέσποτα. πῦρ δὲ μίηνη,
 Ἡμῖν τοῦ χαλεποῦ πικρότερον θανάτου.
 Ἄλλὰ περιστείλας με δίδου χθονί. μὴ δ' ἐπὶ νεκρῷ
 Λουτρὰ χέρης. σέβομαι δέσποτα καὶ ποταμούς.

lin. 13. [l. 21.] ἐν οἰκίσκοις τισὶν ἱεροῖς. Haec templa apud Persas vocabantur πυρεῖα, Straboni lib. 15. πυραιθεῖα dicuntur, qui et in Cappadocia multa fuisse Persicorum deorum templa testatur, et Magos eorum sacerdotes Πυραιθους dictos fuisse. Ita Romani perpetuum in Capitolio ignem Vestae servabant.

Pag. 66. lin. 3. [124, 14.] ὡς ἐν ταῖς βασιλείοις διαφθέ-
 ραις ἀνα, εγραμμένα. Verti, ut in regis membranis conscripta.

Ita veteres glossae: *Διφθέρα, τὸ βιβλίον*; membranum, codex. Continebat vero hic codex eorum, qui tam civiles quam militares dignitates administrabant, nomina, genus, insignia et stipendia, cum magistratus codicillis et principum mandatis. Is codex postea laterculi nomine est appellatus; ut et Cedrenus *πλινθίον* vocat a similitudine videlicet et forma lateris cocti, quemadmodum et olim pugillares a triangulari forma ad imitationem literae Δ, *Δέλτοι* et *δελτωτὰ βιβλία* dicta fuerunt. Huic vero codici laterculi nomen sub Antoninis inditum fuit. Tertullianus enim, qui ea aetate vixit, agens adversus Valentinianos, ubi loquitur de animabus natura bonis, quas Valentinus beatas esse statuebat: *Ex earum*, inquit, *laterculo et in reges et in sacerdotes allegare consueverat*. Erat vero laterculum sive codex ille, de quo diximus, vel membranaceus vel membrana obtectus. Ita Hispani, apud quos hodie multa exstant antiquitatis vestigia et praeclara monumenta, codicem vetustissimum, unde illi familiarum suae gentis genealogias petunt, vocant *El libro del Bezerro*, quod idem est atque *διφθέρα* sive codex membranaceus. Recte autem Etymologicus Graecus *διφθέραν* interpretatur *γραμματεῖον, ἢ βιβλίον ἢ βύρσαν*. Putidam vero, ut in aliis multis vocabulis, etymologiam adfert, dictam *διφθέραν* quasi *δυοφέραν, τὴν ἐν τοῖς δύο μέρεσι φέρουσαν γράμματα*. *lin. 40. [126, 8.] τῶν Ὀλόρου*. Annotavit hunc locum olim Hadrianus Iunius lib. *Animadversorum* primo, ubi merito nimis quam ridiculam Christophori Personae versionem exagitat. Et recte caput illud hisce verbis claudit: *libri materiam nasci mihi video, si cunctas, quae in eo auctore latent, mendas sanare vel saltem stibio inducere velim*: cuius viri hoc loco auctoritatem interponere libuit, ut intelligant malevoli quidam homines et alieni laboris obtretractores iniquissimi, quam parum huius interpretis versione adiutus fuerim. *lin. 50 [l. 16.] τὸ ἀχραιρνὲς ἐκείνο τῶν παλαιῶν ὀνομάτων ἔλευθέριον*. Hadr. Iunius lib. et capite modo citatis hunc locum ita vertit: *qui enim fieri potuit, ut pura illa veterum nominum libertas, quae, (omitto rerum naturam,) cum primis est proficua et opportuna, in agresti et barbara lingua conservetur?* alienius paulo cum a mente Agathiae, tum vero a proprietate vocum Graecanicarum. Ego malui vertere: *qui enim fieri poterat, ut puritas illa veterum nominum et nativa gratia, et praeterea, (nam hoc est τὸ* P. 184 *πρὸς γε, familiaris admodum Agathiae phrasis) rerum ipsarum naturae congruens, valdeque accommodata, in agresti quadam ineptissimaque lingua conservaretur?* τὸ ἔλευθέριον enim sive ἔλευθεριότητα interpreto, non libertatem, sed τὴν μὴ κατὰ κιβδήλειαν χάριτα: hoc est nativam minimeque fu-

catam vel adulterinam gratiam et venustatem. Nam quod Persona vertit, *veram illam et liberam veterum nominum pronuntiationem, nimis est absurdum.*

Pag. 67. lin. 4. [126, 19.] *γεγανωμένος.* Hadr. Iunius legit *γεγαννυμένος*, et vertit *delinitus*. mihi magis placet mei veteris codicis lectio *γεγανωμένος*. tametsi et *γάννωθαι* et *γανώσαι* eadem significatione accipiuntur. Suidas tamen hunc locum citans legit *γεγαννυμένος*. lin. 4. [l. 20.] *δίαιτάν τε λαχών ἐς ὃ, τι βαρβαρικωτάτην.* Hadr. Iunius eodem loco ita vertit: *vivendi genus parum civile sequutus.* quod in graeco textu, quem ipse ibi allegat, est *βαρυντάτην*: quod cum interpretatur, *parum civile vivendi genus*, parum commode sententiam Agathiae exprimit, quae haec est, Chosroën natione barbarum et lingua, exiguus in philosophia progressus facere potuisse: etiamsi interpretem habuerit, qui sibi Graecorum philosophorum scripta in Persicam linguam verterit, quod lingua illa parum ad hoc sit idonea. lin. 31. [128, 3.] *τοῦ κρείττονος πέρι.* Hadr. Iun. *de summo bono*, immo *de Deo*. usitata admodum Agathiae huius vocabuli significatione. Ibid. *ἀνακνυκλῶντας.* Suidas legit *ἀνακνυκλῶν*. non ita recte. lin. 33. [l. 5.] *γραμματικοῦ.* Suidas legit *γραμματιστοῦ*. lin. 35. [l. 6.] *οὐδὲ μὴν βίῳ ἀρίστῳ ἐκδεδιητημένοι.* Hadr. Iun. *nedum elegantiore vitaeducti.* Ego verti *sed nec satis frugi homines*, hoc est, vitae parum probae. lin. 37. [l. 7.] *ὑπερβάθμιον τὸ λεγόμενον πόδα τείνειν.* Citat hoc proverbium Suidas in hunc modum: *ὑπερβάθμιον πόδα ῥίπτειν, ἀντὶ τοῦ ἀτάκτως ποιεῖν τι.* cui adiungit testimonium anonymi, ut saepe facit, authoris: *οὐδὲ ὑπερβάθμιον πόδα ῥιπτῶν κατὰ τὸ λόγιον εἰς τὴν θεοσέβειαν, ἀλλὰ μέτρα ὀρίζων ἑαυτῇ τῆς ἡλικίας ἄξια. γνησίῳ καὶ καθαρῷ συνειδότι μεταχειρίζων τὰ περὶ τοὺς θεοὺς.* Cui explicationi locus est plane geminus apud Marinum in vita Procli, qui iusto ordine illum processisse ad Platonis *μυσταγωγίαν* inquit his verbis: *ἐν ἔτεσι γοῦν οὔτε δύο ὅλοις πάσας ἐκείνη τὰς Ἀριστοτέλους συναλέγω πραγματείας· λογικὰς, ἡθικὰς, πολιτικὰς, φυσικὰς, καὶ τὴν ὑπὲρ ταύτας θεολογικὴν ἐπιστήμην. ἀχθέντα δὲ διὰ τούτων ἰκανῶς ὥσπερ διὰ τινων προτελείων καὶ μικρῶν μυστηρίων, εἰς τὴν Πλάτωνος ἦγεν μυσταγωγίαν, ἐν τᾷσει, καὶ οὐχ ὑπερβάθμιον πόδα, κατὰ τὸ λόγιον, τείνοντα.* E quibus facile intelligitur Agathiam de iis loqui, et proverbiale hoc loquendi genus usurpare, qui non iis artibus ac disciplinis, quibus oportebat, instructi, neque iusto ordine progredientes, ad gravissimas hasce et periculosissimas de deo quaestiones temere agitandas se conferunt. quibus, aut aliis eius generis utinam non hodie *οἶνοπωλεῖα* frequenter, ut Agathiae aetate, *τῶν βιβλίων πωλητήρια* personarent. quamvis in his ipsis audiantur quotidie multa hisce indigniora.

Pag. 68. lin. 6. [129, 4.] ἐκολώα, καὶ μακρογορῶν οὐκ ἀνίει. Homer. ἰλ. β. Θεοσίτης δ' ἔτι μούνος ἀμετροεπῆς ἐκολώα, hoc est, εἰσορῶβει, tumultuabatur, nullumque verborum finem faciebat. Nam ita recte explicat Agathias Homericum illud Thersitae epitheton ἀμετροεπῆς. lin. 25. [l. 19.] θαυμά ὀμιλῶν τῆς θηρικλείῳ. Haec, et praecedentia a lin. 23. [l. 17.] ab his verbis ἐς γὰρ τὰ δώματα ad haec usque verba, lin. 31. [130, 3.] ἀλλὰ γὰρ etc. omisit Persona, consulto arbitror, ut parum a se intellecta. Interpolator Agathiae in hac de Uranio narratione multa esse vitiata et mutila testatur, quae nimis prolixum futurum fuisse dicit omnia retexere; adscribam tantum, inquit, verba plusculorum (credo addi debere *versuum*) quae uno loco desunt:

V. 129 quae quidem dum latine vertit, prudentius meo quidem iudicio fecisset, si cum aliis sexcentis locis praeterisset, neque attigisset. Nam quod illud θαυμά ὀμιλῶν τῆς θηρικλείῳ interpretatur, *frequenter cum proma conda colloquens*, nimis est frivolum ac putidum. Fefellit illum articulus foemininus τῆς praepositus voci θηρικλείῳ. Foeminam itaque aliquam significari ratus, legit θηρικλείῳ, vertitque *promam condam*. quae tamen vox, si proba esset, iantricem potius significaret, quam eam quae cellae vinariae curam gerit, quod muliebri officium apud veteres fuisse nequaquam probaverit: ego itaque non θηρικλείῳ, sed τῆς θηρικλείῳ legendum esse, ut habet meus Codex MS, constanter affirmo, et subaudiendam esse vocem κύλιξι. Verti itaque, *Thericleum poculum frequenter ori admovens*, sive, *frequenter contrectans*: eleganti plane significatione verbi ὀμιλεῖν. Dicebatur autem veteribus Thericleum poculum, auritum et capaciuss, quo Herculem olim uti solitum author est Alexis. Fidem facit Athenaeus lib. Dipnos. 12. qui et haec adiicit, ὅτι δὲ κύλιξ ἐστὶν ἡ θηρικλείος σαφῶς παρίστησι Θεόφραστος ἐν τῆς περὶ φυτῶν ἱστορίᾳ. διηγουμένου γὰρ περὶ τερμίνθου, φησὶ τορνεύεσθαι ἐξ αὐτῆς κύλικας θηρικλείους. Primum vero horum poculorum inventorem fuisse scribit Thericlem quendam Corinthium figulum, a quo et poculo nomen. Eustath. in ἰλ. σ. poculum hoc διγενῶς usurpari solitum scribit, θηρικλείος scilicet et θηρικλείον. ut omnino necesse sit in priori subaudiri, κύλιξ: in posteriori, ποτήριον. Vult autem ita dictum vel ab authore Thericle, vel quod θηρίων μορφαὶ αὐτῷ ἐνετυποῦντο. quod ferarum figurae in iis efformatae essent: ἢ διότι θῆρας κλονεῖ. σπένδουσι γὰρ καθ' αὐτῶν κύλιξι τοιαύταις. Sed de his plus satis. Illud obiter monebo, loco Athenaei iam citato pag. edit. Basil. 232. lin. 39. legendum ὦ γὰρ κεραμίτι, σε θηρικλῆς ποτε εἶνευσε. lin. 29. [130, 1.] ἐωλοκρασία. Potus qui multo ante mistus sive tem-

peratus fuit. *ἔωλα* enim τὰ ἀρχαῖα. Unde et *ἔωλόνεκρος*, ὃ πρὸ πολλοῦ τεθνηκώς. Vocatur et *λατάγη*, τὸ *λείμα* (non ut in Suida legitur *λήμα*) *ποτηρίου*. hoc est τὸ *λείφανον*. *lin.* 20. [*l.* 5.] *ἀγιγμένος*. Verti *adductus*, ea ratione qua *ἀφῆμαι* significat *παράγεγονα*. *lin.* 33. [*l.* 12.] *αὐτοῦ*. *verti*, *ibi*. aut si *maius*, lege *αὐτὸς πον*.

Pag. 69. *lin.* 13. [131, 6.] *Ἐδλάμιος*. alias *Ἐδλάλιος*, forte, *Ἐδλάβιος*. *lin.* 16. [*l.* 9.] *ἄκρον ἄωτον*. Ita vocant quod in quaque re est summum et praestantissimum. Callimachus:

*Δοιῆ δ' οὐκ ἀπὸ παντὸς ὕδωρ φροέουσι μέλισσαι,
Ἄλλ' ἤτις καθαρή τε καὶ ἀχράαντος ἀέροπει
Πίδακος εἰς ἱερῆς ὀλίγη λιβάς, ἄκρον ἄωτον.*

Pind. *Θάλλων μουσικῆς ἐν ἄωτῳ*.

Pag. 72. *lin.* 14. [138, 8.] *σεμνότατον ἔργον καὶ πάσης ἀσχολίας ὑπέριον*. vide *pag.* 125. [241.] *lin.* 15. [139, 1.] *καὶ τὸ λεγόμενον, ἐν τῇ πύθῳ φιλογοῦντι τὴν κεραμεῖαν*. De hoc proverbio ita Tarrhaeus et Didymus proverbiorum Graecorum collectores accuratissimi: *παροιμία ἐπὶ τῶν τὰς πρώτας μὲν μαθήσεις ὑπερβαίνοντων, ἀπτομένων δὲ εὐθέως τῶν μειζόνων, τουτέστι τῶν παριέντων τὰς πρώτας μαθήσεις, καὶ ἐπιεμένων τῶν τελευταίων. ὡς εἴ τις μανθάνων κεραμεύειν, πρὶν μαθεῖν, πίνακας ἢ ἄλλο τι τῶν μικρῶν πλάττειν, πύθῳ ἐγχειροίη. Δικαίολχος δὲ φησιν ἕτερόν τι δηλοῦν τὴν παροιμίαν, οἰοεὶ τὴν μελέτην ἐν τοῖς ὁμοίοις ποιεῖσθαι, ὡς κυβερνήτης ἐπὶ τῆς νῆος καὶ ἡνίοχος ἐπὶ τῶν ἵππων*. Atque utinam magnum illud Hollandiae sidus Tarrhaei, Didymi, Zenobii, Apostolii, ac praecipue Diogeniani Adagia graecae seorsim edidisset, suasque ad illa annotationes adiecisset; neque ita graeca latinis miscuisset. melius, meo quidem iudicio, de utraque lingua meritis fuisset. Quo vero sensu Agathias hoc proverbium usurpet, ipsemet declarat, ex iis quae praecedunt. *πλὴν ἀλλ' οὐδ' ὡς ἀνήσω τοῦμόν, οὐδὲ παύσομαι ἔστ' ἂν ὁ ἔρωσ με ἄγη, εἰ καὶ μοί τις νεμεσήσειεν, ὡς ὑπερτένων ἐπιεμένων*. Nam et antea dixit se scriptionem historiae, quod praecipuum ἔργον esse debebat, *πάρεργον* facere, idque praeter suam voluntatem, quod nimirum praxi forensi volens nolens per totum diem vacaret, ut consuleret rei familiari. meminit etiam huius proverbii Apostolius, in adagio, *ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα πηδᾶν*.

Pag. 73. *lin.* 35. [139, 17.] *τὸ μέρος*. Forte τὸ αὐτῶν μέρος.

Pag. 76. *lin.* 19. [144, 21.] *ἐτύγγανε γὰρ ἐναλλάγδην ἔχων τῷ πόδε ὑπὲρ τὸν ἀνχένα τοῦ ἵππου*. Secutus sum verba authoris. Quisnam vero sit hic positus pedum in cervice equi, aut quaenam haec sessionis ratio, plane non intelligo: suspicor locum non vacare mendo.

Pag. 76. lin. ult. [146, 4.] οἷς γε οὐδὲ ὄνομα νεῶς ἤκούετο. *Suaviter somniabat Persona quam vertebat, ut apud quos non antea fuisset celebre aliquod funum: pro, quippe quibus ne nomen quidem navis erat auditum, neque enim possum quin subinde aspergam aliquid hisce notis ex crassioribus interpretis illius erroribus, ut sciant lectores quam parum Latinis versionibus sit fidendum, nisi ad Graeci textus fidem revocentur.*

Pag. 78. lin. 31. [149, 4.] σχολαίτερον. σχολαιότης ἡ μέλλησις et ἐπιμονή. lin. 39. [l. 11.] ὀλίγους δὲ εἶγε ἄρα στέλλειν. Ita *Vetus Codex*. Putaram legendum εἶγε ἄρα δοκεῖη. atque ita verteram, si ita videretur. *Iosephus Scaliger* mavult legere ὀλίγους εἶδει γε ἄρα.

Pag. 80. lin. 6. [152, 3.] καθάπερ πανικοῦ δειμάτος ἐμπεσόντος. *Miror hoc proverbium a Tarrhaeo non citari. Vide Suidam in Πανικῷ δείματι. qui Panicum hunc pavorem excitari scribit, ἐπὶ τῶν στρατοπέδων ἠνίκα αἰφνίδιον αἶ τε ἵπποι καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐκταραχθῶσι, μηδεμίαις αἰτίας προφανούσης. Pind. Nem. hos δαιμονίους φόβους vocat, iniquiens ἐν γὰρ δαιμονίοις φόβοις φεύγοντι καὶ παῖδες θεῶν. Causam proverbii adfert etiam Suidas: ὅτι τὰ ἄνευ αἰτίας τῷ Πανὶ ἀνετίθεσαν. Cicero frequenter hoc utitur: scis quaedam, iniquiens, πανικά dici, item τὰ κενὰ τοῦ πολέμου.*

Pag. 83. lin. 30. [158, 20.] περὶ τὰ κοινὰ ῥαθυμίαν τῷ τῆς ἀπραγμοσύνης ὀνόματι σοφισομένων. *Persona, qui sub imperitiae nomine desidiam in rebus publicis velit. nugae. Immo qui suam circa publicum vaecordiam, curiositatis fugam falsa appellatione vocant. Locus est elegans in eam sententiam in Plutarchi lib. De discrimine adulatoris et amici. ἐν μὲν γὰρ ταῖς στάσεσι καὶ τοῖς πολέμοις ὁ Θουκυδίδης φησὶν, ὅτι τὴν εἰσθυϊαν ἀξίωσιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ ἔργα ἀντήλλαξαν τῇ δικαιοῦσι, τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιστος ἀνδρεία φιλέταιρος ἐνομίσθη, μέλλησις δὲ προμηθῆς, δειλία εὐπρεπῆς, τὸ δὲ σῶφρον, τοῦ ἀνδρῶν πρόσχημα, καὶ τὸ πρὸς ἅπαν συνετὸν, ἐπίπαν ἀργόν. ubi vis vocabuli σοφισεσθαι explicatur eleganter per ἀντάλλάττειν τὴν ἀξίωσιν τῶν ὀνομάτων. Ἀπραγμοσύνην véro ita accipio ut opponitur πομπησύνῃ.*

Pag. 84. lin. 7. [159, 20.] τὰ προεγνωσμένα μεταμανθάνειν. *Personā, praecognita velle iterato perdiscere. Ridesne, an potius lectorem ridere iubes? Verti itaque, priora instituta immutare; vel, a prioribus institutis desciscere. lin. 13. [160, 3.] ὧν μὲν δεῖ μνησθῆναι. verti quae curae esse oportebat. utitur enim Agathias hoc verbo μνησθῆναι pro ἐπιμελοῦμαι, eadem plane significatione ἔφη Homerus,*

cnius mirus est imitator. Coniungit vero illud verbum Homerus vel cum genitivo casu, ut ὄδυσσ. ω. εὐ μέμνητο Ὀδυσσῆος. Vel cum accusativo casu, ut ἰλ. ι. καὶ μέμνημαι πάντα. ubi Eustathius monet notandum esse verbum μέμνημαι apud veteres non solum vulgari illa et communi significatione accipi pro meminisse; sed etiam accipi pro ἐπιμελεῖσθαι, hoc est curam gerere, ut in illo, μεμνέωτο δρόμον, et μεμνήσθαι πατρὸς καὶ μητρὸς. hoc est curam gerere. quod Ulysses, Troiam versus abnavigans, Penelopae mandarat. Qua etiam significatione idem Eustathius accipi vult τὸ μνήμων, in eo dicto, μισῶ μνήμονα συμπότην: ubi μνήμονα non vult accipi pro memore hesternorum peccatorum convivialium, sed pro eo qui est ἄγαν ἐπιμελητῆς τοῦ συμποσίου. μισοῦμεν γὰρ, inquit, τὸν ἐν τοιοῦτοις ἐπιμελούμενον καὶ ἐπιτάσσοντα. quod quidem eo magis dignum est notatu, quo vulgatiore est error in usu illius dicti, Odi memorem compotorem: cum potius dicendum esset, Odi nimis accuratum vel imperiosum convivam. Malo enim etiam συμπότην convivam interpretari, quam compotorem. Si enim συμπόσιον convivium recte ex Ciceronis sententia dicimus, bene etiam συμπότην, convivam. nisi forte συμπόσιον conbibium interpretari velis: sed haec παρέργως. lin. 21. [l. 11.] πρὸ πολλῶν χρημάτων καὶ πόνων ἔχειν τιμῶνται. Lege meo periculo πόρων. ea significatione qua dicitur μέγας πόρος ἀτάρακεια. προτιμᾶν vero est hoc loco φροντίζειν, ut apud Aristophanem οὐδὲν προτιμῶ σου. lin. 25. [l. 13.] ἐπιχειρεῖν. Infinitivus Attice pro Imperativo.

Pag. 86. lin. 21. [164, 7.] τὸ ἀνόητον. Rectius meo iudi- P. 187
cio legeris ἀνόητον, ut etiam verti. lin. 32. [l. 16.] πῶς. melius fortassis ὡς. lin. 44. [165, 7.] κακοδαιμονίαν. Verti, *Animi feritatem*, quod commodius vocabulum non occurrat; tamen non ignorem κακοδαίμονας malegeniatis dici posse. Nam quod Persona κακοδαιμονίαν vertit *Infelicitatem*, non placet.

Pag. 87. lin. 15. [166, 6.] τὸ ἴδιον. verti *affines*. ἰδιότης enim est συγγένεια.

Pag. 88. lin. 15. [168, 1.] ἐπὶ τῇ κειμένῃ. verti, *ob eadem commissam*: κείμενον enim interpretor τεθνηκότα. κείσθαι enim veteribus usurpabatur pro πεπτωκέναι, ut ὡς δ' Ἐκτωρ νῦν ἐν πεδίῳ κείμενος; et pro τεθάφθαι, ut ἔνθα μὲν V. 130
Αἴας κείται: et pro τεθνηκέναι. ut κείται Πάτροκλος. Nos etiam vulgari nostro idiomate Teutonico dicimus *Nederlegghen*, interficere. quod puto respondet Latino verbo sternere, ut sternera leto.

Pag. 92. lin. 1. [175, 12.] σκύραις. verti *Scrupis involuti*, Persona, *Veste oblonga praepediti*. quam vestem putet nescio.

Pag. 93. lin. 48. [179, 11.] καὶ ἐφεστρίδων. verti, e pellibus.

Pag. 95. lin. 48. [183, 11.] περὶ πλήθουςαν ἀγοράν. Verti, ad horam diei sextam, pleno iam foro. hoc est, sub meridiem; quod nos Antverpiae diceremus, te *Beurs tyt*, vel *A temps de bourse*.

Pag. 96. lin. 8. [183, 20.] πρῶμναν ἐκρούοντο. puppim paulatim retrorsum pressit. Pers. *remulco cessim abibat*. quod fit quum sensim retronavigatur non inversa navi. Qui enim ita retrocedit, ad puppim remigat, quod facit ne videatur aperte fugere, paulatim se subducens, ne hostibus terga vertens, vulnera aversa accipiat.

Pag. 97. lin. 17. [186, 9.] ἐξ ἐπεροδεξίων βαλλόμενοι. Ex editioribus locis icti. Persona, sibi similis, a peritissimis vertit.

Pag. 98. lin. 36. [189, 2.] οὐκ ἐνεγκόντες ἀνδρας δυσθανατῶντας. verti *Non sustinentes impetum hominum cum certa propemodum morte luctantium*; hoc est, praesentaneae mortis metu extrematentantium. Virg. Una salus miseris nullam sperare salutem. Suidas explicat *δυσθανατῶντα*, βιαίως τὸν βίον καταστρέφοντα.

Pag. 101. lin. 36. [195, 3.] νιφετιῶ. Verti *Ninguori*: servans vocabulum Apuleii lib. De mundo; ubi antea legebatur *Nigrori*. Vide Notas meas in Aristotelem de Mundo, eiusque interpretem Apuleium.

Pag. 102. lin. 37. [197, 1.] πρὸς τῇ θαλάττῃ παρατεταγμένα. Rectius meo iudicio *παρατεταμένῃ*.

Pag. 105. lin. 12 [202, 4.] ἀμοιβαδόν. Verti *Ex ordine*, vel *deinceps*, ἐφεξῆς. lin. 42. [205, 8.] τῇ ὑστεραίῃ. *postridie*. Pers. *demum*. Ibid. ἀνὰ τὸ στάδιον. *ad unum circiter stadium*: tametsi non sum nescius *στάδιον* etiam significare locum praelio destinatum. lin. 49. [l. 14.] κούρωσ ἀεὶ ἐσταλμένοι. *leviter semper armati*, sive *ἐσζενασμένοι*. Pers. *quippe qui ad res vacuas semper inanesque mitterentur*. quid hoc monstri?

Pag. 108. lin. 14. [207, 6.] παλαμναίῳ ξίφει. Verti, *Vindice gladio*; homicidiorum scilicet. Nam *παλαμναῖος* est *φονεύς*. et *παλαμναῖοι* dicuntur qui διὰ *παλάμης* hoc est manu caedem committunt. Et Ζεὺς *παλαμναῖος*, qui eiusmodi homicidas punit. Non male quadrat huic loco dictum *Servatoris nostri*, πάντες οἱ λαβόντες (hoc est qui usurparint) μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ ἀπολοῦνται. Hoc vero *παλαμναῖον ξίφος* pag. 120. lin. 1. [230, 15.] *δικαστικὴν μάχαιραν* vocat.

Pag. 113. lin. 16. [217, 9.] ὑπερβολὰς Καννάσου. hoc est ἀνορθώσεις, ut interpretatur Suidas, cacumina vel iuga.

Pag. 115. lin. 7. [220, 20.] χρῆ δὲ οὐ τῇ ῥοπῇ. Verteram *Sceptrum*, insigne videlicet regium, quod Pindarus Dorice

vocat σκῆπτρον, unde et reges σκηπτοῦχοι vocantur. ῥοπήν autem ea significatione acceperam ac ῥόπαλον, id est, clavam, adductus auctoritate Eustathii, qui ῥόπαλον etiam sceptrum dici posse affirmat, non tamen omne σκῆπτρον esse ῥόπαλον. Cum vero utrunque sit βακτήριον, id est, baculus; crediderim nihil aliud inter haec discriminis fuisse quam quod ῥόπαλον summa sui extremitate incurvum fuerit; σκῆπτρον, p. 108 rectum. Varro autem nostri aevi; magnus, inquam, ille Ios. Scaliger, qui felicissimis auspiciis in hanc Academiam venit quum Agathias meus Graecus pariter et Latinus iam ad calcem vergeret, pro οὐ τῆ ῥοπῆ legendum censuit οὐ τῆ πορπῆ. cui heroi, quum omnis rei literariae σκηπτοῦχοι merito assurgant, an non ego gregarius, ut ita dicam, et unus e multis qui Palladis castra sequuntur miles, concedam? praecipue quum idem noster Agathias supra lib. 3. pag. 85. lin. 23. [172, 9.] βασιλικὸν ἐμπερόνημα τῆς γλαμίδος vocet; ubi Tzathem in regem Lazorum a Iustiniano Imperatore inauguratum, regiaque παράσημα sive insignia ei missa scribit.

Pag. 115. lin. penult. [222, 11.] οἷς τῶν τιμωριῶν ἀνεῖται τούτων γεμεσῶμεν. putarim ponendam esse notam distinctionis post τὸ ἀνεῖται, ut ad τούτων subaudiatur ἐνεκεν. in quam sententiam etiam verti.

Pag. 117. lin. 19. [225, 6.] καὶ τὴν περὶ ταῦτα σπουδὴν οὐχ ὥστε μόνον. Traiecta esse verba monuit me idem Iosephus Scaliger. Legendum itaque, καὶ τὴν περὶ ταῦτα σπουδὴν μόνον οὐχ, ὥστε πρὸς ὄνειδος: distinctionem tamen ponendam putarim post τὸ, οὐχ et post τὸ, γένος. atque ita vertendum: *studiumque suum tantum non in hoc collocabat, ut universam Romanorum nationem contumelia afficeret. Atqui etiam hoc grave erat et valde manifestum hostilis animi argumentum. In quo vero praecipue laborabat et machinabatur, aliud quid maius etiam hoc latebat.*

Pag. 118. lin. 24. [227, 11.] ἧ γὰρ τὸ διαῤῥήδην. secutus filum verborum Agathii, verti *Dicebat enim aperte, etc.* Sed accuratius locum perpendenti videntur verba illa, ἧ γὰρ τοῦτο διαῤῥήδην per parenthesis legenda, et pro μεμελητημένων legendum πεπλημμελημένων. ut sit sensus: *fortitudinem id esse censens, regesque decere, (dicebat enim hoc aperte) ad male facta adiungere impudentiam. vel, de iis quae commissa sunt non erubescere.* lin. 46. [228, 12.] τῷ γὰρ οὐ λίαν ἐνδηλον. τῷ interpretatus sum pro τίνι. quo fit ut pag. 119. lin. 1. [l. 15.] post τὸ ἀρμόσασθαι ponendam censeam notam interrogationis.

Pag. 120. lin. 1. [230, 15.] δικαστικὴν μάχαιραν. Supra pag. 108. lin. 14. [207, 6.] vocavit παλαμναῖον ξίφος. lin. 3.

[l. 16.] ἐπὶ τοῖς ὀρεῦσιν ἤμενοι. ὀρέες; vel ut Homerus eos vocat οὐρεῖς, sunt ἡμίονοι, id est, semiasini sive muli. Hodie in Hispaniis idem mos etiam retinetur; ut facinorosi asellis insidentes ad supplicium vectentur: nisi forte aliquis primariae nobilitatis sit, qui quidem mulae insidet. Praecedunt etiam facinorosum praecones, alta, uti hic, voce proclamantes. *Esta es la Iusticia que manda hazer su magestad a fulano*, (additur enim nomen facinorosi, et facinus ipsum) et ad extremum addit hoc epiphonema, *Quien tal haze que tal pague*: quae formula eandem fere habet sententiam quam haec Agathiae verba, *παροργνῶντι δεδιέναι τοὺς νόμους, καὶ φόνων ἀδίκων ἀπέχθαι*.

Pag. 123. lin. 24. [237, 15.] τῷ ὀθνεῖν δέει. Rectius ὀθνεῖον.

Pag. 124. lin. 15. [239, 7.] ἀπεκάλουν. hoc est: ἐνεκάλουν. lin. 18. [l. 10.] ἐκ παρανοίας. Rectius fortassis ἐκ παροινίας.

Pag. 130. lin. 18. [251, 8.] τῆς στρατιᾶς ἡδομένων. Collective dictum, ut Grammatici loquuntur, duriuscule tamen, nisi mavis legere τῶν τῆς στρατιᾶς. lin. 25. [l. 13.] ὑφελὼν ἡρέμα καὶ ὑποχαλάσας τοῦ νόμου τὸ λίαν ἀκριβὲς καὶ ἀτιθάσσειτον. hoc est, *De summo iure nonnihilo detrahens, legisque rigiditatem austeritatemque temperans atque edulcans*. Persona, *depresso paulatim ereptoque demum permagno illo superboque imperatorio nomine*. lin. 24. [l. 15.] ἐφῆκε μὲν τὸ ἐπίκλημα. *Remisit quidem crimen*, hoc est, condonavit. Pers. *Titulum quidem ipsi permisit*: sed infinitum esset huius hominis ineptias persequi. lin. 35. [252, 2.] ab his verbis ἦν δέ τις, etc. ad illa verba usque καὶ τοῖς ἐξῆς ἐπιχειρητέα pag. 132. lin. 24. [255. 23.] omissa sunt a veteri interprete.

Pag. 134. lin. 5. [258, 19.] καὶ ὅπως ὄντινα τρόπον. vel τὸ ὅπως, παρέλκει. vel, ex sententia Ios. Scaligeri ὁποῖόν τινα etc.

P. 189 Pag. 137. lin. 24. [266. 1.] φειδοῦ τοῦ παιδὸς καὶ τῶν κοινῶν τῆς κηδεμονίας νομίμων. hoc est, *respectu pueri, et communium curationis pupillaris legum*. Antea enim ἡγεμόνα, id est, curatorem ei institutum Isdigerdim dixit. Est autem κηδεμὼν, ἐπιμελητής. et κηδεμονία, ἐπιμέλεια. Pers. *sive quia parceret puero, communibusque liberis procreandis et legibus*. Quid somnias, Romane? Nihil vero magis placet Interpolator, vertens et communis in adoptione iuris.

Pag. 145. lin. 34. [282, 3.] ἔτι τε τὰ ὑπὲρ τῶν ὀνομάτων συμπόσια ἐτελεῖτο verti, *convivia natalitia agitabantur*. Tertullianus lib. de Idololatria: *circa officia vero privatarum et communium solennitatum, ut togae, purpurae, ut sponsalium, ut nuptialium, ut nominalium*: quibus in verbis no-

tandus est ordo et series ipsa festorum, quae inter Saturnalia censerī possunt, ut et Strenarum, quae inter omnes populares agitabantur, ut Septimonii inter montanos, et Brinae de quibus etiam alibi Tertullianus. Erant inter Saturnalia etiam inter Christianos et Nominalia. *lin. 39. [l. 8.] ἐξ τοῦ Εὐξείνου.* Rectius fortasse διὰ τοῦ Εὐξείνου, ut Ptolemaeus loquitur. *lin. 49. [l. 16.] καὶ ἡ γῆ τις βαρῦς καὶ ἄγχιος ὥσπερ χθονία βροπτή ἐκ τῆς γῆς ἀναπεμπομένη,* etc. Hoc genus terraemotus, Aristoteles lib. De mundo *μνηκτίαν* vocat, inquit, *γίνονται δὲ καὶ μνηκτίαι σεισμοὶ σείοντες τὴν γῆν μετὰ βρόμον.* Seneca Natur. quaest. lib. 13. Antequam terra moveatur, solet mugitus audiri, ventis in abdito tumultuantibus.

Pag. 146. lin. 15. [283, 9.] νιφετῷ ὀλίγῳ ὑπερῶδαιναντο. verti Ninguore minuto. Pers. leviter cadente nive. longe a mente authoris. Differentiam nivis et ninguoris vide apud Aristotelem de mundo, et Notas in eum meas. lin. 30. [l. 22.] ἐπίνειον. Navale. Pers. arcem facit.

Pag. 147. lin. 21. [285, 13.] ὅτι τε αἱ γραπταὶ σανίδες καὶ τὰ ῥάκη τὰ ὑποπόρφυρα εἰς τόδε αὐτῷ ἀπετελεύτησαν. Significat falsis criminationibus divites ab Anatolio maiestatis pulsatos, ut eo nomine proscriberentur, et eorum bona fisco vindicarentur. Quare applicabat eorum postibus Apices imperiales cum purpura, quibus proscribebantur. Est aliquid tale apud Cedrenum. Nam liberi damnatorum maiestatis οὐ κλη-^{V.} 131 *ρονομοῦσι τῶν πατρίων ὑπαρχόντων. lin. 23. [l. 15.] τὴν εἰς βασιλέα εὐνοίαν προϊσχύμενος.* Hic locus facit, ut quae antea περὶ γραπτῶν σανίδων dixit, non incommode intelligi posse videantur de Crimine concussionis, quod nimirum praetextu mandati Imperatorii et terrore potestatis, illicite ab opulentioribus multa extorsisset atque abstulisset, quod et indicat per ea quae subdit, *καὶ ταύτη ἀπαντα ἐσφετερίζετο. lin. 36. [286, 4.] ξυνεχώρει.* utitur eodem verbo infra pag. 163. *lin. 8. [317, 8.] lin. 47. [l. 13.] καθάπερ οἱ σιγματαί.* Ad haec vero stigmata quibus scelerati non expiati in hac vita, apud inferos cognoscuntur, elegans extat locus apud Claudianum lib. 2. ubi Rhadamantus ita ad Ruffinum.

*Quid demens manifesta negas? en pectus inustae
Deformant maculae, vitiisque inolevit imago,
Nec sese commissa tegunt.*

Cuius loci monuit me doctissimus iuvenis flos nobilitatis Hollandicae Ianus Dousa F. *lin. 49. [l. 16.] εὐτυχέστερος ἄρα ἦν ἐν αὐτοῖς ὁ πεπονθὼς τοῦ ἐσομένου. felicior fuerit qui iam punitus est (in hac vita scilicet, utpote vel violenta morte, vel alio aliquo supplicio affectus, atque ita expiatus) quam*

qui puniendus manet; nimirum postquam ex hac vita non expiatus violenta morte, decesserit. Hoc enim sequeretur ex sententia Platonis paulo ante allata. Neque enim illa est Platonis sententia, quam illi affingit Interpolator Agathiae, *feliciorem omnino putandum illum qui terrae motu extinctus sit, quam qui salvus evaserit*: sed flagitiosum aliquem si terraemotu, utpote violenta morte expietur, feliciorem esse flagitioso qui e terraemotu servatus, post mortem flagitiorum suorum poenas sit daturus. a quibus ille ut violenta morte expiatus liber est futurus. Neque enim illud τοῦ ἐσομένου significat, *Qui salvus evaserit*: ut vertit Persona, et Interpolator sequitur, sed quem sospitem e terraemotu poena post hanc vitam manet. Quae sequuntur in Agathia, ab iis verbis *lin. 51. [l. 17.] ἀλλ' ἐκείνου μὲν τὴν δόξαν*, etc. ad verbum *λεγόντων pag. 148, lin. 9. [287, 5.]* omissa sunt ab Interprete.

Pag. 151. lin. 30. [293, 22.] τῶν δὲ τῆς ὕλης ἀμαρτημάτων. Verti *Defectuum terrae*, hoc est, vitiorum quae terrae accidunt. Nam per ὕλην videtur significare Terram ipsam. ut et supra pag. 54. *lin. 4. [100, 12.] τοῦτο δὲ τῆς ὕλης χωρίον ποικίλα παθήματα ὑποδέχασθαι πέφυκε.*

Pag. 153. lin. ultima [298, 15.] δοῶντες ἔτι τὰ εἰθισμένα. hoc est, *quae consueverant agentes.* Persona quid sibi velit nescio, vertens, *secretum dum facerent.*

Pag. 155. lin. 42. [302, 7.] de Sesto urbe loquens, quae nulla alia re celebris est, quam Leandri amore et morte et Herus lucerna. Persona, sibi plane similis, illud τῷ λύχνῳ τῆς Ἡροῦς vertit, *ex illo heroum coetu*, quo quid dici aut fingi potest absurdius?

Pag. 156 lin 8 [303, 3.] δεκατεντήριον. Est etiam hodie Turcarum *δεκατεντήριον*, hoc est, ubi exiguntur decimae et portoria mercium a mancipibus Turcarum. Fuit etiam qui Belgas *δεκατεντηρίῳ* omnibus seculis inaudito onerare voluit, sed frustra.

Pag. 157. lin. 14. [305, 6.] διελέλυτο ἢ τοῦ ἐρύματος οἰκοδομία. Suidas ita legit, *διέλυτο ἢ τοῦ μεγίστου κτίσματος οἰκοδομία.* *lin. 16. [l 8.] οἰκίας.* Vide num rectius legi possit *οἰκεῖα*, hoc est, *sua.*

Pag. 159. lin. 22. [309, 19.] sequentia ab his verbis ἦσαν δὲ οὐ μάχιμοι usque ad haec verba pag. 160. *lin. 9. [311, 10.] τὴν ἀορίαν* omissa sunt a veteri Interprete. *lin. 30. [310, 6.] ἐν ταῖς προόδους.* frequentissima est haec vox in Novellis Iustiniani.

Pag. 160. lin. 27. [312, 2.] καὶ τὴν νίκην ἀσμενεστάτην. Suid. legit *καὶ περιχαρῆς γε τὴν νίκην.*

Pag. 161. lin. 5. [313, 6.] ἡρέμουν. Verti, quieti substitute-
runt. Pers. taciti considerabant. lin. 41. [314, 12.] τὸ γὰρ ἔκ-
μετρον πανταχοῦ φυλακτέον τοῖς ἔμφοροι. φυλακτέον inter-
pretor, vitandum, cavendum, eaque ratione lego ἔκμετρον.
non ut videri alicui possit ἔμμετρον.

Pag. 162. lin. 25. [316, 1.] καινοτομίας. verti, Insolentiam,
hoc est novitatem. lin. pen. [317, 1.] ὀργώσαν. non incom-
mode etiam legi potest ὀργῶσαν. dicitur enim etiam aliquis
recte ὀργῶσαν ἔχειν τὴν ψυχὴν πρὸς τὰ μαθήματα. ὀργῶν enim
est ἐπιθυμεῖν.

Pag. 163. lin. 8. [317, 8.] οἷς γὰρ συνεκεχώρητο, etc. Eo-
dem verbo utitur supra pag. 147. lin. 35. [286, 4.] τοῖς δὲ ἐ-
σπένδετο καὶ συνεχώρει.

Pag. 165. lin. 7. [321, 9.] ἀμεταστρεπτί. hoc est ἄνευ πα-
λιώξεως. Vide quae supra annotavi ad pag. 34. lin. 32. lin.
27. [322, 4.] ἀπειρηκότες. hoc est, κεκημηκότες, fessi.

Pag. 166. lin. 21. [324, 1.] ἀπόδρασμος. alibi ἀπόδασμος.
alibi ἀπόμοιρα; eadem significatione. lin. 27. [l. 7.] ὑπηνήτης.
hoc est ὁ ἄρτι ἐμπιπλάμενος τὸ γένειον τριχώσεως. Nam ὑ-
πήνη dicitur ἢ ὅλη τρίχωση τοῦ γενείου. Hom. ὄδ. κ. νεηγήη
ἄνδρὶ εἰοικῶς πρῶτον ὑπηγήτη, hoc est, γενειήτη. Gloss. ve-
teres, γενειάζω Barbescio, γενειήτης Barbescens, et γένειον
Barbamentum. Inepte Pers. vertit Pubescens. lin. 40. [l. 18.]
φροντιστήρια. Interpretatus sum Philosophica collegia ad dif-
ferentiam τῶν διδασκαλείων. Διδάσκαλοι enim proprie dice-
bantur Poëtae Dithyrambici, Comoedi et Tragoedi: φροντι-
σταί vero dicebantur οἱ περὶ τὸν Σωκράτην, διὰ τὸ φροντίζειν
περὶ ἀλλήλων. vel διὰ τὸ μηδέποτε παύεσθαι φροντίδος. lin.
penult. [325, 3.] ἀμίλλας τοῖς χρώμασι μεμερισμένας. verti, cer-
tamina equestria coloribus distincta. Notae sunt ex Cassio-
doro et aliis, quatuor aurigarum factiones, totidem anni tem-
poribus coloribus suis respondententes, Prassina, veris viriditati:
Rosea (sive potius Russea) aestatis incendiis: Candida, Au-
tumni nivibus: Caerulea sive Veneta, hybernis imbribus.

Pag. 167. lin. 34. [326, 11.] ἀκροστόλια. Ita dicuntur τὰ
ἄκρα τῆς νηός. apud Suidam in voce προέμβολα vitiose legi-
tur ἀκροστόμα pro ἀκροστόλια.

Pag. 168. lin. 40. [328, 19.] καὶ τὰς δρεπανώδεις τούτων
αἰχμάς. Videtur παρέλκειν vox τούτων: neque enim referen-
dum est ad δοράτια, sed ad harpagines. lin. 48. [329, 3.] ἀ-
χρηστον ποταμοῦ ἐμπιπλάμενοι. Videtur per Sarcasmum insultare
Barbaris ut ebriosis et potui addictis. Verti itaque in-
sueti potione ingurgitati sive repleti: ut pro ποταμοῦ legam P. 191
ποτίμου. ἀχρηστον autem interpreter, non inutilem, sed inu-
sitatam. Neque enim assueverant ingurgitandae aquae.

Pag. 169. lin. 30. [330, 11.] ἐκ τῶν ναυαγίων φορᾶ. Ita malo legere, quam φορᾶ. ut significet fragmenta tabularum naufragarum undis iactata et ad ipsos delata. ναύγιον enim non tantum naufragium, sed etiam fragmentum tabulae significat. Virg.

Scuta virum, tabulaeque, et Troia gaza per undas.

Pag. 171. lin. 7. [333, 16.] ἀνόητον γὰρ καὶ ἄλλως τοῖς ἡττωμένοις συναδοξεῖν. Antiquum obtinet Persona, vertens *Cum victis sentire, ubi conciliari victores possunt, quum sit sensus; Extremae dementiae esse victis se adiungere, et in societatem ignominiae cum eis venire, cum liceat victoribus adiungi et communi cum eis laude frui.* lin. 39. [334, 21.] ἀλλ' ἢ μὲν παντελής τοῖνδε τοῖν γενοῖν ἀνατροπή καὶ ἡ κατάλοις χρόνῳ ὕστερον ξυνηρέχθη. hoc est, *Absolutissima vero harum duarum nationum (Utrigurorum videlicet et Cutrigurorum) postmodo accidit. Pers. adeo ut generationem, hic prorsus amisit.* At tu lector, si libeat huius versionem cum archetypo vel mea interpretatione conferre, (nam ego paucula tantum ex innumeris erratis annotavi,) dices eum sensum communem amisisse quum haec sua deliramenta Lectoribus obtrusit. Certe infinitis in locis perinde ac si aegrorum somnia narrantem aliquem audias, ridebis.

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ
ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ.

ΑΓΑΘΙΟΥ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ *

ΕΚ ΤΗΣ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑ

1.* (Anth. Gr. ex editione Fr. Jacobsii IV, 3.)

Ἀγαθοῦ Σχολαστικοῦ Ἀσιανοῦ Μυριναίου
συλλογὴ νέων ἐπιγραμμάτων ἐκτεθεισα ἐν Κωνσταντίνου
πόλει πρὸς Θεόδωρον Λεκουρίωνα τὸν Κοσμᾶ· εἴρηται δὲ
τὰ προοίμια μετὰ τὰς συνεχεῖς ἀκροάσεις τὰς κατ' ἐκεῖνο
καιροῦ γενομένας.

Οἶμαι μὲν ὑμᾶς, ἄνδρες, ἐμπελησμένους
ἐκ τῆς τοσαύτης τῶν λόγων πανδαισίας,
ἔτι που τὰ σιτία προσκόπως ἐρυγγάνειν
καὶ δὴ κάθησθε τῇ τρουφῇ σεσαγμένοι.
λόγων γὰρ ἡμῖν πολυτελῶν καὶ ποικιλῶν 5
πολλοὶ προθέντες παμμιγεῖς εὐωχίας,
περιφρονεῖν πείθουσι τῶν εἰθισμένων.
τί δὲ νῦν ποιήσομεν; τὰ προὔξειργασμένα
οὕτως εἴσω συντετῆχθαι κείμενα
ἢ καὶ προθῶμαι τῆς ἀγορᾶς ἐν τῷ μέσῳ 10
παλιγκαπήλοις εὐτελεῶς ἀπεμπολῶν;
καὶ τίς μετασχεῖν τῶν ἐμῶν ἀνέξεται;
τίς δ' ἂν πρίαιτο τοὺς λόγους τριωβόλου,
εἰ μὴ φέροι πως ὄτα μὴ τετροημένα;
ἀλλ' ἐστὶν ἐλπίς εὐμενεῶς τῶν δρωμένων 15
ὑμᾶς μεταλαβεῖν, κοῦ κατεβλακευμένως.
ἔθος γὰρ ὑμῖν τῇ προθυμίᾳ μόνῃ,
τῇ τῶν καλούντων, ἐμμετροεῖν τὰ σιτία·
καὶ πρὸς γε τοῦτο δεῖπνον ἡρατισμένον
ἤκω προθήσων ἐκ νέων ἡδυσμάτων. 20

* Quibus asteriscus praefixus est, in ed. Par. non leguntur.

ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔνεστιν ἔξ ἐμοῦ μόνου
 ὑμᾶς μεταλαβεῖν, ἄνδρες, ἀξίας τροφῆς,
 πολλοὺς ἔπεισα συλλαβεῖν μοι τοῦ πύου,
 καὶ συγκαταβαλεῖν καὶ συνεστιᾶν πλέον.
 καὶ δὴ παρεσχον ἀφθόνως οἱ πλούσιοι 25
 ἔξ ὧν τρυφῶσι, καὶ παραλαβὼν γνησίως
 ἐν τοῖς ἐκείνων πέμμασι φρονάττομαι.
 τοῦτο δέ τις αὐτῶν προσφόρος, δεικνὺς ἐμὲ,
 ἴσως ἔρεῖ πρὸς ἄλλον, ἀρτίως ἐμοῦ 30
 μάζαν μεμαχότος μουσικὴν τε καὶ νέαν,
 οὗτος παρέθηκε τὴν ὑπ' ἐμοῦ μεμαχμένην.
 ταυτὶ μὲν οὖν ἔρεῖ τις, οἶδα, τῶν σοφῶν,
 τῶν ὀψοποιῶν, ὧν χάριν δοκῶ μόνος
 εἶναι τοσαύτης ἡγεμὼν πανδαισίας.
 θαρσύνων γὰρ αὐτοῖς λιτὸν οἴκοθεν μέρος 35
 καυτὸς παρέμιξα, τοῦ δοκεῖν μὴ κατελαῶς
 ξένος τις εἶναι τῶν ὑπ' ἐμοῦ συνηγμένων.
 ἀλλ' ἔξ ἐκάστου σμικρὸν ἐξάγω μέρος,
 ὅσον ἀπογεῦσαι. τῶν δὲ λοιπῶν εἰ θέλοι 40
 τυχεῖν τις ἀπάντων, καὶ μετασχεῖν εἰς κόρον,
 ἴστω γε ταῦτα κατ' ἀγορὰν ζηητέα.
 Κόσμον δὲ προσθείς τοῖς ἐμοῖς πονήμασιν,
 ἐκ τοῦ βασιλέως τοὺς προλόγους ποιήσομαι
 ἅπαντα γὰρ μοι δεξιῶς προβήσεται.
 καί μοι μεγίστων πραγμάτων ὑμνουμένων 45
 εὐρεῖν γένοιτο καὶ λόγους ἐπηρομένους.
 Μὴ τις ὑπανχενίοιο λιπῶν ζωστήρα λεπάδνου
 βάρβαρος ἔς βασιλῆα βιήμαχον ὄμμα τανύσση,
 μηδ' ἔτι Περσὶς ἀναλκὶς ἀναστείλασα καλύπτρην
 ὄρθιον ἀθρήσειεν ἐποκλάζουσα δὲ γαίῃ, 50
 καὶ λόφον ἀυχέντα καταγνάμπουσα τενόντων,
 Ἀύσονίσις ἄκκλητος ὑποκλίνοιτο ταλάντοις.
 Ἐσπερίῃ θεράπαινα, σὺ δ' ἔς κρηπίδα Γαδείρων,
 καὶ παρὰ πορθμὸν Ἰβηρα, καὶ Ὠκεανίτιδα Θούλην,
 ἦπιον ἀμπνεύσειας, ἀμοιβαίων δὲ τυράννων 55
 κρύατα μετρήσασα τεῆ κρηφθέντα κοινή,
 θαρσαλέαις παλάμησι φίλην ἀγκάλῃο Ῥώμην.
 Κανκασίῳ δὲ τένοντι καὶ ἐν ῥημίῳι Κυταίῃ,
 ὀππόθι ταυρείοιο ποδὸς δουπήτορι χαλκῷ

- σκληρὰ σιδηρεῖης ἐλακίζετο νῶτα κονίης, 60
 σύννομον Ἀδριάδεσσιν ἀναπλέξασα χορεῖην
 Φασιᾶς εἰλίσσοιτο φίλῳ σκιρτήματι νύμφη,
 καὶ καμιάτους μέλψειε πολυσκῆπτρου βασιλῆος,
 μόχθον ἀποβῆίψασα γιγαντείου τοκετοῖο.
 μηδὲ γὰρ ἀνχῆσειεν Ἴωλκίδος ἔμβολον Ἄργος, 65
 ὅτι πόνους ἥρωος ἀγασσαμένη Παγασαίου
 οὐκέτι Κολχίς ἄρουρα, γονῆ πλησθεῖσα Γιγάντων,
 εὐπτολέμοις σταγύεσσι μαχήμονα βῶλον ἀνοίγει.
 κείνα γὰρ ἢ μῦθος τις ἀνέπλασεν, ἢ διὰ τέχνης
 οὐχ ὀσίης τετέλεστο, πόθων ὅτε λύσσαν ἐλοῦσα 70
 παρθενικῆ δολόεσσα μάγον κίνησεν ἀνάγκην.
 ἀλλὰ δόλων ἔκτοσθε καὶ ὄρφναίου κυκεῶνος
 Βάκτριος ἡμετέροισι Γίγας δούπησε βελέμοις.
 οὐκέτι μοι χῶρός τις ἀνέμβατος, ἀλλ' ἐνὶ πότῳ
 Ἐρκαίνιον κόλποιο, καὶ ἐς βυθὸν Αἰθιοπῆα 75
 Ἰταλικαῖς νήεσσιν ἐρέσσεται ἡμερον ὕδωρ.
 ἀλλ' ἴθι νῦν ἀφύλακτος ὄλην ἡπειρον ὀδεύων,
 Ἀυσόμνε, σκίρτησον, ὀδοίπορε, Μασσαγέτην δὲ
 ἀμφιθέων ἀγκῶνα, καὶ ἄξενά τεμπεα Σούσων,
 Ἰνδῶν ἐπίβηθι κατοργάδος· ἐν δὲ κελεύθοις 80
 εἴποτε διψήσειας, ἀρύεο δοῦλον Ἐρσασπιν·
 ναὶ μὴν καὶ κνανωπὸν, ὑπὲρ δύσιν ἄτρομος ἔρπων
 κύρβιας Ἀλκείδαο μετέρχεο· θαρσαλέως δὲ
 ἴχνιον ἀμπαύσειας ἐπὶ ψαμάθοισιν Ἰβήρων,
 ὀππύθι, καλλιρέεθρον ὑπὲρ βαλβίδα θαλάσσης, 85
 δίζυγος ἡπίροιο συναντήσασα κεραίη
 ἐλπίδας ἀνθρώποισι βατῆς εὐνήσε πορεῖης.
 ἐσχατιὴν δὲ Αἰβυσσαν ἐπιστεῖβων Νασαμώνων
 ἔρχεο, καὶ παρὰ Σύρτιν, ὅπη νοτίησι θυέλλαις
 ἐς κλισίαν ἀντίπρωρον ἀνακλασθεῖσα Βορῆος, 90
 καὶ ψαφαρὴν ἀμπωτὴν ὑπερ ἑγγμῖνι ἀλίπλῳ
 ἀνδράσι δῖα θάλασσα πόρον χειρσαῖον ἀνοίγει.
 οὐδὲ γὰρ ὀθνεῖης σε δεδέξεται ἥθεα γαίης,
 ἀλλὰ σοφοῦ κτεάνοισιν ὀμιλήσεις βασιλῆος,
 ἔνθα κεν αἴξειας, ἐπεὶ κυκλώσατο κόσμον 95
 κοιρανίη· Τύναϊς δὲ μάτην ἡπειρον ὀρίζων
 ἐς Σκυθίην πλάζοιτο καὶ ἐς Μαιώτιδα λίμνην.
 τοῦνεκεν, ὀππότε πάντα φίλης πέπληθε γαλήνης,

ὄπποτε καὶ ξείνοιο καὶ ἐνδαπίοιο κυδοιμοῦ
ἐλπίδες ἐθραύσθησαν ὑφ' ἡμετέρῳ βασιλεῖ,
δεῦρο, μάκαρ Θεόδωρε, σοφὸν στήσαντες ἀγῶνα
παίγνια κινήσωμεν ἀοιδόπολοιο χορείης. 100

σοὶ γὰρ ἐγὼ τὸν ἀέθλον ἐμόχθεον· εἰς σὲ δὲ μύθων
ἐργασίην ἤσκησα, μῆ δ' ὑπὸ σύζυγι βίβλω
ἐμπορίην ἤθροισα πολυξείνοιο μελίσσης,
καὶ τόσον ἐξ ἐλέγοιο πολυσπερὲς ἄνθος ἀγείρας,
στέμμα σοι εὐμύθοιο καθήρμισα Καλλιοπειῆς,
ὡς φηγὸν Κρονίῳνι, καὶ Ὀλκάδας Ἐννοσιγαίῳ,
ὡς Ἄρει ζωοτήρα, καὶ Ἀπόλλωνι φαρέτρην,
ὡς χέλυν Ἐρμῶνι, καὶ ἡμερίδας Διονύσῳ. 110
οἶδα γὰρ ὡς ἄλληκτον ἐμῆς ἰδρωῶτι μερίμνης
εὐχος ἐπιστάξειεν ἐπωνυμίῃ Θεοδώρου.

Πρῶτα δέ σοι λέξαιμι, παλαιγενέεσσιν ἐρίζων,
ὄσσαπερ ἐγράψαντο νέης γενετῆρες ἀοιδῆς,
ὡς προτέροις μακάρεσσιν ἀνειμένα· καὶ γὰρ εἴκει
γράμματος ἀρχαίοιο σοφὸν μίμημα φυλάξαι. 115

Ἄλλὰ πάλιν μετ' ἐκεῖνα παλαιότερον εὐχος ἀρήγει
ὄσσαπερ ἢ γραφίδεσσι χαράξαμεν, ἢ τιτι χάρῳ,
εἴτε καὶ εὐποίητον ἐπὶ βρέτας, εἴτε καὶ ἄλλης
τέχνης ἐργοπόνοιο πολυσπερέεσσιν ἀέθλοις. 120

Καὶ τριτάτην βαλβίδα νεήριδος ἔλλαχε βίβλου
ὄσσα θέμις τύμβοισι· τάπερ θεὸς ἐν μὲν ἀοιδῇ
ἐκτελείειν νεύσειεν, ἐν ἀτρεικῇ δὲ διώκοι.

Ὅσσα δὲ καὶ βιότοιο πολυσπερέεσσι κελεύθοις
γράψαμεν, ἀσταθέος δὲ τύχης σφαλεροῖσι ταλάντοις,
δέροκέ μοι βίβλοιο παρὰ κρηπῖδα τετάρτην. 125

Ναὶ τάχα καὶ πέμπτοιο χάρις θέλξειεν ἀέθλου,
ὄπποθι κερτομέοντες ἐπεσβόλον ἤχον ἀοιδῆς
γράψαμεν· ἐκταῖον δὲ μέλος κλέπτουσα Κυθήρη
εἰς ὄαρους ἐλέγοιο παρατρέψειε πορείην,
καὶ γλυκεροὺς ἐς ἔρωτας· ἐν ἔβδομάτῃ δὲ μελίσση,
εὐφροσύνας Βάκχοιο, φιλακρήτους τε χορείας,
καὶ μέθυ, καὶ κρητῆρα, καὶ ὄλβια δεῖπνα νοήσεις. 130

2.* (Ibid.)

Τοῦ αὐτοῦ Ἀγαθίου.

Στήλαι καὶ γραφίδες καὶ κύρβιες, εὐφροσύνης μὲν
αἷτια τοῖς ταῦτα κτησαμένοις μεγάλης·

ἀλλ' ἔς ὅσον ζῶουσι· τὰ γὰρ κενὰ κύδεα φωτῶν
 ψυχαῖς οἰχομένων οὐ μάλα συμφέρεται·
 ἢ δ' ἀρετὴ σοφίης τε χάρις καὶ κεῖθι συνέρπει, 5
 κἀνθάδε μιμνᾷξει μνήστιν ἐφέλκομένη.
 οὕτως οὔτε Πλάτων βρενθύεται, οὔτ' ἄφ' Ὀμηροῦ,
 χρώμασιν ἢ στήλαις, ἀλλὰ μόνῃ σοφίῃ.
 ὄλβιοι ὦν μνήμη πινυτῶν ἐνὶ τεύχεσι βίβλων,
 ἀλλ' οὐκ ἔς κενεὸς εἰκόνας ἐνδιάει. 10

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ.

3.* (I, 34.)

Εἰς εἰκόνα τοῦ ἀρχαγγέλου ἐν Πλάτῃ.

Ἄσκοπον ἀγγελίαρχον, ἀσώματον εἶδει μορφῆς,
 ἃ μέγα τολμήεις, κηρὸς ἀπεπλάσατο·
 ἔμπης οὐκ ἀχάριστον, ἐπεὶ βροτὸς εἰκόνα λεύσσων
 θυμὸν ἀπιθύνει κρείσσοι φαντασίῃ·
 οὐκέτι δ' ἄλλοπρόσαλλον ἔχει σέβας, ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ 5
 τὸν τύπον ἐγγράψας ὡς παρεύντα τρέμει·
 ὄμματα δ' ὀτρύνουσι βαθὺν νόον· οἶδε δὲ τέχνη
 χρώμασι πορθμεῦσαι τὴν φρενὸς ἰκεσίην.

4.* (I, 35.)

Εἰς τὸν αὐτὸν ἐν τῷ Σωσθενίῳ.

Καρικός Αἰμιλιανὸς, Ἰωάννης τε σὺν αὐτῷ,
 Ρουφῖνος Φαρίης, Ἀγαθὴς Ἀσίης,
 τέτρατον, ἀγγελίαρχε, νόμων λυκάβαντα λαχόντες,
 ἄνθειν εἰς σέ, μάκαρ, τὴν σφετέρην γραφίδα,
 αἰτοῦντες τὸν ἔπειτα καλὸν χρόνον· ἀλλὰ φανείης 5
 ἐλπίδας ἰθύνων ἕσομένου βιότου.

5.* (I, 36.)

*Εἰς εἰκόνα Θεοδώρου Ἰλουστρίου καὶ δις ἀνθυπάτου, ἐν
 ἢ γέγραπται παρὰ τοῦ ἀρχαγγέλου δεχόμενος τὰς ἀξίας
 ἐν Ἐφέσῳ.*

Ἰλαθι μορφωθείς, ἀρχάγγελε· σὴ γὰρ ὀπωπῆ
 ἄσκοπος· ἀλλὰ βροτῶν δῶρα πέλουσι τάδε·
 ἐκ σέο γὰρ Θεόδωρος ἔχει ζωστήρα μαγίστρου
 καὶ δις ἀεθλεύει πρὸς θρόνον ἀνθυπάτων

τῆς δ' εὐγνωμοσύνης μύρτυς γραφίς· ὑμετέραν γὰρ
 χρώμασι μιμηλὴν ἀντετύπωσε χάριν.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΡΩΤΙΚΑ.

6. (V, 216.)

Εἰ φιλέεις, μὴ πάμπαν ὑποκλασθέντα χαλάσσης
 θυμὸν ὀλισθηρῆς ἔμπλεον ἰκεσίας.
 ἀλλὰ τι καὶ φρονέεις στεγανώτερον, ὅσπον ἐρύσσαι
 ὄφρ' ἴσθαι, ὅσπον ἰδεῖν βλέμματι φειδομένη.
 ἔργον γὰρ τι γυναιξὶν ὑπερφιάλους ἀθεοῖζειν,
 καὶ κατακαγγάζειν τῶν ἄγαν οἰκτροτάτων.
 κεῖνος δ' ἐστὶν ἄριστος ἐρωτικός ὃς τὰδε μίξει,
 οἶκτον ἔχων ὀλίγη ξυνὸν ἀγνηροῖη.

7. (V, 218.)

Τὸν σοβαρὸν Πολέμωνά, τὸν ἐν θυμέλῃσι Μενάνδρου
 κείραντα Γλυκέρας τῆς ἀλόχου πλοκάμους,
 ὀπλότερος Πολέμων μιμήσατο, καὶ τὰ Ῥοδάνθης
 βύστρουχα παντόλμοις χερσὶν ἐλήϊσατο,
 καὶ τραγικοῖς ἀχέεσσι τὸ κωμικὸν ἔργον ἀμείψας
 μύστιξεν ῥαδινηῆς ἄψευα θηλυτέρης.
 ζηλομανὲς τὸ κόλασμα· τί γὰρ τόσον ἤλιτε κούρη,
 εἴ με κατοικτεῖρειν ἤθελε τειρόμενον;
 σχέτλιος, ἀμφοτέρους δὲ διέτμαγε, μέχρ' αὐτοῦ
 βλέμματος ἐνοστήσας αἰδοπα βασκανίην.
 ἀλλ' ἔμπης τελέθει μισοῦμενος· αὐτὰρ ἔγωγε
 δύσκολος, οὐχ ὀρόων τὴν περικειρομένην.

8. (V, 220.)

Εἰ καὶ νῦν πολὴ σε κατεύνασε, καὶ τὸ θαλυκρὸν
 κεῖνο κατημβλύνθη κέντρον ἐρωμανίης;
 ὠφέλες, ὦ Κλεόβουλε, πόθους νεότητος ἐπιγνοῦς,
 νῦν καὶ ἐποικτεῖρειν ὀπλοτέρων ὀδύνας,
 μηδ' ἐπὶ τοῖς ξυνοῖς ποτέειν μέγα, μηδὲ κομῶν
 τὴν ῥαδινηὴν κούρην πάμπαν ἀπαυλαῖσαι.
 ἀντίπατρος τῇ παιδί πάρος μεμέλησο ταλαίην,
 καὶ νῦν ἔξαπίνης ἀντίπαλος γέγονας.

9. (V, 222.)

Εἰς Ἀριάδην κισσοισιρίδα.

Εἴ ποτε μὲν κισθάρης ἐπαφήσατο πληκτικρον ἐλοῦσα
 κούρη, Τερψιχόρης ἀντεμέλιζε μίτοις·
 εἴ ποτε δὲ τραγικῷ ῥοιζήματι ῥήξατο φωνήν,
 αὐτῆς Μελπομένης βόμβον ἀπεπλάσατο·
 εἰ δὲ καὶ ἀγλαΐης κρίσις ἴστατο, μᾶλλον ἂν αὐτῇ
 Κύπρις ἐνικήθη, κἂν ἐδίκαζε Πάρις.
 σιγῇ ἐφ' ἡμεῖων, ἵνα μὴ Διόνυσος ἀκούσας
 τῶν Ἀριαδνείων ζῆλον ἔχοι λεχέων.

10. (V, 237.)

Πᾶσαν ἐγὼ τὴν νύκτα κινύρομαι εὐτε δ' ἐπέλθῃ
 ὄρθρος ἐλινῦσαι μικρὰ χαριζόμενος,
 ἀμφιπεριτρυζοῦσι χελιδόνες, ἐς δέ με δάκρυ
 βάλλουσιν, γλυκερὸν κῶμα παρωσάμεναι.
 ὄμματα δὲ σταλάοντα φυλάσσεται ἢ δὲ Ῥοδάνθης
 αὐθις ἐμοῖς στέρονοις φροντὶς ἀναστρέφεται.
 ὦ φθονεραὶ παύσασθε λαλητριδες· οὐ γὰρ ἔγωγε
 τὴν Φιλομηλείην γλώσσαν ἀπεθροισάμην.
 ἀλλ' ἴτυλον κλαίετε κατ' οὖρα, καὶ γοοῖτε
 εἰς ἔποπος κροναῖν ἀδλίην ἐφεζόμεναι,
 βαιὸν ἵνα κνώσσοιμεν ἴσως δέ τις ἦξει ὄνειρος,
 ὃς με Ῥοδανθείοις πήχσειν ἀμφιβάλει.

11. (V, 261.)

Εἰμὶ μὲν οὐ φιλόοινος· ὅταν δ' ἐθέλῃς με μεθύσσαι,
 πρῶτα σὺ γενομένη πρόσφερε, καὶ δέχομαι.
 εἰ γὰρ ἐπιψαύσεις τοῖς χεῖλεσιν, οὐκέτι νήφειν
 εὐμαρὲς, οὐδὲ φυγεῖν τὸν γλυκὸν οἰνοχόον·
 πορθημεύει γὰρ ἔμοιγε κύλιξ παρὰ σοῦ τὸ φίλημα,
 καὶ μοι ἀπαγγέλλει τὴν χάριν ἣν ἔλαβεν.

12. (V, 263.)

Μήποτε λύχνε μύκητα φέροις, μηδ' ὄμβρον ἐγείροις,
 μὴ τὸν ἐμὸν παύσης νυμφίον ἐρχόμενον.
 αἰεὶ σὺ φθονεῖς τῆς Κύπριδι, καὶ γὰρ ὄθ' Ἥρῳ
 ἤρμωσε Λειάνδρῳ. . . θυμὲ, τὸ λοιπὸν ἔα.
 Ἥραιστου τελέθεις, καὶ πείθομαι, ὅτι χαλέπτων
 Κύπριδα, θωπεύεις δεσποτικὴν ὀδύνην.

13. (V, 267.)

α Τί στενάχεις; β φιλέω. α τίνα; β παροθένον α ἢ ὅα γε καλήν;
β καλήν ἡμετέροις ὄμμασι φαινομένην.
α ποῦ δέ μιν εἰσενόησας; β ἐκεῖ ποτὶ δεῖπνον ἐπελθὼν
ξυνη κεκλιμένην ἔδρακον ἐν στιβάδι.
α ἐλπίζεις δὲ τυχεῖν; β ναὶ ναὶ φίλος· ἀμφαδίην δὲ
οὐ ζητῶ φίλῃν, ἀλλ' ὑποκλεπτομένην.
α τὸν νόμιμον μᾶλλον φεύγεις γάμον· ἀτρεκέες ἔγνω
ὅτιτι γε τῶν κτεάνων πούλῳ τὸ λειπόμενον.
β ἔγνωσ. α οὐ φιλέεις, ἐψεύσασ· πῶς δύναται γὰρ
ψυχὴ ἐρωμανέειν ὀρθὰ λογιζομένη;

14.* (V, 269.)

Δισσῶν θηλυτέρων μούνος ποτε μέσσοσ ἐκέιμην,
τῆσ μὲν ἐφιμείρων, τῇ δὲ χαριζόμενος.
εἶλκε δὲ μ' ἢ φιλέουσα πάλιν δ' ἐγώ, οἷά τέ τις φῶρ,
χείλει φειδομένῳ τὴν ἑτέρην ἐφίλου,
ζῆλον ὑποκλέπτων τῆσ γείτονος, ἧσ τὸν ἔλεγχον
καὶ τὰς λυσιπόθουσ ἔτρεμον ἀγγελίας.
ὀχθήσασ δ' ἄρ' ἔειπον· ἐμοὶ τάχα καὶ τὸ φιλεῖσθαι
ὡσ τὸ φιλεῖν χαλεπὸν, δισσὰ κολαζομένη.

15. (V, 273.)

Ἦ πάρος ἀγλαΐησι μετάρσιος, ἢ πλοκαμιῦδας
σειομένη πλεκτὰς, καὶ σοβαρευομένη,
ἢ μεγαλαυχήσασα καθ' ἡμετέρης μελεδώνης,
γῆραι ὀικνώδης τὴν προὶν ἀφῆκε χάριν.
μαζὸς ὑπεκλίνθη, πέσον ὄφρυες, ὄμμα τέτηκται,
χείλεα βαμβαίνει φθέγματι γηραλέῳ.
τὴν πολὴν καλέω Νέμεσιν Πόθον, ὅτι δικάζει
ἔννομα, ταῖσ σοβαραῖσ θᾶσσον ἐπερχομένη.

16.* (V, 276.)

Σοὶ τότε τὸ κρηδεμνον, ἐμὴ μνήστειρα, κομίζω,
χρυσεοπηνήτῳ λαμπόμενον γραφίδι.
βάλλε δὲ σοῖσ πλοκάμοισιν· ἐφεσσαμένη δ' ὑπὲρ ὤμων
στήθει πυλλεύκῳ τήνδε δὸς ἀμπεχόνην.
ναὶ ναὶ στήθει μᾶλλον, ὅπως ἐπιμάζιον εἶη
ἀμφιπεριπλέγδην εἰς σὲ κεδαννύμενον.

καὶ τόδε μὲν φορέοις ἄτε πορθένος· ἀλλὰ καὶ εὐνήν
 λεύσσοις, καὶ τεκέων εὐσταχὺν ἀνθοσύνην,
 ὄφρα σοι ἐκτελέσαιμι καὶ ἀργυφῆν ἀναδέσμην,
 καὶ λιθοκολλήτων πλέγματα κεκροφάλων.

10

17. (V, 278.)

Αὐτῇ μοι Κυθήρεια καὶ ἱμερόεντες Ἔρωτες
 τήξουσιν κενεὴν ἀχθόμενοι κραδίην,
 ἄρσενας εἰ σπεύσω φιλέειν ποτέ, μήτε τυχήσω,
 μήτ' ἐπολιοθήσω μείζοσιν ἀμπλακίαις.
 ἄρκια θηλυτέρων ἀλιτήματα, κεῖνα κομίσσω,
 καλλείψω δὲ νέους ἄφροσι Πιπταλάκῳ.

5

18.* (V, 280.)

Ἦ ῥά γε καὶ σὺ, Φίλινα, φέρεις πόθον, ἧ ῥα καὶ αὐτῇ
 κάμνεις, ἀυαλείς ὄμμασι τηκομένη;
 ἧ σὺ μὲν ὕπνον ἔχεις γλυκερώτατον, ἡμετέρης δὲ
 φροντίδος οὔτε λόγος γίνεται, οὔτ' ἀριθμός;
 εὐρήσεις τάχ' ὅμοια, τεὴν δ', ἀμέγαρτε, παρειὴν
 ἀθρήσω θαμινοῖς δάκρυσσι τεγγομένην.
 Κύποις γὰρ τὰ μὲν ἄλλα παλίγκοτος· ἐν δέ τι καλὸν
 ἔλλαχεν, ἐχθαίρειν τὰς σοβαρευομένας.

5

19. (V, 282.)

Ἦ θαδινὴ Μελίτη ταναοῦ ἐπὶ γήραος οὐδ' ὄ
 τὴν ἀπὸ τῆς ἥβης οὐκ ἀπέθηκε χάριν,
 ἀλλ' ἔτι μαρμαίρουσι παρηΐδες, ὄμμα δὲ θέλγειν
 οὐ λάθε· τῶν δ' ἐτέων ἧ δεκάς οὐκ ὀλίγη.
 μίμνει καὶ τὸ φρούαγμα τὸ παιδικόν· ἐνθάδε δ' ἔγνω
 ὅτι φύσιν νικᾷν ὁ χρόνος οὐ δύναται.

5

20.* (V, 285.)

Εἰργομένη φιλέειν με κατὰ στόμα διὰ Ῥοδάνθη
 ζώνην πορθενικὴν ἔξετάνυσσε μέσην,
 καὶ κείνην φιλέεσκεν· ἐγὼ δέ τις ὡς ὀχετηγὸς
 ἀρχὴν εἰς ἐτέρην εἶλκον ἔρωτος ὕδωρ,
 αὐερώων τὸ φίλημα· περὶ ζωστιῆρα δὲ κούρης
 μάστακι ποππούζων, τηλόθεν ἀντεφίλων.
 ἦν δὲ πόνου καὶ τοῦτο παραίφασις· ἧ γλυκερὴ γὰρ
 ζώνη πορθμὸς ἦν χεῖλος ἀμφοτέρου.

5

21. (V, 287.)

Σπεύδων εἰ φιλέει με μαθεῖν εὐῶπις Ἐρευνθῶ,
 πείραζον κραδίην πλάσματι κερδαλέῳ·
 βήσομαι ἐς ξείνην τινά που χθόνα· μίμνε δὲ κούρη
 ἄρτιπος, ἡμετέρου μνηστῖν ἔχουσα πόθου.
 ἥ δὲ μέγα σιναάχησε καὶ ἤλατο, καὶ τὸ πρόσωπον
 πλήξε, καὶ εὐπλέκτου βότρουν ἔρηξε κόμης,
 καὶ με μένειν ἰκέτευσεν. ἐγὼ δὲ τις ὡς βρουδυπειθῆς
 ὄμματι θρυπτομένῳ συγκατένευσα μένειν.
 ὕλβιος ἐς πόθον εἰμί· τὸ γὰρ μενέαινον ἀνύσαι
 πάντων, εἰς μεγάλην τοῦτο δέδωκα χάριν.

5

10

22.* (V, 289.)

Ἢ γραῦς ἦ τρικόρωνος, ἦ ἡμετέρους διὰ μόχθους
 μοίρης ἀμβολίην πολλάκι δεξαμένη,
 ἄγριοι ἦτορ ἔχει, καὶ θέλγεται οὐτ' ἐπὶ χρυσῷ,
 οὔτε ζωροτέρῳ μείζονι κισσυβίῳ.
 τὴν κούρην δ' αἰεὶ περιδέρεται· εἰ δὲ ποτ' αὐτὴν
 ἀθρήσει κρυφίοις ὄμμασι ῥεμβομένην,
 ἃ μέγα τολμήεσσα, ῥαπίσμασιν ἀμφὶ πρόσωπα
 πλήσει τὴν ὑπαλὴν οἴκτρα κινυρομένην.
 εἰ δ' ἔτεον τὸν Ἄδωνιν ἐφίλαο, Περσεφόνηια,
 οἴκτειρον ξυνηῆς ἄλγεα τηκεδόνης.
 ἔστω δ' ἀμφοτέροισι χάρις μία· τῆς δὲ γεραιῆς
 ῥέυε τὴν κούρην, πρὶν τι κακὸν παθεῖν.

5

10

23. (V, 292.)

Ἀγαθίου πέραν τῆς πόλεως διάγοντος διὰ τὰ λύσιμα
 τῶν νόμων, ὑπομνηστικὸν πεμφθὲν πρὸς Παῦλον
 Σιλεντιάριον.

Ἐνθάδε μὲν γλοάουσα τεθηλότι βῶλος ὀράμνω
 φυλλάδος εὐκάρπου πᾶσαν ἔδειξε χάριν·
 ἐνθάδε δὲ κλάζουσιν ὑπὸ σκιεραῖς κυπαρίσσοις
 ὄρνιθες δροσερῶν μητέρες ὄρταλίχων·
 καὶ λιγυρὸν βομβεῦσιν ἀκανθίδες· ἥ δ' ὀλολυγῶν
 τρύζει, τρηχαλαῖαις ἐνδιάουσα βάτοις.
 ἀλλὰ τί μοι τῶν ἥδος, ἐπεὶ σέο μῦθον ἀκούειν
 ἤθελον, ἢ κιθάρης κρούσματα Δηλιῆδος;
 καὶ μοι δισσοῦς ἔρωσ περικίδνυται. εἰσοράαν γὰρ
 καὶ σὲ μάκαρ ποθέω, καὶ γλυκερὴν Δάμαλιν,

5

10

ἤς με περισμύχουσι μεληδόνες· ἀλλὰ με θεσμοὶ
εἴρουσιν ῥαδιῆς τηλόθι δορκαλίδος.

24.* (V, 294.)

Ἦ γραῦς ἢ φθονερὴ παρεκέκλιτο γείτονι κούρη
δόχμιον ἐν λέκτρῳ νῶτον ἔρρισαμένη.
προβλής ὡς τις ἔπαλξις ἀνέμβατος· οἷα δὲ πύργος
ἔσκεπε τὴν κούρην ἀπλοῖς ἐκταδίῃ.
καὶ σοβαρὴ θεράπαινα πύλας σφίγγασα μελάθρου
κεῖτο χαλικρήτῳ νάματι βοιθομένη. 5
ἔμπης οὐ μ' ἐφόβησαν· ἐπεὶ στρεπτήρα θυρέθρου
χερσὶν ἀδουπήτοις βαιὸν ἕιράμενος
φρυκτοὺς αἰθαλόεντας ἐμῆς ἐπίσμασι λώπης
ἔσβεσα, καὶ διαδὺς λέχριος ἐν θαλάμῳ 10
τὴν φύλακα κνώσσουσαν ὑπέκφυγον· ἦκα δὲ λέκτρον
νέρθεν ὑπὸ σχοίνοις γαστέρι συρόμενος,
ᾧρθοῦμην κατὰ βαιὸν, ὅπη βατὸν ἐπλετο τεῖχος·
ἄγχι δὲ τῆς κούρης στέρονον ἔρρισάμενος,
μαζοὺς μὲν κρατέεσκον· ὑπεθύφθην δὲ προσώπῳ 15
μάστακα παιῶν χεῖλεος εὐαφίῃ.
ἦν δ' ἄρα μοι τὰ λάφυρα καλὸν στόμα, καὶ τὸ φίλημα
σύμβολον ἐννυχίης εἶχον ἀεθλοσύνης.
οὐπω δ' ἐξαλάπαξα φίλης πύργωμα κορείης·
ἀλλ' ἔτ' ἀδρηίτῳ σφίγγεται ἀμβολίῃ. 20
ἔμπης ἦν ἑτέροιο μόθου στήσωμεν ἀγῶνα,
καὶ τάχα πορθήσω τείχεα παρθενίης,
οὐ δ' ἔτι με στήσουσιν ἐπάλξιες· ἦν δὲ τυχήσω,
στέμματα σοὶ πλέξω, Κύπρι τροπαιοφόρε.

25.* (V, 296.)

Ἐξότε τηλεφίλου πλαταγήματος ἠχέτα βόμβος
γαστέρα μαντήου μάξατο κισσυβίου,
ἔγνω, ὡς φιλέεις με· τὸ δ' ἀτρεκέες αὐτίκα πείσεις
εὐνῆς ἡμετέρης πάννυχος ἀπτομένη.
τοῦτ' σε γὰρ δείξει παναληθέα· τοὺς δὲ μεθυστάς 5
καλλείψω λατάγων παίγμασι τεροπομένους.

26. (V, 297.)

Ἦ θεοὶ οὐκ ἔστι τόσος πόνος, ὅπόσος ἡμῖν
ταῖς ἀταλοψύχοις ἔχραε θηλυτέραις.

Agathias.

τοῖς μὲν γὰρ παρῆσιν ὀμήλικες, οἷς τὰ μερίμνης
 ἄλγεα μυθεῦνται φθέγματι θαρσαλέω·
 παίγνιά τ' ἀμφιέπουσι παρήγορα, καὶ κατ' ἀγνιάς
 πλάζονται γραφίδων χρώμασι θεμβόμενοι.
 ἡμῖν δ' οὐδὲ φάος λεύσσειν θέμις, ἀλλὰ μελάθροις
 κρυπτόμεθα, ζοφεραῖς φροντίσι τηκόμεναι.

27. (V, 299.)

„Μηδὲν ἄγαν” σοφὸς εἶπεν· ἐγὼ δέ τις ὡς ἐπέραστος,
 ὡς καλὸς, ἤρθην ταῖς μεγαλοφροσύναις,
 καὶ ψυχὴν δοκέεσκον ὅλην ἐπὶ χερσὶν ἐμεῖο
 κείσθαι τῆς κούρης, τῆς τάχα κερδαλέης.
 ἦ δ' ὑπερῆρθη, σοβαρὴν θ' ὑπερέσχεθεν ὄφρυν,
 ὥσπερ τοῖς προτέροις ἦθρεσι μεμφομένη.
 καὶ νῦν ὁ βλοσυρωπὸς, ὁ χάλκεος, ὁ βραδυνειθής,
 ὁ πρὶν ἀερισιπότης, ἦριπον ἔξαπίνης·
 πάντα δ' ἐναλλα γέγοντο· πεσῶν δ' ἐπὶ γούνασι κούρης
 ἴαχον· „ἰλήκοις, ἦλιτεν ἦ νεότης.”

28. (V, 302.)

Ποίην τις πρὸς ἔρωτας ἴοι τρίβον; ἐν μὲν ἀγνιάς
 μαχλάδος οἰμῶξεις χρυσομανεῖ σπατάλη.
 εἰ δ' ἐπὶ παρθενικῆς πελάσοις λέχος, ἐς γάμον ἦξεις
 ἔννομον, ἢ ποινὰς τὰς περὶ τῶν φθορέων.
 κορυδιαῖς δὲ γυναιξίν ἀτερπέα κύπριον ἐγείρειν
 τίς κεν ὑποτλαίῃ, πρὸς χρέος ἐλκόμενος;
 μοίχια λέκτρα κάκιστα καὶ ἔκτοθεν εἰσιν ἐρώτων
 ὧν μετὰ παιδομανῆς κείσθω ἀλιτροσύνη.
 χήρη δ', ἢ μὲν ἄκοσμος ἔχει πάνδημον ἐραστήν,
 καὶ πάντα φρονέει δῆνεα μαχλοσύνης·
 ἦ δὲ σαοφρονέουσα μόλις φιλότητι μιγεῖσα
 δέχνεται ἀστόργου κέντρα παλιμβολίης,
 καὶ στυγέει τὸ τελεσθὲν ἔχουσα δὲ λείψανον αἰδοῦς,
 ἂψ ἐπὶ λυσιγάμους χάζεται ἀμβολίας.
 ἦν δὲ μιγῆς ἰδίῃ Θεραπεινίδι, τλῆθι καὶ αὐτὸς
 δοῦλος ἐναλλάγδην δμωῖδι γιγνόμενος·
 εἰ δὲ καὶ ὀθνεῖῃ, τότε σοι νόμος αἰσχος ἀνάφει,
 ὕβριν ἀνιχνεύων δώματος ἄλλοτρίου.
 πάντ' ἄρα Διογένης ἔφυγεν τάδε, τὸν δ' Ἰμνείου
 ἦειδεν παλάμη, Λαῖδος οὐ χατέων.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΘΗΜΑΤΙΚΑ.

29. (VI, 32.)

Δικραΐφω δικέρωτα, δασυκνάμω δασυχαΐταν,
 ἴξalon εὐσκάροθμω, λόχμιον ὑλοβάτα,
 Πανὶ φιλοσκοπέλω λάσιον παρὰ πρῶνα Χαριυλῆς
 κνακὸν ὑπηγήταν τόνδ' ἀνέθηκε τράγον.

30. (VI, 41.)

Χαλκὸν ἀροτροτην, κλασιβῶλακα, νειοτομῆα,
 καὶ τὴν ταυροδέτιν βύρσαν ὑπανυχεινήν,
 καὶ βούπληκτρον ἄκαιναν, ἐχετλήεντά τε γόμφρον
 Διοῦ Καλλιμένης ἀνθετο γειοπόνος,
 τμηῆζας εὐαρότου ῥάχιν ὀργάδος· εἰ δ' ἐπινεύσεις
 τὸν στάχυν ἀμῆσαι, καὶ δρεπάνην κομίσω.

5

31. (VI, 59.)

Τῇ Παφίῃ στεφάνους, τῇ Παλλάδι τὴν πλοκαμῖδα,
 Ἄρτεμιδι ζώνην ἀνθετο Καλλιρόη.
 εὔρετο γὰρ μνηστῆρα τὸν ἤθελε, καὶ λάχεν ἤβην
 σώφρονα, καὶ τεκέων ἄρσεν ἔτικτε γένος.

32. (VI, 72.)

Εἶδον ἐγὼ τὸν πτωῖκα καθήμενον ἐγγὺς ὀπώρης
 βακχιάδος, πουλὺν βότρυν ἀμερογόμενον.
 ἀγρονόμω δ' ἀγόρευσα, καὶ ἔδρακεν ἀπροΐδης δὲ
 ἐγκέφαλον πλήζας ἐξεκύλισε λίθω.
 εἶπε δὲ καὶ χαίρων ὁ γεωπόνος· ἃ τάχα Βάκχω
 λοιβῆς καὶ θυέων μικτὸν ἔδωκα γέρας.

5

33. (VI, 74.)

Βασσαρὶς Εὐρυνόμη σκοπελοδρόμος, ἣ ποτε ταύρων
 πολλὰ τανυκραιῶν στέρνα χαράξαμένη,
 ἣ μέγα καγχάζουσα λεοντοφόνοις ἐπὶ νίκαις,
 παίγνιον ἀτλήτου Θηρὸς ἔχουσα κάρη,
 ἰλήκοις Διόνυσε, τεῆς ἀμέλησα χορείης,
 Κύπριδι βακχεύειν μᾶλλον ἐπειγομένη.
 θῆκα δέ σοι τάδε ῥόπτρα· παραδύψασα δὲ κισσὸν
 χεῖρα περισφίγξω χροισοδέτω σπατάλη.

5

34. (VI, 76.)

Σὸς πόσις Ἀγχίσης, τοῦ εἵνεκα πολλάκι, Κύπρι,
 τὸ πρὶν ἐς Ἰδαίην ἔτρεχες ἡῖονα,

νῦν μόλις εὔρε μέλαιναν ἀπὸ κροτάφων τρίχα κόψαι,
 θῆκε δὲ σοὶ προτέρης λείψανον ἡλικίης.
 ἀλλὰ θεὰ, δύνασαι γὰρ, ἢ ἤβητῆρά με τεῦξον,
 ἢ καὶ τὴν πολιὴν ὡς νεότητα δέχου.

5

35. (VI, 79.)

Ἄσπορα, Πὰν λοφιῆτα, τάδε Στρατόνικος ἀροτροεὺς
 ἀντ' εὐεργεσίης ἀνθετο σοὶ τεμένη.
 „βόσκει δ'” ἔφη „χαίρων τὰ σὰ ποιμνία, καὶ σέο χώρην
 δέροκεο, τὴν χαλκῆ μῆκετι τεμνομένην.
 αἴσιον εὐρήσεις τὸ ἐπαύλιον ἐνθάδε γὰρ σοι
 Ἦχῶ τεροπομένη καὶ γάμον ἐκτελέσει.”

5

36. (VI, 80.)

Δαφνιακῶν βίβλων Ἀγαθίου ἐννεάς εἰμι
 ἀλλὰ μ' ὁ τεκτήνας ἀνθετο σοὶ, Παφίη.
 οὐ γὰρ Πιερίδεσι τόσον μέλω, ὅσσον Ἔρωτι,
 ὄργια τοσσατίων ἀμφιέπουσα πόθων.
 αἰτεῖ δ' ἀντὶ πόνων, ἵνα οἱ διὰ σεῖο παρείη
 ἢ τινα μὴ φιλέειν, ἢ ταχὺ πειθομένην.

5

37. (VI, 167.)

Σοὶ, μάκαρ αἰγίναμε, παράκτιον ἐς περιωπὰν
 τὸν τράγον, ὃ δισσῶς ἀγέτα θηροσύνας —
 σοὶ γὰρ καστορίδων ὑλακὰ καὶ τρίστομος αἰχμὴ
 εὐαδε, καὶ ταχινῆς ἔργα λαγωσφαγίης,
 δίκτυά τ' ἐν ῥοθίοις ἀπλούμενα, καὶ καλαμεντὰς
 κάμνων, καὶ μογερῶν πείσμα σαγηνοβόλων —
 ἀνθετο δὲ Κλεόνικος, ἐπεὶ καὶ πόντιον ἄγραν
 ἄννε, καὶ πτώκας πολλάκις ἔξεσόβει.

5

38. (VI, 172.)

Sine auctoris nomine in cod. Palatino; Agathiae tributum
 in Anth. Planudea.

Πορφυρίδης ἢ Κνιδίη τὰ στέμματα, καὶ τὸ δίθυρον
 τοῦτο τὸ λογχωτὸν, καὶ τὸ περισφύριον,
 οἷς ἀνέδην βάκχευεν, ὅτ' ἐς Διόνυσον ἐφοίτα,
 κισσωτὴν στέροισι νεβρίδ' ἀναπτομένη,
 ἄβροκόμη Διόνυσε, πρὸ πασταδος ἠώρησεν
 ταῦτα τὰ τοῦ κάλλενος κόσμια καὶ μανίης.

5

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΤΥΜΒΙΑ.

39. (VII, 204.)

Οὐκέτι πον τλήμον, σκοπέλων μετανάστρια πέρδιξ,
 πλεντὸς λεπταλέαις οἶκος ἔχει σε λόγους,
 οὐδ' ὑπὸ μαρμαρυγῇ θαλερώπιδος Ἥριγενείης
 ἄκρα παραιθύσσεις θαλπομένων πτερόγων.
 σὴν κεφαλὴν αἴλουρος ἀπέθρισε· τᾶλλα δὲ πάντα
 ἤρπασα, καὶ φθονερὴν οὐκ ἐκόρσεσε γένυν.
 νῦν δέ σε μὴ κούφη κρύπτοι κόνις, ἀλλὰ βαρεῖα,
 μὴ τὸ τεὸν κείνη λείψανον ἔξερούση.

5

40. (VII, 205.)

Οἰκογενὴς αἴλουρος ἐμὴν πέρδικα φαγοῦσα
 ζῶειν ἡμετέροις ἔλπεται ἐν μεγάροις.
 οὐ σέ, φίλη πέρδιξ, φθιμένην ἀγέραστον ἐάσω,
 ἀλλ' ἐπὶ σοὶ κτενέω τὴν σέθεν ἀντιβίην.
 ψυχὴ γὰρ σέο μᾶλλον δορίνεται, εἰσόκε ῥέξω
 ὄσο' ἐπ' Ἀχιλλῆος Πύρρῳ ἔτευξε τάφω.

5

41. (VII, 220.)

Ἐρπων εἰς Ἐφύρην, τάφον ἔδρακον ἀμφὶ κέλευθον
 Αἰΐδος ἀρχαίης, ὡς τὸ χάραγμα λέγει.
 δάκρυ δ' ἐπισπείσας, „χαίροις γύναι ἐκ γὰρ ἀκουῆς
 οἰκτεῖρω σε” ἔφην „ἣν πάρος οὐκ ἰδοίμην.
 ἃ πόσον ἠΐθέων νόον ἠκαχεῖς ἀλλ' ἴδε Αἴθην
 ναίεις, ἀγλαΐην ἐν χθονὶ κατθεμένην.”

5

42. (VII, 551.)

Αἰητόϊος καὶ Παῦλος ἀδελφεῶ ἀμφω ἐόντε
 ξυνήν μὲν βίωτον συζυγίην ἐχέτην,
 ξυνὰ δὲ καὶ Μοίρης λαχέτην λίνα, καὶ παρὰ θῖνα
 Βοσπορίην ξυνήν ἀμφεβάλοντο κόνιν.
 οὐδὲ γὰρ ἀλλήλοιν ζῶειν ἀπάνευθε δυνάσθην,
 ἀλλὰ συνετρεχέτην καὶ παρὰ Φερσεφόνην.
 χαίρετον, ὦ γλυκερῶ καὶ ὁμόφρονε· σήματι δ' ὑμέων
 ὠφελεν ἰδρῦσθαι βωμὸς Ὀμοφροσύνης.

5

43. (VII, 552.)

^α ὦ ξέε, τί κλαίεις; ^β διὰ σὸν μόρον. ^α οἶσθα τίς εἰμι;
 β οὐ μὰ τὸν ἀλλ' ἔμψης οἰκτρὸν ὄρω τὸ τέλος.

ἔσσι δέ τις; α Περίκλεια· β γυνή τίς; α ἀνδρὸς ἄριστον,
 ῥήτορος ἕξ Ἀσίας, οὖνομα Μεμνονίου.

β πῶς δέ σε Βοσπορίη κατέχει κόνης; α εἶρεο Μοῖραν, 5
 ἢ μοι τῆλε πάτρης ξεῖνον ἔδωκε τάφον.

β παῖδα λίπες; α τριέτηρον, ὅς ἐν μεγάρουσιν ἀλύων
 ἐκδέχεται μαζῶν ἡμετέρων σταγόνα.

β αἶθε καλῶς ζῶοι. α ναὶ ναὶ, φίλος, εὖχεο κείνω,
 ὕφρα μοι ἠβήσας δάκρυ φίλον σταλαίοι. 10

44. (VII, 567.)

Κανδαύλον τόδε σῆμα· Δίκη δ' ἐμὸν οἶτον ἰδοῦσα
 οὐδὲν ἀλιτραίνειν τὴν παράκοιτιν ἔφη.

ἤθελε γὰρ δισσοῖσιν ὑπ' ἀνδράσι μηδὲ φανῆναι,
 ἀλλ' ἢ τὸν πρὶν ἔχειν, ἢ τὸν ἐπιστάμενον.

ἦν ἄρα Κανδαύλην παθεῖν κακόν· οὐ γὰρ ἂν ἔτλη 5
 δεῖξαι τὴν ἰδίην ὄμμασιν ἀλλοτρίοις.

45.* (VII, 568.)

In Anth. Planudea p. 262. HSt. ἄθελον.

Ἐπτά με δις λυκάβαντας ἔχουσαν ἀφήρπασε δαίμων,
 ἦν μούνην Διδύμω πατρὶ Θάλεια τέκεν.

ἃ Μοῖραι, τί τοσοῦτον ἀπηρέες, οὐδ' ἐπὶ παστοῦς
 ἠγάγετ', οὐδ' ἐρατῆς ἔργα τεκνοσπορίης;

οἱ μὲν γὰρ γονέες με γαμήλιον εἰς Ἰμνέναιον 5
 μέλλον ἄγειν στυγεροῦ δ' εἰς Ἀχέροντος ἔβην.

ἀλλὰ θεοὶ, λίτομαι, μητρός γε γόους πατέρος τε
 παύσατε, τηκομένων εἵνεκ' ἐμεῦ φθιμένης.

46. (VII, 569.)

Ναὶ λίτομαι, παροδίτα, φίλω κατάλεξον ἀκοίτη,
 εὐτ' ἂν ἐμὴν λεύσης πατρίδα Θεσσαλίην

κάτθανε σὴ παράκοιτις, ἔχει δέ μιν ἐν χθονὶ τύμβος,
 αἶ αἶ, Βοσπορίης ἐγγύθεν ἠίδονος

ἀλλὰ μοι αὐτόθι τεῦχε κενήριον ἐγγύθι σεῖτο, 5
 ὄφρ' ἀναμινήσκη τῆς ποτε κουριδίης.

47. (VII, 572.)

Οὐχ ὁαίοις λεχέεσσιν ἐτέρεπετο λάθριος ἀνήρ,
 λέκτρον ὑποκλέπτων ἀλλοτρίης ἀλόχου

ἔξαπίνης δὲ δόμων ὄροφῆ πέσε, τοὺς δὲ κακούργους
 ἔσκεπεν, ἀλλήλοισ εἰσέτι μισγομένους.

ξυνή δ' ἀμφοτέρους κατέχει παγίς· εἰν ἐνὶ δ' ἄμφω
κεῖνται, συζυγίης οὐκέτι πανόμενοι. 5

48. (VII, 574.)

Θεσμοὶ μὲν μεμέληντο συνήθεες Ἀγαθονίῳ·
Μοῖρα δὲ δειμαίνειν οὐ δεδάηκε νόμους·
ἀλλὰ μιν ἀρπάξασα σοφῶν ἡμερσε θεμίστων,
οὐπω τῆς νομίμης ἔμπλεον ἡλικίης.
οἰκτρὰ δ' ὑπὲρ τύμβοιο κατεστονάχησαν ἑταῖροι
κείμενον, οὗ θιάσον κόσμον ὀδυρόμενοι.
ἧ δὲ κόμην τίλλουσα γόῳ πληκτίζετο μήτηρ,
αἶ αἶ, τῶν λαγόνων μόχθον ἐπισταμένη.
ἔμπης ὄλβιος οὗτος, ὅς ἐν νεότητι μαρνανθεῖς
ἔκφυγε τὴν βιότου θᾶσσον ἀλιτροσύνην. 5 10

49.* (VII, 578.)

Τὸν κρατερόν Πανοπῆα, τὸν ἀγρευτῆρα λεόντων,
τὸν λασιοστέρων κέντορα παρδαλίων,
τύμβος ἔχει· γλαφυρῆς γὰρ ἀπὸ χθονὸς ἔκτανε δεινὸς
σκορπίος, οὐτήσας ταρσὸν ὄρεσιβιάτην.
αἰγανὴ δὲ τάλαινα, σίγνυά τε παρ χθονὶ κεῖται,
αἶ αἶ, Θαρσαλέων παῖγνια δορκαλίδων. 5

50. (VII, 583.)

Ἄβαλε μῆδ' ἐγένοντο γάμοι, μὴ νύμφια λέκτρα,
οὐ γὰρ ἂν ὠδίνων ἐξεφάνη πρόφασις.
νῦν δ' ἧ μὲν τριτάλαινα γυνὴ τίκτουσα κάθηται,
γαστρὶ δὲ δυσκόλῳ νεκρὸν ἔνεστι τέκος·
τριση δ' ἀμφιλύκη δρόμον ἦνυσεν, ἔξότε μίμνει
τὸ βρέφος ἀπρήκτοις ἐλπίσι τικτόμενον.
κούφη σοὶ τελέθει γαστήρ, τέκος, ἀντὶ κοιῆς·
αὕτη γὰρ σε φέρει, καὶ χθονὸς οὐ χατέεις. 5

51. (VII, 589.)

Μῆδὲν ἀπαγγείλειαι ἐς Ἀντιόχειαν, ὀδῖτα,
μὴ πάλιν οἰμῶξῃ χεῦματα Κασταλίης.
οὔνεκεν ἑξαπίνης Εὐστόργιος ἔλλιπε μοῦσαν,
θεσμῶν τ' Αὔσονίων ἐλπίδα μαψιδίην,
ἑβδόματον δέκατόν τε λαχὼν ἔτος· ἐς δὲ κοινήν
ἡμείφθη κενεὴν εὐσταχυς ἡλικίη.
καὶ τὸν μὲν κατέχει χθόνιος τάφος, ἀντὶ δ' ἐκείνου
οὔνομα καὶ γραφίδων χρώματα δερκομέθαι. 5

52.* (VII, 592.)

A Brunckio inter Iuliani epigrammata editum.

Αὐτὸς ἀναξ νεμέσησε πολυφλοίσβοισι θαλάσσης
 κύμασιν, ὕπατίου σῶμα καλυψαμένοις·
 ἤθελε γὰρ μιν ἔχειν γέρας ὕστατον, οἷα θανάοντα,
 καὶ μεγαλοφροσύνης κρύψει θάλασσα χάριν.
 ἔλθεν, προηνύου κραδίης μέγα δεῖγμα, φαιεὶνόν
 τίμησεν κενεῶ σήματι τῷδε νέκυν.

5

53. (VII, 593.)

Τὰν πάρος ἀνθήσασαν ἐν ἀγλαίᾳ καὶ ἀοιδᾷ,
 τὰν πολυκνδίστου μνάμονα θεομοσύνας,
 Εὐγενίαν κρύπτει χθονία κόνις· αἱ δ' ἐπὶ τύμβῳ
 κείραντο πλοκάμους Μοῦσα, Θέμις, Παφίη.

54. (VII, 596.)

Ἐπὶ Θεοδότῳ τῷ γαμβρῷ, ἐπ' ἐχθρᾷ τετελευτηκότῳ
 τῆς ἰδίας γαμετῆς.

Ναὶ μὰ τὸν ἐν γαίῃ πύματον δρόμον, οὐτ' ἐμ' ἄκοιτις
 ἔστνγεν, οὐτ' αὐτὸς Θεύδοτος Εὐγενίης
 ἐχθρὸς ἐκὼν γενόμεν. ἀλλὰ φθόνος ἤέ τις ἄτη
 ἡμέας ἐς τύσσην ἤγαγεν ἀμπλακίην.
 νῦν δ' ἐπὶ Μινυήν καθαρὴν κορηπίδα μολόντες,
 ἀμφοτέροι λευκὴν ψῆφον ἐδεξάμεθα.

5

55. (VII, 602.)

Εὐστάθιε, γλυκερὸν μὲν ἔχεις τύπον· ἀλλὰ σε κηρὸν
 δέρομαι, οὐδ' ἔτι σοι κείνο τὸ λαρὸν ἔπος
 ἔξεται ἐν στομάτεσσι· τεῆ δ' εὐάνθεμος ἦβη
 αἰ' αἰ', μάψιδίη νῦν χθονός ἐστι κόνις.
 πέμπτον καὶ δεκάτον γὰρ ἐπιψάσας ἐνιαυτοῦ,
 τετράκις ἕξ μούρους ἔδρακες ἠελίους.
 οὐδὲ τεοῦ πάππου θρόνος ἤρκεσεν, οὐ γενετῆρος
 ὄλβος· πᾶς δὲ τὴν εἰκόνα δερκόμενος
 τὴν ἄδικον Μοῦραν καταμέμφεται, οὐνεκα τοίην,
 ἀμέγα νηλειῆς, ἔσβεσεν ἀγλαίην.

5

10

56. (VII, 612.)

Φεῦ, φεῦ, τὴν δεκάτην Ἐλικωνίδα, τὴν λυραοιδὸν
 Ῥώμης καὶ Φαρίης, ἥδε κέκευθε κόνις.
 ὦλετο φορμίγγων τερετίσματα, λῆξαν ἀοιδαί,
 ὥπερ Ἰωάννη πάντα συνολλύμενα.

καὶ τάχα θεσμόν ἔθηκαν ἐπάξιον ἐννέα Μοῦσαι, 5
 τύμβον Ἰωάννης ἀνθ' Ἑλικῶνος ἔχειν.

57.* (VII, 614.)

Ἑλλανὶς τοιμάκαιρα, καὶ ἅ χαριέσσα Λάμαξις
 ἦσθην μὲν πάτρας φέγγεα Λεσβιάδος.
 ὄκκα δ' Ἀθηναίησι σὺν ὀλκάσιν ἐνθάδε κέλσας
 τὰν Μιτυληναίαν γὰν ἀλάπαξε Πάχης, 5
 τῶν κουρῶν ἀδίκως ἠράσασατο, τὼς δὲ συνεύνωσ
 ἔκτανεν, ὡς τήνας τῆδε βησιόμενος.
 ταὶ δὲ κατ' Αἰγαίοιο ὄσου πλατὺ λαῖτμα φερέσθην,
 καὶ ποτὶ τὰν κραναὰν Μοσοπίαν δραμέτην·
 δάμψ δ' ἀγγελέτην ἀλιτήμονος ἔργα Πάχητος, 10
 μέσφα μιν εἰς ὄλοην κῆρα συνηλασάτην.
 τοῖα μὲν, ὦ κούρα, πεπονήκατον· ἄψ δ' ἐπὶ πάτραν
 ἦκετον, ἐν δ' αὐτᾷ κειῶθον ἀποφθιμένα·
 εὔ δὲ πόνων ἀπόνασθον, ἐπεὶ ποτὶ σᾶμα συνεύνων
 εὔδετον, ἐς κλεινᾶς μνᾶμα σαοφροσύνας·
 ὑμνεῦσιν δ' ἔτι πάντες ὁμόφρονας ἠρωῖνας, 15
 πάτρας καὶ ποσίων πῆματα τισαμένας.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΙΔΕΙΚΤΙΚΑ.

58. (IX, 152.)

Ἄδε ποθ' ἅ κλεινὰ Προιάμου πόλις, ἀν ἀλαπάξαι
 Ἑλλάνων δεκέτης οὐκ ἐτάλασεν ἄρης
 ἀμφαδὸν, ἀλλ' ἵπποιο κακὸν ξύλον. αἶθε δ' Ἐπειὸς
 κάτθανε, πρὶν τεῦξαι δουρατέαν παγίδα.
 οὐ γὰρ ἂν, Ἀτρειδῶν ὀροσφηγάγον ἀψαμένων πῦρ, 5
 οὕτω ἐφ' ἀμετέροις λάεσιν ἠριπόμαν.

59. (IX, 153.)

ᾠ πόλι, πῆ σέο κείνα τὰ τείχεα; πῆ πολύολβοι
 νηοί; πῆ δὲ βοῶν κράατα τεμνομένων;
 πῆ Παφίης ἀλάσαστρα, καὶ ἡ πάγχουσος ἐφεστρίς;
 πῆ δὲ Τριτογενοῦς δείκελον ἐνδαπίης;
 πάντα μόθος, χρονίη τε χύσις, καὶ Μοῖφα κραταιή 5
 ἦρπασεν, ἀλλοίην ἀμφιβαλοῦσα τύχην·
 καί σε τόσον νίκησε βαρὺς φθόνος. ἀλλ' ἄρα μοῦνον
 οὖνομα σὸν κρύψαι καὶ κλέος οὐ δύναται.

60. (IX, 155.)

Εἰ μὲν ἀπὸ Σπάρτης τις ἔφως, ἕνεε, μὴ με γελάσσης·
 οὐ γὰρ ἐμοὶ μούνη ταῦτα τέλεσσε Τύχη·
 εἰ δέ τις ἐξ Ἀσίας, μὴ πένθειε· Λαοδαμικοῖς γὰρ
 σκήπτροις Αἰνεαδῶν πᾶσα νένευκε πόλις.
 εἰ δὲ θεῶν τεμένη, καὶ τείχεα, καὶ ναετῆρας
 ζηλήμων δηῖτον ἐξεκένωσεν ἄρης,
 εἰμὶ πάλιν βασιλεία· σὺ δ', ὦ τέκος, ἄτρομε Ῥώμη,
 βάλλε καθ' Ἑλλήνων σῆς ζυγόδεσμα δίκης.

5

61. (IX, 154.)

Τλήκοις, πολιοῦχε, σὲ μὲν χρυσαυγεῖ νηῶ,
 ὥς θέμις, ἢ τλήμων Ἴλιος ἠγασάμην.
 ἀλλὰ σὺ με προλέλοιπας ἐλώριον· ἀντὶ δὲ μήλου
 πᾶσαν ἀπεδρέψω τείχεος ἀγλαίην.
 ἄρκιον ἦν θνήσκειν τὸν βουκόλον· εἰ γὰρ ἄθεσμος
 ἐπλετο, τῆς πάτρης οὐκ ἀλίτημα τόδε.

5

62. (IX, 204.)

Μὴ με τὸν Αἰάντειον ἀνοχμάσσειας, ὀδῖτα,
 πέτρον, ἀκοντιστὴν στήθεος Ἐκτορέου.
 εἰμὶ μέλας τροχῆς τε· σὺ δ' εἶρεο θεῖον Ὀμηρον,
 πῶς τὸν Ποριαμίδην ἐξεκύλισα πέδῳ,
 νῦν δὲ μόλις βαιὸν με παροχλίζουσιν ἀρούρης
 ἄνθρωποι, γενεῆς αἴσχεα λευγαλέης·
 ἀλλὰ μέ τις κρύψειεν ὑπὸ χθονός· αἰδέομαι γὰρ
 παίγνιον οὐτιδανοῖς ἀνδράσι γιγνόμενος.

5

63. (IX, 442.)

Γριπεύς τις μογέεσκεν ἐπ' ἰχθύσι· τὸν δ' ἐσιδοῦσα
 εὐκτέανος κούρη θυμὸν ἔκαμνε πόθῳ,
 καί μιν θῆκε σύννευον· ὃ δ' ἐκ βιότοιο πενιχοῦ
 δέξατο παντοίης ὄγκον ἀγνηροῖης.
 ἢ δὲ Τύχη γελώσασα παρίστατο, καὶ ποτὶ Κύπριν,
 „οὐ τεὸς οὗτος ἀγὼν, ἀλλ' ἐμός ἐστιν” ἔφη.

5

64. (IX, 482.)

Εἰς τὰ λυτὰ Ζήνωνος τοῦ βασιλέως.
 Οὐτιδανοὶ μερόπων, εἰ καὶ μέγα θέξαμεν ἔργον,
 οὐτινος εἰς μνήμην δηρὸν ἐπερχόμεθα·
 οἱ δ' ἀγαθοὶ, κῆρ μηδὲν, ἀναπνεύσωσι δὲ μῦνον,
 ὡς Αἰβυς εἶπεν ἀνῆρ, τοῦτ' ἀδάμαντι μένει.

5
 10
 15
 20
 25

δήποτε γὰρ Ζήνωνα πολισοῦχον βασιλῆα
 παίγνιον ἀφράστων ἐκτελέοντα κύβων,
 τοίη ποικιλότενκτος ἔλεν θέσις, εὐτ' ἀπὸ λευκοῦ,
 τοῦ καὶ ὀπισθιδίην εἰς ὁδὸν ἐρχομένου.
 ἐπτὰ μὲν ἕκτος ἔχεν, μίαν εἴνατος· αὐτὰρ ὁ σοῦμμος
 δισσὰς ἀμφιέπων ἴσος ἔην δεκάτῳ·
 ὅς τε πέλει μετὰ σοῦμμον ἔχεν δύο, μοννάδα δ' ἄλλην
 ψῆφον τὴν πυμάτην ἀμφιέπεσκε δίβος.
 ἀλλὰ μέλας δισσὰς μὲν ἐν ὀγδοάτῳ λίπε χώρῳ,
 καὶ τόσσας ἐτέρας ἐς θέσιν ἐνδεκάτην.
 ἀμφὶ δυωδέκατον δὲ διέπρεπον εἴηλοι ἄλλαι,
 καὶ τρισκαιδεκάτῳ ψῆφος ἔκειτο μία·
 δίζυγες Ἀντίγονον διεκόσμεον· ἀλλὰ καὶ αὐτῷ
 ἴσος ἔμιμνε τύπος πεντεπικαιδεκάτῳ,
 ὀκτωκαιδεκάτῳ πανομοίος· εἰσέτι δ' ἄλλυς
 εἶχεν διχθαδίας τέτρατος ἐκ πυμάτου·
 αὐτὰρ ἀναξ λευκοῖο λαχὼν σημηῖα πεσσοῦ,
 καὶ τὴν ἔσσομένην οὐ νοέων παρίδα,
 τριχθαδίας ἀδόκητα βαλὼν ψηφίδας ἀπ' ἠθμοῦ
 πύργου δουρατέου κλίμακι κευθομένη,
 δοιὰ καὶ ἕξ καὶ πέντε κατήγαγεν· αὐτίκα δ' ὀκτώ
 ἄζυγας εἶχεν ὅλας πρόσθε μεριζομένης.
 τάβλην φεύγετε πάντες, ἐπεὶ καὶ κοίρανος αὐτὸς
 κείνης τὰς ἀλόγους οὐχ ὑπάλυξε τύχας.

65. (IX, 619.)

Εἰς λουτρον ἐν Βυζαντίῳ ἔχον Ἀφροδίτην λουομένην.

Νῦν ἔγνω, Κυθήρεια, πόθεν νίκησας ἀγῶνα,
 τὴν πρὶν Ἀλεξάνδρου ψῆφον ὑφαοπαμένη.
 ἐνθάδε γὰρ τέγγουσα τεὸν δέμας, εὔρες ἐλέγξαι
 Ἥρην Ἰναγίοις χεῦμασι λουσαμένην.
 νίκησεν τὸ λουτρον· ἔοικε δὲ τοῦτο βοώσῃ
 Παλλάς· „ἐμκήθην ὕδασι, οὐ Παφίῃ.”

5

66. (IX, 631.)

Εἰς τὰ θερμὰ τὰ Ἀγαμεμόνεια ἐν Σμύρῃ.

Χῶρος ἐγὼ Δαναοῖς μεμελημένος, ἔνθα μολόντες
 τῆς Ποδαλειρείης ἐξελάθοντο τέχνης.
 ἔλκεα γὰρ μετὰ δῆριν ἐμοῖς ἀκέσαντο ῥεέθροις,
 βαρβαρικῆς λόγχης ἰὸν ἀπωσύμενοι.

ἔνθεν ἀεξήθην ὄροσφρηφόρος· ἀντὶ δὲ τιμῆς
τὴν Ἀγαμεμνονέην εὖρον ἐπωνυμίην.

5

67. (IX, 641.)

Εἰς γέφυραν τοῦ Σαγγαρίου.

Καὶ σὺ μεθ' Ἑσπερίην ὑψάχενα, καὶ μετὰ Μήδων
ἔθνεα, καὶ πᾶσαν βαρβαρικὴν ἀγέλην,
Σαγγάριε, κρατερῆσι ῥοᾶς ἀψῖσι πεδηθεὶς,
αὐτὸς ἐδουλώθης κοιρανικῇ παλάμῃ.
ὁ προῖν δὲ σκαφέεσσι ἀνέμβατος, ὁ προῖν ἀτειρῆς,
κεῖσαι λαϊνὴν σφιγκτὸς ἀλυκτοπέδη.

5

68. (IX, 642.)

Εἰς σωτήρια ἐν Μυρίνῃ ἐν προαστείῳ.

Πᾶν τὸ βροτῶν σπατάλημα καὶ ἡ πολυόλβος ἐδωδὴ
ἐνθάδε κρινομένη τὴν προῖν ὄλεσσε χάριν.
οἱ γὰρ φρασιανοὶ τε καὶ ἰχθύες, αἱ τ' ὑπὲρ ἴγδιν
τριήμες, ἧ τε τόση βρωματομιξαπάτη,
γίγνεται ἐνθάδε κόπρος· ἀποσσεύει δ' ἄρα γαστήρ
ὅπποσα πειναλὴ δέξατο λαυκανίη.
ὄψε δὲ γινώσκει τις, ὅτ' ἄφρονα μῆτιν ἀείρων
χρυσοῦ τοςσατίου τὴν κόνιν ἐπρίατο.

5

69. (IX, 643.)

Εἰς τὸ αὐτό.

Τί στενάχεις κεφαλὴν κεκακωμένος; ἔς τί δὲ πικρὰ
οἰμῶζεις, μελέων πάγχυ βαρυνομένων;
ἔς τί δὲ γαστέρα σεῖο ῥαπίσμασιν ἀμφιπατάσσεις,
ἐκθλίψαι δοκέων μάστακος ἐργασίην;
μόχθων τοςσατίων οὐ σοι χρέος, εἰ παρὰ δαιτὶ
μὴ τοῦ ἀναγκαίου πολὺ παρεξετάθης,
ἀλλ' ἐπὶ μὲν στιβάδος φρονέεις μέγα, καὶ στόμα τέρπεις
βρώμασιν, εὐτυχίην κεῖνα λογιζόμενος·
ἐνθάδε δ' ἀσχάλλεις· μούνη δ' ἀλιτήματα λαιμοῦ
ἧ γαστήρ τίθει πολλάκι τυπτομένη.

5

10

70. (IX, 644.)

Εἰς τὸ αὐτό.

Ἐγγε μάκαρ τλήθυμε γεωπόνε· σοὶ βίος αἰεὶ
μῖμνειν καὶ σκαπάνης ἄλγεα καὶ πεινῆς·

λιτὰ δέ σοι καὶ δεῖπνα, καὶ ἐν ξυλόχοισι καθεύδεις,
ἕδατος ἐμπλήσας λαιμὸν ἀμετροπότην.

ἔμπης ἀρτίπος ἐσσί, καὶ ἐνθάδε βιαῖα καθεσθεῖς
αὐτίκα γαστέρα σὴν θῆκας ἐλαφροτάτην.

οὐδὲ καταψήχεις ἱερὴν ῥάχιν, οὐδέ τι μηρούς
τύπτεις, αὐτομάτως φόρτον ἀπωσάμενος.

τλήμονες οἱ πλουτοῦντες, ἰδ' οἱ κείνοισι συνόντες,
οἷς πλεόν ἀρτεμίης εὐάδεν εἰλαπίνη.

71. (IX, 653.)

Εἰς οἶκον κείμενον ἐν ὕψει ἐν Βυζαντίῳ.

„Τῆς ἀρετῆς ἰδρωῶτα θεοὶ προπάροισιν ἔθηκαν”

ἔννεπεν Ἀσκραῖος, δῶμα τόδε προλέγων,
κλίμακα γὰρ ταναὴν περὶ ὧν κεκαφηῖτι ταρσῶ,
ἰδρωῶτι πλαδαρὴν ἀμφεδίηνα κόμην·

ὑψόθι δ' εἰσενόησα θαλασσαίην περιοπὴν.

καὶ τάχα τῆς Ἀρετῆς πιστότατος θάλαμος.

72. (IX, 662.)

Χῶρος ἐγὼ τοπρὶν μὲν ἔην στυγερωπὸς ιδέσθαι,
πηλοδόμοις τοίχοις ἀμφιμεριζόμενος·

ἐνθάδε δὲ ξείνων τε καὶ ἐνδαπίων καὶ ἀγροίκων
νηδὺς ἐπεγδούπει λύματα χενομένη.

ἀλλὰ πατὴρ με πόληος ἐναλλάξας Ἀγαθίας,

θῆκεν ἀρίζηλον τὸν πρὶν ἀτιμότατον.

73. (IX, 665.)

Εἶξον ἐμοὶ Δάφνης ἱερὸν κλέτας, ἔκτοθι πόντου
κείμενον, ἀγραύλου κάλλος ἐρημοσύνης.

ἐνθάδε γὰρ Νύμφαι δενδρίτιδες, αἶ τ' ἐνὶ πόντῳ
Νηρείδες ξυνήν θέντο συνηλυσίην.

ἀμφ' ἐμὲ γὰρ μάραντο· δίκασσε δὲ Κριανοχαίτης,
καὶ με παρ' ἀμφοτέραις μέσσον ἔθηκεν ὄρον.

74.* (IX, 677.)

Τεῦξέ με πολλὰ καμῶν Μουσώνιος, οἶκον ἀγῆτὸν
τηλίκον, ἀρκητοῖς ἄσθμασι βαλλόμενον.

ἔμπης οὐκ ἀπέειπεν ἀφεγγέα δώματα Μοίρης,
ἀλλὰ με καλλείψας ἐν χθονὶ ναιετάει.

καὶ ῥ' ὃ μὲν εἰς ὀλίγην κέεται κόριν· ἧ δὲ περισσὴ
τέρψις ἐπὶ ξείνοις ἀνδράσιν ἐκκέχυμαι.

75.* (IX, 766.)

Anth. Plan. p. 377. HSt. ἄδηλον.

Εἰς κωνωπεῶνα.

Πλέγμασι μὲν σκοπός ἐστι περισφίγγει πετεηνῶν
 ἔθνεα, καὶ ταχινούς ἔνδοθεν ὄρταλίχους·
 αὐτὰρ ἐγὼ σεύειν ἐπιτέρομαι, οὐδὲ καλύπτω
 ἔνδοθεν, ἀλλ' εἴρω μᾶλλον ἐπειγομένους.
 οὐδέ μέ τις λήσειε, καὶ εἰ βραχὺς ἔπλετο, κώνωψ
 ἡμετέρης διαδὺς πλέγμα λινοστασίης.
 ὄρνέα που σώζω· μερόπεσσι δὲ λέκτρα φυλάσσω.
 ἧ ῥά τις ἡμείων ἐστὶ δικαιοτέρος;

5

76.* (IX, 767.)

Anth. Plan. p. 377. HSt. ἄδηλον; a Brunckio Paulo Silentiariorum tributum.

Εἰς τὰβλαν.

Ἐζόμενος μὲν τῆδε παρ' εὐλαίῳ τραπέζῃ
 παίγνια κινήσεις τερηνὰ βολοκτυπίης.
 μήτε δὲ νικήσας μεγαλίζεο, μήτ' ἀπολειφθεὶς
 ἄχνησο, τὴν ὀλίγην μεμφόμενος βολίδα.
 καὶ γὰρ ἐπὶ σμικροῖσι νόος διαφαίνεται ἀνδρός·
 καὶ κύβος ἀγγέλλει βένθοσ ἐχεφροσύνης.

5

77.* (IX, 768.)

Pauli Silentiariorum apud Brunckium.

Εἰς τὸ αὐτό.

Παίγνια μὲν τάδε πάντα· Τύχης δ' ἑτερότροπος ὁρμὴ
 ταῖς ἀλόγοις ταύταις ἐμφέρεται βολίσιν.
 καὶ βροτέου βιότου σφαλερὸν μίμημα νοήσεις,
 νῦν μὲν ὑπερβάλλον, νῦν δ' ἀπολειπόμενος.
 αἰνέομεν δὴ κείνον, ὃς ἐν βιότητι τε κύβητι τε
 χάσματι καὶ λύπῃ μέτρον ἐφηρμόσατο.

5

78.* (IX, 769.)

Pauli Silentiariorum apud Brunckium.

Εἰς τὸ αὐτό.

Τοῖς μὲν προηῦνόοις τάδε παίγνια· τοῖς δ' ἀκολάστοις
 λύσσα καὶ ἀμπλακίη καὶ πόνος αὐτόματος.
 ἀλλὰ σὺ μὴ λέξης τι θεημάχον ὕστατος ἔρωπων,
 μηδ' ἀναροιβδήσης ξινοβόλω πατάγω.
 δεῖ γὰρ μήτε πονεῖν ἐν ἀθύρμασι, μήτε τι παίζειν
 ἐν σπουδῇ. καιρῷ δ' ἴσθι νέμειν τὸ πρέπον.

5

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΑ.

79. (X, 14.)

Εὐδία μὲν πόντος πορφύρεται οὐ γὰρ αἴτης
 κύματα λευκαίνει φρικτὴ χαρασσόμενα.
 οὐκέτι δὲ σπιλάδεσσι περικλασθεῖσα θάλασσα
 ἔμπαλιν ἀνωπὸς πρὸς βάθος εἰσάγεται.
 οἱ ζέφυροι πνεῖουσιν· ἐπιτροῦζει δὲ χελιδῶν
 κάρφεσι κολλητὸν πηξαμένη θάλαμον.
 θάρσει ναυτιλῆς ἐμπίραμε, κἂν παρὰ Σύρτιν,
 κἂν παρὰ Σικελικὴν ποντοπορῆς κροκάλην.
 μῦνον ἐνορμίτῳ παρὰ βωμοῖσι Πριήπου
 ἢ σκάρων, ἢ βῶκας φλέξον ἐρευθομένους.

5

10

80. (X, 64.)

Ἦ ῥά γε ποῦ τὸ φρύαγμα τὸ τηλίον; οἱ δὲ περισσοὶ
 πῆ ἔβαν ἑξαίφνης ἀγχίποροι κόλακες;
 νῦν γὰρ ἑκὰς πτόλιος φυγὰς ὄχεο· τοῖς πρότερον δὲ
 οἰκτροῖς τὴν κατὰ σοῦ ψῆφον ἔδωκε Τύχη.
 πολλὴ σοὶ, κλυτοεργὲ Τύχη, χάρις, οὐνεχ' ὁμοίως
 πάντα αἰεὶ παίζεις, κείσεται τερόμεθα.

5

81. (X, 66.)

Εὐτέ τις ἐκ πενήτης πλούτου τύχοι, ἡδὲ καὶ ἀρχῆς,
 οὐκέτι γινώσκει τίς πέλε τὸ πρότερον.
 τὴν ποτε γὰρ φιλήν ἀπαναίνεται. ἀφρονέων δὲ,
 τέρψιν ὀλισθηρῆς οὐ δεδάηκε Τύχης.
 ἦς ποτε γὰρ πτωχὸς ταλαπείριος· οὐκ ἐθέλεις δὲ,
 αἰτίστας ἀκόλους, νῦν ἑτέροις παρέχειν.
 πάντα, φίλος, μερόπεσσι παρέρχεται· εἰ δ' ἀπιθήσεις,
 ἔμπαλιν αἰτίζων, μάρτυρα σαυτὸν ἔχοις.

5

82. (X, 68.)

Καλὸν μὲν στυγόμενον ἔχειν νόον· εἰ δ' ἄρ' ἀνάγκη,
 ἀρσενικὴ φιλότης μήποτε σε κλονέοι.
 θηλυτέρας φιλέειν ὀλίγον κακὸν, οὐνεκα κείναις
 κυπριδίους δάρους πότνα δέδωκε φύσις.
 δέρεο τῶν ἀλόγων ζώων γένος· ἢ γὰρ ἐκείνων
 οὐδὲν ἀτιμάζει θέσμια συζυγίης.
 ἄρσει γὰρ θήλεια συνάπτεται· οἱ δ' ἀλεγεινοὶ
 ἄνδρες ἐς ἀλλήλους ξεῖνον ἄγουσι γάμον.

5

83. (X, 69.)

Τὸν θάνατον τί φοβεῖσθε, τὸν ἡσυχίης γενετῆρα,
 τὸν παύοντα νόσους καὶ πενίης ὀδύνας;
 μῦνον ἄπαξ θνητοῖς παραγίγνεται, οὐδέ ποτ' αὐτὸν
 εἶδέν τις θνητῶν δεύτερον ἐρχόμενον.
 αἱ δὲ νόσοι πολλαὶ καὶ ποικίλαι, ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλον
 ἐρχόμεναι θνητῶν, καὶ μεταβαλλόμεναι.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΚΩΠΤΙΚΑ.

84. (XI, 57.)

Γαστέρα μὲν σεσάλακτο γέρον εὐώδει Βακχῶ
 Οἰνοπίων, ἔμπης δ' οὐκ ἀπέθηκε δέπας.
 ἀλλ' ἔτι διψῶν ἰδίῃ κατεμέμφετο χειρὶ,
 ὡς ἀπὸ κρητῆρος μηδὲν ἀφυσσαμένη.
 οἱ δὲ νέοι ῥέγχουσι, καὶ οὐ σθένος οὐδ' ἀπ' ἀριθμοῦ
 τὰς κύλικας γνῶναι τὰς ἔτι πινομένας.
 πῖνε, γέρον, καὶ ζῆθι μάτην δ' ἄρα θεῖος Ὀμηρος
 τείρεσθαι πολὺν ἐκ νεότητος ἔφη.

85.* (XI, 64.)

Ἡμεῖς μὲν πατέοντες ἀπείρονα καρπὸν Ἰάκχου
 ἄμμιγα βακχευτὴν ἑυθυμὸν ἀνεπλέκομεν.
 ἦδη δ' ἄσπετον οἶδμα κατέρῥεεν· οἶα δὲ λέμβοι
 κισσύβια γλυκερῶν νήχεθ' ὑπὲρ ῥοθίων,
 οἷσιν ἀρυσσάμενοι σχέδιον ποτὸν ἤνομεν ἦδη
 θερμῶν Νηϊάδων οὐ μάλα δευόμενοι.
 ἦ δὲ καλὴ ποτὶ ληνὸν ὑπερχύπτουσα Ῥοδάνθη
 μαρμαρυγῆς κάλλους νᾶμα κατηγλαΐσεν.
 πάντων δ' ἐκδεδόνηντο θοαὶ φρένες, οὐδέ τις ἡμέων
 ἦεν, ὃς οὐ Βάκχῳ δάμνατο καὶ Παφίῃ.
 τλήμονες· ἀλλ' ὁ μὲν εἶρε παρὰ ποσὶν ἀφθονος ἡμῖν·
 τῆς δ' ἄρ' ὑπ' ἐλπρωρῆ μῦνον ἐπαιζόμεθα.

86.* (XI, 35o.)

Εἰς δικολόγον ἀδικοῦντα.

Νήπιε, πῶς σε λέληθε Δίκης ζυγόν; οὐ νοεῖς δὲ
 ἀνδράσιν οὐχ ὀσίους ψῆφον ὀφειλομένην;
 ῥήτρῃ πιστεύεις πικινόφρονι, σῆ τε μενοιῶν
 ποικίλον αὐδῆσαι μῦθον ἐπισταμένη.

ἐλπίζειν ἔξεστι· Θέμιν δ' οὐκ οἶδεν ἀμείψαι
τῆς σῆς ἠλεμάτου παίγνια φαντασίης. 5

87.* (XI, 352.)

In Anth. Plan. p. 68. ἀδέσποτον.

Τὸν σοφὸν ἐν κιθάρῃ, τὸν μουσικὸν Ἀνδροτιῶνα
εἶρετό τις τοίην κρουματικὴν σοφίην
„δεξιτερὴν ὑπάτην ὅποτε πλήκτροισι δόνησας,
ἢ λαιῇ νῆτι πάλλεται αὐτομάτως
λεπτὸν ὑποτρύζουσα, καὶ ἀντίτυπον τερέτισμα 5
πάσχει, τῆς ἰδίης πλησσομένης ὑπάτης·
ὥστε με θαυμάζειν, πῶς ἄπνοα νεῦρα ταθέντα
ἢ φύσις ἀλλήλοις θήκατο συμπαθέα.”
ὅς δὲ τὸν ἐν πλήκτροισιν Ἀριστόξεινον ἀγῆτον
ᾤμοσε μὴ γινῶναι τήνδε θερμοσύνην 10
„ἔστι δ'” ἔφη „λύσις ἤδε. τὰ νευρία πάντα τέτυκται
ἔξ ὄϊος χολάδων ἄμμιγα τερσομένων.
τοῦνεκέν εἰσιν ἀδελφὰ, καὶ ὡς ξύμφυλα συνηχεῖ,
ἔστυγενὲς ἀλλήλων φθέγμα μεριζόμενα.
γνήσια γὰρ τάδε πάντα, μιῆς ἄτε γαστρὸς ἔοντα, 15
καὶ τῶν ἀντιτύπων κληρονομεῖ πατάγων.
καὶ γὰρ δεξιὸν ὄμμα κακούμενον ὄμματι λαιῷ
πολλάκι τοὺς ἰδίους ἀντιδίδωσι πόρους.”

88.* (XI, 354.)

Palladae in Anth. Plan. p. 188.

Ἄλλον Ἀριστοτέλην, Νικόστρατον, Ἴσοπλάτωνα,
σκινδαλαμοφράστην αἰπυτάτης σοφίης,
τοῖα περὶ ψυχῆς τις ἀνείρετο· „πῶς θέμεις εἰπεῖν
τὴν ψυχὴν, θνητὴν ἢ πάλιν ἀθάνατον;
σῶμα δὲ δεῖ καλέειν ἢ ἀσώματον; ἐν δὲ νοητοῖς 5
τακτέον ἢ ληπτοῖς, ἢ τὸ συναμφοτέρον;”
αὐτὰρ ὁ τὰς βίβλους ἀνελέξατο τῶν μετεώρων
καὶ τὸ περὶ ψυχῆς ἔργον Ἀριστοτέλους,
καὶ παρὰ τῷ Φαίδωνι Πλατωνικὸν ὕψος ἐπιγνοῦς
πᾶσαν ἐνησκήθη πάντοθεν ἀτρεκίην. 10
εἶτα περιστέλλων τὸ τριβῶνιον, εἶτα γενεῖον
ἄκρα καταψήχων, τὴν λύσιν ἐξέφερον·
„εἶπερ ὅλως ἔστι ψυχῆς φύσις, οὐδὲ γὰρ οἶδα,
ἢ θνητὴ πάντως ἔστιν ἢ ἀθάνατος,
Agathias. 25

στεγνοφυής ἢ ἄλλος· ὅταν δ' Ἀχέροντα περήσης,
 κεῖθε τὸ νημερτὲς γνώσεται, ὡς ὁ Πλάτων.
 εἰ δ' ἐθέλεις, τὸν παῖδα Κλεόμβροτον Ἀμβρακιώτην
 μιμοῦ, καὶ τεγέων σὸν δέμας ἐκχάλασον.
 καὶ κεν ἐπιγνοίης δίχα σώματος αὐτίκα σαντὸν,
 μῦνον ὅπερ ζητεῖς τοῦθ' ὑπολειπόμενος.”

89.* (XI, 365.)

In Anth. Plan. p. 133. ἄδηλον.

Καλλιγένης ἀγοῦκος, ὅτε σπόρον ἔμβαλε γαίῃ,
 οἶκον Ἀριστοφάνους ἦλθεν ἐς ἀστρολόγον,
 ἦτεε δ' ἐξερέειν, εἶπερ θέρος αἴσιον αὐτῷ
 ἔσται, καὶ σταχύων ἄφθονος εὐπορίῃ.
 ὅς δὲ λαβῶν ψηφίδας, ὑπὲρ πίνακός τε πικάζων,
 δάκτυλά τε γνάμπτων, φθέγγατο Καλλιγένει
 „εἶπερ ἐπομβρηθῆ τὸ ἀρούριον, ὅσσον ἀπόχρη,
 μηδὲ τιν' ὑλαίην τέξεται ἀνθοσύνην,
 μηδὲ πάγος ῥήξῃ τὴν αὐλακα, μηδὲ χαλάζῃ
 ἄκρον ἀποδρουφθῆ δράγματος ὀρνυμένου,
 μηδὲ νεβροὶ κείρωσι τὰ λήϊα, μηδὲ τιν' ἄλλην
 ἤερος ἢ γαίης ὕφεται ἀμπλακίην,
 ἐσθλὸν σοι τὸ θέρος μάντεύομαι, εὖ δ' ἀποκόψεις
 τοὺς στάχνας· μούνας δείδιθι τὰς ἀκρίδας.”

90.* (XI, 372.)

Lucillii in Anth. Plan. p. 158.

Σῶμα φέρων σκιοειδὲς, ἀδερκεῖ σύμπνοον αὔρη,
 μὴ ποτε θαρσήσης ἄγχι τινὸς πελάσαι,
 μὴ τις ἔσω μυκτῆρος ἀναπνείων σε κομίσει,
 ἄσθματος ἡερίου πολλὸν ἀφανρότερον.
 οὐ σὺ μόνον τρομέεις· τότε γὰρ πάλιν οὐδὲν ἀμείψας
 ἔσσειαι ὡσαύτως φάσμα, τόπερ τελέθεις.

91.* (XI, 376.)

Ammiani in Anth. Plan. p. 171.

Ῥήτορα πρὸς Διόδωρον ἀνὴρ δεῖλαιος ἀπελθὼν,
 εἶρετό μιν τοίης ἀμφὶ δικασπολῆς·
 „ἡμετέρη θεράπαινα φύγεν ποτέ· τὴν δὲ τις εὐρὼν,
 ἄλλοτρίην τ' εἶναι λάτρην ἐπιστάμενος,

ζεύξεν ἔῳ θεράποντι· τέκεν δ' ὑπὸ παιῶδας ἐκείνω
 καὶ τίνι δουλεύειν εἰσὶ δικαιοτέροι·” 5
 ὃς δ' ὅτε μερμήριζε, καὶ ἔδρακε βίβλον ἐκάστην,
 εἶπεν ἐπιστρέψας γυρὸν ἐπισκύνιον
 „ἦ σοὶ, ἦ τῷ ἐλόντι τεῆν θεράπαιναν, ἀνάγκη
 δουλεύειν κείνους, ὧν χάριν ἔξερέεις” 10
 δίζεο δ' εὐμενέοντα δικασπόλον, αἴψα δ' ἀποίσεις
 ψῆφον ἀρειοτέρην, εἶγε δίκαια λέγεις.”

92. (XI, 379.)

Οὗ τις ἀλοιητῆρας ἰδεῖν τέτληκεν ὀδόντας
 ὑμετέροους, ἵνα σοῖς ἐν μεγάροις πελάσῃ
 εἰ γὰρ αἰεὶ βούβρωστιν ἔχεις Ἐρυσίχθονος αὐτοῦ,
 καὶ τάχα δαρδάψεις καὶ φίλον ὃν καλέεις. 5
 ἀλλ' οὐ σεῖο μέλαθρά με δέξεται· οὐ γὰρ ἔγωγε
 βήσομαι ὑμετέρη γαστρὶ φυλαξόμενος.
 εἰ δέ ποτ' ἐς τεὸν οἶκον ἐλεύσομαι, οὐ μέγ' ἄνυσσεν
 Λαοτιάδης Σκύλλης χάσμασιν ἀντιάσας
 ἀλλ' ἔσομαι πολύτλας τις ἐγὼ πλέον, εἰ σὲ περήσω,
 Κύκλωπος κρυεροῦ μηδὲν ἐλαφρότερον. 10

93. (XI, 382.)

Κεῖτο μὲν Ἀλκιμένης κεκακωμένος ἐκ πυρετοῦ,
 καὶ περὶ λανκανίην βραγῆα λαρυγγίων,
 νυσσόμενός τε τὸ πλευρὸν ἄτε ξιφέεσσιν ἀμυχθὲν,
 καὶ θαμὰ δυσκελάδοις ἄσθμασι πνευστιόων 5
 ἦλθε δὲ Καλλίγνωτος ὁ Κωῖος, ὁ πλατυλέσχης,
 τῆς παιωνιάδος πληθόμενος σοφίης,
 πᾶσαν ἔχων πρόγνωσιν ἐν ἄλγεσιν, οὐ τι περισσὸν
 ἄλλο προαγγέλλων, ἢ τὸ γενησόμενον.
 Ἀλκιμένους δ' ἐδόκευεν ἀνάκλισιν, ἐκ τε προσώπου
 φράζετο, καὶ παλάμης ψαῦεν ἐπισταμένους. 10
 καὶ τὸ περὶ κρισίμων φαέων ἐλογίζετο γράμμα,
 πάντ' ἀναπεμπάζων, οὐχ ἑκάς Ἴπποκράτους.
 καὶ τότε τὴν πρόγνωσιν ἐς Ἀλκιμένην ἀνεφώνει
 σεμνοπροσωπήσας καὶ σοβαρευσάμενος.
 „εἶγε φάρυγξ βομβεῦσα, καὶ ἄγρια τύμματα πλευροῦ,
 καὶ πυρετῆ λήξη πνεῦμα δασυνόμενον, 15
 οὐκέτι τεθνήξει πλευρίτιδι. τοῦτο γὰρ ἡμῖν
 σύμβολον ἔσομένης ἐστὶν ἀπημοσύνης.

θάρσει τὸν νομικὸν δὲ κάλει, καὶ χρήματα σαντοῦ
 εὖ διαθεῖς, βίότου λῆγε μεριμνοτόκου,
 καί με τὸν ἰητρὸν, προῤῥήσιος εἵνεκεν ἐσθλῆς,
 ἐν τριτάτῃ μοίρῃ κάλλιπε κληρονόμον.”

20

ANTHOLOGIAE PLANUDEAE

EPIGRAMMATA

QUAE

IN CODICE PALATINO NON REPERIUNTUR.

94. (36.)

*Eis eikóna tinós σοφιστοῦ ἐν Περγάμῳ δοθεῖσαν ἐπὶ
 πρεσβείᾳ πολιτικῇ.*

Τὰς μὲν ὑπὲρ μύθων τε καὶ εὐτροχάλιοι μεκίσσης
 εἰκόνας ἰλήκοις δηρὸν ὀφειλόμενος
 νῦν δ' ὑπὲρ ἰδρωτῶν τε καὶ ἀστυόχοιο μερίμνης,
 τῆδέ σε τῇ γραφίδι στήσαμεν, Ἡράκλαμον.
 εἰ δ' ὀλίγον τὸ γέρας, μὴ μέμφεο· τοῖσδε γὰρ ἡμεῖς
 αἰεὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας ἀμειβόμεθα.

5

95. (41.)

*Eis eikóna ἀνατεθεισαν ἐν τοῖς Πλακιδίας ὑπὸ τῶν
 τοῦ νέου σερνίου.*

Θωμᾶν, παμβασιλῆος ἀμεμφέα κηδεμονῆα,
 ἄνθεσαν οἱ τὸ νέον τάγμα μετερχόμενοι,
 θεσπεσίης ἄγχιστα συνωρίδος, ὄφρα καὶ αὐτῇ
 εἰκόνι χῶρον ἔχη γείτονα κοιρανίης.
 αὐτὸς γὰρ ζαθέοιο θρόνους ὑψωσε μελάθρου,
 πλουῦτον ἀεξήσας, ἀλλὰ μετ' εὐσεβίης.
 εὐγνώμον τὸ πόνημα. τί γὰρ γραφίς οἶδεν ὀπάσαι,
 εἰ μὴ τοῖς ἀγαθοῖς μνηστῖν ὀφειλομένην;

5

96. (59.)

Eis Βάκχην ἐν Βυζαντίῳ.

Οὐπω ἐπισταμένην τάχα κίμβαλα χερσὶ τινάξαι,
 Βάκχην αἰδομένην στήσατο λαοτύπος.
 οὕτω γὰρ προνέενυκεν· ἔοικε δὲ τοῦτο βοώσῃ
 „ἔξιτε, καὶ παταγῶ, μηδενὸς ἵσταμένου.”

97. (80.)

Μαχλὰς ἐγὼ γενόμενῃ Βυζαντίδος ἔνδοσι Ῥώμης,
 ὠνητὴν φιλήν πῦσι χαριζομένην
 εἰμὶ δὲ Καλλιρόη πολυδαίδαλος, ἣν ὑπ' ἔρωτος
 οἴστορηθεὶς Θωμᾶς τῆδ' ἔθετο γραφίδι,
 δεικνὺς ὅσσον ἔχει πόθον ἐν φρεσίν· ἴσα γὰρ αὐτῷ
 κηρῷ τηκομένῳ τήκεται οἱ κραδίῃ.

5

98. (109)

Εἰς Ἴππόλυτον διαλεγόμενον τῇ τροφῇ τῆς Φαίδρας.
 Ἴππόλυτος τῆς γρηὸς ἐπ' οὐατι νηλέα μῦθον
 φθέγγεται· ἀλλ' ἡμεῖς οὐ δυνάμεσθα κλύειν
 ὅσσον δ' ἐκ βλεφάρουιο μεμνηνόςτος ἔστι νοῆσαι,
 ὅτι παρεγγυῖα μηκέτ' ἄθεσμα λέγειν.

99. (244.)

Εἰς εἰκόνα Σατύρου πρὸς τῇ ἀκοῇ τὸν αὐλὸν ἔχοντος καὶ
 ὡσπερ ἀκροωμένου.

Αὐτομάτως, Σατυρίσκει, δόναξ τεὸς ἦχον ἰάλλει,
 ἢ τί παρακλίνας οὔδας ἄγεις· καλάμῳ;
 ὅς δὲ γελῶν σίγησεν· ἴσως δ' ἂν φθέγγετο μῦθον,
 ἀλλ' ὑπὸ τερπωλῆς εἶχετο ληθεδόνι.
 οὐ γὰρ κηρὸς ἔρυκεν· ἐκὼν δ' ἠσπάζετο σιγῆν,
 θυμὸν ὄλον τρέψας πηκτίδος ἀσχολίῃ.

5

100. (331.)

Εἰς εἰκόνα Πλουτάρχου.

Σεῖο πολυκλήεντα τύπον στήσαντο, Χερσωνεῦ
 Πλούταρχε, κρατερῶν νίεες Ἀδσονίων·
 ὅτι παραλλήλοισι βίοις Ἑλληνας ἀρίστους
 Ῥώμης εὐπολέμοις ἤρμοσας ἐνναείαις.
 ἀλλὰ τεοῦ βιότοιου παράλληλον βίον ἄλλον
 οὐδὲ σύ γ' ἂν γράψαις· οὐ γὰρ ὅμοιον ἔχεις.

5

101. (332.)

Εἰς εἰκόνα Αἰσώπου.

Εὖ γε ποιῶν, Λύσιππε γέρον, Σικωνίειε πλάστα,
 δείκελον Αἰσώπου στήσαιο τοῦ Σαμίον
 ἐπιτὰ σοφῶν ἔμπροσθεν, ἐπεὶ κεῖνοι μὲν ἀνάγκην
 ἔμβαλον, οὐ πειθῶ, φθέγμασι τοῖς σφετέροις·

ὅς δὲ σοφοῖς μύθοις καὶ πλάσμασι καίρια λέξας,
παίζων ἐν σπουδῇ, πείθει ἔχεφρονέειν.
φευκτὸν δ' ἢ τρηχεῖα παραίνεσις· ἢ Σαμίον δὲ
τὸ γλυκὺ τοῦ μύθου καλὸν ἔχει δέλεαρ.

EPIGRAMMATA

QUAE

IN PLANUDEA AGATHIAE, IN ANTHOLOGIA
CONSTANTINI CEPHALAE

ALIIS SCRIPTORIBUS TRIBUUNTUR.

102. (V, 241.)

Παύλου Σιλεντιαρίου.

Σώζεο σοὶ μέλλων ἐνέπειν, παλίνορσον ἰωὴν
ἂν ἀνασειράζω, καὶ πάλιν ἄγχι μένω.
σὴν γὰρ ἐγὼ δασπλῆτα διάστασιν, οἷά τε πικρὴν
νύκτα καταπτήσω τὴν Ἀχεροντιάδα.
ἤματι γὰρ σέο φέγγος ὁμοῖον· ἀλλὰ τὸ μὲν που
ἄφθογον· σὺ δέ μοι καὶ τὸ λάλημα φέρεις
κεῖνο, τὸ Σειρήνων γλυκερώτερον, ᾧ ἔπι πᾶσαι
εἰσὶν ἐμῆς ψυχῆς ἐλπίδες ἐκκρεμέες.

103. (VI, 87.)

Ἄδηλον.

Ἄνθετό σοὶ κορύνην καὶ νεβροΐδας ἡμέτερος Πάν,
Εὖτε, καλλείψας σὸν χορὸν ἐκ Παφίης.
Ἦγὼ γὰρ φιλέει, καὶ πλάζεται· ἀλλὰ σὺ Βάκχης
Ἰλαδι τῷ ξυνήν ἀμφιέποντι τέχνην.

104. (VII, 323.)

Ἀδέσποτον.

Εἷς δὴ ἀδελφειοῦς ἐπέχει τύφος· ἐν γὰρ ἐπέσχον
ἤμαρ καὶ γενεῆς οἱ δύο, καὶ θανάτου.

105. (XI, 402.)

Λουκιανοῦ.

Μηδεῖς μοι ταύτην, Ἔρασίστρατε, τὴν σπατάλην σου,
ποιήσεις θεῶν, ἧ σὺ κατασπαταλᾷς,
ἔσθων ἐκτραπέλως στομάχων κακὰ, χεῖρονα λιμοῦ,
οἷα φάγοιεν ἐμῶν ἀντιδίκων τεκνία.

πεινάσαιμι γὰρ ἀΐθις ἔτι πλέον, ἢ πρὶν ἐπεινῶν,
ἢ χορτασθεῖην τῆς παρὰ σοὶ σπατάλης.

5

106. (XI, 377.)

Παλλαδά.

Ὅρνεον ἡσθίομεν κεκλημένοι ἄθλιον ἄνδρες,
ἄλλων ὀρνίθων βρώματα γιγνόμενοι.
καὶ τὸν μὲν Τιτυὸν κατὰ γῆς δύο γῦπες ἔδουσι,
ἡμᾶς δὲ ζῶντας τέσσαρες αἰγυπιοί.

107. (XI, 357.)

Τοῦ αὐτοῦ.

Τίος καὶ γενετῆρ δῆριν φιλόνεικον ἔθεντο,
τίς πλέον ἐκδαπανῶν κληῖρον ἅπαντα φάγη.
καὶ μετὰ τὴν βρωῶσιν τὴν χρηματικὴν μάλα πῦσαν,
ὑστατον ἀλλήλους λοιπὸν ἔχουσι φαγεῖν.

108. (XI, 401.)

Λουκιανοῦ.

Ἰητήρ τις ἔμοι τὸν ἐὸν φίλον υἱὸν ἔπεμψεν,
ὥστε μαθεῖν παρ' ἔμοι ταῦτα τὰ γραμματικά.
ὡς δὲ τὸ „Μῆνιν ἄειδε” καὶ „ἄλγεα μυρί” ἔθηκεν”
ἔγνων, καὶ τὸ τρίτον τοῖς δ' ἀκόλουθον ἔπος,
„πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς ἄϊδι προΐαψεν,”
οὐκέτι μιν πέμπει πρὸς με μαθησόμενον,
ἀλλὰ μ' ἰδὼν ὁ πατήρ, „σοὶ μὲν χάρις” εἶπεν „ἔταῖρε”
αὐτὰρ ὁ παῖς παρ' ἔμοι ταῦτα μαθεῖν δύναιται.
καὶ γὰρ ἐγὼ πολλὰς ψυχὰς ἄϊδι προΐάπτω,
καὶ πρὸς τοῦτ' οὐδὲν γραμματικοῦ δέομαι.”

5

10

AGATHIAE EPIGRAMMATA

LATINE VERSA

PER

IOSEPHUM SCALIGERUM IUL. CAES. F.

6.*

Quisquis amas, cavem̄is deiecto pectore fractus
Supplicibus solvas flebilis ora modis.
Propositi solidi tibi cura sit, et tibi constant
Lumina contracto parca supercilio.
Nam nimis elatos contemnit foemina fastus,
Et nimis abiectum ridet amica virum.
Ille peritus erit, quicumque haec miscet, amator:
Et modico in fastu pectora fracta gerit.

7.

Quod Polemo ille facit, Glyceres qui coniugis aufert
In Thymela crines, docte Menandre, tua,
Hoc novus instituit Polemo meus. Ille Rhodanthes
Audaci cultas abstulit ungue comas.
Criminibus tragicis mutavit comica gesta.
Infixit tenerae verbera saeva cuti.
Ah scelus indignum! Nostros miserata dolores
Quod tantum admisit turpe puella nefas?
Proh dolor! Exsculpensque oculos radicitus ambo
Invidiae informes duxit in ore notas.
Sed tamen is fuerit Misumenos: ast ego contra
Dyscolos, aspiciens nec Pericromenen.

8.

Quamvis cana aetas iam te tepefecit, et in te
Ille cupidinei mucro furoris hebet:
Debueras iuvenum curas miserescere, eorum
Expertus noris cum, Cleobule, faces,
Nec super assuetis stomachari rebus, honestum
Foeminei capitis nec populare decus.
Ergo momento nunc illi versus in hostem es,
Quae te olim potuit patris amare loco.

9.

Plectra gerens, citharae tetigit si fila canorae,
Aemula Terpsichores orsa canit fidibus.
Grandiloquam tragico vocem si rumpit hiatu,
Melpomene bombos exprimit ore gravi.
Si mota est formae lis de certamine, victam
Cyprida vel iudex dixerit ipse Paris.

* Numerus indicat ordinem, quo epigrammata Graeca in edit. Bonn. leguntur.

Sed melius taceam, ne Bacchus inaudiat, ac ne
Concubitus furlent hunc, Ariadna, tui.

10.

Tota mihi in gemitu nox vertitur. Ast ubi venit
Dans minimum mihi lux prima quiete frui,
Circum perque strepente citamur hirundine. Somnos
Abrumpens, lacrimas integrat illa mihi.
Quid mihi vobiscum est? absistite garrula turba.
Non, Philomela, mihi lingua resecta tua est.
Flete Itylon duris in montibus, atque sedete,
Scruposam cautes quae dabit alta domum,
Dormire ut liceat. Surrepens forte Rhodanthes
Amplexanda mihi brachia, Somne, dabis.

11.

Non sum vinosus: vin' me deponere vino?
Hac, si tu libes pocula, lege bibam.
Admoris tua labra, nequibo sobrius esse:
Nec fas temeto posse carere mihi.
Nam transmissa tuis ad me fert suavia labris
Ille calix, narrans dona superba sua.

12.

Ne quis concretus tibi fungus convocet imbres:
Vir venit: huic nullas necte, lucerna, moras.
Nulla faves Veneri. Nam cum condixerat Hero
Leandro — ah, anime, caetera parce loqui.
Vulcano servis. Hinc, ne adverseris herili
Curae, tu Veneri semper iniqua, puto, es.

13.

Dic agedum, quid suspiras? Amo. Quamne? Puellam.
Pulchram? Pulchra oculis est ea visa meis.
Ast ubi vidisti hanc? Ad coenam forte vocatus
Vidi. communem presserat illa toram.
Spes est posse frui? Spes, o bone. Denique aperte
Non amo: furtivas venor amicitias.
Legitimos thalamos fugis ergo? Vera putasti.
Quod sors huic multas nempe reliquit opes?
Omne tenes. Igitur nec amas bene. Fallere. Nunquam
Recta putans animus impatienter amat.

14.

Forte duas inter solus mediusque iacebam.
Illam ardebam, hanc non laedere certus eram.
Meque trahebat amans: ego furabundus at isti
Non totis labris oscula parca dabam:
Alterius fallens ardores scilicet, eius
Discidii caussas acmula verba timens.
Ingemui, dixique simul, Fortassis amari
Undique supplicium par, et amare mihi est.

15.

Illa prius fastu turgens, iactare capillos
Sucta prius, pexis illa superba comis

Sueta meis desideriiis illudere, formam
 Perdidit: huic digitos ruga senilis arat.
 Ubera subsidunt, cecidit frons, lumina marcent,
 Annoso titubant balba labella sono.
 Caniciem vindex voco numen Amoris: et aequum
 Iudicat, et tumidis strenua poena venit.

17.

Et Cytherea potens, et Amorum candida turba
 In tabem solvent iam cor inane mihi.
 Non patiar, pueros propero si stultus amare,
 Et culpa, qua non turpior ulla, cadam.
 Una sit in culpam mulier satis: hac ego peccem,
 Pittalace. At pueros, stulte, relinquo tibi.

18.

An desiderio mea tangeris ergo Philinna?
 Languens exhaustis tabida luminibus?
 An placidos carpis somnos, et nullus Amoris
 Respectus? curae, cura nec ulla, mea est?
 Exspectant te saeva vices, flentemque videbo
 Imbre per indignas usque cadente genas.
 In multis Venus est varium et mutabile. Solo hoc
 Eximia: elatis semper iniqua fuit.

19.

Nondum etiam senii sub limine, puberis aevi
 Interiit, Melite, gratia prima tui.
 Malarum sed adhuc splendet nitor: eminent illex
 Vis oculi: annorum est sed neque summa brevis.
 Atque puellaris manet illa protervia: ob istud,
 Tempus naturam vincere posse nego.

21.

Experiens quam me concorditer ardet Ereutho
 Sic ego cor fide compositisque dolis
 Adgrediebar: ego, dicam, iam migro: peregre
 Ibo. vale, ac nostri vive, puella, memor.
 Ingemuit, neque sustinuit, frontemque ferivit,
 Et crinem e torta discidit ungue coma,
 Ut maneamque rogat. fracto non tardus oculo
 Credere do victas utilitate manus.
 Sum felix voti. nam quod fecisse volebam
 Officium, et munus hoc quasi grande dedi.

23.

Hic ager umbroso ramorum tegmine vernans
 Fructiferae frondis explicat omne decus.
 Hic clangit versus cupressorum inter opacos
 Pullorum mater rauca cohortis avis,
 Hic fringulitit acanthis, et hic acredula questus
 Ingeminans inter densa rubeta sedet.
 Quis mihi ludus in his, cum vos audire loquentes
 Malim, quam Phoebos quae sonat icta chelys?
 Atquin me duplex exercet cura, videre
 Nam volo, summe virum, te, Damalimque meam

Qua caleo: sed me iuris tutela piusque
Dorcalide a tenera tam procul arcet honos.

26.

Non tantos patitur iuvenum natura labores,
Quantos imbelles nos muliebre secus.
Aequales illis adsunt, curaeque dolores
Intrepida sociis pandere voce licet.
Nec desunt, mentem quae pascant, ludicra: vicos
Perreptant; animum picta tabella capit.
Nobis nec fas est caeli convexa tueri,
Inclusas curis sed domus atra coquit.

27.

Prudentis scitum est, Ne quid nimis. Ast ego fastus
Indueram, quasi sal, aut mihi forma foret.
Credideram unius, neque ea est sine fraude, puellae
Totam animam in manibus semper habere meis.
Haec, quasi poeniteat morum, vitaeque prioris,
Intumet elato vana supercilio.
Sic prius ille ferox, ille aereus, ille ego tarde
Credulus, ac tangens astra, repente ruo.
Nam vertere vices, et supplex clamo: Nocentes
Aetatis vitio, parce puella, sumus.

28.

Quodnam iter insistas in amoribus? ecce petaces
In triviis luxus non patiere lupae.
Sin te virgo capit: vel eam tibi nubere ius est,
Vel corruptorum est poena ferenda tibi.
Nuptas sollicitare ad stupra, quis, unde voluptas
Nulla est, quantumvis cogitur ipse, potest?
In nuptae furtis multa alea, fructus amoris
Nullus: in his pueri est turpis habendus amor.
Volgivagae viduae passim suus extat amator,
Quippe animum, mores et meretricis habet.
Castior est? tibi vix succumbere vixque coacta
Mox stimulos odii concipit aegra novi.
Factum odit: quia nec periit pudor omnis, amori
Aptas solvendo quaeritat usque moras,
Sin magis ancillae cupidis amplexibus haeres:
Sive tua est, famulae servus es ipse tuae.
Sive aliena, notam tibi lex tamen irrogat, in te
Mancipii haud proprii nomine probra ciens.
His se Diogenes pulchre extricavit: et illi
Pellex, absque ulla Laide, palma fuit.

102.

Dicturus tibi, vita, vale, vocemque citatam
Refreno, rursus sustineoque gradum.
Utque olim niger ille dies Acherontis amari
Sic mihi discidii causa timenda tui est.
Vultus enim tuus est lux altera. Lux tamen omni
Voce caret. contra, tu mihi verba refers
Dulcia Sirenum verbis magis, e quibus omnis
Pendula spes animae statque caditque meae,

IANI DOUSAE
EPIGRAMMATA VERSA
EX AGATHIA.

10.

Nocte queror tota, roseo nascente sed ortu
Lumina quum in somnum victa dolore cadunt,
Ecce meis lachrymis veniens causa altera, cantu
Mox oculis somnum pellit hirundo suo.
Parce argutatrix, parce invida: non ego linguam
Germanae vincar praesecuisse tuae.
Flere iuvat natum? montes pete et avla: per te
Pauxillum ut somno lumina fessa levem;
Si vel sic placitis recreet me amplexibus aegrum,
Forte Idae referens Morpheus ora meae.

11.

Haud meri ego cupidus: madidum sed reddere si vis,
Porge mihi ante labris pocula tacta tuis.
Libaris modo, iam fieri haud pote sobrius ut sim,
Nec fugere est lepida mista Falerna manu.
Oscula traiciens abs te venit uda, leporem
Mique refert, traxit quem tuo ab ore callx.

12.

Parce tuis ah lychne imbres praedicere fungis,
Ne remorae iuveni sis nova causa meo.
Aemula tu usque quidem Veneri: mihi testis Abydi
Et Sesti iuvenis: caetera mitto queri.
Lemni opus es, Veneri hinc credo adversaris, herilem
Dum placare iram hac te iuvat invidia.

13.

Suspiri quae causa? urit me virgo. at amari
Digna? rogas? certe digna ea visa mihi.
At quo visa loco primum haec tibi? contiguam hospes
In coena lecto sensi, habuique meo.
Spesne potiri autem hac? quid ni? sed Cyprin apertam
Non amo: furtivo si fruar igne, sat est.
Ergo domum non vis hanc ducere? nolo. quid? absque
Dote uxor, patiar, detur ut illa mihi?
Iam scio; mentiris: nec amas, nec enim pote dici
Vere amor hic, uti qui ratione potest.

102.

Dicturo tibi, vita, vale, vox deficit ori,
Equae fuga reducem me tibi sistit Amor.
Damnatae nec sic inamoena silentia noctis,
Dissidium horresco quam, mea diva, tuum.
Aurorae nam lux similis tua; muta sed illa,
Coniuncta est luci blanda loquela tuae.
Sirenum illa sua superans dulcedine nectar,
De qua tota meae pendula spes animae est.

BONAVENTURA VULCANIUS
LECTORI S.

Cum aliquot paginae essent vacaturae, visum est paucula Agathiae Epigrammata latinis versibus a me reddita adiciere. Reliqua omnia partim a me, partim ab aliis versa alias fortasse dabo. Interea haec aequi bonique consule et vale.

34.

Vir tuus Anchises, cuius Venus icta calore
Littus ad Idaeum currere saepe soles:
Nunc vix temporibus crinem invenit ut secet atrum,
Aevi hunc reliquias floridioris habe.
At dea (namque potes) vel florem redde iuventae,
Aut adama canos ut iuvenile decus.

Vel ita.

En tuus Anchises, cuius te littus ad Idae
Saepe olim properam Cypria traxit amor:
Vix modo de cano nigrum hunc seco vertice crinem,
Quem de aevo reliquum floridiore dico.
At dea (nam potis es) vel me florentibus annis
Reddito, vel canum blanda fove ut iuvenem.

Vel ita.

Anchises, cuius iuvenis te, Cypri, frequenter
Iussit ad Idaeum currere littus amor;
Nunc aegre inveni nigricantem vertice crinem,
Reliquias aevi quem tibi do viridis.
At me annis, potes ut, dea redde prioribus, aut sit
Grata haec canities ut iuvenilis honos.

61.

Praeses diva fave Augusto tua numina templo
Troia, prout fas est, si colui misera.
At tu me exponis praedae, malumque ob ademtum
Iliaci muri proteris omne decus.
Morte satis fuerat lueret si pastor iniquum
Iudicium; culpa est non patriae, at Paradis.

62.

Tollere humo lapidem hunc ne nitere quaeso viator,
Qui fortis pectus Priamidae ferii.
Sum scaber et niger; immani sed ut impete stravi
Hectora, divinum consule Maeonidem.
Nunc aegre me homines hodierni opprobria secli
Tantillum valeant sede movere sua.
Quin aliquis potius terra qui me obruat esto;
Ludibrium invalidis nam pudet esse viris.

79.

Purpureum placide iacet aequor, nullaquē venti
Ut spument fluctus vis animosa facit.
Nec iam ultra scopulis illisa minacibus unda
Rursum praecipitans in maris ima ruit.
At Zephyri spirant, verna argutatur hirundo,
Et thalamum e paleis quisquilliisque facit.
Ponito nauta metum, sulcanda est seu tibi Syrtis,
Sive parum Siculi fida crepido maris.
Tantum, praesidio est qui portibus, ure Priapo
Seu bocam rubeo tergo, sive scarum.

83.

Cur metuis mortem causam matremque quietis,
Quae perimit morbos, pauperiemque necat?
Una semel lethi calcanda est semita cunctis,
Nec cuiquam omnino mors iterata venit.
Morborum multae exercent variaequae figurae
Nunc hos, nunc illos; ipsi alii ex aliis.

I N D E X
S C R I P T O R U M
Q U I I N A G A T H I A E H I S T O R I I S C I T A N T U R.

Numerus prior paginam, alter versum ed. Bonn. indicat.

- A**gathiae Daphniaca 6, 8.
Alexander Polyhistor historicus 120, 2. 121, 12.
Aristoteles 289, 13.
Asinius Quadratus de rebus Germanicis 27, 1.
Athenocles de rebus gestis Assyriorum et Medorum 117, 20.
Berosus Babylonius 117, 20.
Bion historicus 120, 2.
Ctesias Cnidius 120, 9.
Diodorus Siculus 104, 2. 120, 10.
Herodotus 110, 19.
Iustiniani Novellae 281, 14.
Nonni Panopolitani Dionysiaca 57, 13.
Paulus Silentarius Cyri Flori filius 296, 22.
Pindarus 138, 9.
Plato 6, 18. 130, 19. 286, 10.
Procopius rhetor 11, 9. 105, 5. 237, 6. 264, 18. 268, 13. 271, 12. 274, 10.
Simacus de rebus Assyriis et Medicis 117, 21.
Xenophon 110, 19.
-

I N D E X
RERUM ET NOMINUM
IN AGATHIAE HISTORIIS MEMORABILIVM.

- A**basgi, gens Lazis finitima 140, 22.
- Aectae Colchi (nomen confictum) concio, qua suadet defectionem ad Persas 210, 9 sqq.
- Aemilia regio 36, 20. 45, 21. 69, 9.
- Aenus oppidum in Thracia 326, 17.
- Aera ab Alexandro supputata (v. adnot.) 259, 3.
- Agathias scripsit poemata Daphniaca 6, 7. collegit recentiorum epigrammata 6, 10. eius patria, genus et ars 8, 18. Iustino iuniore regnante historiam scribere incipit 11, 4. librum quartum scribebat post mortem Chosrois (a. 577) 271, 22 sqq. Alexandriae litteris operam dedit, unde se Constantinopolim a. 554 transtulit 97, 1. eius occupationes forenses 138, 15.
- Alamannorum origo 27, 1. mores et religio 28, 1 sqq. rapinae et sacrilegia 65, 6. eorum et Francorum strages 83, 21 sqq.
- Alamannici vates 77, 17.
- Alexander medicus, frater Anthemii 290, 7.
- Alani Lazis finitimi 173, 18. 224, 22.
- Alexander, Philippi f. 120, 19. 259, 3.
- Alexander Severus, Mamaeae f. 122, 2. 259, 5.
- Alexandria praeter solitum terrae motu concussa 96, 14.
- Aligernus Gothus Fredigerni f. frater Teiae, Gothorum regis, Cumas obtinet 31, 15 sqq. eius robur 32, 14. Cumas Narseti tradit et ad Romanos transit 65, 20 sqq. in proelio ad Casulinum fortiter pugnat 85, 6.
- Alpiscottia regio 69, 9.
- Anaitis nomen Veneris apud Persas 117, 19.
- Ἀνάπλευται* sive mansiones quid sint 110, 22.
- Anatolius, exconsul, Curator in aula CP. ob iniustitiam et rapinas infamis, terrae motu periit 284, 14.
- Angilas, dux Maurorum in exercitu Romano 184, 21. 187, 21. 197, 14.
- Angonum sive pilorum, quibus Franci utuntur, descriptio 74, 11.
- Anthemius Trallensis insignis mathematicus 289, 19. eius et Zenonis contentio 291, 1. terrae motum et fulgura arte imitatur. 292, 1. 294, 1. templum S. Sophiae aedificat 295, 15. pridem ante a. 557 mortuus 295, 20.
- Antiochus, dux Romanorum sub Narsete 52, 9.
- Apsaruntum opp. Lazicum 171, 2.
- Appulia a Francis et Alamannis vastatur 64, 20.
- Aphrodisias opp. in Chersoneso 302, 2.
- Apsilii Lazorum dicto audientes

- 173, 12. pro Romanis legatos ad Misimianos mittunt 238, 20.
- Araxianene (fortasse Arzanene, regio circa oppidum Arze, hodie Erzerum. Cf. fragm. Ioann. Epiphaniens. a Cl. Hasio editum p. 173.) 272, 6.
- Arbaces Medorum regnum condit 120, 4.
- Arcadius Isdigerden, Persarum regem, Theodosio tutorem instituit 264, 9.
- Archaeopolis, oppidum Colchidis, quod Romani tenent 105, 4. 112, 12.
- Arcobindus, legatus Romanorum ad Persas 130, 5.
- Arimanes 29, 7. 118, 7.
- Ariminum 59, 3.
- Armenia a Tzannis infestata 278, 12.
- Arsaces Parthici regni conditor 121, 15.
- Artabanes, dux Romanorum sub Narsete 36, 18. 46, 6. 67, 12. 80, 7.
- Artabanus, Parthorum rex ultimus 122, 1.
- Artaxares, a Sasano generatus, Pabeci filius dictus, Persarum regnum restituit 122, 6 sqq. ab a. p. C. n. 226—241. regnavit 259, 7.
- Artaxer, Persarum rex (378—382) 263, 18.
- Artaxerxes, Darii filius 116, 19.
- Aruth nobilis inter Herulos 57, 20.
- Assyrii primi Asiam occuparunt 119, 11. quamdiu regnum eorum floruerit 120, 6.
- Astyages 120, 13.
- Athanasius, Senator CP. quaesitor de caede Gubazis 170, 20. 206, 5.
- Athyras, fluvius haud procul a Byzantio 308, 6. eiusdem nominis navale ad ostium eius situm 308, 10.
- Augustus Tralles urbem terrae motu deiectam suscitandam curat 101, 14.
- Avares capillis impexis 20, 3. *Colubrimodis Avarum gens dura capillis*: Corippus fragm. Paneg. in laud. Iust. 4. *Avares habebant comas retortas, prolixas Agathias.*
- valde, vinctas prandiis atque perplexas*: Anastas. hist. p. 65. ed. Par.
- Babas, dux Romanorum in Colchide 180, 16.
- Balas, Persarum rex (480—484.) 262, 2.
- Balmach, dux Hunnorum in exercitu Romano 177, 4.
- Barazes Armenius, dux Romanorum in Colchide 233, 15.
- Basilica (*ἡ βασιλῆϊος στοὰ* v. Gyllium topogr. II. 19. p. 114 ed. Lugd. 1561.) ubi versabantur Sophistae 127, 20. atque Agathias ipse inter causidicos 138, 15.
- Basiliscus Zenonem Isaurum imperio deicit 270, 14.
- Bederiana, oppidum Illyricum, Iustiniani patria, inde postea Prima Iustiniana dicta 324, 9.
- Beletaras Assyriae regnum post Beleum occupat 119, 17.
- Belesys Babylonius, socius Arbacis Medi 120, 4.
- Beleus, Dercetadis filius, ultimus Assyriae rex ex Semiramidis stirpe 119, 15.
- Belisarius senex in Hunnos mittitur 311, 14. eius ad milites concio 314, 1. strategema 319, 16. Hunnos fundit 321, 2. laus eius ab invidis imminuta 323, 3.
- Belus, nomen Iovis apud Persas 117, 18.
- Berytus, Romanarum legum schola, terrae motu eversa 95, 21.
- Bessas, dux Romanorum in Colchis 104, 20. in exilium missus 140, 21.
- Bittores, natio Hunnica 92, 12.
- Blachernae, regio Byzantii ad portum sita 309, 5.
- Bonus, dux Romanorum in Moesia 54, 9.
- Bruttiorum fines a Francis invasi 64, 17.
- Bubali descriptio 22, 10.
- Buchloum, castellum Misimianorum 173, 17.
- Burguziones, Gothica natio 19, 12.
- Burugundi, Hunnica natio, Agathiae aetate deleta 300, 4. 15.
- Butilinus et Leutharis fratres, duces Alamannorum, societatem

- cum Gothis ineunt 26, 15. Italiam devastant 64, 7. Butilinus castris haud procul a Capua ad Casulinum fluvium positus 71, 21. acie victus occumbit 84, 16.
- Buzes, dux Romanorum in Colchide 164, 20.
- Byzantii ingens terrae motus factus 281, 19. nullus locus aedificiis vacuus 283, 2. pestilentia grassatur 297, 21.
- Cabades, Persarum rex (484—495. et iterum 499—529.) Romanis infestissimus 267, 9. regno submotus ex vinculis ad Hunnos fugit 268, 5 sqq. eius varia fortuna 269, 10. ab Hunnis in regnum restitutus 269, 15.
- Cadusaei, gens Persis finitima 123, 17.
- Calabria a Francis vastata 64, 20.
- Callipolis, oppidum in Chersoneso 302, 10.
- Campania a Francis vastata 64, 16. 71, 6.
- Campsae castellum a Ragnare, Gothorum duce, defenditur 92, 1. Narseti deditur 94, 13.
- Cancellariorum munera 55, 12.
- Cantabrini (pro Cantabris) 101, 10.
- Capitalis supplicii apud Romanos forma 230, 15.
- Cappadocia a Sapore, Persarum rege, invasa 259, 14.
- Capua urbs 71, 21. 87, 8.
- Carduchii montes 272, 1.
- Casulinus fluvius (Vulturnus) 71, 22.
- Catharus, fluvius in Colchide 152, 10.
- Ceneta, opp. in Venetia 69, 11.
- Centumcellae, Tusciae opp. Narseti deditur 36, 6.
- Ceras, portus et aestuarium maris prope Byzantium 309, 5.
- Cermasaa cur dictus Vararanes quartus, Persarum rex 264, 1.
- Cesena, Flaminiae oppidum 58, 3.
- Chadus, legatus Misimianorum 174, 3.
- Charanges Armenius, dux Romanorum sub Narsete 76, 12.
- Chaeremon rusticus legati ad Augustum officio functus Tralles instaurat 101, 18.
- Chersonesi Thracicae descriptio 301, 16. urbes 302, 2. Hunni inde recedunt 330, 13.
- Chetti vicus (Χέττου κόμμη) prope Byzantium 312, 5.
- Childibertus, Francorum rex 19, 7. senex moritur 95, 15.
- Chlotharius, rex Francorum 19, 7. omnes Francici regni partes coniunctas tenet 95, 15.
- Chlothoaeus, Franc. rex 19, 9.
- Chlothomerus, Franc. rex 19, 8. a Burguzionibus occisus 19, 15.
- Chobus, fluvius Lazicus 143, 16.
- Chosroes, Persarum rex (529—577.) 104, 6. falsa eruditionis fama clarus 126, 1 sqq. philosophos graecos hospitio excipit et tuetur 132, 19. Uranio delectatur 135, 5. omnes Persarum reges rerum gestarum gloria superat 271, 10. eius legatio ad Iustinianum de pace 275, 1 sqq. eius mors ingloria 272, 11.
- Chytropolia s. Ollaria in Lazica 108, 17.
- Ciberis, opp. in Chersoneso 302, 3.
- Cilices a Sapore rege Persarum depopulati 259, 14.
- Classibus, suburbano Ravennae oppido, Narses hibernat 57, 5.
- Clima, geographorum mensura 282, 7.
- Colchi Aegyptiorum colonia 103, 15. gens maxima et opulentissima 145, 15. olim navigationis et mercaturae ignari 146, 3. eorum tumultus ob caedem Gubazis 153, 21.
- Conon Zenonem Isaurum imperio pellit 270, 14.
- Convivia natalitia Romanorum 282, 3.
- Copiarum militarium per totum Romanorum imperium numerus olim institutus sub Iustiniano quis fuerit 306, 1.
- Cos insula ingenti terrae motu concussa 99, 16.
- Cotaesium, opp. Lazicum, a Persis tenetur 105, 8. 150, 22.
- Cotriguri, Hunnica natio, Zaber-ganis subditi 300, 3. 301, 6.
- Cumarum situs 31, 2. earum oppu-

- gnatio 32, 3 sqq. Narses eas recipit 57, 12.
- Curatorum munera et officia in aula Byzantina 284, 17.
- Cutilzis, dux Hunnorum in exercitu Romano 177, 5.
- Cyrus, Cambysis f. 120, 13.
- Dabragezas, natione Anta, dux Romanorum 150, 2. 186, 11.
- Damascius Syrus, philosophus, exsul cum aliis in Persiam profectus mox in patriam revertitur 131, 6.
- Darius, Arsamis fil. rex Persarum 120, 19.
- Darius, Hystaspis f. 16, 20. 85, 15.
- Deorum gentilium diversa apud Persas nomina 117, 18.
- Dilimnitae, bellicosissima natio 177, 16. eorum armatura 177, 20. clades in castris Sabirorum 180, 4. fugantur cum exercitu Persarum in pugna ad Phasin opp. 188, 12.
- Diogenes Phoenix, philosophus 131, 7.
- Dioscorus Trallensis, medicus, Anthemii frater in patria urbe artem suam proficitur 290, 7.
- Doconus, fluvius e Caucasio profluens 111, 14.
- Dysenteria in Francorum exercitu ex nimio uvarum immaturarum usu orta 69, 17.
- Elaiticus sinus 9, 17.
- Elmingirus, dux Hunnorum apud Romanos 186, 12.
- Elminzur Hunnus, dux Romanorum 236, 23. (fortasse idem cum praecedente).
- Epigramma de clade Francorum 87, 13. in Chaeremonem 102, 12.
- Eulamius Phryx philosophus 131, 9.
- Eustratius, Soterichi filius 173, 8.
- Eutychianus, Agathiae fautor 7, 18.
- Fabulae in gynaeceis decantatae (*τὰ ἐν γυναικωνίτιδι παρὰ τὴν ταλασίαν εἰδόμενα μῦθο-λογήματα*) 29, 19.
- Factiones Circenses coloribus distinctae 307, 20. 325, 3.
- Fanum, oppidum in Piceno 67, 8. 69, 5.
- Faventia, Flaminiae oppidum 51, 10.
- Ferreum castellum, alias Tzachar dictum, in Misimianis 240, 15.
- Florentia Narseti deditur 36, 6. 37, 16.
- Floriorum gens (*οἱ Φλωρίδαι*) 8, 2.
- Franci, olim Germani dicti, Italiae contermini, Romanorum legibus et moribus utuntur 16, 14 sqq. quo pacto regum suorum controversias componant 18, 3. hieme libentius quam aestate bella gerunt 54, 18. Francorum iustitia et concordia 17, 15. reges intonsi 19, 19. eorum auxilium Gothi implorant 23, 16. eorum armatura 73, 21. acies cuneata et suis caput prae se ferens 81, 12. eorum et Alamannorum strages 83, 21 sqq.
- Fulcaris, Herulorum dux 36, 15. 43, 8. eius caedes 45, 13.
- Gepidae a Theudiberto ad bellum contra Romanos sollicitati 21, 11.
- Gepidicus, Iustiniani titulus 21, 15.
- Germanus, Dorothei filius, oppido Iustiniana ortus, Iustiniano carus 324, 6. Chersonesi praefectus 324, 20. pro ea dum fortiter pugnat, sagitta ictus 329, 22.
- Giber, dux Longobardorum apud Romanos 185, 3.
- Gothi pacem cum Romanis componunt 14, 17. Transpadani bellum renovant et Francorum auxilium implorant 16, 7. 23, 16. reliqui quoque a Romanis deficiunt 45, 21. reliquiae quae Campsas insederunt Narseti se dedunt 94, 10.
- Gubazes, Lazorum rex 139, 18. eius caedes 144, 20.
- Hermeas Phoenix, philosophus 131, 7.
- Herulorum sub Narsete militantium clades ad Parmam 44, 8.
- Hormisdates, rex Persarum, prior (272 — 273.) 260, 6. secundus (301 — 308.) 261, 10.
- Hunnorum gens Onoguri dicti 146, 18. Hunni Sabiri modo apud Romanos 177, 2. modo apud Persas mercenarii 234, 17. Hunni Nephtalitae Perozem, regem Persarum, cum exercitu occidunt

- 266, 16. Cabadem in regnum restituunt 269, 15. Hunnorum variae gentes 300, 2. quae loca habitarint 299, 20. Hunni Cotriguri Istrum traiciunt 301, 6. pars in Graeciam, pars contra Chersonesum procedunt 301, 13. eorum saevitia et stupra 304, 1 sqq. a Belisario fugantur 321, 2. ratibus factis Chersonesum invadere tentant 326, 17. a Romanis obviam navigantibus merguntur 329, 2. quo facto a Chersoneso recedunt 330, 13. stipendio accepto Romanis finibus exeunt 330, 22. mutua cum Utriguris clade ad inter necionem usque deproeliantur 334, 21. (v. Utriguri.)
- Hydruntum, urbs Calabriae 64, 21.
- Hystaspes, Persarum rex, sub quo Zoroastrum vixisse ipsi tradunt 117, 9.
- Iberia, provincia regni Persici 148, 11. 224, 22. 231, 8.
- Illiger, dux Hunnorum in exercitu Romano 177, 5.
- Illus cum aliis Zenonem Isaurum imperio submovet 270, 14.
- Illus Isaurus castellum Misimianorum capit 244, 12.
- Imacus mons (Imaus) 299, 22.
- Ioannes, Vitaliani filius, dux Romanorum sub Narsete 36, 17. 46, 5.
- Ioannes Dacnas, Cappadox, Romanorum dux 242, 17.
- Ioannes, Rustici frater, Gubazi insidias struit 142, 4. eum interimit 144, 20. fugiensprehenditur 171, 12. in iudicium vocatus 208, 5. supplicio afficitur 230, 15.
- Ioannes Afer qua fraude provinciales expilaverit 252, 3 sqq.
- Iovianus, Imperator Romanorum, turpi pace inita Nisibin urbem Persis tradit 263, 1.
- Isdigerdes prior, Saboris filius, Persarum rex (398 — 419.) tutor Theodosii ab Arcadio institutus 264, 7.
- Isdigerdes alter, Vararanis filius, Persarum rex (439 — 456.) 266, 9.
- Isidorus apsidem aedis S. Sophiae collapsam reficit 295, 20.
- Isidorus Gazaeus, philosophus 131, 8.
- Iudicii publici apparatus 206, 5 sqq.
- Iustinianus Imperator Lazos adversus Persas tuetur 104, 9. eius epistola ad Martinum et Rusticum 208, 13. novellae constitutiones 281, 14. aedes sacras instaurat 295, 5. senex res bellicas negligit 306, 16. eius patria Bederiana 324, 10. captivos ab Hunnis redimit 331, 3. eius epistola ad Sandichlum, Hunnorum ducem 332, 6.
- Iustinus, Germani filius, dux Romanorum in Colchidem missus 105, 1. Gubazis caedem aversatur 145, 7. Persas Phasin oppidum oppugnantes a tergo adortus caedit 196, 14. in Martini locum suffectus 250, 22. Ioannis Afri fraudibus delectatur 254, 20. post praecleara ad Istrum edita facinora poenas luit 255, 17. (a Iustino Imp. Alexandriam in exilium missus, ac deinde necatus: cf. Evagrium VI. 2.)
- Latina eruditio (*ἡ τῶν Ἀρτίων παιδεία*) i. e. linguae legumque Romanarum cognitio 324, 19.
- Lazi olim Colchi dicti 103, 11.
- Lazorum regis insignia 172, 2.
- Leone imperante Hunnorum gentes cunctae incolumes 300, 15.
- Leontius, Dabragezae filius 244, 15.
- Lethes s. oblivionis castellum apud Persas 268, 6.
- Leutharis, dux Alamannorum 26, 15. Italiam vastat 64, 19. domum cum praeda petit 66, 18. prope Fanum oppidum a Romanis fugatur 67, 15. furiosus ad Cenetam moritur 70, 5.
- Liguria a Gothis tenetur 15, 23.
- Longobardi a Theudiberto contra Romanos concitati 21, 11.
- Longobardicus, Iustiniani titulus 21, 15.
- Lucae obsidio 38, 4. 50, 5. 52, 21. deditio 54, 3.
- Lucania a Francis vastata 64, 16.
- Luna oppidum Narseti deditur 38, 1.

- Macedones quamdiu in Asia regnaverint 121, 10.
- Maecotis palus 299, 20.
- Magistri dignitas 233, 20.
- Magi de ventre reginae gravidæ consulti 261, 20.
- Magophonia, festum Persarum 123, 5.
- Manichæorum religio Persicæ similis 118, 2.
- Martinus, summus Romanorum in Lazica dux 104, 20. 184, 20. eius odium in Gubazem 141, 5. strategema ad confirmandos militum animos 190, 5. imperio submotus 250, 21.
- Massilia, Ionum colonia, a Francis tenetur 16, 18.
- Mauritius, Pauli f., magister militum per Orientem, Chosroën in Carduchiorum montibus aestiva agentem necopinatum opprimit 272, 3.
- Maxentius, dux Romanorum 233, 9.
- Melantias, vicus haud procul a Byzantio 308, 4. 322, 16.
- Melitenses canes 293, 17.
- Memnonius, Agathiae pater 9, 1.
- Mermerois, Persarum ducis, expeditio 105, 3. strategema 106, 17. mors 113, 1. laus 113, 2 sqq.
- Meschitha, oppidum Iberiae 112, 19.
- Metrianus ex ordine scribonum 171, 9.
- Metrodorus grammaticus, frater Anthemii, Constantinopoli docet 290, 3.
- Misimiani sub Lazorum ditione 173, 10. Soterichum occidunt 175, 20. ad Persas desciscunt 231, 7. legatos Apsiliorum trucidant 239, 5. vicus eorum Tzachar cum ingenti ipsorum clade expugnatur 246, 9. Romanorum crudelitatem clade reddita ulciscuntur 248, 6. sub Romanorum ditionem redeunt 249, 12.
- Mithridates Parthici regni gloriam auxit 121, 17.
- Mortuos non humant Persae 113, 16.
- Muchirisis, oppidum munitum in finibus Lazorum 105, 8. 271, 17.
- Murus in isthmo Chersonesi ad duo maria pertingens 301, 22.
- Myrina in Aeolide, patria Agathiae 8, 18.
- Nachoragan, dux Persarum post Mermerocem 139, 11. 177, 11. de pace agit cum Martino 181, 3. Phasin fluvium traiecit 183, 3. Phasin oppidum oppugnat 187, 13. 193, 6. cum magna clade repellitur 201, 2. vivus a Chosroë excoriari iussus 256, 13.
- Narses, Persarum rex (294—301.) 261, 8.
- Narses, Romani exercitus in Italia praefectus, Teiam, Gothorum regem devincit 14, 13. Cumas oppugnat 31, 2. 33, 11. varia Tusciae oppida brevi tempore in deditionem accipit 37, 15. Lucam diutius obsessam 38, 4. 42, 17. 52, 19. 54, 2. eius ingenium et mores laudati 47, 8. orationes ad milites 48, 2. 89, 11. hibernatum Ravennam se confert 55, 10. devicta prope Ariminum Francorum manu 59, 11 sqq. Romam petit 62, 13. exercitu ad dimicandum probe parato 63, 3. Butilinum cum Francis et Alamannis caedit 75, 16. 78, 9. 79, 21. 82, 11. eius sapientia post victoriam 88, 15. Gothos, qui Campsas obtinebant, in deditionem recipit 94, 11.
- Neocnus, fluvius in Colchide 191, 7.
- Nepos, Occidentis Imperator, ab Oreste imperio deiectus 270, 21.
- Nepthalitae Hunni Perozem, regem Persarum, cum exercitu occidunt 266, 16. 267, 2. Cabadem exulem benigne excipiunt 268, 16. et in regnum restituunt 269, 15.
- Nesus sive Insula in Phaside fluvio a Romanis tenetur 110, 16. 171, 19. 182, 12. 184, 9.
- Nisibis urbs a Ioviano Persis tradita 262, 22.
- Odenathus Palmyrenus Saporem, regem Persarum, fugat 260, 2.
- Ognaris, satellitis Martini, audax facinus in pugna ad Phasiu 199, 12.
- Olympius, Iurisconsultus, Anthemii frater 290, 5.

- Onoguri, Hunnica gens 146, 18.
 Onogurium inde vocatum castellum in Colchide, postea S. Stephani dictum 146, 16.
 Ormisdates, bonum Persarum nomen 118, 7.
 Pabecus, sutor, vulgo Artaxaris pater habitus 123, 13. 124, 11.
 Palladius, dux Romanorum sub Narsete, ab Aligerno occisus 32, 18.
 Parasangae quot stadiis constant 110, 18.
 Parma a Francis et Alamannis occupata 43, 17. 46, 9. 50, 9. amphitheatrum prope eam 44, 3. pugna ad Parmam; in qua Heruli caeduntur 44, 8.
 Parthorum regnum quot annos permanserit (sed v. adn.) 121, 19.
 Parvum mare dictus lacus prope Phasin oppidum 185, 16.
 Perozes, Persarum rex, Isdigerdis filius (456 — 480.) ab Hunnis caesus 266, 11.
 Persae diuturna bella cum Romanis gerunt 103, 3. eorum ritus circa mortuos 113, 16. Zoroastri disciplinam secuti priscos mores et veterem religionem mutarunt 117, 2. varia imperia experti 119, 6 sqq. usque ad novum Persicum regnum ab Artaxare conditum 122, 3. obscoeni eorum mores 132, 3. hieme bella non gerunt 238, 3. pacem cum Romanis componunt 275, 15.
 Persicorum regum ab Artaxare series et genealogia 258. 18—272, 20. ex Persicis archivis a Sergio desumpta 273, 11.
 Pestilentia, quae a. 531. orbem Romanum invaserat, a. 558. urbem regiam iterum vastat 297, 21.
 Petra, castellum in Colchide, a Romanis expugnatum 140, 14.
 Pharsantes Colchus, magister militum Regis Lazici, dux Romanorum vicarius contra Misimianos 233, 16.
 Phartazae oratio ad Colchos, qua defectionem ad Persas dissuadet 161, 7.
 Phasis, fluvius ex Caucasio profluens 111, 9. Persae ponte e scaphis iuncto eum traiciunt 183, 4.
 Phasis, oppidum maritimum ad ostia fluvii situm 182, 17. a Romanis communitum 185, 8. a Persis cum maxima clade frustra oppugnatum 187, 13. 194, 16.
 Philagrius, Soterichi filius, cum patre occisus 173, 5. 175, 21.
 Philimuth, Herulorum dux in exercitu Romano, morbo correptus moritur 36, 22.
 Philomathius, dux Isaurorum in Lazis 185, 1.
 Picenum ab Alamannis vastatum 67, 7.
 Pisa Narseti se dedit 38, 1.
 Pontus provincia a Tzannis crebris incursionibus vexatur 278, 10.
 Portorium decimarum Abydi constitutum 303, 3.
 Priscianus Lydus, philosophus 131, 7.
 Procopii historiae argumentum 11, 11 — 14, 7. historia ab Agathia continuatur 14, 8. 105, 6. narratio de Isdigerde Theodosii iunioris tutore in dubitationem vocatur 264, 18.
 Pythicus fluvius prope Myrinam in Elaëticum sinum influit 9, 5.
 Ragnaris, dux Gothorum e natione Bittorum Campsas obtinet 92, 9. Narsetem interemturus ipse occiditur 94, 4.
 Rhizaeum, oppidum Tzannorum 279, 4.
 Rhodopolis, urbs Colchica, a Romanis recepta 237, 1.
 Romulus, Soterichi filius, cum patre a Misimianis oppressus 173, 5.
 Rusticus, Gallograecus, quaestor largitionum apud exercitum Romanorum in Colchide 140, 2. caedis Gubazis conscius 143, 6. Iustiniani iussu in vincula coniectus 171, 2. cum Ioanne causam capitis dicit 219, 16. supplicio affectus 230, 21.
 Sabiri v. Hunni.
 Samnium ab Alamannis et Francis vastatum 64, 12.
 Sandes, Herculis nomen apud Persas 117, 18.

- Sandichlus, Utriguratorum Hunnorum dux, Romanorum amicus 303, 11. 332, 4.
- Sapor primus, rex Persarum post Artaxarem (241—272.) Valerianum Imperatorem bello captum excoriari iussit 256, 18. 258, 3, ab Odenatho Palmyreno fugatus 260, 3.
- Sapor secundus, rex Persarum antequam natus (308 — 378.) 261, 14. 262, 19. pace inita cum Ioviano Imperatore Nisibin recipit 262, 22.
- Sapor tertius, rex Persarum, Artaxeris filius (382—387.) 263, 20.
- Sardanapalus, ultimus Assyriorum rex 120, 3.
- Sasanus, verus Artaxaris pater 123, 16. 124, 12.
- Scholarii milites (quos Iustinianus imp. L. 35. C. de loc. et cond. IV. 65 „in undecim devotissimis scholis taxari” dicit: scilicet liberos ab imperio Magistrorum militum. De scholariis militibus palatinorumque scholis agit Iac. Gothofredus ad C. Th. VII. 4. 22: II. p. 314. in Paratitlo eiusd. libri: II. p. 248. ad X. 1. 38: IV. p. 398.) 310, 2.
- Scribones, regii satellites 171, 9.
- Segansaa propter debellatam a patre Segestanorum gentem Vararanes tertius dictus 260, 14.
- Segestani victi a Vararane secundo 261, 4.
- Semiramis 116, 10. 119, 14.
- Senatus Constantinopolitanus causas audit 294, 14.
- Sergius, peritissimus Persicae linguae interpres, cui Agathias accuratam suam de novo Persico regno notitiam debet 273, 12.
- Sergius, Bacchi filius, dux Romanorum captus ab Hunnis 331, 6.
- Sestus, oppidum in Chersoneso 302, 4.
- Sibyllae antrum apud Cumas 33, 18.
- Sidonem translata legum schola, Beryto collapsa 96, 9.
- Simplicius Cilix, philosophus 131, 6.
- Sindual post Fulcaris mortem Herulia praefectus 51, 20, strenue pugnans in proelio ad Casulinum fl. 79, 10. 83, 17.
- Smerdes Magus 122, 18.
- Soterichus, dux Romanorum, in Lazicam missus ad Iargliones foederatis gentibus erogandas 172, 22. in finibus Misimianorum ob incertam suspicionem ab ipsis occisus 175, 20.
- Stephanus Epidamnius, Narsetis familiaris 50, 17. in Flaminiam missus segnitium praefectorum Romanorum castigat 51, 11.
- S. Stephani protomartyris castellum, olim Onogurium dictum 146, 22.
- Suani, gens Lazis finitima 225, 1.
- Suarunas, natione Sclavus, fortiter dimicat inter Misimianos 249, 2.
- Syria a Sapore direpta 259, 14.
- Tanaïs fluvius 299, 21.
- Tarasicodisaeus antea dicebatur Zeno Isaurus 270, 13.
- Teiae, Gothorum regis, interitus 14, 11.
- Telephis, oppidum in Colchis 105, 9. 112, 7.
- Terrae motus per magnam partem imperii Romani a. Chr. 554. factus 95, 19. Berytum prostravit 95, 23. Alexandriam quasat 96, 14. Con insulam funditus evertit 98, 16. Byzantium a. 557. iterum magna clade afficit 281, 20.
- Thamanorum vicus haud procul a montibus Carduchiis 272, 2.
- Theodorias, oppidum Tzannorum 279, 3.
- Theodorus, natione Tzannus, dux Romanorum in Colchide 108, 22. 184, 22. 244, 15. missus adversus populares suos 278, 22. eos sub Romanorum ditionem redigit 281, 4.
- Thescus, oppidum in Chersoneso 302, 3.
- Theuderichus, Chlothoaei filius, Francorum rex 19, 8. eius mors 20, 19.
- Theudibaldus, Theudiberti filius, rex Francorum 23, 7. eius mors 94, 20.
- Theudibaldus, Vaccari filius, dux

- Varnorum, Narseti se adiungit 59, 6.
- Theudibertus, Theuderichi filius, rex Francorum 20, 22. expeditionem contra Byzantium meditatur 21, 6. in venatione perit 22, 7.
- Thyanes, legatus Misimianorum 174, 3.
- Tibeleus, castellum in Misimianorum et Apsiliorum confiniis 238, 6.
- Totilas, Gothorum rex 14, 11. 31, 8.
- Tralles, olim Pelasgorum 100, 19. terrae motu eversae sub Augusto 100, 20. Chaeremonis opera instauratae 101, 19. Fabulosa de Romanorum colonia illuc missa narratio ex annalibus oppidi desumpta 102, 4.
- Trapezus, urbs Pontica 181, 12. 278, 5.
- Turci promissis et sordidis capillis 20, 3.
- Tuscia a Gothis occupata 15, 23. a Narsete recipitur 30, 17. 36, 7. 37, 15.
- Tzchar, castellum Misimianorum, ferreum vocatum 240, 14. a Romanis oppugnatum 244, 12.
- Tzanni Colchis finitimi seditionem contra Romanos moluntur 278, 6. initio prospere bellum gerunt 279, 19. a Theodoro subacti 281, 4.
- Tzathes, Gubazis, Lazorum regis, frater, questum de eius caede Byzantium missus 170, 15. fratri in regno succedit 172, 10. 19.
- Uldach, natione Hunnus, dux Romanorum sub Narsete 67, 12. 68, 22.
- Uliganges, dux Herulorum in exercitu Romanorum in Colchis 148, 23.
- Ultizuri, Hunnica natio Agathiae temporibus deleta 300, 3.
- Uranus Syrus Byzantii medicinam professus, homo vanus, philosophum agit 127, 15. in Persiam profectus plurimum valet apud Chosroem 130, 4. 135, 5.
- Usigardus, dux Romanorum in Colchide 150, 2.
- Utiguri s. Utriguri, natio Hunnica 300, 3. socii Romanorum 303, 11.
- Vaccarus, dux Varnorum 59, 4.
- Vafrizes, dux Persarum sub Nachoragane 204, 3.
- Valerianus, dux Romanorum sub Narsete 36, 17. 80, 6.
- Valerianus, Imperator Romanus, a Sapore captus et excoriatus 185, 5.
- Vararanes primus, Hormisdatis filius (273—276.) 260, 10. secundus (276—293.) 260, 11. et tertius, cognomine Segansaa (293—294.) 260, 12. 261, 4 ex ordine sibi succedunt in regno Persarum.
- Vararanes quartus, cognomine Cermasaa, Saporis tertii filius (387—398.) 263, 22. quintus, Isdigerdis prioris filius (419—439.) 266, 3.
- Varni a Narsete in foederatorum numerum accepti 8, 59.
- Venetia a Gothis tenetur 16, 2. Alamannorum et Francorum exercitus ibi pestilentia deletur 69, 10.
- Verina Zenonem Isaurum imperio expellit 270, 15.
- Vinearum (σπαλιώνων) descriptio 147, 15.
- Volaterrani Narseti se dedunt 37, 19.
- Zabergan, Cotrigurorum Hunnorum dux, imperium Romanum invadit 301, 6. contra Byzantium ducit 302, 15. a Belisario acie victus recedit 322, 3. muneribus a Iustiniano acceptis in patriam revertitur 330, 21.
- Zamasphes, rex Persarum, dum Cabades frater exsulabat (495—499.) 263, 9. 269, 17.
- Zandalas, armatae Narsetis familiae praefectus 55, 16. 80, 4.
- Zeno Isaurus imperio Rom. pulsus, mox restitutus 270, 12. 310, 11.
- Zeno Byzantinus, catalogo oratorum adscriptus 291, 1. Anthemii vicinus, ab eo ludibrio habetur 292, 21. 294, 1.
- Zich, Persarum ad Iustinianum de pace legatus 275, 12.
- Zipser, Marcellini filius, miles Romanus 244, 14.
- Zirma, fluvius in Araxianene (s. Arzanene) 272, 9.
- Zoroaster s. Zarades, Ormasdis filius 117, 6. eius aetas ignota 117, 8.

INDEX
GRAECITATIS
IN
AGATHIAE HISTORIAS.

Vocabula, quibus unum asteriscum praefiximus, Agathiae propria sunt: quibus duos, in Schneideri Lexico desiderantur.

- Ἀβελτερία** 41, 20. 88, 20. et ἀβελ-
τηρία 140, 1. 224, 15. 253, 1.
De varia scriptura vid. Cl. Has.
ad Leon. p. 193.
- ἀβρώς, ὠτος, ὄ, ἦ, i. q. ἄβρωτος**
134, 16 ὡς τῆς γῆς τὸν νεκρὸν
διαφυλάττειν ἀβρώτια μὴ ἀνα-
σχομένης.
- ἀγαθόν, τὸ, deus** 15, 15. 158, 5
ἢ τοῦ ἀγαθοῦ συμμαχία. 168, 5.
- ἄγγων, ὠνος, ὄ, pilum Franco-**
rum (s. francisca: v. Ducangium)
74, 11.
- ἀγέρωχος, ὄ, ἦ, sensu bono Aga-**
thiae usitatum 30, 9 ἀγέρω-
χον ποιούμενοι τὴν παράτα-
ξιν. 59, 21. 122, 14. 145, 15.
153, 7 νίκην εὐκλεῖα καὶ ἀγέ-
ρωχον.
- ἀθρόον, subito, Agathiae valde**
frequentatum 23, 2 ξυμβέβηκε
δὲ ἀθρόον δροπηκα μέγιστον —
τὴν κεφαλὴν πατάξαι. 35, 6. 39,
20. 41, 13. 43, 14. 44, 10. 45,
5. 46, 18. 61, 18. 67, 17. 68,
18 et passim.
- ἀθρόος, ὄ, ἦ, subitus** 228, 1 μὴ
οὐχί — τῶν Περσῶν εἰσφοιτή-
σεις ἀθρόους γενέσθαι.
- αἰρω, αἰρομαι eiusque composita**
aor. 2. act. et med. ἀρεῖν, ἀρέ-
σθαι. 144, 3 συνάροιο. 160, 14
ἀροίμεθα. 209, 18 ἀντάροι. 323,
6 ἄροιο.
- αἰτιώτατος pro simpl. αἴτιος ad**
imitationem Thucydidis (I, 79.
III, 50.) 12, 12. 144, 9. 169,
12. 202, 10. 268, 4. 322, 6.
- ἀκαρὲς substantivi loco seq. ge-**
nit. 246, 4 ἐν ἀκαρῆι χρόνου.
v. Hemsterh. ad Lucian. T. 1.
p. 335. ed. Bip.
- ἀκμῆς, ἦτος, 192, 16 πρὸς νέους**
ἄλλους καὶ ἀκμῆτας πολεμίους.
- ἀλαζῶν, ὄνος, ὄ, ἦ, insigni vi**
usurpatum 66, 1 ἀλαζόνες
καὶ ἀτάσθαλοι, 86, 9 ἀλαζῶν
καὶ ἀτάσθαλος. 221, 5 ἀλαζό-
νες καὶ μιαιφονοί.
- ἀλέασθαι, ἀλεεῖν ex epicorum**
usu 46, 15. 61, 15. 135, 8.
- ἀλλὰ initio apodosis Agath. usita-**
tissimum 11, 5. εἰ καὶ μὴ πρό-
τερον ἐς τὸ ξυγγράφειν προῆ-
γμαί — ἀλλ' ἔγωγε — ἀναδρα-
μοῦμαι. 23, 8. 26, 17. 37, 5. 42,
6. 49, 1. 13, 75, 3. 85, 13. 91,
12. 98, 2. 103, 21. 115, 18. 132,
10. 138, 15. 139, 3 rell.
- ἀλλὰ γὰρ καὶ pro simplici ἀλλὰ**

- καὶ 26, 10 οὐ μόνον τὰ ῥωμαίων ληϊσαμένοις, ἀλλὰ γὰρ δὴ καὶ αὐτοὶ ἕτερα καταθήσομεν. 67, 11 οὐ μόνον ἐπισκευομένους τὰ πρόσω, ἀλλὰ γὰρ καὶ — ἀμυννομένους. 78, 22. 101, 10. 106, 11. 150, 7. 186, 6. 195, 10. 198, 14. 201, 2. 202, 12. 208, 11. 252, 19. 308, 21.
- ἀλδύ, *dolere* (Odys. IX, 398.) 123, 21 ἀλδύναι καὶ δλυφύρεσθαι. *dubitare*. 33, 13 ἀλδύντι οἱ καὶ γνωματεύοντι.
- ** ἀμαξελάτης, ου, δ, 76, 17. (f. ἀμαξηλάτης).
- ἀμαρτήνω aor. 1. ἡμάρτησα 167, 18 τοὺς πρότερον ἀμαρτήσαντας.
- ἀμηγέπη et ἀμωσγέπως adverbia Ag. usitatissima 7, 4. 33, 14. 127, 5. 188, 19. 210, 15. 221, 13. 232, 16. 283, 6. 306, 19. 315, 10.
- ἀμφήριστος, δ, ἦ, i. q. ἀντίπαλος 57, 19 ἄνδρε δύο ἐπισήμω τε καὶ ἀμφήριστω. 278, 1 τὰ μέγιστα καὶ ἀμφήριστα γένη. 332, 18 ἴσους τε καὶ ἀμφήριστους τοῖς Οὐτριγούροις.
- ** ἀμφικυκλῶ 150, 6 ἀμφικυκλῶσαντες τῷ πλήθει τὸν περὶβολον.
- ἐν conjunctio seq. optativo et indicat. 213, 1 πολέμιος ἐν κριθείη — κἄν συστρατεύοιτο, κἄν ὡς ἔγγυτατα τῷ γένει συνήπται.
- ἐν particula cum indicat. futuri 210, 16 οἴτω γὰρ ἐν καὶ ἡμῖν διανοσθήσεται τὸ γενομισμένον. 215, 5 σχολῆ γε ἐν βέβαιον διαμενεῖτε. 297, 9 εὐρήσεις γὰρ ἐν.
- ἐν post particulas et pronomina relativa sequente indicativo 8, 4 ὡς ἐν μοι ἀμειγόν τι ἔσται, σφόδρα οἱ ἐπεφρόντιστο. 32, 12 ὅπερ ἐν οὐ πόρρω τῆς χρείας ἐδόκει. 117, 12 ἐφ' οὗ ὅ ἐν καὶ ἦνθησε χρόνω. 287, 13 ἅπερ ἐν ἐδόκει αὐτοῖς, ἐχρησμοῦδον. — seq. optativo innumeris locis 7, 15 ὡς ἐν μοι μὴ ἅπας ὁ βίος — ἀναλωθείη. 17, 19 ἐνθα ἐν μεγάλοι δυνάμεις ἀναφανείεν. 18, 20. 27, 9. 38, 19. 43, 5. 57, 16. 72, 13. 92, 14. 93, 6. 94, 16. 98, 3. 106, 16 cet.
- ἀναγκαῖος, δ, ἦ, utilis 6, 15 τοῦ μὲν ἀναγκαῖου χάριν οὐ μάλαι πεποιημένα, ἀλλὰς δὲ ἴσως προσαγωγὰ καὶ θελητήρια. 7, 16 ὡς ἐν μοι ὁ βίος — τι φέροιτο καὶ ἀναγκαῖον. 297, 11 τὸ εὐπρεπὲς ἅμα καὶ ἀναγκαῖον. 299, 11. 325, 1.
- ἀναδέομαι (νίκας, τρόπαια) 46, 20. 113, 10. 191, 15 et passim.
- ** ἀναδομέω 96, 10 ἕως πάλιν ἢ Βηρυτὸς ἀνεδομήθη. 101, 18.
- ἀνακαλέομαι, *servare* 24, 8 συλλαβέσθαι τοῦ ἀγῶνος καὶ ἀνακαλέσασθαι γένος πρόσκοικον. 315, 20 τὸ σῶζον καὶ ἀνακαλούμενον.
- ἀνακωχή τινος (Thuc. IV, 117.) 206, 2. 289, 3 ἀνακωχὴ τοῦ κινδύνου.
- ἀναλέγομαι, *legere, legendo discere* 13, 12 καὶ ταῦτα ἐκείθεν ἀναλεχτέον. 96, 6 τοὺς ῥωμαίων ἀναλεξόμενοι νόμους. 102, 6. 119, 3. 125, 3. 138, 12. 143, 17. 190, 14. 206, 8.
- ἀναμετρεομαι 255, 9 οὐ γὰρ ἅμα τῷ πλημμελεῖν καὶ τὰς τιμωρίας ἀναμετρεῖσθαι πεφύκαμεν. 289, 1 ταῦτα δὲ ἅπαντα ῥητῶ τινι χρόνῳ ἀνεμετρεῖτο.
- ἀναρῶπιζω 292, 14 ἀιμὸς ἐπῆρτο πολὺς καὶ ἀνερῶπιζετο.
- ἀναχαυίζω, *efferrare* 200, 4 τοὺς ἵππους ἀναχαυίζων οἷς ἐν ἐμπελάσειε.
- ἀνειμένα adverb. 52, 21 οἴτω πως ἀνειμένα πολιορκούμενοι.
- ἀνέχω, *superare* 186, 2 ὡς πολλῶ ἀνέχειν τὰ μεγάλα τῶν πύργων καὶ ὑπερφέρεσθαι.
- ἀνθρώπειον, τὸ, h. e. οἱ ἀνθρώποι 282, 21 τὸ ἀνθρώπειον — ὑπεξήσαν τῶν οἰκημάτων.
- ἀνιμάω 148, 3 τὸν χοῦν ἀνιμάμενοι. 186, 1 τὰς ἀκάτους — ἀνιμηθείσας.
- ἀνοικισμὸς, ὁ, simpl. *aedificatio* 4, 2.
- ** ἀνταυλέω 257, 3 ὁ Μαρσῦας — οἰκίω θεῶ ἀνταυλήσας.
- ἀνωπὸς, δ, ἦ, 45, 5 ἀνωπὸς ἡρέμα ὑπασχαζόμενος.

ἀπαγγέλλω, ἡ, praesertium 5, 17
ἡ ἱστορία οἶον καρυκεύουσα
τὰς ἀπαγγελίας τῆ ποικιλίᾳ τῶν
παρωδευμάτων.

ἀπεικός adverb. 206, 15 οὐκ ἀπει-
κός οὐδὲ αὐτομάτως et eadem
verba 260, 14.

ἀπειλέω, *vouere* ex usu Homericō
(II. XXIII, 863.) 86, 3 χιμάρους
— τῆ Ἀρτέμιδι θύσειν ἀπειλή-
σαντας.

ἀπλοῖς, ἴσος, ἡ (II. XXIV, 230.)
150, 10 ὀθόνας καὶ ἀπλοῖδας.

ἀπλώω. part. pf. τὸ ἠπλωμένον,
locus depressus 82, 18 ἐκ τῶν
ἵππων ὑπερανέχοντες ευκο-
λώτατα ἠδύναντο βάλλειν το
ἀφροστικὸς καὶ ἠπλωμένον. 243,
13 ἐν τῷ χθαμαλῷ καὶ ἠπλω-
μένῳ.

ἀποδιδράσκω. aor. 1. ἀπέδρασα
126, 10 ἀποδράσειεν ἄν. 171, 5
ἀποδράσαντι. 188, 19. 197, 18.
268, 12. 15.

ἀποικίζομαι, *procul habitare* 23,
16 ποδῶτάτω ἐτύγχανον ἀπω-
κισμένοι. 221, 6 τούτων ὡς
ποδῶσιάτω τοῖς τρόποις ἀπώ-
κιστο. 296, 20 πόδῶ που τῆς
πόλεως ἀπωκισμένος.

ἀπόμοιρα, ἡ, 51, 2 ἀπόμοιρα τῶν
Φράγγων. 143, 13. 172, 3. 203,
16. 237, 13. 280, 18. 301, 12.

ἀποπιμπλάνω (forma ep. II. IX,
679.) 325, 1 ἀποπιμπλάνοιτο.

ἀπριάντην voc. poët. 254, 20.

ἀριδῆλος ὁ, ἡ, voc. poët. 10, 16.
32, 15. 46, 20. 58, 16. 78, 14.
84, 20. 92, 15. 96, 17. 123, 21.
153, 12. 203, 4.

ἀστεμφής, ὁ, ἡ, voc. ep. 5, 13
ἡ μὲν φιλοσοφία οἷα τις ἀστεμ-
φῆς δέσποινα καὶ ἀδῶπεντος.
60, 16 ἴσταντο ἀστεμφεῖς καὶ
ἀδόνητοι.

ἄταρ partic. poët. 131, 17.

ἀτασθαλία voc. ep. 247, 3.

ἀτάσθαλος, ὁ, ἡ, 40, 10. 66, 1,
86, 9.

ἄτερος pro ὁ δεύτερος 266, 9
Ἰσδιγέρδῃ θατέρῳ.

αὐτός pro ὁ αὐτός 184, 13 ὡς μὴ
κατ' αὐτὰ τοῖς πολεμοῖσι χω-
ρῆσαι. 213, 9 κριταὶ αὐτοὶ καὶ
δυσμερεῖς καὶ κατήγοροι. 270,

21 κατ' αὐτὸν h. e. κατὰ τὸν
αὐτὸν χρόνον. 334, 10 κατ'
αὐτὸ τοῖς ἄλλοις γενόμενοι.

αὐτόσε pro αὐτοῦ 140, 3 παρῆν
δὲ αὐτόσε.

αὐτοῦ pro αὐτόσε 60, 9 οὐ σφό-
δρα πολλῶν αὐτοῦ ἀφιγμένων.
αὐτουργός, ὁ, ἡ, h. e. δραστήριος
19, 13 γένος — αὐτουργὸν τὰ
πολέμια.

ἀφανρός, ἂ, ὄν, voc. ep. 96, 17
συναίσθησις — ἐλαχίστη καὶ ἀ-
φανροτάτη.

βαραθρῶδης, ὁ, ἡ, 114, 3 ψυχὴ
ἀδικος καὶ βαραθρῶδης.

βατὸς, ἡ, ὄν, 229, 15 παντὶ τῷ
βουλομένῳ βατὸν καὶ προσῆ-
κον.

βεβηκέναι, *permanere* 160, 5 ὁ βε-
βηκῶς ἐπὶ τοῖς πρότεροις. 224,
10 ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀεὶ βεβηκέ-
ναι. 296, 15 ἐν τῷ ἀσφαλεῖ
βεβηκέναι.

βεβηκῶς, *vita, ὁς, certus, firmus*
266, 14 λογισμῷ στερεῶς καὶ
βεβηκῶτι οὐ μάλᾳ ἐχρητο. 329,
18 τοῦ προμηθεύς καὶ βεβη-
κῶτος — τοῦ τρόπου.

βούβαλος, ὁ, 22, 10.

βούβαις adiective 95, 7 υἱὸς εἴ-
χε τέτταρας βούβαιδας ἤδη καὶ
θαρδύλέους.

* βῶμαξ i. q. βωμολόχος (v. Suid.
s. h. v.) 130, 21 ὁ βῶμαξ ἐκεί-
νος καὶ ἐμπληκτος.

* γεγωνός, compar. γεγωνότερον
208, 12 γεγωνότερόν τις τὴν
ἐπιστολὴν διεξῆει.

γηροκομέω 95, 5 Χιλδίβετος ἐν
θυγατράσιν ἐγηροκομεῖτο.

γλωχίν, ἡ, voc. ep. (II. XXIV, 274.)
327, 13 τὴν παρατεινομένην
τῆς θαλάττης γλωχίνα.

γνωματεύω 33, 13 ἀλλόντι οἱ καὶ
ἐκαστα γνωματεύοντι ἔδοξεν.
43, 19 κατασχόπους — τοὺς
γνωματεύοντας τὰ βουλευμά-
τα τῶν πολ. 69, 3 κατὰ σφῆς
γινόμενοι καὶ γνωματεύοντες.
138, 13. 230, 3. 313, 1.

γρωυτός, ὁ, (Od. XXI, 56.) 202,
22. γρωυτός βελῶν.

δαίμων, ὁ κακός, 114, 4 τὴν ψυ-
χὴν — τῷ κακῷ δαίμονι ἀρετι-
μένην.

- δὲ inltio apodosis Ag. usitatissimum 11, 7 ὅποσα οὐπω ἐτέρω τῷ ἐκπεπόνηται, ταῦτα δὲ οἰκτεῖον ποιήσομαι ἔργον. 12, 2 τοὺς Περσικοὺς πολέμους, ὅποσοι δὴ—πεπολέμηται, τοὺς τοὺς δὲ—ἀριστα ἂν διαγνώης. 47, 17. 59, 15. 65, 10. 75, 9 et multis aliis locis.
- δὲ tertio vocabulo postpositum 19, 4 οὐκ ἄπο τρόπου δέ μοι εἶναι δοκεῖ.
- ** διαθέρω i. q. διαθεροῦμαι 292, 13 τοῦ ὑδατος διαθερομένου.
- διατάω τινί, iudicare de aliquo 212, 16 οὐδὲ ὡς ὁμοφύλοις μετ' εὐνοίας διαιτητέον αὐτοῖς. 299, 8 ἔμοι δὲ διαιτῶν ἑκατέρῃ δόξῃ—οὐκ ἐγχειρητέα.
- διαπληκτίζομαι 128, 1 ἐν τοῖς τῶν βιβλίων ἡμενος πωλητηρίοις διεπληκτίζετο καὶ ἐμεγαλλήγορει.
- διαπρῦσιος, δ, ἡ, voc. poet. 179, 5 τορὸν τι ἐμβόσας καὶ διαπρῦσιον. 230, 19 τορὸν τι μάλα βοῶντι καὶ διαπρῦσιον.
- * διατρέζω 292, 18 ὅσον διατριγῆναι τὰ ξύλα.
- διαφθονέω 49, 10 τὸ λῆαν διαφθονεῖσθαι πεφεύγαμεν.
- διαχαλῶ 135, 21 ἀμφὶ ταῦτα τὰ ξένα—τῶν ἀκουσμάτων διαχεχρηγότες. 284, 23 πρὸς ταῦτα δὴ τὰ περιττὰ—ποικίλματα πέρα τοῦ μετρίου διαχεχρηγότες.
- δικηγόρος, δ, 295, 10 ὑπὸ τοῦ ἐναντίου ἢτε δικηγόρου καταρητορευόμενος.
- διωλύγιος, δ, ἡ, 40, 5 φθέγμα θρηνώδες καὶ διωλύγιον.
- δονέω 76, 5 τὰ τῆς Ἰταλίας πολισματα μετέωρα ἦν ἅπαντα καὶ δεδονημένα.
- * ἔγκαινις, ἴδος, ἡ, (Odys. V, 254.) 325, 23 ξύλα ἰδυτενῆ καθάπου ζυγὰ καὶ ἔγκαινίδας ὕπερθεν κατὰ τὸ ἐγκάρισιον ἐνθέντες.
- ἔκατι saepissime pro ἔνεκα 5, 4. 47, 2. 55, 5. 65, 22. 73, 11. 85, 14. 104, 6. 118, 16. 121, 8. 125, 9. 132, 11. 138, 12. 153, 13. 247, 21. 252, 11. 261, 3.
- ἐκδειματώω 287, 14 τοὺς πολλοὺς ἐξειδεματόουν.
- ἐκείσε, ad mortuos 4, 5 ἀποβροῦσι αὐτοῖς καὶ ἐκείσε οἰχομένοις. 287, 5 τὴν ἀληθεσιτάτην βάσανον—ἐκείσε ἐλθόντες εἰσομέθα.
- ἐκείσε pro ἐκεῖ 137, 2 ὡς ἐκείσε τολοιπὸν βιωσόμενοι. 140, 22 ἐκείσε μενοῦντα. 204, 5 ὡς ἐκείσε διαχεχρηγῶν. 208, 1 ταῦτα καὶ τοὺς ἐν Βυζαντίῳ ἀσιτοὺς καίτοι θαμὰ ἐκείσε γιγνόμενα καταπλήττει. 217, 4 ἐκκρεμῆς, δ, ἡ, 34, 20 ἅπαν τὸ τεῖχος ἐκκρεμῆς τε ἦν καὶ μετέωρον. 134, 5 τοῦ πῶγωνος τὸ λῆαν ἐκκρεμῆς. 172, 9. 177, 20.
- ἐμφορέω τί τινος 15, 18 πολέμων τε καὶ ταραχῶν ἅπαντα ἐμφοροῦσιν.
- ἐν pro ἐς 236, 21 χάωρον παρέσχον ἐκείνῳ ἐν τῷ ἐρύματι σχολαίτερον ἀποκομισθῆναι. 293, 1. 298, 3.
- ἐν pleonastice positum 110, 20 ἐν ἐνὶ μόνῳ τῶν εἰκοσι πλείονα. 263, 21 ἐν ἔτεσι πέντε τὸ οἰκτεῖον ἠρίθμησε κράτος, ἐν διπλασίοσι δὲ τούτων cett. 302, 13 γῆ—κάρημος κἂν τοῖς ἀναγκαίοις διαρκεσιτάτην.
- ἐνδάπιος, ἰα, ἰον, 96, 3 ὁμιλος ἐνδαπίων καὶ ἰθαγενῶν ἀνδρῶν.
- ἐνδημέω h, e, ἐν τῷ δήμῳ φέρεσθαι 287, 10 τερατεῖαι ἐνεδήμουν εὐθὺς καὶ παράλογοι προαγορευσεῖς.
- ἐνδίδωμι cum gen. 95, 12 ὁ πρεσβύτης ἔκων ἐνεδίδου τοῦ κλήρου.
- ἐνειμένος secundum formam perfecti epici ἐπιειμένος 80; 13 θῶρακας ποδήρεις ἐνειμένοι καὶ κράνη καρτερώτατα. 206, 6 γλαμῦδα ἐνειμένος.
- ἐνριζέω 245, 14 ὥσπερ ἐν γῆ ἐνερῶζίζωμένοι.
- * ἐντροπύομαι 326, 19 πτύα ὡς πλείστα τοῖς ἐπικαλαμίσι ἐντροπωσάμενοι.
- ἐνωραῖζομαι 123, 3 τῷ βασιλεῖ φάσκω ἐνωραῖζεσθαι καὶ ἰξάνειν.
- ἐπειδὴν c. optat. 75, 9 ἐπειδὴν τοῦτο ἐσίδου ὁ Φράγγος. 80, 8 ἐπειδὴν εἰσβάλλοιεν οἱ πολέμοι. 114, 11. 148, 1. 193, 22. 244, 9.

ἐπέραστος δ, ἡ, 302, 9 ἀκαλλές
καὶ οὐδὲν ὀτιοῦν ἐπέραστον
ἔχον.
ἐπὶ c. dat. i. q. περὶ c. gen. 131,
11 ἢ ἐπὶ τῷ κρείττονι δόξα.
170, 3 eadem verba. 297, 7 τὰ
ἐπὶ τῷ νεῷ εἰρημμένα.
** ἐπιθρουλλέω 66, 16 ἐκείνοι
αὐτὸν ἐθώπευον βασιλέα σφῶν
ἐπιδείξειν ἐπιθρουλλοῦντες.
* ἐπικαλαίς, ἴδος, ἡ, 326, 18. v.
ἐντροπόμαι.
ἐπικάμπιος, δ, ἡ, 82, 13 ἐπι-
κάμπιον ἐμπροσθίαν (ὡς ἂν οἱ
τακτικοὶ ὀνομάσαιεν) τὴν φά-
λαγγα καταστήσας.
** ἐπικολπῶ 188, 15 τὰ κέρα ἐ-
πικολπώσαντες.
ἐπιπροσθῆ, part. τὸ ἐπιπρο-
σθοῦν, quicquid superne alicui
rei imminet 82, 18 τὸ ἠπλω-
μένον καὶ ἐλεύθερον τοῦ ἐπι-
προσθοῦντος. 97, 12 τῷ μὴ δια-
πνεῖσθαι — τὸ ἐπιπροσθοῦν
ἔπαιθρον — καὶ παντάπασιν
ἐλεύθερον τοῦ ἐπιπροσθοῦν-
τος.
ἐπιχωρῶ τινί τινος 124, 3 ξυγ-
κατακλινάει οἱ τὴν γαμετὴν καὶ
τῆς εὐνῆς ἐπιχωρῆσαι.
ἐπιχωριάζω τι 48, 18 ὁ Φούλλα-
ρις ἔτε δὴ βάρβαρος καὶ τὸ
προπετὲς ἐπιχωριάζων.
ἐρημόνομος, δ, ἡ, 118, 10 τῶν
ζῶων ὀνόσα ἀγρία καὶ ἐρημό-
νομα.
ἐς in tempore definiendo 19, 2
ἐς ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ τρεῖς αὐ-
τοῖς ἡγεμόνες ἐτύγχανον ὄντες.
54, 17. 134, 11 εἰς τὸ περιόρ-
θρον ἀναστάντες.
ἐς pro ἐν 30, 17 τὰ ἐς Τουσκίαν
πολίσματα. 50, 13 τὰ ἐς Του-
σκίαν ἄπαντα. 53, 3 οἱ ἐς τὰ
μεταπύργια φαινόμενοι. 59, 18
ἦστο ἐς ὑπερῶν τι θωμάτιον.
69, 11 ἐς Κένετα τὴν πόλιν
ἠύλιζοντο. 146, 16 οἱ ἐς Ὀνό-
γουριον Πέρσαι. 174, 12 οὐδὲ
ἀνεξομέθᾳ σου μέλλοντος ἐς
τόδε καὶ σχηπτομένου.
ἐς, quod attinet ad 65, 6 ἕτερα
ἐκείνοις ἐς τοῦτο δοκεῖ. 116, 5
οὔτε περὶ τὰς ταφὰς, οὐμνοῦν

ἀλλ' οὐδὲ ἐς τὴν τῆς εὐνῆς παρα-
νομίαν.
ἐς δ, τι cum superlativis 16, 12 ἐς
δ, τι μάλιστα διαρκειοτάτην. 31,
14. 34, 16. 59, 11. 126, 20. 198,
2. 260, 7. 325, 19.
Ἑσπέρα, ἡ, imperium occidentale
270, 21 Νέπως ὁ τῆς Ἑσπέρας
βασιλεύς. 312, 11 ὀπόσα δὲ ἐν
Ἑσπέρα ἐτύγχανε διανύσας, ubi
fort. artic. τῇ ante Ἑ. inseren-
dus est.
εὐ ποιῶν adverbii loco insertum,
quod bene factum 28, 7. ἢ τῶν
Φράγγων αὐτοὺς ἐπιμείξα εὐ
ποιούσα καὶ ἐς τόδε μετακο-
σμεῖ. 97, 19 ἐπεὶ δὲ ἦδε ἡ δόξα
εὐ ποιούσα ἐπεφώροτο. 273,
18 παρέσχον εὐθὺς εὐγε ποι-
οῦντες. 288, 2 εὐεύστατο ἔμως
εὐ ποιούσα ἑκατέρα μαντεία.
** εὐεπίστροφος, δ, ἡ, 296, 12
(ὁ κύκλος) γέγονεν ἐντεῦθεν ἰ-
θύτερος καὶ εὐεπίστροφος.
** εὐόμαλος, δ, ἡ, 182, 16 τὰ
πεδία εὐόμαλά τε καὶ ἀγαθὰ
ἐνστρατοπεδεύσασθαι.
εὐωχέομαι τῆς ἐλπίδος 61, 13.
302, 16.
ἐφειός, ἡ, ὄν, 78, 20 ἐφειδὸν εἶ-
ναι ἔφασκε τοῖς κεκτημένοις
τοὺς σφετέρους δούλους ἢ βού-
λονται μετιέναι.
ζημιώ. ζημιοῦσθαι τὴν ψυχὴν,
ad imitationem loci N. T. (Ev.
Matth. 16, 26 τί γὰρ ὠφελεῖται
ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὀ-
λον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐ-
τοῦ ζημιώσῃ;) 165, 21 τί δὲ
κερδανοῦμεν ἅπασαν τὴν Περ-
σίδα προσλαμβάνοντες, τὰς δὲ
ψυχὰς ἐζημιωμένοι;
ἡλικός, adiectivis subiectum
53, 14 μεγάλα ἡλικόν. 101, 4
θανυμάσιόν τι ἡλικόν. 255, 2
ποιὰς μεγάλας ἡλικας. 281,
22 σεισμός μέγιστος ἡλικός.
290, 18 θανυμάσια ἡλικά δημι-
ουρήματα. 295, 10 σφόδρα
περιφανῆ καὶ θανυμάσιον ἡλί-
κον.
ἦμαι. aor. 1. pass. ἦσθην 269, 19
μεθῆναι μᾶλλον ἔγνω τὴν βα-
σιλείαν τέτταρας ἔνιαυτοὺς ἦ-
σθεις ἐν αὐτῇ.

- * * *ἡμιάγρουπνος*, δ, ἡ, 246, 11.
 ἦν cum indic. 217, 12 ἦν τι παθεῖν ὑπὲρ ὕμων ἔδει.
- ἦν cum optat. 32, 2 ἦν τις ἐπίλοι. 89, 15 ἦν τις ὑμᾶς τῆς μεταβολῆς αἰτιῶτο. 92, 8 ἦν τις ἐπ' αὐτοὺς ἰοι. 332, 17 ἦν τις αὐτοὺς ἴσους — ἀποκαλέσοι.
- ἡρέμα, *paullatim*, ab Ag. *saepissime nulla fere vi insertum* 5, 21 *λανθάνει ταῖς ψυχαῖς ἡρέμα τὰς ἀρετὰς ἐσοικίζουσα*. 34, 6. 45, 5 *ἀνωπλὸς ἡρέμα ἐς τὰ ὀπίσω ὑποσχαζόμενος*. 81, 18. 82, 12. 93, 20. 100, 5. 106, 8. 111, 11. 144, 20. 152, 21. 173, 14. 179, 1. 188, 15. 197, 11 et *passim*.
- ἡἶκος, δ, *regium solium* 269, 17 δ *Ζαμάσφης ἐκὼν ἀπέστη τοῦ θάκου*. 206, 5 *legitur θῶκος*.
- ἑαμίζειν τι, *operam dare alicui* τοῖ 6, 20 *ἐμοὶ μὲν οὖν τοῖσδε θαμίζειν ἐδόκει*.
- ἑαμινός, ἡ, ὄν, 40, 4 *οἰμωγαὶ ἡκούοντο θαμινά*.
- θεοείκελος, δ, ἡ, voc. poet. 114, 8 *τὴν ψυχὴν ἀγανταί ὡς λίαν ἀρίστην καὶ θεοείκελον*.
- θεσπέσιος, ἰα, ἰον, voc. ep. 115, 8 *ἀρίστον καὶ θεσπεσίον*. 128, 13 *ζητήσεως θεσπεσίας*. 146, 22 *Στεφάνου τοῦ θεσπεσίου ἱερὸν*.
- θητικὸν, τὸ, (v. Has. ad Leon. 238. D.) 80, 5 *τοῦ θητικοῦ καὶ οἰκετικοῦ ὅσον οὐκ ἀπόλεμον*, 175, 1 *οἱ δορυφόροι καὶ ὀπίσσω ἄλλο αὐτῶ θητικὸν εἶπετο*. 252, 14 *ὀπίσσω παρῆν θητικὸν τε καὶ δοῦλον*.
- ἰθαγενής, δ, ἡ, *indigena* 56, 21 *τοὺς γοῦν ἐκ παλαιοῦ οἰκῆτοράς τε καὶ ἰθαγενεῖς τὸ ἀνέκαθεν ἡγεμόνας*. 65, 2 *ἄσοι αὐτῶν Φράγγοι ἰθαγενεῖς ἐτύγχανον ὄντες*. 96, 3 *πολὺς δμιλος ἰθαγενῶν τε καὶ ἐνθαπίων ἀνδρῶν*. 120, 15 *Πέρσης ὦν ἰθαγενής*. 237, 14 *ἰθαγενὲς καὶ ἐπιχώριον*. 300, 11.
- ἰστῶ et composita (de forma in *aw* saepe ab *Agathia praelata* v. Has. ad Leon. p. 265. B.) 5, 18 *παριστώσα*. 163, 18 *μεδιστῆν*. 181, 22 *καθιστῶντι*. 316, 2 *διανιστῆν*.
- καθαίρω* fut. *καθελω* 269, 5 *ἐστειλεν αὐθις τό τε ἀντιστατοῦν καθελοῦντα καὶ — ἀνακτήσομενον*.
- καὶ δὴ *saepissime insertum* 14, 9 *ἐφ' ἄπερ καὶ τὴν ἀρχὴν ὠρμήθην ἰέναι, καὶ δὴ ἐπὶ ταῦτα εἴμι*. 30, 13 *ὡς αὐτίκα μάλα ἐς τὴν Ἰταλίαν καὶ δὴ ἐμβαλοῦντες*. 58, 22 *ἐφ' ἃ ὠρηγντο τὴν ἀρχὴν καὶ δὴ ἐπὶ ταῦτα ἰέναι*. 91, 10. 109, 11. 126, 2 *ἀνὰ τὰ πρότερα καὶ δὴ ἐπανήξω*. 169, 10. 223, 4. 238, 5. 290, 22. 317, 16. 320, 11.
- καὶ δ et καὶ δε valde usitatum pro καὶ οὗτος 23, 19 *ἦδοντο μὲν καὶ οὐ τῷ νεωτερισμῶ*. 56, 16 *ὡς ἂν καὶ οὐ διαχειμάσειεν*. 58, 2 *ἔστειλεν καὶ τοὺς πληῆριστα ἡμελλον διαχειμάζειν*. 65, 4 *ἄτε δὴ τὰ δροθὰ καὶ οὐ τοῦ κρείττονος περὶ νόμιμα προσιέμενοι* 85, 6 *παρῆν γὰρ καὶ δε ἐν τῇ μάχῃ*. 91, 21 *ἀλλ' ἤδη καὶ τοῖς οὐκ ἐς μακρὰν ἐπιπεσοῦνται*. 101, 17. 110, 9. 178, 20. 234, 8. 245, 1.
- καρηβαρία*, ἡ, 170, 20 *ἐνίοις ἀποπληξία ἐνέσκηπτεν καὶ ἐτέροις καρηβαρία*.
- κατὰ τὸ μάλλον formula Ag. usitatissima 9, 19 *τὰ — ἀγαθὰ κατὰ τὸ μάλλον ἐξάγειν*. 15, 6 *οὐκ ἂν ἄλλο τι εἴροις ἐν τῇδε κατὰ τὸ μάλλον ἀναγεγραμμένα*. 49, 13. 135, 18. 141, 9. 152, 4. 189, 15. 284, 11. 286, 10. 316, 13.
- * * *καταβομβέω* 64, 4 *ἀναγκάζων — θαμα τῇ σάλπγγι καταβομβεῖσθαι τὸ ἐνωάλιον ἐπηχοίση*.
- κατευναστῆρ, δ, *servus cubicularius* 55, 18 *τομῆαι κατευναστῆρες*.
- κιγκλῖς*, ἴδος, δ, vulg. gen. femín. 55, 15 *ἐκ τῶν κιγκλίδων καὶ τῆς ἐν τούτοις ἐπιμελείας*.
- κλίμα*, τὸ, 282, 7 *καὶ μάλιστα ἐν τῷ κλίματι δήπου τῷ ὕδρω καλῶς εἶχεν, ὅπερ, οἶμαι, ἐκ*

τοῦ Εὐξείνου πόντου παρὰ τοῖς ταῦτα σοφοῖς ἐπικέκληται.
 * κλινοσιρόφιον, τὸ, *instrumentum iortorum* 206, 13.
 κοκκοβαφῆς, ὄ, ἡ, 172, 4 πέδιλα κοκκοβαφῆ, *calcei rubri regum*.
 κρατέω τι, *tenere* 80, 3 ἦσαν δὲ οἱ καὶ σαρίσσας ἐκράτουν.
 κρείττον, τὸ, *deus* 49, 18 συναγωνιεῖται τὸ κρείττον ἡμῖν.
 65, 4 τὰ ὄρθα τοῦ κρείττους περὶ νόμιμα. 79, 9. 128, 3. 131, 11. 158, 3. 10. 165, 18. 168, 19. 170, 3. 182, 6. 188, 11. 255, 5. 288, 4. 299, 6. 314, 18.
 κροκάλη, ἡ, *vos. poet.* 67, 16 ἐν τῷ αἰγιαλῷ τοῦ Ἰονικοῦ κόλπου καὶ τῇ κροκάλη.
 ** κρυπίτις, ἰα, ἰον, 320, 12 ἐκ τῶν κρυπίτων ἀναθορόντες.
 κώμυς, υθος, ἡ, 325, 21 καλὰμους — εἰθροισαντες — καὶ — ξυνδησάμενοι κώμυδας πολλὰς ἀπειργάσαντο.
 κωπητῆρ, ἦρος, ὄ, 326, 12 κωπητῆρας ἐφ' ἑκατέρω πλευρῶ — ἐμηχανήσαντο.
 λόγιμος, ἡ, ὄν, ut videtur i. q. λόγιος 97, 6.
 λύθρον, τὸ, v. ep. 65, 12 λύθρον τὰ τεμένη περιεῤῥέϊτο.
 λυκανγῆς, τὸ, 248, 7.
 ** μεγαλοβόας, ὄν, 206, 10 κήρυκες μεγαλοβοάι.
 μέμνημαι c. accus. 140, 19 ἐκεῖνα — μεμνημένος.
 ** μεταστροφάδην 321, 15 φεύγοντες οἶδε οἱ βάρβαροι μᾶλλον ἀμύνονται μεταστροφάδην ἐπιτοξεύοντες.
 μηχανάομαι 157, 8 μετὰ πραότητος ὀλερᾶς καὶ ὀμιλίας μεμηχανημένης (*simulata familiaritas*.)
 μιμολόγος, ὄ, 130. 3 οἱ γελωτοποιοὶ καὶ μιμολόγοι.
 νηφαλέος, α, ὄν, 70, 18 πυρετῷ μὲν πιεζόμενοι, νηφαλέοι γε ὄμως. et νηφάλιος, ἰα, ἰον, 114, 11 ἔμπνοι εἶτι καὶ νηφάλιοι.
 ὀδύνη, ἡ, *aerumnas* 252, 6 τὰς τῶν θεραπόντων στέγειν ὀδύνας.
 οἰκείος, εἰά, εἶον pro pronomine possessivo 44, 5 ἀπολεξάμενος

ἐκ τῶν οἰκείων στρατοπέδων τοὺς εὐθαρσεῖς. 65, 10 ἅπαντα οἰκεία κτήματα ἐποιοῦντο. 70, 12. 78, 14. 95, 11 ἐς αὐτόν τε καὶ τοὺς οἰκείους παῖδας. 109, 5. 115, 12. 120, 1. 121, 9. 152, 20. 163, 2. 184, 9. 194, 9. 201, 10. 238, 16. 257, 14. 266, 9. 281, 13. 311, 20. 321, 3. 334, 2.
 ὀικοθεν eadem significatione 266, 17 οὐ τοσοῦτον τῇ ὀώμῃ τῶν δυσμενῶν ὀόσον τῇ ὀικοθεν ἀκοσμίᾳ. 325, 8 αὐτὸς ὀικοθεν τῷ ἐπιβόλῳ τῆς φύσεως εὐστοχώτατα διεγίνωσκε τὸ συνοῖσον.
 ὀμιλία, ἡ, *comitas* 157, 8. v. μηχανάομαι.
 ὀμολογία, ἡ, 51, 13 ποῦ ἡ τῶν τοσοῦτων τροπαίων ὀμολογία; (*laus ab omnibus praedicata*). 120, 18. ἡ ἀνεκαθεν τοῦ βασιλείου γένους ἀκραμφῆς ὀμολογία (*successio*).
 ὀρσοθύρα, ἡ, (*Odys. X, 126.*) 176, 1.
 ὄσον οὐπω, *iatiām* (*Thucyd. IV, 125.*) 79, 16 ὡς καὶ αὐτῶν ὄσον οὐπω παρεσομένων. 106, 21. 151, 22. 179, 7. 192, 14. 215, 18. 319, 14.
 οὐπερ pro οἴπερ 226, 8 οὐπερ ἡμᾶς ἀγοῦσα φέρει.
 οὐρία, ἡ, ἐξ οὐρίας metaphor. 38, 2 ἐξ οὐρίας αὐτῷ πάντα ξθεῖ οὐτε pro οὐδὲ 216, 18 καὶ τὸ δὴ πάντων παρανομώτερον, οὐτε τὴν ἐπισιολὴν ἐπιδείξαντες.
 οὐτω cum superlat. 7, 11 ἔργα οὐτω μέγιστα. 126, 14 οὐτως αὐτὸν ἀριστα ἔχειν παιδείας.
 οὐτω δὴ τι saepe pro simpl. οὐτω 33, 4 οὐτω δὴ τι δυνάμει τῶν πολλῶν περιῆν. 61, 15 οὐτω δὴ τι ἐγγύιατι τοῦ ἀληθοῦς. 79, 9. 117, 9. 125, 6. 154, 20. 198, 8. 21. 246, 9. 289, 9. 304, 15.
 οὐτω παρασχόν, οὐτω ξυμβάν, οὐτω ξυνενεχθὲν, *quum res ita ferret* 99, 9 καὶ ἐν τῇδε τῇ νήσῳ, οὐτω παρασχόν, — κατάραντι. 123, 17. 133, 1. 146, 6. 171, 8. 178, 2. 193, 17. 194,

13. 224, 18. 226, 4. 237, 9. 265, 21. 298, 16. 304, 14.
 ὀφθῆναι τι, *videri* 48, 16 οὐκ ἂν ἤμιν ὀφθῆται τηλικούτο δεινόν.
 παλαμναῖος, adiect. 207, 6 τὸ παλαμναῖον ξίφος.
 παλιγκάπηλος, ὁ, 254, 12 μεταβολεὺς καὶ παλιγκάπηλος.
 παλιώξις, ἡ, voc. ep. (II. XV, 69.) 61, 22. 151, 15.
 πανσυδεῖ 14, 12. et πανσυδὶ 46, 13. 55, 9. 146, 16.
 παρὰ c. dat. vi causalī 6, 12 ἐπιγράμματα χυδῆν οὐτωςὶ παρ' ἐνίοις ὑποψιθυρίζομενα. 32, 19. 264, 17 παρ' οἷς τὰ τῆς Ἀρχαδίου τελευτῆς ἀπεμνημόνευται. 282, 8.
 παραβομβέω 51, 9 τοῖς τοιοῦτοις δεινοῖς πανταχόθεν παραβομβούμενοι — ἴκοντο.
 παραπλήξ 70, 6 παραπλήξ ἐγγόνει καὶ ἐλύττα.
 παρεξαιρεσία, ἡ, (Thucyd. IV, 12.) 326, 12 κοπητήρας καὶ οἶον παρεξαιρεσίας αὐτομάτους.
 ** παρενναστήρ, ὁ, 175, 6 κατακτείνουσι προτέρους τοὺς παρενναστήρας τῶν θεραπεπόντων (qui proxime iacebant).
 πελιδνώω 286, 14 καθάπερ οἱ στιγματῖαι τῶν οἰκειῶν τοῖς ἀδικήμασι πεπελιδνωμένοι.
 πεποιθέναι ἐπὶ τι 209, 5 τὸ μηδαμῶς ἐφ' ὄψεσιν βεβαιότατα πεποιθέναι. 306, 20 ἐφ' ἐαυτῷ πεποιθέναι. 332, 16.
 ** περιούλισμα, τὸ, 235, 13 ἐν ὑπαίθρῳ τινὶ περιούλισματι ἐτύγχανον ἐσκηνημένοι.
 * περιβύω 292, 4 ἀλλοὺς σκυτίονους περιβαλὼν — ὡς ἔπασαν τὴν στεφάνην περιβεβύσθαι.
 ** περιελιγμός, ὁ, 111, 17 καμπὰς καὶ περιελιγμούς.
 ** περιουσίτησις, ἡ, 76, 2 τῶν στρατηγῶν ἀνά τὰ πλήθη περιουσίτησις.
 πιλέω 285, 5 τῷ θανάτῳ πεπλημένος.
 πλέον i. q. vulg. αἴλλον 140, 1 πλέον ἐπεκάλει τῷ Βέσσῳ. 152, 4 οἱ δὲ Πέρσαι πλέον ἔδιωκον. 155, 3 ἦν λέγειν δεινὸς πλέον ἢ κατὰ βαρβάρους. 174, 4 πλέον ἢ ἐς τὴν δόκησιν ἐπιβήσοσθόντες. 287, 3 ἔλεγχος τοῦ πλέον ἀδίκου.
 πολὺς, ὁ, 256, 18 Σαπόρη ἐκείνῳ τῷ πολλῷ. 264, 8 Ἰσθιγέρθης ὁ πολὺς παρὰ Ῥωμαίοις καὶ περιλάλητος.
 πρηνής, ὁ, ἡ, *praecipers de loco* 35, 8 ὑόρροι ἐς τὸ πρηνὲς ἐξεκλύσθησαν. 68, 2 κατὰ τοῦ πρηνοῦς ὑποφερόμενι. 245, 20 πέτραι ἂν κατὰ τοῦ πρηνοῦς ἐξεκλύον. sed πρηνῆς *propius de homine* 39, 16 κατέπιπτον πρηνεῖς ἐκείνοι. 45, 13 ἐπεσε πρηνῆς ἐπὶ τῆς ἀσπίδος. 70, 9 νῦν μὲν πρηνῆς, νῦν δὲ ἐπὶ θάτερα κατέπιπτεν.
 * προέμβολα, τὰ, *rostra navium*, ut videtur, 326, 11 ὅσπερ ἀκροστόλια καὶ προέμβολα ἐκμνησάμενοι.
 πρὸς c. gen. e re alicuius (v. Has. ad Leon. p. 198.) B. 34, 4 Ναρσῆς πρὸς αὐτοῦ εἶναι φήθη. 46, 9 φόντο οὐ πρὸς αὐτῶν εἶναι. 57, 9. 251, 3. 273, 18. 327, 8.
 ** προσκαθεδρία, ἡ, 93, 3 ἀσχάλλοντες ἐπὶ τῇ τῶν Ῥωμαίων προσκαθεδρίᾳ.
 προτεμενίσματα, τὰ, (Thucyd. I, 134.) 297, 11.
 προτερέω c. accus. 25, 19. 183, 13. περὶ πλείστου ἐποιοῦντο προτερεῖσθαι τοὺς πολεμίους.
 προτροπάδην 61, 1 προτρ. ἀναχωρεῖν. 241, 9.
 ** προφυλακῆ, ἡ, 256, 4.
 πρώτιστος, ἡ, οἷν forma poet. 141, 3 ἦν ἐν τοῖς στρατηγοῖς πρώτιστος αὐτός. 258, 10.
 ῥεθυμέω τινὰ, passiv. *negligi* 32, 19 ἦν οὐ τῶν ἐρῥεθυμημένων παρὰ τῷ Ναρσῆ.
 ῥαχία, ἡ, *rupes in media terra* 240, 8.
 ῥοχθέω voc. poet. 31, 6 ῥοχθεῖ τὸ ῥόδιον.
 ῥυτίς, ἴδος, ἡ, 95, 7 ἐς πρώτην ῥυτίδα ἐγεγραφαί.
 σιγῆς ἐπιστάται ἀμφὶ τὸν βασιλέα (*silentiarii*) 297, 2.
 σκιατραφῆς, ὁ, ἡ, 30, 7 ἀνδρῶριον θαλαμηπόλον σκιατραφῆς

- τε καὶ ἀβροδίαιτον (Suid. s. v. ἀνδροίον).
- ** Σκριβῶνες, οἱ, 171, 9 οἱ ἀμφὶ τὰ βασίλεια δορυφόροι, οὓς δὴ Σκριβῶνας ὀνομάζουσιν.
- * σπαλίον, ὁ, vinea 147, 15. 195, 5. 248, 23.
- σπάνιος, superlat. σπανιάτατος 283, 4. sed 288, 8 forma legitima σπανιώτατος legitur.
- στέγειν 252, 6 τὰς τῶν θεραπόντων στέγειν ὀδύνας.
- συμφράσσομαι, conspirare (si scriptura vera) 268, 4 συμφραζάμενοι ἅπαντες καὶ διαναστάντες.
- συρῶσσω c. dat. 60, 12 συρῶξαι τοῖς πολεμοῖς. v. Bekker. Anecd. I, p. 174. ubi hic locus ab οἱ δὲ Ῥωμαῖοι usque ad φωνοτο exscriptus legitur.
- συσκέλλω, σύσκλημι, ut videtur, 95, 3 συνεσκληκῆναι οἱ ἅπαν καὶ διατετήχθαι τὸ σῶμα. Bekker. Anecd. I, 304. συνέσκληκην, συμπέπηγεν.
- σφαγή, ἡ, vulnus 162, 18 τοὺς πλήξαντας καὶ τὴν σφαγὴν ταῖς χερσὶν ἐπενεγκόντας. Sed 159, 11 ἐπιδεικνύς τὴν σφαγὴν καὶ τὸ στήθος καὶ τὸν ἀσθέντα dubium videtur, gutturne significet an vulnus.
- ** σχολάριοι, οἱ, 310, 2. v. Ind. Hist.
- ταῦτα ἄρα, ταῦτά τοι, proprietaria 18, 17. 46, 14. 85, 20. 122, 13. 308, 1.
- ** ταχυδαής, ὁ, ἡ, 35, 1 ὁ, τι τῆς ὄλης ταχυδαῆς καὶ αὐόν.
- τίθειμαί τινι, assentiri alicui 58, 1 οἷς καὶ Ναρσῆς θέμενος τοῦτόν γε αὐτοῖς ἐφίστισι στρατηγόν.
- τιμαλφῆς, ὁ, ἡ, voc. ep. 93, 1 χρημάτων τὰ τιμαλφέστατα.
- * τολμητίας, ὁ, 21, 1 τολμητίας ἐς τὰ μάλιστα καὶ παραχώδης. 77, 14. 266, 12.
- τολύπη, ἡ, filium laneum 325, 21 ξυνδήσαντες καλωδίους τε καὶ τολύπαις.
- τῷ τοι ἄρα, itaque, formula Ag. usitatissima 119, 1. 185, 12. 234, 9. 245, 21. 329, 22.
- ὕλη, ἡ, (materies terrena tanquam vitiorum causa) 100, 12 τοῦτο δὴ τὸ τῆς ὕλης χωρίον ποικίλα παθήματα ὑποδέχεται πέφυκε. 293, 22 τῶν τῆς ὕλης ἡμεροτημάτων.
- ὑπερβάθμιον πόδα τείνειν pro-verbium 128, 7.
- * ὑπερκέρωσις, ἡ, q. vulg. ὑπερκέρωσις 84, 11. 320, 19.
- ὕληκος, ἡ, simpl. pro imperio Romano 211, 7 ἀνατετραφεται τὰ Κόλχων πράγματα καὶ διεξῆρύθη, ἀληθέστερον δὲ τὰ κοινὰ, εἶγε μέρος τι καὶ ἡμεῖς οὐκ ἐλάχιστον τῆς ὑπὴκόου τυγχάνομεν ὄντες. 233, 15 ἕως ἔτι διὰ τῆς ὑπὴκόου πορεύονται. ὑποθολῶω 295, 5 ὑποψία ὑποθολούσα τὸ λογιζόμενον.
- ὑποτονθορῶζω 219, 12.
- ὕφαινω 97, 8 αἱ οἰκοδομαὶ ὑφενὶ ὑφαίνονται λέθω.
- ὕψαγόρας, ὁ, voc. ep. (Od. I, 385.) 79, 1.
- ** ὑψηγόρος, ὁ, ἡ, 177, 14 ἦν γὰρ ἀλαζῶν καὶ ὑψηγόρος.
- ** φαιδροεμίω, ὁ, ἡ, 310, 5 ἀστικοὶ τε καὶ φαιδροεμίωτες.
- φασκώλιον, τὸ, 255, 1 μεστὸν ποιῶν τὸ φασκώλιον.
- φθάνω, fut. φθάσω 214, 11 οὐκ ἂν φθάσοιτε.
- φθάσας, ασα, αν, praeteritus, valde usitatum 91, 8 μέζονα τῶν φθασάντων τὰ ἐσόμενα. 141, 22 τοῦ φθάσαντος πέρι. 157, 5. 163, 4. 239, 1. 271, 23. 311, 18. 313, 15.
- φρικώδης, ὁ, ἡ, 207, 18 τοῦ δ-λέθρου φρικώδέστερον ἐπιγιγνομένου. 281, 1. 284, 9.
- φύσαντες, οἱ, parentes 285, 19.
- χαράσσομαι 180, 1 ἤδη δὲ τοῦ δρόρου χαρασσομένου. 303, 1 τὸν μεταξὺ πόρου στενωτάτου ὄντα καὶ οὐ μᾶλα τραχῆ κύματι χαρασσομένου.
- χρόνος, ὁ, annus 12, 6 πολλοῖς ὕστερον χρόνοις.
- ὠδίω τι, imprimis frequentatum 6, 18 αἱ ψυχὰι λίαν ἐπαφρόδιτα ὠδίνουσι. 15, 20 μυρία ἄλλοι ὠδίνονται κῆρες. 17, 22. 21, 3. 164, 4. 218, 5. 228, 17.

- ὠθισμός, ὄ, his in cod. Rehd. legitur pro ὠθισμός, fortasse non temere: 308, 17. 328, 14.
- ὠσπη 10, 17. 29, 20. 73, 16. 201, 1. 231, 6. 264, 10. 265, 17. 287, 6.
-
- Articulus praeter usum omissus 14, 12 ἀνακαλεσάμενος τὰς δυνάμεις καὶ (τὸν) πόλεμον.
- Augmentum illegitimum 16, 4 ὠμοσμένος pro ὀμοσμένος. 41, 17 et 78, 19 ἀννόμεν pro ἡναινόμεν. 54, 6 ἐξεπολιόρητο pro ἐξεπέπ. 235, 7 προδεδιήγρηται et 296, 17 ἐκδεδιήγρηται pro προδιηγ. et ἐκδιηγ. In cod. R. augmentum interdu abiectum est: 91, 10. 110, 9 et 143, 19 παρασκευασμένος. 132, 14 ψεύσθησαν. 211, 1 θεραπευκέναι.
- Collectiva singularia sequente praedicato ubique fere plurali 16, 14 πρόσοικοί εἰσι τὸ γένος τ. Φράγγων. 18, 6 ἰδόντες ἀλλήλους ἢ πληθύν. 20, 7 τὸ γε ὑπήκοον περίτροχα κέρονται. 20, 16. 34, 17. 51, 2. 57, 19. 65, 6. 79, 4. 81, 4. 91, 18. 110, 8. 112, 18. 145, 11. 147, 5. 151, 21. 178, 15. 183, 19. 191, 3 rell.
- Coniunctivus futuri his apud Nostrum invenitur 41, 3 πείσῃσθε a πάσχω et 163, 11 πρόνοιαν τῶν πραγμάτων θέσθαι ὅπως ἄριστα κατέστηξῃ. Apud Procopium autem haec forma grammaticis damnata creberrime apparet: legitimus enim Pers. II, p. 125. C. 3. γενήσονται. Vandal. I. p. 191. C. 6. συλλήψηται. Vand. II. p. 238. D. 8. περιεσώμεθα. p. 274. C. 8. ἔσησθε. ib. 11. ἀφίξῃσθε. p. 291, 5. αἰρήσασιν. Goth. L. p. 329. B. 8. περιέσονται. p. 331, 6. δώσωσιν.
- Ionicae formae 176, 1 ὄρσοθίρης pro — ρας. 293, 20 χρέοιτο. 319, 22 ἔοι pro εἶη. 302, 19 et 328, 5 νηῶν pro νεῶν.
- Negligentia structurae 23, 7 ὅς δῃ, εἰ καὶ νέος ἦν κομιδῇ —
- ἀλλ' ἐκάλει γε αὐτὸν ὁ πατήριος νόμος. 23, 13 sqq. 33, 20 λέγεται Διναίαν αὐτοῦ ἀφικόμενον ἀπαντὰ οἱ τὴν Σίβυλλαν φάναί. 69, 1. 120, 16. 178, 18. 230, 3.
- Neutra pluralia saepissime cum verbo plurali 4, 5 ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτε ἐθέλουσιν. 9, 15. 26, 9. 28, 1. 32, 6. 39, 10. 42, 6. 53, 3. 66, 4. 99, 16. 116, 3. 122, 3. 161, 19. 211, 5 rell.
- Nomina propria in ις et ιν terminantia ex ιος et ιον contracta, quod ex casibus obliquis apparet, 26, 16 sqq. Λεύθαρις. 66, 9 et 70, 21 Λευθαρίω. 105, 8 Κοταΐσιν τὸ φρούριον. 150, 22 Κοταΐστων. 146, 16. 147, 6 Ὀνόγουριν.
- Optativus futuri nimis frequentatus 37, 11 κατέλιπεν δύναμιν — ὅπως — παραστήσοιτο. 42, 6. 47, 6. 48, 15. 50, 21. 51, 6. 14, 19. 54, 12. 57, 16. 76, 6. 85, 20. 91, 13. 97, 22. 106, 7. 16, 108. 16, 109, 7 rell.
- Participia saepe substantive posita ad imitationem Thucydidis (I, 36 τὸ δεδιός, τὸ θαρσοῦν. II, 61 τὸ λυποῦν. III, 39 τὸ θεραπεῦον, τὸ μὴ ὑπέικον.) 18, 7 τὸ χαλεπύον ἀποβαλλόντες. 41, 18 τὸ ἀλγοῦν τῆς γνώμης καὶ ἀνιάμενον. 46, 1 τῷ δεδιότι μᾶλλον τῆς γνώμης ἢ τῷ ἠδομένω. 48, 5 τὸ χαίρον. 56, 9. 69, 14. 91, 16. 107, 6. 138, 3. 141, 11. 162, 4. 163, 6. 172, 15. 176, 8. 198, 6. 218, 13. 221, 2. 228, 16.
- Thucydides non raro ad verbum expressus III, 82 αἰεὶ ἐσόμενα ἕως ἂν ἢ αὐτῇ φύσει ἀνθρώπων ἢ. 15, 3 μένειν ἐς αἰεὶ καὶ ἀκμάζειν, ἔστ' ἂν ἢ αὐτῇ φύσει ἀνθρώπων ἢ. Quod Thuc. II, 84. in describenda pugna navali dixit: τοῖς κοντοῖς διωθούντο, Agathias inepte in pugnam terrestrem transtulit 84, 10 τοῖς κοντοῖς διωθούμενοι. Thuc. II, 36. et apud Nostrum 156, 19. eadem verba leguntur: τοῖς πᾶσιν καὶ ἐς πόλεμον καὶ

ἔσειρήνην ἀταραχεστάτην. Thuc. I, 33. εἰ ἦν ὑμεῖς ἂν πρὸ πολλῶν χρημάτων καὶ χάριτος ἐτιμήσασθε δύναμιν ὑμῖν προσγενέσθαι, αὕτη πάρεστιν ἀτεπάργγελτος. Ag. 160, 10 δύναμιν, ἦν αὐτοὶ πρὸ πολλῶν χρημάτων καὶ πόρων ἔχειν τιμῶνται, εἰς σύμμαχίαν αὐτεπάργγελτον προσλαμβάνοντες: quorum locorum comparatio aperte docet, nihil apud Nostrum novandum esse: apte enim pro χάριτος, ne omnia mutuatus esse videretur, πόρων substituit; πόρων, quod B.

Vulg. coniecit; veram loci rationem turbaret.

Verbum auxiliare εἶναι saepius apparet 126, 7 καταπιῶν εἶη. 135, 5 ἀγάμενος ἦν. 175, 14 ἀλλόντες ἦσαν. 279, 7 ὑπεραγάμενος ἦν.

Verba desiderativa in — σείω terminatione Ag. usitatissima ad imitationem Thucydidis 33, 10 ἐνδωσειώ. 72, 18 διαβησειώ. 95, 14. 249, 15 et 263, 9 ἀπλλαξειώ. 109, 13 et 203, 6 πολεμησειώ. 145, 2 ἐπαναστησειώ. 176, 12 τιμωρησειώ. 186, 9 πελασειώ. 208, 7 κατηγορησειώ.

Corrigenda et addenda.

In Graecis Agathiae scribe: p. 41, 17. ἀνήγοντο pro ἀνήγοντο. 43, 13. προαλλόμενος pro προαλλόμενος. 57, 14. pro puncto pone virgulam. 85, 12. ἐτέρω τῷ pro ἐτέρω τῷ. 145, 1. χειρὸς, ὅσον pro χειρὸς, σον. 175, 15. ἔς τε pro ἔστε. 215, 6. dele virgulam ante οὐ. 245, 9. scribe δ, τι pro οὐτι. 263, 19. dele virgulam ante βασ. 303, 11. scr. Σάνδιλος pro Σάνδιλος.

In annotatis criticis: ad 33, 13. et 36, 8. post R. adde et Lugd. ibidem atque ad 34, 15. 36, 8. 39, 15. 42, 6. 47, 2 et 3. scribe edd. pro vulg. ad 34, 16. post R. adde et Lugd. et pro vulg. scribe: edd. ex var. Lugd. p. 37. scholion: 9. καὶ ante ἐν add. R. ponendum est ante ἀξιοχρεῶν. ad 43, 13. dele verba: προαλλόμενος vulg. ad 44, 3. dele verba superflua: ἰδρυμένον R. et Lugd. p. 73. pro 23. scr. 22. ad p. 303, 11. ante Σάνδιλος insere: Σάνδιλος scripsi: v. ad 332, 4. Σάνδιλος h. l. R. Lugd. Inpr.

In indice historico: p. 407. scr. Sandilchus pro Sandichlus. p. 408. s. v. Utiguri dele verba s. Utriguri. Ad eundem indicem s. v. Sindual adde: Verum huius viri nomen, a Graeculo corruptum, erat Sinduald, testibus Paulo Diacono II. 3. et Evagrio IV. 24. Defecisse eum a Romano imperio, regnum sibi in Italia molientem, verum a Narsete superatum, captumque suspendio necatum esse, idem Paulus memorat. Haec, et cuncta praeterea quae Narses in Italia post pugnam Casilinensem gessit, Agathias fortasse inter ea quae vetante fato non persecutus est, uno loco cum Hamingi bello, Veronaque et Brixia captis, dicenda sibi seposuerat. — Brebtorum, an Bretonorum regem eum vocaverit Paulus, variantibus libris certo definiiri nequit: idem gentis nomen, ut videtur, cum Bittoribus apud Agathiam II. 13. p. 92, 11.

Ad indicem graecitatis adde: ἀχρηστος, inutilis, noxius 329, 3 ἔθνησκον ἀχρηστού ποτού ἐμπιπλάμενοι. Quae manifesta imita-

tio Musaei (v. 328 καὶ ποτὸν ἀχορήϊστον ἀμειμακτέου πλεν ἄλμης)
mibi nunc demum animadversa facit ut suspicer p. 302, 7. re-
ctius se habere vulg. Σησιιάδος (cf. Musaeum v. 24.) quam Ση-
σιίδος, quod adscivi ex Rehd. — Latinis quoque Hero Sestias
est, praeterquam apud unum Ovidium Heroid. XVIII. 2. ubi libri
omnes barbare *Sesta* habent: *Sesti* autem, quod elegantissimus
Lennepius recepit, divinatio Heinsii est; egregia illa atque ne-
cessaria, nisi tamen, id quod codices optimi indicant, distichon
integrum pro notho reiiciendum est.

BONNAE

TYPIS C. F. THORMANNI.

DF
503
C6
v.1

Corpus scriptorum historiae
byzantinae

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
